English for Tibetan Speakers

དབྱིན་སྐད་ལ་འསྐུག་པའི་སྒོ

Karl A. Peet

(Author རྩོམ་པ་པོ།)

Klurgyal Tserang ཀླུ་རྒྱལ་ཚེ་རིང་།

(Tibetan Translator ཡིག་བསྒྱུར་བ།)

Shauna B. Peet, Tshe dbang rdo rje ཚེ་དབང་རྡོ་རྗེ, & Kevin Stuart

(Editors རྩོམ་སྒྲིག་པ།)

Tashi Tserang བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་།

(Illustrator རི་མོ་བ།)

Contents དཀར་ཆག

Unit One: Back to School སྐོར་ཚན་དང་པོ། སློབ་གྲྭར་ལོག་པ། <6>

* Past Tense: Irregular Verbs དུས་འདས་པ་ལས་གཟུགས་འགྱུར་བྱ་ཚིག <7>

Unit Two: What Do You Want to Be? སྐོར་ཚན་གཉིས་པ། ཁྱེད་རང་ཅི་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད། <10>

* Comparison of Adverbs བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་བསྡུར་བ། <12>

Unit Three: What Were You Doing Yesterday? སྐོར་ཚན་གསུམ་པ། ཁ་སང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བསྒྲུབས་པ་ཡིན། <14>

* Past Continuous Tense (I) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་པ། <16>

Unit Four: The Track Meet སྐོར་ཚན་བཞི་བ། ལུས་རྩལ་པའི་རྒྱུགས་རྩལ་འགྲན་བསྡུར། <18>

* Past Continuous Tense (II) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ད་ལྟ་བ། <20>

Unit Five: Going to the Monastery སྐོར་ཚན་ལྔ་བ། དགོན་པར་འགྲོ་བ། <22>

* Object Clause (I) བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་བུ་ཚིག <23>

Unit Six: Giving Compliments སྐོར་ཚན་དྲུག་པ། བསྟོད་བསྔགས་བྱེད་པ། <26>

* So...that... (དྒས)པས། <27>

Unit Seven: Following Instructions སྐོར་ཚན་བདུན་པ། གསུངས་ལྟར་སྒྲུབ་པ། <30>

* Infinitive Phrases (I) རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག <32>

Unit Eight: Have You Seen My Dog? སྐོར་ཚན་བརྒྱད་པ། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་གི་ཁྱི་ཨེ་མཐོང་། <34>

* Present Perfect Tense (I) བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བ། <36>

Unit Nine: Catching the Bus སྐོར་ཚན་དགུ་བ། སྣངས་འཁོར་ལ་འདུག་པར་འགྲོ་བ། <38>

* Object Clause (II) བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་བུ་ཚིག <40>

Unit Ten: I Didn’t Know Who to Tell སྐོར་ཚན་བཅུ་བ། ངས་སུ་ལ་བཤད་རྒྱུ་མི་ཤེས། <42>

* Infinitive (II) རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག <44>

Unit Eleven: At the Art Museum སྐོར་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ། སྒྱུ་རྩལ་བཤམས་སྟོན་ཁང་དུ། <46>

* Present Perfect Tense (II) བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བ། <48>

Unit Twelve: Production and Trade སྐོར་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ། ཐོན་སྐྱེད་དང་ཚོང་ལས། <50>

* Passive Voice (I): Present Tense བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་ལས་དུས་ད་ལྟ་བ། <52>

Unit Thirteen: Where Can I Find Something to Eat? ངས་ས་ཆ་གང་ནས་ཟ་མ་བཟའ་ཐུབ། <55>

* Infinitive (III) རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག <58>

Unit Fourteen: How Many Stars Are in the Sky? སྐོར་ཚན་བཅུ་བཞི་བ། ནམ་མཁའ་རུ་སྐར་མ་ག་ཚོད་ ཡོད་དམ། <61>

* Present Perfect Tense (III) བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བ། <63>

Unit Fifteen: Inventions and Discoveries སྡེ་ཚན་བཅོ་ལྔ་པ། གསར་གཏོད་དང་རྙེད་པ། <65>

* Passive Voice (II): Past Tense བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་ལས་དུས་འདས་པ། <67>

Unit Sixteen: Is There Life Out There? སྡེ་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ། སའི་གོ་ལའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྲོག་ཆགས་ཡོད་དམ། <70>

* Object Clause (III) བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་བུ་ཚིག <72>

Unit Seventeen: I Didn't Know If You Had Heard the News སྡེ་ཚན་བཅུ་བདུན་པ། ངས་ཁྱེད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་་འདི་གོ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། <74>

* Past Perfect Tense (I) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ད་ལྟ་བ། <76>

Unit Eighteen: The Lost Herd སྡེ་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་པ། བོར་སོང་བའི་ཕྱུགས་ཁྱུ། <78>

* Future-in-the-Past Tense (I) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་མ་འོངས་པ། <80>

Unit Nineteen: The Floods Must Be Stopped! སྡེ་ཚན་བཅུ་དགུ་བ། ཆུ་ལོག་འགོག་དགོས། <82>

* Passive Voice (III) བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན། <84>

Unit Twenty: I Knew That You Could Do It! སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་བསྒྲུབ་ནུས་པ་ངས་ཤེས་ཡོད། <86>

* Future-in-the-Past Tense (II) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་མ་འོངས་པ། <88>

Unit Twenty-One: A Letter from Lhasa སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པ། ལྷ་ས་ནས་བསྐུར་ཡོང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག <90>

* Review of Past Tenses དུས་འདས་པའི་བསྐྱར་སྦྱོང་། <92>

Unit Twenty-Two: American and British English སྡེ་ཚན་ཉེར་གཉིས་པ། ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་དང་དབྱིན ་སྗིའི་དབྱིན་སྐད། <94>

* Direct and Indirect Speech (I): Present Tense ཐད་དྲངས་ཚིག་དང་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ལས་དུས་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ། <95>

Unit Twenty-Three: Guess Who Are Coming to Dinner སྡེ་ཚན་ཉེར་གསུམ་པ། དོ་ནུབ་སུ་ཚོ་དགོང་ཇ ་འབྱུང་བར་ཡོང་རྒྱུར་ཚོད་དཔག་བྱོས། <98>

*Present Continuous Tense: Future Use བྱེད་བཞིན་པའི་ད་ལྟ་བ་ལས་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ། <100>

Unit Twenty-Four: Did She Leave a Telephone Number? སྡེ་ཚན་ཉེར་བཞི་བ། ཁོ་མོས་ཁ་པར་ཨང་གྲངས་ཞིག་བཞག་ཡོད་དམ། <102>

* Direct and Indirect Speech (II): Past Tense ཐད་དྲངས་ཚིག་དངབརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ལས་དུས་འདས་པའི་རྣམ་པ། <104>

Unit Twenty-Five: A Healthy Diet སྡེ་ཚན་ཉེར་ལྔ་བ། བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པའི་བཟའ་བཏུང་། <107>

* Attributive Clause (I) ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག <109>

Unit Twenty-Six: School Life སྡེ་ཚན་ཉེར་དྲུག་པ། སློབ་གྲྭའི་འཚོ་བ། <111>

* Present Continuous Tense: Present and Future Use བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བ་ལས་སྤྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བ་དང་དུས་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་ད་ལྟ་བ། <113>

Unit Twenty-Seven: Development སྡེ་ཚན་ཉེར་བདུན་པ། འཕེལ་རྒྱས། <115>

* Passive Voice: Future Tense བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་ལས་དུས་མ་འོངས་པ། <117>

Unit Twenty-Eight: A New Primary School སྡེ་ཚན་ཉེར་བརྒྱད་པ། གསར་དུ་བཙུགས་པའི་སློབ་ཆུང་ཞིག <119>

* Attributive Clause (II) ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཕྲ་ཚིག <121>

Unit Twenty-Nine: Interview with the Local Paper སྡེ་ཚན་ཉེར་དགུ་བ། ས་གནས་གསར་འགྱུར་ཁང་གི་མི་སྣ་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ། <123>

* Direct and Indirect Speech (III) ཐད་དྲངས་ཚིག་དང་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག <125>

Unit Thirty: The Night Sky སྡེ་ཚན་སུམ་ཅུ་བ། མཚན་མོའི་མཁའ་དབྱིངས། <127>

* Present Continuous Tense: Passive Voice བྱེད་བཞིན་པའི་ད་ལྟ་བ་ལས་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན། <129>

Unit Thirty-One: A Field Trip སྡེ་ཚན་སོ་གཅིག་པ། དངོས་སྦྱོང་ཐེངས་ཤིག <131>

* Direct and Indirect Speech (IV) ཐད་དྲངས་ཚིག་དང་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག <133>

Unit Thirty-Two: Traditional Music སྡེ་ཚན་སོ་གཉིས་པ། སྲོལ་རྒྱུན་རོལ་མོ། <135>

* Present Perfect Tense: Passive Voice བྱས་ཟིན་པའི་ད་ལྟ་བ་ལས་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན། <137>

Unit Thirty-Three: Good Deeds སྡེ་ཚན་སོ་གསུམ་པ། དོན་བཟང་། <139>

* Attributive Clause (III): "whose" ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཕྲ་ཚིག "whose" <141>

Unit Thirty-Four: A Letter to Lhasa སྡེ་ཚན་སོ་བཞི་བ། ལྷ་སར་བསྐུར་བའི་ཡི་གེ <143>

* Infinitive-as-Subject (I) བྱེད་པོ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག <145>

Unit Thirty-Five: At the Construction Site སྡེ་ཚན་སོ་ལྔ་བ། བཟོ་བསྐྲུན་ལས་གནས་སུ། <147>

* Modal Verbs (I): "must / mustn't" རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག "must / mustn't" <148>

Unit Thirty-Six: A Happy Childhood སྡེ་ཚན་སོ་དྲུག་པ། སྤྲོ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་བྱིས་དུས། <151>

* Attributive Clause (IV): "Where / When" ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཕྲ་ཚིག"where / when" <153>

Unit Thirty-Seven: Women's Equality སྡེ་ཚན་སོ་བདུན་པ། བུད་མེད་ཀྱི་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་། <155>

* Infinitive-as-Subject (II) བྱེད་པོ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་ཚིག <157>

Unit Thirty-Eight: Stereotypes སྡེ་ཚན་སོ་བརྒྱད་པ། བསམ་ཚུལ། <159>

* Modal Verbs (II): "may / might / can / could" རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག "may / might / can / could" <161>

Unit Thirty-Nine: In the Computer Lab སྡེ་ཚན་སོ་དགུ་བ། རྩིས་འཁོར་ཁང་དུ། <163>

* Attributive Clause (V): Restrictive and Non-Restrictive ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག་ལས་གཞན་དབང་ཅན་དང་ རང་དབང་ཅན། <164>

Unit Forty: I Can’t Believe You’re Here! སློ་ཚན་བཞི་བཅུ་བ། ངས་ཁྱེད་རང་འདི་ན་ཡོད་པ་མ་འདོད། <167>

*Modal Verbs (III): ‘can’t / couldn’t / won’t / wouldn’t’ རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ ཚིག “can’t / couldn’t / won’t / wouldn’t” <169>

Text Translations བསྒྱུར་ཡིག <172>

Appendix I: IPA English Vowels ཟུར་བཀོད།༡: རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲ་རྟགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དབྱིན་ཡིག་གི་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲ། <238>

Appendix II: IPA English Consonants ཟུར་ བཀོད།༢: རྒྱལ་ སྤྱིའི་ སྒྲ་ རྟགས་ཀྱིས་ མཚོན་ པའི་ དབྱིན་ ཡིག་ གི་ གསལ་ བྱེད་ ཀྱི་ སྒྲ། <239>

Appendix III: Glossary ཟུར་བཀོད།༣: ཐ་སྙད་ཕྱོགས་བསྒྲིགས། <241>

Appendix IV: Proper Names ཟུར་བཀོད།༤: ཆེད་དོན་གྱི་མིང་། <265>

Appendix V: Irregular Verbs ཟུར་བཀོད།༥: གཟུགས་འགྱུར་བྱ་ཚིག <272>

References དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས། <274>

Translator's Note བསྒྱུར་པ་པོའི་གཏམ། <375>

Unit One: Back to School
སྡེ་ཚན་དང་པོ། སློབ་གྲྭར་ལོག་པ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

YANGZOM: Hi, Tashi! It's great to see you again. How was your summer holiday?

TASHI: Hello, Yangzom! I'm glad to see you, too. My summer holiday was a lot of fun. I went with my family to the mountains for three weeks.

YANGZOM: Three weeks! That's a long time. What did you do during the day?

TASHI: In the daytime, we rode horses and swam in a beautiful lake. The sun shone so brightly on the mountain valleys, and the summer rain rarely fell. It was a wonderful holiday!

YANGZOM: That sounds like a lot of fun, although I would rather take a walk in the forest than ride a horse. I also prefer boating to swimming, if I have the choice. But what else did you do?

TASHI: In the evening, we built a big fire and cooked our dinner over it. We ate delicious food and drank fresh, clear water. After dinner, we sang songs together and then slept happily under the stars. I was very sad when we left the mountains--I think camping is much more exciting than school!

YANGZOM: You'd better not tell that to Mr. Sutton.

TASHI: Who's Mr. Sutton?

YANGZOM: He's one of our new foreign teachers. He's standing right behind you!

TASHI: Oh, hello, Mr. Sutton. It's nice to meet you.

MR. SUTTON: Hello, Tashi. I hope you will enjoy our class this year.

TASHI: I'm sure I will, Mr. Sutton. I find English more interesting than any other subject!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Practice these sentence patterns after reading the dialogue. གོང་གི་ཁ་བརྡ་དེ་བཀླགས་རྗེས་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་འདི་དག་ལ་སྦྱོང་བ་བྱོས།

Which do you think is more interesting--music or art?	*I think* art is more interesting than music.
Do you find science easier than math?	No, *I find* math easier than science.
Would you rather eat mutton or beef?	*I'd rather* eat beef *than* mutton.
Which do you prefer--basketball or football?	*I prefer* football *to* basketball.
Do you agree (with me)?	Yes, *I agree* (with you). No, *I disagree* (with you).

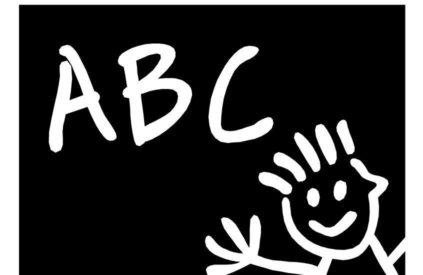

III Text: English and Tibetan Names

སློབ་ཚན། དབྱིན་ཇི་བ་དང་བོད་མིའི་རུས་མིང་།

"Good morning, class. My name is Mr. Sutton. I'll be one of your English teachers this term. Do you have any questions for me?"

"Yes, Mr. Sutton, I have a question. What does 'Sutton' mean?"

"Thanks for your question, Lhamo. 'Sutton' is my last name, or family name, the same name that my father and grandfather used. 'Sutton' doesn't have any special meaning that I know, and this is true of many English family names. My first name, or given name, is 'Jack,' and my middle name is 'Lee.' These are the names that my parents gave me when I was born."

"Do all Westerners have three names?"

"Good question, Tashi. Most Westerners have three names, but we usually use only two in informal situations. I usually go by 'Jack Sutton' or 'Mr. Sutton,' and my close friends call me 'Jack.' And now I have a question for you, Dawa--how are Tibetan names different from English names?"

"Most Tibetans have only one name made up of three or four syllables, for example, Zhoma Gyi or Tashi Dondrup. Tibetans do not usually use family names. And some Tibetan names are used for both boys and girls. For instance, Tserang Gyal is a boy's name and Tserang Tso is a girl's name. Is this also true for English names?"

"Yes, it is. English names include many nicknames that are used for both boys and girls. For instance, 'Patrick' is a boy's name and 'Patricia' is a girl's name, but both are called 'Pat' for short."

"That's very interesting, Mr. Sutton. Could you give us English names?"

"Of course I can, Yangzom--I'll call you 'Patsy'!"

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

that sounds like (fun) དེ་སྐྱིད་པར་སྣང་།

to take a walk འཆམ་འཆམ་ལ་འགྲོ་བ།

you'd better... ཁྱོད་(ཀྱིས)……ན་ལེགས་(དགའ)།

close friend ཞག་པོ། གྲོགས་བཟང་པོ།

to go by (Jack) || Jack ཞེས་འབོད་པའི་དོན།

to be called (Bill) for short བསྡུས་མིང་ལ་……(Bill)ཟེར།

family name རུས།

given name བཏགས་མིང་།

to be made up of ··ལས་གྲུབ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Past Tense: Irregular Verbs དུས་འདས་པ་ལས་ གཟུགས་འགྱུར་བྱ་ཚིག

Present Form དུས་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ།	Past Form དུས་འདས་པའི་རྣམ་པ།
give	gave
ring	rang
sleep	slept
come	came

Can you find other past tense irregular verbs in the dialogue and text above? ཁྱེད་ཀྱིས་སློབ་ཚན་ ་དང་ཁ་བརྡ་ལས་དུས་འདས་པ་སྟོན་པའི་གཟུགས་འགྱུར་བྱ་ཚིག་གཞན་བཙལ་ཐུབ་བམ།

* Comparison of Adjectives རྒྱན་ཚིག་གི་བསྡུར་བ།

	Positive ཐོག་མའི་རིམ་པ།	Comparative བསྡུར་བའི་རིམ་པ།	Superlative ཚད་མཐོའི་རིམ་པ།
Short Forms **རྒྱན་ཚིག་ཐུང་ངུའི་རྣམ་པ།**	strong	stronger	strongest
	easy	easier	easiest
Long Forms **རྒྱན་ཚིག་རིང་པོའི་རྣམ་པ།**	interesting	more interesting	most interesting
	comfortable	less comfortable	least comfortable
Irregular Forms **གཟུགས་འགྱུར་ཅན་གྱི་རྣམ་པ།**	good	better	best
	bad	worse	worst

These example sentences use comparison of adjectives: འདིར་རྒྱན་ཚིག་གི་བསྡུར་བ་ལ་སྦྱར་བའི་དཔེ་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་འགའ་ཡོད་དེ།

- *Positive:*
  - I find chemistry as *easy* as math.
  - These noodles are as *good* as the mutton.

- *Comparative:*
  - My English is *worse* than it was before the summer holiday.
  - I think physics is *more interesting* than history.

- *Superlative:*
  - This is the *least comfortable* bed of all.
  - She is the *strongest* student in our class.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Look at these pairs of words and tell your partner which one you would rather be. Give reasons for your choices. ཆ་ཅན་གྱི་མིང་འདི་དག་ལ་བལྟས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་རོགས་པར་ཁྱོད་རང་དེ་གཉིས་ལས་གང་ཞིག ་ཡིན་ན་དགའ་བ་བཤད་པ་དང་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཤོད།

Example: I'd rather be <u>the moon</u> than <u>a star</u>, because <u>a star is too hot</u>.

a) fire--water
b) a chicken--an egg
c) a hammer--a nail
d) a city--a village
e) a tiger--a bird
f) a forest--a river
g) grass--flowers

2. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲུ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ནས་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Example: *I think swimming is more fun than watching TV.*
I disagree. I think swimming is the least fun of all.

I think	swimming		interesting		cooking.
	Chinese	is more	difficult	than	writing.
	reading	is less	fun	as	watching TV.
	playing cards	is as	popular		math.
	...		...		...

<table>
<tr><td>I agree.</td><td rowspan="5">I think</td><td>swimming</td><td rowspan="2">is the least</td><td>interesting</td><td rowspan="5">of all.</td></tr>
<tr><td></td><td>reading</td><td>popular</td></tr>
<tr><td rowspan="3">I disagree.</td><td>Chinese</td><td rowspan="3">is the most</td><td>fun</td></tr>
<tr><td>playing cards</td><td>difficult</td></tr>
<tr><td>...</td><td>...</td></tr>
</table>

3. Sing this song. གླུ་འདི་ལོངས།

"I'd rather be..."
I'd rather be a sparrow than a snail,
Yes I would, if I only could,
I surely would.
I'd rather be a hammer than a nail,
Yes I would, if I only could,
I surely would.

VII Exercises སྦྱོང་གཞི།

1. Change these present tense verbs to past tense. དུས་ད་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་འདི་དག་འདས་པའི་རྣམ་པར་ བསྒྱུར་དགོས།

a) go
b) eat
c) ring
d) fall
e) sleep
f) do
g) ride

2. Change these past tense verbs to present tense. དུས་འདས་པ་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་འདི་དག་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པར་ བསྒྱུར་དགོས།

a) built
b) swan
c) sang
d) gave
e) lay
f) shone
g) drank

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབས།

a) How many names do most Westerners have?
b) What different names does Mr. Sutton have?
c) Do Tibetans usually use family names?
d) Are some Tibetan names used by both boys and girls?
e) What name is Patrick called for short?

Unit Two: What Do You Want to Be?
སྡེ་ཚན་གཉིས་པ། ཁྱེད་རང་ཅི་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(*before class on Tuesday morning*)

MS. LYONS: Good morning Lhamo, you're in the classroom a bit early today!

LHAMO: Hi, Ms. Lyons. It's nice to see you. I often come to class earlier than my classmates so I can review my lessons before class begins.

MS. LYONS: Aren't you preparing your lessons a bit late?

LHAMO: Oh, no. I prepared all my lessons yesterday afternoon. But now I'm looking over them again so I can learn the material better.

MS. LYONS: Well, that's very impressive! You work harder than any other student in the class! What do you want to do when you finish school?

LHAMO: Some days I think I'd like to be a doctor, but other days I think I'd rather be an artist. I find art more interesting than science, though I prefer math to music. But my dream is to be a businesswoman. There are so many things to be, it's difficult for me to decide!

MS. LYONS: You're a very clever student and you have many talents. If you keep working hard, you can be anything you want to be!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

Did you sleep *late* last Saturday? Did Tashi sleep *later* than you? Who slept *the latest* of all?	Yes, I slept *late* last Saturday. Yes, Tashi slept *later* than I. Dawa slept *the latest* of all.
Did Lhamo run *quickly* in the race? Did Yangzom run *more quickly* than Lhamo? Who ran the *most slowly* of all?	No, she ran *slowly* in the race. No, she ran *more slowly* than Lhamo. Helen ran the *most slowly* of all.

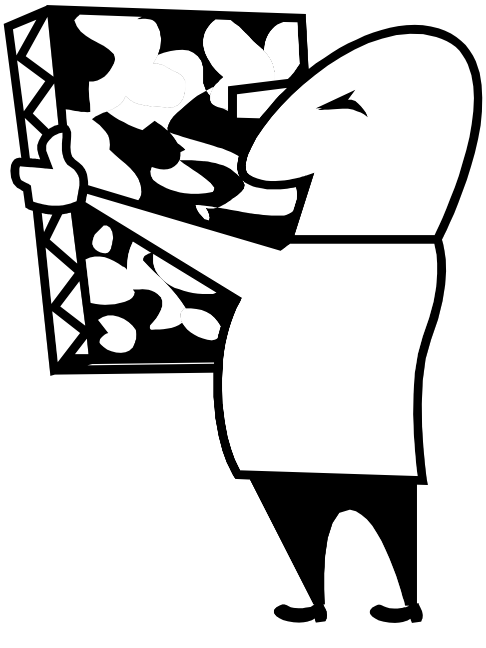

III Text: The Tortoise and the Hare
སློབ་ཚན། རུས་སྦལ་དང་རི་བོང་།

Once upon a time, a proud hare and a modest tortoise lived together in the forest. The hare made fun of the tortoise because he walked so slowly, while the hare ran faster than the wind. The tortoise grew tired of the hare's boasting, so one day he challenged the hare to a race.

"Ha!" said the hare. "This is a joke! You know that no animal in the forest can run as fast as I. I will beat you easily."

"Very well," said the tortoise, "we will see who runs faster during the race."

All the animals in the forest came to the starting line. They watched as the hare ran quickly into the trees, while the tortoise walked slowly along the path. It seemed certain that the hare would reach the finish line sooner than the tortoise.

The hare ran so fast that he became tired. He decided to stop and wait for the tortoise to catch up. He lay down in the soft grass and soon he felt sleepy. "I'll take a short nap," he said, "and then I'll finish the race. I will still win it easily."

While the hare slept, the tortoise moved along steadily. At last, he passed the hare and reached the finish line. Finally, the hare woke up and started to run again, but he started too late to catch up to the tortoise. As the tortoise crossed the finish line, all of the other animals applauded. The hare was too embarrassed to show his face, so he crept quietly into the forest.

LESSON: Slow and steady wins the race.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

once upon a time གནའ་སྔ་མོ་ཞིག་ལ། སྔོན་ཆད།

to look over ཞིབ་གཞེར་བྱེད་པ། ཞིབ་ལྟ་བྱེད་པ།

to make fun of གད་མོ་སློང་བ།

to get / grow tired of ཐང་ཆད་པ། སུན་སྣང་སྐྱེས་བ།

very well ཧ་ཅང་བཟང་བ།

to catch up to རྗེས་ཟིན་པར་བྱེད་པ། རྗེས་བསྙེག་པ།

to show (sb's) face རང་གཟུགས་མངོན་པ།

to walk / move along དེད་དེ་འགྲོ་བ། བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་བ།

at last མཇུག་མཐར། མཐའ་མཇུག

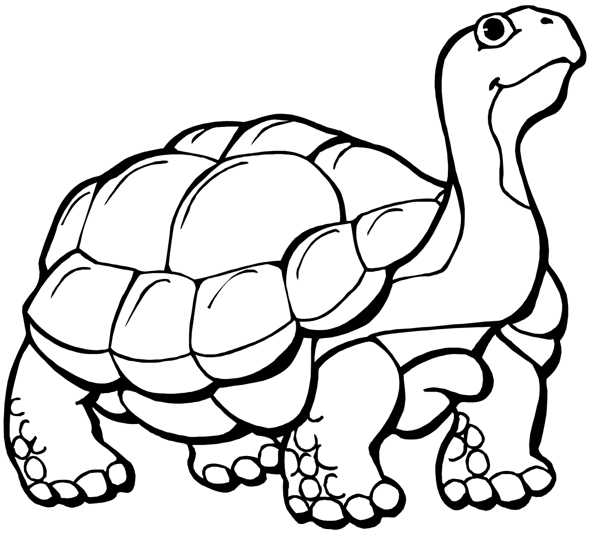

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

*Comparison of Adverbs བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་བསྡུར་བ།

	Positive ཐོག་མའི་རིམ་པ།	Comparative བསྡུར་བའི་རིམ་པ།	Superlative ཚད་མཐོའི་རིམ་པ།
Regular Forms ཚིག་ཕྲད་ཅན་གྱི་རྣམ་པ།	strong	stronger	strongest
	fast	faster	fastest
Irregular Forms གཟུགས་འགྱུར་ཅན་གྱི་རྣམ་པ།	well	better	best
	badly	worse	worst
	far	farther	farthest
Long Forms རིང་བ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ།	easily	more easily	most easily
	slowly	more slowly	most slowly

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Ask and answer these questions about the text with your partner. ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་དང་མཉམ་དུ་སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་འདྲི་བ་དང་ལན་ཐོབས།

   a) Who can run faster than any animal in the forest?

   b) Which animal moves the most slowly?

   c) Who started the race more quickly?

   d) Did the hare reach the finish line sooner than the tortoise?

   e) What does the lesson at the end of the story mean? Do you agree or disagree?

2. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དུ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Example: Dawa runs as fast as the wind.

Lhamo	smiles	better than	a fish.
Andrew	swims	as brightly as	the sun.
Dawa	draws	more easily than	anyone.
Helen	laughs	the most happily of	an artist.
...	...	...	...

3. Correct the mistakes in these sentences. གཤམ་གྱི་ཚིག་འདི་དག་ལས་ནོར་བ་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཕྲིས།

Example: Last summer we go to the mountains for three weeks. →Last summer we <u>went</u> to the mountains for three weeks.

a) My parents give me my given name when I was born.
b) Tashi's family drinked fresh water on their holiday.
c) Mr. Sutton's close friends calls him 'Jack.'
d) We swum everyday in a beautiful river.
e) My family name is the same name my grandfather use.

VII Exercises སྦྱང་གཞི།

1. Fill in the blanks with the correct adverb comparison. ཡང་དག་པའི་བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་བསྡུར་བ་བཀོལ་ཏེ་སྟོང་ཆ་སྐོངས།

Example: Lhamo studies <u>harder</u> than anyone in our class. (hard)

a) The hare runs the ____________ of all the animals in the forest. (fast)
b) I didn't do as __________ as Tashi did on the last English exam. (well)
c) The river flows ________________ in winter than in summer. (slow)
d) Yangzom works the _______________ of all the students in our class. (steady)
e) I wake up ____________ on Sunday than I wake up on Monday. (late)

2. Mark these sentences true ('T') or false ('F'). If a sentence is false, change the sentence to make it true. ཚིག་འདི་རྣམས་ལ་འཁྲིག་ན་"T"དང་ནོར་ན"F" ཡི་རྟགས་འགོད་དགོས་པ་དང་། ནོར་བ་རྣམས་ལ་དག་བཅོས་བྱེད་དགོས།

Example: I sleep later on Monday than I do on Saturday. → I sleep later on Saturday than I do on Monday.

a) A pig can run faster than a deer. T F
b) Cars move more slowly than airplanes. T F
c) It snows harder in summer than in winter. T F
d) The wind blows more steadily inside than outside. T F
e) I can speak English better than I can write English. T F

3. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྒྲོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Do Lhamo's classmates come to the classroom earlier than she?
b) Why does Lhamo look over her lessons again before class?
c) Does Ms. Lyons think that Dawa works harder than Lhamo?
d) Does Lhamo find art more interesting than science?
e) Does Lhamo prefer music to math?

Unit Three: What Were You Doing Yesterday?
སློ་ཚན་གསུམ་པ། ཁ་སང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བསྒྲུབས་པ་ཡིན།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

TASHI: Hi, Yangzom. I didn't see you in English class yesterday. What were you doing during class?
YANGZOM: Oh, I was going to the hospital when class began.
TASHI: The hospital? Were you ill?
YANGZOM: No, I was visiting my uncle in the hospital. He was having an operation yesterday afternoon.
TASHI: Oh dear! Was it serious?
YANGZOM: No, it wasn't too serious. It was a very common operation. My parents and I were keeping him company while he was waiting to have his operation.
TASHI: Well, I hope your uncle gets well soon!
YANGZOM: Thanks a lot. I'll send him your regards. Tashi, were you worrying about me during class?
TASHI: I was worrying about you just a little bit. I'm glad everything is OK now.
YANGZOM: You're a good friend, Tashi. Thanks for thinking of me!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

What *were* you *doing* after class?	I *was sleeping*. We *were reviewing* our lessons.
What *was* I *doing* Tuesday evening?	You *were making* dinner.
What *was* he *doing* on Sunday?	He *was hanging* laundry.
What *were* they *doing* last night?	They *were counting* money.

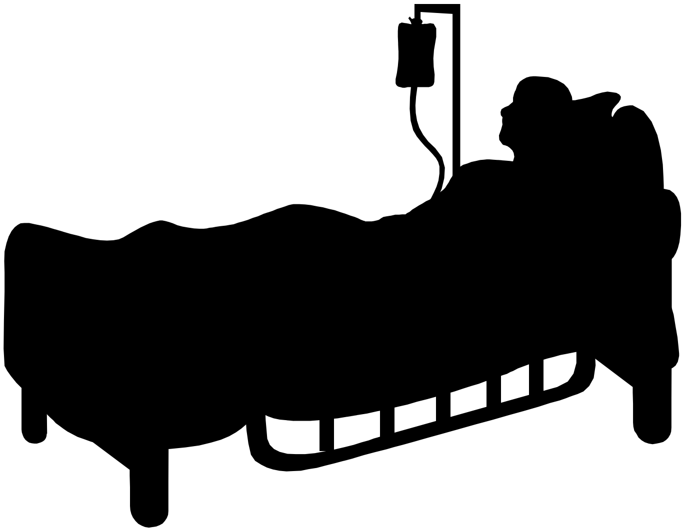

III Text: The Bank Robbery

སློབ་ཚན། དངུལ་ཁང་ལ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་པ།

Last night, someone robbed the ABC Bank at the corner of Main Street and First Avenue. Today, the police are trying to figure out who robbed the bank. Can you help them catch the thief?

Mr. Jones is the president of the bank. He was working in the bank last night. He was moving money from one safe to another safe when the lights went out. He was the only person with the key to the safe.

Ms. Brown works at the convenience store next to the bank. She was counting money last night when she heard a loud noise in the bank. When she left her store, someone was running out of the front door of the bank with a large bag. Ms. Brown called the police to tell them what she saw and heard.

Mr. Smith is a clerk in the bank. He was also working late last night in his office. When the lights went out, he stopped working. He was looking for a candle when he heard a noise behind him. He doesn't remember what happened after that.

When the police arrived, Mr. Jones was helping Mr. Smith put a bandage on his head. Mr. Jones said that he was running to Mr. Smith's office when he heard the thief hit Mr. Smith on the head. He also said he was trying to call the police when the thief ran out of the back door of the bank with a bag of money.

Today, 250,000 dollars are missing from the bank. Do you know who wasn't telling the truth? Who do you think the bank robber is?

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

What happened? ཅི་ཞིག་བྱུང་སོང་ངམ།

to worry about སེམས་ཁུར་བྱེད་པ།

Oh dear! ཨ་ཁ་ཁ། ཨ་མ་མ།

to figure out རྟོགས་འཛིན་པ། རྩད་གཅོད་བྱེད་པ།

to get well ཇེ་ལེགས་སུ་འགྲོ་བ།

convenience store ཚོང་ཁང་ཆུང་བ།

to keep (sb) company འདུག་རོགས་བྱེད་པ།

to tell the truth དྲང་པོར་སྨྲ་བ།

to send (sb) regards འཚམས་ཞུ་བྱེད་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Past Continuous Tense (I) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་པ།

Subject + བྱེད་པོ +	**'was / were' +**	**Verb-'ing' (+ Complement) བྱ་ཚིག - 'ing'(+གསལ་ཚིག)**
I	was	reading a book.
He	wasn't	washing his clothes.
They	were	watching a movie.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་དག་བཀོལ་ནས་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

<table>
<tr><td rowspan="5">What</td><td rowspan="2">was</td><td>I</td><td rowspan="5">doing</td><td>last night?</td></tr>
<tr><td>you</td><td>on Saturday afternoon?</td></tr>
<tr><td rowspan="3">were</td><td>s / he</td><td>at noon yesterday?</td></tr>
<tr><td>we</td><td>the day before yesterday?</td></tr>
<tr><td>they</td><td>on Monday evening?</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>I</td><td rowspan="2">was</td><td>watching TV.</td></tr>
<tr><td>You</td><td>playing football.</td></tr>
<tr><td>She / He</td><td rowspan="3">were</td><td>cooking supper.</td></tr>
<tr><td>We</td><td>riding a bicycle.</td></tr>
<tr><td>They</td><td>...</td></tr>
</table>

2. Finish this dialogue and read it with your partner. ཁ་བརྡ་འདི་ཆ་ཚང་དུ་བཏང་སྟེ་རོགས་པ་དང་མཉམ་དུ་ཀློགས།

TSOMO: What ________ you doing ______ 10 o'clock this morning?
TASHI: I ______ ______________ (review) my English lessons.
TSOMO: _______ (do) you see Lhamo _______ that time?
TASHI: Yes, I _______ (see) her.
TSOMO: What _______ she ____________ (do) then?
TASHI: Lhamo _______ ____________ (study) history.
TSOMO: What ______ you ___________ (read) when class ________(begin)?
TASHI: I wasn't _____________. I ________ drawing a picture.
TSOMO: May I ________ (see) it?
TASHI: _____ course! It's right here.
TSOMO: Oh, it's lovely! Will you _________ (draw) another for me?
TASHI: Of _________ I will!

3. Ask and answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྒྲོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་སློབ་གྲོགས་ཕན་ ་ཚུན་ལ་འདྲི་བ་དང་དྲིས་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Was Yangzom in English class yesterday?

b) What was Yangzom doing when class began?

c) What was Yangzom's uncle doing in the hospital?

d) What were Yangzom and her parents doing while her uncle was waiting?

e) Was Tashi thinking about Yangzom during class? He wasn't worrying about her, was he?

VII Exercises སྦྱང་གཞི།

1. Fill in the blanks with the past tense or the past continuous tense. གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་འདས་ཚིག་གམ་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་སྒྲོངས།

a) What _______ you __________ (do) yesterday afternoon?

b) When the bell ______ (ring), Tashi _______ ____________ (finish) his lesson.

c) Last Monday night, we ________ _____________ (watch) a movie.

d) When Ms. Lyons _________ (come) into the classroom, Lhamo ______ ____________ _________ (look over) her lessons.

e) I ________ ______________ (sleep) at eleven o'clock last night.

2. Answer these questions about the text.སློབ་ཚན་སྒྲོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What happened last night? What are the police doing today?
b) What was Mr. Jones doing when the lights went out?
c) What was Ms. Brown doing when she heard a loud noise in the bank?
d) What was Mr. Smith doing when he heard a noise behind him?
e) Who do you think the bank robber is? Why do you think so?

3. Change these sentences from past continuous tense to past tense. འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་གི་རྣམ་པ་འདི་དག་དུས་འདས་པའི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་དགོས།

Example: I <u>was swimming</u> in the river on Sunday.→ I <u>swam</u> in the river on Sunday.

a) Lhamo was eating lunch with Tashi on Tuesday.
b) Dawa was studying English last night.
c) Ms. Lyons was going to the market to buy fruit and vegetables.
d) Mr. Sutton was preparing his lessons on Monday afternoon.
e) Yangzom was riding her bicycle to school yesterday morning.

Unit Four: The Track Meet
སྔོ་ཚན་བཞི་བ། ལུས་རྩལ་པའི་རྒྱུགས་རྩལ་འགྲན་བསྡུར།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

DAWA: Good morning, Tashi. Didn't I see you at the track meet on Saturday?
TASHI: Yes, I think you did. I was competing for our class. And I think I saw you waving in the crowd.
DAWA: Yes, I was waving to you. Weren't you running the 400-meter relay race?
TASHI: No, I was running the 1,600-meter relay race.
DAWA: Now I remember. When I saw you, you were running faster than all of the other runners. But wasn't Ryan catching up with you?
TASHI: Yes, he was. Ryan was feeling stronger than I was that day. At the end of the race, his team was the winner!
DAWA: Yes, I was thinking that his team was the strongest. But weren't you also throwing the discus that day? And didn't you throw the discus farther than anyone?
TASHI: Yes, I did. But Andrew was throwing the discus very well that day, so I was afraid I would lose.
DAWA: That sounds like a lot of work--weren't you feeling tired at the end of the track meet?
TASHI: Yes, I was feeling exhausted!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

Were you *playing* football?	Yes, *I was* (playing football). No, *I wasn't* (playing football).
Weren't you *jumping* rope?	Yes, *I was* (jumping rope). No, *I wasn't* (jumping rope).
Was I *running* faster than he?	Yes, *you were*.
Wasn't she *running* the fastest?	No, *she wasn't*.

III Text: Remember the Summer Festival?
སློབ་ཚན། དབྱར་ཁའི་དུས་ཆེན་དེ་དྲན་ནམ།

September 28, 2003

Dear Yangzom,

I can't stop thinking about the summer festival we attended in Golok during the sixth lunar month. The grassland was so beautiful at that time, and everyone was feeling very joyful. And weren't the flowers blooming beautifully?

I remember that in the valley, nomad families were pitching their tents and building fires to boil mutton. On the meadow, men were competing in wrestling matches, and both women and men were taking part in archery contests. All of the competitors were trying their best to be the winner!

Many people were preparing for the horse race, and their horses were running faster than ever. When the race began, the horses were running neck and neck. Wasn't Norbu's horse running the strongest? It was until Nima's horse caught up just before the finish line!

My favorite part of the festival was watching the dance performances. The dancers were wearing the most colorful clothing, and they were all dancing so gracefully. I was feeling delighted, and I was wishing that the dancers would never stop. Weren't they dancing on the clouds? Was I only dreaming?

I hope I wasn't dreaming so we can take part in the summer festival again next year. I hope you will join me again!

Your friend,

Zhoma

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

track meet རྒྱུགས་རྩལ་འགྲན་བསྡུར།

relay race རྒྱུག་མཐུད་བང་རྩལ་འགྲན་བསྡུར།

to catch up with རྗེས་བསྙེག་པ།

to be afraid སྐྲག་པ། ཞེད་པ།

lunar month ལུགས་རྙིང་གི་ཟླ་བ།

to pitch a tent སྦྲ་གུར་ཕུབ་པ།

to take part in ཞུགས་པ།

to try (sb's) best རང་ནུས་ཅི་ལྕོགས།

neck and neck དཔུང་བ་མཉམ་གཤིབ་ཀྱི་བསྒྲོད་པ།

as (quickly) as beforeསྔར་བཞིན(མགྱོགས་པ)

(stronger) than ever སྔར་ལས(སྟོབས་ཆེ་བ)

V Grammar Points
བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Past Continuous Tense (II) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་པ།

‘Was / Were’ +	Subject + བྱེད་པོ་ +	Present Participle (+ Complement) ད་ལྟ་བའི་མིང་རྐྱང་(+གསབ་ཚིག)
Were	you	sleeping during class?
Weren't	you	dancing on the grassland?

- The past continuous tense can also be used to express a strong opinion:
  འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་གི་རྣམ་པས་ད་དུང་བསམ་ཚུལ་དྲག་པོ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཀྱང་མཚོན་ནུས།
  - Wasn’t the music beautiful? = The music was so beautiful!
    རོལ་དབྱངས་དེ་སྙན་པོ་མ་ཡིན་ནམ། = རོལ་དབྱངས་དེ་ཧ་འདྲའི་སྙན་པ་ཡིན་འདུག
  - Weren’t the flowers lovely? མེ་ཏོག་དེ་རྣམས་མི་མཛེས་སམ།
  - They were wearing the most colorful clothing! ཁོ་ཚོས་ཀུན་ལས་མཛེས་པའི་གོན་པ་གྱོན།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences.
   གཤམ་གྱི་ དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Was	I	running	the strongest of all?
Wasn’t	you	dancing	faster than Tashi?
Were	Lhamo	driving	more gracefully than ever?
	we	swimming	better than I?
Weren’t	Tashi and Dawa	drawing	too fast?

Yes,	I	was	running	as strong as Yangzom.
No,	you	wasn’t	dancing	faster than Tashi.
Yes,	she	were	driving	as gracefully as before.
	we		swimming	better than you.
No,	they	weren’t	drawing	too fast.

2. Ask your classmates these questions and write their answers. ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་གྲོགས་ཚོར་དྲི་བ་འདི་དག་འདྲི་བ་དང་ཁོ་ཚོའི་བཏབ་པའི་ལན་རྣམས་འབྲི་དགོས།
   a) Were you studying when the bell rang this morning?
   b) Weren’t you eating your lunch outside yesterday?
   c) Was your partner talking when the teacher came in?
   d) Were you sleeping at ten forty-five last night?
   e) Wasn’t the weather beautiful yesterday?

3. Ask and answer these questions about the dialogue with your partner. ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་དང་ མཉམ་དུ་དྲི་བ་འདི་དག་ཕན་ཚུན་ལ་འདྲི་བ་དང་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Was Tashi competing in the track meet on Saturday?
b) What was Dawa doing when Tashi was running the relay race?
c) Was Tashi feeling stronger than Ryan in the relay race?
d) Wasn't Andrew throwing the discus well that day?
e) Did Andrew throw the discus farther than anyone?
f) How was Tashi feeling at the end of the track meet?

VII Exercises སྦྱོང་གཞི།

1. Read the text and fill in the blanks. སློབ་ཚན་ཀློག་སྟེ་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོང་དགོས།

a) ______________ (watch) the dancers was my ___________
b) ____ part of the festival.
c) Nima's horse _________ ________ (catch up) to Norbu's horse just_____________ the finish line.
d) Men _______ ________ (compete) in wrestling matches, and women and men _______ ______________ ________ (take part) in archery contests.
e) Nomad families _____ ______ (pitch) their tents and________ (build) fires to _____ (boil) mutton.
f) I hope I __________ _____________ (dream)!

2. Change these sentences from present tense statements to past continuous tense questions. སྤྱིར་ བཏང་ད་ལྟ་བའི་ཚིག་འདི་དག་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་པའི་འདྲི་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར།

Example: Birds <u>sing</u> in the trees. → <u>Were</u> birds <u>singing</u> in the trees?

a) Nomads pitch their tents.
b) Lhamo runs quickly.
c) Dancers wear colorful clothing.
d) I prepare my lessons.
e) Young men race horses.

3. Find each of these words in the puzzle. The words may be written forward or backward, horizontally, vertically, or diagonally. ཡི་གེའི་གབ་ཚིག་ལས་ཐ་སྙད་འདི་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྙད་དེ་དག་མགོ་ནས་མཇུག་ལ་བྲིས་ཡོད་པའམ་མཇུག་ནས་མགོར་བྲིས་ཡོད་པ། ངོས་སྙོམས་སུ་བྲིས་ཡོད་པ། དྲང་འཕྱང་དུ་བྲིས་ཡོད་པ། ཡང་ན་གསེག་ཏུ་ཡོད་སྲིད།

festival, meadow, wrestling, gracefully
valley, archery, performance, delighted

	V	R	M	T	I	Q	E	P	M	A
C	A	R	C	H	E	R	Y	E	S	W
Y	L	L	U	F	E	C	A	R	G	R
Z	L	A	G	T	E	D	B	F	G	E
D	E	V	D	R	O	L	V	O	T	S
J	Y	I	H	W	H	H	E	R	E	T
U	G	T	J	K	D	E	R	M	A	L
Y	S	S	H	R	U	R	S	A	E	I
R	N	E	T	R	J	F	D	N	S	N
J	U	F	E	E	D	S	N	C	F	G
P	D	E	T	H	G	I	L	E	D	X

Unit Five: Going to the Monastery

སྡེ་ཚན་ལྔ་པ།   དགོན་པར་འགྲོ་བ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

ZHOMA: Good morning, Norbu. It's a beautiful day and I'm going swimming with my friends! Would you like to come with us?

NORBU: I'm afraid that I can't join you today, Zhoma. I'm going to the monastery to light offering lamps and turn prayer wheels.

ZHOMA: Weren't you going to the monastery last week at this time? I think that I saw you from the road.

NORBU: Yes, I was going to the monastery last week. My family believes that a Buddhist should go to a temple at least once a week. My sister often comes to the monastery with me during her summer and winter holidays.

ZHOMA: I hear that Buddhist pilgrims come from many Tibetan areas to pray at the monastery in our village. It must be a very important place for Buddhists.

NORBU: Yes, it is. And the nunnery in the next village is one of the largest in the Amdo region--my father says that more than three hundred nuns live there. And the stupa near the nunnery is a wonderful example of Buddhist architecture!

ZHOMA: Do you think that becoming a monk or nun is the best way to practice Buddhism?

NORBU: I feel that a person can be a good Buddhist without living in a monastery or nunnery. It seems to me that it is more important to be kind and to respect others. I believe that many other religions teach similar ideas.

ZHOMA: I think you're right. Well, I'll see you later. I'm going to practice kindness and respect with my friends at the river!

II Sentence Patterns རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

Norbu thinks that kindness and respect are important for Buddhists.
I'm afraid that I won't be able to come to your party.
Zhoma believes that religion can be practiced in many ways.
They feel that it is a beautiful day to swim in the river.

She says that she will invite me to dinner next week.
He tells me that he is going to return to England in June.

II Text: Religions of the World
སློབ་ཚན། འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས།

Drolma is interested in learning more about different world religions. Her father, Nima, tells her that there are several religions in Qinghai besides Buddhism. Many of the nearby villages are Muslim, and some of the people in their village also practice Islam. Her mother, Tsomo, says that Islam has common roots with Christianity and Judaism. Nima also says that Buddhism and Hinduism share many beliefs. Tsomo says that although it seems that the religions of the world are very different, they are also quite similar in many ways. She says that religions should help people live together, but they often keep people apart. Zhoma feels that people should try to understand each others' religions instead of fight about them.

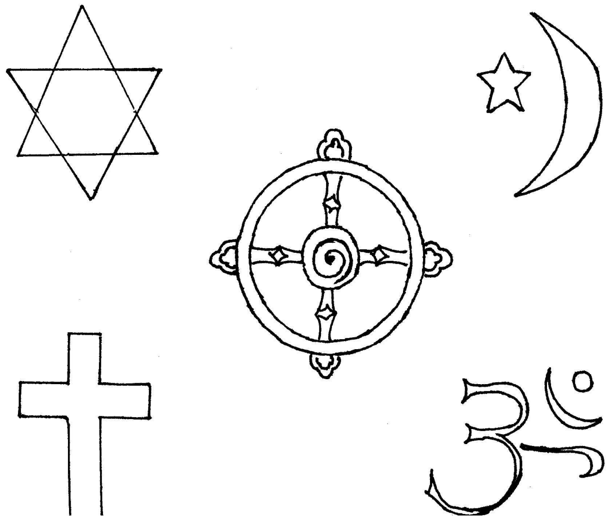

Zhoma doesn't have any Jewish or Hindu friends, but she has met some Christians at Lhamo and Tashi's school. Zhoma respects their faith, and she is quite proud of her own religion. Tashi tells her that many Westerners practice religions other than Christianity, and some do not follow any particular religion. Ms. Lyons says that Christmas is an important day for both Christians and non-Christians, because in many Western countries it is a holiday for everyone! Zhoma is excited to celebrate Christmas with her foreign friends and also to share her own traditions with her friends of different faiths.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

common roots ཐུན་མོང་གི་འབྱུང་ཁུངས།

it seems that... དེ་བལྟས་ཚོད་ཀྱིས་"""།

to keep (people) apart (མི་རྣམས་དང་)ཁྱེས་པ།

just like ཧག་ཧག"""""དེ་དང་འདྲ་བ།

to be interested in """ལ་སློབ་སྙིས་པ།

to practice (Buddhism) (སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས)ཉམས་ལེན་བྱེད་པ།

besides / other than མ་ཟད། ད་དུང་།

to believe in / to follow དད་པ། རྗེས་སུ་འབྲངས་བ།

instead of ཚབ་ཏུ། ཚབ་ལ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Object Clause (I) བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་བུ་ཚིག

Subject + བྱེད་པོ་ +	Verb + བྱ་ཚིག +	'(that)' +	Clause Subject / Predicate བུ་ཚིག་གི་གཙོ་ཚིག / རྗོད་ཚིག
I	know	that	he is my friend.
She	feels		her teacher is difficult to understand.
He	says	that	it will rain tomorrow.

'That' is commonly used in written English, but it is often omitted in spoken English. སྤྱིར་བཏང་དུ་'that' ནི་ཡིག་སྐད་ལ་འབྲི་ནའང་། ཁ་སྐད་ནང་དུ་རྒྱུན་པར་བསྐྱུས་ཏེ་མི་བརྗོད་དོ།།

* 'To believe that / to believe in'

\- to believe that = to think that

- I *believe (that)* she will be here soon. ངས་ཁོ་མོ་མི་འགྱངས་པར་འདིར་སླེབས་རྒྱུ་རེད་སྙམ།

\- to believe in = to follow

- I *believe in* the teachings of Judaism. ངས་ཡུག་ཐེའི་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Ask and answer these questions about the text with your partner. ཁྱེད་ ཀྱིས་ གྲོགས་ པོ་ དང་ མཉམ་ དུ་ ཁ་ བརྡའི་ སྐོར་ ཀྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ཕན་ཚུན་ལ་འདྲི་བ་དང་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Is Zhoma interested in learning more about world religions?

b) What does Zhoma's mother say about Islam?

c) What does her father tell her about Buddhism?

d) What does Ms. Lyons say about Christmas in Western countries?

e) Do you think the religions of the world are quite different or quite similar?

2. Unscramble these words from the dialogue. ཁ་བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་འདི་རྣམས་ལེགས་སྒྲིག་བྱོས།

Example: asymeornt? → monastery

a) kmno
b) yrpaer
c) udBhmsid
d) glmipri
e) ynunrne

3. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

I think		Lhamo and Zhoma	was running faster		science.
I feel		noodles	is more interesting		Yangzom.
I believe	(that)	Tashi	were feeling more tired	than	singing.
I'm sure		dancing	are more delicious		Dawa.
It seems		math	is less popular		bread.

VII Exercises སྦྱང་གཞི།

1. Fill in the blanks with the correct word about religion. གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་ཆོས་ལུགས་སྐོར་གྱི་ ་ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་སྐོངས།

   a) A Jew is a person who believes in the teachings of ______________.
   b) A _____________ is a person who practices Buddhism.
   c) A person who practices Islam is called a ____________.
   d) A _____________ is a person who believes in the teachings of Christianity.
   e) A person who believes in the teachings of Hinduism is called a ___________.

2. Mark these sentences true ('T') or false ('F'). If a sentence is false, change the sentence to make it true. འགྲིག་པར་'T'དང་མི་འགྲིག་པར་'F'ཁྲིས། གལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་ལ་ནོར་འཁྲུག་ཡོད་ཚེ་དག་བཅོས་བྱོས།

a) Tsomo says that Islam has common roots with Hinduism. T F
b) Tashi tells Zhoma that some Westerners do not follow any particular religions. T F
c) Nima says that Hinduism and Buddhism share many beliefs. T F
d) Zhoma has some Jewish and Hindu friends. T F
e) Zhoma feels that people should try to understand each others' religions. T F

3. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Does Zhoma think that she saw Norbu going to the river last week?
b) What does Norbu's family believe that a Buddhist should do?
c) What does Zhoma hear about Buddhist pilgrims?
d) Does Norbu's father say that thirty nuns live in the nunnery in the next village?
e) Does Norbu think that a person can be a good Buddhist without becoming a monk or nun?

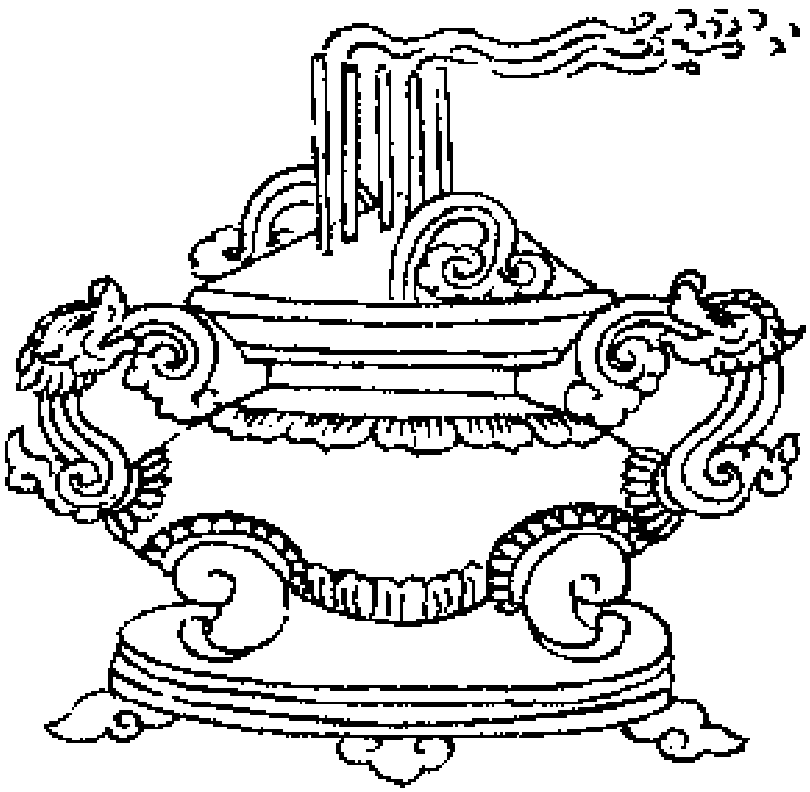

Unit Six: Giving Compliments
སྡེ་ཚན་དྲུག་པ། བསྔོད་བསྔགས་བྱེད་པ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

TASHI: Hi, Yangzom--you look really happy this afternoon. You have a big smile on your face! What's up?

YANGZOM: Hello, Tashi. I feel a little embarrassed. I just won first prize in our school's poetry contest.

TASHI: That's wonderful! Congratulations! You must be very pleased with yourself.

YANGZOM: Well, not really. I don't think that I wrote the best poem. I think that your sister's poem was better than mine. I was so surprised when I heard I was the winner that I dropped my books.

TASHI: Well, I'm sure that the judges chose the best poem. Your poem must be the most beautiful of all.

YANGZOM: Well, Dawa doesn't think so. He wrote the poem that won third prize. He was writing poetry better than ever last semester, so he is feeling rather disappointed. He was so unhappy when he heard the result that he left the room.

TASHI: I'm sorry that he feels that way. But maybe he will be the winner next time, if the *best* poet doesn't enter the contest.

YANGZOM: Oh, stop, Tashi--you flatter me!

TASHI: I'm only telling the truth! And when will you read me your poem?

YANGZOM: I won't read you my poem until you stop flattering me.

TASHI: Well, if you don't believe my compliments, then I will have to write a poem for you instead!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

How do you feel when you see your friends?	*I feel happy* when I see my friends.
What makes you (feel) sad?	Losing a race *makes me (feel)* sad.
How does she look today?	*She looks angry* today.

She was *so disappointed that* she couldn't speak.
He sang *so sweetly that* we thought he was a bird.

III Text: The Fox and the Crow
སློབ་ཚན། ཝ་མོ་དང་ཁྭ་ཏ།

One day a fox was walking slowly through the forest. He was so hungry that he could hardly move. After a while, he saw a tree with a crow in its highest branches. In the crow's mouth was a piece of cheese that she had taken from the market. The crow looked so pleased with herself that the fox began to feel even hungrier. Suddenly, the fox had an idea so clever that he surprised himself. He knew that if his idea succeeded, he would have the crow's delicious cheese for his supper.

The fox stopped under the tree where the crow sat and called out in his sweetest voice: "Dear friend crow, aren't you looking beautiful this morning? Your wings look like the wings of an eagle, your tail is as wide as the tail of a peacock, and your claws look as strong as the claws of a bear. You are so lovely that your voice must be as lovely as you look. If you sing for me, I will feel so joyful that I will dance!"

The crow became so happy that she flapped her wings and shook her tail. The fox's words made her feel so proud that she opened her mouth to sing a beautiful song. When her mouth opened, the cheese fell out of her mouth and down to the fox.

The fox caught the cheese in his mouth and smiled widely. He was so pleased with himself that he danced among the trees. But before he enjoyed his delicious cheese supper, he gave the crow this advice: "The next time someone gives you a compliment, keep your mouth shut!"

LESSON: Never believe a person who flatters you!

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

What's up? ཁྱོད་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ།

to look like ""དང་འདྲ་བ།

to be pleased with དགའ་སྤྲོ་སྐྱེས་པ། ཡིད་ཚིམས་པ།

to fall out མར་ལྷུང་བ།

to flatter (sb) (མི་ག་གེ་མོ་ལ)ངོ་བསྟོད་བྱེད་པ།

to give advice ཁ་ཏ་བྱེད་པ།

to call out འབོད་པ།

to give a compliment བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

So...that... ···(དྲགས)པས···					
Subject + བྱེད་པོ +	Verb + བྱ་ཚིག+	'so' +	Adjective / Adverb + རྒྱུན་ཚིག / བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག +	'that' +	Statement གནས་ལུགས་བརྗོད་བྱེད་ཐུ་ཚིག
She	felt	so	embarrassed	that	she left the room.
I	was		angry		I shouted.
He	spoke		loudly		no one could study.
Yangzom	wrote		beautifully		she won the contest.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Fill in the blanks by changing these nouns to adjectives. མིང་ཚིག་འདི་དག་རྒྱན་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར་ནས་ སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོངས།

Example: Dawa was <u>*disappointed*</u> *that he didn't win the poetry contest. (disappointment)*

a) When I passed my examination, I felt so ________ that I jumped for joy. (happiness)
b) Yangzom was _______ when Tashi asked her why she was smiling. (embarrassment)
c) Andrew felt _________ when his train left without him. (anger)
d) At the summer festival, I was so ____________ that I wanted to sing. (delight)
e) Tashi felt ____ when he and his family returned from their vacation in the mountains. (sadness)

2. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དུ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

When I	win a contest,	I feel	excited	that I	cry.
	drop my books,		sad		hide.
	get cheated,		happy		shout.
	see an old friend,	so	angry	want to	jump.
	miss my family,		embarrassed		dance.

Make similar sentences of your own. ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་གོང་གི་དེ་དག་དང་རིགས་འདྲ་བའི་ཚིག་འགའ་སྒྲིགས།

3. Sing this song. གླུ་འདི་ལོངས།

"Sunshine on my Shoulders"

Sunshine on my shoulders makes me happy,
Sunshine in my eyes makes me cry;
Sunshine on the water looks so lovely,
Sunshine almost always makes me high.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཚིག་གྲུབ་རེ་བཟོ་དགོས།

   Example: to give a compliment →
   Tashi gave Yangzom a compliment when he told her she was the best poet in the contest.

   a) to give advice
   b) to flatter (sb)
   c) to call out
   d) to be pleased with
   e) to fall out

2. Make sentences following the example. དཔེ་བརྗོད་ལྟར་ཚིག་འགྲུབ་སྒྲིགས།

   Example: (Yangzom, write a poem, happy, sing) →
   When Yangzom was writing a poem, she felt so happy that she sang.

   a) (I, watch TV, tired, fall asleep)
   b) (Degyi and Sonam, herd goats, hungry, eat lunch)
   c) (Andrew, talk to his parents, excited, talk quickly)
   d) (Norbu, go to the monastery, joyful, dance)
   e) (Tashi, watch a sad movie, sad, cry)

3. Answer these questions about yourself. ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལྟར་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབས།

a) What makes you really happy?
b) How do you feel when you lose a race?
c) Do you feel delighted when you drop your books?
d) What makes you very angry?
e) How do you feel when you watch Tibetan dancing?

Unit Seven: Following Instructions
སྡེ་ཚན་བདུན་པ། གསུངས་ལྟར་སྒྲུབ་པ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

TASHI: Hi, Dawa, what are you doing?
DAWA: I'm trying to bake a cake for Ryan's birthday. I asked Helen to give me a recipe last week.
TASHI: Wow, that sounds really difficult. What did she tell you to do?
DAWA: First she told me to beat four eggs in a large bowl. Then she said to put half a cup of butter and one and a half cups of sugar into the bowl. Finally she told me to add two cups of flour to the bowl and to pour it all into a pan.
TASHI: Hmm...it doesn't look quite right.
DAWA: I tried to follow her instructions, but I think I did something wrong. I wanted to call and ask her a question, but she isn't at home.
TASHI: Do you want me to taste it to see if there is a problem? Maybe I can help you to find your mistake.
DAWA: Sure, go ahead.
TASHI: Dawa, this tastes terrible! I think I know the problem. What's the white stuff in this jar?
DAWA: I think it's sugar.
TASHI: *That's* your problem. This isn't sugar--it's salt!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

What did Dawa try *to do*?	He tried *to bake a cake*.
What did Helen tell him *to do*?	She told him *to put it all in a pan*.
What did he want *to do*?	He wanted *to ask her a question*.

Where did Tashi go?	He went *to visit Dawa*.
Why are they baking a cake?	They are baking a cake *to give to Ryan*.

III Text : Saturday Night
སློབ་ཚན། གཟའ་སྤེན་པའི་མཚན་མོ།

Lhamo took Helen to dinner last Saturday at a Tibetan restaurant. Land of Snows is the most popular restaurant among the students at Lhamo and Helen's college. It was Helen's first time to eat Tibetan food. This is the conversation that they had in the restaurant.

"What would you like to order?" said the waiter.

"I'd like to order the dumplings," answered Lhamo. "Would you like to have some dumplings, too, Helen?"

"I'd prefer not to eat meat," replied Helen. "Do you have any vegetable dumplings?"

"I'm sorry, we don't," said the waiter. "Would you like to eat *tsampa* instead?"

"Let me think about it for a minute," said Helen. "Lhamo, what is *tsampa*?"

"*Tsampa* is a popular food among Tibetans," answered Lhamo. "To make *tsampa*, you first melt butter and soften hard cheese in hot water. Then you add some sugar if you want it to taste sweet and roasted barley flour. It's really quite delicious!"

"Oh, that sounds great. I'd like to try *tsampa*," said Helen.

"Would you like to have some soup with your meal?" asked the waiter.

"Yes, please bring two bowls of soup. And please ask the cook to make the dumplings spicy," added Lhamo. "I like spicy dumplings the best!"

After their meal, Helen asked Lhamo if she would like to come to her house for dinner next Saturday. Helen offered to make some Western food so Lhamo would have a chance to taste something new. Lhamo said she would love to come!

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to give / follow (sb's) instructions སློལ་བ/གསུངས་ལྟར་བསྒྲུབ་པ།

go ahead མགོ་རྩོམས་ཞེས་པའི་སྐུལ་ཚིག

to take (sb) to dinner མི་ག་གེ་མོར་ཟས་མགྲོན་བྱེད་པ།

let me think about it ངས་དེ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་།

make it (spicy) (ཞིམ་པོ)བཟོ་བ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

Infinitive Phrases (I) རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་དུམ།		
Subject + བྱེད་པོ་ +	Verb Phrase + བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་དུམ +	Infinitive Phrase རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་ཚིག་དུམ།
Yangzom	wants	to read a book of poetry.
Tashi	asked me	to wait for him.
Norbu	went	to get a haircut.
Lhamo	is working	to earn some money.

- In the first two sentences, the infinitive phrase acts as a noun, and in the second two sentences, the infinitive phrase acts as an adverb. ཡིད་འཇོག་བྱ་ དགོས་པ་ནི་རྣམ་པ་ངེས་ མེད་ཚིག་དུམ་གྱིས་གོང་གསལ་ཚིག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་མིང་ཚིག་གི་ཚབ་བྱེད་པ་དང༌། ཚིག་རྗེས་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་ཚབ་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

* Expressing Preferences དགའ་ཕྱོགས་སྟོན་པ།

- *I'd like to* try the chicken. ངས་བྱ་ཤ་བཟའ་འདོད་པ་ཡིན།
- *I'd prefer not to* eat fish. ངས་ཉ་ཤ་བཟའ་མི་འདོད།
- *I'd rather* eat noodles than dumplings. ངས་བག་ཐུག་ལས་རྒྱ་ཐུག་བཟའ་ན་འདོད།

VI Activities གཤར་སྦྱང༌།

1. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Why doesn't Helen order dumplings?
b) What would Helen like to eat instead?
c) Would Lhamo and Helen like to have soup with their meal?
d) How would Lhamo like the cook to make the dumplings?
e) Why did Helen offer to make some Western food for Lhamo?

2. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Would you like	to order	chicken?
	to eat	mutton?
	to try	fish?

Yes,	I'd like	to eat	chicken.
No	I'd prefer not	to try	fish.
		to order	mutton.

Now, pretend that one of you is the waiter and the other is the customer, and have a dialogue to order dinner. མི་གཅིག་ཞབས་ཞུ་བ་དང་མི་གཞན་ཞིག་མགྲོན་པོར་སྒྲུབས་ཏེ་ཟ་མ་འདེམ་པའི་ཁ་བརྡ་ཞིག་བྱོས།

3. Give your partner instructions to do one of these things. Then have your partner give you instructions. ཁྱེད་ཀྱི་རོགས་པར་ཟས་རིགས་འདི་རྣམས་ལས་གཅིག་གི་བཟོ་ཐབས་བཤད་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་ཁོས་བཟོ་ཐབས་གཞན་ཞིག་ཁྱོད་ལ་བཤད་དགོས།

- make *tsampa*
- cook mutton
- make dumplings

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Finish these sentences with infinitive phrases. གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་དུམ་སྐོང་སྟེ་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་དགོས།

Example: It is too far for them to walk. →Will you tell them to take a bus? (bus)

a) She is always late for class. Please tell her ______________________. (on time)
b) Those boys are making too much noise. Could you tell them __________? (quiet)
c) Tashi was feeling sick this morning. He went ________________________. (doctor)
d) He didn't read the dialogue correctly. Could you ask him ______________? (again)
e) My hair is too long. I will go __________________________. (haircut)

2. Finish this dialogue. གཤམ་གྱི་ཁ་བརྡ་འདི་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་དགོས།

Waiter: What would you like ____________?
Customer: _____________ to order the chicken.
Waiter: I'm sorry, we don't have ______ chicken tonight. Would you like ________ beef _____ mutton instead?
Customer: I'd ________________ eat beef than mutton. Could you please tell the cook ________________ spicy?
Waiter: Certainly. Would you like ______________ some soup before your meal?
Customer: Yes, _______________ that. Thank you very much.

3. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབས།

a) When Tashi arrives, what is Dawa trying to do?
b) What did Helen tell Dawa to do first?
c) What did she tell him to do last?
d) Does Dawa want Tashi to taste the cake?
e) Did Dawa put sugar in the bowl? How do you know?

Unit Eight: Have You Seen My Dog?
སློ་ཚན་བརྒྱད་པ། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་གི་ཁྱི་ཨེ་མཐོང་།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(near Nima's home)

NIMA: Good afternoon, Norbu. Long time, no see! What are you doing?
NORBU: I've lost my dog, and I'm looking for it. Have you seen my dog today?
NIMA: I'm sorry, I haven't seen your dog today. But I did see it yesterday near the orchard. Have you looked for it there?
NORBU: No, I haven't. I'll see if I can find it there.

...

(in the orchard)

TSOMO: Hello, Norbu, how have you been?
NORBU: I've been well lately, but I'm a little sad today. I haven't seen my dog for a few days, and I'm afraid that it has run away. Have you seen my dog anywhere?
TSOMO: Yes, I have. I saw it this morning in the fields down by the river. Have you tried the fields?
NORBU: No, I haven't. I'll try the fields next.

...

(in the fields)

ZHOMA: Hey, Norbu. I haven't seen you for a long time. What's up?
NORBU: Hi, Zhoma. Have you seen my dog? I've looked for it everywhere, and I *still* haven't found it.
ZHOMA: I've just seen your dog in the barley fields. Have you checked there?
NORBU: No, I haven't. Oh, look, is that my dog? Yes, it is! Come here--I've missed you!
ZHOMA: I'm happy to see that the two of you have found each other again!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Have you *eaten* lunch?	Yes, I'*ve* (already) *eaten* lunch. No, I *haven't eaten* lunch (yet).
Has Norbu *seen* his dog today?	Yes, he *has seen* his dog. No, he *hasn't seen* his dog.
Has he *looked* in the orchard?	Yes, he *has looked* in the orchard.
Has he *tried* the barley fields?	No, he *hasn't tried* the barley fields.

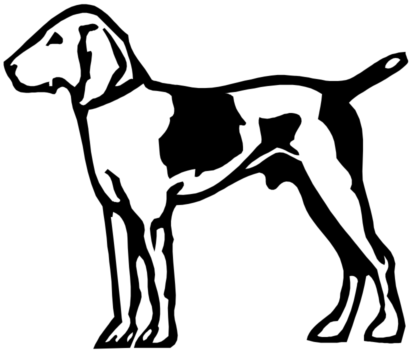

III Text: Field Trip to the Hospital
སློབ་ཚན། སྨན་ཁང་ལ་དངོས་སྦྱོང་བྱེད་དུ་སོང་བ།

Grade Two is taking a field trip to the hospital today. Some of the students have studied biology in school, and now they would like to see for themselves what a doctor does in a hospital.

Dr. Chitso has offered to show the students around the hospital. She has also agreed to let them talk to one of the patients so they can better understand how doctors help people.

"Have you caught a cold?" Tashi asks the patient.

"I don't think so," says the patient, "but I haven't felt very comfortable for a few days. I haven't slept well at night, either."

"Has Dr. Chitso taken your temperature?" asks Yangzom.

"Yes, she has," answers the patient. "She tells me that my temperature is normal."

"Has she given you an injection?" asks Dawa.

"No, she hasn't," answers the patient. "But she has given me some Tibetan medicine to take after meals."

"Have you tried Western medicine?" asks Lhamo. "I've heard that Western medicine is very useful for some illnesses."

"Yes, I've also heard that," says the patient. "I think Tibetan medicine and Western medicine are both useful for different kinds of illnesses. I've found that Chinese medicine can be useful, too."

"Have you taken your medicine yet?" asks Tashi.

"Yes, I have just taken it," says the patient. "The medicine tastes terrible!"

"It may taste terrible, but it will make you feel much better!" says Dr. Chitso.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

long time, no see ཡུན་རིང་པོར་མ་ཐུག་པ།

How have you been? ཁྱོད་རང་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ།

to run away བྲོས་པ།

field trip དངོས་སྦྱོང་།

to show (sb) around ག་གེ་མོ་ལྟ་སྐོར་ལ་ཁྲིད་པ།

to catch a cold ཆམ་པ་ཕོག་པ།

to take (sb's) temperature ལུས་དྲོད་འཇལ་བ།

to take medicine སྨན་འཐུང་བ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

Present Perfect Tense (I) བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བ།		
Subject + བྱེད་པོ་ +	'has / have' +	Past Participle (+ Object) འདས་པའི་མིང་རྐྱང་(+བྱ་ཡུལ)
I	have	written a letter.
Tashi	has	seen a movie.

The past participle often has a different verb form than the present and past verb forms: འདས་པའི་མིང་རྐྱང་ལ་བྱ་ཚིག་ད་ལྟ་བ་དང་འདས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཡོད།

Present དུས་ད་ལྟ་བ།	**Past དུས་འདས་པ།**	**Past Participle འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།**
do	did	done
see	saw	seen
take	took	taken

Sometimes the past participle verb form is the same as the present and / or past verb forms: སྐབས་འགར་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་གི་རྣམ་པ་ནི་བྱ་ཚིག་ད་ལྟ་བ་དང་འདས་པ་གཉིས་ཀ་དང་གཅིག་མཐུན་ཡིན།

Present ད་ལྟ་བ།	**Past འདས་པ།**	**Past Participle འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།**
lose	lost	lost
catch	caught	caught
hit	hit	hit

A list of past participles is found in Appendix V of this book. Study these hard and memorize them! ཟུར་བཀོད་ཡང་V པ་ལས་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་གི་རེའུ་མིག་ཅིག་མཐོང་ཐུབ་པ་དང་། དེ་དག་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཏེ་ཡིད་ལ་འཛིན་དགོས།

* 'Just / already / yet / still' ད་ག་ད་ག སྔོན་ད་ག་ད་ག་ལ།

- I have *just* taken my medicine. ངས་སྨན་འཐུང་མ་ཐག་ཡིན།
- I have *already* taken my medicine. ངས་སྨན་འཐུང་ཟིན།
- I haven't taken my medicine *yet*. ངས་ད་དུང་སྨན་འཐུང་མེད།
- I *still* haven't taken my medicine. ངས་ད་དུང་སྨན་འཐུང་མེད།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Pretend that you are a doctor or a nurse. Ask your patient (your partner) questions like these to find out what is wrong with him or her. ཁྱེད་རང་སྨན་པ་ཞིག་ལ་བརྫུས་ཏེ་ནད་པ(ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་ གྲོགས་)ལ་ དྲི་ བ་ འདི་ ལྟར་ དྲིས་ ནས་ཁོ་རང་ནད་ཅི་ཞིག་གིས་བཟུང་ཡོད་པ་བརྟག་དགོས།

a) Have you eaten anything today?
b) Have you caught a cold?
c) Has anyone taken your temperature?
d) Have you taken any medicine?
e) Have you had an injection?
f) Have you slept well?
g) Have you drunk anything today?

2. Finish the dialogue with *just, yet, still, already*. Then read the dialogue with your partner. ‖ ཁྲིད་ ཀྱིས་ *just*དང་ *yet, still, already*སོགས་བཀོལ་ཏེ་ཁ་བརྡ་འདི་ཆ་ཚང་དུ་བཏང་རྗེས་རང་གི་གྲོགས་པོ་དང་མཉམ་དུ་དེ་ཀློག་དགོས།

DAWA: Hi, Lhamo, have you finished your English homework ___________?
LHAMO: No, I'm _______ working on it. But I've _________ finished my math homework.
DAWA: You've _______________ finished? I started my math homework three hours ago, and I __________ haven't finished! Could you help me?
LHAMO: Of course I can. Have you _______________ asked your math teacher for help? I think she knows your assignment better than I!
DAWA: No, I haven't asked her ___________. Perhaps I will ask her first.

3. Write answers to these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས ་དགོས།

a) What has Norbu lost?
b) Has Nima seen Norbu's dog today?
c) Has Tsomo seen Norbu's dog recently? When did she see it?
d) Has Zhoma seen Norbu lately? Has she seen his dog?
e) Has Norbu missed his dog?

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Finish these sentences using the past perfect tense. བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བ་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་འདི་དག་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་དགོས།

Example: Dawa <u>hasn't</u> <u>ridden</u> a horse this year. (not ride)
a) ______________ you _________________ breakfast yet? (eat)
b) I _____________ _________________ my homework. (not finish)
c) ________________ Yangzom __________________ a movie? (see)
d) Lhamo and Tashi _____________ ______________ to their parents this week. (not talk)
e) ____________ the doctor _____________ your temperature? (take)

2. Correct the mistakes in these sentences. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལས་ནོར་བ་རྣམས་དག་བཅོས་བྱེད་དགོས།

a) I will already take my medicine.
b) Helen doesn't eat *tsampa* before.
c) She has seen that movie yet.
d) I just eaten a big bowl of noodles.
e) He still has finished his homework.

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What have some Grade Two students studied in school?
b) What has Dr. Chitso agreed to do for the Grade Two students?
c) Has Dr. Chitso given the patient an injection?
d) Has Lhamo heard that Chinese medicine is useful for some illnesses?
e) Has the patient taken his medicine yet?

Unit Nine: Catching the Bus
སྡེ་ཚན་དགུ་པ། རླངས་འཁོར་ལ་འདུག་པར་འགྲོ་བ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

DAWA:	Hey, Andrew--how are you doing?
ANDREW:	Hi, Dawa--I'm fine. I was wondering if you could tell me how I can get to Kumbum Monastery.
DAWA:	Sure, that's easy. When you get off the bus, follow the road straight ahead and you'll see the monastery gate on the right.
ANDREW:	That's great, but do you know where I can catch the bus to Kumbum in Xining?
DAWA:	Oh, right. You can catch the bus to Kumbum at the stadium near the West Gate.
ANDREW:	I see. And can you tell me which bus will take me to the stadium?
DAWA:	Oh, yeah, I forgot to explain that. The Number Two bus will take you to the stadium.
ANDREW:	Fine. And do you know what time the bus to Kumbum will leave?
DAWA:	I'm not sure, but I think there is a bus every hour.
ANDREW:	Thanks so much for your help! Would you like to take a trip to Kumbum with me?
DAWA:	I'd love to, but I can't--you don't know how much homework I have to do!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

Do you know <u>*what*</u> *I should look for*?	You should look for <u>the monastery gate</u>.
Can you tell me <u>*when*</u> *the plane will leave*?	The plane will leave <u>at four-thirty tomorrow afternoon</u>.
Did she say <u>*what time*</u> *we should arrive*?	She said we should arrive <u>around seven o'clock</u>.
Could you tell me <u>*how much*</u> *the ticket will cost*?	The ticket will cost <u>about two hundred *yuan*</u>.

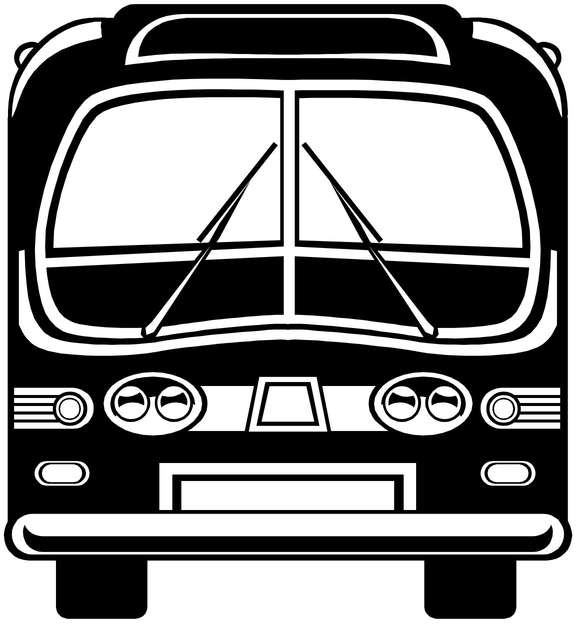

III Text: A Family Train Trip
སློབ་ཚན། མེ་འཁོར་ལས་འགྲུལ་བཞུད་བྱས་པའི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག

Yangzom and her family are taking a trip together. They are going to visit their relatives in western Qinghai. First they will take the train from Xining to Golmud, and from Golmud they will catch a bus to their relatives' village. Yangzom is more familiar with the train station than the rest of her family, so she is doing her best to help them as much as she can.

...

(in the train station)

"Do you know where we can buy our train tickets?" asks Degyi, her mother.

"Yes, Mom, we can buy them at the third ticket window," says Yangzom.

"Do you know how much they are going to cost?" asks Sonam, her father.

"I'm not sure, Dad," answers Yangzom, "but we can ask the clerk over there and find out."

"I'm hungry," says Norbu, "who can tell me where I can get some lunch?"

"Relax, Norbu," answers Sonam, "we'll have lunch together on the train."

...

(on the train)

"This is beautiful! Do you know which mountain that is outside the window?" asks Degyi.

"I think it must be Sun-Moon Mountain," replies Yangzom. "We can't see Qinghai Lake yet, but I think we will see it soon."

"Does anyone know who will meet us in Golmud?" asks Sonam. "I'm not so familiar with that city."

"One of my friends from school is working as a tour guide in Golmud," answers Yangzom. "She will meet us at the station and take us to our guest house."

"It's almost three o'clock and we still haven't had lunch!" says Norbu. "Can you tell me when the dining car will open?"

"I'm sure it's open already," says Yangzom. "I'm also quite hungry. Let's go to the dining car and see what we can eat!"

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

I was wondering... ང་རང་ཚོམ་ཉིད་ཀྱིས་"།

straight ahead ཐད་ཀར་མདུན་ལ།

to catch the bus / plane / train སྤྱི་སྤྱོད་རླངས་འཁོར་དང་། གནམ་གྲུ། མེ་འཁོར་སོགས་ལ་འདུག་པ།

to take a trip འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་པ།

to be familiar with ཆ་རྒྱུས་ཡོད་པ།

the rest of ལྷག་མ་རྣམས། གཞན་རྣམས།

as much as (sb) can གང་ནུས་ཅི་ནུས་ཀྱིས།

tour guide ཡུལ་སྐོར་སྣེ་ཤན།

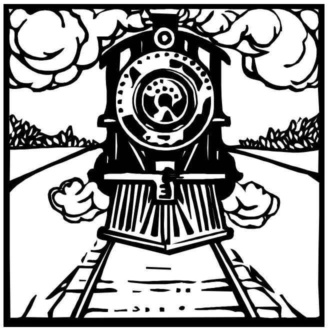

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Object Clause (II) བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་བུ་ཚིག

Statement / Question + **གནས་ལུགས་བརྗོད་པ / དྲི་བ +**	**Question Word(s) +** **འདྲི་བྱེད་ཚིག +**	**Statement** **གནས་ལུགས་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག**
Do you know	where	we can buy our tickets?
I'm not sure	how much	the movie will cost.
Could you tell us	what time	the train will leave?
Can you tell me	how long	the bus will take to get there?
- In this context, “Could you tell (me)...” and “Can you tell (me)...” have the same meaning. གོང་དུ་བརྗོད་པའི “Could you tell (me)...”དང་“Can you tell (me)...ཀྱི་དོན་གཅིག་ཡིན།		

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to create your own questions. Then ask your partner your questions and write down his or her answers. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདྲི་ཚིག་བྲིས་རྗེས་ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོར་འདྲི་བ་དང་ཁོའམ་ཁོ་མོས་བཤད་པའི་ལན་རྣམས་བྲིས།

	how	the bus will leave?
Can you tell me	what time	we can catch a bus?
Do you know	who	I can get to the bookstore?
	how much	will be waiting for us?
Could you tell me	where	the tickets will cost?

Yes,	I can.	The bus will leave at...
No,	I can’t.	You can catch a bus at...
Yes,	I do (know).	You can get to the bookstore by...
No,	I don’t (know).	...will be waiting for you.
		The tickets will cost...

2. Practice this chant with your classmates. Take turns saying the parts for A and B. ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་གྲོགས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཚིག་གི་གདངས་འདི་དག་ལ་སྦྱོང་བ་བྱེད་དགོས་པ་དང་ཕན་ཚུན་རེས་མོས་ཀྱིས་Aདང་Bཡི་ཁག་རྣམས་ཟློད།

A: Do you know when we’re going to go?

B: No, I don’t know--ask Joe.

A: Does Joe know where we’re going to go?

B: No, he doesn’t know--ask Flo.

A: Does Flo know how we’re going to go?

B: No, she doesn’t know--ask Moe.

A: What if Moe doesn’t know?

B: Moe knows!

3. Write a question for each of these answers. Use the object clause in each of your questions. དྲིས་ལན་འདི་དག་ལ་དྲི་བ་རེ་འགོད་དགོས་པ་དང་། དྲི་བ་དེ་དག་རེ་རེར་བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་བུ་ཚིག་སྦྱོར་དགོས།

Example: "I think the train leaves at five fifty-five." → "Do you know what time the train leaves?"

a) "You can catch the bus to Labrang across from the train station."

b) "I believe that the tickets cost fifteen *yuan* each."

c) "The Number Nine bus will take you to the university."

d) "I'm not sure, but I think there is a bus every thirty minutes."

e) "When you get off the train, follow the road straight ahead and you'll see the museum on the left."

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Fill in the blanks with *where*, *what time*, *who*, *how much*, *how* || *where* དང *what time*, *who*, *how much*, *how* བཅས་བཀོལ་ཏེ་སྟོང་ཆ་སྐོང་དགོས།

a) Do you know_____ I can get to the hospital?

b) I know_____ we can buy some vegetables.

c) Can you tell me _____ the movie will begin?

d) I'm not sure _____ will meet us at the train station.

e) Do you know ______ our dinner will cost?

2. Read the text and write a question for each of these answers. སློབ་ཚན་ཀློག་སྟེ་དྲིས་ལན་འདི་དག་རེ ་རེར་འདྲི་ཚིག་འགོད་དགོས།

a) "I'm sure it's open already."
b) "We can buy them at the third ticket window."
c) "I think that must be Sun-Moon Mountain."
d) "One of my friends from school will meet us there."
e) "I'm not sure, but we can ask the clerk over there and find out."

3. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཚིག་གྲུབ་རེ་བཟོ་དགོས།

Example: to be familiar with → Yangzom is quite familiar with English poetry.

a) to catch a train
b) I was wondering...
c) as much as (sb) can
d) straight ahead
e) to take a trip

Unit Ten: I Didn’t Know Who to Tell
སྡེ་ཚན་བཅུ་བ། ངས་སུ་ལ་བཤད་རྒྱུ་མི་ཤེས།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

LHAMO: Hi, Yangzom. What are you doing?
YANGZOM: Nothing much, Lhamo. What are you doing?
LHAMO: I was just thinking about the school dance next weekend. I’d like to go to the dance with Andrew, but I don’t know how to ask him.
YANGZOM: Hmm... that sounds difficult. Maybe he will ask you first.
LHAMO: Well, I’m not going to wait around for him to ask *me*! But what about you, Yangzom: Who do *you* want to go with?
YANGZOM: Oh, I don’t think I really want to go to the dance. Besides, I can’t decide who I would like to go with.
LHAMO: How about my brother?
YANGZOM: Do you mean Tashi?
LHAMO: Yes, I mean Tashi. I think you would have a good time together.
YANGZOM: That’s a nice idea. Of course I would like to go with Tashi. He’s very kind and handsome, and we are good friends.
LHAMO: Good friends? I’ve noticed that you and he are always flirting with one another. Are you really *just* good friends?
YANGZOM: Oh, Lhamo, I must tell you the truth. I’ve had a crush on Tashi for a long time, but I didn’t know who to tell.
LHAMO: You and I are also good friends, aren’t we? When you’re not sure who to tell, you can always tell me!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Did you know *who(m) to tell*?	No, I didn’t know *who(m) to tell.*
Do you know *how to ask him*?	No, I don’t know *how to ask him.*

Who(m) do you want *to go with*?	I’m not sure *who(m) to go with.*
What do you want *to buy?*	I can't decide *what to buy.*

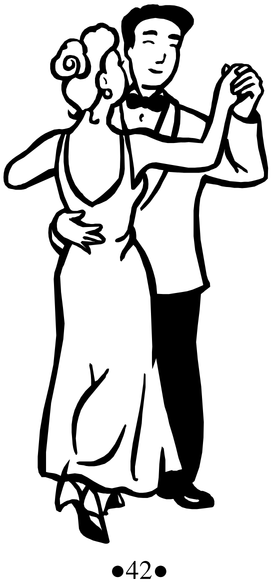

II Text: Shopping
སློབ་ཚན། དངོས་པོ་ཉོ་བ།

It's Saturday afternoon, and Tashi and Dawa are shopping downtown. They are looking for some new clothes to wear to the dance next weekend. Tashi wants to buy some blue jeans, and Dawa would like to find a pair of shoes.

"Dawa, do you know where to buy some good blue jeans?" asks Tashi.

"I don't know where to buy them," answers Dawa, "but I know who to ask! Let's go to the shoe store first. I know a clerk there, and we can ask him which store to try."

...

(at the shoe store)

"Hello, Dawa," says the clerk. "What can I do for you?"

"Good afternoon," says Dawa. "This is my friend Tashi. He is looking for some blue jeans. Which store do you recommend?"

"I recommend the department store at the corner of Elm Street and Second Avenue," says the clerk. "I think you can buy a great pair of blue jeans there."

"Thanks for the recommendation!" says Dawa. "And I've also come to look for a pair of shoes, but I'm not sure how much to spend. Do you have any suggestions for me?"

"Sure, I suggest this pair. They're in style and they're not too expensive. What do you think?" asks the clerk.

"They look great to me--I'll take them! Come on, Tashi, let's go to the department store."

...

(at the department store)

"Wow, Dawa--there are a lot of nice blue jeans here!" says Tashi. "I can't decide which kind to buy. Which pair would you choose?"

"I'd choose this pair," answers Dawa. "They look really nice, and they're quite a bargain. What do you say?"

"I still can't make a decision. I'll think it over tonight, and we can come back tomorrow," says Tashi. "What do you think, Dawa?"

"Sounds good!"

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

nothing much གལ་ཆེ་བ་ཅི་ཡང་མེད།

to wait around སྒུག་པ།

to have a crush on དགའ་བ། དྲངས་བ།

to flirt with འདོད་པའི་ཟུར་མིག་གིས་བལྟ་བ།

one another ཕན་ཚུན།

blue jeans བྱིང་གི་དོར་མ་སྔོན་པོ།

in style ཉམས་ལྡན་པ།

I'll take it / them ངས་དེའམ་དེ་ཚོ་ཉོ་རྒྱུ་ཡིན།

quite a bargain རིན་གོང་ཧ་ཅང་དམའ་བ།

to think it over / to think about it དེ་ལ་ཞིབ་འདང་རྒྱུགས་པ།

to sign up མིང་རྟགས་འགོད་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Infinitive (II) རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག

Statement / Question + **གནས་ལུགས་བརྗོད་པ / དྲི་བ +**	**Relative Adjective / Adverb +** **སྦྲེལ་བྱེད་རྒྱན་ཚིག་གམ་བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག +**	**Infinitive Clause** **རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་ཚིག་ཚོགས།**
Does she know	where	to buy a pair of shoes?
Tashi doesn't know	how	to answer the question.
He didn't know	who / whom	to ask.
• In the last sentence, either ‘who’ or ‘whom’ can be used. ‘Who’ is less formal and is often used in spoken English, while ‘whom’ is more formal and is usually used in written English. གོང་གི་ཚིག་རྗེས་མ་དེའི་ ནང་ དུ‘who’འམ‘whom’གཉིས་ ལས་ གང་ རུང་ ཞིག་ བཀོལ་ ཆོག་ པ་དང་། ‘who’ནི་ཕྱུང་ཡང་དག་མིན་པར་དབྱིན་ཇིའི་ཁ་སྐད་དུ་བརྗོད་པ་དང་། ‘whom’ ནི་དེ་བས་ཡང་དག་ཡིན་པ་དང་རྒྱུན་པར་དབྱིན་ཇིའི་ཡིག་སྐད་དུ་སྤྱོད་པ་རེད།		

* Making Decisions ཐག་གཅོད་བྱེད་པ།

- Do you have any suggestions? ཁྱོད་"ལ་བསམ་ཚུལ་ཅི་ཡོད་དམ།
- I suggest the red one… ངས་བལྟས་ན་དམར་པོ་དེ""
- Which one do you recommend? ཁྱོད་ཀྱིས་བལྟས་ན་གང་ཉོས་ན་ལེགས།
- I recommend the green pair... ངས་བསམ་ཚུལ་ཡིན་ན་ལྗང་མདོག་གི་ཆ་དེ""
- I can’t decide which one to buy. ངས་གང་ཉོ་དགོས་པ་ཐག་གིས་མི་ཆོད།
- I can’t make a decision. ངས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མི་ཐུབ།

VI Activities གཤར་སྦྱང་།

1. Finish this dialogue and read it with your partner. ཁ་བརྡ་འདི་ཆ་ཚང་དུ་བཏང་རྗེས་ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་དང་མཉམ་དུ་ཀློགས།

A: Hey, B. ___________ tell me where to sign up for classes?
B: I’m________, but I think I know ______ to ask. Let’s go and talk to my friend, C.... (in C’s dormitory)
B: Hi, C. This is A. He doesn’t know _______ to sign up for classes. Do you know?
C: Yes, ___________. You can sign up at the teaching building.
A: Do you know _________________ I can sign up?
C: I’m not sure, but _________ you can sign up between 9 and 12 tomorrow morning.
A: Hmm... I can’t ___which class to take, biology or chemistry. Do you have any __?
B: I’d suggest biology. It’s not _____ difficult ______ chemistry.
A: I ______ can’t make _________. I’ll __________ and decide tomorrow morning.

2. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་ གྱི་ དུ་ མིག་ རེ་ རེའི་ ནང་ གི་ ཐ་ སྙད་ རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོ་དགོས།

Tashi	know	how	to arrive at the party,	don't	you?
You		where	to answer the question,		they?
Lhamo and Yangzom	knows	when	to do before a exam,	doesn't	she?
She		who(m)	to buy a pair of shoes,		he?
Dawa		what	to ask for instructions,		

Yes,	I	do.
	she	does.
No,	they	don't.
	he	doesn't.

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What do Tashi and Dawa want to buy downtown?
b) What does Dawa want to ask the clerk at the shoe store?
c) Which store does the clerk recommend for blue jeans?
d) Is Dawa sure how much to spend on a pair of shoes?
e) Can Tashi decide which kind of blue jeans to buy? What will he do?

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Fill in the blanks with *to buy, to sign up, to ask, to wear, to answer.* ‖ *to buy*དང་ *to sign up, to ask, to wear, to answer* སོགས་བཀོལ་ཏེ་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོངས།

a) I don't know where ________________________ a nice pair of shoes.
b) Yangzom knows who ______________________ about train tickets.
c) I can't decide what _____________________ to the dance next weekend.
d) Lhamo didn't know how _________________________ the question.
e) Do you know when ______________________________ for classes?

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) With whom does Lhamo want to go to the dance? Does she know how to ask him?
b) Can Yangzom decide whom she wants to go to the dance with? Is she telling the truth?
c) With whom does Lhamo think Yangzom should go to the dance?
d) Why didn't Yangzom tell anyone that she has a crush on Tashi?
e) To whom can Yangzom tell her secrets when she doesn't know who to tell?

3. Match the expressions on the left with the definitions on the right. རེའུ་མིག་ནང་གི་གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་ཚོགས་དེ་དག་གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དང་ཆ་སྒྲིག་དགོས།

in style	I'd like to buy it
to have a crush on	a very good price
I'll take it	thick cotton pants
blue jeans	modern and fashionable
quite a bargain	to like someone very much

Unit Eleven: At the Art Museum

སྡེ་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ། སྒྱུ་རྩལ་བཤམས་སྟོན་ཁང་དུ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

ANDREW: Good morning, Dawa. Are you coming on the field trip to the Tibetan art museum?
DAWA: Hey, Helen and Andrew. Yes, I am coming with you. Have you been to the museum before?
ANDREW: No I haven't. This will be my first time.
HELEN: I haven't been there either. Let's go!

...(at the museum)

DAWA: Do you see that picture? It's a Tibetan *thangka*. It is a traditional form of Buddhist art. Have you ever seen a *thangka* in a monastery?
HELEN: Yes, I think I have seen *thangka* in Kumbum Monastery.
ANDREW: I have seen some, too. I saw several large *thangka* in Labrang Monastery.
HELEN: I have also seen *thangka* in Labrang. Excuse me, Dawa, what is that on the wall over there?
DAWA: That is an embroidery of the Potala Palace in Lhasa.
ANDREW: I have heard of the Potala Palace, but I have never seen it. Have *you* seen the Potala Palace?
DAWA: Yes, I have. I saw it when I went to Lhasa with my family two years ago. Have you been to Lhasa?
ANDREW: No, I have never been to Lhasa, but Helen has been there--haven't you, Helen?
HELEN: Yes, I have. I traveled to Lhasa last summer.

...(outside the museum)

ANDREW: What a great trip! We've seen lots of interesting Tibetan art today, haven't we?
HELEN: We certainly have. I especially enjoyed the exhibit of Tibetan carpets. Too bad Ryan didn't come. He has missed a good opportunity.
DAWA: Where is Ryan today?
HELEN: I don't know. Perhaps he has gone to Lhasa to see the *real* Potala Palace!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Have you (ever) seen the museum?	Yes, *I have seen* the museum. No, *I have never seen* the museum.
Have you seen the museum *before*?	Yes, *I have seen* the museum *(before)*. No, *I haven't seen* the museum.

Has she <u>been</u> to Lhasa?	Yes, she has. She went to Lhasa *last summer*.
Has he <u>gone</u> to Lhasa?	Yes, he has. He went to Lhasa *yesterday* and will return next week.

III Text: The Country Mouse and the City Mouse
སློབ་ཚན། ཞིང་གྲོང་གི་བྱི་ལ་དང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱི་ལ།

The country mouse and the city mouse are old friends, but they haven't seen each other for a long time. One day, the country mouse invites the city mouse to pay a visit to his home in the countryside. The city mouse has never seen a country home, so he happily accepts his friend's invitation.

To please his guest, the country mouse offers everything in his modest home to the city mouse: fresh peas and barley, many kinds of nuts, and shiny red apples. The city mouse, however, is not impressed by his friend's simple life. "How can you live in such a quiet and boring place?" asks the city mouse. "You are wasting your time out here in the country! A mouse's life is short--have you ever felt the excitement of the city? Come with me, and I will introduce you to city life!"

The country mouse has never traveled to the city, but he agrees to join his friend. The two mice travel to the city, and finally they reach the beautiful apartment where the city mouse lives. When they reach the main dining room, they climb up on the table to find a feast that the owner of the house has left behind. The country mouse has never seen such food before: fine chicken and goose, sweet cakes, and grape wine. The city mouse offers these fine foods to his guest, who has never tasted anything so fantastic in all his life!

As soon as they finish their supper, the two mice hear the sound of dogs barking outside the door. Suddenly, the door opens and the dogs run into the room. The mice quickly run into a hole to hide.

"What is happening?" asks the country mouse. "Have you ever seen these dogs before?"

"Oh, yes," answers the city mouse, "the dogs come every night. It is just another part of my exciting life in the city!"

"My life may be simple," says the country mouse "but I have never eaten a meal in fear. I'm going back to the quiet and boring countryside that I love, and I will never return to the city again!"

LESSON: It is better to live a simple life in peace than an exciting life in fear.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to hear of ཐོས་པ། གོ་བ།

too bad ཧ་ཅང་མི་བཟང་བ།

to miss an opportunity གོ་སྐབས་ཤོར་བ།

to pay a visit to འཚམས་འདྲིར་སོང་བ།

to accept an invitation གདན་ཞུས་དང་ལེན་བྱེད་པ།

to be impressed བག་ཆགས་བཞག་པ།

to waste one's time དུས་ཚོད་ཆུད་ཟོས་སུ་གཏོང་བ།

to leave behind རྒྱབ་དུ་བསྐྱུར་བ།

in peace / in fear ཞི་བདེའི་ངང་། སྐྲག་སྣང་གིས།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Present Perfect Tense (II) བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བ།

<table>
<tr><th>Subject +
བྱེད་པོ་ +</th><th>‘has / have’ (+ ‘never’) +</th><th>Past Participle (+ Object)
འདས་པོའི་མིང་རྐྱང་ (+བྱ་ཡུལ)</th></tr>
<tr><td>I</td><td>have</td><td>seen that movie.</td></tr>
<tr><td>Lhamo</td><td>has never</td><td>written a novel.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Remember that ‘never’ can be used in the negative, but ‘ever’ cannot be used in the positive:
དོ་སྣང་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ལ‘never’ནི་དགག་ཚིག་ལ་སྦྱོར་ཆོག་པ་དང༌། ‘ever’ནི་སྦྱོར་མི་རུང༌།</td></tr>
<tr><td colspan="2">I have seen the Potala Palace.</td><td>✔</td></tr>
<tr><td colspan="2">I have never seen the Potala Palace.</td><td>✔</td></tr>
<tr><td colspan="2">I have ever seen the Potala Palace.</td><td>×</td></tr>
<tr><td colspan="3">When asking a question, you may use either ‘ever’ or ‘before,’ but not both:
དྲི་བ་འདོན་སྐབས‘ever’འམ ‘before’གཉིས་ལས་གཅིག་ཁོ་ན་བཀོལ་བ་ལས་གཉིས་ཀ་བཀོལ་མི་རུང༌།</td></tr>
<tr><td colspan="2">Have you ever been to France?</td><td>✔</td></tr>
<tr><td colspan="2">Have you been to France before?</td><td>✔</td></tr>
<tr><td colspan="2">Have you ever been to France before?</td><td>×</td></tr>
</table>

* **‘Has been / has gone’ སོང་མྱོང༌། ཕྱིན་སོང༌།**

A. Has he *been* to England? ཁོ་དབྱིན་གི་ལུང་པ་ལ་སོང་མྱོང་ངམ།

B. Yes, he has. He went to England when he was a boy. རེད་ཡ། ཁོ་སོང་མྱོང༌། ཁོ་བྱིས་པ་ཡིན་དུས་དབྱིན་གི་ལུང་པ་ལ་སོང་ནི་རེད།

A. Has he *gone* to England? ཁོ་དབྱིན་གི་ལུང་པ་ལ་སོངབ་རེད་དམ།

B. Yes, he has. He left last week, and he will return next Saturday. རེད་ཡ། ཁོ་དེར་སོང་བ་རེད། ཁོ་གཟའ་འཁོར་སྔོན་མར་སོང་བ་དང་གཟའ་རྗེས་མའི་གཟའ་ཕུར་བུའི་ཉིན་ཕྱིར་སླེབས་རྒྱུ་རེད།

C. No, he hasn't. He will leave for England on Tuesday afternoon.
མ་རེད། ཁོ་མ་སོང༌། ཁོ་གཟའ་མིག་དམར་ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་དབྱིན་གི་ལུང་པ་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Ask and answer these questions with your partner. ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་དང་མཉམ་དུ་དྲི་བ་འདི་དག་འདྲི་བ་ དང་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Have you ever ridden a tiger?
b) Have you eaten *tsampa* before?
c) Have you ever been to France?
d) Have you flown in an airplane before?
e) Have you ever seen a *thangka*?

2. Make sentences in the present perfect tense following the example. གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལྟར་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་རྫོགས་པའི་རྣམ་པ་སྤྱད་དེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Example: a bear--his hair → Have you ever seen <u>a bear</u>, combing <u>his hair</u>?

- *Yes, I've seen <u>a bear</u>, combing <u>his hair</u>.*
- *No, I've never seen <u>a bear</u>, combing <u>his hair</u>.*

a) a mouse--her house
b) a pig--a wig
c) a horse--'Of course!'
d) a deer--in fear
e) a yak--his back

3. Read the dialogue and match these questions and answers. ཁ་བརྡ་ཀློག་རྗེས་གཤམ་གསལ་རེའུ་མིག་ནང་གི་དྲི་བ་དང་དྲིས་ལན་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཆ་སྒྲིགས།

Has Andrew seen a *thangka* before?	Perhaps he has gone to Lhasa.
Where has Ryan gone?	Yes, he has been to Lhasa with his family.
Have Helen and Andrew ever been to the museum?	She has seen *thangka* in Kumbum Monastery.
Where has Helen seen *thangka*?	Yes, he has heard of it, but he has never seen it.
Has Dawa been to Lhasa?	Yes, she has.
Has Andrew heard of the Potala Palace?	No, they have never been to the museum.
Helen has been to Lhasa, hasn't she?	Yes, he has seen a *thangka* in Labrang Monastery.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Fill in the blanks with *ever, never, before*, *either, also, too*. གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་དག་གི་ནང་དུ་*ever, never, before*, *either, also, too*སོགས་སྐོང་སྟེ་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་དགོས།

A: Have you __________ been to Lhasa?
B: No, I have ___________ been to Lhasa. Have you?
A: No, I haven't been to Lhasa ____________. But I would like to go.
B: Me, _______. I would _________ like to go to Labrang Monastery. Have you been to Labrang ____________?
A: Yes, I have. I have __________ been to Kumbum Monastery. I enjoyed it very much. Have you __________ been to Kumbum?
B: Yes, I have been to Kumbum, ________.

2. Make sentences in the present perfect tense following the examples. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་དཔེར་བརྗོད་ལྟར་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་རྫོགས་པའི་རྣམ་པ་རུ་བསྒྱུར་དགོས།

Examples: (Tashi, never, to see, the Potala Palace.) → Tashi has never seen the Potala Palace.
(Lhamo, ever, be, a museum?) → Has Lhamo ever been to a museum?

a) (you, eat, *tsampa*, before?)
b) (Dr. Chitso, never, write, a poem.)
c) (they, ever, hear of, the Potala Palace?)
d) (Nima, never, be, Lhasa.)
e) (Helen, see, this movie, before?)

3. Answer these questions about the text. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Has the city mouse ever seen a country home?
b) Has the country mouse ever felt the excitement of the city?
c) Does the country mouse accept his friend's invitation?
d) Have the dogs come to the dining room before?
e) Before his visit to the city, has the country mouse ever eaten a meal in fear?

Unit Twelve: Production and Trade
སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ། ཐོན་སྐྱེད་དང་ཚོང་ལས།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

R. SUTTON: Good morning, class. Today we are going to talk about production and trade in Qinghai and in other parts of China. Who can tell me where barley is grown?

DAWA: Barley is grown in the high plains of Qinghai. Tens of thousands of hectares are planted every year.

MR. SUTTON: That's correct, Dawa. What about yaks and sheep? Where are they raised?

YANGZOM: Yaks and sheep are raised by nomadic families on the Qinghai-Tibetan Plateau. The animals are herded on tens of thousands of square kilometers of open grassland.

MR. SUTTON: You're right, Yangzom. And what are yaks used for?

TASHI: Many yaks are raised for their meat as well as for their fine wool. Yak wool sweaters are made in factories in Xining, and they are very popular in many places outside of Qinghai.

MR. SUTTON: Good job, Tashi. And what else are produced in Qinghai?

YANGZOM: Tibetan carpets are also produced in many Tibetan areas of Qinghai, and some of them are exported to the West.

MR. SUTTON: Very nice, Yangzom! And Lhamo, are bananas planted in Qinghai?

LHAMO: No, bananas are not planted in China's Northwest. Some bananas are grown in the southeastern provinces of China, and many bananas are imported from other countries.

MR. SUTTON: What else are imported from other countries?

DAWA: Liquor, cigarettes, and medicine are imported from other countries. So are music and clothes!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Where *is* barley *grown*?	Barley *is grown* on the high plains of Qinghai.
Where *are* yaks *herded*?	Yaks *are herded* on the Qinghai-Tibetan Plateau.
Are bananas *grown* in Qinghai?	No, they *are grown* in the southeastern provinces of China, and many bananas *are imported* from other countries.
What *are exported* from Qinghai?	Tibetan carpets *are exported* from Qinghai.
What *are* embroideries *made from*?	Embroideries *are made from* silk and cotton.

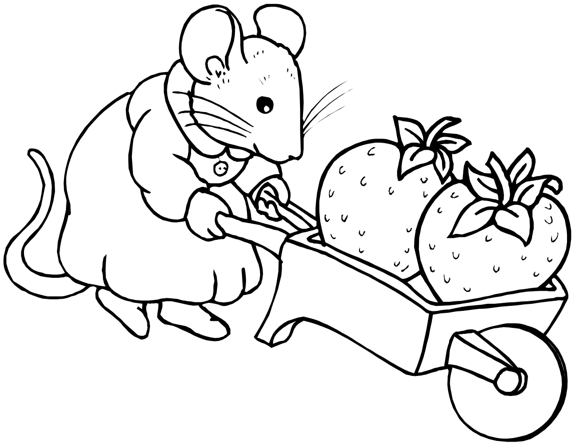

III Text: The Chang Tang Wildlife Reserve

སློབ་ཚན། བྱང་ཐང་གི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག།

Tibet is famous around the world for its high plateaus, beautiful mountains, and rare wildlife. But as the world's human population increases, the animal populations are more and more threatened.

In recent years, many animal populations in Tibet have decreased due to human activity. Wild yaks are hunted for their meat, and Tibetan antelopes are killed for their precious wool. As a result, wild animals in Tibet are more and more endangered as time goes by.

The Chang Tang Wildlife Reserve was created in 1993 to protect these endangered animals. The reserve is located in the northwestern part of the Tibet Autonomous Region. It covers an area of almost 250,000 square kilometers, which makes it the second largest protected area in the world. The reserve is populated by many kinds of wild animals, including wild yaks, Tibetan antelopes, wild asses (*kiang*), and gazelles. Hunting is not allowed in the reserve, and visitors are only allowed in some parts of the reserve with special permission. The reserve is also populated by about 3,500 nomadic families who help protect the wildlife from hunters. In the time since the reserve was created, the animal population has increased slowly.

The Chang Tang Reserve has some problems, however. Wild animals are still hunted in the reserve by people who don't respect the law. The reserve is guarded by only twenty-two forest police, so it is difficult to keep hunters out. More money is needed to hire more forest police and other workers in the reserve to protect the wildlife better.

The Chang Tang Wildlife Reserve was created to protect rare kinds of wildlife before they are wiped out. By working together with local people and the government, Tibetans everywhere can make sure that their wildlife is protected. If all goes well, wild animal populations in Tibet will continue to grow.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

(tens) of thousands ཁྲི་གཅིག སྟོང་ཕྲག་འགའ།

to be used for བཀོལ་བ། སྤྱོད་པ།

good job བྱ་བ་བཟང་པོ།

in recent years ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་ལ།

due to དེ་བས། ངེས་པར་དུ……ལ་གནོགས་པ།

as a result མཇུག་འབྲས།

more and more (threatened) ཇེ(འཇིགས)

embroidery འཚེམ་དྲུབས།

as time goes by དུས་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས།

to keep out མཐར་སྐྲོད་པ། བཀག་འགོག་བྱེད་པ།

to wipe out གཙང་སེལ། རྩ་མེད་དུ་གཏོང་བ །

if all goes well གལ་ཏེ་ཡོད་ཚད་བདེ་ལེགས་ཡིན་ཚེ།

in the shade གྲིབ་མའི་ནང་དུ།

on its own དེའི་སྟོབས་ཀྱིས།

on the screen ལྗིབས་ངོས་སུ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Passive Voice (I): Present Tense བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་ལས་དུས་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ།			
Object + བྱ་ཡུལ +	'is / are' +	Past Participle + འདས་པའི་མིང་ཀྲུང་+	Complement གསལ་ཚིག
Carpets	are	made	in Qinghai.
Animals	are	hunted	for meat and wool.
What	is	grown	in China's Northwest.
Silk	is	produced	in eastern China

Active Voice བྱ་ཚིག་རང་དབང་ཅན།	Passive Voice བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན།
Farmers grow barley. →	Barley is grown (by farmers).
Qinghai exports carpets.	Carpets are exported (by Qinghai).
Nomads herd yaks.	Yaks are herded (by nomads).

Note that passive voice sentences always include an object, but may not include a subject (e.g. 'farmers,' 'Qinghai,' 'nomads'). དོ་སྣང་བྱ་དགོས་པ་ནི་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་གྱི་ཚིག་ལ་རྒྱུན་དུ་བྱ་ཡུལ་ ཡོད་ཀྱང་བྱེད་པོ་མེད།

* Measurements: Area ཚད་འཇལ: རྒྱ་ཁྱོན།

1 square kilometer = 1,000,000 square meters སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ༡=སྨིད་གྲུ་བཞི་མ༡༠༠༠༠༠༠

1 hectare = 10,000 square meters སྤྱི་ཆིང་༡=སྨིད་གྲུ་བཞི་མ༡༠༠༠༠

Directions ཁ་ཕྱོགས།

- northwestern / southeastern ནུབ་བྱང་གི / ཤར་ལྷོའི
- Bananas are grown in the southeastern provinces of China. ཤིང་ཏོག་ངང་ལག་ནི་ཀྲུང་གོའི་ ཤར་ལྷོའི་ཞིང་ཆེན་ རྣམས་སུ་འདེབས་པ་རེད།
- Northwest / Southeast ནུབ་བྱང་། ཤར་ལྷོ།
- Yaks and goats are herded in China's Northwest. གཡག་དང་ལུག་ནི་ཀྲུང་གོའི་ནུབ་བྱང་དུ་འཚོ་ སྐྱོང་བྱེད་པ་རེད།
- the West / the South ནུབ་ཕྱོགས། ལྷོ་ཕྱོགས།
- Tibetan carpets are exported to the West. བོད་ཀྱི་ས་གདན་ནི་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་ཕྱི་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

What	is	barley	raised?
		noodles	grown?
Where	are	wool	made from?
		bananas	herded?
		yaks	used for?

Yaks	is	raised	in the southeast.
Noodles		grown	sweaters.
Barley	are	made from	on the plateau.
Wool		herded	wheat flour.
Bananas		used for	in the northwest.

2. Practice this chant with your classmates. Take turns saying the parts for A and B. ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་གྲོགས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཚིག་གི་གདངས་འདི་དག་ལ་སྦྱོང་བ་བྱེད་དགོས་པ་དང་པན་ཚུན་རེས་མོས་ཀྱིས་Aདང་Bཡི་ཁག་རྣམས་ཤོད།

A: Where are sweaters made?
B: They're made in the shade. Where is cotton grown?
A: It's grown on its own. Where are horses seen?
B: They're seen on the screen. When is English taught?
A: It's taught when it's hot. How are some rings made?
B: They're made from jade.

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྔོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Why have Tibetan animal populations decreased in recent years?
b) Why was the Chang Tang Wildlife Reserve created?
c) By what and whom is the reserve populated?
d) Are wild animals still hunted in the reserve?
e) How can Tibetans make sure that their wildlife is protected?

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Change the following sentences from active voice to passive voice. Look in Appendix V of your book for the correct past participle. གཤམ་གྱི་བྱ་ཚིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཚིག་འདི་རྣམས་བྱ་ཚིག་ གཞན་དབང་ཅན་གྱི་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར། དཔེ་ཆའི་ཟུར་བཀོད་V པར་བལྟས་ནས་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་མ་ནོར་བར་བྱ་དགོས།

Example: Nomads herd yaks. → Yaks are herded by nomads.
a) People eat meat and vegetables.
b) Hunters kill endangered animals.
c) Farmers plant wheat and barley.
d) Herdsmen raise goats and sheep.
e) America imports Tibetan carpets.

2. Fill in the blanks with *northwestern, southwest, the West, northeast, southeastern.* གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ*northwestern*དང*southwest, the West, northeast, southeastern*སོགས་ སྐྲོང་ སྡེ་ ཚ་ ཚང་ དུ་ གཏོང་དགོས།

a) Rice is grown in the _________________ provinces of China.
b) Much embroidery is exported from Asia to ______________.
c) More than thirty nationalities live in Yunnan Province in China's _____________.
d) Barley is raised in the _______________ provinces of China.
e) There is a famous ice festival in the city of Harbin in China's _____________.

3. Mark these sentences true ('T') or false ('F'). If a sentence is false, change the sentence to make it true. འགྲིག་པར་('T') དང་མི་འགྲིག་པར་('F')འབྲི་དགོས། གལ་ཏེ་ནོར་བ་ཡོད་ན་དག་བཅོས་བྱེད་དགོས།

a) Hunters are protected from animals in the Chang Tang Reserve. ( )
b) Noodles are grown from wheat flour. ( )
c) Music and clothes are imported by China from the West. ( )
d) Antelopes are killed for their fine wool. ( )
e) Silk is produced in China's northwest. ( )

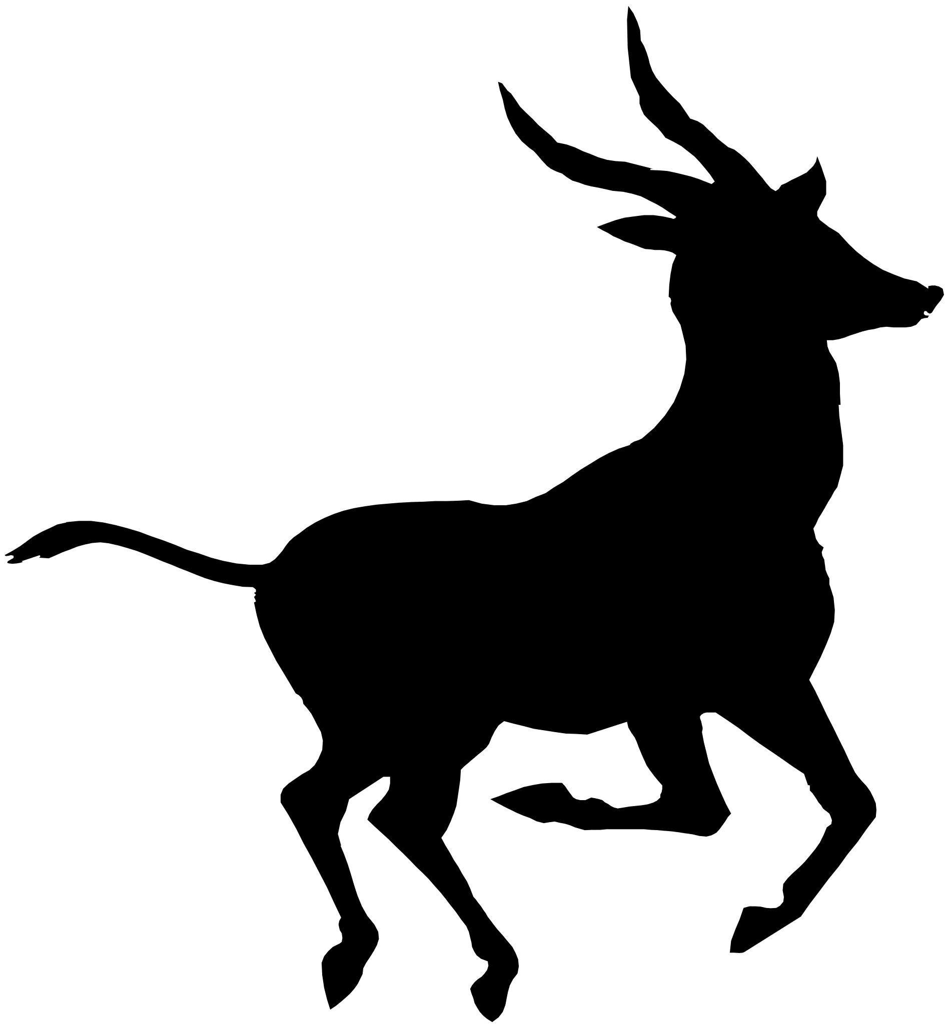

Unit Thirteen: Where Can I Find Something to Eat?
སློ་ཚན་བཅུ་གསུམ་པ། ངས་ས་ཆ་གང་ནས་ཟ་མ་བཟའ་ཐུབ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(at the corner of Second Street and East Road)

YANGZOM: Hi, Zhoma--long time, no see! Welcome to Xining!

ZHOMA: Thanks, Yangzom. It's nice to see you. I've come to the city to do some errands.

YANGZOM: Great! What do you want to buy?

ZHOMA: First, I'd like to get my mother something to wear. She hasn't bought anything to wear in a long time. Do you have any suggestions?

YANGZOM: I suggest the department store on Middle Road. Follow Second Street for one block and take a left. The department store will be the second building on the right. What else are you looking for?

ZHOMA: I'd also like to find something to read for my father. Do you know where I can buy some magazines?

YANGZOM: Yes, I do. There's a bookstore at the intersection of First Street and East Road. It's on the northwest corner of the intersection. You can't miss it.

ZHOMA: Super! And finally, I'd like to buy something for my little cousins to play with. Is there a toy store nearby?

YANGZOM: I believe that there's one near the post office. I think it's on West Road between First Street and Second Street. Is there anything else you want to find?

ZHOMA: Yes, there's one more thing. Can you tell me where I can find something to eat? I'm so hungry that I could eat a horse!

YANGZOM: I know a great Muslim restaurant not far from here. I'm hungry, too--let's go together!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

What do you want to buy?	I want to buy *something to wear*.
Would you like *something to eat*?	No, I'd like *something to drink*.
What will you buy your cousins?	I'll buy them *something to play with*.

Can you find *something to buy* for your mother's birthday?	No, I can't find *anything to buy* for my mother's birthday.
Have you found *someone to ask* for a recommendation?	No, I haven't found *anyone to ask* for a recommendation.

III Text: Lost!

སློབ་ཚན། མགོ་འཐོམས་པ།

(Finish this story by looking at the map and filling in the blanks.)

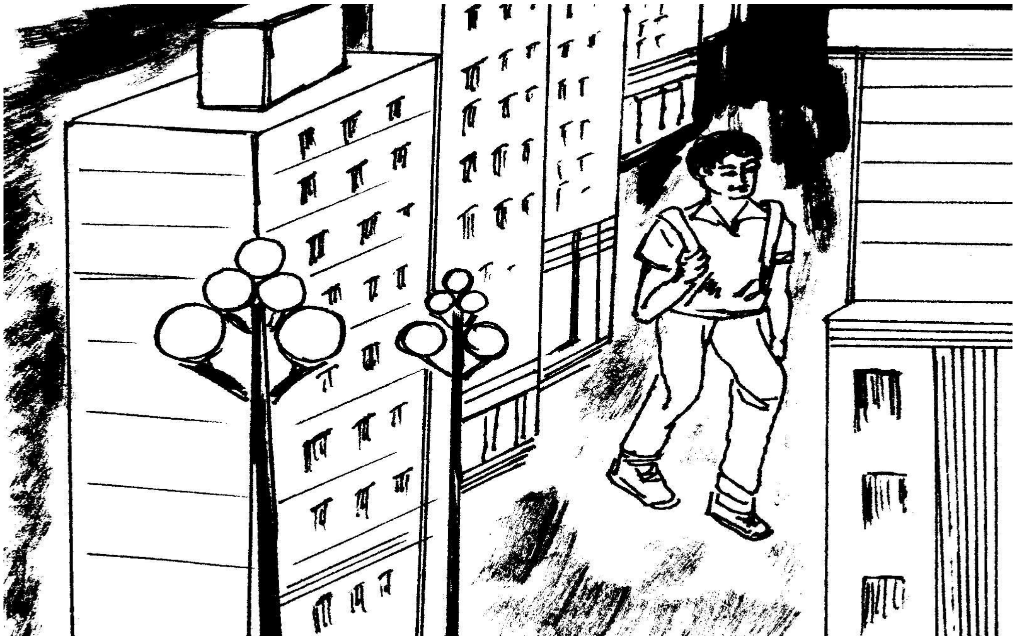

Norbu has just arrived in Xining, and he is lost. He is at the train station, and he wants to spend the night at the Friendship Hotel. He can't find anyone to ask directions. The weather is cold and rainy, and Norbu is tired and hungry. Finally, he finds someone to talk to.

"Do you know where I can find the Friendship Hotel?" he asks.

"That's easy," the man answers. "Go straight ahead for two blocks and take a left on Third Street. The Friendship Hotel will be the first building on the left."

Norbu thanks the man and follows his directions. When he reaches Third Street, however, he sees the _________, but he doesn't see the Friendship Hotel. He looks for someone else to ask, and soon a woman stops to help him.

"I'm looking for the Friendship Hotel," says Norbu. "Can you tell me where to find it?"

"Sure," answers the woman. "Follow Third Street and take the second left. You will see the Friendship Hotel just ahead on the right."

Norbu follows the woman's directions, but when he arrives, he sees the ______________, and he still can't see the Friendship Hotel anywhere.

"Can *you* tell me how to find the Friendship Hotel?" Norbu asks a policeman.

"No problem," says the policeman. "Go to the intersection of First Street and West Road. The Friendship Hotel will be on the northeast corner of the intersection."

"Do you have something to write with?" asks Norbu. "I don't want to make a mistake."

The policeman writes down the directions and gives them to Norbu. But when he follows the directions, he sees the ___________________ but not the Friendship Hotel.

Finally, Norbu sees a child on the street.

"Are you looking for somewhere to spend the night?" asks the child.

"Yes, I am," answers Norbu. "I can't seem to find *anywhere* to stay. Can you help me?"

"Go straight on First Street for 500 meters," says the child. "The Friendship Hotel will be at the end of the street on the right."

Norbu follows the child's directions, and when he reaches the end of the street, he is very surprised to find that he is once again in front of the ____________________!

Can *you* give Norbu directions to somewhere to spend the night?

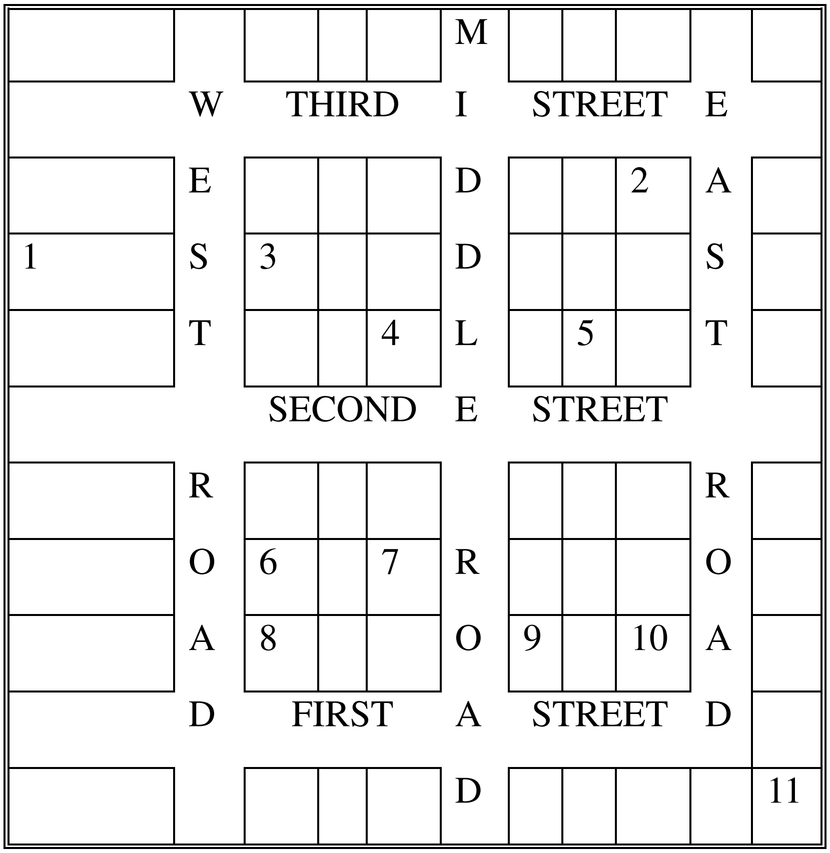

1 - hospital
2 - bank
3 - Muslim restaurant
4 - Friendship Hotel
5 - Tibetan restaurant
6 - toy store
7 - department store
8 - post office
9 - Peace Hotel
10 - bookstore
11 - train station

]--[

500 meters

N ↑ W ← → E ↓ S

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག།

to do errands བྱ་བ་ཙག་ཙིག་སྒྲུབ་པ།

you can't miss it ཁྱེད་རང་ལམ་ནོར་མི་སྲིད།

Super! ཧ་ཅང་བཟང་།

to spend the night མཚན་གང་བོར་བསྡད་པ།

that's easy དེ་སླ་མོ་རེད།

to make a mistake ནོར་འཁྲུལ་བཟོས་པ།

to write (sth) down འབྲི་བ།

once again སླར་ཡང་། ཡང་བསྐྱར།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Infinitive (III) རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག

Statement / Question + **གནས་ལུགས་བརྗོད་པ / དྲི་བ**	**'somewhere' / 'anything' / etc.' +** **'somewhere' / 'anything / ལ་སོགས +**	**Infinitive Clause** **རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག**
Positive Sentences: **ངེས་པའི་ཚིག་གྲུབ།**		
I'm looking for	something	to read.
Can you recommend	somewhere	to spend the night?
Negative Sentences: དགག་པའི་ཚིག་གྲུབ།		
I can't find	somewhere	to spend the night.
I haven't found	anyone	to ask directions.

* Asking and giving directions. ཁ་ཕྱོགས་འདྲི་བ་དང་སྟོན་པ།

- go straight ahead / follow *First Street* ཐད་ཀར་མདུན་དུ་འགྲོ་བ / སྲང་ལམ་ཨང་དང་པོ་དེད་ནས་འགྲོ་བ།
- for *three* blocks / for *200* meters སྲང་བར་གསུམ་གྱི་ཚད་ལ / སྨིད་200ཡི་ཚད་ལ།
- turn *left* / take a *right* / take the *second left* གཡོན་དུ་དཀྱོག་པ / གཡས་སུ་དཀྱོག་པ / གཡོན་གྱི་དཀྱོག་ གཉིས་ པར་ བརྒྱུད་པ།
- the *fourth* building on the *right* གཡས་ཀྱི་ཐོག་ཁང་ཨང་བཞི་བ།
- on the *southwest* corner ལྷོ་ནུབ་མཚམས་ཀྱི་གྲུ་ཟུར་དུ།
- at the intersection of *Second Street* and *Middle Road* སྲང་ལམ་ཨང་གཉིས་པ་དང་ལམ་བར་མ་གཉིས་ ཀྱི་བསྣོལ་མཚམས་སུ།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Can you tell me	where to find	somewhere to spend the night?
		the hospital?
Do you know	how to get to	somewhere to eat dinner?
Could you tell me	where I can find	the train station?
		somewhere to buy a pair of shoes?

<table>
<tr><td>Go straight</td><td>for 2 blocks</td><td rowspan="3">and</td><td>take a</td><td>left.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Follow First Street</td><td rowspan="2">for 500 meters</td><td>turn</td><td rowspan="2">right.</td></tr>
<tr><td>take the third</td></tr>
<tr><td>The department store</td><td rowspan="5">will be</td><td colspan="2" rowspan="2">the second building</td><td>on the right.</td></tr>
<tr><td>The train station</td><td>on the left.</td></tr>
<tr><td>The restaurant</td><td colspan="3">at the intersection of Third Street and East Road.</td></tr>
<tr><td>The hospital</td><td colspan="3" rowspan="2">on the northeast corner of First Streetand West Road.</td></tr>
<tr><td>The Friendship Hotel</td></tr>
</table>

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What does Zhoma want to get her mother?
b) Does Yangzom know where to buy something to read?
c) Does Zhoma want to get her cousins something to write with?
d) Where does Yangzom think the toy store is?
e) Does Zhoma want to find something to drink?

3. Fill in the blanks with *something, somewhere, someone, anything, anywhere, anyone.* གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་*something*དང་*somewhere, someone, anything, anywhere, anyone*བཅས་སྐོངས།

a) I can't find ____________ to spend the night. Can you recommend a hotel?
b) I'm looking for _______________ to read. Which magazine would you suggest?
c) I haven't found ________ who can tell me where to buy train tickets. Can *you* help me?
d) I know____________ who can recommend a good Muslim restaurant. Let's go and talk to my friend at the bank.
e) I haven't seen _______________ in the store that I would like to buy for my mother. Let's try a different store.
f) Do you have a suggestion for ______________ to buy some blue jeans?

VII Exercises གཞར་སྦྱང་།

1. Finish this dialogue and read it with your partner. ཁ་ བརྡ་ འདི་ ཆ་ ཚང་ དུ་ བཏང་ རྗེས་ རང་ གི་ གྲོགས་ པོ་ དང་ མཉམ་ དུ་ ཀློག་དགོས།

(at the train station མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་སུ།*)*

A: Excuse me, I'm looking for______to spend the night. Which ____ do you recommend?

B: I _________ the Peace Hotel. It's at the__________ of First Street and Middle Road.

A: Which __________ of the intersection is it on?

B: It's on the northeast corner. You can't ________________.

A: Thanks so much. And do you know where I can find_____________ to eat and drink?

B: That's easy. There's a great Tibetan ______ nearby. _________ East Road for one block and take a left. The restaurant will be the second______________on the right.

A: Excuse me, do you have something ____________? I don't want to make a mistake.

B: Sure. Here's a pen. You can use it to ____________ ___________ the directions.

A: Thank you for giving me ___________!

B: No problem. I hope you can follow them!

2. Write directions to get from and to the following places. གཤམ་གྱི་ས་ཆ་དེ་དག་ལ་འགྲོ་བའམ་ཡོང་བའི་ཁ་ཕྱོགས་ཕྲིས།

a) from the Friendship Hotel to the post office
b) from the train station to the department store
c) from the bookstore to the toy store
d) from the hospital to the Tibetan restaurant
e) from the post office to the bank

3. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཚིག་གྲུབ་རེ་བཟོ་དགོས།

a) to write (sth) down
b) to make a mistake
c) to spend the night
d) to do errands
e) once again

Unit Fourteen: How Many Stars Are in the Sky?
སྡེ་ཚན་བཅུ་བཞི་བ། ནམ་མཁའ་རུ་སྐར་མ་ག་ཚོད་ཡོད་དམ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(on a hilltop at night མཚན་མོའི་དུས་སུ་རི་སྒང་ཞིག་ནས།)

YANGZOM: "She looked toward the sea and said..."

TASHI: Is that you, Yangzom? What are you doing here? And what's that you are reading?

YANGZOM: I've come to this hilltop for many years to read my poetry. I have just written a new poem, and I am trying it out. What are *you* doing here?

TASHI: I've come to look at the stars. I've climbed this hill since I was ten years old to look at the night sky. When I was younger I thought I could count all of the stars, but now I know that there are hundreds of millions of stars, perhaps even billions. Now I know that looking for stories in the stars is more interesting than counting them.

YANGZOM: I didn't know you were so interested in the night sky. I have always wanted to learn more about the moon, stars, and planets.

TASHI: I can tell you more about the stars, and I would also like to ask you some questions about poetry. How long have you written your own poetry?

YANGZOM: I've written poetry since I was a young girl, and I've always dreamed of being a famous poet. You can ask me questions about poetry anytime you want.

TASHI: Well, there's something else I'd like to ask you. Will you go to the dance with me next Saturday?

YANGZOM: I'd love to go to the dance with you, Tashi! I thought you would never ask!

TASHI: I've wanted to ask you to a dance since our first class together, but I didn't know how to do it. I'm very pleased that you have accepted my invitation! And I'm sorry to interrupt you--please continue reading your new poem!

YANGZOM: " ...'I haven't felt this happy in years!'"

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

How long has Yangzom written poetry?	She has written poetry *for a long time*.
How long has Tashi looked at the night sky?	He has looked at the night sky *since he was a young boy*.
When was the last time you saw a new movie?	I haven't seen a new movie *in years!*
How long have you wanted to visit Japan?	I have wanted to visit Japan *all my life*.

III Text: The Population Explosion
སློབ་ཚན། མི་གྲངས་མགྱོགས་འཕེལ་གྱི་གནས་གནོད་ཆེན་པོ།

What is an explosion? Have you ever seen an explosion on television or in a film? At the beginning of the twenty-first century, our planet is experiencing a new kind of explosion that is not caused by bombs. This time, the explosion is a population explosion.

How many people live on the Earth? The population of our planet has grown slowly for thousands of years. Two thousand years ago, there were 250 million people on Earth. Four hundred years ago, the population was still only 500 million. But since the beginning of the twentieth century, the population has grown very quickly. In the year 1900, the population was around 1,700 million, and by 1970 the population had grown to 3,600 million. This means that the population has doubled in just 70 years. The United Nations says that the population of the Earth was about six billion at the end of the twentieth century. Some people think that the population will reach seven billion by the year 2010. This means the Earth's population will soon double again.

Nowadays, the population is increasing faster than ever. At the end of each new day, 250,000 new babies have been born, and each baby must have food to eat and a place to live. But in recent years, the amount of available farmland has decreased because many farms have been covered with new roads and buildings. Meanwhile, the consumption of resources has increased rapidly. People use more water, wood, gas, and electricity than ever before. If the population continues to grow so rapidly, people will not have the food, land, and resources that they need to live.

What can we do to keep the Earth's population under control? There are many things that can be done to help solve this problem. First, we must have smaller families with fewer children. Second, we must find ways to grow more food to feed the planet. Third, more-developed countries and less-developed countries must work together to consume fewer resources. We must solve this problem before it's too late, or our planet will soon be covered with people. Then there won't be enough space left for anyone to solve the population problem.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to try (sth) out ཚོད་བལྟ་བྱེད་པ།

to keep (sth) under control ཚོད་འཛིན། དབང་དུ་བསྡུ་བ།

more- / less-developed country སྔོན་ཐོན་ལྡན་རྒྱལ་ཁབ། རྗེས་ལུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ།

to consume resources ཐོན་ཁུངས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ།

before it's too late ཡུན་རིང་མ་འགོར་བའི་སྔོན་དུ(ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ)།

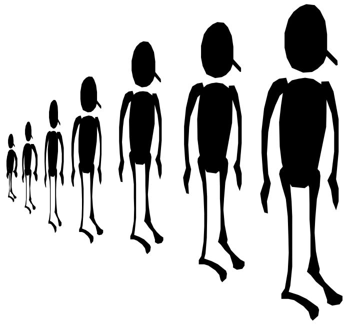

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Present Perfect Tense (III) བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བ།

Subject + བྱེད་པོ་ +	'has / have' +	Past Participle + འདས་པའི་མིང་རྒྱུད+	Time Clause དུས་སྟོན་པའི་ཚིག་ཚོགས།
The population	has	grown slowly	for thousands of years.
The population	has	increased quickly	since the year 1900.
The population	has	doubled	in 70 years.
The population	has	reached 6 billion	during the 20th century.

-Use 'in' and 'ago' in time clauses with the <u>past tense</u>: ‖'in'དང་ 'ago' ནི་དུས་འདས་པའི་རྣམ་པ་ལ་སྦྱར་བའི་ཚིག་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཀོལ་དགོས།

- I met Kevin *in* 1999. ང་རང་1999ལོར་ཁེད་བྷིན་དང་ངོ་འཕྲད་པ་ཡིན།
- I met Kevin one year *ago*. ང་རང་ལོ་གཅིག་གི་སྔོན་ལ་ཁེད་བྷིན་དང་ངོ་འཕྲད་པ་ཡིན།

- Use 'since' and 'for' in time clauses with the <u>present perfect tense</u>: ‖ 'since' དང་'forནི་བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བར་སྦྱར་བའི་ཚིག་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཀོལ་དགོས།

- I have known Kevin *since* 1998. ངས1998ལོ་ནས་བཟུང་ཁེད་བྷིན་ངོ་ཤེས་པ་ཡིན།
- I have known Kevin *for* one year. ངས་ཁེད་བྷིན་ངོ་ཤེས་ནས་ལོ་གཅིག་འགོར་ཟིན།

* Numbers above one hundred བརྒྱ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གྲངས་ཀ

100	one hundred	1,000,000,000	one billion
1000	one thousand	8,888,888,888	eight billion
10,000	ten thousand		eight hundred and eighty-eight million
100,000	one hundred thousand		eight hundred and eighty-eight thousand
1,000,000	one million		eight hundred and eighty-eight

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Match each phrase on the left with a phrase on the right to make a complete sentence. དུ་མིག་གཡོན་གྱི་ཚིག་དུམ་རེ་དང་གཡས་ཀྱི་ཚིག་དུམ་རེ་ཆ་བསྒྲིགས་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་ཆ་ཚང་ཞིག་བཟོ་དགོས།

They have studied English	in just five days.
The population has reached six billion	since he was ten years old.
I haven't felt so excited	for more than three years.
The price of sugar has doubled	at the end of the twentieth century.
Tashi has watched the stars	in years!

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Has the Earth's population grown quickly in the twentieth century?
b) At the end of each day, how many new babies have been born?
c) Has the consumption of resources increased in the twentieth century?
d) In how many years has the Earth's population doubled?
e) In how many years will the Earth's population double again?

3. Sing this song. གླུ་འདི་ལོངས།

> **"I Will"**
> Who knows how long I've loved you?
> You know I love you still,
> Shall I wait a lonely lifetime?
> If you want me to, I will.
>
> I've loved you for an hour,
> And for a million years,
> Oh, I've loved you since the start of time,
> And through a billion tears.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Fill in the blanks with *for, since, in, during, ago.* གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ*for*དང*since, in, during, ago*བཅས་སྐོངས།

a) The Earth's population has doubled _________ 70 years.
b) Yangzom has written poetry ____________ she was a young girl.
c) I started to study English one and a half years ___________.
d) People have watched the stars __________ thousands of years.
e) The population of the planet may double again____________ the twenty-first century.

2. Write out each of these numbers in English. གྲངས་ཀ་འདི་དག་རེ་རེ་དབྱིན་ཡིག་གིས་བྲིས།

Example: 582 → five hundred and eighty-two
a) 1,596_______________________________________
b) 23,783____
c) 542,694____
d) 3,873,527____
e) 5,727,642,934____

3. Write answers to these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) How long has Yangzom come to the hilltop to read her poetry?
b) How long has Tashi climbed the hill to look at the night sky?
c) How long has Yangzom dreamed of being a poet?
d) How long has Tashi wanted to ask Yangzom to a dance?
e) Has Yangzom felt this happy recently?

Unit Fifteen: Inventions and Discoveries
སྔོ་ཚན་བཅོ་ལྔ་བ། གསར་གཏོད་དང་རྙེད་པ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

MS. LYONS: Good afternoon, class. Today we are going to talk about important inventions and discoveries from around the world. Who can tell me where gunpowder was invented?
DAWA: Gunpowder was invented in China. Paper was also invented by the Chinese.
MS. LYONS: Thank you, Dawa. Was the first newspaper printed in China, then?
YANGZOM: No, the first newspaper was printed in Germany. The printing press was also invented by the Germans.
MS. LYONS: Very good, Yangzom. And what about discoveries in medicine? When was the cure for smallpox discovered?
TASHI: The cure for smallpox was discovered in the twentieth century. This disease now lives only in the laboratory.
MS. LYONS: That's quite interesting, Tashi. And Lhamo, how about inventions to explore space? Were the first spaceships built in the United States?
LHAMO: No, the first spaceships were built in the Soviet Union. The artificial satellite was invented by the Russians.
MS. LYONS: Did the Russians also invent the personal computer?
TASHI: No, the personal computer was invented in the United States. It is one of the most useful inventions of the twentieth century.
DAWA: I can think of an invention that would be even more useful than the personal computer.
MS. LYONS: What's that?
DAWA: I think someone should invent a machine that will do my homework for me!
MS. LYONS: That's a nice idea, Dawa, maybe you should invent it yourself!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Where *was* the printing press *invented*?	The printing press *was invented* in Germany.
By whom *were* the first spaceships *built*?	The first spaceships *were built* by the Russians.
When *was* the cure for smallpox *discovered*?	The cure for smallpox *was discovered* in the twentieth century.
Were computers *invented* in China?	No, they *were invented* in America.

III Text: The Three Little Pigs
སློབ་ཚན། ཕག་ཕྲུག་གསུམ།

Once upon a time, there were three little pigs who lived in a dark forest. The pigs lived in fear because they were always threatened by a big bad wolf who also lived in the forest. The pigs decided that they would each build a house to protect themselves from the wolf.

The first pig's house was made of straw. It was easy to build and warm in the winter. The second pig's house was made of sticks. It was stronger than the first pig's house, and it was not difficult to build with materials from the forest. The third pig's house was made of bricks. It was more difficult to build than the first pig and second pig's houses, but it was the strongest house of all.

One day, the wolf was creeping through the forest and looking for something to eat. Soon he saw the houses that were built by the three little pigs. "What a lucky wolf I am!" said the wolf. "I shall have fresh pig meat for my supper!"

The wolf went to the first pig's house and said, "Open the door and let me in!"

The first pig answered, "Not by the hair of my little pig chin!"

"Then I'll huff and I'll puff, and I'll blow your house down!" said the wolf. So he took a big breath, and the house that was made of straw was quickly destroyed. The first pig ran into the second pig's house for protection.

Then the wolf went to the second pig's house and said, "Open the door and let me in!"

The second pig answered, "Not by the hair of my little pig chin!"

"Then I'll huff and I'll puff, and I'll blow your house down!" said the wolf. So he took a big breath, and the house that was made of sticks was destroyed as quickly as the house that was made of straw. The first and second pigs ran into the third pig's house for protection.

Finally, the wolf went to the third pig's house and said, "Open the door and let me in!"

The third pig answered, "Not by the hair of my little pig chin!" "Then I'll huff and I'll puff, and I'll blow your house down!" said the wolf. So he huffed and he puffed, but he couldn't blow down the house that was made of bricks. Finally, the wolf went away disappointed, and the three little pigs were saved.

LESSON: Do things right the first time--it's worth the effort!

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

by mistake ནོར་བ། འཚུག་པ།

to let (sb) in མི་ག་གེ་མོ་ནང་ལ་ཡོང་དུ་འཛུག་པ།

to huff and puff ཧུར་ཐག་གིས།

to blow (sth) down ཕུ་བཏབ་ནས་ཉིབ་ཏུ་འཛུག་པ།

to take a breath དབུགས་ཧུབ་པ།

to be worth the effort ངལ་བ་འབྲས་ཡོད།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Passive Voice (II): Past Tense བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་ལས་དུས་འདས་པ།

Subject + བྱེད་པོ +	'was / were' +	Past Participle + འདས་པའི་མིང་རྐྱང་ +	Complement གསལ་ཚིག
Spaceships	were	built	by the Russians.
The cure	was	discovered	in the twentieth century.
The house	was	made	of straw.
Stones	were	used	for writing before paper was invented.

* Compound Words རྫས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་།

- Many English words are created by putting two small words together to make a bigger word. དབྱིན་ཡིག་གི་མིང་མང་པོ་ཞིག་ནི་མིང་ཐུང་བ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྦྱར་ཏེ་མིང་གཞན་བཟོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

Look at these examples.དཔེར་བརྗོད་འདི་དག་ལ་ལྟོས།

- space + ship = spaceship
- news + paper = newspaper
- small + pox = smallpox
- gun + powder = gunpowder

Can you think of other examples?

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Match each phrase on the left with a phrase on the right to make a complete sentence. དྲ་མིག་གཡོན་གྱི་ཚིག་དུམ་རེ་དང་གཡས་ཀྱི་ཚིག་དུམ་རེ་ཆ་བསྒྲིགས་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་ཆ་ཚང་ཞིག་བཟོ་དགོས།

Candles were used for light	through a loudspeaker outside.
Farmers use tractors	for keeping food cold and fresh.
A refrigerator is used	in the winter by a radiator.
Music is played between classes	before the flashlight was invented.
Our classroom is heated	to plow their fields.

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Was gunpowder invented in Russia?

b) Where was the first newspaper printed?

c) By whom were the first spaceships built?

d) When was the cure for smallpox discovered?

e) Was the personal computer invented by the Chinese?

3. Make compound words by combining words on the left and the right. Then use each word in a sentence. Use your dictionary to help you! རེའུ་མིག་ནང་གི་གཡས་གཡོན་གྱི་མིང་དེ་རྣམས་མཉམ་དུ་སྦྱར་ཏེ་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་བཟོ་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་དེ་རྣམས་བཀོལ་ནས་ཚིག་རེ་སྒྲིགས།

small	shelf
flash	work
wrist	light
home	powder
loud	pox
gun	speaker
book	watch

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Change these sentences to the passive voice, past tense. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་དུས་འདས་པ་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་དུ་བསྒྱུར་དགོས།

Example: Horses carried letters in the nineteenth century →Letters were carried by horses in the nineteenth century.

a) The Chinese invented gunpowder.

b) Americans built the first personal computers.

c) Doctors discovered the cure for smallpox.

d) Russians made the first spaceships.

e) Germans invented the printing press.

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) By whom were the pigs threatened?

b) Of what was the first pig's house made?

c) Was the third pig's house made of sticks?

d) Was the second pig's house blown down by the wolf?

e) Was the house that was made of bricks blown down?

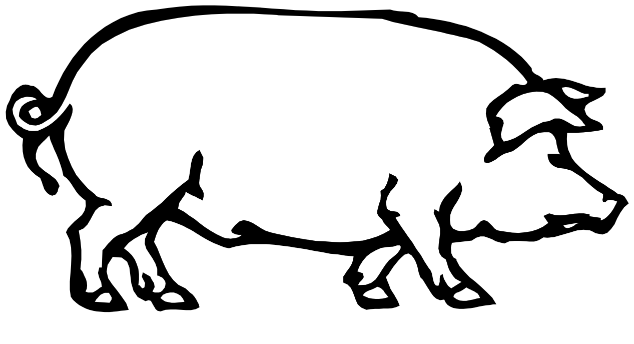

3. Find each of these words in the puzzle. The words may be written forward or backward, horizontally, vertically, or diagonally.
ཡི་གེའི་གབ་ཚིག་དེ་ལས་ཐ་སྙད་འདི་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྙད་དེ་དག་མགོ་ནས་མཇུག་ལ་བྲིས་ཡོད་པའམ་མཇུག་ནས་མགོར་བྲིས་ཡོད་པ། ངོས་སྙོམས་སུ་བྲིས་ཡོད་པ། དྲང་འཕྱང་དུ་བྲིས་ཡོད་པ། ཡང་ན་གསེག་ཀྱུ་ཡོད་སྲིད།

computer
gunpowder
television
radiator
refrigerator
tractor
wristwatch
telephone

T	E	L	E	V	I	S	I	O	N	Y	Q
C	Y	R	S	P	N	F	D	F	V	X	L
O	H	O	E	C	B	H	D	A	E	Q	Y
M	N	T	E	L	E	P	H	O	N	E	T
P	D	A	D	R	G	J	K	T	R	E	N
U	S	I	R	O	T	C	A	R	T	A	D
T	R	D	D	S	Q	B	E	V	D	Z	D
E	G	A	D	A	E	T	U	R	J	X	N
R	I	R	E	D	W	O	P	N	U	G	R
W	H	C	T	A	W	T	S	I	R	W	E
R	E	F	R	I	G	E	R	A	T	O	R

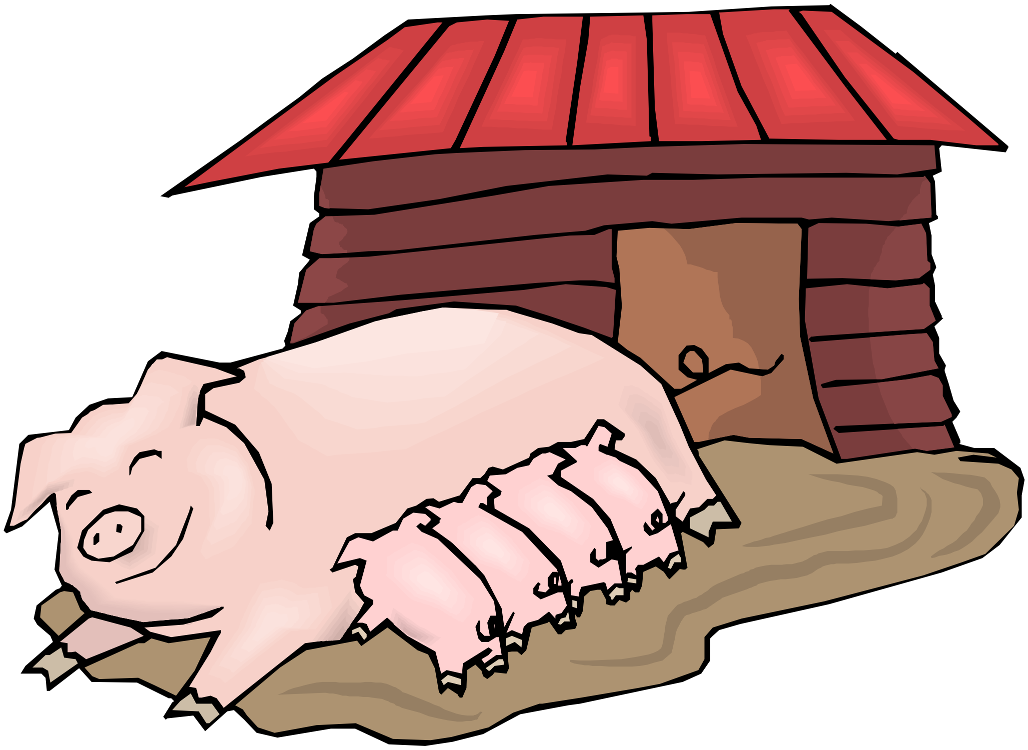

Unit Sixteen: Is There Life Out There?
སློབ་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ། ས་འི་གོ་ལ་འི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྲོག་ཆགས་ཡོད་དམ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

RYAN: Hey, Dawa, what are you doing?
DAWA: Oh, hi, Ryan. I'm reading a book about outer space. The universe is so large and there are so many stars and planets! It makes me wonder if there is life on other planets.
RYAN: Do you *think* there is life on other planets?
DAWA: I'm not sure if there is life out there--I have only read about it, but I have never seen it. What do you think?
RYAN: I don't know whether there is life on other planets, but I have seen bright lights with my telescope, and I have heard strange sounds on my radio. I don't think those lights and sounds were made by people on Earth, so I think there must be some kind of life out there.
DAWA: Wow! Do you really think so?
RYAN: Yes, I do. And besides that, I have also seen a man in the moon.
DAWA: Are you sure that there is a man in the moon?
RYAN: Of course I'm sure! Your name is 'Dawa,' isn't it?
DAWA: Yes, it is. So what?
RYAN: What does 'Dawa' mean in English?
DAWA: 'Dawa' means 'moon' in English.
RYAN: So I think the man in the moon must be you!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Do you think (that) there is life on other planets?	Yes, *I think so.* No, *I don't think so.*
Do you know if / whether there is life out there?	Yes, *I know (that)* there is life out there. No, *I don't know if / whether* there is life out there.
Are you sure (that) there is a man in the moon?	Yes, *I'm sure (that)* there is a man in the moon. No, *I'm not sure (that)* there is a man in the moon.
What *do you think*?	*I think (that)* there is a man in the moon. *I don't think (that)* there is a man in the moon.

III Text: The Space Race
སློབ་ཚན། སྟོང་བའི་དབྱིངས་རིམ་གྱི་འགྲན་བསྡུར།

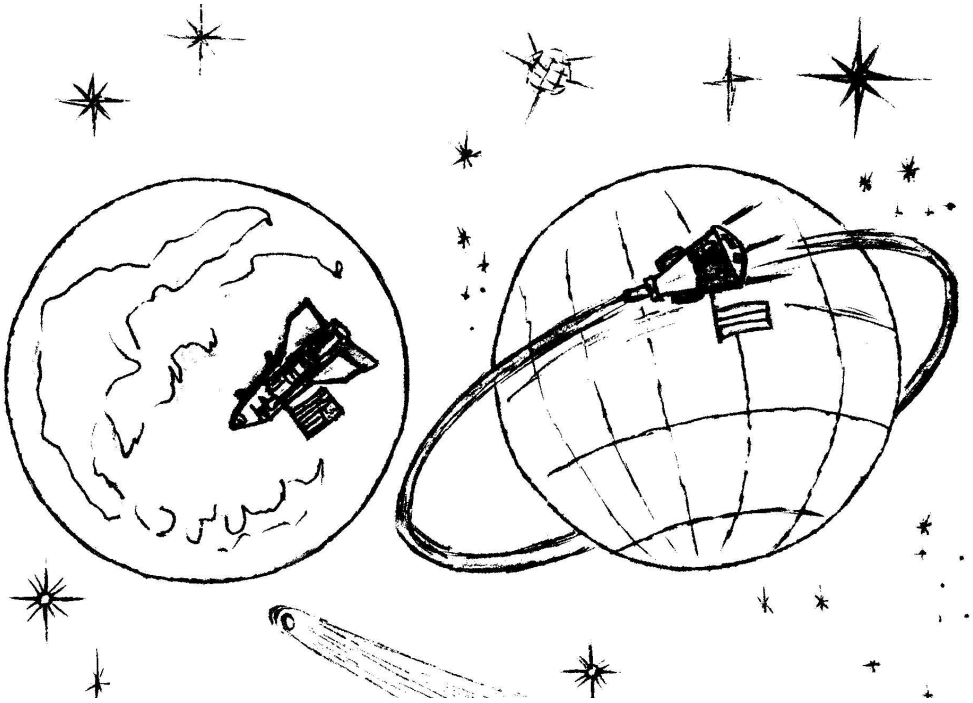

It is October 1959, and scientists in the Soviet Union are preparing to send the first artificial satellite into space. The scientists don't know whether they will be successful. Soon, the small satellite, called Sputnik, is launched. When Sputnik revolves around the Earth successfully, the scientists are sure that they can do it again. In November 1959, they send a larger satellite, called Sputnik II, into space. This time there is a passenger on board--a small dog. Again, the scientists are successful. It is a victory for science.

Now it is July 1969. Scientists in the United States have seen the success of spaceships in the Soviet Union, and they think they can do the same thing. Only this time, they don't want to put a dog on board--they want the passengers to be people. And they don't only want to revolve around the Earth--they want to go to the moon.

Soon, the American scientists launch a spaceship called Apollo 11. They aren't sure that Apollo 11 will reach the moon, but they think that it is possible. Three men, called astronauts, are on board the spaceship, and Apollo 11 reaches the moon successfully. On July 20, 1969, two of the astronauts walk on the moon. The first astronaut, named Neil Armstrong, says, "That was a small step for man and a great leap for mankind."

Now it is the beginning of the twenty-first century. Where will the next spaceship go? Do you wonder whether it is possible to travel beyond the moon? Who do you think will be the first people to walk on other planets?

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

outer space ཕྱི་རོལ་གྱི་འཇིག་རྟེན།

out there (སའི་གོ་ལའི་)ཕྱི་རོལ་ཏུ།

some kind of རིགས་ཤིག་ཏུ་གཏོགས་པ།

so what ཅི་རེད། དེ་ཡིན་ན་ཅི་རེད།

besides that དེ་ལས་གཞན། དེ་མ་ཟད།

on board (གྲུ་དང་མེ་འཁོར་གནམ་གྲུ་སོགས་ཀྱི་ནང་)ཞུགས་པའི། ནང་དུ་ཡོད་པའི།

to revolve around (sth) ལྡིང་སྐོར་རྒྱག་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Object Clause (III) བྱ་ཚིག་སྟོན་པའི་བུ་ཚིག

‘That’ is used with “Do you think / Are you sure...” questions: ‖ ‘That’ནི་འདྲི་ཚིག“Do you think ...” དང “ Are you sure...” གཉིས་ལ་སྦྱོར་དགོས།		
Question(དྲི་ཚིག) +	‘(that)’ +	Statement གནས་ལུགས་བརྗོད་པ།
Don't you think	that	the satellite will be successful?
Are you sure	that	he is coming today?

‘If / whether’ are used with “Do you know / Do you wonder...” questions: ‘If ’དང ‘ whether’གཉིས་ནི་འདྲི་ཚིག“Do you know / Do you wonder...” ལ་སྦྱོར་དགོས།		
Question (འདྲི་ཚིག) +	‘if / whether’ +	Statement གནས་ལུགས་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག
Do you know	whether	the spaceship will reach the moon?
Do you wonder	if	people will walk on other planets?

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Does Dawa wonder if there is life on other planets?
b) Does Ryan know whether there is life on other planets?
c) What has Ryan seen with his telescope and heard from his radio?
d) Why does Ryan think that there is life out there?
e) Is Ryan sure that there is a man in the moon? Why or why not?

2. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དུ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

<table>
<tr><td>Do</td><td>you</td><td rowspan="4">know
think
sure</td><td rowspan="4">if
(that)
whether</td><td>it will rain tomorrow?</td></tr>
<tr><td>Does</td><td>she</td><td>he will cook supper tonight?</td></tr>
<tr><td>Is</td><td>Dawa</td><td>she will come to class on time?</td></tr>
<tr><td>Are</td><td>they</td><td>we will have an exam this week?</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td rowspan="2">Yes,</td><td>I</td><td>am (not)</td><td rowspan="5">know
think
sure</td><td rowspan="5">if
(that)
whether</td><td>it will rain tomorrow.</td></tr>
<tr><td>he</td><td>do(n’t)</td><td>he will cook supper tonight.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">No,</td><td>she</td><td>are(n’t)</td><td>she will come to class on time.</td></tr>
<tr><td>they</td><td>does(n’t)</td><td>we will have an exam.</td></tr>
<tr><td>it</td><td>is(n’t)</td><td>...</td></tr>
</table>

3. Ask and answer these questions with your partner. ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་དང་མཉམ་དུ་དྲི་བ་འདི་དག་ཕན་ཚུན་ལ་འདྲི་བ་དང་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Do you think that there is life on other planets? Why or why not?

b) Do you know if scientists in China have launched any artificial satellites? Explain your answer.

c) Are you sure that people have walked on the moon? Why or why not?

d) Do you wonder whether people could live on the moon? Why or why not?

e) Would you like to be the first person to walk on another planet? Why or why not? Why or why not?

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Unscramble these words from the text. སློབ་ཚན་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་འདི་དག་ལེགས་སྒྲིག་བྱོས།

a) psphasice
b) iratiaclfi
c) epnrgseas
d) eovelrv
e) aleseltit

2. Fill in the blanks with *if, that, whether*. More than one answer is possible for some questions. ‖ ‘if དང་that , whether’ བཅས་ཀྱིས་སྟོང་ཆ་སྐོངས། དྲི་བ་ལ་ལར་ལན་འདེབས་ཚུལ་མང་པོ་ཡོད་སྲིད།

a) I don’t know ___________ I will finish my homework on time.

b) Don’t you think _________ the weather is beautiful today?

c) I wonder__________ I could borrow Dawa’s wristwatch.

d) Are you sure _________ scientists have found a cure for smallpox?

e) Does Lhamo think ___________ she will win the race tomorrow?

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Do the scientists in the Soviet Union know if they will be successful when they launch Sputnik?

b) When are the Soviet scientists sure that they can do it again?

c) Do scientists in the United States think that they can do the same thing as the Soviet scientists?

d) Are the American scientists sure that Apollo 11 will reach the moon?

e) What does Neil Armstrong mean when he says, “That was a small step for man and a great leap for mankind?”

Unit Seventeen: I Didn't Know If You Had Heard the News
སློ་ཚན་བཅུ་བདུན་པ། ངས་ཁྱེད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་འདི་གོ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

YANGZOM: Hello, Tashi.
TASHI: Hi, Yangzom--are you all right?
YANGZOM: Yes, I'm all right, but I'm a little sad. I didn't know if you had heard the news. I'm going to Lhasa to study poetry next semester, and I'm leaving Xining on Friday. I will be leaving early to move my things, and I will spend the Tibetan New Year with my relatives in Lhasa.
TASHI: Wow, that's great! I mean, I'm very happy for you. I had heard that you were leaving, but I didn't know if it was true.
YANGZOM: Yes, what you've heard is true. Our Tibetan literature teacher has wanted to help me study in Lhasa for a long time. She had talked about it last year, but I wasn't ready to go then. Now I'm ready. I've heard that there are fantastic teachers of Tibetan poetry in Lhasa, and the university has offered me a full scholarship. I had almost decided to stay in Xining, but now I see that I can't turn down this opportunity.
TASHI: Of course not. You'd better go to Lhasa if you are going to be a famous poet someday. Our classmates are all very proud of you.
YANGZOM: Thank you, Tashi--you're very kind. I had always dreamed of studying in Lhasa when I was a girl, and now my dream is coming true. But I'm really sorry that we can't go to the dance together on Saturday.
TASHI: That's all right. But there's one thing I want to tell you. If I had known you would leave Xining so soon, I would have asked you to a dance much earlier. I hope that we will see each other again soon. Will you write me letters from Lhasa?
YANGZOM: Of course I will, Tashi. I hadn't realized it would be so difficult to say good-bye to you.
TASHI: Good luck, Yangzom. I'll miss you very much.
YANGZOM: Good-bye, Tashi. I'll miss you, too.

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྦྱོར་སྟངས།

Tashi *had heard* that Yangzom would go to Lhasa, but he didn't know if it was true.
Yangzom's teacher *had talked about* helping her study in Lhasa last year.
If Tashi *had known* Yangzom was leaving, he would have asked her much earlier.
Yangzom *hadn't realized* it would be so hard to say good-bye to Tashi.

III Text: If Only They Had Listened
སློབ་ཚན། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་གཞན་གྱི་ཁ་བླངས་ཡོད་ན།

In the year 2525, the first visitors from outer space visited the Green Planet. They had heard many stories about the planet's great beauty, so when they arrived on the planet, they were very surprised. Everything on the Green Planet was very quiet, and nothing was very green. They looked for some birds in the trees, but all of the trees had been cut down. They looked for some people to ask about what had happened, but it seemed that all of the people had died.

The visitors didn't understand. In recent centuries, the people of the Green Planet had become very intelligent, and they had grown very rich. They had created many useful inventions, and they had made many important discoveries. So why had they all died? Just then, the visitors heard the sound of a small worm crawling on the ground in front of them. "Please tell us," said the visitors to the worm, "what has happened to this planet!"

The worm looked up at them and began to tell the story.

"Until they all died," said the worm, "the people of the Green Planet had been clever, but they had not been wise. They had caught all of the fish in the sea for their meals. They had polluted all of the lakes and streams with their factories. And they had cut down all of the trees to build their houses. Finally, they ran out of food and water and wood. They had been so busy making money, that they had forgotten what they needed to survive." The worm finished his story and crawled away slowly. Then everything was quiet.

The visitors remembered the words that an American Indian chief from the planet Earth had said to his people in the late nineteenth century: "After the last fish has been caught, after the last river has been polluted, after the last tree has been cut down... only then will people realize that they can't eat money."

It seemed that the people of the Green Planet hadn't listened.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

all right བཟང་གི

if only... གལ་ཏེ་་་ཡོད་ན།

to be happy for (sb) སྤྲོ་བ།

just then དེ་མུར། དེའི་ཚེ།

to be proud of (sb) སྤྲོབས་པ་སྐྱེད་པ།

to cut down གཅོད་པ།

a full scholarship སློབ་ཡོན་ཆ་ཚང་།

to run out བཀོལ་ཟད་དུ་གཏོང་བ།

to turn down ཞེ་དམའ་རུ་གཏོང་བ།

to make money སྒོར་མོ་བཙལ་བ།

to come true མངོན་འགྱུར།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Past Perfect Tense (I) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་རྫོགས་པ།

Subject + **བྱེད་པོ་+**	**'had' +**	**Pas Participle +** **འདས་པའི་མིང་རྐྱང་ +**	**Complement** **གསབ་ཚིག**
I	had	left	the building by five o'clock.
You	had	already finished	your homework.
She	had	always	dreamed of studying in Lhasa.
Note that in the past perfect tense, the word 'had' is used with each person, and it does not change for the third person. ཡིད་འཇོག་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་རྫོགས་པ་ལ་སྦྱར་བའི་ཚིག་གི་ནང་དུ་ 'had'ནི་གང་ཟག་གང་རུང་ལ་སྦྱར་ཆོག་པ་དང་། གང་ཟག་གསུམ་པའི་སྐབས་སུའང་མི་འགྱུར་རོ།			

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Match each phrase on the left with a phrase on the right to make a complete sentence.
དྲ་མིག་གཡོན་གྱི་ཚིག་དུམ་རེ་དང་གཡས་ཀྱི་ཚིག་དུམ་རེ་ཆ་བསྒྲིགས་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་ཆ་ཚང་ཞིག་བཟོ་དགོས།

When I arrived in the cafeteria,	when he was a young boy.
Tashi had tried to count all the stars	Tashi had heard the news.
I had never seen a *thangka*	Lhamo had already eaten lunch.
Yangzom didn't know whether	when Dawa finished his exam.
I had just started my examination	before I went to Rebgong.

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྟེང་གི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What had happened to all of the trees on the Green Planet?
b) What had the people of the Green Planet achieved?
c) Had the people of the Green Planet been clever? Had they been wise?
d) Why had the people of the Green Planet forgotten what they needed to survive?
e) Had the people of the Green Planet listened to the words of the American Indian chief?

3. Practice this chant with your classmates. Take turns saying the parts for A and B.
ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་དང་མཉམ་དུ་གཤམ་གྱི་ཚིག་གདངས་འདི་དག་སྦྱོང་དགོས་པ་དང་ཕན་ཚུན་རེས་མོས་ཀྱིསAདངBཡི་ཁག་རྣམས་ཀློད།

A: It was the hardest thing he had ever done,

B: It was the biggest prize she had ever won;

A: It was the strangest thing she had ever said,

B: It was the longest book he had ever read;

A: It was the sweetest song they had ever sung,

B: It was the loudest bell that had ever rung;

A: It was the kindest letter she had ever sent,

B: It was the saddest time he had ever spent.

VII Exercises གཞར་སྦྱང་།

1. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

   a) Had Tashi heard that Yangzom was leaving Xining?

   b) When had Yangzom's Tibetan literature teacher talked about helping her study in Lhasa?

   c) Had Yangzom dreamed of studying in London when she was a girl?

   d) What would Tashi have done if he had known Yangzom would leave Xining so soon?

   e) Had Yangzom realized that it would be so difficult to say good-bye to Tashi?

2. Fill in the blanks with *already, just, always, never*. More than one answer is possible for some questions. ‖ *already*དང *just, always, never*རྣམས་བཀོལ་ཏེ་སྟོང་ཆ་སྐོངས། འདྲི་ཚིག་ཁ་ཤས་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་མང་པོ་ཡོད།

   a) When Ms. Lyons walked into the classroom, Tashi had _______ finished his homework.

   b) Dawa had ____seen the man in the moon before he looked through Ryan's telescope.

   c) Yangzom had _________ dreamed of studying poetry in Lhasa.

   d) Andrew had ______ gone to Kumbum Monastery before he went there last weekend.

   e) I had _________ fallen asleep when I heard a loud noise.

3. Change these sentences to the past perfect tense.གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་རྫོགས་པའི་རྣམ་པ་རུ་བསྒྱུར་དགོས།

   Example: When she left the cafeteria, I had just arrived (arrive).

   a) The people of the Green Planet _______ __________ (pollute) all of the rivers.

   b) They ______ _______ ________ (cut down) all of the trees to build their houses.

   c) By the time that the visitors from outer space arrived, all the people on the Green Planet ________ ________ (die).

   d) The people of the Green Planet_______ ______ (grow) rich, but they ______ not ______ (become) wise.

   e) It seemed that the people of the Green Planet _______ ___________ (listen) to the words of the American Indian chief.

Unit Eighteen: The Lost Herd
སློབ་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་པ། ནོར་སོང་བའི་ཕྱུགས་ཁྱུ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

ZHOMA: Hey, Norbu--what's the matter? You look worried, and it's almost sundown--you're returning home so late! And where is your herd?

NORBU: Hi, Zhoma--I'm happy to see you. I *am* a little worried. I was going to come home earlier, but I ran into some trouble in the meadow.

ZHOMA: What happened in the meadow?

NORBU: Well, I was going to move my herd to the pen on the other side of the mountain, but then I decided to take a short nap.

ZHOMA: What's the problem with that? You often take a nap when you're herding, don't you?

NORBU: Yes, I do, but today the situation was a bit different. I was only going to sleep for a few minutes, but when I woke up, three hours had passed, and I couldn't see my herd anywhere. Now I've looked for my livestock everywhere, but I still haven't found them.

ZHOMA: That's terrible! What are you going to do now?

NORBU: I have no choice--I'm going to keep looking for them until I find them. I was going to go into town this evening to see a movie with my friends, but now I have to spend the evening looking for my herd!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

What *were you going to* do?	*I was going to* move my herd to the pen by the river.
How long *were you going to* sleep?	*I was* only *going to* sleep for a few minutes.
When *were you going to* come home?	*I was going to* come home earlier.
Who *were you going to* see?	*I was going to* see my friends in town.

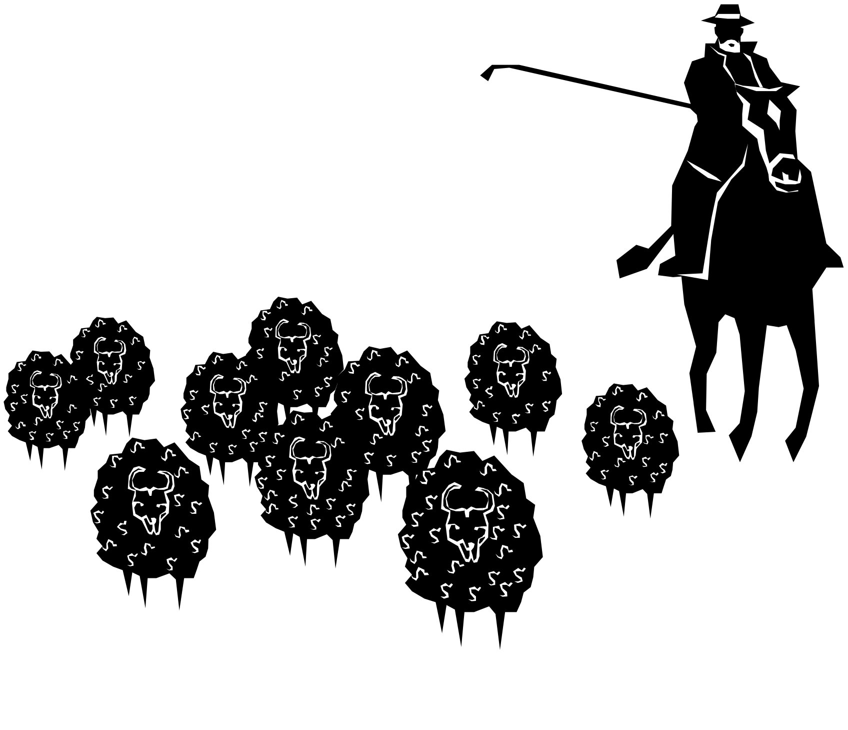

III Text: The Peasant Girl and Her Pail
སློབ་ཚན། ཞིང་གྲོང་གི་བུད་མེད་དེ་དང་མའི་ཟོ་བ།

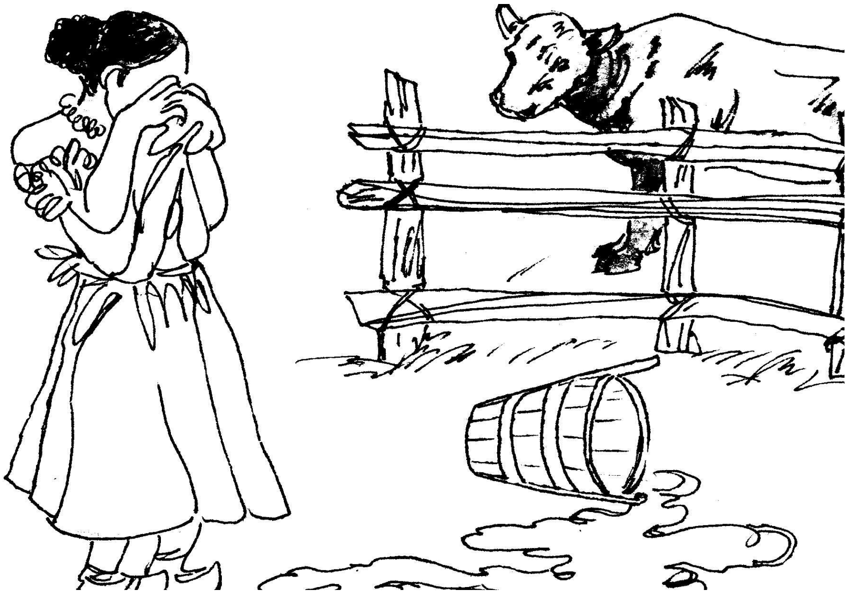

One beautiful day in early spring, an old traveler was walking along a country road. Soon he came upon a young peasant girl with a half-empty milk pail on top of her head crying by the side of the road. The old man wondered how anyone could be so unhappy on such a lovely day. "What's the matter, Miss?" asked the traveler. "Is there anything I can do to help you feel better?"

"No, there isn't," answered the peasant girl. "This is the worst day of my life. I was on my way to the market this morning to sell my milk, but I have spilled the milk from my pail. Now, everything is terrible." And she began to cry again.

"Well, now," said the traveler, "it's only a pail of milk. The goats will fill your pail again tomorrow. What are you worried about?"

"But I was going to buy some hens with the money from selling the milk," cried the peasant girl, "and I was going to sell their eggs every day to the monks at the monastery."

"Well, I'm sure that the monks can buy their eggs from somebody else," said the traveler. "Must you keep crying?"

"You don't understand," replied the peasant girl. "I was going to use the money from the eggs to buy some fine silk. And from that silk, I was going to sew a beautiful new dress to wear to the festival."

"And what were you going to do at the festival in your new dress?" asked the traveler.

"I was going to show off my dress to all of the young men there," said the peasant girl, "and if any of them became too bold, I was going to toss my head at him like this." And as she tossed her head, the milk pail fell from her head just as it had fallen earlier, spilling the rest of the milk in the pail. Again, the peasant girl began to cry as if she would never stop.

"I'm sorry to hear about your troubles," said the traveler. "When I left my home to travel, I wasn't expecting to find anything in particular. Because I have no expectations, I am perfectly happy." And the traveler began to whistle a joyful song as he walked off down the road.

LESSON: If you have great expectations, you will surely be disappointed.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

What's the matter? དོན་དག་ཅི་ཞིག་རེད།	to show off སྟོན་པ།
to take a nap གཉིད་ཐུན་ཞིག་བརྒྱབ་པ།	to toss (sb's) head མགོ་གཡུག་པ།
to run into trouble དཀའ་ངལ་ལ་ཐུག་པ།	as if ཡིན་པ་ལྟར། ནང་བཞིན།
to have no choice ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད།	in particular ལྷག་པར་དུ། ཁྱད་པར་དུ།
to come upon ཐད་པ། ཐུག་པ།	to walk off ཕར་འགྲོ་བ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Future-in-the-Past Tense (I) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་མ་འོངས་པ།

<table>
<tr><th>Subject +
བྱེད་པོ་ +</th><th>'was / were' +</th><th>'going to' +</th><th>Verb +
བྱ་ཚིག +</th><th>Complement
གསབ་ཚིག</th></tr>
<tr><td>Norbu</td><td>was</td><td>going to</td><td>sleep</td><td>for a few days.</td></tr>
<tr><td>The hens</td><td>were</td><td>going to</td><td>lay eggs</td><td>everyday.</td></tr>
<tr><td>The girl</td><td>was</td><td>going to</td><td>buy</td><td>some silk with the money.</td></tr>
<tr><td>The man</td><td>wasn't</td><td>going to</td><td>do</td><td>anything in particular.</td></tr>
<tr><td colspan="5">This form of the future-in-past tense describes activities that are planned but not carried out. འདས་པའི་དུས་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་རྣམ་པ་འདིས་བྱ་བ་གང་ཞིག་སྒྲུབ་རྩིས་ཡོད་པ་དེ་སྟོན་པ་ལས་བྱས་ཟིན་པ་མི་སྟོན།</td></tr>
</table>

- Using 'only' and 'just' ǁ 'only'དང 'just' ཡི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།
  - I was *only* going to sleep for a few minutes. ང་རང་ཆུ་ཚོད་སྐར་མ་འགའ་ཏག་ཏག་ལ་གཉིད་གྲབས་བྱས་པ་ཡིན།
  - I was *just* about to leave the room when she came in. ཁོ་མོ་ནང་ལ་སླེབས་དུས་ང་ཏག་ཏག་ཕྱིར་འགྲོ་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences.
   གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

<table>
<tr><td>What time</td><td rowspan="2">was</td><td>Zhoma</td><td rowspan="5">going to</td><td>do this evening?</td></tr>
<tr><td>With whom</td><td>they</td><td>go to the football match?</td></tr>
<tr><td>Where</td><td rowspan="3">were</td><td>we</td><td>buy some vegetables?</td></tr>
<tr><td>How long</td><td>Norbu</td><td>take a nap?</td></tr>
<tr><td>What</td><td>you</td><td>meet your classmates?</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>They</td><td rowspan="2">was</td><td rowspan="5">going to</td><td>meet my classmates</td><td>for a few minutes.</td></tr>
<tr><td>He</td><td>buy some vegetables</td><td>with my sister.</td></tr>
<tr><td>I</td><td rowspan="3">were</td><td>go to the football match</td><td>this evening.</td></tr>
<tr><td>We</td><td>take a nap</td><td>in the dormitory.</td></tr>
<tr><td>She</td><td>watch a movie</td><td>at the market.</td></tr>
</table>

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་ཀྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Was Norbu going to come home earlier? Why did he come home late?
b) Where was Norbu going to move his herd?
c) How long was Norbu going to sleep?
d) What *was* Norbu going to do this evening?
e) What *is* Norbu going to do this evening?

3. Fill in the blanks with *am, are, is, was, were.* གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་*am*དང་*are, is, was, were* བཅས་འདེམས་ཏེ་སྐོངས།

a) I _______ going to meet my friends at the disco last night, but I caught a cold.

b) My sister______ going to come over for dinner tonight. I will be very excited to see her!

c) ______ you going to go to the movie tonight? We can go together if you like.

d) My parents ___ going to come and visit us in the city, but then they changed their plans.

e) Next weekend, I _____ going to visit Rebgong for the first time. It will be interesting to see the *thangka* in the monastery there.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Change these sentences to the future-in-the-past tense, using *was / were going to*.
གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་*was / were*དང་ *going to*གཉིས་བཀོལ་ཏེ་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་རྣམ་པ་རུ་བསྒྱུར།

Example: What <u>did</u> you <u>do</u> yesterday? → What <u>were</u> you <u>going to do</u> yesterday?

a) What are you going to do this evening?

b) Who did you see this morning?

c) How long are you going to sleep?

d) Which movie did you watch last night?

e) Why did you turn down the scholarship?

2. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཚིག་གྲུབ་རེ་བཟོ་དགོས།

a) to show off

b) to have no choice

c) to cut down

d) to spend time

e) to run into trouble

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What was the peasant girl going to buy with the money from selling the milk?

b) For what was she going to use the money from the eggs?

c) What was the peasant girl going to do with the fine silk?

d) What was she going to do at the festival?

e) Do you think the peasant girl is still going to go to the festival?

Unit Nineteen: The Floods Must Be Stopped!
སློབ་ཚན་བཅུ་དགུ་བ། ཆུ་ལོག་འགོག་དགོས།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

RYAN: Hey, Dawa--what's up? Why are you holding that sign, and what is written on it?

DAWA: Oh, hello, Ryan. My classmates and I are collecting money to help flood victims in eastern China. My sign says, "The floods must be stopped. Repairs must be started."

RYAN: That's really great! What must be done to help the flood victims?

DAWA: Well, first, money must be raised. Over one hundred million US dollars are needed to solve the problems caused by the floods. Students around the country are asking people to give their small change to the campaign. If millions of people give a few *yuan*, hundreds of thousands of *yuan* may be collected.

RYAN: What can the money be used for?

DAWA: The money can be used to provide food and water for the flood victims, or it can be used to buy medicine and repair hospitals in flooded areas. It may also be used to build temporary schools and clinics.

RYAN: When should the repairs be completed?

DAWA: The flood waters should be controlled by the middle of October, and the repairs should be completed by the beginning of November.

LHAMO: They may be finished earlier if our campaign is successful!

RYAN: Hi, Lhamo--what is written on *your* sign?

LHAMO: My sign says, "Your small change can be used to make great change!"

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

What *must be done?*	The floods *must be stopped.*
How much money *may be collected*?	Hundreds of thousands of dollars *may be collected.*
When *should* repairs *be completed*?	Repairs *should be completed* by the end of the month.
What *can* it *be used* for?	It *can be used* to provide food and water.

III Text: What Caused the Floods?
སློབ་ཚན། ཆུ་ལོག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཅི་ཞིག་ཡིན།

In the summer of 1998, many parts of China were damaged by heavy floods. Hundreds of people were killed, and hundreds of thousands of people lost their homes. Much money was spent to repair the damage, and much farmland was destroyed in flooded areas. So what caused the floods? Was there too much rain? Were the houses built too close to the rivers?

The floods were not caused by these problems. The floods were caused because too many trees have been cut down in the higher parts of the Yellow and Yangtze Rivers. These are the two largest rivers in China, and they carry water to hundreds of millions of people in the eastern part of the country. Heavy logging in Qinghai and Sichuan Provinces has caused serious soil erosion in the higher parts of these rivers. This means that much soil has flowed into the rivers because there are not enough trees to hold the soil. Each year, more than one million metric tons of soil flows into the Yangtze River from only one prefecture in Sichuan Province. Because of soil erosion, the capacity of these rivers has decreased by millions of cubic meters, and floods have become more common because the rivers cannot hold as much water as they did before.

What can be done to prevent floods in the future? First, more trees must be planted in the higher parts of the Yellow and Yangtze Rivers. According to a government minister, the forest areas of Qinghai Province should be increased by 45 percent in the next 30 years. Logging in these areas must also be stopped. China's government has already addressed this problem by declaring a ban on all logging in the higher parts of the Yangtze River. Finally, people should be educated on the causes of floods. If the right steps are taken, major floods can be prevented in the future.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

small change ལག་དངུལ།

(ten) percent བརྒྱ་ཆའི་(བཅུ)།

soil erosion ས་རྡུལ་བ།

to take steps གོམ་པ་སྤོ་བ།

according to ལྟར་ན། གཞིར་བཟུང་ན།

to declare a ban བཀག་འགོག་བྱ་རྒྱུ་བསྒྲགས་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Passive Voice (III) བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན། (3)

Subject བྱེད་པོ་ +	**Modal Verb + རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག**	**'be'**	**Past Participle འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།**
Trees	must	be	painted.
People	should		educated.
Floods	can		prevented.

* Measurements: Volume ཚད་འཇལ།: ཤོང་ཚད།

1 liter = 1000 milliliters ཧྲེང1 = ཧྲའོ་ཧྲེང1000

1 cubic meter = 1000 liters རྨིད་ལྷམ་པ1=ཧྲེང1000

1 metric ton = 1 million grams སྤྱི་ཏུན1=ཁེ་ས་ཡ1

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences.
གཤམ་གྱི་ དྲ་མིག་རེ་རེའི་ ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Trees	must be can be may be should be	taken used controlled educated planted	to repair homes.
Flood waters			by the middle of October.
Steps			to prevent soil erosion.
Money			to prevent floods in the future.
People			on the causes of floods.

2. Explain these common expressions to your partner in English.
ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོར་རྒྱུན་བཀོལ་ ཚིག་འདི་དག་དབྱིན་སྐད་ཀྱིས་གསལ་བཤད་བྱོས།

Example: (ten) per cent → ten in every hundred

a) small change
b) soil erosion
c) to take steps
d) to declare a ban
e) to complete repairs

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྟེང་གི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) By what were the floods of 1998 caused?

b) Has the capacity of the Yangtze River increased due to soil erosion?

c) By what percent should forests be increased in Qinghai Province in the next 30 years?

d) Do you think logging should be continued in the higher parts of the Yellow and Yangtze rivers?

e) What can be done to prevent floods in the future?

VII Exercises གཤར་སྦྱོང་།

1. Change these sentences to the passive voice. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་དུ་བསྒྱུར་དགོས།

Example: People must plant trees → Trees must be planted (by people).

a) People must take steps to prevent floods.
b) The government must stop logging in these areas.
c) People can use money to buy medicine and repair hospitals.
d) Teachers should educate students on the causes of floods.
e) Workers should finish the repairs by the beginning of November.

2. Answer these questions about the dialogue.ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What must be done first to help the flood victims?
b) How much money is needed to solve the problems caused by the floods?
c) For what things can the money be used?
d) When should the flood waters be controlled?
e) When should the repairs be completed?

3. Correct the mistakes in these sentences. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལས་ནོར་བ་རྣམས་དག་བཅོས་བྱོས།

a) Soil erosion is caused when too many trees are planted.
b) The capacity of rivers has increased because of soil erosion.
c) China’s government has declared a ban on planting trees in the higher parts of the Yangtze River.
d) The number of trees in Qinghai Province should be decreased by 45 percent in the next 30 years.
e) Floods have become less common in China in the twentieth century.

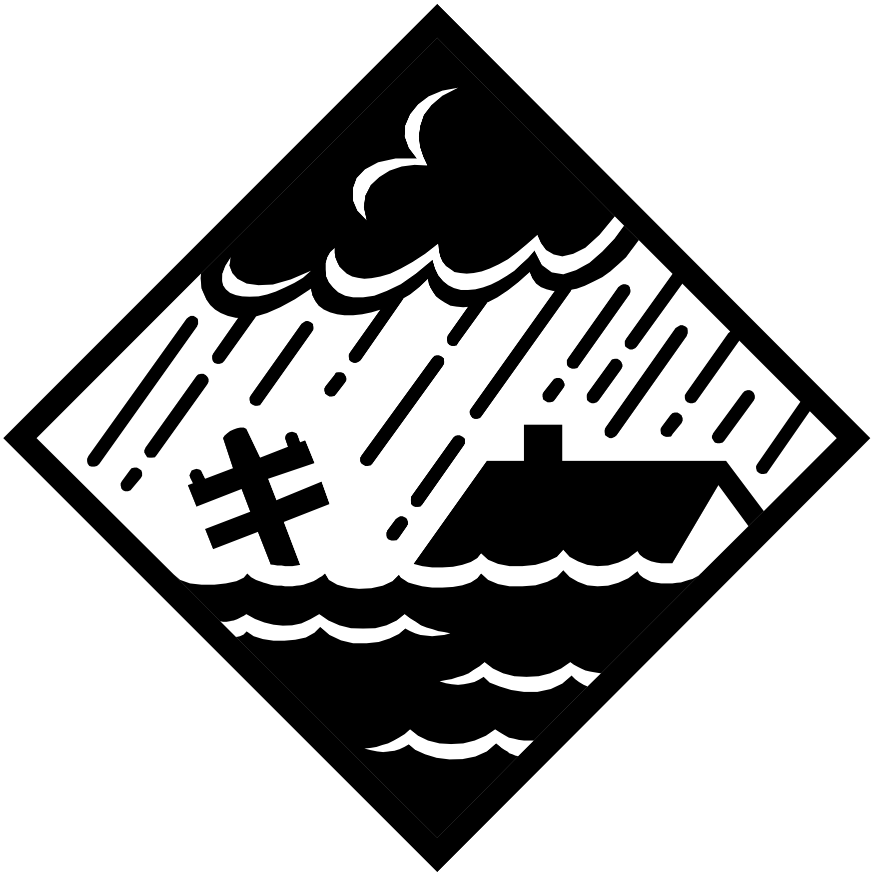

Unit Twenty: I Knew That You Could Do It!
སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་བསྒྲུབ་ནུས་པ་ངས་ཤེས་ཡོད།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

MR. SUTTON: OK, everyone--here are the results of your final examinations. I am very pleased with your marks!

LHAMO: Thank you, Mr. Sutton. I can't believe that examinations are already finished. I didn't know that the semester could pass so quickly!

MR. SUTTON: In English we say, "Time flies when you're having fun." I hope you have enjoyed attending my class this term as much as I have enjoyed teaching it.

DAWA: I've enjoyed your class very much--thanks for making learning English easier and more fun! At first I wasn't sure whether I would pass my examinations--I felt so nervous, but now I feel very satisfied!

MR. SUTTON: I knew that you could do it because you tried very hard. You don't have to be the best student in the class to learn many new things.

TASHI: You're right, Mr. Sutton. I'm certainly not the best student, but I have learned a lot in your class. I didn't think I would enjoy studying English so much!

MR. SUTTON: And I didn't know that your class would improve so quickly! Thank you all for your hard work this semester--enjoy your winter holiday!

ALL: Thank you, Mr. Sutton--we hope you enjoy your winter holiday, too!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Dawa *wasn't sure* whether he *would* pass his examinations.
Lhamo *didn't know* that the semester *could* pass so quickly!
Tashi *didn't think* he *would* enjoy studying English so much!
Mr. Sutton *knew* that his students *could* do it.

III Text: Androcles and the Lion
སློབ་ཚན། ཨན་འདྲི་ཀོབ་ལུལ་དང་སེང་གེ།

Long ago in Rome, there was a slave named Androcles. Androcles was not treated kindly by his master, so he decided to take a chance and escape to the forest. While he was running through the forest, he saw a large lion just ahead of him. Androcles was very afraid, and he didn't know where he could hide. But then he saw that the lion was crying because it had a large thorn in one of its paws. Androcles wasn't sure what would happen, but he wanted to try to help the lion. He walked up to the lion and quickly pulled the thorn out of its paw.

The lion was so grateful to Androcles that he licked his hand as if he were a dog. From that day on, Androcles and the lion were best friends. Every time the lion hunted in the forest, he brought back some fresh meat for Androcles to eat. They lived together happily in the forest for a long time.

But one day when Androcles and the lion were walking together, they were captured by Androcles' cruel master. They were separated, and both were taken to the city to perform in the circus. They didn't know if they would ever see each other again, and both felt very sad.

A few days later, the circus began. Androcles prepared to fight with a lion to entertain the emperor. The lion who Androcles would fight had not eaten for several days, and it was very hungry. Soon, the gates opened, and Androcles and the lion faced each other in the middle of the stadium. Androcles didn't know how he could escape this time.

Then Androcles and the lion recognized each other as his old friend. Instead of fighting, the two embraced one another. The emperor was very surprised to see this, and he asked Androcles to explain. After Androcles told his story, the emperor didn't know how he could keep the two in the circus. He set the lion free in the forest, and he made Androcles his most important minister.

LESSON: True friends will be friends forever.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to have fun དགའ་སྤྲོ།

Time flies when you're having fun. སྐྱིད་པོའི་ཉི་མ་ཐུང་།

I knew that you could do it. ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བསྒྲུབ་ཐུབ་པ་ངས་ཤེས་ཡོད།

to take a chance གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་བྱེད་པ།

from that day on ཉིན་དེ་ནས་བཟུང་།

instead of ཚབ་ལ།

as if ཇི་བཞིན། ཡིན་པ་ལྟར།

to set (sth) free བཙོན་གྲོལ་གཏོང་བ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Future-in-the-Past Tense (II) འདས་པའི་དུས་ཀྱི་མ་འོངས་པ།

Sentence (Past) + མ་ཚིག(འདས་པ)+	'if / that' +	Subject + བྱེད་པོ +	Verb (Conditional) + བྱ་ཚིག+	Complement གསལ་ཚིག
Dawa didn't know	if	he	would pass	the exam.
They thought	that	the class	would be	less fun.
I knew	that	she	could do	it.

* 'would / could / should' ཐུབ་པ། འོས་པ།

He didn't know what he *should* do. ཁོས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མ་ཤེས།

They didn't know if they *would* see each other again. ཁོ་ཚོས་ཕན་ཚུན་སླར་ཡང་མཇལ་ཐུབ་མིན་མ་ཤེས།

He didn't know how he *could* escape this time. ཁོས་ད་ཐེངས་རང་ཉིད་ཇི་ལྟར་འབྲོ་དགོས་པ་མ་ཤེས།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Ask and answer these questions about the dialogue with your partner.
ཁྱེད་ཀྱི་རོགས་པ་དང་མཉམ་དུ་ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་འདྲི་བ་དང་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Did Lhamo know that the semester could pass so quickly?
b) Was Dawa sure that he would pass his examinations?
c) Did Mr. Sutton know that Dawa could do it? Why or why not?
d) Did Tashi think that studying English could be so much fun?
e) Did Mr. Sutton know that his students would improve so quickly?

2. Correct the mistakes in these sentences. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལས་ནོར་བ་རྣམས་དག་བཅོས་བྱོས།

a) Dawa run to the classroom because he was late for class.
b) Lhamo was choose as the student leader of our English class.
c) Tashi had ever seen a movie that was so exciting.
d) Yangzom have always dreamed of studying poetry in Lhasa.
e) I don't sure if I could pass the history examination.

3. Ask and answer these questions with your partner. ཁྱེད་ཀྱི་རོགས་པ་དང་མཉམ་དུ་དྲི་བ་འདི་དག་ཕན་ཚུན་ལ་འདྲི་བ་དང་
ལན་འདེབས་དགོས།

a) Did you think that learning English would be so difficult?
b) Were you ever given an examination when you weren't prepared?
c) What were you studying in English class last semester?
d) Had you studied any foreign language before you began to study English?
e) What did you want to study in school when you were young?

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Fill in the blanks with *would, could, should.* ‖ *would*དང་*could, should*བཅས་བཀོལ་ཏེ་སྟོང་ཆ་སྐོངས།

a) When I saw the bank robbery, I didn’t know what I ______do to help find the thief.
b) When Andrew came to study in Xining, he didn’t know if he ___ understand the dialect.
c) When Yangzom went to study in Lhasa, Tashi didn’t know if he ____ ever see her again.
d) Because Ryan didn’t have enough money, he didn’t think that he ________ return to the United States for Christmas.
e) Because I had spent all of my money on movies, I didn’t think I ________ ask my parents for more.

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྔོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) When Androcles saw the lion, did he know where he could hide?
b) When Androcles went to help the lion, did he know what would happen?
c) When Androcles and the lion were captured, did they know if they would ever see each other again?
d) When Androcles faced the lion in the stadium, did he know how he could escape?
e) After Androcles told the emperor his story, did the emperor think he could keep them in the circus?

3. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཚིག་གྲུབ་རེ་བཟོ་དགོས།

a) to take a chance
b) instead of
c) to have fun
d) from that day on
e) to set (sth) free

Unit Twenty-One: A Letter from Lhasa
སློབ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པ། ལྷ་ས་ནས་བསྐུར་ཡོང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག

I Yangzom's Letter to Tashi གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་ལ་བསྐུར་བའི་འཕྲིན་ཡིག

Dear Tashi, *March 5*

I was really happy to receive your letter this week. I didn't know if you would remember to write me, and I'm so glad that you did! It's great to hear news about you and our classmates. I'm happy to hear that everyone is well. As you know, I think of our school often, and I miss all of you very much.

Things are going well for me in Lhasa. At first, I was very nervous. I didn't think I would understand the dialect, but I am learning it quickly. The people in Lhasa are really friendly and they have welcomed me very warmly. And I heard that Lhasa would be beautiful, but I didn't know it would be this beautiful!

I started classes last week, and they are great so far. I wasn't sure that my teachers would have time to help me with my work, but they are all quite generous. And my new classmates are especially nice -- I thought it would be difficult to make friends, but the students are very outgoing. This weekend, we plan to go to see the Potala Palace together. I never knew that my life could be this exciting!

But I didn't think it would be this difficult to be so far away from my family and old friends. You, in particular, are often on my mind, and I look forward to the time that we will see each other again. I wish you luck in your studies, and I hope that you find happiness every day. Please write again soon!

Your friend,

Yangzom

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

I *didn't know* if you *would remember* to write me.
I *didn't think* I *would understand* the dialect.
I *wasn't sure* if my teachers *would have* time to help me with my work.
I *thought* it *would be* difficult to make new friends.

III Text: Heroes
སློབ་ཚན། དཔའ་རྒོད་ཚོ།

What makes someone a hero? Is it a person who is different than other people? Is it someone who can do something that no one else can do? Sometimes a hero is a person who does something ordinary that everyone else is afraid to do. In 1955, in the southern United States, a woman named Rosa Parks did something very ordinary, and that made her a hero.

Rosa Parks was a forty-three-year-old black woman who worked in a department store in Montgomery, Alabama. She was riding the bus home from work one evening in December 1955. At that time, blacks were only allowed to sit in the back of the bus. There weren't any empty seats in the back of the bus, so Mrs. Parks took a seat in the middle of the bus. The bus driver became angry and he told her to give up her seat. But Mrs. Parks felt that she had a right to sit down, and she had decided that she would hold her ground. She knew that she was breaking the law, and she knew she would be arrested. But she was not afraid to do what she thought was right, and she was not alone in her struggle.

During the next weekend, another American hero appeared. A young pastor named Martin Luther King was chosen by the blacks of Montgomery to lead them in a boycott of the city's public buses. Dr. King had never led a boycott before, but he believed that things could change only through peace and not through violence. The blacks refused to ride the bus until the laws were changed. They didn't know if they would be successful, but for more than a year they stood firm. Finally, on December 21, 1956, the blacks returned to buses on which they were allowed to sit anywhere, declaring victory for blacks in every part of America.

Rosa Parks and Martin Luther King were heroes because they demanded something to which everyone has a right. They were heroes because they worked for their goals using peace and not violence. And they were heroes because their victory has made the United States a more equal place for everyone.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to go well བདེ་ལེགས་ཡིན་པ།

so far ད་ལྟའི་བར་དུ།

to have time ཁོམ་ལོང་ཡོད་པ།

to make friends གྲོགས་སྒྲིག་པ།

on (sb's) mind སེམས་ཁོངས་ན་གནས་པ།

to look forward to (sth) རེ་སྒུག་བྱེད་པ།

to wish (sb) luck བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་བ།

to take a seat བཞུགས་པ།

to give up བསྒྱུར་བ།

to have a right to (do sth) བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་ཚོག་པའི་དོན།

to hold (sb's) ground འདུག་སྟེགས་བཟུང་བ།

to break the law ཁྲིམས་ལ་འགལ་བ།

to stand firm བརྟན་པོར་འགྲེང་བ།

to declare victory རྒྱལ་ཁའི་ཇ་སྒྲ་སྒྲོག་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Review of Past Tenses དུས་འདས་པའི་བསྐྱར་སྦྱོང་།

Past Simple Tense
Yangzom went to study poetry in Lhasa.
Past Continuous Tense
She was preparing to leave before the end of the semester.
Past Perfect Tense
She had dreamed of studying in Lhasa since she was a girl.
Passive Voice, Past Tense
She was given a full scholarship.
Future-in-the-Past Tense
She didn't know if she would feel at home in Lhasa.

Adverbial use of 'This' བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྒྲ་'This'ཡི་སྦྱོར་སྟངས།

- I didn't know Lhasa would be *this* beautiful! ངས་ལྷ་ས་འདི་འདྲ་མཛེས་པ་མ་ཤེས།
- I didn't think it would be *this* difficult to be so far away. ངས་ས་མཐའ་འཁྱིམས་ན་འདི་འདྲའི་དཀའ་ ཁག་ཆེ་བ་མ་འདོད།
- I never knew that my life could be this exciting! ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཚོ་བར་འདི་འདྲའི་སྤྲོ་སྣང་ལྡན་སྲིད་པ་མ་ཤེས།

VI Activities སྦྱང་གཞི།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences.
གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

I	didn't wasn't weren't	know sure think		you Tashi we she it	would remember.
Yangzom			if		should do.
They			that		would have time.
Tashi			whether		could understand.
We			what		would be so difficult.

2. Ask and answer these questions with your partner. ཁྱེད་ཀྱི་རོགས་པ་དང་མཉམ་དུ་དྲི་བ་འདི་དག་ཕན་ ཚུན་ལ་འདྲི་བ་དང་ལན་འདེབས་དགོས།

a) If you were Mrs. Parks, would you give up your seat?
b) If you were Dr. King, would you be afraid to organize a boycott?
c) Do you think victory can be declared with peace and not violence?
d) Did you ever try to do something even though you didn't know if it would be successful?
e) What do *you* think a hero is? Who are *your* heroes?

3. Practice this chant with your classmates. ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་གྲོགས་དང་མཉམ་དུ་ཚིག་གི་གདངས་འདི་དག་ལ་སྦྱོང་བ་བྱོས།

A: He didn't know if he could / He didn't think that he should / He wasn't sure if he would, go on missing.
B: She thought that she could / She knew that she should / She hoped that she would, keep on wishing.

VII Exercises སྦྱང་གཞི།

1. Fill in the blanks with the correct verb tense. གཤམ་གྱི་འཕྲེད་ཐིག་སྟེང་དུ་ཡང་དག་པའི་བྱ་ཚིག་སྐོངས།

Example: By the end of her first week in Lhasa, Yangzom <u>had</u> already <u>made</u> (make) several friends.

a) Dr. King never (organize) a boycott before.

b) Mrs. Parks _________ (know) that she _______ _________ (break) the law.

c) The blacks________ ________ (not know) if they ________ ___(be) successful.

d) Mrs. Parks already (decide) that she would hold her ground.

e) Their victory _________ (make) the United States a more equal place for everyone.

2. Answer these questions about Yangzom's letter to Tashi.
གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་ལ་བསྐུར་བའི་འཕྲིན་ཡིག་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Did Yangzom know whether Tashi would remember to write to her?

b) When Yangzom reached Lhasa, did she think she would understand the dialect?

c) Was Yangzom sure that her teachers would have time to help her with her work?

d) Did Yangzom think that it would be difficult to make friends?

e) Did Yangzom think that it would be this difficult to be so far away from her family and old friends?

3. Look at the text and find a sentence in each of these tenses. Write down the sentence from the text, and then write a sentence of your own in the same tense.
སློབ་ཚན་ལ་བལྟས་ཏེ་བྱ་ཚིག་གི་དུས་འདི་དག་རེ་རེར་སྦྱར་བའི་ཚིག་རེ་བཙལ་དགོས་པ་དང་། སློབ་ཚན་ནང་གི་ཚིག་དེ་དག་བཤུ་འབྲི་བྱས་རྗེས་ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་ཚིག་གི་དུས་དེ་དག་དང་འདྲ་བའི་ཚིག་རེ་སྒྲིགས།

Examples: past perfect tense →
Mrs. Parks had already decided to keep her seat. (from the text)
I had already finished my examination. (your own sentence)

a) past continuous tense

b) future-in-past tense

c) past simple tense

d) past perfect tense

e) passive voice, past tense

Unit Twenty-Two: American and British English
སློབ་ཚན་ཉེར་གཉིས་པ། ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་དང་དབྱིན་ཇིའི་དབྱིན་སྐད།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

LHAMO: Ms. Lyons, why do some foreigners speak English so differently from one another? I can understand some English speakers perfectly, but others are difficult for me to understand.

MS. LYONS: That's because English has many different dialects, just like Tibetan. Most English dialects are not as different from each other as Tibetan dialects, but each dialect has a unique vocabulary and accent, and sometimes unique spellings. English is somewhat different in America, England, Canada, Australia, and New Zealand. That's why I don't sound the same as Mr. Sutton and our school's foreign students when I speak English.

LHAMO: I've noticed that. When Ryan talks about fuel for cars, he calls it 'gasoline,' but you call it 'petrol.' And my American teacher last year talked about the beautiful weather in the 'fall,' but you always use the word 'autumn' instead.

MS. LYONS: That's right. We sometimes use different words to talk about the same thing. And sometimes when we use the same word, we pronounce it differently. For instance, American English puts a hard 'r' at the end of some words, while the pronunciation is softer in British English. So the word 'd-e-a-r' is pronounced '[diər]' in American English and '[diə]' in British English. You will find many examples of this as you continue to study English.

LHAMO: That's really interesting! And sometimes in books, I see the word 'c-o-l-o-r'--it has the same meaning as 'c-o-l-o-u-r,' doesn't it?

MS. LYONS: Yes, their meanings are exactly the same. But the spellings of some English words have changed in different countries over time.

LHAMO: I have one more question: which English dialect is the best?

MS. LYONS: None of them is the best, of course--they're just different! You seem very interested in this topic--why don't you write your report this week on different English dialects?

LHAMO: That's a great idea--I think I will!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྦྱོར་སྟངས།

"*I* can understand their English perfectly."	Lhamo says *she* can understand their English perfectly.
"*I* have noticed that."	Lhamo says *she* has noticed that.
"*You* seem interested in this topic."	Ms. Lyons says *Lhamo* seems interested in this topic.
"*I* think *I* will (write a report)!"	Lhamo says *she* thinks *she* will (write a report).

III Text: Lhamo's Report on English Dialects
སློབ་ཚན། ལྷ་མོས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་སོ་སོའི་སྐོར་ལ་བྲིས་པའི་སྙིང་ཚོར།

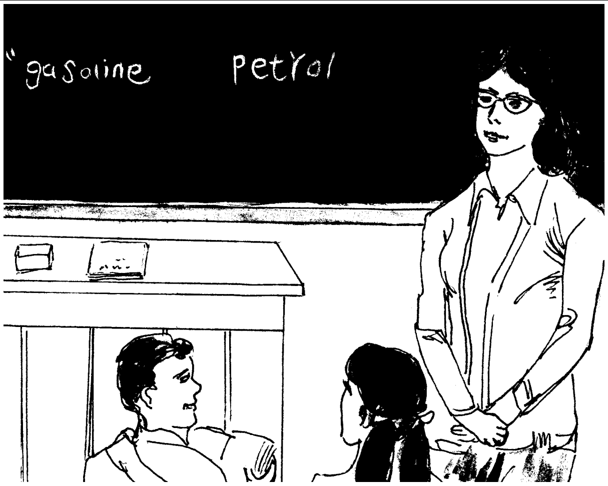

Many people around the world think that all Westerners speak English and that all English speakers use the same dialect. I have learned that this is not true. There are several dialects of English in different English-speaking countries which have many differences between them. In this report, I will compare American and British English, two of the most widely-spoken English dialects.

Why are American and British English different? Historians tell us that the first English speakers in North America came from England about 400 years ago, and that the two dialects have changed over time. Ms. Lyons says that she and Mr. Sutton don't sound the same when they speak English for this reason. In some cases, American English has changed while British English has stayed the same, and in other cases it is the opposite. This is why the word 'n-e-w-s' is pronounced '[nu:z]' in American English and '[nju:z]' in British English, and why Americans write 'c-e-n-t-e-r,' while the British write 'c-e-n-t-r-e.'

Ms. Lyons says that speakers of different English dialects may use different words to talk about the same thing. Linguists tell us that this is because each English dialect has borrowed different words from other foreign languages. For example, British speakers generally use the Old French word 'aubergine' to name a common vegetable, while Americans usually use the Old Norse word 'eggplant' to name the same thing.

Ms. Lyons says that English dialects are not as different from each other as Tibetan dialects. Most English speakers can understand one another even if they speak different dialects. For this reason, I think English can be quite useful as an international language. Perhaps one day people in every part of the world will be able to use English to understand each other better.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

over time དེའི་རིང་ལ། | to stay the same མི་འགྱུར་བ།

in some cases...in other cases གནས་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྟེང་ནས། | international language རྒྱལ་སྤྱིའི་སྐད།

V Grammar Points བརྗོད་སྒྲོད་དཀའ་གནད།

* Direct and Indirect Speech (I): Present Tense ཐད་དྲངས་ཚིག་དང་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ལས་སྤྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ།

In these examples, 'DS' means direct speech and 'IS' means indirect speech:
དཔེར་བརྗོད་འདི་དག་གི་ནང་དུ་'DS'ཡིས་ཐད་དྲངས་ཚིག་སྟོན་པ་དང་'IS'ཡིས་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་སྟོན་ཡོད་པ་རེད།

DS: "English dialects are not as different from each other as Tibetan dialects."
IS: Ms. Lyons says that English dialects are not as different from each other as Tibetan dialects.
DS: "*We* use different words to talk about the same thing."
IS: Ms. Lyons says that *speakers of different English dialects* use different words to talk about the same thing.

DS: "*Mr. Sutton and I* don't sound the same when *we* speak English."
IS: Ms. Lyons says that *she and Mr. Sutton* don't sound the same when *they* speak English.

* Fields and Jobs ཆེད་ལས་དང་བྱ་བ།

A person who works in the field of *mathematics* is a *mathematician.*
རྩིས་རིག་གི་ཆེད་ལས་གཉེར་བའི་མི་དེ་ནི་རྩིས་རིག་པ་ཞིག་ཡིན།

- history → historian ལོ་རྒྱུསརིག་པ། ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་བ།
- chemistry → chemist རྫས་འགྱུར་རིག་པ། རྫས་འགྱུར་རིག་པ་བ།
- linguistics → linguist སྐད་བརྡ་རིག་པ། སྐད་བརྡ་རིག་པ་བ།
- biology → biologist སྐྱེ་དངོས་རིག་པ། སྐྱེ་དངོས་རིག་པ་བ།
- engineering → engineer བཟོ་བསྐྲུན་རིག་པ། བཟོ་བཀོད་པ།
- cook → cooker བཙོ་བའམ་སྐོལ་བ། ཐབ་ཚས།

VI Activities སྦྱང་གཞི།

1. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Why are American and British English different?
b) Does Ms. Lyons say that she and Mr. Sutton sound the same when they speak English?
c) How is the word 'news' pronounced in British English? Is it pronounced the same way in American English?
d) Why do speakers of different English dialects use different words to talk about the same thing?
e) Are English dialects as different from each other as Tibetan dialects? Why or why not?

2. Use the words in each of these columns to create sentences of indirect speech and then match them to the following sentences of direct speech. དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་མིང་དེ་དག་གིས་བརྒྱུད་

བརྒྱུད་ངག་འགོད་པ་བསྒྲིགས་ཏེ་གཤམ་གྱི་ཐད་དྲངས་ཚིག་རྣམས་དང་ཆ་སྒྲིགས།

Lhamo		he thinks things will change through peace and not violence.
Blacks in Montgomery	says (that)	you are going to the mountains this weekend.
Ms. Lyons	say (that)	she thinks she is going to write a report on English dialects.
Dr. King		they refuse to ride the bus until the laws are changed.
You		she will give us an examination next week.

a) "I will give you an examination next week."
b) "I think things will change through peace and not violence."
c) "I am going to the mountains this weekend."
d) "We refuse to ride the bus until the laws are changed."
e) "I think I will write a report on English dialects."

3. Match the expressions on the left with the definitions on the right. གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་ཚིག་ འདི་དག་གཡོན་གྱི་
མཚན་འགྲེལ་དང་ཆ་སྒྲིག་ས།

so far	to continue doing what you believe is right
over time	something that people in many countries can speak and understand
to stand firm	something that I have been thinking about
international language	until now
on my mind	after many years have passed

VII Exercises སྦྱང་གཞི།

1. Change these sentences from direct speech to indirect speech.
གཞམ་གྱི་ཐད་དྲངས་ཚིག་འདི་དག་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ཏུ་སྒྱུར།

Example: LHAMO: "I would love to have noodles for lunch." →
Lhamo says (that) she would love to have noodles for lunch.

a) TASHI: "I can't believe how much I miss Yangzom."
b) MS. LYONS: "This semester we will take a field trip to a farm."
c) HELEN: "I can't wait for my holiday in Great Britain."
d) DAWA: "I think I will enter the speech contest this semester."
e) MR. SUTTON: "This semester we will talk about famous people."

2. Answer these questions about the dialogue using indirect speech. ཐད་དྲངས་ཚིག་བཀོལ་ཏེ་ཁ་ བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་
བ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབས།

a) What does Lhamo first ask Ms. Lyons about English speakers?
b) What does Ms. Lyons say about different English dialects?
c) According to Ms. Lyons, why do 'colour' and 'color' have two different spellings?
d) Which English dialect does Ms. Lyons say is the best one?
e) What does Lhamo think she will write her report about?

3. Use the words in each of these columns to create sentences about each of these jobs. ཐ་མིག་འདི་དག་ནང་
གི་མིང་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་བ་འདི་རེ་རེར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཚིག་འགྲུབ་སྒྲིག་ས།

A	chemist	is an expert in	
	engineer		
An	biologist	works in the field of	...
	mathematician	is someone who studies	
	historian		

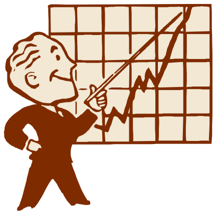

Unit Twenty-Three: Guess Who Are Coming to Dinner?
སྐེ་ཚན་ཉེར་གསུམ་པ། དོ་ནུབ་སུ་ཚོ་དགོང་ཛ་འཐུང་བར་ཡོང་རྒྱུར་ཚོད་དཔག་གྱིས།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(Nima runs into the house, out of breath)

NIMA: Guess who are coming to dinner tonight?

TSOMO: What do you mean? No one is coming to dinner tonight!

NIMA: Let me explain. I was talking to Degyi at the post office, and she tells me that the county government wants to build some new schools in our township. So some of the county leaders are coming to our home tonight to discuss plans for a school in our village. They have chosen our family to help to organize the project!

ZHOMA: Oh, that's so exciting! What are we having for dinner?

TSOMO: Now, just hold on for a minute--no one has discussed this with me! What time are the leaders arriving?

NIMA: They are arriving around six or seven. I'm going to town soon to buy some meat and liquor.

TSOMO: That sounds great. I'm milking the cows this morning, and Zhoma is picking vegetables this afternoon. That will give us time to wash up and put on our formal clothes. What are you wearing this evening, Zhoma?

ZHOMA: I'm wearing my new silk dress. I want to look my best!

(Tsomo points at Zhoma's T-shirt and sandals)

TSOMO: Well, you sure aren't wearing *that* tonight--and where do you think you're going now?

ZHOMA: I'm going swimming with my friends, of course.

TSOMO: No, you're not--you're staying home to help prepare the meal!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Who *are coming* to dinner tonight?	The county leaders *are coming* to dinner tonight.
When *are* they *arriving*?	They *are arriving* at six or seven.
What *is* Tsomo *doing* this morning?	She*'s milking* the cows this morning.
What *is* Zhoma *wearing* this evening?	She*'s wearing* her new silk dress this evening.

III Text: Holiday in Great Britain

སློབ་ཚན། ད་སྤུ་ལེན་ཧེན་ལ་ངལ་གསོ་རྒྱུ་སོང་བ།

Helen is leaving today for her holiday in Great Britain. First she is visiting her cousins in England, and then she is traveling to Scotland and Wales. As Helen packs her bags, Lhamo asks her many questions.

"When are you leaving for Great Britain?" asks Lhamo.

"I'm leaving as soon as I finish packing my bags," replies Helen.

"How are you getting there?" asks Lhamo.

"First, I am taking a train to the capital. Then, I am catching a plane to England," answers Helen. "I am arriving in London the day after tomorrow."

"Are your relatives meeting you at the airport?" asks Lhamo.

"Yes, they are coming to pick me up and take me to their home in the city. Then we are spending a few days together in the country," says Helen.

"Are you bringing presents for your relatives?" asks Lhamo.

"Of course!" answers Helen. "I'm bringing a *thangka* for my aunt and uncle, and I'm bringing yak wool sweaters for my cousins."

"What are you doing in Scotland and Wales?" asks Lhamo.

"I'm climbing mountains in Scotland and riding my bicycle in Wales," says Helen.

"How long are you staying in each country?" asks Lhamo.

"I'm only going to one *country*," answers Helen. "England, Scotland and Wales are different regions of the island of Great Britain in the country called the United Kingdom."

"Oh, that's very complicated--so how long are you staying in each *region*?" asks Lhamo.

"I'm staying in England for a week, and I'm spending three days each in Scotland and Wales," answers Helen. "And it takes two and a half days to travel from Xining to London. Well, I must be going--my train is leaving in an hour! Good-bye, Lhamo--see you soon!"

⟶If today is the 15th of March, on what day is Helen returning to school?

IV Common Expressions

out of breath དབུགས་འཚང་བ།

to hold on (for a minute) (སྐར་མ་གང་།)སྒུག་པ།

to go to town གྲོང་རྡལ་ལ་འགྲོ་བ། གྲོང་ཁྱེར་ལ་འགྲོ་བ།

to look (sb's) best གཟབ་འཚོར་ལེགས་པར་སྤྲས་བ།

to pack (sb's) bags འབོག་སྒྲིལ་བ།

to pick (sb) up སྣེ་ལེན་བྱེད་པ།

I must be going ང་འགྲོ་རན་འདུག

V Grammar Points

* Present Continuous Tense: Future Use བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བ་ལས་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ།

Subject + བྱེད་པོ་+	'am / is / are' + བྱ་ཚིག +	Verb-'ing' +	Complement + གསལ་ཚིག +	Time Clause དུས་ཚོད་སྟོན་པའི་ཚིག་ཚོགས།
I	am	leaving	for Australia	tomorrow.
Who	is	coming	to dinner	tonight?
They	are	returning	to Qinghai	in three weeks.
Sentences that use the present continuous tense for future use have the same meaning as sentence that use the future tense: བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཚིག་གི་དོན་ནི་དུས་མ་འོངས་པར་སྤྱར་བའི་ཚིག་གི་དོན་དང་འདྲ་བ་རེད།				
I am leaving. = I will leave. Who is coming? = Who will come? They are returning. = They will return.				

* Time Expressions: Future དུས་སྟོན་པའི་ཚིག་ཚོགས།: མ་འོངས་པ།

- in an hour / one hour from now ཆུ་ཚོད་གཅིག་འགོར་རྗེས། ད་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆུ་ཚོད་གཅིག་འགོར་རྗེས།
- for an hour ཆུ་ཚོད་གཅིག་གི་རིང་ལ།
- for three days ཉིན་གསུམ་གྱི་རིང་ལ།
- in three days ཉིན་གསུམ་གྱི་ནང་།

* Place Names མངའ་རིས་ཆེ་ཆུང་གི་མིང་།

- country རྒྱལ་ཁབ།
- prefecture ཁུལ།
- village སྡེ་བ།
- province ཞིང་ཆེན།
- county རྫོང་།
- region ལྗོངས།
- township གྲོང་རྡལ།

Is a 'country' the same as a 'county'? ||'country' དང་'county'གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ནམ།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to create your own questions and answers. གཤམ་གྱི་དུ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་དྲི་བ་དང་དྲིས་ལན་གཉིས་ཀ་སྒྲིགས།

When		you	doing	to the station?
What	am	Helen	staying	this evening?
How long	is	they	going	in Great Britain?
Where	are	I	getting	tomorrow afternoon?
How		Tashi	leaving	for the capital?

You		going to see a movie	for almost two weeks.
She	am	staying in Great Britain	tomorrow afternoon.
They	is	leaving for the capital	this evening.
I	are	getting to the station	in an hour.
He		picking up my sister	by taxi.

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Who are coming for dinner at Nima and Tsomo's home this evening?
b) What time are their dinner guests arriving?
c) Is Tsomo picking vegetables this morning? Who is going to town to buy meat and liquor?
d) Is Zhoma wearing a wool dress this evening?
e) What does Zhoma think she is doing now? Does her mother agree?

3. Plan a holiday to Great Britain with your partner. Use the present continuous tense, future use in making your plans. བྱེད་བཞིན་དུ་ལྟ་བའམ་མ་འོངས་པའི་ཚིག་གི་རྣམ་པ་བཀོལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་ངལ་གསོའི་གོ་སྐབས་ཞིག་དང་བསྟུན་ནས་གྲོགས་པོ་དང་མཉམ་དུ་ཏ་ཡུ་ལེན་ཏེན་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཟོས།

- Choose at least three places you are visiting.
- Choose at least two things you are doing in each place.
- Explain how and when you are going to each place.
- Tell when you are returning from your holiday.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Fill in the blanks with *for, in.* || forདང་inགཉིས་བཀོལ་ཏེ་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོངས།

Example: The president of Russia is arriving in France <u>in</u> two weeks.
a) Helen is staying in Scotland and Wales _________ three days each.
b) Andrew is going to leave for Labrang _______ twenty minutes.
c) She has decided that she is not eating meat ______ one month.
d) I am catching a plane to the capital ________ an hour.
e) Dawa is studying English in Xining ________ three years.

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Is Helen visiting her cousins in Scotland and Wales?
b) How is she getting to Great Britain?
c) What kind of presents is she bringing for her relatives?
d) How long is she staying in England? How long is she staying in Great Britain?
e) When is her train leaving?

3. Change these sentences from future tense to present continuous tense, future use. དུས་མ་འོངས་པ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཕྲད་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་བྱེད་བཞིན་དུ་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་རུ་སྒྱུར།

Example: Helen <u>will leave</u> for Great Britain today. → Helen <u>is leaving</u> for Great Britain today.
Where <u>will</u> Ms. Lyons <u>go</u> for her holiday? → Where <u>is</u> Ms. Lyons <u>going</u> for her holiday?

a) Lhamo will cook dinner for her friends tonight.
b) On what day will Andrew leave for Labrang?
c) Ryan will go to the United States this summer.
d) Tashi will teach an astronomy class in a few weeks.
e) When will Yangzom return from Lhasa?

Unit Twenty-Four: Did She Leave a Telephone Number?
སློབ་ཚན་ཉེར་བཞི་པ། ཁོ་མོས་ཁ་པར་ཨང་གྲངས་ཞིག་བཞག་ཡོད་དམ།

I Dialogue ཁ་བརྡ། *(on the telephone ཁ་པར་གཏོང་དུས།)*

DAWA: Hello?
YANGZOM: Hello. Who is this?
DAWA: This is Dawa. Is that you, Yangzom?
YANGZOM: Yes, it's me. It's so nice to hear a familiar voice! What's new?
DAWA: Nothing much. Things are the same as always here. How are things with you?
YANGZOM: Everything is still going well. My professor says that I will be a fine poet if I continue my studies in Lhasa, but I really miss my family's home cooking!
DAWA: I bet you do! Our class can send you a package of things from home. It will keep you from feeling too homesick.
YANGZOM: Thanks, Dawa--you're the best! And is Tashi around? I'd really like to speak to him.
DAWA: Sorry, he isn't in. He just went out to buy some vegetables. Can I give him a message for you?
YANGZOM: No, that's all right. I'll try again tomorrow just before dinner. It's nice talking with you, Dawa.
DAWA: You, too, Yangzom. Take care--talk to you soon.

...

TASHI: Hey Dawa, what's going on?
DAWA: You just missed a call from Yangzom. She asked if you were around and I told her that you had just gone out.
TASHI: You're kidding! What else did she say?
DAWA: She said that everything was going well, but she said that she missed her family's home cooking.
TASHI: Wow, what can we do to make things easier for her?
DAWA: I told her we could send her a package--or should we send *you* to Lhasa instead?
TASHI: That's *very* funny. Did she leave a phone number where I can call her?
DAWA: No, she didn't, but she said she would try again tomorrow. She told me she would call just before dinner. She really wants to talk to you.
TASHI: Well, I guess I'll stay at home tomorrow afternoon. I don't want to miss her call again!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

"I *miss* my family's cooking."	She *said* she *missed* her family's cooking.
"We *can* send you a care package."	I *told* her that we *could* send her a care package.
"*Is* Norbu around?"	She asked if you *were* around.
"He just *went out* to buy some vegetables."	I *told* her that you *had* just *gone out* to buy some vegetables.
"I'*ll* call back tomorrow evening."	She *told* me she *would* call back tomorrow evening.

III Text: Don't Forget!
སློབ་ཚན། མ་བརྗེད།

On a cold day in January, a mother asked her young son to help her do some shopping.

"Please buy me a loaf of bread, a bottle of milk, and a block of butter," said the mother. "Make sure that the bread is fresh, and please get a big bottle of milk and a small block of butter. Don't forget these things! And one more thing--don't forget to take some money!"

The boy put on his warmest clothes and went out the door. On his way to the store, the boy ran into several people he knew. First, he saw his uncle. He told his uncle he was going to buy a fresh loaf of bread for his mother. Next, he saw his best friend. He told his friend that he was going to buy a big bottle of milk. Then, he saw his teacher. He told his teacher that he was going to buy a small block of butter.

Finally, the boy reached the store. He went around the store to look for a loaf of bread, a bottle of milk, and a block of butter. He was careful to follow his mother's instructions, and he didn't forget any of the things she had asked him to buy. When he was finished, he brought them to the front of the store and put them on the counter.

"That will be nine *yuan* and five *jiao*," said the shopkeeper.

The boy reached into his pocket and pulled out his empty hand. "My mother asked me to buy her a loaf of bread, a bottle of milk, and a block of butter," said the boy. "She told me to make sure that the bread was fresh, and she told me to get a big bottle of milk and a small block of butter. I didn't forget any of things she told me to buy," said the boy, "but I forgot to bring any money!"

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

What's new? གནས་ཚུལ་གསར་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

What's going on? ཅི་འདྲ་རེད།

nothing much མི་བཟང་རྒྱུ་མེད་པ།

the same as always དུས་རྒྱུན་དང་འདྲ་བ།

I bet! ཐག་ཆོད་ཡིན་པ།

You're the best! ཁྱོད་ངོ་མ་བཟང་གི།

to keep (studying) མུ་མཐུད་དུ(སློབ་སྦྱོང)བྱེད་པ།

home cooking ཕ་ཡུལ་གྱི་ཟས།

take care བདག་སྐྱོང་བྱེད།

You're kidding! ཁྱེད་ཀྱིས་རྫུན་མ་བཤད།

to make sure བརྟར་ཞ་གཅོད་པ།

to run into (sb) (མི་ག་གེ་མོར) གློ་བུར་དུ་འཕྲད་པ།

to pull out ཁ་བྲལ་བ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Direct and Indirect Speech (II): Past Tenseཐད་དྲངས་ཚིག་དང་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ལས་དུས་འདས་པའི་རྣམ་པ།

- When the past tense is used to report indirect speech (e.g., 'told, said, asked'), the past tense is also used for the main verb of the sentence: དུས་འདས་པ་དེ་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་སྟོན་པར་སྤྱོར་དགོས ་ཚེ། (དཔེར་ན། 'told, said, asked')དུས་འདས་པ་ནི་ཚིག་དེའི་ནང་གི་བྱ་ཚིག་གཙོ་བོ་ལའང་སྦྱོར་དགོས།

Present Tenseད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ།

DS: "My home *is* very far from Lhasa."
IS: She *told* me that her home *was* very far from Lhasa.

Future Tenseམ་འོངས་པའི་རྣམ་པ།

DS: "I *will meet* you after class."
IS: She *said* that she *would meet* me after class.

Past Tenseའདས་པའི་རྣམ་པ།

DS: "I *saw* that movie last month."
IS: She *said* that she *had seen* that movie last month.

Present Continuous Tense བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ།

DS: "I *am going* to take a holiday in Germany next month."
IS: She *said* she *was going* to take a holiday in Germany next month.

* Orders and Requests: Indirect Speech སྐུལ་ཚིག་དང་རེ་འདུན།: བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག

- When orders and requests are reported in indirect speech, the main verb is changed to the infinitive. Sentences that use 'don't' in direct speech use 'told' in indirect speech, sentences with 'please' use 'asked,' and all other sentences use 'said' or 'told.' བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་གིས་སྐུལ་བ་བྱེད་པའམ་རེ་འདུན་ཞུ་བའི་དོན་སྟོན་སྐབས། ཚིག་དེའི་ནང་གི་བྱ་ཚིག་གཙོ་བོ་དེ་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར་དགོས། ཐད་དྲངས་ཚིག་ཏུ 'don't'སྦྱར་ཡོད་ན་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ཏུ'told'སྦྱོར་དགོས། ཐད་དྲངས་ཚིག་ཏུ 'please'སྦྱར་ཡོད་ན་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ཏུ 'asked'སྦྱོར་དགོས་པ་དང་ཚིག་གཞན་རྣམས་ལ་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ཏུ'said'འམ 'told'སྦྱོར་དགོས་པ་གཤམ་གསལ་ལྟར།

DS: "*Don't leave* your books in the dormitory."
IS: She *told* me *not to leave* my books in the dormitory.

DS: "*Please save* a seat for me."
IS: She *asked* me *to save* a seat for her.

DS: "*Remember* to bring your football."
IS: He *said* (to me) *to remember* to bring my football.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Read the text and correct the mistakes in these sentences. སློབ་ཚན་ཀློག་སྟེ་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གི་ ནོར་བ་རྣམས་དག་བཅོས་བྱོས།

a) The boy's mother ask him to help her with some shopping.
b) He told his uncle he is going to buy a fresh loaf of bread.
c) He told his friend that he go to buy a big bottle of milk.
d) "She tells me to make sure that the bread was fresh."
e) "I forgot no of the things she told me to buy."

2. Answer these questions about the dialogue using indirect speech. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ ལ་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་བཀོལ་ཏེ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Did Yangzom say that everything was going badly in Lhasa?
b) What did Yangzom say she missed about her home?
c) What did Dawa say that his class could send to Yangzom in Lhasa?
d) Did Yangzom say when she would call again?
e) Do you think Tashi will go out tomorrow afternoon? Why or why not?

3. Change these orders and requests from direct speech to indirect speech. སྐུལ་ཚིག་དང་རེ་འདུན་ ཞུ་བའི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ཐད་དྲངས་ཚིག་ནས་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ཏུ་སྒྱུར།

Example: "Don't drink the water," (he / us). → He told us not to drink the water.
a) "Please remember to close the door." (the woman / the man)
b) "Don't forget your notebooks." (she / them)
c) "Bring your history reports to class on Tuesday." (our teacher / us)
d) "Answer the question again, please." (he / me)
e) "Don't be late for the train!" (our classmates / us)

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Change these sentences from direct speech to indirect speech in the past tense, following the example. གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལྟར་འདས་པའི་རྣམ་པ་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ཐད་དྲངས་ཚིག་ནས་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ཏུ་སྒྱུར།

Examples: "I like reading Russian poetry very much." (she / tell / me) →
She told me she liked reading Russian poetry very much.
"Is chemistry your favorite subject?" (Mr. Sutton / ask / Ryan) →
Mr. Sutton asked Ryan if chemistry was his favorite subject.

a) "Is Ms. Lyons your English teacher this year?" (Andrew / ask / Dawa)
b) "I think American English is more difficult to understand than British English." (she / tell / her teacher)
c) "Animachen is the most beautiful mountain in Qinghai." (Tashi / tell / me)
d) "Are mutton and noodles your favorite foods?" (he / ask / her)
e) "My heroes are Rosa Parks and Michael Jordan." (Zhoma / say / her brother)

2. Answer these questions about the text using indirect speech. བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་བཀོལ་ཏེ་སློབ་ཚན་ སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབས།

a) What did the boy's mother ask him to buy at the store?
b) Did she tell him to make sure that the bread was old?
c) What size of bottle of milk did she ask him to buy? Did she ask him to buy a block of butter the same size?
d) Did the boy remember everything his mother asked him to buy?
e) Did the boy remember everything he needed to bring to the store?

3. Change these orders and requests from indirect speech to direct speech. སྐུལ་བ་དང་རེ་འདུན་ ཞུ་བའི་ཚིག་འདི་དག་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ནས་ཐད་དྲངས་ཚིག་ཏུ་སྒྱུར།

Example: She told me not to forget to close the door → "Don't forget to close the door."

a) Dawa told Tashi not to come home too late.
b) She asked him to turn on the light.
c) My parents told me not to spend too much money.
d) Ms. Lyons told Lhamo to write a report on English dialects.
e) He asked me to lend him some money.

Unit Twenty-Five: A Healthy Diet
སྡེ་ཚན་ཉེར་ལྔ། བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པའི་བཟའ་བཅུད།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(in the school cafeteria)

RYAN: Hey, Andrew and Dawa--what's new?

DAWA: Not much. Would you like to join us for lunch?

RYAN: Why not? What are you eating?

ANDREW: I'm having steamed vegetables and he's having baked potatoes. We also ordered boiled dumplings instead of dumplings that are cooked in oil. We're both trying to eat food that is healthy, so we ordered food which is low in fat.

DAWA: We're also trying to eat food that is high in vitamins and fiber, so we ordered some vegetable dishes and not only meat dishes.

RYAN: That's a good idea. I have some friends that have become healthier by changing their diets. I've read that eating a balanced diet is the fastest way to good health.

ANDREW: I've also heard that people who exercise several times a week are often healthier than people who don't exercise at all. Exercise makes studying easier too, because it gives me energy and it makes me feel relaxed.

RYAN: That's a good point. I haven't been exercising much these days. I think I will start eating healthier food right now and start exercising regularly this afternoon. So what do you think of your new diet?

DAWA: There are only two problems with eating a healthy diet.

RYAN: What are those?

ANDREW: Food which is healthy doesn't always taste good...

DAWA: ...and food which tastes good isn't always healthy!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Andrew and Dawa are trying to eat food *which* is low in fat and high in vitamins.
Ryan has some friends *that* have become healthier by changing their diets.
Andrew has heard that people *who* exercise are healthier than people who don't exercise.
Dawa thinks that food *which* tastes good isn't always healthy.

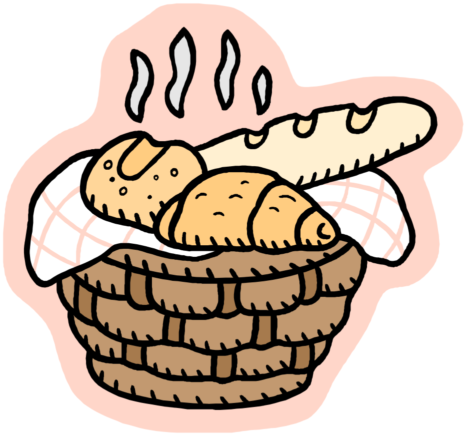

III Text: Soil is Life
སློབ་ཚན། ཞིང་ས་ནི་ཚེ་སྲོག་ཡིན།

Agriculture is important to people everywhere in the world. And successful agriculture depends upon healthy soil. Without healthy soil, agriculture would not be possible. But farming methods have changed greatly over the years, and farming methods sometimes have negative effects on the health of the Earth's soil.

Fields that are planted with the same crop every year can make a farmer rich but can often make the soil poor or the plants unhealthy. In Ireland in the 1850's, a disease wiped out the potato crop because the plants were not strong enough to fight it off. As a result, tens of thousands of people died.

Soil which does not get the food that it needs often turns into sand. In South America, many forests are cut down every year to plant crops, but the soil is so poor that it can only grow crops for a few years. After that, more forests must be cut down, because the soil cannot stay healthy without the dead tree leaves it needs for food.

In recent years, chemical fertilizers have been used in many parts of the world to produce more crops. Fruits and vegetables which are grown with chemical fertilizers are often larger and nicer-looking than those that are grown with natural fertilizers. But they aren't always healthy for the people and animals that eat them. So what can be done to grow healthy food in rich soil?

Many things can be done to improve the health of the soil. Fields that are healthy are often planted with a different crop each year, and each year some fields are not planted at all. This method is called crop rotation, and it keeps the soil healthy. Soil which has been broken down can also be built up by planting trees nearby. The dead leaves of the trees can make the soil richer, and the roots of the trees can help prevent erosion. And crops that are grown with natural fertilizers are often healthier for the soil which grows them than crops that are grown with chemical fertilizers.

Soil is one of our world's most important resources. Keeping the Earth healthy means keeping the Earth's soil healthy. Soil is a resource that we must protect as if it were our own life.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

low in (fat) / high in (vitamins) (ཚིལ་)ཉུང་བ།

a balanced diet ཟས་གང་འཕྲོད། ཟས་འཚམ་པོ།

to exercise regularly རྒྱུན་དུ་ལུས་རྩལ་སྦྱོང་བ།

over the years ད་ལྟའི་བར་དུ།

to fight (sth) off མཐར་སྐྲོད་པ།

natural/chemical fertilizers རང་བྱུང་གི་ལུད། རྫས་ལུད།

rich / poor soil ས་གཤིན་པོ། ས་གྲོང་བོ།

to turn into བསྒྱུར་བ།

to break down གཏོར་བརླག་གཏོང་བ།

to build up གསར་བཟོ་བྱ་བ།

crop rotation ལོ་ཏོག་འཁོར་སྐྱོད་འདེབས་འཛུགས་ཀྱི་སྲོལ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Attributive Clause ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག

- Use 'that,' 'who,' or 'whom' if the subject is a person. Use 'that' or 'which' if the subject is a thing. གལ་ཏེ་བྱེད་པ་པོ་ནི་མི་ཡིན་ཚེ་'that,' དང་'who,' ཡང་ན་ 'whom' བཀོལ་དགོས་པ་དང་གཙོ་ཚིག་ནི་བྱ་དངོས་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་ཚེ་'that' དང་ 'which'སྦྱོར་དགོས།			
Food	that	is healthy	is grown in healthy soil.
People	who	exercise regularly	are often healthy.
When an attributive clause is removed from a sentence, the sentence should still be complete, although the meaning may change. དོ་སྣང་བྱ་དགོས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག་དེ་མ་ཚིག་དང་འབྲལ་སྐབས། མ་ཚིག་གི་དོན་འགྱུར་ཀྱང་དག་རུང་ཚིག་དུ་སྒྲུབ།			
• Food (that is healthy) is grown in healthy soil. • People (who exercise regularly) are often healthy.			

* Expressing Purpose དམིགས་ཡུལ་སྟོན་པ།

An infinitive clause is often used to explain the reason for doing a particular action: རྣམ་པ་ ངེས་མེད་ཀྱི་ཚིག་ཚིགས་ནི་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནམ་དགོས་པ་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱོར་བ་ཡོད།

- Chemical fertilizers are used *to make crops grow faster*.
- Forests are cut down *to plant crops*.
- Trees are planted *to prevent erosion.*

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྙོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Do farmers who plant the same crop on the same field every year make the soil rich?
b) What happens to soil which doesn't get the food that it needs?
c) Are crops which are grown with chemical fertilizers healthier than crops which are grown with natural fertilizers?
d) How can we build up soil which has been broken down?
e) Do you think soil is an important natural resource? Why or why not?

2. Combine each pair of sentences to make one sentence, using attributive clauses with *who, which, that.*

Examples: I don't like fish. It is fried. → I don't like fish <u>that</u> / <u>which</u> is fried.
The woman sells fruit. She is our neighbor. → The woman <u>who</u> / <u>that</u> sells fruit is our neighbor.

a) I prefer the yogurt. It comes from my family's goats.
b) She likes noodles. They are high in vitamins.
c) The girl is my sister. She is sitting in the first row.
d) The meat is low in fat. We prepared it.
e) The man is my biology teacher. He is standing next to Dawa.

3. Sing this song. གླུ་འདི་ལོངས།

> **"I Know an Old Lady Who Swallowed a Fly"**
> I know an old lady who swallowed a fly,
> I don't know why she swallowed the fly,
> Perhaps she'll die.
> I know an old lady who swallowed a spider,
> That wriggled and jiggled and tickled inside her.
> She swallowed the spider to catch the fly,
> I don't know why she swallowed the fly,
> Perhaps she'll die.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཚིག་གྲུབ་རེ་བཟོ་དགོས།

a) a healthy diet
b) to break down
c) chemical fertilizers
d) to turn into
e) to exercise regularly

2. Make sentences using attributive clauses following the example. གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལྟར་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བྱ་ཚིག་འདི་དག་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Example: fruit / grown / chemical fertilizers / not always healthy → Fruit <u>*which*</u> *is grown with chemical fertilizers is not always healthy.*

a) people / eat / a balanced diet / often live longer / people / don't eat well
b) fields / healthy / are often planted / a different crop / every year
c) people / exercise regularly / often healthier / people / don't exercise / at all
d) crops / grown / natural fertilizers / don't damage / soil
e) soil / broken down / can be / built up / planting trees nearby

3. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སློར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What kind of food are Dawa and Andrew trying to eat?
b) Are they trying to eat food that is high in fat and low in vitamins?
c) Does Ryan have any friends that have become healthier by changing their diets?
d) What has Andrew heard about people who exercise regularly?
e) What does Dawa think about food that tastes good?

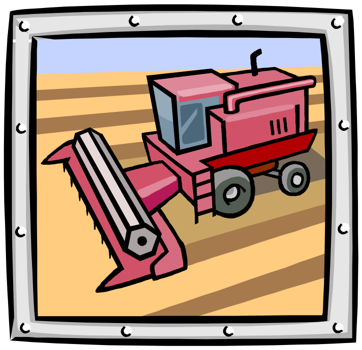

Unit Twenty-Six: School Life
སྐོར་ཚན་ཉེར་དྲུག་པ། སློབ་གྲྭའི་འཚོ་བ།

I Tashi's Diary བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཉིན་ཐོ།

Saturday April 9

I am trying to write in my diary every day, but lately I am busy with so many things that it's difficult for me to keep up. I hope that I will have more time to write in the months ahead.

I am studying hard in school. My English is slowly getting better, but I still like studying astronomy best. I'm teaching an astronomy class in a few weeks to primary school students, and I am looking forward to that. I am also enjoying my Tibetan history class very much. There is so much to learn about our culture! I am taking a cooking course this semester, too, so I am busy in the afternoon, and I am not getting enough sleep at night. And every morning I am up early preparing lessons for the day ahead.

I am enjoying my school life outside the classroom too. I'm playing football this afternoon in the school's tournament. Our team is playing quite well these days, so I'm sure we will win. I am also cooking dinner for my friends this evening. Ryan is bringing fresh bread, and Andrew is making vegetable curry. Lhamo is coming too, of course, and she is bringing spicy steamed dumplings. I'm happy that I am going to school with my sister. Having her near makes it easier to be far from home.

In a few weeks, I am traveling to Lhasa. Since we have a holiday in May and we have our school's sports festival the week after that, I am only missing a few classes to make the trip. I'm thinking of Yangzom all the time, and I don't know when she is coming back to Qinghai. Instead of wondering when she will return, I am going to Lhasa to see her instead. Do you think I am doing the right thing?

I'm going to bed now, because I'm falling asleep in my chair! I'll write more tomorrow if I have the time.

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

I *am enjoying* my school life outside the classroom, too.
I'*m teaching* a class in a few weeks, and I'*m looking forward* to that.
I *am playing* football this afternoon in the school's tournament.
I'*m going* to bed now, because I'*m falling asleep* in my chair!

III Text: Little Red Riding Hood
སློབ་ཚན། མགོ་རས་དམར་པོ་དགྲིས་པའི་འགྲུལ་བཞུད་པ་ཆུང་བ་ཞིག

One day Little Red Riding Hood was walking through the forest with a basket of food to bring to her grandmother. Along the way, she met a woodsman who was carrying a bundle of wood and a large axe.

"Hello," said the woodsman, "why are you walking through this dark wood all by yourself? It's dangerous for a young girl to walk alone on this road."

"I am visiting my grandmother who lives on the other side of the forest," said Little Red Riding Hood. "I am staying the night with her and I am returning tomorrow."

"Be careful," said the woodsman, "there are many wolves that live in this wood."

A wolf who was hiding behind a tree heard Little Red Riding Hood and the woodsman talking. "I have a great idea," thought the wolf. "If my idea works, I'm having a young girl for supper tonight!"

The wolf ran quickly ahead and took a shortcut through the woods. When he reached Little Red Riding Hood's grandmother's house, the wolf locked the old woman in the closet, dressed up in her clothes, and got into her bed.

Soon Little Red Riding Hood reached her grandmother's house and went inside. "Hello, Grandma," she said. "I hope you are hungry--I am making you a fine supper tonight!"

"Wonderful!" said the wolf, "I am looking forward to my supper!"

"You look different today, Grandma," said Little Red Riding Hood. "Are you feeling well?"

"I'm feeling just fine," said the wolf. "Why do you ask?"

"But your eyes are so large, Grandma," said Little Red Riding Hood.

"So I can see you better, my dear," said the wolf.

"And your ears are so large, Grandma," said Little Red Riding Hood.

"So I can hear you better, my dear," said the wolf.

"And your teeth are so large, Grandma," said Little Red Riding Hood.

"So I can *eat* you better, my dear!" said the wolf.

The wolf jumped out of the bed and grabbed Little Red Riding Hood. The woodsman was walking past the house when he heard Little Red Riding Hood scream. He broke down the door and killed the wolf with his axe. Then Little Red Riding Hood and the woodsman heard her grandmother struggling in the closet and they set her free.

After that, everyone lived happily ever after, except for the wolf!

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to keep busy བྲེལ་འཚུབ་ཆེ་བ།

to keep up རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པ། རྗེས་སུ་སྙེགས་པ།

to make the trip འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་པ།

to take a shortcut ཀྲང་ལམ་བརྒྱུད་པ།

to dress up གཟབ་འཚོར་ལེགས་པར་སྒྲས་པ།

my dear སྙིང་གི་གྲོགས་པོ།

happily ever after དགའ་བདེའི་ངང་།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Present Continuous Tense: Present and Future Use བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བ་ལས་སྤྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བ་དང་དུས་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་ད་ལྟ་བ།

Present ད་ལྟ་བ།: I am studying Tibetan history *this semester*.

Future མ་འོངས་པ།: *Next semester*, I am studying Tibetan medicine.

Present ད་ལྟ་བ།: We are playing football in PE class *these days*.

Future མ་འོངས་པ།: I am playing football with my classmates *this afternoon*.

- The present continuous tense doesn't change its form in present and future use. Look for time phrases like those that are used in the sentences above to tell the difference between present and future use. བྱེད་བཞིན་པའི་ད་ལྟ་བའི་དུས་ཀྱིས་ད་ལྟ་བ་སྤྱིར་བཏང་བ་དང་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་ཚེ་དེའི་རྣམ་པ་མི་འགྱུར། གོང་གི་ཚིག་རྣམས་ལ་སྦྱར་བའི་དུས་སྟོན་པའི་ཚིག་ཚོགས་དེ་དག་དང་འདྲ་བའི་ཚིག་ཚོགས་འགའ་བཙལ་ཏེ་དུས་ད་ལྟ་བ་སྤྱིར་བཏང་བ་དང་མ་འོངས་པའི་བརྗོད་སྟངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤོད།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Read Tashi's diary and look for sentences in the present continuous tense. Find five sentences in the *present* use, and five sentences in the *future* use. Write down each sentence and its use, following these examples.

Examples: I'm studying hard in school. (present)

I'm teaching an astronomy class in a few weeks. (future)

2. Mark these sentences true ('T') or false ('F'). If a sentence is false, change the sentence to make it true. འགྲིག་པར་རྟགས('T')དང་མི་འགྲིག་པར་རྟགས('F')འབྲི་དགོས། གལ་ཏེ་ནོར་འཁྲུག་ཡོད་ན་ཡང་དག་བཅོས་བྱེད་དགོས།

   a) Little Red Riding Hood was bringing a basket of food to the woodsman. T F
   b) Little Red Riding Hood was staying the night with her grandmother. T F
   c) Little Red Riding Hood took a shortcut to her grandmother's house. T F
   d) Little Red Riding Hood's grandmother dressed up in the wolf's clothes. T F
   e) Little Red Riding Hood and the woodsman set her grandmother free. T F

3. Ask and answer these questions with your partner. ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་དང་མཉམ་དུ་དྲི་བ་འདི་དག་འདྲི་བ་དང་དྲིས་ལན་འདེབས་དགོས།

   a) What are you doing right now? What are you doing after class today? What are you doing this weekend?
   b) What are you studying this semester? What are you studying next semester?
   c) Are you going to your home during the summer holiday? If 'yes,' what are you doing there? If 'no,' where are you going during the summer holiday?

VII Exercises གཡར་སྦྱང་།

1. Read the text and find three sentences for each of these tenses: present continuous, *present use*; present continuous, *future use*; and past continuous. Write down each sentence and its tense, following the example. སློབ་ཚན་ཀློག་སྟེ་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བའི་སྦྱོར་བཤད་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་གྲུབ་གསུམ་འཚོལ་དགོས་པ་དང་གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལྟར་དུ་ཚིག་གྲུབ་རེ་རེའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་འབྲི་དགོས།

   Example: A wolf who <u>was hiding</u> behind a tree heard Little Red Riding Hood and the woodsman talking. (past continuous)

2. Fill in the blanks with the correct form of the adjective or adverb in parentheses. གུག་རྟགས་ནང་གི་རྒྱན་ཚིག་གམ་བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡང་དག་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཆ་སྐོངས།

   Example: My English is getting <u>better</u> (well), but I still like astronomy <u>best</u> (well).

   a) I get up ____________ (early) on Monday than I get up on Saturday.
   b) Our football team is playing ________ (well), but the other is team is playing even ___________ (well).
   c) This is the ___________ (busy) semester I have ever had!
   d) I am studying _________ (hard) this semester, and next semester I am going to study even _____________ (hard).
   e) Spending time with friends makes it ___________ (easy) to be far from home.

3. Write in your own diary or notebook about what you are doing today and what you are doing this weekend. Use the present continuous tense with both present and future uses. Use Tashi's diary as an example. བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཉིན་ཐོ་ལ་དཔེ་བྱེད་དེ་ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རིང་ཅི་ཞིག་ སྒྲུབ་བཞིན་པ་དང་གཟའ་འཁོར་འདིའི་མཇུག་ཏུ་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་བཞིན་པའི་སྐོར་གྱི་ཉིན་ཐོ་ཞིག་གམ་ཟིན་བྲིས་ཤིག་ཕྲིས། དེ་འབྲི་སྐབས་མ་འོངས་པ་དང་སྦྱོར་བཤད་ད་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་སྟོན་པའི་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་བཀོལ་དགོས།

Unit Twenty-Seven: Development
སློ་ཚན་ཉེར་བདུན་པ། འཕེལ་རྒྱས།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

DAWA: Hey, Lhamo--you look really excited. What's going on?

LHAMO: Hi, Dawa. I *am* excited. A new joint venture company will be established to produce yak wool sweaters in our province. They're looking for a local business manager for the summer. I just picked up an application for the job.

DAWA: Wow, that sounds great. Tell me more about this company!

LHAMO: Well, by the end of this month, an agreement will be signed between an Italian wool company and the provincial government to start a joint venture. The wool factory will be completed by the middle of June, and the company will be open for business by the beginning of July.

DAWA: That sounds like a great leap in the development of our province. Will many jobs be created?

LHAMO: Yes, over two hundred workers will be hired to work in the factory in the city. Of course, agreements will be made with many local herdsmen to buy their yaks' wool, so many nomadic families will also be paid by the company. And customers everywhere will be delighted to wear a warm wool sweater from "the roof of the world"!

DAWA: So all sides will be satisfied--that is development as it should be! I'm sure you will be pleased to work for a company like this. I wish you luck in your new job!

LHAMO: Well, don't wish me luck yet. I still haven't interviewed for the job, and only one candidate will be accepted!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

When *will* the company *be established?*	The company *will be established* by the end of the month.
Will many jobs *be created?*	Yes, many jobs *will be created.*
From whom *will* the wool *be bought?*	The wool *will be bought* from local herdsmen.
How many candidates *will be accepted?*	Only one candidate *will be accepted.*

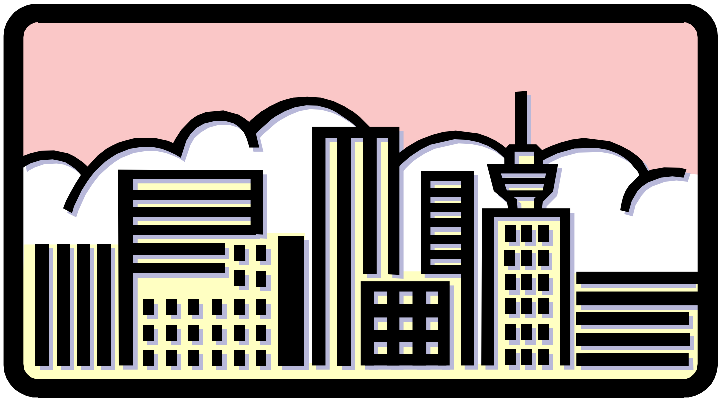

III Text: Fast Food
སློབ་ཚན། སྐབས་བདེའི་ཟ་མ།

In the United States in the 1950's, a man had a brand new idea. "I will create a different kind of restaurant," he said to his friend. "My restaurants will be found on every major road and highway in America. The food will be called 'fast food,' because little time will be spent preparing and serving the food, and the menu will be filled with food that is easy to eat. The food will be served in paper cups and plates so that when the customer is finished eating, they can be thrown away. Won't that be convenient! And the workers will not be paid high wages, because little skill will be needed to prepare the food. Millions of customers will be served, and billions of dollars will be earned. What do you think of my idea?"

"It's an interesting idea," said the man's friend, "but I think that some problems may be caused by fast food restaurants. Many health problems will be created if the fast food is high in fat. Much garbage will be produced if many paper cups and plates are thrown away. And many small family restaurants will be forced to close because customers will be drawn to the fast food restaurants instead. Perhaps you should think about the people whose lives may be changed by your idea."

"Oh, that's not necessary," said the man. "I don't think any *serious* problems will be created by fast food. The important thing is that much money will be made. And I would like you to be my partner in this venture--won't you accept my offer?"

The man's friend walked away and returned to work at his small family restaurant. He wondered if he would be forced to close his own restaurant and work for low wages in a fast food restaurant someday.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

joint venture མ་རྩ་མཉམ་བཞག་བྱས་པའི་ཁེ་ལས།

fast food སྐབས་བདེའི་ཟ་མ།

"the roof of the world" འཛམ་གླིང་གི་ཡང་རྩེ།

to be drawn to ཡིད་སེམས་ཕྱོགས་པ།

as it should be མིང་དོན་མཚུངས་པ།

tossed འཕེན་པ། འཕར་བ།

brand new གསར་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Passive Voice: Future Tense བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་ལས་དུས་མ་འོངས་པ།

Subject + བྱེད་པོ་ +	‘will be’ +	Past Participle + འདས་པའི་མིང་རྐྱང་ +	(Complement) (གསལ་ཚིག)
Thousands of jobs	will be	created	soon.
A new factory	will be	built	in June.
Nomadic families	will be	paid	by the company.

* Countable and Uncountable Adjectives བགྲང་བྱར་རུང་བ་དང་བགྲང་བྱར་མི་རུང་བའི་རྒྱན་ཚིག།

- ‘Many’ and ‘few’ are used to describe countable nouns, and ‘much’ and ‘little’ are used to describe uncountable nouns. // ‘many’དང‘few’གཉིས་ནི་བགྲང་བྱར་རུང་བའི་མིང་སྟོན་པར་སྦྱོར་བ་དང་། ‘much’དང་‘little’གཉིས་ནི་བགྲང་བྱར་མི་རུང་བའི་མིང་སྟོན་པར་སྦྱོར་བ་ཡིན།
- Countable: *Many* customers will be served.
- Uncountable: *Much* money will be made.
- Countable: *Few* people will share the money.
- Uncountable: *Little* time will be spent preparing the food.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་ གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

When	will	the yak wool	be	established?
From whom		the factory		bought?
To whom		the wool sweaters		paid?
How much		the joint venture		built?
Where		the workers		sold?

The workers	will be	sold	US $100 every month.
The yak wool		paid	in the provincial capital.
The joint venture		bought	at the beginning of July.
The factory		established	to people around the world.
The wool sweaters		built	from local herdsmen.

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Why will this new kind of restaurant be called a ‘fast food’ restaurant?
b) How will food be served in the fast food restaurant? What kind of problems will be created by this method of serving?
c) Will many customers be served with fast food? How many dollars will be earned?
d) Will many workers be hired by the fast food restaurants? Do you think many workers will be fired from small family restaurants?
e) How will your province be developed in the next five years? In what ways can development be helpful? In what ways can it be harmful?

3. Practice this chant with your classmates. Take turns saying the parts for A and B. ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་གྲོགས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཚིག་གི་གདངས་འདི་དག་སྦྱོང་དགོས་པ་དང་ཕན་ཚུན་རེས་མོས་ཀྱིསAདངBཡི་ཁག་རྣམས་ཤོད།

A: Millions of dollars will be made,

B: Low-wage workers will be paid,

A: Fatty foods will be eaten,

B: Healthy diets will be beaten,

A: Lots of garbage will be tossed,

B: Family restaurants will be lost.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Fill in the blanks with *many, much, few, little.* ‖ *many*དང*much, few, little*བཅས་བཀོལ་ནས་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོངས།

a) Dawa thinks that there are _________ foods which are both healthy and tasty.
b) _________ people in China lost their homes during the floods of 1998.
c) Low wages will be paid to the workers, because _______ skill is required to do the job.
d) _________ garbage is created every day by foods that are 'convenient.'
e) Food which has _________ fat is less healthy than food which has __________ fat.

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What kind of joint venture company will be established in the province?

b) When will the company be opened for business?

c) Will many jobs be created by the new company?

d) Will yak wool be bought from the factory workers?

e) How many candidates for the job will be accepted?

3. Change these sentences to passive voice, future tense. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་དུས་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་དུ་སྒྱུར།

Example: The provincial government <u>will build</u> a new factory. →
A new factory <u>will be built</u> (by the provincial government).

a) Drivers will find fast food restaurants on every major highway.

b) The company will accept only one candidate for the position.

c) Fast food restaurants will force many small family restaurants to close.

d) The joint venture will create many new jobs for local people.

e) The president of the company will make billions of dollars.

Unit Twenty-Eight: A New Primary School

སྔོ་ཚན་ཉེར་བརྒྱད་པ། གསར་དུ་བཙུགས་པའི་སློབ་ཆུང་ཞིག

I Dialogue ཁ་བརྡ།

NORBU: Hey, Zhoma. How is the construction of the new primary school going?

ZHOMA: Hi, Norbu--things are going well, but slowly. There are still a few places where we are running into problems.

NORBU: For example?

ZHOMA: Well, first of all, the county leaders who we had dinner with last month have been too busy to write up an agreement for the project. We'll probably have to wait a few more weeks before the construction gets started.

NORBU: That's disappointing. Are you having any other problems?

ZHOMA: Yes, we are. The building materials that we have ordered will not arrive for six more weeks. And the bank account where the project money will be deposited is still empty.

NORBU: I'm sorry to hear that. But we're all very thankful for the effort that your family is making for this project.

ZHOMA: It's our pleasure. On the other hand, there are some parts of the project which we feel very excited about.

NORBU: Like what?

ZHOMA: Well, the volunteers that we have asked to help with the project are eager to begin work on the school. Although we're starting late, we can still finish on schedule. And if all goes well, the new primary school that we have been waiting for since I was a girl should be constructed by early autumn!

NORBU: That's great! I think that despite the problems it will be worth the wait!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

The officials *who we had dinner with last month* are very busy.
The building materials *that we have ordered* will not arrive for six weeks.
The bank account *where the money will be deposited* is still empty.
The school *that we have been waiting for* should be completed soon.

III Text: The World Cup
སློབ་ཚན། འཛམ་གླིང་བུམ་པ་རྟགས་ཅན་གྱི་བྲ་དགའ།

Every four years, the world becomes a stage for the sport of football. Many hundreds of thousands of football fans travel to the country in which the matches are being played, and more than one billion football fans around the world watch the matches on television. If football is the world's most popular sport, then the World Cup is certainly the world's most popular sports competition.

How is the winner of the World Cup decided? First, a series of matches is played in which countries from the same region of the world compete for thirty-two places in the World Cup competition. When this group is decided, a series of matches is played in which eight groups of four teams compete for a place in the final group of sixteen teams. At last, a final series of matches is played in which the team without any losses declared the World Cup champion.

The 1998 World Cup was the first competition in 32 years in which the host country's team became the World Cup champions. France defeated Brazil 3-0 in an exciting final match, and Croatia defeated Holland in the match to decide third place.

From which country will the next World Cup champions come? No one can say. The European teams have been strong in recent years, but the South American teams are always tough competitors. The only way to find out who the next champions will be is to wait for the next World Cup.

Above all, the World Cup is a time during which football fans from every part of the world can share the thrill of victory and the agony of defeat.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to run into problems དཀའ་ངལ་ལ་འཕྲད་པ།

to make an effort ནུས་པ་གང་ཡོད་ཀྱིས།

it's (sb's) pleasure བཀའ་དྲིན་ཞུ་མི་དགོས།

on the other hand ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས།

on schedule དུས་ཐོག་ཏུ།

if all goes well འགལ་རྐྱེན་མ་བྱུང་ཚེ།

worth the wait རེ་སྒུག་བྱེད་པར་དོན་སྙིང་ལྡན་པ།

football fan རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོར་དགའ་བའི་མི།

host country གཙོ་གཉེར་རྒྱལ་ཁབ།

above all མདོར་ན།

the thrill of victory རྒྱལ་ཁའི་སྤྲོ་སྣང་།

the agony of defeat ཕམ་ཁའི་སྐྱོ་སྣང་།

unique དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་མེད་པའི།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Attributive Clause (II) ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག (2)

Subject + བྱེད་པོ +	**Relative Pronoun +** སྦྲེལ་བྱེད་ཚབ་ཚིག +	**Clause Subject / Predicate +** བུ་ཚིག་གི་གཙོ་ཚིག་དང་རྗོད་བྱེད་ཚིག +	**Sentence Predicate** མ་ཚིག་གི་རྗོད་བྱེད་ཚིག
The movies	in which	I have seen that actress	are my favorites.
The people	to whom	I was talking last night	are my old classmates.
The team	that	I like the best	are the Italians.

* Spoken English vs. Written English དབྱིན་ཇིའི་ཁ་སྐད་དང་ཡིག་སྐད་བསྡུར་བ།

Attributive clauses are sometimes used differently in spoken and written English. In these examples, ‘S’ means spoken English and ‘W’ means written English:
S: The account *where* the money will be deposited is still empty.
W: The account *in which* the money will be deposited is still empty.

S: The woman *who(m)* we have been waiting *for* has finally arrived.
W: The woman *for whom* we have been waiting has finally arrived.

S: There are some parts of the project *which* we are really excited *about*.
W: There are some parts of the project *about which* we are really excited.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Change these sentences from spoken to written English. ཁ་སྐད་ཀྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ཡིག་སྐད་དུ་བསྒྱུར།

Example: This is something <u>which</u> we feel very happy <u>about</u>. → This is something <u>about which</u> we feel very happy.

a) The musician whom we were talking about is coming here to perform.
b) The man who you should speak to is standing over there.
c) The factory where she works is in the provincial capital.
d) The prize which the teams are competing for is the World Cup.
e) The woman whom you were looking for has just left the room.

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྔོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) To where do football fans travel during the World Cup?
b) Why was the 1998 World Cup unique?
c) From which country will the next World Cup champions come?
d) What is the World Cup, above all?

3. Use each of these common expressions in a dialogue. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཁ་བརྡའི་ནང་བཀོལ་དགོས།

a) if all goes well
b) to run into problems
c) worth the wait
d) to take part in
e) on the other hand

VII Exercises སྦྱོང་གཞི།

1. Fill in the blanks by choosing the correct word from the pair of words given. མཇུག་གི་བ་སྙད་གཉིས་ལས་ཡང་དག་ཡིན་པ་འདེམས་ཏེ་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོངས།

Example: The person to whom I am writing is an old friend. (who / whom)

a) The country ____________ has won the most World Cups is Brazil. (who / which)
b) The man ___________ she is talking to is a famous football star. (which / who)
c) The competition __________ will decide the best football team in the world is called the World Cup. (that / who)
d) The country in ________ the World Cup is held is called the host country. (that / which)
e) The woman for _________ you are looking will arrive soon. (who / whom)

2. Match each expression on the left with its definition on the right. གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་སྦྱོར་དེ་དག་གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དང་ཡང་དག་པར་ཆ་བསྒྲིགས།

to compete	the winner of a competition
on schedule	someone who works for free
champion	definitely
volunteer	to fight for a prize
certainly	at the planned time

3. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What is the first place in which the construction project is running into problems?
b) Will the building materials that Zhoma's family have ordered arrive on schedule?
c) Is there anything in the bank account where the project money will be deposited?
d) Which parts of the project does Zhoma's family feel excited about?
e) Does Norbu think that the construction of the new school will be worth the wait?

Unit Twenty-Nine: Interview with the Local Paper
སྡེ་ཚན་ཉེར་དགུ་བ། ས་གནས་གསར་འགྱུར་ཁང་གི་མི་སྣ་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(Dawa has won the English speech contest in Xining, so he will take part in a larger contest in Beijing. He has just returned from an interview with the local newspaper in which he was asked questions about the contests.)

TASHI: Hey, Dawa, how did the interview go?

ANDREW: Yeah, tell us about it!

DAWA: Hey guys. The interview went just fine. What do you want to know?

TASHI: Well, what did the reporter ask you?

DAWA: She asked me if I had ever been to the capital, and then she asked me whether I wanted to move to the big city to make use of my English skills.

ANDREW: And what did you tell her?

DAWA: I told her that I preferred the country, but I also told her that I was excited to see what the city had to offer.

TASHI: Did she ask you if you were willing to write an article about the contest for the local paper?

DAWA: No, she didn't ask me if I would do that, but she *did* ask me if I wanted to use my English skills to go abroad someday.

ANDREW: You told her that you were interested in going abroad, didn't you?

DAWA: I did tell her I was interested in seeing other countries. But I also told her that I planned to return to Qinghai afterward to work on development projects in my hometown.

TASHI: I want to help the people in my own community, too. As they say in the American movies, "There's no place like home!"

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

Did she ask you *if* you had ever been to the capital?
I told her *that* I preferred the country to the city.
Did she ask you *whether* you were interested in traveling abroad?
I told her *that* I planned to return to Qinghai afterward.

III Text: The Three Wishes

སློབ་ཚན། རེ་འདུན་གསུམ།

One day, an old farmer was coming home after a long day in the field. Just before he reached his home, he saw his neighbor, a woodsman, by the side of the road with his head in his hands.

"What's the matter, neighbor?" asked the farmer. "Is there anything I can do to make you feel better?"

"Sit down, friend," said the woodsman, "and listen to my sad story. This afternoon, I was cooking in the kitchen with my wife. I was about to put some wood in the stove, when suddenly a spirit appeared in front of us. 'Please don't put this wood in the fire,' he said. 'I am the spirit of the tree that gave you this wood. If you don't burn this wood, I will give you three wishes. Just ask me for anything in the whole world, and you will have it!'"

"What an opportunity!" said the farmer. "Did you ask the spirit if he could make you a wealthy man?"

"Well, I didn't take the time to think about it carefully," said the woodsman. "I was very hungry after a long day of work, so I asked him if he could give us a fat sausage for our supper. And as soon as I asked for it, the sausage appeared on the table."

"Wow! Only three precious wishes and you asked for a sausage. What did your wife say?" asked the farmer.

"My wife became very angry," answered the woodsman. "She said that I was a fool for wasting one of our three wishes. Then she asked the spirit if he would put the sausage on the end of my nose, and suddenly, there it was. I pulled at it with all my strength, but I still couldn't remove it."

"You had already used up two of your three wishes," said the farmer. "What did you ask the spirit for after that?"

"I had no choice," said the woodsman. "I asked him if he could take the sausage from the end of my nose, using up our third wish. Then, the spirit disappeared as suddenly as he had appeared. We had three precious wishes. We could have asked for gold and silver. Now we have nothing."

"You have each other," smiled the farmer. "Now go back inside and tell your wife that you love her. Love isn't something that you can wish for, but it is surely the most precious thing of all."

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

the big city གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ།

to make use of བཀོལ་བ།

to be willing འཐད་པ། འདོད་པ།

to go abroad ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འགྲོ་བ།

development project འཕེལ་ རྒྱས་ ཀྱི་ འཆར་ གཞིའི་རྣམ་ གྲངས།

"There's no place like home" རང་ ཡུལ་ གད་ པ་ ཡིན་ རྡུང་སྐྱིད།

his head in his hands མགོ་ལག་པས་སྐྱོབ་པ།

to make (sb) feel better སེམས་གསོ་བྱེད་པ།

to take the time དུས་ཚོད་གཏོང་བ།

to use up བཀོལ་ཟད་གཏོང་བ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Direct and Indirect Speech (III)ཐད་དྲངས་ཚིག་དང་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག

Subject + བྱེད་པོ་ +	'asked' +	Direct Object + ཐད་དྲངས་ཚིག་གི་ཡུལ་ཚིག+	'if / whether'+	Statement གནས་ལུགས་བརྗོད་པའི་ཚིག
He	asked	me	if	I was surprised.
She	asked	him	whether	he wanted to go abroad.
Because 'asked' is in the past tense, the main verb in the statement following 'if / whether' is also in the past tense. དོ་སྣང་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་མ་ཚིག་གི་བྱ་ཚིག་ 'asked' ནི་དུས་འདས་པར་སྦྱར་ཡོད་པས། བྱ་ཚིག་དེའི་ 'if'དང་ 'whether'ཡི་མཇུག་གི་བྱ་ཚིག་གཙོ་བོ་དེ་ཡང་དུས་འདས་པ་སྦྱོར་དགོས།				

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own questions. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་དྲི་བ་འདོན་དགོས།

<table>
<tr><td rowspan="5">Did</td><td>she</td><td rowspan="5">ask</td><td>you</td><td rowspan="2">if</td><td>they</td><td rowspan="2">was</td><td>going to town?</td></tr>
<tr><td>you</td><td>him</td><td>he</td><td>buy some eggs?</td></tr>
<tr><td>Zhoma</td><td>them</td><td rowspan="3">whether</td><td>you</td><td>were</td><td>coming tonight?</td></tr>
<tr><td>they</td><td>her</td><td>she</td><td rowspan="2">would</td><td>sell his yaks?</td></tr>
<tr><td>he</td><td>Norbu</td><td></td><td>leaving today?</td></tr>
</table>

Now, ask your partner these questions and write down his or her answers.
ད་ལྟ་ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོར་འདྲི་ཚིག་འདི་དག་དྲིས་ཏེ་ཁོ་དང་ཁོ་མོའི་བཤད་པའི་ལན་རྣམས་འབྲི་དགོས།

2. Change these sentences from indirect speech in the present tense to indirect speech in the past tense. དུས་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་ཐད་དྲངས་ཚིག་འདི་དག་དུས་འདས་པ་སྟོན་པའི་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ལ་བསྒྱུར་རོགས།

Example: She <u>asks</u> me whether I <u>want</u> to go abroad someday. → She <u>asked</u> me whether I <u>wanted</u> to go abroad someday.

a) My friend tells me that fast food restaurants will change our community.

b) Tashi asks Andrew if he is planning a trip to Lhasa.

c) I ask my sister whether she will come for dinner this weekend.

d) Lhamo tells Dawa that she will apply for a job in the new joint venture.

e) Zhoma asks Norbu if he is afraid of wild animals.

3. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What did the reporter ask Dawa first?
b) Did the reporter ask Dawa whether he wanted to move to the big city?
c) Did Dawa tell the reporter that he preferred the city to the country?
d) Did the reporter ask Dawa if he was willing to write an article about the contest for the local paper?
e) Did Dawa tell the reporter that he was interested in going abroad?

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What did the farmer ask the woodsman when he saw him by the side of the road?

b) Did the woodsman ask the spirit if he could make him a wealthy man?

c) What did the woodsman's wife ask for when she became angry?

d) For what did the woodsman ask on his third wish?

e) Do you think love is something that a person can wish for?

2. Change these sentences from indirect speech to direct speech. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་བརྒྱུད་དྲངས་ཚིག་ནས་ཐད་དྲངས་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར་དགོས།

Example: She asked me if I had ever been to the capital. → "Have you ever been to the capital?"

a) Ms. Lyons asked Mr. Sutton if he could teach one of her classes.

b) Lhamo asked her father if he had received the letter she had sent.

c) The reporter asked Dawa if he wanted to see other countries.

d) Tashi asked Yangzom if she was enjoying herself in Lhasa.

e) Norbu asked Zhoma if the construction was going well.

3. Answer these questions about yourself. ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ཏེ་དྲི་བ་འདི་དག་ལན་འདེབས་ དགོས།

a) Did your teacher ask you whether you prefer studying written or spoken English?
b) Have you asked your brothers and sisters if you could send them something from the big city?
c) Did your parents ask you if you missed your home lately?
d) Have you asked your teacher whether the exams will be difficult this semester?
e) Did your friends ask you if you wanted to go dancing last week?

Unit Thirty: The Night Sky
སློ་ཚན་སུམ་ཅུ་བ། མཚན་མོའི་མཁའ་དབྱིངས།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(on the hilltop at night)

TASHI: OK, everyone, please come over here and look into the telescope. The group of bright stars above us is called the Big Dipper.

TEACHER: Thanks so much for teaching this class, Tashi. Astronomy is no longer being taught in our school, because there isn't enough money for telescopes and other equipment.

TASHI: It's my pleasure. For me, it's a labor of love!

TEACHER: It's nice to see that the natural world is still being studied by direct experience. Reading books about nature is fine, but seeing nature for yourself is even better!

...

TASHI: Do any of you have questions about the stars that you see?

STUDENT 1: Are stars still being used by sailors to find their way around the world?

TASHI: No, stars are no longer being used by sailors, but they are still being studied by astronomers who want to learn more about our universe.

STUDENT 2: Did ancient people make up any stories about the stars?

TASHI: Yes, they did, and the stories that they made up are still being told. For example, there is the story of Orion, the hunter, who was killed by Scorpio, the scorpion. The night sky is still being roamed by Orion and Scorpio, but Orion is always in the western sky and Scorpio is always in the eastern sky.

STUDENT 3: I have heard that people used to "wish upon a star" when they missed someone who was very far away and wanted him or her to return. Are stars still being wished upon today?

TASHI: I don't know whether or not stars are still being wished upon, but if they are, perhaps I should try it!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

Astronomy *is* no longer *being taught* in our school.
Stars *are* no longer *being used* for navigation, but they *are* still *being studied* by astronomers.
The stories that ancient people made up about stars *are* still *being told*.
Stars *are* still *being wished upon* by poets and dreamers.

III Text: Pictographs of the Naxi Nationality
སློབ་ཚན། ནཱ་ཞིས་མི་རིགས་ཀྱི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ

Picture languages have been used for communication by many different cultures in the past. Over the years, most of these picture languages, called pictographs, have been replaced by written languages which use letters or characters instead of pictures. But there is at least one culture in the world in which pictographs are still being used.

In one remote part of China's Yunnan Province, pictographs have not been wiped out by written languages. For the Naxi people of Lijiang County, pictographs are still being used to pass on their nationality's history, religion, and culture to future generations.

The Naxi pictograph language was created by priests who used the language to record ancient customs and ceremonies. But over time, more and more Naxi people began to use Chinese as their first language, and the priests became the only people who could understand the Naxi pictographs.

As the twenty-first century begins, the Naxi culture is greatly influenced by the modern world. Naxi religious ceremonies are being held less often than before. And young Naxi priests are no longer being trained to read the pictographs, so the picture language is in danger of being forgotten as the older priests die. But efforts are being made to preserve these pictographs and the cultural traditions that they contain.

At a research institute in Lijiang, much research is being done on Naxi religious texts, or scriptures. First, the scriptures are being interpreted by three Naxi priests who are working together with the researchers. Next, each line of the scripture is being written in the International Phonetic Alphabet and translated into Chinese.

The result of this research is being published in a series of 100 volumes that will soon be found in libraries around the world. The priests and researchers are hoping that the translations will play a part in preserving the traditions of the Naxi culture for future generations.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

a labor of love སྒྲུབ་འདོད་པའི་བྱ་བ།

direct experience དངོས་ཐོབ་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་།

to see (sth) for yourself མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ།

to make up (a story) (སྒྲུང་གཏམ་)རྟོག་བཟོ་བྱེད་པ།

to wish upon (a star) (སྐར་མར་)རེ་སྨོན་ཞུ་བ།

to be replaced by ཚབ་བྱེད་པ།

to pass on རྒྱུད་འཛིན་བྱེད་པ།

future generations མི་རབས་རྗེས་མ།

the modern world དེང་རབས་ཅན་གྱི་འཛམ་གླིང་།

in danger ཉེན་ཁའི་གནས་སུ་ཡོད་པ།

to play a part in (sth) ཕན་ནུས་ཡོད་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Present Continuous Tense: Passive Voice བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བ་ལས་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན།

Object + བྱེད་པོ་ +	'is / are being' +	Past Participle + འདས་པའི་མིང་རྐྱང་ +	(Complement) (གསབ་ཚིག)
Naxi scriptures	are being	interpreted	by priests.
The natural world	is still being	used	for navigation.
Pictographs	are not being	used anymore	by most cultures.
"(Sth) is no longer being used" has the same meaning as "(Sth) is not being used anymore." གོང་དུ་བརྗོད་པའི་"(Sth) is no longer being used"ཡི་དོན་ནི "(Sth) is not being used anymore."མཚུངས།			

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Correct the mistakes in these sentences. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་ལས་ནོར་བ་རྣམས་དག་བཅོས་བྱོས།

a) Stars are still be studied by scientists who want to know more about the universe.
b) Naxi priests are being trained anymore to read the pictographs.
c) Joint ventures are being establish every day between local and foreign companies.
d) Stars are longer being used by sailors to help them find their way.
e) Many development projects is being started in poor areas.

2. Answer these questions about the text སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Are picture languages still being used anywhere in the world?
b) For what are Naxi pictographs being used?
c) Why are Naxi pictographs in danger of being forgotten?
d) How are Naxi pictographs being preserved?
e) Do you think it is important to preserve ancient languages and cultures? Why or why not?

3. Sing this song. གླུ་འདི་ལོངས།

"Star Light, Star Bright"

Star light, star bright,
First star I see tonight,
I wish I may, I wish I might,
Have this wish I wish tonight.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Fill in the blanks with *still, no longer, anymore.* || *still*དང་ *no longer, anymore*བཅས་བཀོལ་ཏེ་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོངས།

a) Pictographs are _________ being used in many cultures, but they are _________ being used by the Naxi people of Yunnan.

b) Medicine is not being used _____________ to cure smallpox.

c) Stars are not being used _____________ to help sailors find their way.

d) Blacks are ________________ being forced to sit in the backs of buses in America.

e) Stars are __________ being wished upon by poets and dreamers.

2. Change these sentences to present continuous tense, passive voice. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་བྱེད་བཞིན་དུ་ལྡ་བའི་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་དུ་བསྒྱུར་དགོས།

Example: Old priests are no longer training young priests to read pictographs.
→Young priests are no longer being trained (by old priests) to read pictographs.

a) Three Naxi priests are interpreting the scriptures.

b) Researchers are publishing the results of their work in 100 volumes.

c) The modern world is influencing traditional Naxi culture.

d) The Naxi people are still using pictographs to pass on their history, religion, and culture.

e) Researchers are translating the scriptures into Chinese.

3. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Is astronomy still being taught in the primary school? Why or why not?

b) Is the natural world still being studied by direct experience? How and where is it being studied?

c) Are stars still being used by sailors to help them find their way? Are stars still being studied by scientists? Why?

d) Are the stories about stars that were made up by ancient people still being told?

e) Are stars still being wished upon? Have you ever wished upon a star?

Unit Thirty-One: A Field Trip
སྡེ་ཚན་སོ་གཅིག་པ། དངོས་སྦྱོང་ཐེངས་ཤིག

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(Grade Two has just returned from a field trip to a nearby farm.)

MS. LYONS: Hello, everyone. Did you enjoy the field trip?

TASHI: Yes, we did! It was very interesting and we learned a lot.

MS. LYONS: Well, what did the farmers tell you?

LHAMO: First, they told us that the quality of the soil should be improved before crops are planted. They said that soil which is unhealthy will produce crops that are unhealthy.

MS. LYONS: And what should be done to improve the quality of the soil?

DAWA: They told us how the soil should be plowed to improve its quality. The soil should be plowed more deeply in autumn and less deeply in the spring.

MS. LYONS: Interesting! Did they tell you when the seeds should be sown?

TASHI: Yes, they told us when the seeds should be sown. They said it should be done when there is enough moisture in the soil so that the young plants can grow healthier and stronger.

MS. LYONS: Did they tell you that each field should be planted with only one crop?

LHAMO: No, they told us why different crops should be grown together in the same field. When different plants are grown side by side, they can help each other to grow larger and stronger.

MS. LYONS: Did they say that each field should be planted with the same crop every year?

DAWA: No, they told us where each of the crops should be planted from one year to the next. They said that crops should be moved from field to field to keep the soil of each field healthy.

MS. LYONS: You've learned a lot. I'm quite impressed! You didn't just take a field trip--you took a trip to a field!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

They told us *how* the quality of the soil can be improved.
They told us *why* different crops should be grown together in one field.
They told us *when* the seeds should be sown.
They told us *where* each of the crops should be planted from year to year.

III Text: Keeping the Balance of Nature
སློབ་ཚན། སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་སྙོམས་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུར་རྒྱུན་འཛོངས་བྱེད་པ།

Herdsmen on the Qinghai-Tibetan Plateau have been grazing their livestock on the open grassland for centuries. But in recent years, some herdsmen have left their nomadic ways behind by building fences on the grassland and living in one place. The choice to "settle down" has improved herdsmen's quality of life in many ways. For instance, they may have better access to animal health programs and education for their children. But settling down may also have a negative impact on the environment of the grassland because it threatens the delicate balance of nature.

These are the ideas which Dr. Wu Ning, a researcher from a biological institute in Sichuan Province, presented at a grassland conference held in September 1998. Dr. Wu told conference participants why it is important to move livestock between different areas from season to season. By moving the herds from low to high pastures, he said, no single area receives too much impact.

Dr. Wu told the audience where settling down has had the greatest impact on the environment. He said that many nomads in western Sichuan have built their homes near a few major roads, which has increased environmental damage in those areas. Dr. Wu also explained how sheep and yaks can help preserve plants on the grassland by grazing together in the same pasture. He said that because sheep and yaks have different diets, they don't cause too much impact on one kind of plant.

To keep the balance of nature, said Dr. Wu, the number of animals raised should be based on the amount of land and food available, so that the grassland will not be overgrazed. He also said that more roads should be built in nomadic areas, so that there is not a great impact around a few roads. Finally, he said, local governments and herdsmen should work together to plan long-term methods to protect the grassland in order to keep it healthy for future generations.

Do you agree with Dr. Wu's ideas? What do *you* think are the best ways to keep the balance of nature on the grassland?

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

side by side མཉམ་གཤིབ་ཏུ།

the balance of nature སྐྱེ་དངོས་གནས་ལུགས་དོ་དམ།

to leave (sth) behind རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱུར་བ།

to settle down གཞི་བཅའ་བ།

to have access to དེར་"''བགྲོད་ལམ་ཡོད་པ།

positive / negative impact ཤུགས་རྐྱེན་བཟང་པོ/ངན་པ།

based on བརྟེན་ནས།

in order to ཆེད་དུ། ཕྱིར་དུ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Direct and Indirect Speech (IV) ཐད་བྲངས་ཚིག་དང་བརྒྱུད་བྲངས་ཚིག(4)

Statement + གནས་ལུགས་རྗོད་བྱེད་མ་ཚིག+	Relative Adverb + སྦྲེལ་བྱེད་བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག+	Statement གནས་ལུགས་རྗོད་བྱེད་བུ་ཚིག
They told us	why	they wouldn't take part in the competition.
She told them	where	they should take their TV to be repaired.
He told her	when	the train would be leaving.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own questions. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ ནང་གི་ཐ་སྙད་ རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

<table>
<tr><td rowspan="5">Did they tell</td><td rowspan="2">him</td><td>when</td><td rowspan="2">you</td><td>can buy bus tickets to Lhasa?</td></tr>
<tr><td>how</td><td>should leave to catch the train?</td></tr>
<tr><td>you</td><td>why</td><td>she</td><td>can talk to about soil quality?</td></tr>
<tr><td rowspan="2">her</td><td>where</td><td rowspan="2">he</td><td>should wear warm clothes?</td></tr>
<tr><td>who</td><td>can learn English more quickly?</td></tr>
</table>

Now, ask your partner these questions and write down his or her answers.
ད་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོར་ དྲི་བ་འདི་དག་དྲིས་ཏེ་ཁོའམ་ཁོ་མོའི་བཤད་པའི་ལན་རྣམས་འབྲི་དགོས།

2. Finish this dialogue with the correct adjective or adverb. ཡང་དག་པའི་རྒྱན་ཚིག་གམ་བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་ བཀོལ་ཏེ་ཁ་བརྡ་འདི་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་དགོས།

MS. LYONS: Did the farmers tell you what should be done to improve the quality of the soil?
DAWA: Yes, they told us how the soil should be plowed to improve its quality. The soil should be plowed __________ (deep) in the autumn and __________ (deep) in the spring.
MS. LYONS: Did they tell you when the seeds should be sown?
TASHI: They said that the seeds should be sown when there is enough moisture in the soil so that the young plants can grow ___________ (healthy) and ______________ (strong).
MS. LYONS: Did they tell you that each field should be planted with only one crop?
LHAMO: No, they told us that when different plants are grown side by side, they can help each other to grow ___________ (large) and ___________ (strong).

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Have herdsmen's choices to "settle down" had some positive effects on the quality of their lives? Have they had positive effects on the environment of the grassland?
b) According to Dr. Wu Ning, why is it important to move livestock between different areas?
c) Where has settling down had the greatest impact on the environment, according to Dr. Wu?
d) What are Dr. Wu's suggestions for keeping the balance of nature?
e) Do you agree with Dr. Wu's ideas? What do *you* think are the best ways to keep the balance of nature on the grassland?

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་རེ་རེ་བཞིན་ཚིག་གི་ནང་དུ་སྦྱོད་དགོས།

a) based on
b) to settle down
c) to leave behind
d) the balance of nature
e) to have access to

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) According to Lhamo, what did the farmers tell the class first?
b) What should be done to improve the quality of the soil?
c) Did the farmers tell the class that the seeds should be sown when the soil is dry?
d) Why did the farmers say that each field should be planted with more than one crop?
e) Did they say that each field should be planted with the same crops every year?

3. Fill in the blanks with *how, why, when, in which, for whom.* Each word should be used only once. ‖ *how*དང་*why, when, in which, for whom*བཅས་བཀོལ་ནས་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོང་དགོས་པ། མ་ཟད་ཐ་སྙད་རེ་རེ་ཐེངས་གཅིག་ལ་མ་གཏོགས་བཀོལ་མི་རུང་།

a) The students didn't ask Tashi ________ the stars are no longer being used by sailors.
b) The researchers showed us _____ Naxi pictographs are being interpreted and translated.
c) Tashi didn't tell the students _________ he would like to wish upon a star.
d) Tashi told the students ___________ the Big Dipper can be seen in the night sky.
e) There is at least one county in China ___________ pictographs are still being used.

Unit Thirty-Two: Traditional Music
སློབ་ཚན་སོ་གཉིས་པ། སྒྲོལ་རྒྱུན་རོལ་མོ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(The students of Grade Two are asking Dawa questions about Tibetan music to help him prepare for the speech contest in the capital.)

DAWA: Tibetan traditional music has been performed for many centuries. It has been used in religious ceremonies in monasteries, and it has been heard at Tibetan summer festivals. In recent years, Tibetan music has been studied by Western scholars, and many recordings have been made by Tibetan performers.

TASHI: Can you tell us something about Tibetan instruments?

DAWA: Tibetan instruments have traditionally been made by hand with materials that are found in nature. Tibetan stringed instruments are somewhat different than the Western six-string guitar. For example, the *piwang gyudsum* has only three strings, and the *piwang gyudmang* has many strings. Tibetan musicians have played many kinds of horns, including the long *dungchen* and the shorter *gyaling*. Tibetan music has also used drums and cymbals to create its unique sound.

LHAMO: What about Tibetan singing and dancing?

DAWA: Audiences around the world have been delighted by Tibetan singing and dancing. Tibetan dancers have long been admired for their beautiful costumes and graceful movements. And Tibetan opera has also caught the attention of international music fans. It has been performed both on remote grasslands and in shining concert halls.

TASHI: What do you think about the future of Tibetan music?

DAWA: Since young people have become interested in rock music, the future of Tibetan traditional music has been questioned. But many young people have continued to learn to play Tibetan traditional music. I hope that Tibetan traditional music will be enjoyed by future generations, just as it has been enjoyed by many generations in the past.

MR. SUTTON: Thank you, Dawa. You have reported on the history of Tibetan music very well. Have you ever thought of becoming a reporter?

DAWA: No, I've never thought of becoming a reporter, but after the speech contest, I hope I will receive a positive report!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྦྱོར་སྟངས།

Tibetan music *has been performed* for many centuries.
Tibetan instruments *have* traditionally *been made* by hand.
Audiences around the world *have been delighted* by Tibetan dancing.
The future of Tibetan traditional music *has been questioned.*

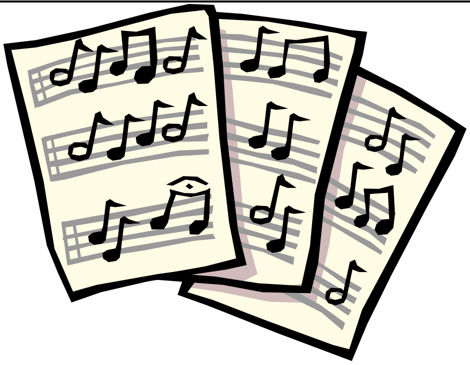

III Text: American Jazz Music
སློབ་ཚན། ཨ་མེ་རི་ཀའི་ལྫད་ཟེ་རོལ་མོ།

Jazz is a form of music that was created by American blacks and has been shared with the whole world. Jazz music has been performed by musicians of many nationalities, and it has also been used by blues and rock musicians to create new musical styles. Jazz has long been considered a unique form of American music.

Jazz has been played by American black musicians since the early twentieth century, but the roots of jazz are much older. Jazz has been influenced by the work songs of African slaves who were brought to America in the early seventeenth century. Jazz has also been influenced by the music that developed in black Christian churches in the late eighteenth century.

Although the roots of jazz were planted in the southern American city of New Orleans, it has also become very popular in northern American cities like Chicago and New York, and in European cities like Paris and Berlin. Many famous musicians have made a living by performing in jazz clubs in these cities. Today, New Orleans is still a center for jazz music, and tourists have come from around the world to hear New Orleans jazz bands.

Jazz is a form of music in which all of the rules have been broken. In jazz music, the performer is also the composer. This means that the performer plays freely what he or she feels at the moment. For this reason, jazz is a very creative form of music. Although its traditional African rhythms have been preserved, jazz music has also developed a unique American sound.

Jazz is one of the most popular forms of music created in the twentieth century, and its popularity continues into the twenty-first century. The music that was created by the earliest generations of American blacks will surely be enjoyed by many future generations.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

(made) by hand ལག་བཟོ་བྱེད་པ།

to make a living འཚོ་ཐབས་བྱེད་པ།

to catch (sb's) attention ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ།

to break the rules ལུགས་སྲོལ་དང་འགལ་བ།

concert hall རོལ་མོ་ཁང་།

at the moment དེ་དུས།

jazz club ལྫད་ཟེ་རོལ་མོའི་སྤྲོ་སྐྱིད་ཁང་།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Present Perfect Tense: Passive Voice བྱས་ཟིན་ད་ལྟ་བ་ལས་བྱ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན།

Subject + **བྱེད་པོ་ +**	**'has / have been' +**	**Past Participle +** **འདས་པའི་མིང་རྐྱང་ +**	**Complement** **གསབ་ཚིག**
Stories	have been	made up	about the stars.
Jazz music	has been	enjoyed	by audiences everywhere.
Many books	have been	written	on Tibetan medicine.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Find a word in the dialogue or text that matches each of these definitions. གོང་གི་ཁ་བརྡའམ་ སློབ་ཚན་ལས་འགྲེལ་བ་འདི་དག་ལ་དོན་དང་མཐུན་པའི་མིང་རེ་འཚོལ་དགོས།

a) a person who composes (writes) music
b) a group of people who listen to a performance
c) a thing that is used to make music
d) a person who performs (plays) music
e) a place where jazz music is heard

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Was jazz created by Europeans? Has jazz been shared with the world?
b) How long have American black musicians been playing jazz?
c) By what other kinds of music has jazz been influenced?
d) Have ancient African rhythms been preserved in jazz music? Has jazz also been given a new sound?
e) Have you ever been entertained by jazz music? Has jazz ever been performed in your hometown?

3. Read this poem. སྙན་ངག་འདི་ཀློག་དགོས།

"We Real Cool"
Gwendolyn Brooks
We real cool. We
Left school. We
Lurk late. We
Strike straight. We
Sing sin. We
Thin gin. We
Jazz June. We
Die soon.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) For what reasons has Tibetan music been played?
b) Have Tibetan instruments traditionally been made in factories? What kind of instruments have been used in Tibetan music?
c) Who have been delighted by Tibetan singing and dancing?
d) Has Tibetan opera been performed in jazz clubs?
e) Has the future of Tibetan music been questioned in recent years? Do you think that Tibetan music will be enjoyed by future generations?

2. Change these sentences from active voice to passive voice. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་བྱ་ཚིག་རང་དབང་ཅན་ནས་གཞན་དབང་ཅན་དུ་བསྒྱུར་དགོས།

Example: Black musicians <u>have</u> traditionally <u>played</u> jazz. →
Jazz <u>has</u> traditionally <u>been played</u> by black musicians.

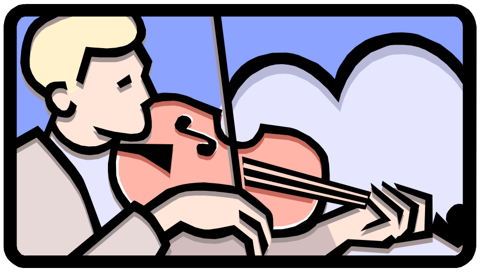

a) Jazz music has entertained audiences around the world.
b) American blacks have shared jazz with the world.
c) Jazz has preserved ancient African rhythms.
d) Jazz is a form of music which has broken all the rules.
e) The work songs of African slaves have influenced jazz.

3. Find each of these words in the puzzle. The words may be written forward or backward, horizontally, vertically, or diagonally.
ཡི་གེའི་གབ་ཚིག་དེ་ལས་ཐ་སྙད་འདི་རྣམས་རེ་རེ་ བཞིན་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྙད་དེ་དག་མགོ་ནས་མཇུག་ལ་བྲིས་ཡོད་པའམ་མཇུག་ནས་མགོར་བྲིས་ཡོད་པ། ངོས་སྙོམས་སུ་བྲིས་ཡོད་པ། དྲང་འཕྱང་དུ་བྲིས་ཡོད་པ། ཡང་ན་གསེག་ཏུ་ཡོད་སྲིད།

instrument	jazz	drums	concert
musician	rock	horn	
audience	opera	guitar	
composer	cymbal	rhythm	

J	H	C	O	N	C	E	R	T	X
A	F	O	G	T	L	Y	R	B	C
Z	M	M	R	A	T	I	U	G	O
Z	H	U	B	N	I	P	Q	C	M
N	T	M	S	V	X	M	O	Y	P
F	Y	M	G	I	Z	T	P	R	O
C	H	E	R	O	C	K	E	M	S
D	R	U	M	S	B	I	R	I	E
E	C	N	E	I	D	U	A	O	R
I	N	S	T	R	U	M	E	N	T

Unit Thirty-Three: Good Deeds
སློབ་ཚན་སོ་གསུམ་པ། དོན་བཟང་།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

MR. SUTTON:	Good morning, class. Today we're going to talk about some famous people whose actions have made the world better. Who are your heroes? Which are the people whose actions you most admire?
DAWA:	Mother Teresa is the person whose actions I most admire. She is a person whose generosity helped countless poor people in India to have a better life. This kind woman, whose death in 1997 saddened the world, set an example for the rest of us to follow.
MR. SUTTON:	Thank you, Dawa. And Lhamo, in your opinion, who is the person whose good deeds have contributed the most to the world?
LHAMO:	I think it is Mahatma Gandhi whose good deeds have had the most positive impact. He is the man whose courage helped Indians to gain their rights during British rule. And it was he whose peaceful methods showed the world that great changes are possible without violence.
MR. SUTTON:	Those are great ideas, Lhamo. And what about you, Tashi? Who is the person whose ideas have had the greatest influence for you?
TASHI:	For me, it is Amelia Earhart whose ideas have had the greatest influence. Earhart, whose skill as a pilot made her famous, was more than just a woman who flew airplanes. This young woman, whose husband was a successful publisher, chose to follow her own career. She inspired many American women of that time to "march to their own drum."
MR. SUTTON:	Very nice, Tashi. Do you think your admiration for Amelia Earhart is because she is the one whose work brings her closer to the stars?
TASHI:	I don't know whether that is the reason, but she is definitely the person whose position I most envy!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Which are the people *whose actions you most admire*?
I think it is Gandhi *whose deeds have had the most positive impact*.

Mother Teresa, *whose death in 1997 saddened the world,* set an example for the rest of us to follow.
Amelia Earhart, *whose skill as a pilot made her famous,* was more than just a woman who flew airplanes.

III Text: The Boy Who Cried Wolf
སྤྱང་ཀི་འབོད་པའི་བུ་ཆུང་།

Once upon a time there was a young shepherd boy who grazed his sheep in a pasture far from the nearest village. It was a lonely place, and the boy was often looking for ways to entertain himself.

One day he thought of a trick he could play on the people of the nearby village. He ran down from the pasture crying “Wolf! Wolf!” even though there was no wolf near his flock of sheep. The villagers ran to the pasture with sticks and stones, but when they got there, they saw his sheep grazing peacefully. The shepherd boy, whose trick had been very successful, was lying on the ground and laughing! He played this trick on the villagers several times, and each time they became more angry with the boy whose trick they fell for again and again.

One afternoon, the shepherd boy was taking a nap in the pasture. When he woke up, he saw a wolf in front of him whose teeth were sharp and whose eyes were on his flock. The boy was very afraid, and he ran quickly down from the pasture. “Wolf! Wolf!” he cried to the villagers. This time he really meant it!

“Don’t worry,” said one of the villagers. “The boy whose voice you hear is always playing tricks on us. I’m sure that there’s no wolf at all.” The boy, whose cries had always caught the attention of the villagers, was surprised when no one came to his rescue. He returned to the pasture and watched helplessly as the wolf killed his sheep, one by one.

A few days later, the shepherd boy was walking sadly through the village, looking for a new job. Two villagers saw the boy walking past.

“Hey,” said one of the villagers, “isn’t that the foolish shepherd boy whose flock has been eaten by a wolf?”

“Yes, I think you’re right,” said the other. “That’s the boy whose trick was used one time too many!”

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

good deeds སྤྱོད་བཟང་། དོན་བཟང་།

to fall for (a trick) གཡོ་འོག་དུ་ཚུད་པ།

to set an example དཔེ་སྟོན་པ།

even though དེ་འདྲ་ཡིན་ནའང་།

in (sb’s) opinion (མི་ག་གེ་མོའི)ལྟ་ཚུལ་ལ། བསམ་ཚུལ་ལ།

to really mean (sth) (དོན)ངོ་མར་བརྗོད་པ། དངོས་གནས།

march to (sb’s) own drum རང་ཚུགས་བྱེད་ཐུབ་པ།

to come to (sb’s) rescue སྐྱོབ་པ། སྐྱོབ་པར་འགྲོ་བ།

to play a trick on (sb) མགོ་གཡོགས་པ།

one time too many ལན་གཅིག་རྫུན་དུ་སླུས་པ་དེས།། བདེན་པར་སྨྲས་ཀྱང་དོགས་པ་སྐྱེས།།

V Grammar Points

* Attributive Clause (III): “whose” ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བྱ་ཚིག (3)

Notice that attributive clauses with ‘whose’ can occur in the middle or at the end of a sentence, and may or may not be separated by commas: ཡིད་འཇོག་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ “whose”དང་སྦྱར་བའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བྱ་ཚིག་ནི་ཚིག་གཅིག་གི་དཀྱིལ་ལམ་མཇུག་ཏུ་སྦྱོར་ཆོག་པ་དང་། ཚེག་འབྲིང་གིས་དབྱེ་ཆོག་མིན་གཉིས་ཀ་ཡོད།

- The person *whose good deeds have influenced me the most* is Rosa Parks.
- It was Mahatma Gandhi *whose actions have had the most positive impact.*
- Mother Teresa, *whose family lived in Europe,* helped poor people in India.
- I will write a report on Amelia Earhart, *whose story I have just told you.*

* Expressing Opinions བསམ་ཚུལ་བརྗོད་པ།

- *In my opinion*, Tibetan music will always be popular. ངས་ བསམ་ ཚུལ་ ལ་ བོད་ ཀྱི་ རོལ་ མོ་ ནི་ནམ་ ཡང་ དར་ སྲོལ་ ཆེ་ རྒྱུ་རེད།
- *For me*, jazz is the most entertaining form of music. ང་ ལ་ མཚོན་ ན་ ལྗང་ ཟེ་ རོལ་ མོ་ ནི་ ཆེས་ སྤྲོ་ སྣང་ ལྡན་ པའི་ རོལ་མོའི་རྣམ་པ་ཞིག་རེད།
- *I feel that* dancing is more delightful than singing. ངས་གླུ་དབྱངས་ལེན་པ་ལས་བྲོ་འཁྲབ་ན་སྤྲོ་སྣང་ཆེ་སྙམ།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

Do you know	the boy	whose	arm is broken?
	the woman		car won’t start?
	the child		voice you hear?
	the girl		hair is short?
	the man		...

Yes, I do.	The boy	whose	hair is short	is my sister.
	The woman		arm is broken	lives upstairs.
	The child		car won’t start	is my classmate.
	The girl		voice you hear	is my uncle.
	The man		...	...

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What questions does Mr. Sutton first ask the students in his class?

b) Who is the person whose actions Dawa most admires? Why?

c) In Lhamo’s opinion, who is the person whose good deeds have had the most positive impact? Why?

d) For Tashi, who is the person whose ideas have had the greatest influence? Why?

e) Who is the person whose good deeds *you* most admire? Why?

3. With your partner, make sentences using attributive clauses with ‘whose’ to describe different kinds of people. ཁྱོད་ཀྱི་རོགས་པ་དང་མཉམ་དུ‘whose’དང་སྦྱར་བའི་བྱ་ཚིག་གིས་ཚིག་འགྲེལ་བཟོས་ཏེ་མིང་མི་འདྲ་བ་སྐོར་ཞིག་ཞིབ་འབྲི་བྱོས།

A: I know a woman *whose voice is* <u>*as sweet as a bird*</u>. Do you know a woman whose voice is as sweet as a bird?

B: No, I don’t know a woman whose voice is as sweet as a bird, but I know a man *whose hand is* <u>*as strong as an ox*</u>. Do you know a man whose hand is as strong as an ox?

A: No, I don’t...

VII Exercises གཞིར་སྦྱང་།

1. Answer these questions about the text. Use attributive clauses with ‘whose’ in your answers. ॥ ‘whose’སྦྱར་ཏེ་སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) How did the villagers feel about the boy whose tricks they fell for again and again?

b) What did the one of the villagers say when the boy cried “Wolf!” and really meant it?

c) Was the boy surprised when no one came to his rescue? Why?

d) What did the villagers say when they saw the shepherd boy walking sadly through the village?

e) What is the lesson of this story? Would *you* believe the shepherd boy’s words?

2. Join these sentences with an attributive clause using *whose*. ॥ ‘whose’དང་སྦྱར་བའི་བྱ་ཚིག་ཅིག་གིས་ཚིག་འདི་རྣམས་སྦྲེལ་དགོས།

Example: The student will not be in class today. Her arm was broken. → The student <u>*whose arm was broken*</u> *will not be in class today.*

a) He is the football player. His skills are the best in the world.

b) The man is my father. His hair is cut very short.

c) I know the poet. His poems are more unique than any other poet’s.

d) She is the student. Her tricks are the cleverest of all.

e) The teacher is Ms. Lyons. I like her class the best.

3. Match each expression on the left with its definition on the right. གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་སྦྱོར་དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་གཡས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དང་ཆ་སྒྲིགས།

to really mean (sth)	to help someone who is in trouble
to come to (sb’s) rescue	according to (sb’s) feelings
to play a trick on (sb)	things that are done to help other people
in (sb’s) opinion	to tell the truth
good deeds	to do (sth) to fool (sb)

Unit Thirty-Four: A Letter to Lhasa
སློབ་ཚན་སོ་བཞི་པ། ལྷ་སར་བསྐུར་བའི་ཡི་གེ།

I Tashi's Letter to Yangzom

Dear Yangzom, *May 30*

I'm so sorry that I couldn't make the trip to Lhasa. To see you would have been the happiest time of the spring for me! But I couldn't get permission from my teachers to miss my classes, and I couldn't afford the train and bus tickets. Perhaps it was foolish of me to plan the trip without looking at the cost, but to pay a visit to you would be worth any price.

To spend the summer in Lhasa will be a good opportunity for you. I hope you will have more time to work with your professors and to write beautiful poetry. To think of you doing your work in the center of Tibetan culture makes me smile. I hope you will find many positive influences for your poetry in your new home. I really enjoyed the poems you sent me earlier. Could you send some more when you have the chance?

I won't be able to come and visit you this summer, because my family needs me to stay at home and work in the fields. Every day, I will be very busy plowing, building fences, and, when the time comes, harvesting. Of course, I will also be thinking of you and when we might see each other again. At the moment, I don't know when that will be. To think of not seeing you for another year makes me very sad.

But I won't end this letter unhappily -- to live is to dream! And to run into you again on a hilltop under the stars would make my dreams come true!

Yours,
Tashi

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

To see you would have been the happiest time of the spring for me.
To spend the summer in Lhasa will be a good opportunity for you.
To think of not seeing you for another year makes me very sad.
To run into you again on a hilltop would make my dreams come true!

III Advertisements
དཔལ་འབྱོར་འཕྲིན་གསར།

* The new YAK TRACKER--to drive is to believe!
If you are not happy to stay in the city, you need a car that will help you go where you want to go. The Yak Tracker will help you climb hills, cross rivers and explore the wide plateau. Driving the Yak Tracker will make you feel as wild as a gazelle. To drive the Yak Tracker is to find freedom!

* To wear ACE SHOES is to join the pros!
Just put on a pair of Ace Shoes and you will feel like Michael Jordan on the basketball court or Ronaldo on the football field. Ace Shoes will make you run faster, jump higher, and kick farther. Made from high-quality Australian leather and pure India rubber, Ace Shoes will help you shoot, score and win! To wear Ace Shoes is to reach for the stars!

* To look like a movie star is easy with STAR SHAMPOO!
If you wash your hair with Star Shampoo, people will think they have seen you in the movies. Star Shampoo will make your hair strong, shiny, and healthy, and it will surely make your new fans come running to meet you. To use Star Shampoo is to make people notice you!

* To carry a PHONE PAL is to be in touch with the world!
In today's busy world, you can't afford to be far from a telephone. So why not carry a Phone Pal and have a phone always at your fingertips? You will never miss an important phone call again. To carry a Phone Pal is like having your best friend in your pocket!

* Drinking ZIP COLA is your ticket to feeling great!
Do you ever feel tired at the end of a long day? Just drink a bottle of Zip Cola and you will soon feel like climbing the highest mountain or swimming across the widest ocean. Zip Cola will give you the energy to do whatever you want to do. Drinking Zip Cola is your ticket to pure delight!

* To visit LOTUSLAND is to become a child again!
When was the last time you took an exciting vacation? This year, don't stay at home and watch TV. Go to Lotusland instead, and have some fun! At Lotusland, you can take a thrilling train ride, play entertaining games, or go boating on a peaceful lake. To go to Lotusland will make you feel young again!

IV Common Expressions

to get permission ཆོག་མཆན་ཐོབ་པ།

to be worth any price རིན་ཐང་ལྡན་པ།

when the time comes དུས་སུ་སླེབས་ན།

to have the chance གོ་སྐབས་འབྱུང་བ།

to make (sb's) dreams come true ཕུགས་འདུན་མངོན་འགྱུར་བྱེད་པ།

to reach for the stars ནམ་མཁའི་སྐར་མར་ལག་སྙོབ་བྱེད་པ།

to come running མགྱོགས་པོར་ཡོང་བ།

to be in touch with འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་པ།

to not be able to afford མི་ནུས་པ།

at your fingertips ཁྱོད་ཀྱི་ལག་པའི་སོར་རྩེ་རུ

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Infinitive-as-Subject (I) བྱེད་པོ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག

Infinitive + **རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག +**	**Object +** **བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཚིག+**	**Main Verb +** **བྱ་ཚིག་གཙོ་བོ+**	**Complement** **གསབ་ཚིག**
To wear	Ace Shoes	is	to join the pros!
To go	to Lotusland	will make	you feel young again!
To carry	a Phone Pal	is	to carry your best friend!
In these sentences, the infinitive 'to drive' has the same meaning as the gerund 'driving.' So 'to drive is to believe' has the same meaning as 'driving is believing.' ཡིད་འཇོག་བྱ་རྒྱུ་ནི་ཚིག་འདི་དག་གི་ནང་དུ་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག'to drive'ཡི་དོན་ནི་བྱ་ཚིག་མིང་རྐྱང'driving'དང་མཚུངས། དེ་བས'to drive is to believe'ཡི་དོན་ནི'driving is believing'དང་མཚུངས།			

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Match each phrase on the left with a phrase on the right to make a complete sentence. གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་དུམ་རེ་རེ་གཡས་ཀྱི་ཚིག་དུམ་དག་དང་ཆ་སྒྲིག་སྟེ་ཚིག་གྲུབ་ཆ་ཚང་ཞིག་བཟོ་དགོས།

To wish upon a star	is Dawa's goal for the future.
To protect the grassland	is to be delighted by an ancient form of art.
To watch Tibetan dancing	would make Lhamo's dream come true.
To work with development projects in his hometown	is to be a poet and a dreamer.
To work for a joint venture	is to keep the balance of nature.

2. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What would have been the happiest time of Tashi's spring?
b) What thought makes Tashi smile?
c) What does Tashi think will be a good opportunity for Yangzom?
d) What thought makes Tashi very sad?
e) What would make Tashi's dreams come true?

3. Write your own advertisement with your classmates, and share it with the rest of the class. Use the advertisements above as examples.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Unscramble these words from the advertisements.དཔལ་འབྱོར་འཕྲིན་གསར་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་འདི་དག་ཡང་དག་པར་སྒྲིག

a) anosdluLt
b) cAe osheS
c) artS ohmoSap
d) kYa erkTrca
e) ehoPn lPa

2. Change the gerunds to infinitives in these sentences, following the example. གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལྟར་ཚིག་འདི་དག་གི་བྱ་ཚིག་མིང་རྐྱང་དེ་རྣམས་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་ཚིག་ཏུ་སྒྱུར།

Example: Driving a Yak Tracker is finding the open road! →
To drive a Yak Tracker is to find the open road!

a) Seeing lions in Africa would make my dreams come true.
b) Preserving the balance of nature on the grassland is protecting it for future generations.
c) Meeting my favorite jazz musicians would be an exciting moment for me.
d) Having the chance to visit other planets is my greatest dream.
e) Stopping logging in the higher parts of the Yellow and Yangtze Rivers is protecting the country against major floods.

3. Answer these question about the advertisements. Use the infinitive-as-subject in your answers. བྱེད་པོ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག་བཀོལ་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་འཕྲིན་གསར་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) To use Star Shampoo is to do what?
b) What is your ticket to pure delight?
c) To do what is to reach for the stars?
d) To carry a Phone Pal is like what?
e) What will make you feel young again?

Unit Thirty-Five: At the Construction Site
སློབ་ཚན་སོ་ལྔ་པ། བཟོ་བསྐྲུན་ལས་གནས་སུ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

ZHOMA: Hi, Norbu. Thanks for coming over to see the construction site!

NORBU: It's my pleasure, Zhoma. I can't believe that construction has already begun!

ZHOMA: Don't you mean construction has *finally* begun? We're a little behind schedule, and the foundation must be finished before the rainy season begins. And we have to look for more contributions. We still don't have enough money to *finish* the project. But I'm feeling excited about the project, and I am happy with the progress so far.

NORBU: When must the construction be completed?

ZHOMA: Well, the school building must be ready when the students return to school for the autumn semester, so construction must be completed by the end of August. But we hope that everything will be finished a few weeks earlier.

NORBU: To organize a project like this must be difficult--raising money, ordering materials, writing reports--there is so much to do! And it must be hard to find volunteers who are willing to help without getting paid.

ZHOMA: Yes, there is a lot to keep track of in this kind of project. To keep the volunteers happy is a difficult job, but I think everyone will be satisfied in the end. And of course we mustn't forget to thank our contributors for their help and support. We certainly couldn't pull it off without them.

NORBU: It must be very satisfying to see things coming together. All of the villagers are very proud of the project organizers and all that you are doing.

ZHOMA: Well, it's nothing, really. It's a labor of love for us and our community! Thanks again for coming to see the construction site, Norbu.

NORBU: I wouldn't miss it!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

The foundation *must be finished* before the rainy season begins.
The school building *must be ready* when the students return to school.
To organize a project like this *must be* difficult.
We *mustn't forget* to thank our contributors for their help and support.

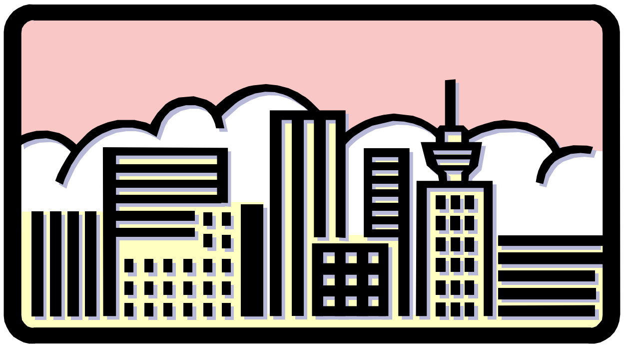

III Text: The King and His Shirt
སློབ་ཚན། རྒྱལ་པོ་དང་ཁོའི་ཚེ་ལེན།

Once there was a king who had a serious illness. His doctors tried everything, but they could not cure his disease. One day, the king said, "I will give all of my money to the man who can make me healthy again."

"We must find a way to cure my father!" said the king's son. Because no one knew a way to make the king well again, the king's ministers had a meeting to come up with some ideas. At the meeting, one minister had an idea to cure the king.

"We must find a man who is truly happy," said the minister. "Then we must buy the man's shirt and give it to the king. When the king puts on the shirt, he will be healthy again."

Everyone agreed with this idea, so they all set out in different directions to look for a happy man. "I must find a rich man," thought one minister. "If a man is rich, he must be happy." But all of the rich men were very tired, and none of them were happy. "I must find a famous man," thought another minister. "If a man is famous, he must be happy." But all of the famous men were very lonely, and none of them was happy.

Finally, one night, the king's son was passing by a small hut in the forest. Inside the hut, he heard a man cry out in joy. "I have finished my work, and I have eaten my food," said the man. "I have nothing left to do, and now I can go to sleep. I must be the happiest man in the world!"

The king's son was very pleased to hear this. "I must have that man's shirt!" he said. "It is worth any price!" He told the king's ministers to go into the hut and buy the man's shirt for any amount of money that he asked. So the ministers went into the hut to buy the man's shirt. But the happy man was so poor that he had no shirt.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to keep track of རྒྱུས་ལོན་བྱེད་པ།

in the end མཇུག་ཏུ།

to pull it off ལེགས་པར་འགྲུབ་པ།

I wouldn't miss it! ངས་དེ་ཤོར་དུ་འཇུག་མི་སྲིད།

to come together གཞི་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་པ།

to come up with (sth) (བསམ་འཆར་སོགས་)བསྣུ་ལེན་བྱེད་པ།

to set out ལས་འགོ་ཚུགས་པ།

to cry out འབོད་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Modal Verbs (I): "must / mustn't" རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག "must / mustn't"

- In these sentences, 'must' is used as a modal verb:
    - You *must* return the book soon. (You *have to* return the book soon).
    - We *mustn't forget* to eat food which is healthy.
- In these sentences, 'must' is not used as a modal verb:
    - He *must* be ill. (He is *certainly* ill).
    - He *must not* be feeling well today.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) When must the new school's foundation be finished?
b) What must the project organizers look for in order to finish the project?
c) When must the construction be completed?
d) What mustn't the project organizers forget to do?
e) Do you think it must be difficult to organize a project like this? Do you think it must be satisfying to do work in your own community?

2. Change these sentences from positive to negative (or from negative to positive), following the example. Don't change the meaning of the sentences! དཔེ་བརྗོད་ལྟར་ཚིག་འདི་ རྣམས་ངེས་པར་གྲུབ་པའི་ཚིག་ ནས་དགག་སྒྲའི་ཚིག་གམ་དགག་ཚིག་ནས་ངེས་པར་གྲུབ་པའི་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར་དགོས།

Example: You <u>must remember</u> to finish your homework. → You <u>mustn't forget</u> to finish your homework.

a) A rich man mustn't be sad.
b) You must stay awake during class.
c) A happy man must be healthy.
d) A basketball player mustn't be short.
e) You mustn't speak loudly in the library.

3. Practice this chant with your classmates. Take turns saying the parts for A and B. ཁྱེད་ཀྱི་ གྲོགས་པོ་དང་ མཉམ་དུ་མི་སྣ་A་དང་B་བྱས་ཏེ་པན་ཚུན་རེས་མོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཚིག་གི་གདངས་འདི་དག་ལ་སྦྱོང་དགོས།

A: Oh, hello--you must be Joe!
B: No, I'm not Joe--my name is Moe.
A: Then *he* must be Joe--mustn't he?
B: No, he's not Joe--his name is Lee.
A: I see--so Joe must be *that* man.
B: No, that's not Joe--his name is Dan.
A: I'll call *him* Joe--I must, I will!
B: I'm sorry, sir--his name is Bill.
A: Where to go, I just don't know, I only know I must find Joe!

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་རེ་རེར་ ཚིག་གྲུབ་རེ་ བཟོ་དགོས།

a) to come up with (sth)

b) to keep track of

c) to set out

d) to come together

e) to pull it off

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྔོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What did the king's son say to the king's ministers?
b) What idea did one of the king's ministers have to cure the king?
c) What did one of the king's ministers think he must do to find a happy man? Did another minister think he must find a handsome man?
d) Did the man living in the small hut think there must be happier men in the world than he?
e) Do you think that people who are rich and famous are always happy? What is the lesson of this story?

3. Fill in the blanks with *all, most, some, none.*|| *All*དང*most, some, none*བཅས་བཀོལ་ཏེ་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོངས།

a) ____________ of the students in our class are Tibetan.
b) ____________ of my classmates speak Amdo dialect.
c) ____________ of the students in our class live on the grassland.
d) ____________ of my classmates speak Kham dialect.
e) ____________ of the students in our class is from Germany.

Unit Thirty-Six: A Happy Childhood
སྡེ་ཚན་སོ་དྲུག་པ། སྤྲོ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་བྱིས་དུས།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

TASHI: I'm glad we could have lunch together today, Lhamo. I haven't seen you for weeks!

LHAMO: I know, Tashi--I'm sorry that it's been so long. I've been very busy preparing for my job interview. I'm really nervous about it, and I don't know how to relax.

TASHI: Well, you could try not to take it so seriously. If you start to feel nervous in your interview, just think about the times when we played together as kids. For instance, do you remember the place where we used to race leaves on the river?

LHAMO: Yes, I remember that place. We pretended that each leaf was a small boat. That was a time when my only wish was to make my leaf float down the river faster than yours. Life was really simple then!

TASHI: Yes, it was. And that also makes me think of the times when we used to "play school" at home. You were always the teacher and Zhoma and I were always the students. Even though she is older than you, you taught her to read. Of course, you taught me to read, too. You weren't nervous about school marks and job interviews then!

LHAMO: Wow, I had forgotten about that. Our "school" was a place where I felt really confident. I guess at that time I was more interested in giving than receiving, and I was more interested in teaching than learning.

TASHI: That's right. I learned more from you than I have learned from any teacher.

LHAMO: Thanks, Tashi. I'm glad you're around during the times when I take things too seriously. I may or may not get this job, but I will always have my wonderful family!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Think about the times *when we played together as kids*.
Do you remember the place *where we used to race leaves in the river*?
Our "school" was a place *where I felt really confident*.
I'm glad you're around during the times *when I take things too seriously*.

III Text: Snow Disaster
སློབ་ཚན། ཁ་བའི་གནོད་འཚེ།

Snow is one of the joys of nature. Snow gives us water for crops, creates beauty in the winter, and provides fun for both children and adults. But snow is not always a wonderful thing. On the Qinghai-Tibetan Plateau where many nomadic families live, too much snow can cause a serious disaster.

In the winter of 1997-1998, many areas of the plateau were hit with major snowstorms. In some areas, 10 centimeters of snow fell in one day and temperatures fell to 40 degrees below zero centigrade. In the areas where the most snow fell, many grazing animals died because they couldn't reach the grass under the snow. In places where there was little wind, the snow piled up even deeper.

At the time when the livestock died, the nomadic families could find very little dung to use for fuel, so it was difficult for the families to keep warm. Many families were forced to move their herds long distances to lower areas where there was less snow and more available grazing land.

A relief fund was established during the winter of 1997-1998 to provide food, clothing, and fuel to the places where the most damage was done. Both regional and provincial governments contributed to this fund, and some international relief organizations also helped to provide money and carry goods. At the time when the snow finally melted, few people had lost their lives, but the cost of losing livestock was great.

Do you think that snow disasters can be prevented in the future? If you think that they can be prevented, *how* can they be prevented?

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

to take (sth) seriously ནན་ཏན་བྱེད་པ།

to "play school" སློབ་གྲྭ་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རྩེད་མོ།

to be hit with ཐེབས་པ།

to pile up སྤུང་བ།

to keep warm དྲོད་འཛིན་པ།

relief fund དབུལ་སྐྱོབ་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པ།

relief organization དབུལ་སྐྱོབ་ཚོགས་པའམ་རྩ་འཛུགས།

to do damage གནོད་སྐྱོན་གཏོང་བ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Attributive Clause (IV): “where / when” ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག(4) : “where / when”

Subject + **བྱེད་པོ་ +**	**Predicate +** **རྗོད་ཚིག +**	**‘where / when’ +**	**Clause Subject / Predicate** **བུ་ཚིག་གི་གཙོ་ཚིག་དང་རྗོད་བྱེད་ཚིག**
I	often think about the place	where	I was born.
	will always remember the times	when	my family traveled together.

* ‘Many / few’ and ‘much / little’ ǁ ‘many / few’ དང ‘much / little’- ǁ ‘Many’ and ‘few’ are used with countable nouns, and ‘much’ and ‘little’ are used with uncountable nouns ǁ many’ དང ‘few’གཉིས་ནི་བགྲང་བྱར་རུང་བའི་མིང་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་དང་། ‘much’དང‘little’ནི་བགྲང་བྱར་མི་རུང་བའི་མིང་ལ་སྦྱོར་དགོས།

- Many people have applied to work in the company, but few will be hired.
- If the grasslands have much snow, the livestock will find little food to eat.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make your own sentences. གཤམ་གྱི་དྲ་མིག་རེ་རེའི་ ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་བཟོས།

The place	where	Tashi and Lhamo were young	is quite beautiful.
The night		I used to study	has many trees.
The forest	when	she played as a girl	was very joyful.
The school		Yangzom lives in Lhasa	was clear and cool.
The time		Tashi saw Yangzom on the hilltop	has been rebuilt.

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྔོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Where did many grazing animals die during the snow disaster of 1997-1998?
b) Did the snow pile up the deepest in places where there was much wind?
c) When could the nomadic families find very little dung to use for fuel?
d) Where did the nomadic families move their herds when they had used up all of their fuel?
e) Have you ever experienced a snow disaster? Do you think snow disasters can be prevented? How?

3. Fill in the blanks with *few, little*.ǁ *few*དང*little*གཉིས་ཀྱི་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོང་དགོས།

a) We brought _________ supplies for our camping trip.
b) There is _________ grass on the driest parts of the plateau.
c) When there is _________ fuel, it is difficult to keep warm.
d) _________ people have traveled to outer space.
e) If there is _________ wind, the snow will pile up deeper.

VII Exercises གཞིར་སྦྱོང་།

1. Join these sentences with an attributive clause using *where* or *when*. གཞན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བྱ་ཚིག*where* དང་ཡང་ན*when*བཀོལ་ཏེ་ཟབ་ཚུན་སྦྱིལ་དགོས།

Example: This is the place. I was born here. → This is the place <u>*where*</u> *I was born.*

a) Do you know the date? The Potala Palace was built then.
b) Germany is the country. The printing press was invented there.
c) That is the forest. My family often goes camping there in the summer.
d) I remember the time. We played together in the river then.
e) The Soviet Union is the country. The first artificial satellites were launched there.

2. Fill in the blanks with *much, many*. ‖ *much*དང་ *many*གཉིས་བཀོལ་ཏེ་གཞན་གྱི་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོང་དགོས།

a) ___________ yaks and sheep couldn't find enough food to eat during the snow disaster.
b) The winter of 1997-1998 was a time when ___________ snow fell in Tibetan areas.
c) The Qinghai-Tibetan Plateau is a place where ____________ nomadic families live.
d) ___________ livestock died in areas where the snow was deep.
e) Local governments contributed ___________ money to a relief fund.

3. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What does Tashi tell Lhamo to do if she starts to feel nervous in her interview?
b) Does Lhamo remember the place where she and Tashi used to race leaves on the river?
c) Was Lhamo's only wish to become a businesswoman when she and Tashi played together as kids?
d) What is a place where Lhamo really felt confident?
e) During what times is Lhamo glad that Tashi is around?

Unit Thirty-Seven: Women's Equality
སྐྱེ་ཚན་སོ་བདུན་པ། བུད་མེད་ཀྱི་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(at Lhamo's job interview)

LHAMO: Good morning. It's very nice to meet all of you.

MAN 1: The same to you. Please sit down and tell us something about yourself.

LHAMO: Well, to be a businesswoman has always been my dream. Since I was a young girl, I have wanted to help customers buy high-quality goods that would make their lives better. To work for your company would let me achieve this goal while helping your company sell its products.

MAN 2: Why do you want to work with a joint venture company and not a local company?

LHAMO: To work with a joint venture would give me useful experience in international trade. I would like to use my English skills to help customers around the world buy goods that will also improve the lives of local people in our province. I feel that I could do this job very well and make everyone satisfied.

MAN 3: I'm sure that you could do *some* job very well.

LHAMO: What do you mean?

MAN 3: It's just that, well, we hadn't expected to interview a woman for this job. We had always planned to hire a man. To hire a woman is not something we had considered.

LHAMO: I don't believe this! To hire a woman would make your company stronger! You could use a woman's opinions to help sell your products to female customers. Women work just as hard as men, and in many cases, women work even better!

MAN 1: Yes, yes, we've heard all of that before. Thank you for taking the time to talk with us. And don't call us; we'll call you!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

To be a businesswoman has always been my dream.
To work for your company would let me achieve this goal.
To work with a joint venture would give me useful experience.
To hire a woman would make your company stronger!

III Text: Women's Equality Around the World
སློབ་ཚན། འཛམ་གླིང་གི་བུད་མེད་ཀྱི་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་།

Are men and women equal? Governments around the world boast that men and women have equal rights. In many cases, this is simply not true. To be *truly* equal is for men and women to share work, money, and power equally. In many parts of the world, these goals have not yet been achieved. The United States is a clear example of this fact.

To be a woman working in the United States is still to be a woman working in "a man's world." American women gained equal employment opportunities through the Civil Rights Act of 1964, but even today there are few women in the highest positions of the major US companies. And men are still given higher salaries, on average, than women in similar positions. In 1997, American women earned only 74 cents for every dollar earned by American men.

To gain equal voting rights has also been a struggle for American women. Women in America have been voting for only about eighty years, while white men in America have been voting for more than two hundred years. And the United States has not yet elected a female president, even though several other countries, including the United Kingdom, India, and Israel, have shown the world that a woman can govern a country just as well as a man.

While education for boys and girls has become nearly equal in the America of the present, this was not the case in the past. To attend school was not an opportunity that every young girl had, and many were forced to stay at home to sew and cook. Although this situation has changed greatly, girls still do not score as well as boys, on average, in math and science examinations.

To gain true equality with men is a goal for women in the United States and around the world. Perhaps during our lifetimes, this goal will be achieved at last.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

the same to you ཁྱེད་ཀྱང་དེ་འདྲ་ཡིན་པར་སྨོན།

to achieve a goal དམིགས་ཡུལ་མངོན་འགྱུར་བྱེད་པ།

equal rights འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་།

"a man's world" སྐྱེས་པའི་དབང་འོག།

civil rights སྤྱི་འབངས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་།

on average སྤྱིར་བཏང་དུ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Infinitive-as-Subject (II) བྱེད་པོ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག

- Note that infinitive clauses used as a subject can be as long as necessary to express an idea. ཡིད་འཛོག་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པོ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག་གི་རིང་ཐུང་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་དགོས་མཁོ་ལྟར་རེད་ཚིག

- *To be a woman working in the United States* is still not easy.
- *To gain true equality with men* is a goal for women everywhere.
- *To achieve the goal of equal rights* may be difficult in "a man's world."

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Match each expression on the left with its definition on the right. གཡས་ཀྱི་ཚིག་སྦྱོར་དེ་དག་གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དང་ཆ་སྒྲིག

on average	the situation of having a job
salary	all people are given the same opportunities
to govern	in most cases
employment	the money a person is paid for working
equal rights	to be the leader of a country or province

2. Answer these questions about the dialogue. Use the infinitive-as-subject in your answers.

a) What has always been Lhamo's dream?

b) What would let Lhamo achieve her goal to help customers buy high-quality goods?

c) What could Lhamo gain by working with a joint venture company instead of a local company?

d) Had the joint venture company considered hiring a woman?

e) What does Lhamo think would make the company stronger?

3. Discuss these questions with your classmates. ཁྱོད་ཀྱི་སློབ་གྲོགས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་དྲི་བ་འདི་རྣམས་ལ་གྲོས་བསྡུར་བྱོས།

a) Do women and men in your home area have equal rights in education? Do all girls in your home area go to school?

b) In your home area, is work shared equally by women and men? Who does more housework? Who does more work outside the home? Do you think this is fair?

c) How do you feel about beauty competitions for women? Do men take part in such competitions? Why or why not?

d) Are there many women in your local or provincial government? Why or why not?

e) Do women and men in your home area have equal rights in employment? Is it easy for women to find jobs? What kind of jobs do they do?

VII Exercises སྦྱང་གཞི།

1. Fill in the blanks with *there is, there are, there isn't, there aren't, there is no longer*. Use each group of words only once. ॥ *there is*དང་*there are, there isn't, there aren't, there is no longer*བཅས་བཀོལ་ནས་སྟོང་ཆ་རྣམས་སྐོང་དགོས་པ་དང་དེ་དག་རེ་རེ་ཐེངས་གཅིག་ལ་མ་གཏོགས་འབྲི་མི་ཆོག

a) ___________ many women who take part in our provincial government.
b) Women and men will be equal when __________ a difference in the money and power that they share.
c) The United States is a place where _________ still differences in opportunities for men and women.
d) We are still waiting for a time when ________ true equality between women and men.
e) __________ equality in education for girls and boys in many parts of the world.

2. Correct the mistakes in these sentences. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལས་ནོར་བ་རྣམས་དག་བཅོས་བྱོས།

a) To gain equality with women is a goal for men in the United States.
b) To be a famous poet were always my dream.
c) To gain equal voting rights has been easy for American women.
d) To go to the Big Dipper was the goal of Apollo 11.
e) To hire a female worker would make your company more good.

3. Answer these questions about the text using the infinitive-as-subject in your answers. བྱེད་པོ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ངེས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག་བཀོལ་ཏེ་སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What must women and men share in order to be truly equal?
b) What does it mean to be a woman working in the United States?
c) Was it easy for American women to gain voting rights?
d) Did every young girl in America have an opportunity to attend school in the past?
e) What is a goal for women in the United States and around the world? Do you think that this goal will be achieved during your lifetime? Why or why not?

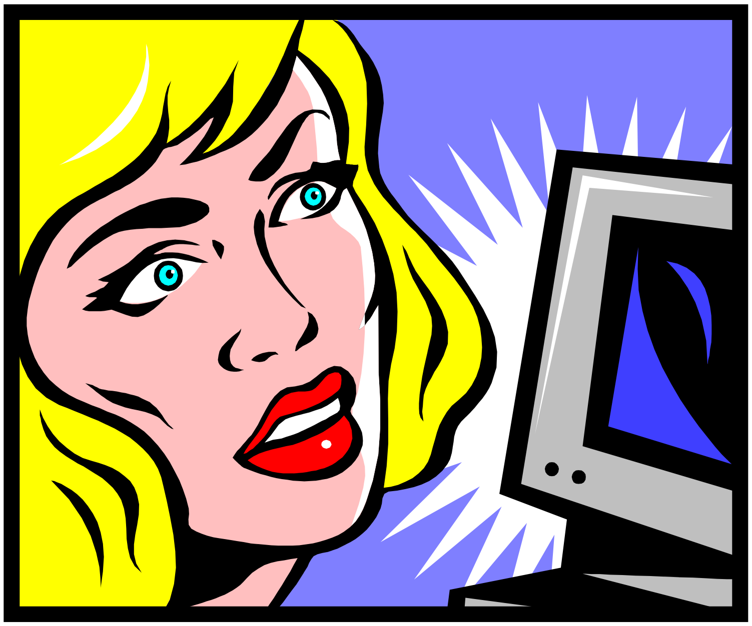

Unit Thirty-Eight: Stereotypes
སློབ་ཚན་སོ་བརྒྱད་པ། བསམ་ཚུལ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(Ryan knocks on the door of Tashi's dormitory room.)

RYAN: Hi, Tashi and Lhamo. I'm happy to see you. I think we've become good friends by now. Do you mind if I ask you some general questions about Tibetan people?

TASHI: Not at all. Please come in! What's on your mind?

RYAN: Well, I think that Westerners have some stereotypes about Tibetans that may not be correct. For example, some Westerners think that all Buddhists are vegetarians. But many Tibetans who are Buddhists eat meat, so this can't be true. Can you explain why some Tibetan Buddhists eat meat?

LHAMO: Although Buddhists in other parts of the world may not eat meat, it is very difficult for Tibetans to be vegetarians because of the climate where we live. But some Tibetans may choose to eat larger animals instead of smaller animals. This way a few lives can be taken to satisfy many people, instead of taking many lives to satisfy a few people.

RYAN: That's quite interesting. I may choose to eat less fish and more mutton now. But I've got another question. I've also heard that all Tibetan people are nonviolent. Is this correct?

TASHI: Buddhism may teach us to live peacefully, but Tibetans are only human. Tibetans may be gentle people in general, but we can still get angry or frustrated, like everyone else. Unfortunately, anger can sometimes lead to violence. For this reason, I couldn't say that all Tibetans are nonviolent.

RYAN: I see. And there's one more thing. Many Westerners think that Tibetans live in a kind of paradise, a joyful "land of snows" without any problems. Do you agree with this idea?

LHAMO: No, I disagree with that. Tibetans may have one of the lowest standards of living of any people on Earth. Tibetans work very hard to survive in a difficult climate, and many Tibetans do not have easy access to schools, hospitals, and high-quality goods. But we Tibetans are very proud of our long history. We are working very hard to preserve our traditions and develop our communities.

RYAN: Thank you both for the information. Now my friends at home might have a better understanding of *real* Tibetan life.

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

Westerners have some ideas about Tibetan people that *may* not be correct.
Tibetans *can* get angry or frustrated, and anger *can* lead to violence.
Tibetans *may* have one of the lowest standards of living on Earth.
Now my friends *might* have a better understanding of real Tibetan life.

III Text: Songtsen Gampo
སློབ་ཚན། རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ།

Songtsen Gampo may be the most influential king in the early history of Tibet. Not only was he a wise ruler, but he also made many important contributions to Tibetan culture. Songtsen Gampo was born in central Tibet in 617 AD. He became the king of Tibet when he was only thirteen years old. During the time Songtsen Gampo ruled Tibet, he achieved many important things.

When Songtsen Gampo became king, the Tibetan people had no written language. So he asked one of his ministers, Thonmi Sambhota, to develop a Tibetan alphabet. Sambhota went to India and studied many different Indian languages. Finally, he created a Tibetan alphabet based on the Sanskrit alphabet and brought it back to Tibet. If not for Thonmi Sambhota's work, Tibetans may not have a written language which Tibetan speakers of all dialects can read and understand.

Songtsen Gampo later went into seclusion for more than three years. During this time, he wrote many religious and political texts for the benefit of the Tibetan people. Afterward, Songtsen Gampo created many laws and organized local governments in different parts of Tibet. He also encouraged the translation of many Buddhist scriptures from Sanskrit into Tibetan. Tibetans might not have such a great number of Buddhist scriptures if not for Songtsen Gampo's strong encouragement.

One of Songtsen Gampo's most famous accomplishments was the construction of the Potala Palace. The Potala Palace is one of the most impressive examples of Tibetan architecture anywhere. It is well known for its beauty by people around the world. This magnificent palace could not have been built without Songtsen Gampo's support.

Songtsen Gampo is still remembered today for his many good deeds. Many historians have written stories about his life, and he is the subject of many Tibetan songs and folktales. Tibetan life today might not be the same without Songtsen Gampo's many great contributions.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

not at all སྐྱོན་མི་འདུག

to take (sb's / sth's) life སྲོག་གཅོད་པ།

in general སྤྱིར་བཏང་དུ།

only human མི་ཁོ་ན་ཡིན་པ།

to lead to (sth) (རྒྱུ་རྐྱེན)སློང་བ།

standard of living འཚོ་བའི་ཆུ་ཚད།

if not for གལ་སྲིད་…མེད་ན།

to go into seclusion དབེན་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བ།

for the benefit of ཁེ་ཕན་གྱི་ཆེད་དུ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Modal Verbs (II): "may / might / can / could" རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག"may / might / can / could"

- These modal verbs express an event that is possible but is not certain. ཉམས་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་འདི་དག་གིས་ཕལ་ཆེར་སྲིད་པའི་དོན་སྟོན་མོད། འོན་ཀྱང་ངེས་པ་མེད་དོ།།

- We *may* not take a trip to Lhasa this summer; we *may* go to Labrang instead.
- They *might* not study English next semester; they *might* study Japanese.
- Eating food that is high in fat *can* cause health problems.
- Her train *could* be late because the weather is not so good.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Why does Ryan ask Tashi and Lhamo questions about Tibetans?
b) Is it true that some Buddhists are vegetarians? Is this true of most Tibetans?
c) Does Tashi say that Tibetans can get angry or frustrated? Does he think that anger can lead to violence?
d) Does Lhamo agree with the idea that Tibetans live in a kind of paradise?
e) Do you think Ryan's questions might give his friends a better understanding of real Tibetan life?

2. Sing this song. གླུ་འདི་ལོངས།

"I May Not Pass This Way Again"
I'm on my way to find a friend,
And I may not pass this way again,
So let's go smell the flowers, mister,
Let's go climb the mountains, sister,
Come along stranger, come along friend,
I may not pass this way again.

3. Discuss these questions about stereotypes with your classmates. ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་གྲོགས་དང་མཉམ་དུ་དད་མོས་བྱེད་སྲོལ་གྱི་འདྲི་ཚིག་འདི་དག་གི་སྐོར་ལ་གླེང་མོལ་བྱེད་རོགས།

a) Do you think Westerners have some ideas about Tibetans that may not be correct? What are some Western stereotypes about Tibetans?
b) Do you think that all Westerners have a lot of money? Why or why not?
c) Are all Western people beautiful and wealthy? Can you name any famous Westerners who are not?
d) Do you think that America is a dangerous place to live? Explain your opinion.
e) In what ways do you think Westerners can learn from Tibetans? What things do you think Tibetans can learn from Westerners?

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Mark these sentences true (‘T’) or false (‘F’). If a sentence is false, change the sentence to make it true. འགྲིག་པར་རྟགས་(‘T’)དང་མི་འགྲིག་པར་རྟགས་(‘F’)འབྲི་དགོས། གལ་ཏེ་ནོར་འཁྲུག་ཡོད་ན་དག་བཅོས་བྱེད་་དགོས།

a) Tibetans live in a kind of paradise.	T	F
b) Every Westerner is rich.	T	F
c) All Tibetans are Buddhists.	T	F
d) Every Tibetan is nonviolent.	T	F
e) All Buddhists are vegetarians.	T	F

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Who may be the most influential king in the early history of Tibet?
b) What might Tibetans not have if it were not for Thonmi Sambhota’s work?
c) Could the Potala Palace have been built without Songtsen Gampo’s support?
d) What might Tibetans not have if not for Songtsen Gampo’s strong encouragement?
e) Do you think Tibetan life today might be different without Songtsen Gampo’s many contributions?

3. Use each of these common expressions in a sentence. གཤམ་གྱི་རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཚིག་ གྲུབ་རེ་བཟོ་དགོས།

a) standard of living
b) to take (sb’s / sth’s) life
c) for the benefit of
d) in general
e) only human

Unit Thirty-Nine: In the Computer Lab
སློ་ཚན་སོ་དགུ་བ། རྩིས་འཁོར་ཁང་དུ།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(in the school computer lab)

DAWA: Hey, Helen and Andrew. What are you doing?

HELEN: Long time, no see, Dawa! We're both checking our e-mail.

DAWA: What's 'e-mail'? Is that the same as 'air mail'?

ANDREW: No, 'e-mail' is short for 'electronic mail.' It's a kind of message that you can send and receive with a computer.

DAWA: What things do you need to send and receive e-mail?

HELEN: You need a computer, a telephone line, and an e-mail account. Anyone who has access to these things can send and receive e-mail. I've got a school e-mail account, so I can access my e-mail here at the computer lab.

DAWA: Why would you want to send a letter through a computer instead of writing it by hand?

ANDREW: Well, sending e-mail is faster than sending a letter and cheaper than making an international phone call, which can be very expensive! E-mail can also be used to send a message to many people at once. Any of my friends in New Zealand who have given me their e-mail addresses will receive a group letter from me at the end of each month.

DAWA: E-mail must make living abroad easier for all of you.

HELEN: Yes, it certainly does. My parents, who always worry about me, have just gotten their own e-mail account in Australia. Now they feel that I am closer to them than I was during university when I was only a few hundred kilometers away.

DAWA: Wow, e-mail sounds very useful. I would like to have my own e-mail account if I ever go abroad!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

Anyone *who has access to these things* can send and receive e-mail.
E-mail is cheaper than making an international phone call, *which can be very expensive*!
Any of my friends in New Zealand *who have given me their e-mail addresses* will receive a group letter from me.
My parents, *who always worry about me*, have just gotten their own e-mail account in Australia.

III Text: The Internet
སློབ་ཚན། དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ།

We often hear about the importance of developing science and technology. What are some of the results that have come from this development? One clear result is the invention of the Internet, which seems to be a hot topic of conversation everywhere these days. What is the Internet, and what is it used for?

The Internet, which was created in the 1960's by the US Government for military communications, is now used for much more than government work. Not only can it be used to send and receive e-mail, it can also be used to do research, listen to music, find travel information, buy products, or read the news. The Internet can also be used for communication between people who are from different countries, which may lead to greater understanding between people of different cultures. The Internet could also be used to create cooperation between the more-developed and less-developed countries of the world.

The Internet, which was accessed by 63 million users around the world in 1998, may have 116 million users by the year 2002. Of these users, about 21 million could be children. This would make children the fastest-growing group of Internet users. By the end of June 1998, China had 1.2 million Internet users, and that number had increased to about 5 million in the year 2000. As more and more users access the Internet, it will continue to change and grow.

The Internet may change the world in many ways. We don't yet know what these changes may be. For example, people in the future may choose to shop at home from their computers instead of going to stores to buy things. And the Internet may soon be commonly used in education to give students a direct experience of technology while teaching them more about faraway places. In any case, the Internet will make the Earth feel like a smaller planet, which will surely increase our understanding of the world around us.

IV Common Expressions རྒྱུན་བཀོལ་ཚིག

electronic mail / e-mail གློག་འཕྲིན།

air mail མཁའ་འཕྲིན།

e-mail account གློག་འཕྲིན་རྩིས་ཐོ།

e-mail address གློག་འཕྲིན་ཁ་བྱང་།

group letter མཉམ་གཏོང་འཕྲིན་ཡིག

hot topic ཀུན་གྱི་དོ་སྣང་བྱེད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གླེང་གཞིགས།

in any case གནས་ཚུལ་གང་རྫུང་གི་འོག་ཏུ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

*Attributive Clause (V): Restrictive and Non-Restrictive ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག་ལས་གཞན་དབང་ཅན་དང་རང་དབང་ཅན།

- Restrictive attributive clauses *cannot* be removed without changing the meaning of the sentence; non-restrictive attributive clauses *can* be removed without changing the meaning of the sentence:
  ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་ནི་མ་ཚིག་གི་དོན་མ་བསྒྱུར་བར་དོར་མི་རུང་བ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་རང་དབང་ཅན་ནི་

མ་ཚིག་གི་དོན་མ་བསྒྱུར་པར་དོར་ཚོག་པ་རེད།

- TRUE: Anyone *who has a computer* can access the Internet.
- FALSE: Anyone can access the Internet.

Non-restrictive Clauses

- TRUE: The project, *which lasted five years,* cost two million dollars.
- TRUE: The project cost two million dollars.

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Use the words in each of these columns to make five sentences about these English-speaking countries. If you don't know the answers, look at a map or ask your teacher for help. དྲ་མིག་རེ་རེའི་ནང་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་ཀྱིས་དབྱིན་སྐད་བཟོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཚིག་ལྔ་བསྒྲིགས། གལ་ཏེ་དྲིས་ལན་མི་ཤེས་ན་ས་ཁྲར་བལྟ་བའམ་དགེ་རྒན་ལ་འདྲི་དགོས།

The US,	whose people speak French and English,	is east of Australia.
New Zealand,	where the 2000 Olympic Games were held,	is south of Canada.
Canada,	which has more sheep than people,	is north of France.
The UK,	where jazz was first played,	is west of New Zealand.
Australia,	where football was invented,	is north of the US.

2. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) What seems to be a hot topic of everyone's conversations these days?

b) Why was the Internet created? For what can it be used now?

c) By whom can the Internet be used?

d) How many people accessed the Internet in 1998? How many users may it have by 2002?

e) Do you think the Internet could change the world? In what ways might the world be changed by the Internet?

3. Write a story about things you have done this semester using restrictive and non-restrictive attributive clauses. ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན་དང་རང་དབང་ཅན་གཉིས་བཀོལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་སློབ་སྐབས་འདིར་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་ཞིག་གི་སྐོར་གྱི་སྒྲུང་གཏམ་ཞིག་འབྲི་དགོས།

Examples: The class <u>*in which I have learned the most*</u> *is chemistry.*

Our English class, <u>*which begins at eight-thirty*</u>*, has been very challenging.*

The park, <u>*where we often go on the weekend*</u>*, has been beautiful this spring.*

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Answer these questions about the dialogue. ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Who can send and receive e-mail?
b) Why would someone want to send a letter through a computer?
c) Who will receive a group letter from Andrew at the end of each month?
d) How does e-mail make living abroad easier for Helen?
e) Do you think e-mail can be useful? How can e-mail be used?

2. Join these sentences using *non-restrictive* attributive clauses with *who, whose, which, for whom.* ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བུ་ཚིག་གཞན་དབང་ཅན*who*དང*whose, which, for whom*བཅས་བཀོལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་སྦྲེལ་དགོས།

Example: The project cost two million dollars. It lasted five years. →
The project, which lasted five years, cost two million dollars.

a) The president of the company is very generous. I was working for him.
b) Peter suggested that we stop at the next town. His car was making strange sounds.
c) The biologist found a cure for a serious illness. She had spent ten years doing research.
d) The building has been empty for many years. It cost six million dollars to build.
e) The palace was destroyed by a flood. It was built in the eleventh century AD.

3. Find nine words from the text and dialogue in the puzzle. The words may be written horizontally, vertically, or diagonally. ཡི་གེའི་གབ་ཚིག་དེ་ལས་ཐ་སྙད་འདི་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྙད་དེ་དག་མགོ་ནས་མཇུག་ལ་བྲིས་ཡོད་པའམ་མཇུག་ནས་མགོར་བྲིས་ཡོད་པ། ངོས་སྐོམས་སུ་བྲིས་ཡོད་པ། དྲང་འཕྱང་དུ་བྲིས་ཡོད་པ། ཡང་ན་གསེག་ཏུ་ཡོད་སྲིད།

E	L	E	C	T	R	O	N	I	C	H	I
S	D	E	Q	Z	C	V	F	N	O	N	N
P	R	E	K	V	F	E	G	N	M	N	F
O	T	Q	R	X	S	X	C	H	M	F	O
U	E	D	E	F	T	S	F	V	U	R	R
S	Y	V	T	E	N	R	E	T	N	I	M
E	R	C	U	D	I	I	P	C	I	L	A
R	T	K	P	R	L	O	K	S	C	V	T
S	F	M	M	Y	F	G	H	X	A	A	I
C	U	I	O	K	N	H	E	C	T	B	O
I	A	C	C	O	U	N	T	B	E	X	N
T	Y	G	O	L	O	N	H	C	E	T	M

Unit Forty: I Can't Believe You're Here!
སློབ་ཚན་བཞི་བཅུ་བ། ངས་ཁྱེད་རང་འདི་ན་ཡོད་པ་མ་འདོད།

I Dialogue ཁ་བརྡ།

(The Grade Two students are taking their final examination. Ms. Lyons is standing in the doorway of the classroom.)

MS. LYONS: Tashi, can you come here for a moment?

TASHI: Can't it wait until after the examination?

MS. LYONS: No, it can't! There's someone here to see you. Your visitor is waiting just outside the classroom.

(Tashi leaves the classroom and finds Yangzom waiting outside.)

TASHI: Oh, my gosh! Yangzom! I can't believe you're here!

YANGZOM: I'm sorry to interrupt you, Tashi. I didn't know you were still taking your examination. But I just arrived in town, and I wanted to find you right away! I'm very happy to see you!

TASHI: I'm very happy to see you, too! This can't be true! I thought you were planning to spend the summer in Lhasa. What are you doing in Xining?

YANGZOM: I *will* spend the summer in Lhasa, but I wouldn't do that without taking a short holiday first. We finished our examinations last week, and I decided to catch a bus to Xining. I couldn't wait another year to see you.

TASHI: There can't be a person in the world who is happier than I! Let me finish my examination, and then we can go out and get something to eat together. I can't wait to hear all about your adventures in Lhasa!

II Sentence Patterns ཚིག་གི་སྒྲུབ་སྟངས།

Can't it wait until after the examination?
I *can't* believe you're here!
I *wouldn't* spend the summer in Lhasa without taking a holiday first.
I *couldn't* wait another year to see you.
There *can't* be a person in the world who is happier than I!

III Text: War or Peace
སློབ་ཚན། ཞི་བདེ་དང་དམག་འཁྲུག

As the twenty-first century begins, the world has become more developed than ever before. We have solved many difficult problems, but we still can't seem to find a way to eliminate war and create peace.

For many years, the United States and the Soviet Union couldn't resolve their disagreements, so both countries spent much money to build powerful weapons. The people of Israel and Palestine can't seem to find an agreement that will keep both sides at peace with each other. And India and Pakistan can't agree on their borders, so both countries continue to threaten one another with violence. Why can't the people of the world live in peace?

In the modern world, we can't use violence to solve our disagreements. Our weapons have become too dangerous. People now have enough weapons to eliminate all life on our planet. If we decide to use these weapons, we won't solve anything. Can't we make the world a more peaceful place?

There are many things we can do to create peace. First, we can make an effort to understand other cultures in our own countries and in other countries around the world. Second, we can look for nonviolent solutions to our large and small disagreements. Third, we can educate our friends and families on the things we learn about creating peace, so that anger and frustration will not continue. We can't wait for these problems to solve themselves. We must make a strong effort to create peace and eliminate war.

John Lennon, who was a famous rock musician from England, asked the world to "Give Peace a Chance" in a popular song. Lennon was shot and killed near his New York apartment building in 1980. Is this giving peace a chance? We mustn't let our differences get in the way of our similarities. If the people of the world choose peace now, war won't have a chance.

IV Common Expressions

oh, my gosh ཨོ། གནམ་སྐྱན་མ།

to give (sth) a chance གོ་སྐབས་སྤྲོད་བ།

to get in the way འགལ་རྐྱེན་བཟོ་བ།

to have a chance གོ་སྐབས་ཡོད་པ།

V Grammar Points བརྡ་སྤྲོད་དཀའ་གནད།

* Modal Verbs (III): ‘can’t / couldn’t / won’t / wouldn’t’ རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག(3): ‘can’t / couldn’t / won’t / wouldn’t’

- These modal verbs are used to talk about a situation that is impossible. རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་འདི་རྣམས་ནི་མི་སྲིད་པའི་དོན་ཞིག་སྟོན་པར་སྤྱོར་དགོས།

- I *can’t* come to the Tibetan music performance next week.
- I *couldn’t* solve all of the problems on the examinations.
- I *won’t* be able to answer all of your questions.
- I *wouldn’t* go to the party without asking her to come with me.

* Inflections མིང་གི་ངོ་བོ་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་མིང་།

Adjective to Noun Inflections
- different - difference
- similar - similarity

Noun to Adjective Inflections
- peace - peaceful
- danger - dangerous

Verb to Noun Inflections
- educate - education
- agree - agreement

- Can you find other inflections in the text “War or Peace”? ཁྱོད་ཀྱིས“འཐབ་འཁྲུག་དང་ཞི་བདེ”ཞེས་པའི་སློབ་ཚན་ལས་མིང་གི་ངོ་བོ་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་མིང་གཞན་འགའ་རྙེད་དམ།

VI Activities སྦྱོང་བརྡར།

1. Practice this chant with your classmates. Take turns saying the parts for A and B. ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་གྲོགས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཚིག་གི་གདངས་འདི་དག་སྦྱོང་དགོས་པ་དང་ཕན་ཚུན་རེས་མོས་ཀྱིསAདངBཡི་ཁག་རྣམས་ཤོད།

A: Can’t you stay?
B: I’ve gotta go, the downtown bus is much too slow.
A: Couldn’t you just take the train?
B: I’d rather wait here in the rain.
A: Mightn’t you just ride your bike?
B: I’ll take a tractor if you like.
A: Can’t you stay?
B: I’ve gotta go, the downtown bus is much too slow.

2. Match each of these words with its opposite. Then use each pair of words in a sentence. མིང་འདི་རེ་རེ་རང་ཉིད་དང་དོན་ལྡོག་པའི་མིང་དང་ཆ་བསྒྲིགས་རྗེས་ཆ་ཅན་གྱི་མིང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚིག་རེ་བཟོ་དགོས།

similarity	war
violence	love
peace	difference
hate	disagreement
agreement	nonviolence

3. Answer these questions about the text. སློབ་ཚན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Why did the United States and the Soviet Union build many weapons?

b) Why do India and Pakistan continue to threaten each other?

c) Why can't we use violence to solve disagreements in the twenty-first century?

d) What things can we do to make the world a more peaceful place?

e) Do you think that the people of the world can live in peace? Explain your answer.

VII Exercises གཤར་སྦྱང་།

1. Correct the mistakes in these sentences. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་ལས་ནོར་བ་རྣམས་བཟོ་བཅོས་བྱེད་དགོས།

a) What can we do to make the world a more peace place?

b) When countries can't agree, they often use violent.

c) We can't solve our disagree with weapons.

d) How can we find nonviolence solutions to our disagreements?

e) We mustn't let our differences get in the way of our similar.

2. Answer these questions about the dialogue using these modal verbs: *can't, couldn't, won't, wouldn't*. རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག*can't*དང*couldn't, won't, wouldn't*བཅས་བཀོལ་ནས་ཁ་བརྡའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས།

a) Can Tashi's visitor wait until after the examination is over?

b) Is Tashi surprised to see Yangzom? How do you know?

c) Why did Yangzom decide to take a trip to Xining?

d) Can there be a happier person in the world than Tashi?

e) Is Tashi excited to hear about Yangzom's adventures in Lhasa?

3. Finish this dialogue using these modal verbs: *must, may, can, could, would, can't, couldn't, won't, wouldn't*. Use each modal verb only once! རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག*must*དང*may, can, could, would, can't, couldn't, won't, wouldn't*བཅས་བཀོལ་ཏེ་གཤམ་གྱི་ཁ་བརྡ་འདི་དག་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་དགོས། ཡིད་འཇོག་བྱ་དགོས་པ་ནི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་དེ་དག་རེ་རེ་ཐེངས་གཅིག་ལས་མ་གཏོགས་བཀོལ་མི་ཆོག

A: Hi, B, are you going to see the movie tonight?
B: I'm sorry, A. I can't go to the movie. I ________ study for my examination tonight, and I _________ have time if I go to the movie.
A: But you _____ study for your examination before and after the movie, _______ you?
B: Well, I guess I could go to the movie and still have time to study. But _______ we study together? It _________ be easier if we studied together, _____________ it?
A: Of course we may study together! Now we both ________ go to the movie. I'll come over to your dormitory on my way to the cinema.
B: That sounds great! I _________ wait to see the movie!

བསྒྱུར་ཡིག་གི་སྒོར།

སྣེ་ཚན་དང་པོ། སློབ་གྲྭར་ཡོག་པ།

ཁ་བརྡ།

གཡང་འཛོམས། ཀྭ་ཡེ། བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་དང་སླར་མཇལ་བྱུང་བ་ཧ་ཅང་བཟང་། ཁྱེད་ཀྱི་དབྱར་གནང་གི་འཚོ་བ་ཅི་འདྲ་རེད།

བཀྲ་ཤིས། ཨ་ཡེ། གཡང་འཛོམས། ང་ཡང་ཁྱེད་དང་འཕྲད་པས་དགའ་པོ་བྱུང་། ངའི་དབྱར་གནང་གི་འཚོ་བ་ཧ་ཅང་སྐྱིད་པོ་རེད། ང་རང་ཕ་མ་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་གནའ་འཁོར་གསུམ་གྱི་རིང་རི་སྒང་ཀུན་ལ་ལྟ་སྐོར་དུ་སོང་བ་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། གནའ་འཁོར་གསུམ། དེ་ནི་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་རེད། ཁྱེད་ཀྱིས་ཉིན་འདི་འགའི་རིང་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། ཉིན་མོའི་དུས་སུ། ང་ཚོ་རྟར་ཞོན་པ་དང་ཆུར་བརྐྱལ་བ་ཡིན། རི་སྒང་ཀུན་ཏུ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་འཕྲོས་ཤིང་ཆར་བ་འབབ་རྒྱུ་ཉུང་བས་དེ་ནི་སྤྲོ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་དབྱར་གནང་གི་དུས་ཤིག་རེད།

གཡང་འཛོམས། ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ན་དེ་ནི་ཧ་ཅང་སྐྱིད་པོ་རེད། ང་རང་རྟར་ཞོན་རྒྱུ་ལས་ནགས་གསེབ་བརྒྱུད་ནས་འཆམ་འཆམ་ལ་འགྲོ་རྒྱུར་དགའ་མོད། དེ་ལས་དགའ་བ་ཞིག་ནི་གལ་ཏེ་ང་ལ་གོ་སྐབས་ལྡན་ན་གྲུ་ལ་བསྡད་དེ་གཙང་པོར་བརྒྱལ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་ལས་གཞན་ཅི་ཞིག་སྦྱབ་པ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། དགོང་མོའི་དུས་སུ། ང་ཚོས་མེ་ཕུང་སྦར་ཏེ་དེའི་སྟེང་ནས་ནུབ་ཚ་གཡོས་ཤིང་རོ་བཅུད་ལྡན་པའི་ཟ་མ་ཟོས་བ་དང་དུས་གཙང་གི་ཆུ་འཐུང་བ་ཡིན། ནུབ་ཚ་འཐུང་རྗེས་ང་ཚོས་མཉམ་དུ་གླུ་དབྱངས་བླངས་བ་དང་དེ་ནས་དགའ་སྤྲོའི་ངང་སྐར་ཚོགས་ཀྱི་འོག་ནས་གཉིད་དུ་ཡུར་བ་ཡིན། ང་ཚོ་རི་སྒང་དང་གྱེས་སྐབས་ངའི་སེམས་པ་ལྷག་པར་སྐྱོ་བྱུང་། བདག་གི་སེམས་ལ་རི་སྒང་ནི་སློབ་གྲྭ་ལས་ལྷག་པར་སྐྱིད།

གཡང་འཛོམས། ཁྱེད་ཀྱིས་དོན་དེ་སྐུ་ཞབས་སྨན་བྲིན་ལ་མ་བཤད་ན་བཟང་།

གཡང་འཛོམས། སྐུ་ཞབས་སྨན་བྲིན་ཟེར་བ་སུ་རེད།

གཡང་འཛོམས། ཁོ་ནི་ཕྱི་གླིང་བའི་དགེ་རྒན་གསར་བ་ཞིག་རེད། ཁོ་རང་ད་ག་ད་ག་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ན་ལངས་ནས་བསྡད་འདུག

བཀྲ་ཤིས། ཀྱེ། སྐུ་ཞབས་སྨན་བྲིན། ཁྱེད་དང་འཕྲད་པ་ངོ་མ་བཟང་།

སྐུ་ཞབས་སྨན་བྲིན། ཀྭ་ཡེ། བཀྲ་ཤིས། ལོ་འདིར་ཁྱེད་རང་ང་ཚོའི་སློབ་ཁྲིད་ལ་དགའ་བར་སྨོན།

བཀྲ་ཤིས། ང་དགའ་པོ་ཐག་ཡིན། སྐུ་ཞབས་སྨན་བྲིན། ངས་དབྱིན་ཡིག་ནི་བསླབ་བྱ་གཞན་དག་ལས་འཇེག་སྤྲོ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་རྟོགས་བྱུང་།

དབྱིན་ཇི་བ་དང་བོད་མིའི་རུས་མིང་།

ཞོགས་པར་བཟང་། སློབ་གྲོགས་ཚོ། ངའི་མིང་ལ་སྐུ་ཞབས་སྨན་བྲིན་ཟེར། ང་རང་སློབ་སྐབས་འདིའི་ཁྱེད་ཅག་གི་དབྱིན་ཡིག་དགེ་རྒན་ཡིན། ཁྱེད་ཚོར་བདག་ལ་དྲི་བ་འདོན་རྒྱུ་ཡོད་དམ།

ཡོད། སྐྱ་ཞབས་སྣ་ཁྲིན། ང་ལ་དྲི་བ་ཞིག་ཡོད། སྣ་ཁྲིན་ཟེར་བ་དེའི་དོན་ཅི་ཡིན།

ཁྱེད་ཀྱིས་དྲི་བ་བཏོན་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ལྷ་མོ། ‘སྣ་ཁྲི’ཟེར་བ་ནི་ངའི་མིང་གི་རྗེས་མ་ཡིན་ལ་ཁྱིམ་གྱི་རུས་ཀྱང་ཡིན། མིང་འདི་ངའི་ཡབ་དང་ཨ་མེས་སོགས་ལ་ཡང་གཅིག་མཚུངས་སུ་སྦྱོད་བཞིན་ཡོད། ངས་བསམ་ན‘སྣ་ཁྲིན’ལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ནང་དོན་ཅི་ཡང་མེད། དེ་ནི་དབྱིན་ཇི་བ་མང་ཤོས་ཀྱི་ཁྱིམ་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པ་ཁོ་ཐག་རེད། ངའི་ཐོག་མའི་མིང་ངམ་བཏགས་པའི་མིང་ནི‘ཅྷད་ལྲུ’ཡིན་པ་དང་བར་མའི་མིང་ནི‘ལྕེ’ཡིན། མིང་འདི་དག་ནི་ང་རང་སྐྱེས་དུས་སུ་ཕ་མས་ང་ལ་བསྩལ་བ་ཡིན།

ནུབ་ཕྱོགས་པ་ཡོད་ཚད་ལ་མིང་གསུམ་ཡོད་དམ།

དྲི་བ་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། བཀྲ་ཤིས། ནུབ་ཕྱོགས་པ་མང་ཆེ་ཤོས་ལ་མིང་གསུམ་ཡོད་དེ། འོན་ཀྱང་རྒྱུན་དུ་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་པའི་མིང་གཉིས་མ་གཏོགས་སྤྱོད་ཀྱིན་མེད། ང་ལ་རྒྱུན་དུ‘ཅྷད་ལྲུ་སྣ་ཁྲིན’ནམ་ཡང་ན‘སྐྱ་ཞབས་སྣ་ཁྲིན’ཞེས་འབོད་པ་དང་ངའི་སྤུན་གྲོགས་ཚང་མས་ང་ལ‘ཅྷད་ལྲུ’ཞེས་འབོད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཁྱོད་ལ་འདྲི་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད། ཟླ་བ། དབྱིན་ཇི་བ་དང་བོད་མིའི་རུས་མིང་གི་ཁྱད་པར་ཅི།

བོད་པ་མང་ཤོས་ལ་མིང་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད་པ་དང་དེ་ནི་ཡིག་འབྲུ་གསུམ་མམ་བཞི་ཡིས་གྲུབ་པ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲོལ་མ་སྐྱིད། ཡང་ན། བཀྲ་ཤིས་དོན་འགྲུབ། བོད་མིའི་རྒྱུན་དུ་ཁྱིམ་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་སྤྱོད་ཀྱིན་མེད། བོད་མིང་ཁ་ཤས་ནི་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀར་སྤྱོད་པ་ཡིན། དཔེ་བཞག་ན། ཚེ་རིང་རྒྱལ་ནི་ཕོ་ཡི་མིང་ཡིན་པ་དང་ཚེ་རིང་མཚོ་ནི་མོ་ཡི་མིང་ཡིན། དབྱིན་ཇི་བའི་མིང་ལ་མཚོན་ན་ཡང་འདི་འདྲ་ཡིན་ནམ།

དེ་རེད། དེ་འདྲ་རེད། དབྱིན་ཇི་བའི་མིང་ལ་ངན་འདོགས་མང་བོ་ཡོད་པ་དང་དེ་ནི་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀར་སྤྱོད་པ་ཡིན། དཔེ་བཞག་ན། ‘ཕད་ཁྲི་རེ་ཁྲུ’ནི་བུ་ཡི་མིང་ཡིན་ལ། ‘ཕུ་ཁྲུ་རེ་ཧྲུ’ནི་བུད་མེད་ཀྱི་མིང་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀར‘ཕད་ཁྲི’ཞེས ‘འབོད་པ་མི་འཁྲུང་བུང་གི་དོན་ཡིན།
དེ་ནི་ངོ་མ་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་ཞིག་རེད། སྐྱ་ཞབས་སྣ་ཁྲིན། ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ཚོར་དབྱིན་སྡེའི་མིང་ཞིག་བསྒྲལ་ན་ཆོག་གམ།

ངས་དེ་བསྩལ་ན་ལེགས་ཆོག དབྱངས་འཛོམས། ངས་ཁྱེད་ལ‘ཕད་སི་ཁྲི’ཞེས་འབོད།

སྡེ་ཚན་གཉིས་པ། ཁྱེད་རང་ཅི་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད།

ཁ་བརྡ།

གཟའ་ལྷག་པའི་ཉིན་གྱི་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་སྔོན་ལ།

སྐྱ་ཞབས་ལྕེ་ལོང་། ཞོགས་པར་བཟང་། ལྷ་མོ། དེ་རིང་ཁྱོད་སློབ་ཁང་དུ་སླེབས་པ་ཅུང་སྔ་མོ་འདུག

ལྷ་མོ།　ཀྱེ་ཡེ། ལྕམ་མོ་ལྕེ་ལོང་། ཁྱེད་དང་འཕྲད་པ་ཧ་ཅང་བཟང་། ནམ་རྒྱུན་དུ་ང་རང་སློབ་གྲོགས་གཞན་རྣམས་ལས་སློབ་ཁྲིད་ལ་ཡོང་བ་སྔ་བས། སློབ་ཁྲིད་འགོ་མ་བཙུམ་གོང་དུ་སློབ་ཚན་དག་ལ་བསྐྱར་སྦྱོང་བྱེད་ཐུབ།

སྐྱ་ཞབས་ལྕེ་ལོང་།　ཁྱེད་ཀྱིས་སློབ་ཚན་ལ་སྔོན་སྦྱོང་བྱེད་པ་ཅུང་འཕྱིས་སོང་ངམ།

ལྷ་མོ།　འོ། མིན། ངས་ཁ་སང་ཕྱི་དྲོར་སློབ་ཚན་ཐ་དག་ལ་སྔོན་སྦྱོང་བྱས་ཟིན། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ངས་ཡང་བསྐྱར་ཐེངས་གཅིག་ལྟ་བཞིན་ཡོད་པས་སྔར་ལས་རྗེ་ལེགས་སུ་འགྲོ་ཐུབ།

སྐྱ་ཞབས་ལྕེ་ལོང་།　བཟང་གི དེ་ནི་ངོ་མ་མི་སེམས་འགུལ་བའི་དོན་ཞིག་རེད། ཁྱེད་ནི་འཛིན་གྲྭའི་ནང་གི་སློབ་གྲོགས་གཞན་དག་ལས་བརྩོན་འགྲུས་ཆེ་བས། སློབ་མཐར་ཕྱིན་རྗེས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་རྩིས་ཡོད།

ལྷ་མོ། སྐབས་རེར་ངས་བསམ་པར་ང་རང་སྨན་པ་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད། སྐྱིར་ང་རང་རོལ་མོ་ལས་རྩེས་རིག་ལ་སྤྲོ་ཆེ་ནའང་ལན་རེར་ངས་བསམ་པར་སྒྱུ་རྩལ་ནི་ཚན་རིག་ལས་འཇུག་སྤྲོ་བས་ང་རང་སྒྱུ་རྩལ་པ་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད་ཡོད། དེ་ལས་ཀྱང་ན་ཙང་དགའ་བ་ནི་རོལ་མོ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངའི་སྙི་ལམ་གྱི་ཁྲོད་ན་ང་ནི་བུད་མེད་ཚོང་བ་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད། འདི་ན་འདེམ་བྱ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་དེ་ཐག་གི་གཅོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད།

སྒྲ་ཞབས་ལྟི་འོང་། ཁྱེད་ནི་སློབ་མ་སྤོ་རིག་ཅན་ཞིག་ཡིན་ལ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་འཛོམས་པས།
གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་མུ་མཐུད་དུ་འབད་བརྩོན་བྱེད་ན་བསམ་དོན་ཐམས་ཅད་ཡིད་བཞིན་དུ་འགྲུབ་ཐུབ།

རུས་སྦལ་དང་རི་བོང་།

གནའ་སྔ་མོ་ཞིག་ལ། ང་རྒྱལ་ཅན་གྱི་རི་བོང་ཞིག་དང་ཁེངས་སྐྱུང་ལྡན་པའི་རུས་སྦལ་གཉིས་ནགས་ཚལ་ཞིག་ཏུ་མཉམ་དུ་འཚོ་སྡོད་བྱས་ཡོད། རི་བོང་གིས་རང་ཉིད་རྒྱུགས་ན་རླུང་ལས་ཀྱང་མགྱོགས་པས་རུས་སྦལ་གྱི་ནུར་འགྲོས་ལ་བལྟས་ནས་ཁོ་ལ་ཀུ་རེ་རྩེད་བ་ཡིན། རུས་སྦལ་གྱིས་རི་བོང་གིས་རང་བསྙོད་བྱས་པར་ཡིད་མུག་ནས། ཉིན་ཞིག་ཁོས་རི་བོང་རྒྱུགས་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་ཞིག་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས།

"ཧ་ ཧ་ ཧ། འདི་ནི་ཀུ་རེ་མ་རེད་དམ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར། ནགས་ཚལ་འདིའི་ནང་དུ་ང་ལས་རྒྱུགས་ན་མགྱོགས་པའི་སྲོག་ཆགས་གཞན་མེད་པས་ངས་ཁྱོད་ལ་ཕམ་ཁ་སྟེར་ངེས་ཡིན།"ཞེས་རི་བོང་གིས་ལབ།

རུས་སྦལ་གྱིས"ངོ་མ་བཟང་གི ང་ཚོས་རྒྱུགས་རྩལ་འགྲན་དུས། སུ་ཞིག་མགྱོགས་པ་མཐོང་ཐུབ།"ཅེས་བཤད།

ནགས་གསེབ་ཀྱི་སྲོག་ཆགས་ཡོད་ཚད་རྒྱུགས་འགོ་བཙུམ་སར་སླེབས་ཏེ་རུས་སྦལ་གཅིག་པུ་དཔལ་བ་དཔལ་བུའི་དང་རྐང་ལམ་དེད་ནས་འགྲོ་དུས། ཁོ་ཚོས་རི་བོང་མགྱོགས་མྱུར་སྙོམས་ནགས་གསེབ་ལ་རྒྱུགས་པར་བལྟས། བལྟས་ཚོད་ལ་རི་བོང་ནི་རུས་སྦལ་ལས་མྱུར་དུ་རྒྱུགས་ལམ་གྱི་སྣེ་མོར་ཐོན་ཁོ་ཐག་རེད།

རི་བོང་རྒྱུགས་པ་ཧ་ཅང་མགྱོགས་པས་ཐང་ཆད་དེ་རྒྱུགས་མཚམས་བཞག་རྗེས། རུས་སྦལ་རྗེས་ཚོད་པར་སྒུག་རྒྱུ་བྱས། ཁོ་རང་ལྗོ་འཛམ་གྱི་ནང་དུ་ཉལ་བས་གཉིད་ཁུག་བྱུང་། "ངས་གཉིད་ཐུན་ཞིག་བརྒྱབ་དེ་ད་གཟོད་རྒྱུགས་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་དེའི་མཐར་གཏུགས་ནའང་། ང་རང་ཧར་བཞིན་ཧ་མོ་ནས་རྒྱལ་ཐུབ།"ཅེས་རི་བོང་གིས་ཁེར་ལབ་བརྒྱབ།

རི་བོང་གཉིད་ལ་ལྷུགས་པའི་སྐབས་དེར། རུས་སྦལ་གྱིས་ཤ་སྒྲིམ་ནས་ཁེར་རྐྱང་སྙོམས་མུ་མཐུད་དུ་གོག་ནུར་བྱས། མཐར་ཁོ་རང་རི་བོང་ལས་བརྒལ་ཏེ་རྒྱུགས་ལམ་གྱི་སྣེ་ཐིག་ཏུ་ཐོན། མཇུག་མཐར། རི་བོང་གཉིད་ལས་སད་དེ་ཡང་བསྐྱར་རྒྱུགས་འགོ་བཙུམས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཁོས་རུས་སྦལ་གྱི་རྗེས་བསྙེག་པར་རྒྱུགས་འགོ་རྩོམ་རྒྱུ་འཕྱི་དྲགས་སོང་། རུས་སྦལ་རྒྱུགས་ལམ་གྱི་སྣེ་ཐིག་གི་ཉེ་སར་སླེབས་དུས་སྲོག་ཆགས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་བསྟུགས་བརྗོད་ཀྱི་མེ་ཏོག་གཏོར། སྐབས་དེར་རི་བོང་ཁོ་ཚོ་ཡོད་སར་ཡོང་རྒྱུར་ངོ་གནོངས་བས་སྙ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ནགས་གསེབ་ཏུ་གོག་ནས་བུད་སོང་།

བསླབ་བྱ། མདུན་སྐྱོད་ཀྱི་གོམ་འགྲོས་དལ་ཡང་།།
བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་གོ་ཆ་བརྟན་པོས།།
རྒྱལ་ཁ་ཡི་དར་ཆ་བསྒྲེངས་སོང་།།

སྟེ་ཚན་གསུམ་པ། ཁ་སང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་སློབ་པ་ཡིན།

ཁ་བརྡ།

བཀྲ་ཤིས། ལྷ་ཡེ། གཡང་འཛོམས། ཁ་སང་དབྱིན་ཡིག་གི་སློབ་ཁྲིད་སྐབས་སུ་ངས་ཁྱོད་མཐོང་མ་བྱུང་། སློབ་ཁྲིད་སྐབས་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་སློབ་པ་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། འོ། ང་རང་སློབ་ཁྲིད་འཚོགས་འགོ་ཚུགས་དུས་སྨན་ཁང་ལ་སོང་བ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། སྨན་ཁང་། ཁྱེད་རང་ན་བ་ཡིན་ནམ།

གཡང་འཛོམས། མིན། ང་རང་སྨན་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་ངའི་ཨ་ཁུ་ལ་བལྟ་རུ་སོང་བ་ཡིན། ཁོ་བོར་ཁ་སང་ཕྱི་དྲོར་གཤེགས་བཅོས་བྱས་པ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། འོ། དེ་ཚབས་ཆེན་རེད་དམ།

གཡང་འཛོམས། མ་རེད། དེ་ཏ་ཙང་ཚབས་ཆེན་མ་རེད། དེ་ནི་སྤྱིར་བཏང་གི་གཤེགས་བཅོས་ཤིག་རེད། ཁོས་གཤེགས་བཅོས་ལ་སྔུག་དུས་ངའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀ་དང་ང་ཚོས་ཁོ་ལ་འདུག་རོགས་བྱས་པ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། ངས་ཁྱེད་ཀྱི་ཨ་ཁུ་མྱུར་དུ་བདེ་ཐང་ཡོང་བར་སྨོན་ལམ་འདེབས།

གཡང་འཛོམས། བཀའ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ། ངས་ཁྱོད་ཀྱི་སྨོན་ཚིག་ཁོ་བོར་བཤད་ངེས་ཡིན། བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ཀྱིས་སློབ་ཁྲིད་སྐབས་སུ་ང་ལ་སེམས་ཁུར་བྱས་པ་ཡིན་ནམ།

བཀྲ་ཤིས། ང་རང་ཁྱེད་ཀྱི་དོན་ལ་སེམས་ཁུར་ཙུང་ཙམ་བྱས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཚང་མ་བདེ་ལེགས་སུ་མཆིས་པས་ང་རང་ཧ་ཅང་དགའ།

གཡང་འཛོམས། བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ནི་ངོ་མ་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད། ཁྱེད་ཀྱིས་ངའི་ཕྱོགས་ལ་སེམས་ཁུར་བྱས་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ།

དཔྱལ་ཁང་ལ་འཁྲོག་བཅོམ་བྱས་པ།

མདང་དགོང་། མི་ཞིག་གིས་རྒྱ་ལམ་ཆེ་བ་དང་སྲང་ལམ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་གྲུ་ཟུར་ན་ཡོད་པའིABC དཔྱལ་ཁང་ལ་འཁྲོག་བཅོམ་བྱས། དེ་རིང་། ཉེན་རྟོག་པ་ཚང་མས་དཔྱལ་ཁང་བཅོམ་མཁན་དེའི་གཟུགས་དབྱིབས་ལ་ཞོད་དཔག་བྱེད་བཞིན་གདའ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཁོ་ཚོར་རོགས་བྱས་ཏེ་རྐུན་མ་དེ་འཛིན་ཐུབ་བམ།

སྐུ་ཞབས་ཙོ་ན་ནི་དཔྱལ་ཁང་དེའི་ལས་གཙོ་ཡིན་པ་དང་ཁོས་མདང་དགོང་དཔྱལ་ཁང་དུ་ལས་གཉེར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། གློག་གཟིམ་དུས་ཁོས་སྒོར་མོ་ཚང་མ་ཉེན་འགོག་སྒམ་གཅིག་ནས་གཞན་པ་ཞིག་ལ་སྐྱེལ་བཞིན་ཡོད། ཉེན་འགོག་སྒམ་དེའི་ལྡེ་མིག་ཡོད་མཁན་ནི་ཁོ་གཅིག་པུ་རེད།

ལྷུམ་མོ་སྒྲུ་རྡོན་གྱིས་དཔྱལ་ཁང་གི་ཉེ་འགྲམ་ན་ཡོད་པའི་སྟབས་བདེ་ཚོང་ཁང་དེའི་ནང་ན་ལས་གཉེར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། མདང་དགོང་། དཔྱལ་ཁང་ལས་སྒྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་གྲགས་པའི་སྐབས་དེར་ཁོ་མོས་སྒོར་མོ་བརྩི་བཞིན་པའི་སྐབས་རེད། མོ་ཚོང་ཁང་དང་ཁ་འབྲལ་དུས་མི་ཞིག་གིས་ཁུག་མ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟུང་ནས་དཔྱལ་ཁང་གི་མདུན་སྒོ་ན་རྒྱུག་བཞིན་འདུག ཤྲས་མོ་སྒྲུ་རྡོན་གིས་གཉེན་རྟོག་པར་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ཁོ་མོས་མཐོང་ཐོས་སུ་གྱུར་བ་རྣམས་གསལ་བཤད་བྱས།

སྐུ་ཞབས་སྟུ་མད་གཟུ་ནི་དཔྱལ་ཁང་གི་ལས་མི་ཞིག་རེད། ཁོས་ཡང་མདང་དགོང་གཞུང་ལམ་ཁང་ནས་བྱ་བ་བསྒྲུབས་སྟེ་འཕྱི་འདུག གློག་

གཟིམ་རྗེས་ཁོས་ལས་མཚམས་བཞག་ཅིང་རྒྱབ་ཕྱོགས་ནས་སྤྲ་ཞིག་ཐོས་དུས་ཁོས་ཡང་ལ་ཞིག་བཙལ་བཞིན་ཡོད། དེའི་རྗེས་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཁོའི་ཡིད་ལ་དྲན་གྱིན་མི་འདུག

ཉེན་རྟོག་མི་སྣ་ཐོན་དུས། སྐུ་ཞབས་ཙྩོ་ནུ་ཡིས་སྐུ་ཞབས་སུ་མད་གཟུ་ལ་རོགས་བྱས་ཏེ་སྨན་རས་ཞིག་ཁོའི་མགོ་ལ་དཀྲི་བཞིན་འདུག སྐུ་ཞབས་ཙྩོ་ནུ་ཡིས་བཤད་རྒྱུར། ངས་རྐུན་མས་སྐུ་ཞབས་སུ་མད་གཟུ་ཡི་མགོ་ལ་རྡུང་བ་ཐོས་འཕྲལ་ཁོ་བོའི་གཞུང་ལས་ཁང་ལ་རྒྱུགས་ནས་སོང་བ་ཡིན། ཁོས་ད་དུང་བཤད་རྒྱུར། རྐུན་མས་སྒོར་མའི་ཁུག་མ་བཟུང་ནས་དངུལ་ཁང་གི་ལྷག་སྒོ་ན་འགྲོ་དུས་ཁོས་ཉེན་རྟོག་པར་ཁ་པར་གཏོང་རྩིས་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར།

ད་ལྟ་ཨ་མེ་རི་ཁའི་སྒོར་མོ250,000 དངུལ་ཁང་ནས་བོར་སོང་། ཁྱེད་ཀྱིས་སུ་ཞིག་གིས་དྲང་མོར་མ་བཤད་པ་ཤེས་སམ། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་དངུལ་ཁང་ལ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་མཁན་དེ་སུ་རེད།

སྡེ་ཚན་བཞི་བ། ལུས་རྩལ་པའི་རྒྱུག་རྩལ་འགྲན་བསྡུར།

བློ་བ། ཞོགས་པར་བཟང་། བཀྲ་ཤིས། གཟའ་སྤེན་པའི་ཉིན་གྱི་རྒྱུག་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་སྟེང་ངས་ཁྱོད་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནམ།

བཀྲ་ཤིས། རེད་ཡ། ངས་བསམ་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་ང་མཐོང་བྱུང་། ངས་འཛིན་གྲྭའི་ཚབ་བྱས་ནས་འགྲན་བསྡུར་ལ་ཞུགས་སྐབས་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་ལག་གཡུགས་བྱེད་བཞིན་པ་ངས་མཐོང་བྱུང་།

བློ་བ། རེད་ཡ། ངས་ཁྱེད་ལ་ལག་གཡུགས་བྱས་པ་ཡིན། ཁྱེད་རང་སྨིད་བཞི་བརྒྱའི་ཤུགས་མཐུད་འགྲན་བསྡུར་ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ནམ།

བཀྲ་ཤིས། མིན། ང་རང་སྨིད་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་ཤུགས་མཐུད་འགྲན་བསྡུར་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན།

བློ་བ། ད་སྐབས་ངས་སེམས་ལ་དྲན་བྱུང་། ངས་མཐོང་དུས་ཁྱེད་རང་རྒྱུག་རྩལ་པ་གཞན་དག་ལས་མགྱོགས་པོ་འདུག འོན་ཀྱང་རྣལ་ཁྱེད་ཀྱི་རྗེས་ཚོད་སོང་བ་མ་ཡིན་ནམ།

བཀྲ་ཤིས། རེད། ཁོ་ངའི་རྗེས་ཚོད་སོང་། ཉིན་མོ་དེར་རྣལ་གྱི་སེམས་ལ་ཁོ་ནི་ང་ལས་སྟོབས་ཆེ་བར་སྙམ་འདུག རྒྱུག་རྩལ་མཇུག་རྫོགས་དུས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་མཁན་ནི་ཁོ་ཚོའི་རུ་ཁག་རེད།

བློ་བ། རེད་ཡ། ངས་ཁོ་བོའི་རུ་ཁག་ནི་ཆེས་སྟོབས་ཤུགས་ལྡན་པ་ཡིན་པར་བསམ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཉིན་མོ་དེར་ཁྱེད་ཀྱིས་ལྕགས་སྒོར་ཀྱང་འཕང་བ་མིན་ནམ། ཁྱེད་ཀྱིས་མི་གཞན་པ་ལས་ཐག་རིང་བོར་འཕེན་མ་ཐུབ་བམ།

བཀྲ་ཤིས། ཐུབ་བྱུང་། ངས་ཐུབ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཉིན་མོ་དེར། ཨུན་འདྲི་རོ་ནི་ལྕགས་སྒོར་འཕངས་ན་ཧ་ཅང་བཟང་། དེ་བས་ང་རང་ཕམ་པར་དོགས་ནས་སྐྲག་བྱུང་།

བློ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་དེར་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་རྒྱུགས་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་མཇུག་རྫོགས་དུས་ཁྱེད་ལ་ངལ་དུབ་བཟོས་པ་མིན་ནམ།

བཀྲ་ཤིས། རེད་ཡ། ངས་ལུས་སྟོབས་ཉམས་ཤིང་ཤུགས་ཟད་ཟིན།

དབྱར་ཁའི་དུས་སྟོན་དེ་དྲན་ནམ།

ཟླ༧པའི་ཚེས༢༤ཉིན་ལ།

བྱམས་བརྩེ་ཆེ་བའི་གྲོགས་དབྱངས་འཛོམས་ལགས།

བོད་ཟླ་དྲུག་པའི་ནང་ང་ཚོས་མགོ་ལོག་ནས་རོལ་བའི་དབྱར་ཁའི་དུས་སྟོན་དེ་ངའི་ཡིད་ལ་དྲན་ཏེ་མཚམས་འཇོག་མི་ཐུབ། སྐབས་དེའི་རྩྭ་ཐང་ནི་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པས་ཇི་འདྲའི་མཛེས་ཤིང་ལྷ་ན་སྡུག་ལ་མི་ཚང་མ་སྤྲོ་སྣང་གིས་ཁེངས་འདུག

ངས་ལུང་ཁུག་དེ་ན་ཡོད་པའི་གནས་གཞི་ངེས་མེད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་དེ་ཚོས་རས་གུར་ཕུབ་ཅིང་མེ་བུས་ཏེ་ལུག་ཤ་བཙོ་བཞིན་མཆིས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཡིད་ལ་དྲན་བྱུང་། རྩྭ་ཐང་དུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲེ་གའི་རྩལ་འགྲན་ཞིང་ཕོ་མོ་ཚང་མ་མདའ་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྩལ་འགྲན་མི་སྣ་ཡོངས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁ་ལོན་པར་རང་རང་གི་ནུས་པ་གང་ལེགས་འདོན་བཞིན་ཡོད།

མི་མང་པོས་ཀྱིས་རྟ་རྒྱུགས་འགྲན་བསྡུར་ལ་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཕོ་ཚོའི་རྟ་ནི་སྔོན་ཆད་ལས་རྒྱུགས་ན་མགྱོགས། རྒྱུགས་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་འགོ་བཙུགས་པས་རྟ་རྣམས་དཔུང་བ་མཉམ་གཤིབ་ཀྱིས་རྒྱུག་བྱུང་། རྒྱུག་ལམ་ཚར་ལ་ཉེ་ཞིང་ནོར་བུའི་རྟ་ནི་ཉི་མའི་རྟ་ཁོའི་རྗེས་ཆོད་རག་བར་དུ་ཆེས་ངར་ཅན་མིན་ནམ།

དུས་སྟོན་ལས་ང་རང་ཆེས་དགའ་བ་ནི་ཞབས་བྲོའི་འཁྲབ་སྟོན་ལ་བལྟ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། འཁྲབ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ལ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་གོས་ལ་གྱོན་ཤིང་ཕོ་མོ་ཚང་མ་ཞབས་བྲོ་འཁྲབ་ན་ཧ་ཅང་མཛེས་ཉམས་ལྡན། ངའི་སེམས་པ་རབ་ཏུ་སྤྲོ་ཞིང་འཁྲབ་སྟོན་པ་རྣམས་ནམ་ཡང་མཚམས་འཛོག་རྒྱུ་མེད་པར་རེ་བ་བཅངས། ང་འཕྲུལ་སྣང་སྐྱེས་བ་མིན་ན་ཕོ་ཚོ་ཚང་མས་སྤྲིན་གྱི་གདེངས་ཀ་ན་ཞབས་བྲོ་འཁྲབ་པ་ཀྲིན་འདུག

ངའི་རེ་བ་ཡིན་ན་ང་རྣམ་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་མིན་པར་མཁྱེན། དེས་ན་སང་ལོའི་དབྱར་ཁའི་དུས་སྟོན་ལ་ང་རང་སླར་ཡང་ཞུགས་ཐུབ། སྐབས་དེར་ཁྱེད་རང་ང་དང་སླར་ཡང་འབྲེལ་འདྲིས་ཐེངས་གཅིག་བྱེད་རོགས།

ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ།

སྒྲོལ་མ་ནས།

སྤེ་ཚན་ལྔ་པ། དགོན་པར་འགྲོ་བ།

སྒྲོལ་མ། ཞོགས་པར་བཟང་། ནོར་བུ། དེ་རིང་ནི་ནམ་ཟླ་ཡག་པའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ཡིན་པས་ང་གྲོགས་པོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ལྷ་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། ཁྱེད་རང་ང་ཚོར་འགྲོགས་ནས་འགྲོ་འདོད་དམ།

ནོར་བུ། སྒྲོལ་མ། ང་ཁྱེད་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་འགྲོ་ཐུབ་རྒྱུ་མ་རེད། ང་རང་དགོན་པར་སོང་སྟེ་མཆོད་མེ་སྒྲོན་ནས་མ་ཎི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་རྒྱུ་ཡིན།

སྒྲོལ་མ། ཁྱེད་རང་གཟའ་འཁོར་སྟོན་མའི་དུས་སྐབས་འདི་ལ་དགོན་པར་སོང་བ་མིན་ནམ། ངས་བསམ་ན་ངས་ལམ་བར་ནས་ཁྱེད་རང་མཐོང་བྱུང་།

ནོར་བུ། རེད་ཡ། ང་རང་གཟའ་འཁོར་སྟོན་མར་དགོན་པར་སོང་བ་ཡིན། ངའི་ཁྱིམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཞུང་

མཐར་ཡང་གཟའ་འཁོར་གཅིག་ལ་དགོན་པར་ཐེངས་གཅིག་འགྲོ་དགོས་བར་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཡོད། ངའི་སྲིང་མོ་རྒྱུན་དུ་དབྱར་གནང་དང་དགུན་གནང་གི་སྐབས་སུ་ང་དང་མཉམ་དུ་དགོན་པར་སོང་བ་ཡིན།

སྒྲོལ་མ། ངས་གོ་ཐོས་ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་གང་མང་ཞིག་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་མང་པོ་ནས་ང་ཚོའི་སྡེ་བར་ཆགས་པའི་དགོན་པ་འདི་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པར་ཡོང་ཡོད། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གདན་ས་གསལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་ཁོ་ཐག་རེད།

ནོར་བུ། རེད། དེ་རེད། སྡེ་བ་ཞོལ་མ་ན་ཡོད་པའི་ཇོ་མོ་དགོན་པ་དེ་ནི་ཨ་མདོ་ས་ཁུལ་དུ་ཆེས་ཆེ་བའི་ཇོ་མོ་དགོན་པ་ཡིན། ངའི་ཨ་ཕས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ས་དེ་རུ་ཇོ་མོ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་ཅིང་། ཇོ་མོ་དགོན་པའི་ཉེ་སར་ཡོད་པའི་མཆོད་རྟེན་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་བཟོ་བསྐྲུན་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་རེད་ཟེར།

སྒྲོལ་མ། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་གྲྭ་བ་དང་ཇོ་མོ་བྱེད་རྒྱུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ཆེས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ཐབས་ལམ་རེད་དམ།

ནོར་བུ། ངས་བསམ་པར་མི་ཞིག་ཡིན་ཚེ། བཙུན་པ་དང་བཙུན་མའི་དགོན་པ་གཉིས་ཀ་གང་ན་ཡང་གནས་གཞི་བཙོས་མེད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ་རྣམ་དག་ཞིག་བྱེད་ཆོག ང་ལ་མཚོན་ན་བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་མི་གཞན་པར་བརྩི་བཀུར་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ལྷག་པར་གལ་ཆེ། ང་རང་ཆོས་ལུགས་གཞན་པ་ཚང་མས་ཀྱང་ལྟ་བ་འདི་འདྲ་བརྗོད་པར་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

སྒྲོལ་མ། ངས་བལྟས་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་བདེན་གྲི བཟང་གི གཞུག་ནས་མཐའ། ངས་ཚུ་ཁ་ནས་གྲོགས་པོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་བརྩི་བཀུར་གྱི་ཐད་ལ་ཉམས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

སློབ་ཚན། འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས།

སྒྲོལ་མ་ནི་འཛམ་གླིང་སྟེང་གི་ཆོས་ལུགས་རིགས་མི་མཐུན་པ་མང་པོའི་ཕྱོགས་ལ་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཡོད་པ་རེད། མོའི་ཨ་ཕ་ཉིམས་ཁོ་མོར་མཚོ་སྔོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་མ་ཟད་ད་དུང་ཆོས་ལུགས་གཞན་པ་འགའ་ཡོད་ཟེར། ཉེ་འཁོར་གྱི་སྡེ་བ་མང་ཤོས་ནི་ཁ་ཆེ་བ་ཡིན་པ་དང་ཁོ་ཚོའི་སྡེ་བའི་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཀྱང་དབྱི་སི་ལན་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་མོའི་ཨ་མ་མཚོ་མོས། དབྱི་སི་ལན་ཆོས་ལུགས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ལུགས་དང་ཡུག་ཐད་ཆོས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་རྩ་བའི་ཁྱད་ཆོས་དེ་ལྡན་ཟེར། ཉེ་མས་ད་དུང་བཤད་རྒྱུར། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་དང་རྗིན་དྷུའི་ཆོས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བར་འདྲ་ས་མང་པོ་ཡོད། སྒྲོལ་མས། འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཚང་མ་ཐ་དད་ཡིན་པ་འདྲ་ཡང་ལྟ་བ་གང་མང་ཞིག་གི་ལམ་ནས་ཁོ་ཚོ་ཧ་ཅང་མཐུན་པ་ཡིན། ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་སྐྱེས་འགྲོ་ཀུན་མཉམ་དུ་འཚོ་བར་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས་མོད། དེ་དག་གིས་རྒྱུན་དུ་མི་རྣམས་ཕྱོགས་ཁག་ཏུ་བཅར་ཡོད་ཟེར་ཞིང་། ཁོ་མས་རྒྱུན་པར་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་རྒྱུས་ལོན་བྱས་ཏེ་འཁོན་འཛིང་རྣམས་ཞི་འཇགས་སུ་གཏོང་དགོས་བསམ་བཞིན་འདུག

སྒྲོལ་མར་ཡུག་ཐད་པ་དང་རྗིན་དྷུ་པའི་གྲོགས་པོ་གཅིག་ཀྱང་མེད། འོན་ཀྱང་། ཁོ་མོ་བཀྲ་ཤིས་དང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ནས་ཡེ་ཤེས་པ་འགའ་ཤས་ལ་ཐུག་མྱོང་། སྒྲོལ་མས་ཁོ་ཚོའི་ཆོས་ལུགས་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་རང་གི་ཆོས་ལུགས་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྒྲོལ་མར། ནུབ་ཕྱོགས་པ་མང་ཤོས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ལུགས་ལས་ཆོས་ལུགས་གཞན་པར་དད་པ་བྱེད་མཁན་ཡིན་པ་དང་ཁ་ཤས་ནི་ཆོས་ལུགས

གང་གི་རྗེས་ཀྱང་འབྲངས་མེད། ལྷམ་མོ་ལི་འོང་གྱིས་ཡེ་ཤེས་འབྱུངས་སྐར་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ལུགས་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀར་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བའི་ཉིན་མོ་ཞིག་རེད་ཟེར་བྱུང་། རྒྱུ་མཚན་ནི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཤོས་སུ་དེ་ནི་མི་རྣམས་ལ་མཚོན་ན་དུས་ཆེན་གྱི་ཉིན་མོ་ཞིག་ཡིན། སྒྲོལ་མ་ཁོ་མོའི་གྲོགས་པོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཡེ་ཤེས་འབྱུངས་སྐར་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དད་མོས་བྱེད་ཡུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁོའི་གྲོགས་པོ་ཚོར་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་གནས་སྐོར་གྱི་གཏམ་གླེང་བྱ་བར་སེམས་པ་བྲེལ་བཞིན་འདུག

སྡེ་ཚན་དྲུག་པ། ཤེས་ཚིག་འབྱུལ་བ།

ཁ་བརྡ།

བཀྲ་ཤིས། ལྷ་ཡེ། གཡང་འཛོམས། བལྟས་ཚོད་ལ་དེ་རིང་ཕྱི་དྲོ་ཁྱེད་ཧ་ཅང་དགའ་འདུག ཁྱེད་ཀྱི་གདོང་ལ་འཛུམ་ཀྱིས་ཁེངས་བ་ཅིག་ཞིག་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། ཀྱཻ་ཡེ། བཀྲ་ཤིས། ང་ཙུང་ཙམ་ངོ་གནོང་གི ངས་ད་ག་ད་ག་ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭའི་སྐད་རྩོམ་འགྲན་བསྡུར་གྱི་ཁྲོད་དུ་བྱ་དགའ་ཨང་དང་པོ་ བླངས་བ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། དེ་ནི་ངོ་མ་བཟང་གི རྟེན་འབྲེལ་ཞུ། ཁྱེད་རང་དགའ་སྤྲོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ཡོད་ཁོ་ཐག་རེད།

གཡང་འཛོམས། འོ། དེ་འདྲ་ཞིག་མ་རེད། ངས་ཆེས་བཟང་བའི་སྐད་རྩོམ་འབྲི་ཐུབ་པར་མ་འདོད། ངའི་སེམས་པར་ཁྱེད་ཀྱི་སྦྲིང་མོས་བྲིས་པའི་སྐད་རྩོམ་ནི་ངའི་དེ་ལས་བཟང་སྣམ། ང་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སོང་ཞེས་ཐོས་འཕྲལ་ང་རང་ཧ་ལས་ཏེ་དཔེ་ཆ་ཡང་ཐང་ལ་ལྷུང་སོང་།

བཀྲ་ཤིས། རེད་ཡ། དཔྱད་བརྗོད་མཁན་ཚོས་ཆེས་བཟང་བའི་སྐད་རྩོམ་འདེམས་ཡོད་པ་ཁོ་ཐག་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱི་སྐད་རྩོམ་ངེས་པར་དུ་ཀུན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་གདོན་མི་ཟ།

གཡང་འཛོམས། རེད་ཡ། ཐླ་བས་དེ་འདྲ་བསམ་གྱིན་མེད། ཁོས་བྲིས་པའི་སྐད་རྩོམ་ལ་བྱ་དགའ་ཨང་གསུམ་པ་ཐོབ། ཁོས་བྲིས་པའི་སྐད་རྩོམ་ནི་སློབ་སྐབས་སྔོན་མ་ལས་བཟང་མོད་བྱ་དགའ་ཨང་དང་པོ་མ་ཐོབ་པས་རེ་ཐག་ཆད་ཅིང་མཇུག་འབྲས་ཐོས་འཕྲལ་ཧ་ཅང་མི་དགའ་བར་གྱུར་ཏེ་སློར་ཕྱིར་བུད་སོང་།

བཀྲ་ཤིས། ཁོའི་སེམས་ལ་དེ་འདྲ་འདོད་པས་ང་རང་དོགས་མི་བདེ། འོན་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་སྐད་རྒྱག་པ་དེ་འགྲན་ཚོགས་ལ་མ་ཞུགས་ཆེ། ཕལ་ཆེར་ཐེངས་རྗེས་མར་ཁོ་རང་ལ་བྱ་དགའ་ཨང་དང་པོ་ཐོབ་ངེས་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། འོ། བཀྲ་ཤིས། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་བསྟོད་པ་མ་བྱེད།

བཀྲ་ཤིས། ངས་བཤད་པ་དྲང་བདེན་ཡིན་ལ། ཁྱེད་ཀྱིས་སྐད་རྒྱག་དེ་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་ང་ལ་འདོན་རྒྱུ་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། ངས་ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་བསྟོད་པ་བྱེད་མཚམས་འཇོག་རོགས་བར་དུ་སྐད་རྒྱག་འདོན་རྒྱུ་མིན།

བཀྲ་ཤིས། བཟང་གི གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་ངས་བཤད་པར་ཡིད་མ་ཆེས་ཆེ། ངས་ཁྱོད་ལ་བསྟོད་པའི་སྐད་ཚིག་ཅིག་འབྲི་ངེས།

སློབ་ཚན། ཝ་མོ་དང་ཁྭ་ཏ།

ཉིན་ཞིག་ཝ་མོ་ཞིག་དཔལ་བུའི་དང་ནགས་གསེབ་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཁོ་རང་ཧ་ཅང་ལྟོགས་དྲགས་པས་འགུལ་ཡང་ དཀའ་བར་གྱུར། ཡུད་ཙམ་འགོར་རྗེས། ཁོས་སྡོང་པོ་ཞིག་གི་ཡལ་གའི་རྩེ་མོ་རུ་ཁྭ་ཏ་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང་། ཁྭ་ཏའི་ཁ་ནང་དུ་ཚོང་ར་ནས་འཕྲེར་ཡོང་བའི་ཕྱུར་བ་ལེབ་མོ་ཞིག་ཡོད། ཝ་མོས་དེ་མཐོང་འཕྲལ་སྔར་ལས་བཀྲེས་ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་བར་ཁྭ་ཏ་སྒྲོ་བ་སྐྱེས། ཝ་མོས་བློ་བུར་དུ་བློ་ལས་འགོངས་པའི་ཐབས་ཤིག་རྙེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱང་ཡ་མཚན་སྐྱེས། ཁོས་གལ་ཏེ་ཐབས་ཤེས་འདི་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་ན་ཁྭ་ཏའི་ཞིམ་མངར་ཅན་གྱི་ཕྱུར་བ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོང་ཟས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཤེས།

ཝ་མོ་དེ་ཁྭ་ཏ་བསྡད་ཡོད་པའི་སྡོང་པོ་དེའི་འོག་ནས་འགྲོ་མཚམས་བཞག་སྟེ་ངག་འཇམ་པའི་ངང་"སྙིང་གི་གྲོགས་པོ་ལགས། དེ་རིང་ཞོགས་པར་ཁྱེད་རང་ཧ་ཅང་མཛེས་པ་མིན་ནམ། ཁྱེད་ཀྱི་གཤོག་སྒྲོ་ནི་བྱ་གླག་གི་སྒྲོ་དང་མཚུངས། ཁྱེད་ཀྱི་མདུག་སྒྲོ་ནི་རྨ་བྱའི་མདུག་སྒྲོ་ལྟར་ཞེང་ཆེ། ཁྱེད་ཀྱི་སྙེར་མོ་ནི་དོམ་གྱི་སྙེར་མོ་ལྟར་ཤུགས་ཀྱིས་ཁེངས་ཡོད། ཁྱེད་རང་འདི་འདྲའི་སྙིག་ཉམས་ལྡན་པས་ངག་གི་འགྱུར་བ་ཡང་ཕྱི་ལུས་ཀྱི་མཛེས་ཉམས་ལྟར་སྙན་པ་ཁོ་ཐག་ཡིན། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་གླུ་ཞིག་བླངས་ཆོ་ང་རང་སྤྲོ་སྣང་གིས་མྱོས་ཏེ་བྲོ་འཁྲབ་ངེས་ཡིན།"ཞེས་བཤད།

ཁྭ་ཏ་དེ་དགའ་སྤྲོས་ཁེངས་ཏེ་གཤོག་སྒྲོ་བརྡེབས་ཅིང་མདུག་མ་གཡུག ཝ་མོས་བཤད་པའི་ཚིག་དེས་ཁོ་རང་ང་རྒྱལ་སྐྱེས་ཤིང་ཁ་གདང་སྟེ་སྙན་འཛེབས་ཀྱི་གླུ་བླངས་བྱུང་། ཁོ་མོས་ཁ་གདང་མ་ཐག་ཕྱུར་བ་དེ་ཁ་ནང་ནས་ཤོར་ཏེ་ཝ་མོ་ཡོད་སར་ལྷུང་།

ཝ་མོས་ཕྱུར་བ་དེ་རང་གི་ཁ་ནང་དུ་བཟུང་སྟེ་འཛུམ་གྱིས་ཁེངས་ཤིང་སྤྲོ་བ་འབུམ་གྱི་མྱོས་ཏེ་སྡོང་གསེབ་ནས་བྲོ་འཁྲབ་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོས་ཞིམ་མངར་ཅན་གྱི་ཕྱུར་བ་དེ་དགོང་ཟས་སུ་མ་སྤྱད་གོང་ཁྭ་ཏར་བསམ་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་བཏོན་པ་སྟེ་ཐེངས་རྗེས་མར་སུ་ཞིག་གིས་ཁྱེད་ལ་བསྟོད་བསྔགས་བྱེད་ཀྱང་ཁ་དམ་པོར་སྡོམ་ཟེར་བྱུང་།

བསླབ་བྱ། ངོ་བསྟོད་གཏམ་ལ་ཡིད་སྟོན་བྲལ།

སྡེ་ཚན་བདུན་པ། གསུངས་བཞིན་སྒྲུབ་པ།

ཁ་བརྡ།

བཀྲ་ཤིས། ཀྭ་ཡེ། ཟླ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ཟླ་བ། ངའི་རྣན་ཀྱི་སྐྱེས་སྐར་ལ་སྒོ་ངའི་ག་ལེབ་སོབ་སོབ་ཞིག་འཁྱེར་རྩིས་ཡོད་པས་གཟའ་འཁོར་སྔོན་མར་ཧྲད་ལེན་ལ་ཞུ་བ་བྱས་ཏེ་ཟས་པོ་ཞིག་འཁྱེར་ནས་ཡོང་དུ་བཅུག་པ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། འོ། དེ་ཚོ་མ་དཀའ་མོ་རེད། ཁོ་མོས་ཁྱེད་ལ་ཅི་ཞིག་བཤད་སོང་།

ཟླ་བ། ཁོ་མོས་ཐོག་མར་དཀར་ཡོལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྒོ་ང་བཞི་བརྫོལ་དགོས་པ་དང་དེ་ནས་མར་ཞུམ་པའི་ཕྱེད་ཀ་ཙམ། ཀ་ར་ཞུམ་པ་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཀ་བཅས་དཀར་ཡོལ་ནང་དུ་འཕེན་དགོས། མཇུག་མཐར་མོས་ང་ལ་གྲོ་ཕྱེ་ཞུམ་པ་བཞི་དཀར་ཡོལ་ནང་དུ་བསྣན་རྗེས་ཚང་མ་སླ་ངའི་ནང་དུ་ལྷུག་དགོས་ཟེར།

བཀྲ་ཤིས། ཧེན། དེ་ཧ་ཅང་འགྲིག་མིན་མི་ཤེས།

ཟླ་བ། ངས་ཁོ་མོས་བཤད་པ་ལྟར་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངས་ནོར་འཁྲུལ་འགའ་བཟོས་ཡོད་སྙམ། ངས་ཁོ་མོར་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་དྲི

བ་ཞིག་བརྟེན་ན་འདོད། ཡིན་ཡང་ཁོ་མོ་ཡུལ་ན་མེད།

བཀྲ་ཤིས། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ཟས་དེའི་དྲོ་བ་མྱངས་སུ་བཅུག་སྟེ་གནད་དོན་ཡོད་མེད་བལྟ་རུ་བཅུག་ན་འདོད་དམ། ཕལ་ཆེར་ངས་ཁྱེད་ལ་རོགས་བྱེད་དེ་ནོར་འཁྲུལ་བཅལ་ཐུབ་སྙམ།

ཟླ་བ། ལོས་ཆོག ད་དེ་བྱོས།

བཀྲ་ཤིས། ཟླ་བ། འདིའི་བྲོ་བ་ཏ་ཙང་བཙོག ངས་ནོར་འཁྲུལ་དེ་རྙེད་བྱུང་། སྣོད་འདིའི་ནང་གི་རྒྱོང་རྫས་དཀར་པོ་དེ་ཅི་ཡིན།

ཟླ་བ། ངས་བསམ་ན་དེ་ཀ་ར་རེད།

བཀྲ་ཤིས། དེ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་ནོར་འཁྲུལ་རེད། འདི་ཀ་ར་མ་རེད། ཚྭ་རེད།

སློབ་ཚན། གཟའ་སྤྱིན་པའི་མཚན་མོ།

གཟའ་འཁོར་སྔོན་མའི་གཟའ་སྤྱིན་པའི་ཉིན་ལྷ་མོས་ཏད་ལིན་ཁྲིད་དེ་བོད་ཀྱི་ཟ་ཁང་ཞིག་ནས་དགོང་ཟས་ལ་རོལ་བ་རེད། གངས་ལྗོངས་ཟ་ཁང་ནི་ཏད་ལིན་དང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཡོད་སའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དེའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་བསུ་འཐོབ་པའི་ཟ་ཁང་ཡིན། དེ་ནི་ཏད་ལིན་གྱིས་ཐོག་དང་པོར་བོད་ཀྱི་ཟ་མ་བཟའ་བའི་ཉིན་ཡིན། འདི་ནི་ཁོ་ཚོས་ཟ་ཁང་ནས་བཤད་པའི་ཁ་བརྡའི་སྐོར་རེད།

“ཁྱེད་ཀྱི་ཅི་ཞིག་ཟ་འདོད་ཡོད།”ཅེས་ཞབས་ཞུ་པས་དྲིས།

ལྷ་མོས“ངས་བག་ཐུག་འཐུང་ན་འདོད། ཏད་ལིན། ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་བག་ཐུག་འཐུང་འདོད་དམ།”ཞེས་བཤད།

“ངས་ཤ་ཟ་འདོད་མེད། ཁྱེད་ཚོར་སྔོ་ཚལ་གྱིས་བཟོས་པའི་བག་ཐུག་ཡོད་དམ།”ཞེས་ཏད་ལིན་གྱིས་ལན་བཏབ།

“དགོངས་པ་མ་ཚོམ། ང་ཚོར་དེའི་རིགས་མེད། ཁྱེད་ཀྱིས་དེའི་ཚབ་ལ་རྟམ་པ་ཟ་འདོད་དམ།”ཞེས་ཞབས་ཞུ་བའི་བཤད།

“ངས་དེར་འདང་ཙུང་ཙམ་ཞིག་རྒྱག་དང་། ལྷ་མོ། རྟམ་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན།”ཞེས་ཏད་ལིན་གྱིས་བཤད།

ལྷ་མོས“རྟམ་པ་ནི་བོད་ཡུལ་ན་དར་ཆེ་བའི་ཟས་རིགས་ཤིག་ཡིན་ལ། རྟམ་པ་ལས་བར་ཐོག་མར་མར་དང་ཕྱུར་བ་གཉིས་ཆུ་ཁོལ་ནང་དུ་སྦྲང་ཤིང་དེ་ནས་དེའི་ནང་དུ་རྟམ་ཕྱེ་བསྣན་དགོས། གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་བྲོ་བ་མངར་མོ་ལ་དགའ་བ་ཡོད་ན་ནང་དུ་ཀ་ར་ཡང་སྣོན་དགོས། དེ་ནི་ངོ་མ་ཏ་ཙང་ཞིམ་མངར་ལྡན།”ཞེས་བཤད།

“འོ། དེ་གོ་ཚུལ་གྱི་ངོ་མ་བཟང་། ངས་རྟམ་པ་བཟའ་འདོད།”ཅེས་ཏད་ལིན་གྱིས་བཤད།

“ཁྱེད་ཀྱིས་ཟ་མ་དང་མཉམ་དུ་ཁུ་བའི་རིགས་འཐུང་འདོད་དམ།”ཞེས་ཞབས་ཞུ་པས་དྲིས།

“འཐུང་འདོད་ཡོད། ཁུ་བ་དཀར་ཡོལ་དོ་འཁྱེར་ཡོང་རོགས། ད་དུང་བྲོ་སྣན་བཏབ་ཡོད་པའི་བག་ཐུག་ལས་དགོས། ང་རང་ཆེས་དགའ་བ་བྲོ་སྣན་བཏབ་ཡོད་པའི་བག་ཐུག་ཡིན།”ཞེས་ལྷ་མོས་བཤད།

ཁོ་ཚོས་ཟ་མ་བཟས་རྗེས། ཏད་ལིན་གྱིས་ལྷ་མོ་གཟའ་འཁོར་རྗེས་མའི་གཟའ་སྤྱིན་པར་མོའི་སྡོད་ཤག་ཏུ་དགོང་ཟས་ལ་རོལ་བར་ཡོང་ཐུབ་མིན་དྲིས། གལ་ཏེ་ཐུབ་ཚེ་ཏད་ལིན་གྱིས་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཟ་མ་འགའ་ལྷ་མོར་ཟ་རུ་འཇུག་རྒྱུ་ཡིན་པས། ལྷ་མོར་ཟས་རིགས་གསར་བའི་བྲོ་བ་མྱོང་བའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་ངེས། ལྷ་མོས་ཡོང་འདོད་ཡོད་ཅེས་བཤད།

སྦྱོང་ཚན་བརྒྱད་པ། ཁྱེད་ཀྱིས་ངའི་ཁྱི་མཐོང་བྱུང་ངམ།

ཁ་བརྡ། *(ཉི་མའི་ཁྱིམ་དང་བར་ཐག་ཉེ་བ།)*

ཉི་མ།　ཕྱི་དྲོར་བདེ་ལེགས། ནོར་བུ། དུས་ཡུན་རིང་པོར་ཐུག་འཕྲད་མ་བྱུང་བས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ནོར་བུ།　ངས་རང་གི་ཁྱི་བོར་སོང་བས་དེ་འཚོལ་བཞིན་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་རིང་ངའི་ཁྱི་དེ་མཐོང་བྱུང་ངམ།

ཉི་མ།　དགོངས་པ་མ་ཚོམ། དེ་རིང་ངས་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱི་དེ་མ་མཐོང་། འོན་ཀྱང་ཁ་སང་ངས་དེ་ཤིང་ཏོག་ལྡུམ་རྭའི་ཉེ་འགྲམ་ནས་མཐོང་བ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་དེར་བཙལ་སོང་ངམ།

ནོར་བུ།　མིན། ངས་དེར་མ་བཙལ། ངས་དེ་ན་ཡོད་མེད་ལ་བལྟ།

(ཤིང་ཏོག་ལྡུམ་རྭའི་ནང་དུ།)

མཚོ་མོ།　ཀྭ་ཡེ། ནོར་བུ། ཁྱེད་རང་ཅི་འདྲ་རེད།

ནོར་བུ།　ཉེ་ལམ་ང་རང་ཧ་ཅང་བཟང་། འོན་ཀྱང་དེ་རིང་ངའི་སེམས་ཅུང་ཙམ་སྡུག ངས་ཉིན་འགར་རང་གི་ཁྱི་དེ་མ་མཐོང་བས་ང་རང་དེ་བྲོས་འགྲོ་བར་སྐྲག་བཞིན་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་ག་ས་གང་དུ་ངས་ཁྱི་དེ་མཐོང་བྱུང་ངམ།

མཚོ་མོ།　ཡིན། ངས་དེ་མཐོང་བྱུང་། དེ་རིང་ཞོགས་པར་ངས་དེ་ཞིང་འོག་གི་ཆུ་འགྲམ་ནས་མཐོང་བྱུང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ཞིང་ཁར་ཨེ་བཙལ།

ནོར་བུ།　མ་བཙལ། ངས་དེར་མ་བཙལ། ད་ང་ཞིང་ཁར་བཙལ་དུ་འགྲོ།

(ཞིང་ཁ་རུ།)

སྒྲོལ་མ།　ཨ་ཡེ། ནོར་བུ། ངས་ཁྱེད་རང་མ་མཐོང་བར་དུས་ཡུན་རིང་པོར་འགོར་སོང་བས་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ།

ནོར་བུ།　ཀྭ་ཡེ། སྒྲོལ་མ། ཁྱེད་ཀྱིས་ངས་ཁྱི་དེ་མཐོང་བྱུང་ངམ། ངས་དེ་གང་ས་ཀུན་ལ་བཙལ་ཀྱང་ད་དུང་རྙེད་རྒྱུ་མི་འདུག

སྒྲོལ་མ།　ངས་སྔོན་ཏག་ཏག་འདི་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱི་དེ་ཤིང་ཏོག་ལྡུམ་རྭའི་ཞིང་ཁ་ནས་མཐོང་བྱུང་ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་རུ་བཙལ་བ་ཡིན་ནམ།

ནོར་བུ།　མིན། ངས་དེར་མ་བཙལ། ལོ། ལྟོས་དང་། དེ་ངའི་ཁྱི་རེད་དམ། རེད། དེ་རེད། ཤོག འདིར་ཤོག ངས་ཁྱོད་དྲན་བྱུང་།

སྒྲོལ་མ།　ཁྱེད་རང་གཉིས་ཀས་ཕན་ཚུན་བཙལ་ནས་རྙེད་པར་ང་རང་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་།

སློབ་ཚན། སྐད་ཁང་ནས་དངོས་སྦྱོང་བྱས་པ།

ལོ་རིམ་གཉིས་པས་དེ་རིང་སྐད་ཁང་ན་དངོས་སྦྱོང་བྱེད་བཞིན་འདུག སློབ་མ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སློབ་གྲྭ་ནས་སྐྱེས་དངོས་རིག་པ་སྦྱངས་ཡོད་པས་ད་ལྟ་ཁོ་ཚོས་སྐད་ཁང་ནས་སྐད་པ་ཞིག་བྱེད་ན་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཐད་ལ་རྒྱུས་ལོན་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་རེད།

སྲས་མོ་ཆོས་མཚོ་ལགས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཚོར་སྐད་ཁང་གི་མ་ལག་ཡོད་ཚད་མཚམས་སྦྱོར་བྱས། སློབ་མ་ཚོས་ནད་པ་ཞིག་དང་གླིང་མོལ་བྱེད་རྒྱུར་ཁོ་མོ་འཐད་པ་བྱུང་ཤིང་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁོ་ཚོས་སྐད་པས་མི་རྣམས་ལ་ཅི་ལྟར་རོགས་རམ་བྱེད་པའི་ཐད་རྒྱུས་ལོན་ཟབ་མོ་བྱེད་ཐུབ།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས"ཁྱེད་ལ་ཆམ་པ་ཐེབ་པ་ཡིན་ནམ།"ཅེས་ནད་པར་དྲིས།

"ངས་བསམ་ན་དེ་འདྲ་ཞིག་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཉིན་འགར་ངའི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་གཞི་མི་བདེ་ཞིང་མཚན་མོའི་དུས་སུ་གཉིད་བཟང་པོ་ཞིག་ཀྱང་མ་ཁུགས།"ཞེས་ནད་པས་བཤད།

“སྨན་པ་ཆོས་མཆོས་ཁྱེད་ཀྱི་དྲོད་གྲངས་འཇལ་ཨེ་ཐུབ།”ཞེས་གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་དྲིས།

ནད་པས“ཡིན། མོས་དྲོད་ཚད་འཇལ་ཐུབ། ཁོ་མོས་ང་ལ་ངའི་ལུས་ཀྱི་དྲོད་གྲངས་ནི་རྒྱུན་ལྡན་རེད་ཟེར།”ཅེས་བཤད།

“མོས་ཁྱེད་ལ་སྨན་ཁབ་ཞིག་ཨེ་བརྒྱབ།”ཅེས་ཟླ་བའི་དྲིས།

ནད་ པས“མིན། ཁོ་ མོས་ ང་ ལ་ སྨན་ ཁབ་ མ་ བརྒྱབ། འོན་ ཀྱང་ ཁོ་ མོས་ བདག་ ལ་ ཟ་ མ་ ཟས་ རྗེས་ འཕྱུང་ རྒྱུའི་ བོད་ སྨན་ འགའ་ བྱིན་ པ་ཡིན།”ཞེས་བཤད།

“ཁྱེད་ ཀྱིས་ ཕྱི་ ལུགས་ ཀྱི་ སྨན་ འཕྱུང་ སྔོ་ ཚོད་ ལྟ་ བྱས་ སམ། ངའི་ གོ་ ཐོས་ ལ་ ཕྱི་ ལུགས་ ཀྱི་ སྨན་ ནི་ ནད་ རིགས་ ཁ་ ཤས་ ལ་ ཧ་ ཅང་ ཕན་ ཟེར།”ཞེས་ལྷ་མོས་དྲིས་ཐུབ།

ནད་ པས“རེད་ ཡ། ངས་ དེ་ གོ་ མྱོང་ ། ངས་ བསམ་ ན་ ཕྱི་ ལུགས་ ཀྱི་ སྨན་ དང་ བོད་ སྨན་ གཉིས་ ཀ་ ནད་ རིགས་ མི་ གཅིག་ པ་ གསོ་ བར་ ཕན། ད་དུང་ངས་རྒྱ་སྨན་ལའང་ཕན་ནུས་ཡོད་པ་རྟོགས་ཐུབ།”ཞེས་བཤད།

“ཁྱེད་ཀྱིས་ད་ལྟ་སྨན་འཕྱུང་ངམ།”ཞེས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་དྲིས།

ནད་པས“འཕྱུང་ཟིན། ངས་སྨན་འཕྱུང་མ་ཐག་ཡིན། སྨན་གྱི་བྲོ་བ་ནི་ཧ་ཅང་ཁ་པོ་འདུག”ཞེས་བཤད།

“སྨན་གྱི་བྲོ་བ་ཁ་ཡང་། དེས་ཁྱེད་རང་ཧུར་ལས་ཇེ་བཟང་དུ་གཏོང་ངེས།”ཞེས་སྨན་པ་ཆོས་མཚོས་བཤད་ཐུབ།

སྔོ་ཚན་དགུ་བ། ལྟད་མོས་འཁོར་ལ་འདུག་པར་འགྲོ་བ།

ཁ་བརྡ།

ཟླ་བ། ཨ་ཡེ། ཨུན་འདྲི་རོ། ཁྱེད་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ།

ཨུན་འདྲི་རོ། ཀྱ་ཡེ། ཟླ་བ། ང་བདེ་མོ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་སྐྱ་འབུམ་དུ་ཅི་ལྟར་འགྲོ་དགོས་པར་བཤད་རྒྱུར་ངས་རེ་སྒུག་བྱེད་ཡོད།

ཟླ་བ། ལོས་ཐུབ། དེ་ནི་ལས་སླ་མོ་ཞིག་རེད། ཁྱེད་རང་ལྟད་མོས་འཁོར་ལས་བབས་རྗེས་རྒྱ་ལམ་དེད་ནས་མདུན་ཕྱོགས་སུ་དྲང་མོར་སོང་ཆེ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་དགོན་པའི་སྒོ་ཆེན་ཡོད་པ་དེ་མཐོང་ཐུབ།

ཨུན་འདྲི་རོ། དེ་བཟང་པོ་འདུག འོན་ཀྱང་ང་རང་ཟི་ལིང་གི་ས་གང་ནས་སྐྱ་འབུམ་ལ་འགྲོ་བའི་ལྟད་མོས་འཁོར་རུ་འདུག་ཐུབ་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཤེས་སམ།

ཟླ་བ། འོ། རེད་ཡ། ཁྱེད་རང་ནུབ་སྒོ་ཆེན་མོའི་ཉེ་འགྲམ་གྱི་ལུས་རྩལ་རྭ་བ་ནས་སྐྱ་འབུམ་དུ་འགྲོ་བའི་ལྟད་མོས་འཁོར་ལ་འདུག་ཐུབ།

ཨུན་འདྲི་རོ། ངས་ཤེས་སོང་། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་རང་ལུས་རྩལ་རྭ་བར་སྤྱི་སྤྱོད་ལྟད་མོས་འཁོར་གང་ལ་བསྡད་དེ་འགྲོ་དགོས་བ་བཤད་ན་ཨེ་ཆོག

ཟླ་བ། འོ། རེད་ཡ། ངས་དེ་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱུ་བརྗེད་ཟིན། སྤྱི་སྤྱོད་ལྟད་མོས་འཁོར་གཉིས་པར་བསྡད་དེ་སོང་ན་ཆོག

ཨུན་འདྲི་རོ། བཟང་གི ཁྱེད་ཀྱིས་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་ལྟད་མོས་འཁོར་དེ་སྐྱ་འབུམ་དུ་འགྲོ་བ་ཤེས་སམ།

ཟླ་བ། ངས་དེ་ཐག་གིས་མི་ཆོད། འོན་ཀྱང་ངས་བསམ་ན་དུས་ཚོད་གཅིག་རེའི་ནང་དུ་སྐྱ་འབུམ་ལ་འགྲོ་བའི་ལྟད་མོས་འཁོར་རེ་ཡོད་སྙམ།

ཨུན་འདྲི་རོ། ཁྱེད་ཀྱིས་རོགས་རམ་གནང་བར་བཀའ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ། ཁྱེད་རང་ང་དང་མཉམ་དུ་སྐྱ་འབུམ་ལ་གནས་སྐོར་དུ་འགྲོ་འདོད་དམ།

ཟླ་བ། ང་དེ་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ང་འགྲོ་མི་ཐུབ། བདག་གིས་ལས་བྱ་ཅི་ཙམ་ཞིག་འབྲི་དགོས་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་ཤེས།

སློབ་ཚན། མེ་འཁོར་ལས་འགྲུལ་བཞུད་བྱས་པའི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག

གཡང་འཛོམས་དང་མོའི་ཁྱིམ་མི་ཚང་མ་མཉམ་དུ་འགྲུལ་བཞུད་བྱས་པ་རེད། ཁོ་ཚོ་མཚོ་ནུབ་ན་ཡོད་པའི་ཁོ་ཚོའི་ཉེ་མི་ལ་བལྟ་རུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ཐོག་མར་ཁོ་ཚོ་ཟི་ལིང་ནས་མེ་འཁོར་རུ་བསྡད་དེ་གོར་མོ་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་དེ་ནས་རླངས་འཁོར་ཞིག་ཏུ་བསྡད་དེ་ཉེ་མི་ཡོད་སའི་སྡེ་བ་རུ་འགྲོ་འདོད་པ་རེད། གཡང་འཛོམས་ནི་ཁྱིམ་མི་ཚོའི་ གྲས་ནས་མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་ཀྱི་བྱ་བར་ཆ་རྒྱུས་ཆེས་ཡོད་པ་ཡིན་པས། ཁོ་མོས་ནུས་པ་གང་ཡོད་ཀྱིས་ཁོ་ཚོར་རོགས་རམ་བྱས།

(*མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་སུ།*)

"ང་ཚོས་མེ་འཁོར་སྦྲ་སེ་དེ་གང་ནས་ཉོ་ཐུབ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་སམ།"ཞེས་ཁོ་མོའི་ཨ་མ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱིས་དྲིས་བྱུང་།

"དེ་ང་ལ་གསལ། ཨ་མ། ང་ཚོས་དེ་དག་སྦྲ་སེ་བཙོང་སའི་སྒེའུ་ཁུང་གསུམ་པ་ནས་ཉོ་ཐུབ།"ཅེས་གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་བཤད།

"ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་སྒོར་མོ་ཅི་ཙམ་དགོས་པ་ཤེས་སམ།"ཞེས་ཁོ་མོའི་ཨ་ཕ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་དྲིས།

"ཨ་ཕ་ལགས། ངས་དེ་གསལ་པོ་མི་ཤེས། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་དེ་ཕ་གི་ན་ཡོད་པའི་ཞབས་ཞུ་པར་དྲིས་ཆོ་ཤེས་ཐུབ།"ཅེས་གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་ལན་བཏབ།

ནོར་བུས"ང་རང་ལྟོགས་འདུག སུ་ཞིག་གིས་བདག་ལ་ཟྭས་ཟ་འཐུང་སའི་གནས་དེ་བཤད་ཐུབ་བམ།"ཞེས་བཤད།

"ནོར་བུ། ཁྱེད་ཀྱིས་ངལ་གསོས་དང་། ང་ཚོས་མཉམ་དུ་མེ་འཁོར་ནང་ནས་ཟྭས་ཟ་འཐུང་།"ཞེས་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ལན་བཏབ།

. . .

(*མེ་འཁོར་ནང་དུ།*)

"གནས་འདི་ནི་ཅི་འདྲའི་མཛེས་པ་ལ། ཁྱེད་ཀྱིས་དྲ་མའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རི་འདིའི་མིང་ཤེ་ཤེས།"ཞེས་བདེ་སྐྱིད་ཀྱིས་དྲིས།

"ངས་བསམ་ན་དེ་ནི་རི་བོ་ཉི་ཟླ་ཡིན་ལ་ང་ཚོས་ད་དུང་མཚོ་སྔོན་པོ་མཐོང་མི་ཐུབ་མོད་ཙུང་མ་འགོར་བར་དེ་ལ་བལྟ་ཐུབ་ངེས་ཡིན།"ཞེས་གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་ལན་བཏབ།

"གོར་མོ་ནས་ང་ཚོ་མི་སུ་ཞིག་དང་མཇལ་ངེས་པ་ཁྱེད་ཚོ་སུ་ཡིས་ཤེས། ང་རང་གྲོང་ཁྱེར་དེར་དེ་འདྲའི་ཆ་རྒྱུས་མེད།"ཅེས་བསོད་ནམས་ཀྱིས་དྲིས།

"སློབ་གྲྭ་ནས་ངོ་ཤེས་པའི་ངའི་གྲོགས་པོ་ཞིག་གིས་གོར་མོའི་སྣེ་ཤན་ལས་ཁུངས་ཞིག་ཏུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་བཞིན་ཡོད། ཁོ་མོ་འབབ་ཚུགས་སུ་ང་ཚོ་དང་མཇལ་ཐུབ་ལ་མགྲོན་ཁང་དུ་ཁྲིད་ངེས་ཡིན།"ཞེས་གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་བཤད།

"ད་ལྟ་ཕྱི་དྲོའི་དུས་ཚོད་གསུམ་ཡིན་ལ། ང་ཚོས་ད་དུང་ཟྭས་ཟ་འཐུང་མེད། ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་མེ་འཁོར་ནང་གི་ཟ་མ་བཟའ་སའི་འཁོར་ཁང་དེའི་སྒོ་ནམ་ཞིག་ལ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཤད་ཐུབ་བམ"ཞེས་ནོར་བུས་བཤད།

"ངས་བསམ་ན་དེའི་སྒོ་ཕྱེ་ཡོད། ང་ཡང་ཧ་ཅང་ལྟོགས་འདུག་པས། ང་ཚོ་ཟ་མ་བཟའ་སའི་འཁོར་ཁང་དེ་རུ་ཟ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པར་བལྟ་རུ་འགྲོ"ཞེས་གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་བཤད།

སྡེ་ཚན་བཅུ་བ། ངས་སུ་ལ་བཤད་རྒྱུ་མི་ཤེས།

ཁ་བརྡ།

ལྷ་མོ།　　ཀྭ་ཡེ། གཡང་འཛོམས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་བཞིན་ཡོད།

གཡང་འཛོམས།　　ངས་ཅི་ཡང་སྒྲུབ་ཀྱིན་མེད། ལྷ་མོ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་བཞིན་ཡོད།

ལྷ་མོ།　　ངས་ གཟའ་ འཁོར་ རྗེས་ མའི་གཟའ་ མཇུག་ གི་ སློབ་ གྲྭའི་ ཞབས་ བྲོའི་ སྐོར་ ལ་ བསམ་བློ་ གཏོང་བཞིན་ ཡོད། ང་ རང་ ཨཱན་འདྲི་རོ་དང་མཉམ་དུ་བྲོ་འཁྲབ་པར་འགྲོ་འདོད། འོན་ཀྱང་ངས་ཁོ་ལ་དོན་དེ་ཅི་ལྟར་བཤད་རྒྱུ་མི་ཤེས།

གཡང་འཛོམས།　　ཨུཾ། ཁྱེད་ཀྱི་སྐད་ཆར་ཉན་ན་དེ་དཀའ་མོ་འདུག ཕལ་ཆེར་ཁོས་ཁྱེད་ལ་དོན་དེ་ཐོག་མར་བཤད་རེས་ཡིན།

ལྷ་མོ།　　ང་རང་ཁོས་ང་ལ་བཤད་པར་སྒུག་རྒྱུ་མིན། འོན་ཁྱེད་རང་ཅི་འདྲ་ཡིན། ཁྱེད་རང་མི་སུ་དང་མཉམ་དུ་འགྲོ་འདོད།

གཡང་འཛོམས།　　བདག་ བྲོ་ འཁྲབ་ པར་ འགྲོ་ འདོད་ ཆེན་ པོ་ མེད། ཡང་ཅིག་ བཤད་ ན་ ངས་ རང་ ཉིད་ མི་ སུ་ཞིག་ དང་ མཉམ་ དུ་ བྲོ་ འཁྲབ་ ཏུ་འགྲོ་འདོད་པ་ཐག་གིས་མི་ཆོད།

ལྷ་མོ།　　ངའི་སྤུན་ཅི་འདྲ་རེད།

གཡང་འཛོམས།　　ཁྱེད་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ།

ལྷ་མོ།　　ཡིན། ངས་བཀྲ་ཤིས་ཟེར་བ་ཡིན། ངས་བསམ་ན་ཁྱེད་ཚོར་གོ་སྐབས་དགའ་ཞིག་ཡོད་རེས།

གཡང་འཛོམས།　　དེ་ ནི་ ཐབས་ མཆོག་ ཞིག་ རེད། ང་ རང་ བཀྲ་ཤིས་ དང་ མཉམ་ དུ་ འགྲོ་ འདོད་ ལོས་ ཡོད། ཁོ་ རང་ བྱམས་ སེམས་ ཆེ་ ལ་ ཕོ་ བློ་ཡག་པ་མ་ཟད་ངེད་གཉིས་གྲོགས་པོ་བཟང་བོ་ཡིན།

ལྷ་མོ།　　གྲོགས་པོ། ཁྱོད་གཉིས་ཀྱིས་དུས་རྒྱུན་དུ་ཕན་ཚུན་ལ་མིག་བརྡ་སྟོན་བཞིན་པ་ངས་སྔ་མོ་ཚོར་ཡོད། ཁྱོད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་གནས་གྲོགས་པོ་ཁོ་ནའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནམ།

གཡང་འཛོམས།　　འོ། ལྷ་མོ། ངས་ཁྱེད་ལ་དོན་གྱི་རྒྱུ་བ་དེ་བཤད་དགོས། ང་རང་བཀྲ་ཤིས་ལ་དགའ་སྐྱེ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་སོང་། འོན་ཀྱང་ངས་དོན་དེ་སུ་ལ་བཤད་དགོས་པ་མི་ཤེས།

ལྷ་མོ།　　ཁྱེད་ དང་ ངེད་ གཉིས་ཀྱང་ གྲོགས་ པོ་ བཟང་ བོ་ མིན་ ནམ། གལ་ ཏེ་ ཁྱེད་ ཀྱིས་ དོན་ གང་ཞིག་སུ་ལ་བཤད་རྒྱུ་ཐག་གིས་མི་ཆོད་པའི་ཚེ་རྒྱུན་དུ་ང་ལ་བཤད་ཆོག

སློབ་ཚན། ཚོང་རྒྱག་པ།

དེ་ནི་གཟའ་སྤེན་པའི་ཕྱི་དྲོ་ཡིན་ལ། བཀྲ་ཤིས་དང་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཚོང་ར་རུ་ཚོང་རྒྱག་བཞིན་ཡོད། ཁོ་ཚོས་གཟའ་འཁོར་རྗེས་མའི་གཟའ་མཇུག་ཏུ་བྲོ་འཁྲབ་པར་གྱོན་རྒྱུའི་གོན་པ་གསར་བ་འགའ་བཙལ་ཞིང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བྱིང་གི་དོར་མ་སྔོན་པོ་ཞིག་ཉོ་འདོད་པ་དང་ཟླ་བས་ལྷམ་ཆ་གཅིག་བཙལ་འདོད་པ་རེད།

“ཟླ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་བྱིང་གི་དོར་མ་སྔོན་པོ་ལེགས་ཤོས་ཤིག་གང་ནས་ཉོ་ཐུབ་པ་ཤེས་སམ།”ཞེས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་དྲིས།

“ངས་དེ་དག་གང་ནས་ཉོ་དགོས་པ་མི་ཤེས། འོན་ཀྱང་ངས་དེ་སྦུ་ལ་འདྲི་དགོས་པ་ཤེས། ཐོག་མར་ང་ཚོ་ལྷམ་འཚོང་སར་འགྲོ་དང་ངས་དེའི་ཞབས་ཞུ་བ་ཞིག་ངོ་ཤེས། ང་ཚོས་ཁོ་ལ་གང་ནས་ཉོ་དགོས་པ་འདྲི་ཚོག”ཅེས་ བླ་བས་བཤད།

…

(ལྷམ་འཚོང་ཁང་དུ།)

ཞབས་ཞུ་པས“ཀྭ་ཡེ། བླ་བ། ངས་ཁྱེད་ལ་རོགས་རམ་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས”ཞེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས“ཕྱི་དྲོར་བདེ་ལེགས། འདི་ནི་ངའི་གྲོགས་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཡིན། ཁོས་གྲིང་གི་དོར་མ་སྟོན་པོ་འགའ་བཙལ་བཞིན་ཡོད་པས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཚོང་ཁང་གང་ཞིག་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་ཐུབ”ཅེས་བླ་བས་བཤད།

“ངས་ཁྱེད་ལ་ཡོ་འབོག་སྲང་ལམ་དང་ཁྲོམ་ལམ་ཆེན་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱི་གྲུ་ཟུར་ན་ཡོད་པའི་ཚོང་གཉེར་ཁང་དེ་ངོ་སྤྲོད་བྱ། ངས་བསམ་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་ནས་གྲིང་གི་དོར་མ་ཧོན་པོ་བཟང་པོ་ཆ་གཅིག་ཉོ་ཐུབ”ཅེས་ཞབས་ཞུ་པས་བཤད།

“ཁྱེད་ཀྱིས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ངས་ད་དུང་ལྷམ་ཆ་གཅིག་ཀྱང་ཉོ་དགོས་མོད། སྒོར་ཅི་ཙམ་བགོལ་དགོས་བ་མི་ཤེས་བས། ཁྱེད་ལ་བསམ་ཚུལ་འགའ་ཡོད་དམ”ཞེས་བླ་བས་བཤད།

“ལོས་ཡོད། ངས་བསམ་ཚུལ་ཡིན་ན་ཆ་འདི་བཟང་། འདི་དག་ཉམས་ཅན་ཡིན་ལ་རིན་གོང་ཡང་མཐོ་ཀྲུ་མེད། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་ཅི་འདྲ་རེད”ཅེས་ཞབས་ཞུ་པས་དྲིས།

“ལྷམ་དེ་ཚོ་ང་ལ་ཧ་ཅང་རན། ངས་དེ་དག་འཁྱེར་ངེས་ཡིན། འདི་ཤོག་དང་། བཀྲ་ཤིས། ང་ཚོ་འཚོང་གཉེར་ཁང་དེར་འགྲོ”ཞེས་བླ་བས་བཤད།

(འཚོང་གཉེར་ཁང་དུ།)

“འོ། བླ་བ། འདི་ན་གྲིང་གི་དོར་མ་སྟོན་པོ་སྣུས་ལེགས་ཅན་མང་པོ་ཡོད། ངས་རིགས་གང་ཞིག་ཉོ་ཀྲུ་ཐག་གིས་མི་ཆོད། ཁྱེད་ཀྱིས་ཆ་གང་ཞིག་འདེམ་ཀྲུ་ཡིན”ཞེས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བཤད།

བླ་བས“ངས་ཆ་འདི་འདེམ་འདོད་པ་ཡིན། དེ་ཚོ་ལྟོས་ན་ཧ་ཅང་སྣུས་ལེགས་ཡིན་ཞིང་རིན་གོང་ཧ་ཅང་དམའ། ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་ན་ཅི་འདྲ་རེད”ཅེས་ལན་བཏབ།

“ངས་ད་དུང་ཐག་གིས་མི་ཆོད། ངས་དོ་དགོང་དེར་ཞིབ་འདར་ཞིག་བརྒྱབ་ཏེ་སང་ཉིན་ང་ཚོ་ཕྱིར་ཉོ་རུ་ཡོང་ན་ཅི་འདྲ་རེད། བླ་བ།”ཞེས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བཤད།

“དེ་ཚོག་གི”

སྦྱོ་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ། སྒྱུ་རྩལ་བཤམས་སྟོན་ཁང་དུ།

ཁ་བརྡ།

ཨུན་འདྲི་རོའུ། ཞོགས་པར་བཟང་། བླ་བ། ཁྱེད་རང་སྒྱུ་རྩལ་བཤམས་སྟོན་ཁང་དུ་དངོས་སྤྱོད་ལ་ཡོང་བ་ཡིན་ནམ།

བླ་བ། ལགས་ཡེ། རྡད་ལིན་དང་ཨུན་འདྲི་རོའུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཡ། ང་ཡང་ཁྱེད་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཡོང་བ་ཡིན། ཁྱེད་ཚོ་སྟོན་ཚད་སྒྱུ་རྩལ་བཤམས་སྟོན་ཁང་ལ་སོང་སྔོང་ངམ།

ཨུན་འདྲི་རོ་ཞུ། ང་རང་སོང་མ་མྱོང་། འདི་ནི་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན།

ཧད་ལིན། ང་ཡང་དེར་ཐེངས་གཅིག་ཀྱང་སོང་མ་མྱོང་། ངེད་ཚོ་ཅག་འགྲོ

. . .

(སྐྱུ་རྒྱལ་བཤམས་སྟོན་ཁང་དུ།)

ཟླ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་རི་མོ་དེ་མཐོང་མྱོང་ངམ། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ཐང་ཀ་ཡིན་ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཐད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཤིག་ཀྱང་རེད། ཁྱེད་ཀྱིས་དགོན་པ་ནས་ཐང་ཀར་མཇལ་ཨེ་མྱོང་།

ཧད་ལིན། རེད་ཡ། ངས་བསམ་ན་སྐྱུ་འབུམ་ནས་ཐང་ཀར་མཇལ་བ་ཡིན།

ཨུན་འདྲི་རོ་ཞུ། ངས་ཡང་ཐང་ཀ་ཁ་ཤས་ལ་མཇལ་མྱོང་། ངས་བླ་བྲང་ནས་ཐང་ཀ་ཆེན་པོ་ཁ་ཤས་ལ་མཇལ་མྱོང་།

ཧད་ལིན། ངས་ཀྱང་བླ་བྲང་ནས་ཐང་ཀར་མཇལ་མྱོང་། དགོངས་དག་ཞུ། ཟླ་བ། ཕ་གིའི་ལྗིབས་ངོས་སུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཅི་ཞིག་རེད།

ཟླ་བ། དེ་ནི་ལྷ་ས་རུ་ཡོད་པའི་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་བརྩེགས་གྲུབ་ཐང་ཀ་ཞིག་རེད།

ཨུན་འདྲི་རོ་ཞུ། ངས་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་ཟེར་བ་གོ་མྱོང་ཡང་དེ་གཏན་ནས་མཐོང་མ་མྱོང་། ཁྱེད་ཀྱིས་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་མཐོང་མྱོང་ངམ།

ཟླ་བ། ཡིན། ངས་དེ་མཐོང་མྱོང་། ང་རང་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྔོན་དུ་ཁྱིམ་མི་གང་པོ་དང་མཉམ་དུ་ལྷ་སར་འགྲོ་དུས་དེར་མཇལ་བ་ཡིན། ཁྱེད་རང་ལྷ་སར་སོང་ཨེ་མྱོང་།

ཨུན་འདྲི་རོ་ཞུ། སོང་མ་མྱོང་། ང་རང་ལྷ་སར་གཏན་ནས་སོང་མ་མྱོང་། འོན་ཀྱང་ཧད་ལིན་ཁྱེད་རང་དེར་སོང་བ་མིན་ནམ།

ཧད་ལིན། ཡིན་ཡ། ང་རང་དེར་སོང་མྱོང་། ང་རང་ན་ནིང་དབྱར་ཁར་ལྷ་སར་འགྲུལ་བཞུད་བྱས་པ་ཡིན།

......

(སྐྱུ་རྒྱལ་བཤམས་སྟོན་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ།)

ཨུན་འདྲི་རོ་ཞུ། ཅི་འདྲའི་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་འགྲུད་བཞུད་ཐེངས་ཤིག་རེད་འདང་། དེ་རིང་ང་ཚོས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་སྐྱུ་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོར་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནམ།

ཧད་ལིན། ལོས་ཡིན། ང་རང་དེ་ལས་དགའ་བ་ནི་འགྲིམ་སྟོན་བྱས་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ས་གདན་དེ་དག་ཡིན། དེ་རིང་རུ་ཡུན་འདིར་མ་ཡོང་བ་ཧ་ཅང་མི་བཟང་། ཁོས་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་ཤོར་སོང་།

ཟླ་བ། རུ་ཡུན་དེ་རིང་གང་ན་ཡོད།

ཧད་ལིན། ངས་མི་ཤེས། ཕལ་ཆེར་ཁོ་རང་ལྷ་ས་རུ་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་ངོ་མར་མཇལ་དུ་སོང་བ་ཡིན་པ་འདྲ།

སློབ་ཚན། གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཁྱི་ལ་དང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁྱི་ལ།

གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཁྱི་ལ་དང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁྱི་ལ་གཉིས་ནི་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོ་ཕན་ཚུན་མ་མཇལ་བར་ཡུན་རིང་འགོར་སོང་། ཉིན་ཞིག་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཁྱི་ལས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁྱི་ལ་དེ་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་དུ་གནས་པའི་ཁོས་ཁྱིམ་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁྱི་ལས་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཁྱིམ་གཞི་ནི་ག་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་གཏན་ནས་མཐོང་མ་མྱོང་བས་གྲོགས་པོའི་ཁོ་རང་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་དགའ་སྤྲོའི་ངང་ཁས་ལེན་བྱས།

གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཁྱི་ལས་རང་གི་མགྲོན་པ་ཡོང་བར་ཧ་ཅང་བབ་ཆགས་ཡིན་པའི་རང་ཁྱིམ་གྱི་ཡོད་ཚད་དེ། ནས་དང་སྲན་མའི་སྙེ་མ་གསར་

བ། སྙོགས་མཁྲིགས་ཤིང་ཧོག་རིགས་སྣ་ཚོགས་དང་དམར་མདངས་འཚེར་བའི་ཀུ་ཤུ་སོགས་ཀྱིས་ཟས་མགྲོན་བྱས། གང་ལྟར་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱི་ལ་དེ་རང་གི་གྲོགས་པོའི་བབ་ཆགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལ་དགའ་པོ་མེད་པ་རེད། ཁོས“ཁྱེད་རང་འདི་འདྲའི་དབེན་ཞིང་སྤྲོ་སྣང་མེད་པའི་གནས་འདིར་ཅི་ལྟར་འཚོ་བ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་གྲོང་གསེབ་ཏུ་རང་གི་མི་ཚེ་སྟོང་ཟད་དུ་གཏོང་བ་རེད། སྤྱིར་བྱི་ལའི་ཚེ་ཐག་ཐུང་བས་ཁྱེད་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་འཚོ་བ་དེ་དྲན་ཨེ་སྲིད། ང་དང་མཉམ་དུ་ཤོག་དང་ངས་ཁྱེད་ལ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་འཚོ་བ་ངོ་སྤྲོད་བྱེད།”ཞེས་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་བྱི་ལར་བཤད།

གྲོང་གསེབ་ཀྱི་བྱི་ལ་ནི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་གཏན་ནས་སོང་མ་མྱོང་། འོན་ཀྱང་ཁོ་རང་གྲོགས་པོའི་གཏམ་ལ་འཐད་པ་བྱུང་སྟེ་བྱི་ལ་འདི་གཉིས་ཕྱིར་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོང་། མཇུག་མཐར་ཁོ་གཉིས་མཛེས་སྡུག་དཔལ་གྱིས་གནམས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱི་ལ་སྡོད་སའི་གནས་དེ་རུ་འབྱོར། ཁོ་ཚོ་གསོལ་ཚོགས་ཁང་ཆེ་བ་དེ་རུ་ཐོན་རྗེས་ཅོག་ཙེ་སྟེང་དུ་འགོས་ཏེ་ཁང་བདག་གིས་བསྐྱུར་བའི་ཟས་འཕྲོ་བཅུལ། གྲོང་གསེབ་ཀྱི་བྱི་ལའི་འདི་འདྲའི་ཟ་མ་ཞིག་གཏན་ནས་མཐོང་མ་མྱོང་སྟེ། དེ་རུ་བྱ་ཤ་དང་ངང་པའི་ཤ། ཞིམ་མངར་ཅན་གྱི་སྒོ་ངའི་བག་ལེབ་སོབ་སོབ། རྒྱུན་འབྱམ་གྱི་ཆང་སོགས་ཡོད་ལ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱི་ལས་དེ་དག་འདི་འདྲའི་ཞིམ་མངར་ཅན་གྱི་ཟས་རིགས་ཀྱི་བྲོ་བ་གཏན་ནས་མྱོང་མེད་པའི་རང་གི་མགྲོན་པོ་ལ་དྲངས།

ཡུད་ཙམ་འགོར་རྗེས་ཁོ་ཚོས་གསོལ་ཚོགས་རྫོགས་ཤིང་། བྱི་ལ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་སྒོའི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཁྱི་སྐད་སྒྲོག་བཞིན་ཡོད་པ་ཐོས་བྱུང་། གློ་བུར་དུ། སྒོ་ཕྱེ་སྟེ་ཁྱི་དེ་ཁང་བའི་ནང་དུ་རྒྱུགས་འོང་། བྱི་ལ་དེ་གཉིས་མྱུར་དུ་ཁུང་བུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་རྒྱུགས་ཏེ་ཡིབས།

“ཅི་ཞིག་བྱུང་སོང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ཁྱི་འདི་དག་སྔོན་ཆད་མཐོང་མྱོང་ངམ།”ཞེས་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་བྱི་ལས་དྲིས་བྱུང་།

“འོ། མཐོང་མྱོང་། ཁྱི་འདི་དག་རྒྱུན་དུ་མཚན་མོའི་དུས་སུ་ཡོང་བ་དང་དེ་ནི་ངའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་འཚོ་བའི་ནང་གི་ངའི་སྡུག་སྣང་ཞིག་རེད།”ཅེས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱི་ལས་ལན་བཏབ།

“ངའི་འཚོ་བ་ནི་སྐབས་བདེ་ཡིན་ནའང་སྡུག་སྣང་གི་ཁྲོད་ནས་ཟ་མ་བཟས་བ་གཏན་ནས་མེད། ང་རང་རང་ཉིད་དགའ་བའི་གནས་ཏེ་དབེན་ཞིང་སྤྲོ་སྣང་མེད་པའི་གནས་དེ་རུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་རྗེས་ཕྱོགས་གྲོང་ཁྱེར་ལ་གཏན་ནས་མི་ཡོང་།”ཅེས་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་བྱི་ལས་བཤད།

བསླབ་བྱ། བདེ་འཇགས་ཁྲོད་ཀྱི་བབ་ཆགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ནི་སྡུག་སྣང་ཁྲོད་ཀྱི་དགའ་སྐྱིད་ཀྱི་འཚོ་བ་ལས་ལྷག

སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ། ཐོན་སྐྱེད་དང་ཚོང་ལས།

ཁ་བརྡ།

སྐུ་ཞབས་སྨན་ཁྲིན། ཞོགས་པར་བཟང་། སློབ་གྲོགས་ཚོ། དེ་རིང་ང་ཚོས་མཚོ་སྔོན་དང་ཀྲུང་གོའི་ས་ཁུལ་གཞན་དག་གི་ཐོན་སྐྱེད་ དང་ཚོང་ལས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གླེང་མོལ་བྱ། ནས་ས་ཆ་གང་དུ་སྐྱེས་པ་ཁྱེད་ཚོ་སུ་ཞིག་གིས་ཤེས་སམ།

ཟླ་བ། ནས་ནི་མཚོ་སྔོན་གྱི་ས་བབས་མཐོ་བའི་གཤོང་ས་རུ་སྐྱེས་ཤིང་ལོ་རེར་བཞིན་ས་ཞིང་སྤྱི་མུའུ་སྟོང་ཕྲག་འགའི་སར་འདེབས་བཞིན་ཡོད།

སྐུ་ཞབས་སྨན་ཁྲིན། དེ་བདེན་པར་འདུག ཟླ་བ། ནོར་ལུག་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ཅི་འདྲ་རེད། དེ་ཚོ་ས་ཆ་གང་དུ་འཚོ་སྐྱོང་བྱེད་པ་རེད།

གཡང་འཛོམས།　　ནོར་ལུག་གཉིས་ཀ་ནི་མཚོ་བོད་མཐོ་སྒང་གི་འབྲོག་ཁྱིམ་ཚོས་འཚོ་སྐྱོང་བྱེད་པ་རེད། ཕྱུགས་ཟོག་དེ་དག་ས་ སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་སྟོང་ཕྲག་འགའི་ཟིན་པའི་མཐའ་ཡས་པའི་རྩྭ་ཐང་དུ་འཚོ་སྐྱོང་བྱས།

སྐུ་ཞབས་སྣ་ཁྲིད།　　ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་བདེན། གཡང་འཛོམས། ནོར་ནག་གིས་དགོས་མཁོ་ཅི་ཞིག་སྐོང་ཐུབ།

བཀྲ་ཤིས།　　ནོར་ནག་མང་ཆེ་བ་ནི་དེ་ཚོའི་ཤ་དང་འོ་མ་ཡི་ཆེད་དུ་འཚོ་སྐྱོང་བྱས་པ་རེད། ནོར་འོ་མ་ཀྱི་བཟོས་པའི་སྟོད་ལྭ་ནི་ཟི་ལིང་གི་བཟོ་གྲྭ་ཁ་ཤས་ནས་ཐོན་སྐྱེད་བྱས་པ་དང་དེ་དག་ང་ཚོའི་ཞིང་ཆེན་ལས་གཞན་ས་ཁུལ་གཞན་དག་ཏུ་འང་དར་ཁྱབ་ཆེ།

སྐུ་ཞབས་སྣ་ཁྲིད།　　དེ་ནི་བྱ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། བཀྲ་ཤིས། ད་དུང་མཚོ་སྔོན་ནས་རིགས་གཞན་པ་ཅི་ཞིག་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ བཞིན་ཡོད།

གཡང་འཛོམས།　　བོད་ཀྱི་ས་གདན་ནི་མཚོ་སྔོན་གྱི་བོད་ཁུལ་ཆེ་ཤོས་ཁག་ནས་ཐོན་སྐྱེད་བྱས་པ་དང་ཐོན་རྫས་ཁ་ཤས་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་ཕྱིར་བཙོང་བྱས་པ་རེད།

སྐུ་ཞབས་སྣ་ཁྲིད།　　ཏ་ཙང་བཟང་། གཡང་འཛོམས། འོ། ལྷ་མོ། མཚོ་སྔོན་ནས་ངང་ལག་འདེབས་པ་ཡིན་ནམ།

ལྷ་མོ།　　མིན། གྲུང་གོའི་ནུབ་བྱང་ས་ཁུལ་ནས་ངང་ལག་མི་འདེབས་ཤིང་དེ་དག་ནི་གྲུང་གོའི་ཤར་ལྷོ་རུ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཆེན་དག་ནས་འདེབས་པ་མོད་མང་བོ་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ནང་འདྲེན་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

སྐུ་ཞབས་སྣ་ཁྲིད།　　རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་ནས་ཚོང་རྫས་གཞན་པ་ཅི་ཞིག་ནང་འདྲེན་བྱས་པ་རེད།

བླ་བ།　　ཐ་མག་དང་ཨ་རག སྨན་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་པ་ནས་ནང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ལྭ་བ་དང ་རྩོལ་མོ་སོགས་ཀྱང་ནང་འདྲེན་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

སློབ་ཚན། བྱང་ཐང་གི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག

བོད་ལྗོངས་སུ་ཏ་ཙང་དཀོན་པའི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་དང་། མཛེས་ཤིང་ལྟ་ན་སྡུག་པའི་རི་ཚོགས། མཐོ་ཞིང་ཡངས་པའི་ས་སྒང་བཅས་ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ལ་མིང་དུ་གྲགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གི་མི་གྲངས་འཕར་སྣོན་བྱུང་བའི་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ཁ་གྲངས་ཐད་ལ་དཀག་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་དང་ཐེབས་བཞིན་ཡོད།

ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་ལ། མིའི་རིགས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན་བཟོ་བའི་བྱ་འགུལ་སྤེལ་བ་ནས་བཟུང་བོད་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ཁ་གྲངས་དེ་ཇེ་ཉུང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཁོ་ཚོས་ཤ་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་འབྲོང་རྣམས་བསད་པ་དང་བོད་ཀྱི་གཙོད་རྣམས་ཀྱང་དེ་དག་གི་རྩ་ཆེ་བའི་ཁུ་ལུ་ལེན་པའི་ཆེད་དུ་བསད་པ་རེད། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ས་ཆར་ཡོད་པའི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ལ་དུས་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་ཉེན་ཁའི་རིགས་ཇེ་མང་ནས་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་མཆིས།

༡༩༩༣ལོར་བྱང་ཐང་དུ་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་བཙུགས་ཏེ་ཉེན་ཁའི་གནས་སུ་ལྷུང་བའི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས། སྡེ་ཁག་དེ་ནི་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་ནུབ་ས་ཁུལ་དུ་གནས་ཤིང་དེའི་ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ༢༥༠༠ལྷག་བཟུང་ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་གི་སྲུང་སྐྱོབ་ས་ཁུལ་ཨང་གཉིས་པར་གྱུར་འདུག སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་དེ་རུ་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་འབྲོང་དང་གཙོད། རྐྱང་། གྲོལ་བ་བཅས་འདུ། སྲུང་སྐྱོབ་ས་ཁུལ་དུ་རི་དྭགས་རྫོན་མི་ཚོག་ལ་ལྟ་སྐོར་བ་ཚང་མ་ཡང་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་གིས་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་རྗེས་ད་གཟོད་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་སུ་འགྲོ་ཆོག སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་དེ་རུ་ད་དུང་རི་དྭགས་རྫོན་པར་སྔོན་འགོག་བྱེད་མཁན་གྱི་འབྲོག

པའི་དུད་ཁྲིམ་༣༥༠༠ལྷག་འཚོ་སྡོད་བྱས་ཡོད། སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་དེ་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ཁ་གྲངས་དེ་རིམ་བཞིན་ཇེ་མང་དུ་གྱུར།

གང་ལྟར་བྱང་ཐང་གི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་ལ་དཀའ་ཁག་འགའ་ཡོད་དེ། ཁྲིམས་ལུགས་ལ་དོ་སྣང་མི་བྱེད་པའི་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ད་དུང་རི་དྭགས་རྟོན་བཞིན་ཡོད། རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་དེ་རུ་ནགས་ལས་ཉེན་རྟོག་པ་ཉེར་གཉིས་མ་གཏོགས་མེད་པས་རྟོན་པ་རྣམས་བཀག་འགོག་བྱ་རྒྱུ་དེ་དཀའ་ཁག་གི་གནས་སུ་ལྷུང་ཡོད། དེ་བས་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་གི་རིགས་ཀྱི་གནས་བབ་དེ་སྔར་ལས་ཇེ་བཟང་དུ་གཏོང་བར་ནགས་ལས་ཉེན་རྟོག་པ་དང་བྱ་བ་སྒྲུབ་མཁན་མང་པོ་ཞིག་དགོས་པས་སྒོར་མོ་མང་པོ་མཁོ་འདུག

བྱང་ཐང་གི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་ནི་མཐོང་དཀོན་པའི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་གི་རིགས་དེ་དག་མེད་བརླག་ཏུ་འགྲོ་བར་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པར་བཙུགས་པ་ཡིན། ཁོ་ཚོས་ས་གནས་ཀྱི་མི་དང་སྲིད་གཞུང་ལ་མཉམ་འབྲེལ་སྒྲོས་བྱ་བ་སྒྲུབ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་ཀྱི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་ཐེབས་ཡོད། གལ་ཏེ་འགལ་རྐྱེན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་ཚེ། བོད་ཀྱི་ས་ཆར་ཡོད་པའི་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ཁ་གྲངས་དེ་མུ་མཐུད་དུ་ཇེ་མང་ལ་འགྲོ་ངེས་རེད།

སྡེ་ཚན་བཅུ་གསུམ་པ། ངས་ས་ཆ་གང་ནས་ཟ་མ་བཟའ་ཐུབ།

ཁ་བརྡ།

(སྲང་ལམ་ཨང་གཉིས་པ་དང་ནུབ་ལམ་གཉིས་ཀྱི་གྲུ་ཟུར་དུ།)

གཡང་འཛོམས། ཀྱེ་ཡེ། སྒྲོལ་མ། དུས་ཡུན་རིང་པོར་ཁྱེད་དང་མ་འཕྲད་པས་ཐེ་ལེང་ལ་སླེབས་པར་དགའ་བསུ་ཞུ།

སྒྲོལ་མ། བཀའ་དྲིན་ཆེ། སྒྲོལ་མ། ཁྱེད་དང་མཇལ་བ་དངོས་གནས་བཟང་། ང་རང་གྲོང་ཁྱེར་ལ་བྱ་བ་འགའ་བསྒྲུབ་ཏུ་ཡོང་བ་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། ཏ་ཙང་བཟང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ཉོ་འདོད་པ་ཡིན།

སྒྲོལ་མ། ཐོག་མར། ངས་རང་གི་ཨ་མར་གྱོན་པ་ཞིག་ཉོ་འདོད་པ་ཡིན། ཁོ་མོས་དུས་ཡུན་རིང་པོར་གྱོན་པ་གསར་བ་གཅིག་ཀྱང་མ་ཉོས། ཁྱེད་ལ་གྱོན་གོས་གསར་བ་ཉོ་བར་བསམ་ཚུལ་འགའ་ཡོད་དམ།

གཡང་འཛོམས། ངས་བསམ་ན་རྒྱ་ལམ་བར་མ་ན་ཡོད་པའི་ཚོང་གཉེར་ཁང་དེ་བཟང་། ཁྱེད་རང་སྲང་ལམ་གཉིས་པ་དེད་དེ་ཁང་བསྟར་གཅིག་གི་ཕ་རོལ་དུ་ཐོན་རྗེས་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་སོང་ན་ཚོང་གཉེར་ཁང་དེ་ནི་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ ཡོད་པའི་ཁང་བརྩེགས་ཨང་གཉིས་པ་དེ་ཡིན། ད་དུང་ཁྱེད་ལ་གཞན་པ་ཅི་ཞིག་བཙལ་རྒྱུ་ཡོད།

སྒྲོལ་མ། ངས་ད་དུང་ཨ་ཕར་ཀློག་དེབ་འགའ་ཉོས་ན་འདོད། ཁྱེད་ཀྱིས་ས་གང་ནས་དུས་དེབ་ཀྱི་སྒོར་ཉོ་ཐུབ་པ་ཤེས་སམ།

གཡང་འཛོམས། ཡིན་ཡ། ངས་དེ་ཤེས། སྲང་ལམ་དང་པོ་དང་ནུབ་ལམ་གཉིས་ཀྱི་བསྐོལ་མཚམས་ཀྱི་ནུབ་བྱང་གི་གྲུ་ཟུར་དུ་དཔེ་འཚོང་ཁང་ཞིག་ཡོད། ཁྱེད་རང་ལམ་ནོར་མི་སྲིད།

སྒྲོལ་མ། འགྲིག་སོང་། མཇུག་མཐར་ངས་རང་གི་སྤུན་མཆེད་ལ་རྟེད་ཆས་ཞིག་ཉོས་ན་འདོད། ས་འདིའི་ཉེ་འགྲམ་ན་རྟེད་ཆས་འཚོང་ས་ཞིག་ཨེ་ཡོད།

གཡང་འཛོམས། ངས་སྙིགས་ཁང་གི་ཉེ་ས་རུ་རྟེད་ཆས་འཚོང་ས་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད། ངས་བསམ་ན་དེ་ནི་སྲང་ལམ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་

གཉིས་པར་གྱི་ནུབ་ལམ་དུ་གནས། ཁྱོད་ལ་ཉོ་རྒྱུ་གཞན་པ་ཨེ་ཡོད།

སྒྲོལ་མ། ཡོད། ད་དུང་གཅིག་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་ཟ་མ་བཟའ་ས་ཞིག་བཤད་ན་ཆོག་གམ། ང་རང་ཏ་ཅང་ལྟོགས་འདུག་པས་ངས་ཧྥ་ཤ་ཧྥིལ་པོ་གཅིག་ཀྱང་ཟ་ཐུབ།

གཡང་འཛོམས། ངས་འདི་དང་ཐག་མི་རིང་བའི་སར་དབྱི་སི་ལན་གྱི་ཟ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་ཤེས། ང་ཡང་ལྟོགས་འདུག་པས་ལྷ་ཅག་མཉམ་དུ་འགྲོ།

སློབ་ཚན། མགོ་འཁོམས་པ།

(ས་ཁྲར་བལྟོས་ནས་གདམ་རྒྱུད་འདི་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་དགོས།)

ནོར་བུ་ཐི་ལིང་ལ་ཐོན་མ་ཐག་མགོ་འཁོམས་པ་རེད། ཁོ་རང་ད་ལྟ་མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་སུ་ཡོད་ལ་དོ་དགོང་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་ནས་ཞག་སྡོད་བྱེད་རྩིས་ཡོད། ཁོས་ལམ་ཕྱོགས་འདྲི་སའི་མི་གཅིག་ཀྱང་མ་རྙེད། སྐབས་དེར་ནམ་ཟླ་འཁྱུགས་ཤིང་ཆར་པ་འབབ་ཅིང་ནོར་བུ་ཡང་ཐང་ཆད་དེ་བཀྲེས་ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་འདུག མཇུག་མཐར། ཁོས་ཇོ་འདྲི་ས་ཞིག་རྙེད་བྱུང་།

ཁོས"ཁྱེད་ཀྱིས་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་དེ་གང་ན་ཡོད་པ་ཤེས་སམ"ཞེས་དྲིས།

སྐྱེས་པ་དེས"དེ་ནི་ལས་སླ་མོ་ཞིག་རེད། ཁྱེད་རང་མདུན་ཕྱོགས་སུ་ཁང་བསྐོར་གཉིས་ཀྱི་སར་སོང་རྗེས་གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྲང་ལམ་གསུམ་པར་ཞུགས་ཚེ་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་ནི་གཡོན་གྲལ་གྱི་ཁང་བརྩེགས་དང་པོ་དེ་ཡིན"ཞེས་ལན་བཏབ།

ནོར་བུས་སྐྱེས་པ་དེ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཞུས་རྗེས་ཁོས་བསྟན་པའི་ལམ་ཕྱོགས་དེད་ནས་སོང་།

གང་ལྟར་ཁོ་རང་སྲང་ལམ་གསུམ་པར་ཐོན་དུས་ཁོས་__________མཐོང་། འོན་ཀྱང་ཁོས་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་མཐོང་མ་ཐུབ། ཁོས་མི་གཞན་ཞིག་བཙལ་ཏེ་འདྲི་འདོད་པ་ཡིན་མོད་མི་འགྲུངས་བར་སྐྱེས་མ་ཞིག་གིས་འགྲོ་མཆམས་བཞག་སྟེ་ཁོ་བོར་རོགས་རམ་བྱེད་བྱུང་།

ནོར་བུས"ངས་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་འཚོལ་བཞིན་ཡོད་པས་ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་དེ་གང་དུ་ཡོད་པ་བཤད་ཨེ་ཐུབ"ཅེས་བཤད།

"ལགས་ཐུབ། ཁྱེད་རང་སྲང་ལམ་གསུམ་པ་དེད་དེ་དཀྱིགས་མཚམས་གཉིས་པ་ནས་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་སོང་ཚེ་ཏག་ཏག་མདུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཡས་གྲལ་དུ་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་ཡོད་པ་མཐོང་ཐུབ"ཅེས་སྐྱེས་མ་དེས་བཤད།

ནོར་བུས་སྐྱེས་མ་དེས་བཤད་པའི་ལམ་ཕྱོགས་དེད་ནས་སོང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་དེ་རུ་འབྱོར་རྗེས་ཁོས་_________ མཐོང་བ་དང་སྔར་བཞིན་ག་ས་གང་ལ་བལྟས་ཀྱང་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་མ་མཐོང་བ་རེད།

"ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་དེ་ཅི་ལྟར་བཙལ་དགོས་པ་བཤད་ཐུབ་བམ"ཞེས་ནོར་བུས་ཉེན་རྟོག་པ་ཞིག་ལ་དྲིས།

ཉེན་རྟོག་པས"དེར་སྐྱོན་མི་འདུག ཁྱེད་རང་སྲང་ལམ་དང་པོ་དང་ནུབ་ལམ་གཉིས་ཀྱི་བསྒོལ་མཚམས་སུ་སོང་ཚེ། མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་ནི་དེའི་ནུབ་བྱང་གི་གྲུ་ཟུར་ དུ་ཡོད"ཅེས་བཤད།

"ཁྱེད་ལ་དེའི་སྐོར་གྱི་ལམ་ཡིག་ཅིག་འབྲི་རྒྱུ་ཡོད་དམ། ངས་ནོར་འཁྱུག་བཟོ་མི་འདོད"ཅེས་ནོར་བུས་བཤད།

ཉེན་རྟོག་པ་དེས་ཁ་ཕྱོགས་རྣམས་བྲིས་རྗེས་དེ་ནོར་བུ་ལ་སྤྲད། འོན་ཀྱང་ཁོས་ཁ་ཕྱོགས་དེད་དེ་སོང་དུས་ __________ མཐོང་ ཡང་ མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་རྙེད་མ་ཐུབ།

མཇུག་མཐར། ནོར་བུས་སྲང་ལམ་ནས་བྱིས་པ་ཞིག་མཐོང་།

བྱིས་པས་"ཁྱེད་ཀྱིས་ཞག་སྡོད་བྱེད་ས་ཞིག་འཚོལ་བཞིན་པ་ཡིན་ནམ་"ཞེས་དྲིས།

"ཡིན་ཡ། ངས་དེ་བཙལ་བཞིན་ཡོད། ངས་གང་ས་གང་ལ་བཙལ་ཡང་ཞག་སྡོད་བྱེད་ས་ཞིག་རྙེད་མི་ཐུབ། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་རོགས་བྱེད་ཐུབ་བམ"ཞེས་ནོར་བུས་ལན་བཏབ།

"སྲང་ལམ་དང་པོ་དེད་ནས་ཐད་ཀར་མདུན་ཕྱོགས་སུ་སྨིད་ལྔ་བརྒྱ་སོང་ཚེ་མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་ནི་སྲང་ལམ་དེའི་སྣེ་མོའི་གཡས་གྲལ་དུ་ཡོད"ཅེས་བྱིས་པ་དེས་བཤད།

ནོར་ བུས་ བྱིས་ པས་ བཤད་ པའི་ ལམ་ ཕྱོགས་ དེད་ནས་ སྲང་ ལམ་ དེའི་ སྣེ་ མོ་ རུ་ འབྱོར་ དུས་ཁོ་ རང་ སྔར་ ཡང་ __________མདུན་དུ་ཡོད་པར་ཡ་མཚན་སྐྱེས།

ཁྱེད་ཀྱིས་ནོར་བུ་ལ་ཞག་སྡོད་བྱེད་སར་འགྲོ་བའི་ཁ་ཕྱོགས་བཤད་ཐུབ་བམ།

1 - སྨན་ཁང་།

2 - དངུལ་ཁང་།

3 - དཔྱི་སི་ལན་ཟ་ཁང་།

4 - མཛའ་བརྩེ་མགྲོན་ཁང་།

5 - གངས་ལྗོངས་ཟ་ཁང་།

6 - རྩེད་ཆས་ཚོང་ཁང་།

7 - ཚོང་གཉེར་ཁང་།

8 - སྒྲགས་ཁང་།

9 - ཞི་བདེ་མགྲོན་ཁང་།

10 - དཔེ་ཁང་།

11 - མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས།

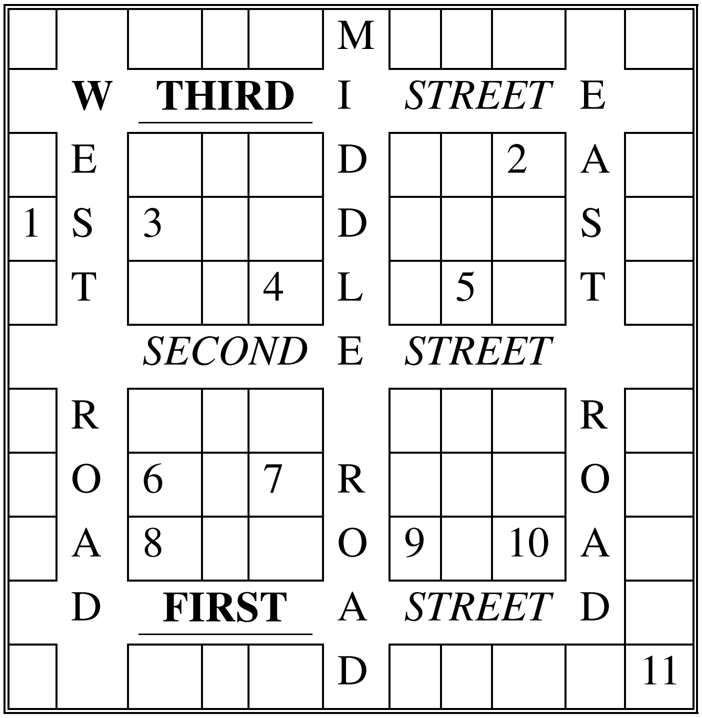

]--[

500 (སྨིད།)

བྱང་།

↑

ནུབ། ←   → ཤར།

↓

ལྷོ།

སྐོར་ཚན་བཅུ་བཞི་བ། ནམ་མཁའ་རུ་སྐར་མ་གཅོད་ཡོད་དམ།

གཅིག ཁ་བརྡ། (མཚན་མོར་རིའི་རྩེ་ནས)

གཡང་འཛོམས། མོས་མཚོ་ངོས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བལྟས་ཏེ་བཤད་པ"""

བཀྲ་ཤིས། ཁྱོད་ ཡིན་ ནམ། གཡང་ འཛོམས། ཁྱེད་ ཀྱིས་ འདི་ ན་ ཅི་ཞིག་ བྱེད་ བཞིན་ ཡོད། འོ། ཁྱེད་ ཀྱིས་ གློག་ བཞིན་ པའི་ དཔེ་ ཆ་ དེ་ ཅི་ཞིག་ཡིན།

གཡང་ འཛོམས། ང་ རང་ ལོ་ མང་ པོ་ ཞིག་ ལ་ རི་ རྩེ་ འདིར་ ཡོང་ ནས་ རང་ གི་ སྐད་ ངག་ གློག་ པ་ ཡིན། ངས་ ད་ སོ་ མ་ སྐད་ ངག་ ཅིག་ བྲིས་ པ་ དེ་ འདོན་ རྩིས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་འདི་ན་ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས། ང་རང་སྐར་མར་བལྟ་རུ་ཡོང་བ་ཡིན། བདག་ལོ་བཅུའི་སྟེང་ནས་བཟུང་རི་མགོ་འདིར་ཡོང་ནས་མཚན་མོའི་ནམ་མཁར་བལྟས་པ་ཡིན། ལོ་ན་ཆུང་དུའི་དུས་སུ་ངས་སྐར་མ་ཡོད་ཚད་བརྩི་ཐུབ་པར་སྙམ་མོད། ད་སྐབས་ངས་སྐར་མ་བགྲང་ལས་འདས་པ་ཡོད་པ་ཤེས་པ་མ་ཟད། སྐར་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་གནམ་རྒྱུད་བཙལ་རྒྱུ་ནི་སྐར་མ་བགྲང་རྒྱུ་ལས་སྤྲོ་སྣང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡང་ཤེས་ཡོད།

གཡང་ འཛོམས། ངས་ ཁྱེད་ རང་ མཚན་ མོའི་ ནམ་ མཁར་ འདི་ འདྲའི་ སྤྲོ་ སྣང་ ཡོད་ པ་ མ་ ཤེས། ང་ ལ་ ཡང་ རྒྱུན་ དུ་ ཟླ་ བ་ དང་ སྐར་ ཚོགས། རྒྱུ་ སྐར་ བཅས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་སྦྱོང་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས། ངས་ ཁྱེད་ ལ་ སྐར་ མའི་ སྐོར་ ཀྱི་ ཤེས་ བྱ་ མང་ པོ་ བཤད་ ཆོག་ པ་ དང་ ཁྱེད་ ལ་ ཡང་ སྐད་ ངག་ སྐོར་ གྱི་ དྲི་ བ་ འགའ་ འདྲི་ འདོད། ཁྱེད་ཀྱིས་དུས་ཡུན་ཅི་ཙམ་ལ་སྐད་ངག་བྲིས་པ་ཡིན།

གཡང་ འཛོམས། ངས་ ཆུང་ དུས་ ནས་ བཟུང་ སྐད་ ངག་ བྲིས་ པ་ ཡིན་ ལ། ཐ་ ན་ ངས་ རང་ ཉིད་ ནི་ མིང་ གྲགས་ ཆེ་ བའི་ སྐད་ ངག་ པ་ ཞིག་ ཡིན་ པའི་ རྨི་ལམ་ཡང་རྒྱུན་དུ་རྨིས་སྲོང་། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ལ་འདུན་པ་ཡོད་ཚེ་ང་ལ་སྐད་ངག་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་གང་རུང་དུ་འདྲི་ཆོག

བཀྲ་ཤིས། འོ། ངས་ ད་ དུང་ ཁྱེད་ ལ་ དོན་ དག་ གཞན་ ཞིག་ འདྲི་ རྒྱུ་ ཡོད། གཟའ་ འཁོར་ རྗེས་ མའི་ གཟའ་ སྤེན་ པའི་ ཉིན་ ཁྱེད་ རང་ ང་ དང་ མཉམ་དུ་བྲོ་འཁྲབ་པར་འགྲོ་རྒྱུ་ཨེ་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། བཀྲ་ཤིས། ངས་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ནམ་ཡང་འདྲི་མི་སྲིད་སྙམ། ང་རང་ཁྱེད་དང་མཉམ་དུ་བྲོ་འཁྲབ་པར་འགྲོ་འདོད་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས། ངས་ང་ཚོའི་སློབ་ཐུན་དང་པོ་ནས་བཟུང་ཁྱེད་ལ་བྲོ་འཁྲབ་པར་འགྲོ་ཞེས་བཤད་འདོད་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ངས་ཇི་ལྟར་བཤད་རྒྱུ་མ་ཤེས། ཁྱེད་ཀྱིས་ངས་རེ་བ་དང་ལེན་བྱས་པར་ང་རང་དགའ། འོ། ངས་ཁྱོད་ལ་བར་ཆད་བཟོས་པར་དགོངས་པ་མ་ཚོམ། ཁྱེད་ཀྱིས་སྐད་ངག་འདོན་རྒྱ་རྒྱུན་འཕྱོངས་བྱོས།

གཡང་འཛོམས། ...ང་རང་ལོ་དུ་མར་འདི་འདྲ་ཞིག་དགའ་མ་སྲོང་།

མི་གྲངས་མགྱོགས་འཕེལ་གྱི་གས་གནོད་ཆེན་པོ།

གང་འདྲ་ཞིག་ལ་གས་གནོད་ཟེར། ཁྱེད་ཀྱིས་བརྟན་འཕྲིན་དང་གློག་བརྙན་ལས་མི་གྲངས་གས་གནོད་བྱུང་བཞིན་པ་མཐོང་ཨེ་སྲིད། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་དུས་འགོར། རང་རེའི་གོ་ལ་འདིའི་སྟེང་དུ་འགས་རྫས་ཀྱིས་མ་བཟོས་པའི་གས་གནོད་རིགས་གསར་བ་ཞིག་བྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་མི་གྲངས་མགྱོགས་འཕེལ་གྱི་གས་གནོད་ཆེན་པོ་རེད།

སའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་མི་ག་ཚོད་འཚོ་སྡོད་བྱེད་ཡོད། རང་རེའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་མི་གྲངས་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མའི་རིང་དལ་བུའི་ངང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་རེད། ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་གི་ཡར་སྔོན་དུ་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་མི་ས་ཡ250ཡོད་པ་དང་། ལོ་བཞི་བརྒྱའི་ཡར་སྔོན་དུ་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་མི་གྲངས་ད་དུང་ས་ཡ500ལྷག་ཡོད་མེད། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་བའི་དུས་འགོ་ནས་བཟུང་མི་གྲངས་འཕར་ཚད་ཧ་མགྱོགས་སུ་སོང་སྟེ་1900ལོར་མི་གྲངས་ས་ཡ1700ལྷག་ལ་འཕེལ་བ་དང་1970ལོར་མི་གྲངས་ས་ཡ3600ལ་སླེབས། གོང་གི་འདི་ལས་ལོ་ངོ་བདུན་ཅུའི་ནང་མི་གྲངས་ལྡབ་འགྱུར་གྱིས་འཕར་སྣོན་བྱུང་བ་ཤེས་ཐུབ། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ན་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་བའི་དུས་མཇུག་ཏུ་སའི་གོ་ལའི་མི་གྲངས་ཧ་ལམ་དུང་ཕྱུར་དྲུག་ཅུ་ཡིན་ལ། མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ2010ལོར་སའི་གོ་ལའི་མི་གྲངས་དུང་ཕྱུར་བདུན་ཅུ་ལ་སླེབས་ཐུབ་བསམ་བཞིན་ཡོད་པས་སའི་གོ་ལའི་མི་གྲངས་ཡང་བསྐྱར་ལྡབ་འགྱུར་གྱིས་འཕར་སྣོན་འབྱུང་ངེས་རེད།

ད་སྐབས་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་མི་གྲངས་འཕར་སྣོན་གྱི་ཚད་སྔར་ལས་ལྷག་ཏུ་ཧ་མགྱོགས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ལོ་རེའི་ནང་བྱིས་པ་250000སྐྱེས་བཞིན་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་ཟ་མ་དང་སྡོད་གནས་ངེས་ཅན་ཞིག་དགོས་མེད། ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་གཞུང་ལམ་དང་ཁང་བརྩེགས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཞིང་ཐང་དུ་ལས་བ་དང་བསྟུན་ནས་ས་ཞིང་གི་འཁོར་གྲངས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཇེ་ཉུང་དུ་སོང་། དེའི་རིང་ལ་ཐོན་ཁུངས་འཛད་གྲོན་མགྱོགས་མྱུར་དང་ཇེ་ཆེར་ཕྱིན་ཡོད་དེ་ཆུ་བཀོལ་བའི་ཚད་དང་། འབྱུང་ཤིང་བཀོལ་བའི་ཚད། རྡོ་སྣུམ་བཀོལ་བའི་ཚད། གློག་བཀོལ་བའི་ཚད་བཅས་སྔར་ལས་ཆེའོ། གལ་ཏེ་སའི་གོ་ལའི་མི་གྲངས་མུ་མཐུད་དུ་མགྱོགས་མྱུར་དང་འཕར་སྣོན་བྱུང་ན་མི་རྣམས་ལ་ས་དང་ཟ་མ་སོགས་འཚོ་སྡོད་བྱེད་པའི་ཐོན་ཁུངས་ཡོད་མི་སྲིད།

ང་ཚོས་ཇི་ལྟར་འཛམ་གླིང་གི་མི་གྲངས་ཚོད་འཛིན་བྱེད་དགོས་སམ། གནད་དོན་འདི་ཐག་གིས་གཅོད་པར་ཐབས་ལམ་མང་པོ་ཡོད་དེ། དང་པོ། ཁྱིམ་ཚང་གི་མི་གྲངས་ཇེ་ཉུང་དུ་གཏོང་བ་སྟེ་བྱིས་པ་ཉུང་ཉུང་སྐྱེས་པ། གཉིས་པ། ཐབས་སྣ་ཚོགས་བཀོལ་ཏེ་གོ་ལ་ཟླུམ་པོའི་སྟེང་གི་ཟས་རིགས་ཐོན་ཁུངས་ཇེ་ཆེར་གཏོང་བ། གསུམ་པ། འཕེལ་རྒྱས་སུ་སོང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་འཕེལ་རྒྱས་སུ་དེ་འདྲ་སོང་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་དེ་ཐོན་ཁུངས་འཛད་གྲོན་གྱི་ཚད་ཇེ་ཆུང་དུ་གཏོང་བ། འདི་ལྟར་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་མིས་མ་བཀང་བའི་སྔོན་དུ་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་གནད་དོན་འདི་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ཚེ་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་མི་སུ་ལའང་མི་གྲངས་གནད་དོན་འདི་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་མི་སྲིད་དོ།

ཁ་བརྡ།

སྐུ་ཞབས་ལི་འོང་། སློབ་གྲོགས་ཚོ། ཕྱི་དྲོ་བདེ་ལེགས། དེ་རིང་ང་ཚོས་འཛམ་གླིང་སྟེང་གཙོ་ཆེ་བའི་གསར་གཏོད་དང་གསར་རྙེད་བྱུང་བའི་དངོས་པོའི་སྐོར་གླེང་རྒྱུ་ཡིན་པས། མེ་རྫས་གང་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་པ་སུས་བཤད་ཐུབ།

ཟླ་བ། མེ་རྫས་ནི་ཀྲུང་གོ་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཤོག་བུའང་ཀྲུང་གོ་བས་གསར་གཏོད་བྱས་པ་རེད།

ལྕམ་མོ་ལི་འོང་། ཟླ་བ། བཀའ་དྲིན་ཆེ། འོ་ན། ཆེས་ཐོག་མའི་ཚགས་པར་ཀྲུང་གོ་ནས་པར་བསྐྲུན་བྱས་པ་ཨེ་རེད།

གཡང་འཛོམས། མ་རེད། ཆེས་ཐོག་མའི་ཚགས་པར་ནི་འཛར་མན་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན་ལ། པར་བསྐྲུན་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱང་འཛར་མན་གྱི་མིས་གསར་གཏོད་མཛད་པ་རེད།

ལྕམ་མོ་ལི་འོང་། གཡང་འཛོམས། ངོ་མས་བཟང་གི འོ་ན། གསོ་རིག་གི་ཕྱོགས་ནས་བྱུང་བའི་གསར་རྙེད་དངོས་པོའི་རིགས་གླེང་ན་ཅི་འདྲ་རེད། ལྷ་འབྲུམ་གྱི་ནད་ལ་སྨན་བཅོས་བྱེད་ཐབས་དེ་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་གསར་རྙེད་བྱུང་བ་རེད།

བཀྲ་ཤིས། ལྷ་འབྲུམ་གྱི་ནད་ལ་སྨན་བཅོས་བྱེད་ཐབས་ནི་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་ནང་གསར་དུ་རྙེད་ལ། ད་ལྟ་ནད་རིགས་འདི་ཚོད་ལྟ་ཁང་གི་ནང་དུ་མ་གཏོགས་མེད།

ལྕམ་མོ་ལི་འོང་། བཀྲ་ཤིས། དེ་ནི་ངོ་མས་ཡ་མཚར་པོ་འདུག ལྷ་མོ། བར་སྣང་གི་གསར་གཏོད་ཀྱི་དངོས་པོ་འདྲ་གླེང་ན་ཅི་འདྲ་རེད། འཇིག་རྟེན་འཁོར་སྒྲུ་ནི་ཐོག་མར་ཨ་རུ་ནས་བཟོས་པ་རེད་དམ།

ལྷ་མོ། མ་རེད། ཆེས་ཐོག་མའི་འཇིག་རྟེན་འཁོར་སྒྲུ་ནི་སུའུ་ལེན་ནས་བཟོས་ཤིང་། མིས་བཟོས་སྲུང་སྐར་ནི་ཨུ་རུ་སུའི་མིས་གསར་གཏོད་མཛད།

ལྕམ་མོ་ལི་འོང་། རྩིས་འཁོར་ཀྱང་ཨུ་རུ་སུའི་མིས་གསར་གཏོད་མཛད་པ་ཨེ་རེད།

བཀྲ་ཤིས། རྩིས་འཁོར་ནི་ཨ་རུ་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་ལ། དེ་ནི་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་ནང་གི་བེད་སྤྱོད་ཆེས་ཆེ་བའི་གསར་གཏོད་ཀྱི་གྲས་ཤིག་རེད།

ཟླ་བ། ངས་རྩིས་འཁོར་ལས་ཀྱང་བེད་སྤྱོད་ཆེ་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡོད་སྙམ།

ལྕམ་མོ་ལི་འོང་། དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

ཟླ་བ། ངས་བསམས་ན་མི་ཞིག་གིས་ངའི་ལས་བྱ་ཡོངས་རྫོགས་འབྲི་ཐུབ་པའི་འཕྲུལ་ཆས་ཞིག་གསར་གཏོད་བྱེད་ཐུབ་སྙམ།

ལྕམ་མོ་ལི་འོང་། ཟླ་བ། དེ་ནི་བསམ་ཚུལ་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། དེ་ཕལ་ཆེར་ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསར་གཏོད་བྱེད་དགོས།

སློབ་ཚན། ཕག་ཕྲུག་གསུམ།

སྔོན་གྱི་དུས་ཤིག་ལ། ནགས་ཚལ་སྟུག་པོ་ཞིག་གི་ཁྲོད་དུ་ཕག་ཕྲུག་གསུམ་འཚོ་སྡོད་བྱས་ཡོད། གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའི་སྤྱང་ཀི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ནགས་ཚལ་དེ་རུ་གནས་ཡོད་ཅིང་དེས་རྒྱུན་དུ་ཕག་ཕྲུག་དེ་ཚོར་སྐྲག་སྣང་བསྐྲུན་བཞིན་ཡོད། ཁོ་ཚོས་སྐྲག་དངངས་དང་བཅས་འཚོ་བ་རོལ་བཞིན་ཡོད། ཉིན་ཞིག་ཕག་དེ་ཚོས་རང་རང་ལ་སྤྱང་ཀི་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཁང་བ་རེ་བཟོ་རྒྱུ་ཐག་གིས་བཅད།

ཕག་དང་པོའི་ཁང་བ་ནི་རྩྭ་ལས་བཟོས་ཤིང་། དེ་ནི་བཟོ་སླ་ཞིང་དགུན་ཁར་དྲོན་པོ་རེད། ཕག་གཞན་གཅིག་གི་ཁང་བ་དབྱུག་པས་བཟོས་པ་དང་། དེ་ནི་དང་པོ་ལས་སྲ་ཞིང་རྒྱུ་ཆ་ནགས་ཚལ་གྱི་ཁྲོད་དུ་ཡོད་པས་བཟོ་རྒྱུ་ཡང་དཀའ་མོ་མ་རེད། ཕག་ཅིག་ཤོས་དེའི་ཁང་བ་ནི་སོ་ཕག་གིས་བཟོས་ལ། དེ་ནི་ཕག་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཁང་བ་ལས་ལྷག་ཏུ་བཟོ་དཀའ་ནའང་ཆེས་བརྟན་པོ་རེད།

ཉིན་ཞིག སྤྱང་ཀིས་ནགས་ཚལ་གྱི་ཁྲོད་ན་ཟས་འཚོལ་བཞིན་འདུག ཙང་མ་འགོར་བར་ཁོས་ཕག་ཕྲུག་གསུམ་པོས་བཟོས་པའི་ཁང་བ་དག་མཐོང་སྟེ་བཤད་རྒྱུར། “ངའི་ཧི་འདྲའི་སྤྱང་ཀི་ལས་ཅན་ཞིག་རེད་ཨང་། ངའི་དགོང་ཟར་ཕག་ཤ་གསར་བ་ཟ་ཐུབ་རྒྱུ་རེད།”

སྤྱང་ཀི་དེ་ཕག་དང་པོའི་ཁང་འགྲམ་དུ་སོང་སྟེ་བཤད་རྒྱུར“སྒོ་ཕྱེ་སྟེ་ང་ནང་ལ་ཡོང་དུ་འཇུག་རོགས།”

ཕག་དང་པོས“ངས་སྒོ་གཏན་ནས་འབྱེད་མི་ཐུབ།”ཅེས་ལན་བཏབ།

དེ་ནས་སྤྱང་ཀིས“འོ་ན། ངས་དབུགས་ཧལ་ཧལ་བླངས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཁང་བ་འཕུར་བར་བྱ་རྒྱུ”ཞེས་བཤད་དེ་ཁོས་དབུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བླངས་ཏེ་ཕག་དེའི་རྩྭ་ཁང་གཏོར་བཤིག་ཏུ་བཏང་། ཕག་དང་པོ་དེ་ཕག་གཉིས་པའི་ཁང་བའི་ནང་ཡིབ་པར་བྲོས།

དེ་ནས་སྤྱང་ཀི་ཕག་གཉིས་པའི་ཁང་འགྲམ་དུ་སོང་སྟེ། “སྒོ་ཕྱེ་སྟེ་ང་ནང་ལ་ཡོང་དུ་འཇུག་རོགས།”ཅེས་བཤད།

ཕག་གཉིས་པ་དེས“ངས་སྒོ་གཏན་ནས་འབྱེད་མི་ཐུབ།”ཅེས་ལན་བཏབ།

སྤྱང་ཀིས“དེས་ན་ངས་དབུགས་ཧལ་ཧལ་དུ་བླངས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཁང་བ་འཕུར་བར་བྱ་རྒྱུ”ཞེས་བཤད་དེ་ཁོས་དབུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཧུབ་སྟེ་ཕག་གཉིས་པ་དེའི་ཁང་བ་ཡང་རྩྭ་ཁང་ཇི་བཞིན་མྱུར་བར་གཏོར་བཤིག་ཏུ་བཏང་། ཕག་དེ་གཉིས་ཕག་གསུམ་པའི་ཁང་བའི་ནང་ཡིབ་པར་བྲོས།

མཐར་སྤྱང་ཀི་དེ་ཕག་གསུམ་པའི་ཁང་འགྲམ་དུ་སོང་སྟེ་བཤད་རྒྱུར“སྒོ་ཕྱེ་སྟེ་ང་ནང་ལ་ཡོང་དུ་ཆུག”ཅེས་བཤད།

ཕག་གསུམ་པོས“ང་ཚོས་སྒོ་གཏན་ནས་འབྱེད་མི་ཐུབ།”ཅེས་ལན་བཏབ།

སྤྱང་ཀིས“འོ་ན། ངས་དབུགས་ཧལ་ཧལ་དུ་བླངས་ཏེ་ཁྱོད་ཚོའི་ཁང་བ་འཕུར་བར་བྱ་རྒྱུ”ཞེས་བཤད་དེ་ཁོས་དབུགས་ཆེན་པོ་བླངས་ཀྱང་སོ་ཕག་ལས་བཟོས་པའི་ཁང་བ་དེ་འཕུར་མ་ཐུབ། མཇུག་མཐར་སྤྱང་ཀི་དེ་ཕངས་སེམས་དང་བཅས་ཕྱིར་སོང་བ་དང་ཕག་ཕྲུག་ཆུང་ཆུང་གསུམ་པོ་ཉེན་ཁ་ལས་ཐར།

བསླབ་བྱ། གང་ཞིག་ལས་ལ་ཞུགས་པའི་དུས།།
ཕྲ་ཞིབ་བློ་ཡི་སྒྲུབ་པ་ཡིས།།
ངལ་བའི་འབྲས་བུ་ནམ་ཡང་ཡོད།།

སྐོར་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ། སའི་གོ་ལའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྲོག་ཆགས་ཡོད་དམ།

ཁ་བརྡ།

རྣད་ཡན། ཀྭ་ཡེ། ཟླ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

ཟླ་བ། འོ། ལྷེ། རྣད་ཡན། ངས་འཛིག་རྟེན་ཕྱི་རོལ་སྐོར་གྱི་དཔེ་ཆ་ཞིག་ཀློག་བཞིན་ཡོད། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་ཧ་ཅང་ཆེ་ཞིང་རྒྱ་སྐར་དང་སྲུང་སྐར་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དེས། ང་རྒྱ་སྐར་གཞན་པའི་སྟེང་དུ་སེམས་ཅན་ཡོད་མེད་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དུ་བཅུག

རྣད་ཡན། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་རྒྱ་སྐར་གཞན་པའི་སྟེང་དུ་སེམས་ཅན་ཡོད་དམ།

ཟླ་བ། ངས་དེའི་སྐོར་གྱི་དཔེ་ཆ་བཀླགས་པ་མ་གཏོགས་གཅིག་ཀྱང་མཐོང་མ་མྱོང་བས། ངས་སའི་གོ་སའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྲོག་ཅན་ཡོད་མེད་ཐག་གིས་མི་ཆོད། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་ཇི་འདྲ་རེད།

རྣད་ཡན། ངས་རྒྱ་སྐར་གཞན་པའི་སྟེང་དུ་སེམས་ཅན་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། འོན་ཀྱང་ངས་རྒྱང་ཤེལ་ལས་རྣམ་པར་འཚེར་བའི་འོད་ཟེར་མཐོང་བ་དང་སྒྲ་སྟུད་འཕྲུལ་ཆས་ལས་ཁྱད་མཚར་བའི་སྒྲ་ཐོས་མྱོང་། ངས་དེ་དག་ནི་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་མིས་བྱེད་པར་མི་འདོད། དེ་བས་ངས་བསམ་ན་སའི་གོ་ལའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སེམས་ཅན་རིགས་གཞན་ཞིག་ཡོད་ཁོ་ཐག་རེད།

ཟླ་བ། འོ། ཁྱེད་ཀྱིས་ངོ་མ་དེ་ལྟར་འདོད་དམ།

རྣད་ཡན། ཡིན་ཡ། ངས་དེ་ལྟར་འདོད། དེ་ལས་གཞན་ད་རྡུང་ངས་ཟླ་བའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་མི་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་།

ཟླ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཟླ་བའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་མི་ཡོད་པ་ཐག་གིས་གཅོད་ཐུབ་བམ།

རྣད་ཡན། ངས་ཐག་གིས་ལོས་ཆོད། ཁྱེད་ཀྱི་མིང་ལ་ཟླ་བ་མི་ཟེར་རམ།

ཟླ་བ། ཟེར། དེ་ཟེར། དེ་ཟེར་ན་ཅི་རེད།

རྣད་ཡན། དབྱིན་ཡིག་གི"ཟླ་བ"ལ་ཅི་ལྟར་འགྲེལ།

ཟླ་བ། ཟླ་བའི་གོ་དོན་ནི་དབྱིན་ཡིག་གིས"moon" ཟེར།

རྣད་ཡན། དེས་ན་ཟླ་བའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མི་དེ་ནི་ཁྱོད་ཡིན་ཁོ་ཐག་རེད།

སློབ་ཚན། སྟོང་བའི་དབྱིངས་རིམ་གྱི་འགྲན་བསྡུར།

1959 ལོའི་ཟླ་བཅུ་བར། སུའུ་བེ་འད་ཀྱི་ཚན་རིག་པ་ཚོས་ཐོག་དང་པོར་སྟོང་བའི་དབྱིངས་རིམ་དུ་མིའི་བཟོས་སྲུང་སྐར་གཏོང་རྒྱུར་གྲ་བསྒྲིགས་བྱས། ཡིན་ཡང་ཁོ་ཚོས་རང་ཉིད་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་མིན་མི་ཤེས། མ་འགྱངས་བར། མིའི་བཟོས་སྲུང་སྐར་ཟེར་བའི་སྲུང་སྐར་ཆུང་ངུ་ཞིག་བར་སྣང་དུ་བཏང་ཞིང་དེ་ཉིད་རྒྱལ་ཁའི་ངང་སའི་གོ་ལར་ལྡིང་སྐོར་རྒྱག་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་དུས་ཚན་རིག་པ་ཚོས་དེ་བསྐྱར་བཟོ་བྱེད་ཐུབ་པར་ཡིད་ཆེས་བྱུང་། 1959 ལོའི་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པར། ཁོ་ཚོས"མིའི་བཟོས་སྲུང་སྐར་གཉིས་པ།"ཞེས་འབོད་པའི་སྲུང་སྐར་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟོང་བའི་དབྱིངས་རིམ་དུ་བཏང་། ཐེངས་འདིར། ཁོ་ཚོས་ཁྱི་ཕྲུག་ཞིག་འཁྱུལ་བཞུད་པར་བྱས་ཏེ་འཕུར་གྲུའི་སྟེང་དུ་བཞག ཁོ་ཚོ་སླར་ཡང་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་བ་དང་དེ་ནི་ཚན་རིག་ཐད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁ་ཞིག་རེད།

1969 ལོའི་ཟླ་བ་བདུན་པར། ཨ་མེ་རི་ཀའི་ཚན་རིག་པ་ཚོས་སུའུ་བེ་འད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་འཕུར་གྲུའི་ཐད་ནས་རྒྱལ་ཁ་བླངས་པ་དེ་མཐོང་

བས། ཁོ་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀུང་དེ་དང་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་ལས་བཟོ་བྱེད་ཐུབ་པར་བསམ། དག་དག་ཐེངས་འདིར། ཁོ་ཚོས་འཕུར་གྲུའི་སྟེང་དུ་ཁྱི་ཞིག་འཛུག་མ་འདོད་པར་མི་ཞིག་བསྡད་དེ་འཁྲུལ་བཞུད་པ་བྱེད་བསམ་པ་དང་། སའི་གོ་ལ་ཁོ་ནར་ལྟེང་སྐོར་རྒྱག་མི་འདོད་པར་ཟླ་བའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་འཕུར་འདོད་སྐྱེས།

ཅུང་མ་འགོར་བར། ཨ་མེ་རི་ཀའི་ཚན་རིག་པ་ཚོས"ཨ་པོ་ལོ་གཉིས་པ།" ཞེས་འབོད་པའི་འཇིག་རྟེན་འཕུར་གྲུ་ཞིག་བཏང་། ཁོ་ཚོས"ཨ་པོ་ལོ་གཉིས་པ།" དེ་ཟླ་བའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་འགྱོར་རྒྱུ་ཐག་གིས་མ་ཆོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་དེ་འགྱོར་སྲིད་སྙམ། "སྟོང་བའི་དབྱིངས་རིམ་གྱི་འཁྲུལ་བཞུད་པ།" ཟེར་བའི་མི་གསུམ་འཇིག་རྟེན་འཕུར་གྲུའི་སྟེང་ལ་བསྡད་ཡོད་པ་དང"ཨ་པོ་ལོ་གཉིས་པ།" རྒྱལ་ཁའི་ངང་ཟླ་བའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་འགྱོར་ཐུབ་པ་བྱུང་། 1969 ལོའི་ཟླ་བ་7 པའི་ཚེས20ཉིན་སྟོང་བའི་དབྱིངས་རིམ་གྱི་འཁྲུལ་བཞུད་པ་གཉིས་ཟླ་བའི་གོ་ལའི་སྟེང་ལ་སོང་། མིང་ལ་ནེ་འོ་ཨ་མུ་སི་ཁྲུ་རོན་ཟེར་བའི་སྟོང་བའི་དབྱིངས་རིམ་གྱི་འཁྲུལ་བཞུད་པ་དེས་བཤད་རྒྱུར། ཟླ་བའི་གོ་ལའི་སྟེང་གོམ་གང་སྤོས་པ་དེ་མིའི་རིགས་ལ་མཚོན་ན་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་བྱ་བཞག་ཞིག་རེད།

དེང་སྐབས་ནི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་དུས་འགོ་ཡིན་ལ། ཐེངས་རྗེས་མའི་འཇིག་རྟེན་འཕུར་གྲུ་དེ་གང་ལ་གཏོང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ཟླ་བའི་གོ་ལ་མ་གཏོགས་གོ་ལ་གཞན་པའི་སྟེང་དུ་བགྲོད་ཐུབ་མིན་ལ་བསམ་བློ་ཞེ་བཏང་། ཁྱེད་ཀྱིས་སུ་ཞིག་ཐོག་དང་པོར་རྒྱུ་སྐར་གཞན་པའི་སྟེང་ལ་འགྲོ་ཐུབ་པར་འདོད།

སྦྱོ་ཚན་བཅུ་བདུན་པ། ངས་ཁྱེད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་འདི་གོ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས།

ཁ་བརྡ།

གཡང་འཛོམས། ཀྭ་ཡེ། བཀྲ་ཤིས།

བཀྲ་ཤིས། ལེ། གཡང་འཛོམས། ཁྱེད་རང་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ།

གཡང་འཛོམས། ཡིན་ཡ། ང་བདེ་མོ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངས་སེམས་པ་ཅུང་ཙམ་སྐྱོ། ངས་ཁྱེད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་འདི་གོ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། སློབ་སྐབས་རྗེས་མར། ང་རང་ལྷ་སར་སླེབ་རྒྱན་ངག་སྦྱང་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་གཟའ་པ་སངས་ཉིན་ཟི་ལིང་དང་ཁ་བྲལ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཉིན་འགའི་སྔོན་ལ་སོང་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་གཉེན་མི་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ལྷ་སར་ནས་རོལ་རྒྱུ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། འོ། དེ་ཧ་ཅང་བཟང་གི ང་རང་ཁྱེད་ཀྱི་དོན་ལ་སྨྲོ་བ་འཕེལ་བྱུང་། ངས་ཁྱེད་རང་ཁ་གྲོས་རྒྱུ་ཡིན་པ་གོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་། ངས་དོན་དེ་ངོ་མ་ཡིན་མིན་མ་ཤེས།

གཡང་འཛོམས། རེད་ཡ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཐོས་པ་ངོ་མ་བདེན་པ་རེད། ང་ཚོའི་རྩོམ་རིག་གི་དགེ་རྒན་ལ་སྡེ་མོ་ནས་ངས་ལྷ་ས་ནས་སློབ་གཉེར་བྱེད་པར་རོགས་རམ་བྱེད་འདོད་ཡོད། ན་ནིང་ཁོ་མོས་ང་ལ་དེའི་སྐོར་གླེང་ཡང་ང་འགྲོ་ཐུབ་མ་བྱུས། འོན་ཀྱང་ད་སྐབས་ངས་གྲ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད། ངས་གོ་ཐོས་ལ་ལྷ་ས་རུ་མཚོག་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྐད་རྩོམ་གྱི་དགེ་རྒན་ཡོད་པ་མ་ཟད། སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དེས་བདག་ལ་སློབ་ཡོན་ཆ་ཚང་འདོན་སྤྲོད་བྱས་ཡོད། སྤྱིར་ང་རང་ཟི་ལིང་ནས་སྡོད་རྒྱུ་ཐག་གིས་བཅད་ཟིན་ཡང་ད་ལྷ་ངས་གོ་སྐབས་འདི་གཏོང་མི་ཐོད།

བཀྲ་ཤིས། གོ་སྐབས་དེ་གཏོང་ག་ལ་ཡོད། ཁྱེད་རང་མ་འོངས་བར་སྐན་དག་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཚེ་ལྷ་སར་སོང་ན་བཟང་། སྐབས་དེར་ཁྱེད་ནི་ང་ཚོའི་སློབ་གྲོགས་ཚང་མས་གཟི་བརྗིད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་བརྩི་ངེས་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། བཀའ་དྲིན་ཆེ། བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ཉིད་ཁ་ཙང་བྱམས་སེམས་ལྡན། ང་ལ་ཆུང་དུས་ནས་ལྷ་ས་ནས་སློབ་གཉེར་བྱེད་རྒྱུའི་ཕུགས་འདུན་ཡོད། ད་སྐབས་ངས་ཕུགས་འདུན་དེ་མངོན་འགྱུར་བྱུང་སོང་། ཡིན་ཡང་གཟའ་སྤེན་པའི་ཉིན་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་བྲོ་འཁྲབ་ཏུ་འགྲོ་མི་ཐུབ་པས་སེམས་གཏིང་ནས་དགོངས་དག་ཞུ་བ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། དོན་དེར་སྐྱོན་མེད། འོན་ཀྱང་། ངས་ཁྱེད་ལ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད། གལ་ཏེ་ངས་ཁྱེད་རང་འདི་འདྲའི་མགྱོགས་མྱུར་ངང་ཁ་གྱེས་རྒྱུ་དེ་ཤེས་ཡོད་ཚེ། ངས་སྔ་མོ་ནས་ཁྱེད་ཉིད་བྲོ་འཁྲབ་ཏུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་ངེས་ཡིན། ང་ཚོ་མི་འགྱངས་བར་སླར་ཡང་མཇལ་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་ལྷ་ས་ནས་ཡི་གེ་བསྐུར་རྒྱུ་ཨེ་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། ལོས་བསྐུར། བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ང་དང་ཁ་འབྲལ་དུས་འདི་འདྲའི་སྐྱོ་བ་གཏན་ནས་མ་འདོད།

བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ལ་བདེ་ལེགས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་གཏམས་པར་སྨོན། ངས་ཁྱེད་རང་ཁ་ཙང་དྲན་རྒྱུ་རེད།

གཡང་འཛོམས། བདེ་མོ་བྱོས། བཀྲ་ཤིས། ངས་ཡང་ཁྱེད་རང་དྲན་རྒྱུ་རེད།

སློབ་ཚན། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་གཞན་གྱི་ཁ་བླངས་ཡོད་ན།

སྤྱི་ལོ་༢༥༢༥ནང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཐོག་དང་པོའི་འཕྲུལ་བཞུད་པ་ཚོས་ལྗང་མདོག་གི་རྒྱ་སྐར་ལ་ལྟ་སྐོར་བྱས། ཁོ་ཚོས་མཚར་སྡུག་ལྡན་པའི་རྒྱ་སྐར་འདིའི་སྐོར་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་ཐོས་མྱོང་། དེ་ནས་ཁོ་ཚོ་རྒྱ་སྐར་འདིའི་སྟེང་དུ་འཁྱོར་དུས་ཁ་ལས་སུ་བཅུག ལྗང་མདོག་གི་རྒྱ་སྐར་སྟེང་གི་བྱ་དངོས་ཡོད་ཚད་ཁ་ཙང་ལྡིང་འཛུགས་སུ་མཆིས་ཤིང་སྔོ་ལྗང་གོས་ཀྱིས་གླུབས་པའི་རྣམ་པ་གཏན་ནས་མེད། ཁོ་ཚོས་སྟོང་གསེབ་ནས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་བཙལ་འདོད་ཀྱང་སྟོང་བོ་ཡོད་ཚད་བཅད་ཟིན། ཁོ་ཚོས་མི་འགག་བཙལ་ཏེ་དོན་རྐྱེན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་འདྲི་རྟོགས་བྱེད་འདོད་ཀྱང་བལྟས་ཚོད་ལ་མི་ཐམས་ཅད་ཤི་ནས་ཚར་འདུག

འཕྲུལ་བཞུད་པ་ཚོས་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟོགས་མ་ཐུབ། ཉེ་བའི་དུས་རབས་ཀྱི་སྔོན་ལ། ལྗང་མདོག་གི་རྒྱ་སྐར་སྟེང་གི་མི་རྣམས་སྔོ་རིག་སྐྱེ་གྲོད་དུ་སོང་ཞིང་ཁ་ཙང་ཕྱུག་པོར་གྱུར། ཁོ་ཚོས་ཕན་འབྲས་ཡོད་པའི་བྱ་དངོས་མང་པོ་གསར་གཏོད་དང་གསར་བཟོ་བྱས་པ་བརྒྱུད་གཞན་དུ་འཕེལ་བའི་གནས་ལུགས་མང་པོ་ཞིག་རྙེད། དེས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཁོ་ཚོ་འཆི་བ་རེད། དེའི་མུར། འཕྲུལ་བཞུད་པ་ཚོས་སྲིན་འབུ་ཞིག་ཁོ་ཚོའི་མདུན་དུ་གོག་ཡོང་བའི་སྣྲ་ཐོས་བྱུང་། "ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ཚོར་ཤོད་དང་། རྒྱ་སྐར་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་བྱུང་སོང་།"ཞེས་འཕྲུལ་བཞུད་པས་འབུ་སྲིན་དེ་ལ་དྲིས།

འབུ་སྲིན་དེས་ཁོ་ཚོར་བལྟས་ཏེ་གཏམ་རྒྱུད་གླེང་འགོ་བརྩམས།

ཁོས་བཤད་རྒྱུར། "ལྗང་མདོག་གི་རྒྱ་སྐར་འདིའི་སྟེང་གི་མིའི་རིགས་ཚང་མ་འཆི་ཁའི་བར་དུ་ཇི་རིག་རྣོ་ཡང་ཁོ་ཚོའི་མིག་རྒྱང་མི་རིང་། ཁོ་ཚོས་རྒྱ་མཚོ་ནང་གི་ཉ་རིགས་ཡོད་ཚད་བཟུང་སྟེ་ཁ་ཟས་བྱས་ཤིང་མཚེའུ་ཚང་མ་སྐོག་དྲུར་བཟོས། ཆུ་ཕྲན་ཐ་དག་བཟོ་གྲྭའི་ནང་ལ་དྲངས། སྟོང་བོ་ཡོད་ཚད་བཅད་དེ་ཁང་གསར་བཟོས། མཇུག་མཐར། ཁོ་ཚོས་ཟས་རིགས། ཆུ་དང་ཤིང་གི་རིགས་སོགས་རྩ་མེད་དུ་བཏང་སྟེ་མ་དངུལ་བསྒྲུན་རྒྱུར་བྲེལ་བ་ལས་རང་ཉིད་གཏན་དུ་འཚོ་སྡོད་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་བརྗེད་ཟིན།" འབུ་སྲིན་དེས་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་ཚར་རྗེས་རྒྱང་རིང་དུ་གོག་ནུར

བྱས། དེ་ནས་ཡོད་ཚད་ཧར་བཞིན་ལྡིང་འཕྱགས་སུ་གྱུར།

འགྲུལ་བཞུད་པ་ཚོས་སེམས་ལ་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་བའི་སྨད་དུ། སའི་གོ་ལའི་སྙིང་གི་ཨ་མེ་རུ་ཀའི་འགོ་གཙོས་རང་གི་འབངས་མི་ལ་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་དྲན་བྱུང་། "ཆེས་མཐའ་མཇུག་གི་ཉ་དེ་བཟུང་རྗེས། ཆེས་མཐའ་མཇུག་གི་གཙང་པོ་དེ་རློག་དྲུར་བཟོས་རྗེས། ཆེས་མཐའ་མཇུག་གི་སྡོང་པོ་དེ་བཅད་རྗེས། དག་དག་དེ་དུས་མིའི་རིགས་ཀྱིས་སྒོར་མོ་བཟའ་མི་ཆོག་པ་ཚོར་ངེས་ཡིན།"

དེ་ནི་ལྷང་མདོག་གི་རྒྱུ་སྐར་འདིའི་སྙིང་གི་མིའི་རིགས་ཀྱིས་བསླབ་བྱ་དེར་མ་ཉན་པ་འདྲ།

སྤེ་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་པ། བོར་སོང་བའི་ཕྱུགས་ཕྲུ།

ཁ་བརྡ།

སྒྲོལ་མ། ཀྱེ། ནོར་བུ། ཅི་ཞིག་བྱུང་སོང་། ཁྱེད་ལ་བལྟས་ཚོད་ཀྱིས་སེམས་སྡུག་གིས་ཁེངས་པ་འདྲ། ཉི་མ་ནུབ་ལ་ཉེ་བས་ཡུལ་ལ་ལོག་རྒྱུ་འཕྱི་འདུག ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱུགས་ཕྲུ་གང་ན་ཡོད།

ནོར་བུ། ཀྱཱ་ཡེ། སྒྲོལ་མ། ང་རང་ཁྱེད་དང་འཕྲད་པས་དགའ་པོ་བྱུང་། ང་རང་སྔ་མོ་ནས་ཡུལ་ལ་ལོག་འདོད་མོད་རྡོ་ཐང་ནས་ དཀའ་ཁག་ཞིག་ལ་འཕྲད་སོང་བས་སེམས་ཁྲལ་ཟུང་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

སྒྲོལ་མ། རྡོ་ཐང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་སོང་།

ནོར་བུ། ངས་རང་གི་ཕྱུགས་ཕྲུ་རིའི་རྒྱབ་ངོས་ཀྱི་ཟོག་རྩར་འདེད་གྲབས་བྱས་པ་དང་གཉིད་ཐུན་ཞིག་བརྒྱབ།

སྒྲོལ་མ། དེར་དཀའ་ཁག་ཅི་ཞིག་བྱུང་སོང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ཉིན་རྒྱུན་དུ་ཕྱུགས་འཚོ་དུས་གཉིད་ལོག་པ་མིན་ནམ།

ནོར་བུ། ཡིན། འོན་ཀྱང་དེ་རིང་གི་གནས་ཚུལ་ཟུར་ཟད་མི་འདྲ་སྟེ། ངས་དུས་ཚོད་སྐར་མ་འགར་གཉིད་དུ་ལོག་བསམ་མོད། ང་རང་གཉིད་ལས་སད་དུས་དུས་ཚོད་གསུམ་འགོར་ཟིན། དེ་ནས་གང་ས་གང་དུ་བལྟས་ཀྱང་ཕྱུགས་ཕྲུ་མཐོང་རྒྱུ་མི་འདུག ད་ལྟ་ངས་རང་གི་ཕྱུགས་ཟོག་དེ་དག་ས་ཕྱོགས་ཀུན་ལ་བཙལ་ཡང་སྟོར་བཞིན་རྙེད་མ་ཐུབ།

སྒྲོལ་མ། འོ། དོན་དེ་མི་ལེགས། ད་སྐབས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་རྩིས་ཡོད།

ནོར་བུ། ང་ལ་ཕྱུགས་ཕྲུ་རྙེད་རག་བར་དུ་བཙལ་རྒྱུ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད། དེ་རིང་ཕྱི་དྲོར། ང་རང་གྲོགས་པོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་མཁར་གྲོང་དུ་གློག་བརྙན་ལ་བལྟ་རུ་འགྲོ་རྩིས་ཡོད། ཡིན་ཡང་ད་ནི་ངས་དགོང་མོའི་དུས་ཚོད་སྤྱད་ནས་རང་གི་ཕྱུགས་ཕྲུ་འཚོལ་དགོས།

སློབ་ཚན། ཞིང་གྲོང་གི་བྱད་མེད་དེ་དང་མོའི་ཟ་བ།

མཛེས་སྡུག་དཔལ་གྱིས་ཕྱུག་པའི་དབྱིད་ཀའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ། འགྲུལ་བཞུད་པ་རྐན་པ་ཞིག་རྫོང་མཁར་གྱི་གཞུང་ལམ་དུ་གཅིག་པུར་རྒྱུ་བཞིན་ཡོད། མི་འགྱངས་བར། ཁོ་རང་འོ་མ་ཕྱེད་ཙམ་ལས་མེད་པའི་ཞོ་ཟེའུ་མགོ་ལ་འཁུར་བའི་ཞིང་གྲོང་གི་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་ལམ་འགྲམ་དུ་ང་བཞིན་པ་དེ་དང་ཕྲད་བྱུང་། རྐན་པོ་དེའི་བསམ་པར་འདི་འདྲའི་སྒྲོ་བ་འཕེལ་བའི་ཉིན་མོ་ལ་འང་མི་འགའ་ཤས་འདི་ལྟར་སྐྱོ་བར་ཡ་མཚན་སྐྱེས།

རྐན་པ་དེས"བྱ་བ་མི་ལེགས་པ་ཅི་ཞིག་བྱུང་སོང་། ངས་ཁྱེད་ལ་རོགས་འདྲ་བྱས་ཏེ་སེམས་ཁམས་གསོ་ཐུབ་བམ།" ཞེས་དྲིས་བྱུང་།

ཞིང་གྲོང་གི་བུད་མེད་དེས་བཤད་རྒྱུར། "ཁྱེད་ཀྱིས་རོགས་བྱེད་མི་ཐུབ། དེ་རིང་ནི་ང་ལ་མཚོན་ན་སྐྱོ་བའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ཡིན། དེ་རིང་ཞོགས་པར། ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཆར་གཞི་ལྟར་ཚོང་ར་ར་སོང་སྟེ་འོ་མ་བཙོང་མོད། འོ་མ་ཟོ་ནང་ནས་ཕྱིར་ཡོས་བས་ད་ལྟ་བྱ་བ་ཡོད་ཚད་ལྟས་ངན་པར་གྱུར་སོང་།" ཞེས་ཟེར་བཞིན་ཁོ་མོ་ངུས་བྱུང་།

འཕྲུལ་ བཞུད་ པ་ རྒན་ པ་ དེས། "དེར་ སྐྱོན་ མི་ འདུག དེ་ ཏག་ ཏག་ འོ་ མ་ ཟོ་ གང་ རེད་། ཁྱེད་ ཀྱིས་ དེའི་ སྐོར་ ལ་ སེམས་ སྡུག་ བྱེད་ རྒྱུ་ ཅི་ཡོད་དམ། སང་ཉིན་ར་མ་ཚང་མས་ཁྱེད་ཀྱི་ཟོ་བའི་ནང་དུ་སླར་ཡང་འོ་མ་བཀང་དུ་འཇུག་དེས།" ཞེས་བཤད།

"འོན་ཀྱང་ངས་འོ་མ་བཙོང་བའི་སྐོར་མོ་དེས་བུ་མོ་ཞིག་ཉོས་ནས་ཉིན་རྒྱུན་དུ་དགོན་པར་སོང་སྟེ་གྲྭ་བ་རྣམས་ལ་དེའི་སྒོ་ང་བཙོང་རྩིས་ཡོད།" ཅེས་ཟེར་ཞོར་བུད་མེད་དེ་ངུས་བྱུང་།

འཕྲུལ་ བཞུད་ པ་ རྒན་ པ་ དེས་ བཤད་ རྒྱུར། ངས་ བསམ་ ན་ གྲྭ་ བ་ ཚོས་ མི་ གཞན་ གྱི་ ལག་ ནས་ སྒོ་ ང་ ཉོ་ ཐུབ་ ཁོ་ ཐག་ ཡིན། ད་ ཁྱེད་ ཀྱིས་ ང་འཚམས་ཞོག

"ཁྱེད་ ཀྱིས་ དེའི་ དོན་ མི་ རྟོགས། ངས་ སྒོ་ ང་ བཙོང་ བའི་ སྐོར་ མོ་ དེས་ དར་ གོས་ ཉོས་ ཏེ་ ལྭ་ པ་ གསར་ བ་ བཟོས་ རྗེས་ དུས་ ཆེན་ ལ་ གོན་ རྒྱུ་ཡིན།" ཞེས་ཞིང་གྲོང་གི་བུད་མེད་དེས་སྨྲས།

འཕྲུལ་བཞུད་པ་རྒན་པ་དེས་བཤད་རྒྱུར། ཁྱེད་ཀྱིས་དུས་ཆེན་ལ་ལྭ་བ་གསར་བ་གོན་ཏེ་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་རྩིས་ཡོད།

ངས་ཡོ་གསར་དག་ལ་རང་གི་ལྭ་བ་ངོམས་རྒྱུ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོའི་ནང་གི་སུ་ཞིག་གིས་བདག་ལ་དགའ་བའི་ཉམས་སྟོན་ན་ངས་མགོ་བོ་འདི་ལྟར་གཡུག་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་མོའི་མགོ་བོ་གཡུག་པས་ཟོ་བའི་ཕྱེད་ཙམ་ལྷག་ཡོད་པའི་འོ་མ་དེ་ཡང་ཡོས་བྱུང་། དེ་བས་ཞིང་གྲོང་གི་བུད་མེད་དེ་ཡུན་རིང་དུ་ངུས་ཏེ་མཚམས་འཇོག་རྒྱུ་མིན་པ་འདྲ།

ངས་ཁྱེད་ཀྱི་དཀའ་ཁག་དེ་རྟོགས་པས་འགྲོད་སེམས་སྐྱེས་ཤིང་ཕ་ཡུལ་ནས་འཕྲུལ་བཞུད་ལ་ཞུགས་དུས་ཅི་ཞིག་འཚོལ་འདོད་ཀྱི་རེ་བ་ལྷག་མ་མེད། རྒྱུ་མཚན་ནི་བདག་ལ་རེ་སྒྲུག་ཅི་ཡང་མེད་དུས་ང་རང་ཧ་ཅང་དགའ། དེའི་མུར་འཕྲུལ་བཞུད་པས་ཕར་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཤུ་སྒྲའི་གླུ་དབྱངས་བླངས།

བསླབ་བྱ། འདུན་མར་བསྔོན་པའི་སྐབས་ཉིད་ན།།

གེག་དང་བར་ཆད་བྱུང་བ་ལས།།

བྱ་བར་འཇུག་པའི་བློ་དེ་ཡང་།།

མཁའ་ཡི་འཇའ་ལྟར་ཡལ་ཀྱང་སྲིད།།

ཁ་བརྡ།

རྣད་ཡན། ཨ་ཡེ། ཟླ་བ། ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་ཡིག་བྱང་དེ་བཟུང་བ་ཡིན། དེའི་ཐོག་ལ་ཅི་ཞིག་བྲིས་ཡོད།

ཟླ་བ། འོ། ཀྭ་ཡེ། རྣད་ ཡན། ང་ དང་ ངའི་ སློབ་ གྲོགས་ ཚོས་ སྔོར་ མོ་ བསླང་ སྟེ་ ཀྲུང་ གོའི་ ཤར་ ཕྱོགས་ ས་ ཁུལ་ དུ་ རླུ་ ལོག་ གི་ གནོད་འཚེ་ཐེབས་པར་རོགས་རམ་བྱེད་བསམ་པ་ཡིན། ངའི་ཡིག་བྱང་སྟེང་དུ"ངེས་པར་དུ་རླུ་ལོག་བཀག་སྟེ་ཁང་ཁྱིམ་སླར་གསོ་བྱ་དགོས།" ཞེས་བྲིས་ཡོད།

རྣད་ཡན། དེ་ནི་ཧ་ཅང་བཟང་གི རླུ་ལོག་གིས་གནོད་སྐྱོན་ཐེབས་མཁན་ཚོར་གང་གི་ཕྱོགས་ནས་ངེས་པར་དུ་རོགས་སྐྱོར་བྱ་དགོས།

ཟླ་བ། ཐོག་མར་ངེས་པར་དུ་སྔོར་མོ་བསྡུ་དགོས་ཤིང་རླུ་ལོག་གིས་བསྣུབས་པའི་དོན་རྐྱེན་དེ་སེལ་བར་ཨ་སྒོར་ཁྲི་བརྒྱ་ཡན་གཏོང་དགོས། རྫོང་མཁར་ཉེ་འདབས་ཀྱི་སློབ་མ་ཡོངས་ཀྱིས་མི་ཚང་མས་བྱ་འགུལ་འདི་རྨ་མཐའ་ཡང་སྒོར་ཤུང་དུ་ཙམ་ཕུལ་བར་རེ་བ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ་མི་ཁྲི་བརྒྱ་ལྷག་གིས་མི་རེས་སྒོར་འགའ་སྦྱིན་ན་སྒོར་ཁྲི་བརྒྱ་ཕྲག་ལྷག་བསྡུ་ཐུབ།

རྣད་ཡན། སྔོར་མོ་དེ་དག་ཅི་ཞིག་གི་ཐད་ལ་གཏོང་རྒྱུ།

ཟླ་བ། སྔོར་ མོ་ དེ་ དག་ གིས་ གནོད་ སྐྱོན་ ཐེབས་ པའི་ མང་ ཚོགས་ ལ་ རླུ་ དང་ ཟ་ མ་ སོགས་ མཁོ་ སྤྲོད་ བྱེད་ པ་ དང་ སྨན་ ཉོ་ བའམ་ གནོད་ འཚེ་ ཐེབས་ པའི་ ས་ ཁུལ་ དུ་ སྨན་ ཁང་ སོགས་ ལས་ ཐུབ། གཞན་ ད་ དུང་ གནས་ སྐབས་ ཀྱི་ སློབ་ གྲྭ་ དང་ ནད་ ལ་ སྔོན་ ས་ བཅས་འཛུགས་པར་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ།

རྣད་ཡན། དུས་ནམ་ཞིག་ལ་རྒྱ་བ་ནས་སླར་གསོ་བྱེད་ཐུབ་བམ།

ཟླ་བ། རླུ་ལོག་དེ་ཟླ་བཅུ་བའི་ཟླ་དཀྱིལ་ལ་འགོག་ཐུབ་པ་དང་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཟླ་སྟོད་ལ་ཚང་མ་སླར་གསོ་བྱེད་ཐུབ།

ལྷ་མོ། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་བྱ་འགུལ་འདི་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་ན་ཁོ་ཚོས་དེའི་སྔོན་དུ་སྒྲུབ་ཐུབ་ཀྱང་སྲིད།

རྣད་ཡན། ཨེ། ལྷ་མོ། ཁྱེད་ཀྱི་ཡིག་བྱང་སྟེང་དུ་ཅི་ཞིག་བྲིས་ཡོད།

ལྷ་མོ། ངའི་ཡིག་བྱང་ཐོག་ཏུ"ཁྱེད་ཀྱི་ལག་དངུལ་སྒོར་མོ་ཤུང་དུས་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་བཟོ་ཐུབ།"ཅེས་བྲིས་ཡོད།

སློབ་ཚན། རླུ་ལོག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཅི་ཞིག་ཡིན།

1998ལོའི་དབྱར་ཁར། ཀྲུང་གོའི་ས་ཁུལ་མང་ཤོས་ལ་རླུ་ལོག་གིས་གནོད་འཚེ་ཐེབས་ཏེ་མི་གྲངས་བརྒྱ་ལྷག་ཤི་བ་དང་། མི་གྲངས་སྟོང་ཚོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་ཁྱིམ་གཞི་མེད་པར་བཟོས་ཤིང་ས་ཞིང་མང་པོ་རླུ་ལོག་གིས་བསྣུབས། དེ་དག་གི་ཐད་ལ་དངུལ་སྔོར་མང་པོ་བཏང་སྟེ་སླར་གསོ་བྱས། འོ་ན་རླུ་ལོག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེར་ཆར་རླུ་འབབ་ཚད་མང་དྲགས་པའི་རྐྱེན་ནམ། ཡང་ན་ས་དེའི་ཁང་ཁྱིམ་རྣམས་གཙང་འཁྲམ་དང་བར་ཐག་ཧ་ཅང་ཉེ་བས་ཡིན།

རླུ་ལོག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་གནད་དོན་འདི་དག་མིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ནི་རྨ་ཆུ་དང་འབྲི་ཆུའི་སྟོད་རྒྱུད་ནས་སྡོང་པོ་བཅད་པ་ཧ་ཅང་མང་པ་དེ་རེད། རྨ་ཆུ་དང་འབྲི་ཆུ་གཉིས་ནི་ཀྲུང་གོའི་ཆུ་བོ་ཆེས་ཆེ་བ་གཉིས་ཡིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནུབ་ཁུལ་གྱི་མི་གྲངས་ས་ཡ་མང་པོར་ཆུ་འདྲེན་བཞིན་ཡོད། སི་ཁྲོན་དང་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གཉིས་ནས་ཤིང་སྡོང་བཅད་པ་ཧ་ཅང་ཚབས་ཆེན་ཡིན་པས་གཙང་པོ་འདི་དག་གི་སྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་ས་རྒྱུ

རྣམས་ཟད་འདུག །འདིའི་དོན་ནི་ས་སྲུང་འཛིན་བྱེད་པའི་སྟོང་པོ་མང་པོ་མེད་པས་ས་རྒྱུ་རྣམས་ཆུ་ནང་དུ་འཁྱུར་སོང་བ་རེད། ལོ་རེར། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁུལ་གཅིག་གི་ས་ཆ་ནས་ཀྱང་ས་རྒྱུ་སྤྱི་རྒྱ་ས་ཡ་སྟོང་གཅིག་ལྷག་འབྲི་ཆུའི་ནང་ལ་འཁྱུར་བཞིན་ཡོད། ས་རྒྱུ་ཆར་རླུང་གིས་འཁྱུར་ཏེ་ཟད་པས། གཙང་པོའི་ནང་དུ་ས་འདམ་སྨིད་བསླངས་གཟུགས་གྲུ་བཞི་མ་ས་ཡ་དུ་མས་སྣྲགས་ཤིང་ཆུ་པོ་སྲུང་བའི་ཚད་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་། ཆུ་བོ་སྟོན་ལྟར་མང་པོ་འཛིན་མི་ཐུབ་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཆུ་ལོག་བྱུང་བའི་ཚད་ཇེ་མང་དུ་སོང་ཡོད།

མ་འོངས་པར་ཅི་ལྟར་བྱེད་ན་ཆུ་ལོག་སྟོན་འགོག་བྱ་ཐུབ་བམ། ཐོག་མར། རྨ་ཆུ་དང་འབྲི་ཆུའི་སྟོད་རྒྱུད་དུ་སྟོང་པོ་མང་པོ་འཛུགས་དགོས། སྲིད་གཞུང་གི་མཛུབ་སྟོན་ལྟར་དུ། རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོ་སུམ་ཅུའི་རིང་མཚོ་སྔོན་ས་ཆའི་ནགས་ཚལ་ཁེབས་ཚད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆའི་ཞེ་ལྔ་རྒྱ་བསྐྱེད་དུ་བཏང་སྟེ་ངེས་པར་དུ་ས་ཁུལ་འདི་དག་གི་ཤིང་སྡོང་གཙོད་མཚམས་འཛུགས་དགོས། ཀྲུང་གོའི་སྲིད་གཞུང་གིས་ཀྱང་འབྲི་ཆུའི་སྟོད་རྒྱུད་ནས་ཤིང་སྡོང་གཅོད་མཚམས་འཛུགས་དགོས་པའི་ཡིག་ཆ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་མི་ཚང་མས་ཆུ་ལོག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཐད་ཀྱི་སློབ་གསོ་སྤྱོད་དགོས་ཤིང་གལ་ཏེ་ལེགས་ལམ་དུ་ཞུགས་ཆེ་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཚབས་ཆེ་བའི་ཆུ་ལོག་འགོག་ཐུབ།

སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་བསྒྲུབ་ནུས་པ་ངས་ཤེས་ཡོད།

ཁ་བརྡ།

སྐུ་ཞབས་སྟཱ་ཁྲིན། ཀཱ་ཡེ། སློབ་གྲོགས་རྣམ་པ། འདི་ནི་ཁྱེད་ཚོའི་སློབ་མཐུག་གི་སྐར་གྲངས་ཡིན། ང་རང་ཁྱེད་ཚོའི་སྐར་གྲངས་ལ ཡིད་ཚིམ་ཡོད།

ལྷ་མོ། བཀའ་དྲིན་ཆེ། སྐུ་ཞབས་ལྕུལ་ཁྲིམས། རྒྱུགས་ཚང་མ་བླངས་ཚར་བར་ངས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དཀའ་ལ་སློབ་སྐབས་མཐུག་རྫོགས་པ་འདི་འདྲའི་མགྱོགས་པ་ངས་མ་ཤེས།

སྐུ་ཞབས་སྟཱ་ཁྲིན། དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ནང་ནས་སྐྱིད་དུས་དུས་ཚོད་འཕུར་བ་ལྟར་མགྱོགས་ཞེས་བརྗོད་ཡོད། སློབ་སྐབས་འདིའི་ནང་དུ་ངས་ཁྱེད་ཚོར་སློབ་ཁྲིད་བྱས་པས་སེམས་པ་སྤྲོ་ཞིང་དེ་བཞིན་ཁྱེད་ཚོར་ཡང་ཕན་ཐོག་བྱུང་ཡོད་པར་སྙོན།

ཟླ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་སློབ་ཁྲིད་བྱས་པ་ལས་ང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་དབྱིན་ཡིག་སློབ་རྒྱུར་སྤྲོ་སྣང་འཕེལ་དུ་བཅུག་པ་དང་སྔར་ལས་ཇེ་སླ་རུ་སོང་ཡོད་པས་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཐོག་མར་དབྱིན་ཡིག་གི་རྒྱུགས་འཕྲོད་མིན་ཐད་ལ་སེམས་པ་ཧ་ཅང་འཚབ་མོད་ད་ལྟ་ཡིད་སེམས་བདེ་ཡོད།

སྐུ་ཞབས་སྟཱ་ཁྲིན། ཁྱེད་ཀྱིས་སློབ་སྦྱོང་ལ་འབད་པ་བྱས་པས་དེ་འགྲུབ་ཐུབ་པ་ངས་སྔ་མོ་ནས་ཤེས་ཡོད། ཤེས་བྱ་གསར་བ་མང་པོ་ཞིག་སློབ་པའི་ཐད་ལ་ཁྱེད་རང་འཛིན་གྲྭའི་ནང་གི་སློབ་མ་ཆེས་བཟང་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ངེས་བ་མེད།

བཀྲ་ཤིས། སྐུ་ཞབས་སྟཱ་ཁྲིན། ཁྱེད་ཀྱིས་གསུང་བ་བདེན། ང་རང་འཛིན་གྲྭའི་ནང་གི་ཆེས་བཟང་བའི་སློབ་མ་མིན་མོད། ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་ཁྲིད་སྐབས་སུ་ངས་ཤེས་བྱ་མང་པོ་ཞིག་བསླབ་བྱུང་། ང་ལ་དབྱིན་ཡིག་སྦྱོང་བའི་སྤྲོ་སྣང་འདི་འདྲ་ཞིག་འཕེལ་རྒྱུ་ཡིད་ལའང་མ་དྲན།

སྐུ་ཞབས་སྟཱ་ཁྲིན། ངས་ཁྱེད་ཚོའི་འཛིན་གྲྭ་ཡར་ཐོན་ཡོང་བ་འདི་འདྲའི་མགྱོགས་པ་མ་འདོད། ཁྱེད་ཚོས་སློབ་སྐབས་འདིར་སློབ་སྦྱོང་ལ་རྩུར་བརྩོན་བྱས་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ། དགུན་གཡང་གི་འཚོ་བ་ལ་སྐྱིད་པོ་རོལ་ཅིག

སློབ་གྲོགས་ཚང་མ། བཀའ་དྲིན་ཆེ། སྐུ་ཞབས་སྟཱ་ཁྲིན། ངཚོས་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱི་དགུན་གཡང་གི་འཚོ་བ་སྐྱིད་པོ་ཡོང་བར་སྨོན་འདུན་ཞུ།

ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་དང་སེང་གེ

གནའ་སྔ་མོར། རོལ་མ་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཟེར་བའི་བྲན་གཡོག་ཅིག་ཡོད། ཁོའི་བདག་པོས་ཁོ་རང་བྲམས་བརྩེ་ཆེན་པོས་མ་བསྐྱངས་བས་ཁོས་གོ་སྐབས་ཤིག་བཙལ་ཏེ་ནགས་གསེབ་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད། ཁོ་རང་ནགས་གསེབ་བརྒྱུད་ནས་རྒྱུགས་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར། སེང་གེ་ཞིག་མདུན་ན་ཡོད་པ་དེ་མཐོང་བྱུང་། ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཧ་ཅང་སྐྲག་སྟེ་གང་ལ་སྦྲས་རྒྱུའང་མ་ཤེས། སེང་གེ་དེའི་སྡེར་མོའི་ནང་དུ་འཆེར་མ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཟུག་ཏེ་ངུ་སྐད་སྒྲོག་བཞིན་པ་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཡིས་ཐོས། ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཡིས་ཅི་ཞིག་འབྱུང་རྒྱུ་མ་ཤེས་ཀྱང་སེང་གེ་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་འདོད་སྐྱེས། ཁོ་རང་སེང་གེའི་གམ་ལ་སོང་སྟེ་མྱུར་དུ་འཆེར་མ་དེ་སེང་གེའི་སྡེར་མོ་ལས་ཕྱིར་འཐེན་ཏེ་བླངས་བ་རེད།

སེང་གེ་ཡིས་ཁྲི་བཞིན་དུ་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཡི་ལག་པ་བལྡག་སྟེ་བཀའ་དྲིན་ཞུས། ཉིན་དེ་ནས་བཟུང་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་དང་སེང་གེ་གཉིས་གྲོགས་པོ་བཟང་པོར་གྱུར། སེང་གེ་ཡིས་ནགས་ཚལ་ལས་རི་དྭགས་ཟ་ཐེངས་རེར་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ལ་ཤ་གསར་བ་འཁྱེར་ཡོང་ཞིང་ཁོ་གཉིས་ཀྱིས་ནགས་ཚལ་དེ་ལས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་མཉམ་དུ་དགའ་སྐྱིད་ཀྱི་འཚོ་བ་རོལ།

ཡིན་ཡང་ཉིན་ཞིག་ཁོ་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་འཆམ་འཆམ་ལ་འགྲོ་བའི་སྐབས་དེར་གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་བདག་པོས་ཁོ་ཚོ་བཟུང་སྟེ་ཕན་ཚུན་ཁ་བྲལ་དུ་བཏང་ཞིང་ཁོ་གཉིས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་རྟ་རྩེད་ཚོགས་པ་རུ་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་པར་ཁྲིད། དེ་ལྟར་ཁོ་གཉིས་རྗེས་སོར་སླར་མཐལ་བྱུང་མིན་མི་ཤེས་པས་སེམས་སུ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཁེངས་སོང་།

ཉིན་འགའི་རྗེས་སུ། ཁྲོམ་གར་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་འགོ་བཙུགས། གོང་མ་དགའ་རྩེ་འཛུག་ཆེད་དུ་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཡིས་སེང་གེ་ཞིག་ལ་འཛིང་རེས་བྱེད་པར་བྲ་སྒྲིག་བྱས། ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཡིས་འཛིང་རེས་བྱེད་དགོས་པའི་སེང་གེ་ཡིས་ཉིན་འགར་ཟས་མ་ཟས་མེད་པས་ཧ་ཅང་ལྟོགས་འདུག ཅུང་ཙམ་འགོར་རྗེས། སྒོ་ཚང་མ་ཕྱེས་ཤིང་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་དང་སེང་གེ་གཉིས་ཀ་ཐང་དཀྱིལ་ནས་ཐུག་བྱུང་། ཐེངས་འདིར་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཡིས་རང་ཉིད་ཅི་ལྟར་ཐར་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཤེས།

དེ་ནས་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་དང་སེང་གེ་གཉིས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་གྲོགས་པོ་རྙིང་པ་ཡིན་པ་ངོ་ཤེས་པས་ཁོ་གཉིས་ཀར་ངོ་ཚ་སྐྱེས། གོང་མས་སྣང་ཚུལ་དེ་མཐོང་བས་ཡ་མཚར་ཏེ་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ལ་གསལ་བཤད་བྱེད་དུ་བཅུག ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་ཡིས་ཁོའི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་བཤད་རྗེས། གོང་མས་དེ་གཉིས་ཀ་ཁྲོམ་གར་ཚོགས་པའི་ནང་དུ་ཅི་ལྟར་འགོག་རྒྱུ་མ་ཤེས། ཁོས་སེང་གེ་དེ་ཕྱིར་ནགས་ཚལ་དུ་བཏང་བ་དང་ཨུན་སྒྲི་ར་ཁྲུ་ལེ་གཟུ་རང་ཉིད་ཀྱི་བློན་ཆེན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་བསྐོས།

བསླབ་བྱ། ཕྲི་ཐག་རིང་བ་གདན་གྱི་གྲོགས་པོ་ཡིན།

སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པ། ལྷ་ས་ནས་བསྐུར་ཡོང་བའི་ཡི་གེ

དབྱངས་འཛོམས་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་ལ་བསྐུར་བའི་ཡི་གེ།　　　　　　　　　　ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཚེས་ལྔ་ཉིན་ལ།

སྙིང་ཉེ་བའི་བཀྲ་ཤིས་ལགས།

ཁྱེད་ཀྱིས་བསྐུར་བའི་ཡི་གེ་དེ་གཟའ་འཁོར་འདིའི་ནང་འབྱོར་བྱུང་བས་ང་རང་དགའ་བ་འབུམ་གྱིས་མྱོས་སོང་། ངས་བསམ་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་ཡི་གེ་བསྐུར་རྒྱུ་བརྗེད་སོང་འདོད་མོད། ཁྱེད་ཀྱིས་བསྐུར་བྱུང་བ་དེར་ང་རང་ཧ་ཅང་དགའ། ཁྱེད་དང་སློབ་གྲོགས་ཚང་མའི་གནས་ཚུལ་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་དང་། ཚང་མ་བདེ་ལེགས་སུ་མཆིས་པར་བདག་སེམས་རབ་ཏུ་སྤྲོ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར་ངས་རྒྱུན་དུ་ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭ་ཡིད་ལ་འཁོར་ཞིང་སློབ་གྲོགས་ཚང་མ་ལྷག་ཏུ་དྲན།

ལྷ་ས་ར་སྤྲུལ་བདག་གི་ཡོད་ཚད་བདེ་ལེགས་སུ་མཆིས། ཐོག་མར་ངས་དབུས་གཙང་སྐད་གོ་རྒྱུ་མ་རེད་བསམས་ནས་སེམས་ཧ་ཅང་འཚབ་མོད། དེ་ངས་མགྱོགས་མྱུར་ངང་སྦྱངས་ཐུབ་སོང་། ལྷ་སར་ཡོད་པའི་མི་རྣམས་ཧ་ཅང་བྱམས་སེམས་ལྡན་ལ་ཁོ་ཚོས་ལྷག་བསམ་འཁོལ་བའི་ངང་ནས་བདག་ལ་དགའ་བསུ་བྱས། སྔོན་ཆད་ངའི་གོ་ཐོས་ལ་ལྷ་སའི་ཡུལ་ལྗོངས་ཤིན་ཏུ་མཛེས་ཟེར་ཡང་འདི་འདྲའི་མཛེས་ཤིང་སྡུག་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་འདོད།

གཟའ་སྔོན་མའི་ནང་དུ་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་འགོ་བརྩམས་པ་དང་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་པ་ཧ་ཅང་བཟང་། ངས་རང་གི་དགེ་རྒན་ཚོར་ང་ལ་རོགས་རམ་བྱ་རྒྱུའི་ཁོམ་ལོང་ཡོད་པ་མ་འདོད་ཀྱང་ཁོ་ཚོ་ནི་གཞན་ཕན་གྱི་ལས་དོན་སྒྲུབ་རྒྱུར་དགའ་བའི་མི་ཏག་ཏག་རེད། སློབ་གྲོགས་གསར་བ་ཚང་མ་ལྷག་ཏུ་བཟང་། ངས་བསམ་པར་ཁོ་ཚོར་གྲོགས་བསྒྲིག་རྒྱུ་ནི་དཀའ་མོ་རེད་སྙམ་མོད། ཁོ་ཚོ་ནི་ཧ་ཅང་འགྲོགས་བདེ་པོ་འདུག གཟའ་འཁོར་འདིའི་མཇུག་ཏུ་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལར་མཇལ་སྐོར་དུ་འགྲོ་རྩིས་ཡོད། ད་ལྟའི་བར་དུ་ངས་རང་གི་འཚོ་བར་འདི་འདྲའི་སྤྲོ་སྣང་འཕེལ་སྲིད་པར་མ་འདོད།

ཡིན་ནའང་ངས་རང་གི་ཁྱིམ་ཚང་དང་གྲོགས་པོ་ཚང་མ་བསྐྱར་ཏེ་ས་མཐའ་འཁྱིམས་རྒྱུ་འདི་འདྲའི་ཁག་པོ་རེད་མ་འདོད། ཁྱེད་ཉིད་ལྷག་པར་ངའི་སེམས་སུ་རྟག་ཏུ་གནས་ཡོད་པ་དང་ང་ཚོ་སླར་མཇལ་བྱུང་བར་རེ་སྨུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ངས་ཁྱེད་ལ་སྦྱངས་འབྲས་ལེགས་པོ་ཐོབ་པ་དང་ཉིན་རྒྱུན་གྱི་འཚོ་བར་དགའ་སྤྲོའི་ཁེངས་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ། འཕྲལ་མར་ཡིག་ལན་བསྐུར་རོགས།

ཁྱེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་དབྱངས་འཛོམས་ནས།

དཔའ་རྒོད་ཚོ།

རྐྱེན་ཅི་ཞིག་གིས་མི་ཁ་ཤས་དཔའ་རྒོད་དུ་གྱུར་བ་རེད། དེ་ནི་གཞན་དང་མི་མཚུངས་བའི་མི་ཞིག་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་མི་གཞན་གྱི་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་པ་དེ་སྒྲུབ་མཁན་ཞིག་ལ་ཟེར་རམ། སྐབས་རེར་བྱ་བ་སྤྱིར་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཚང་མར་སྒྲག་ནས་དེ་བསྒྲུབ་མ་ཐུབ་པར་བསྡད་ཡོད་དུས། མི་ག་གེ་མོ་ཞིག་གིས་བསྒྲུབ་པ་དེ་ལའང་དཔའ་རྒོད་ཞེས་འབོད། ༡༩༥༥ལོར་ཨ་རིའི་ལྗོ་ཇོར་ཇི་ཡ་ཞིང་ཆེན་གྱི་མིང་ལ་རོའོ་ཟ་པ་ཁྲུ་སི་ཞེས་འབོད་པའི་སྐྱེས་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་བྱ་བ་ཕལ་བ་ཞིག་བསྒྲུབས་པས་ཁོ་མོར་དཔའ་རྒོད་ཞེས་བའི་མཚན་སྙན་ཐོབ།

རོའོ་ས་པ་ཁྲུ་སི་ནི་མོ་ལོ་ཞེ་གསུམ་ལ་སོན་ཡོད་པའི་མི་ནག་ཅིག་སྟེ་ཨ་ལིད་པ་མའི་མོན་ཐི་གོམ་རའེ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཚོང་གཉེར་ཁང་ཞིག་ནས་བྱ་བ་བསྒྲུབ། ༡༩༥༥ལོའི་ ཟླ་ བཅུ་ གཅིག་ པའི་ དགོང་ མོ་ ཞིག་ ལ་ ཁོ་ མོ་ ལས་ གནས་ ནས་ སྤྱི་ སྤྱོད་ རླངས་ འཁོར་ བསྡད་ དེ་ ཁྱིམ་ ལ་ ལོག།

སྐབས་དེ་དུས་སུ། མི་ནག་ཚང་མ་སྤྱི་སྤྱོད་རླངས་འཁོར་གྱི་གཞུག་ཁོ་ནས་སྡོད་ཆོག་ལ་དེ་ང་རྒྱབ་སྟེགས་སྡོད་པ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག དེ་བས་སྲས་མོ་ཕ་ཁྲུ་སི་ཡིས་སྤྱི་སྤྱོད་རླངས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་ནས་རྒྱབ་སྟེགས་ཤིག་བླངས་བ་ན་རླངས་འཁོར་ཁ་ལོ་བ་དེ་ཁོང་ཁྲོ་ལངས་ཏེ་མོས་རྒྱབ་སྟེགས་བསྐྱུར་ཞེས་བཤད། འོན་ཀྱང་སྲས་མོ་ཕ་ཁྲུ་སི་སྔར་བཞིན་བདེན་དབང་ཡོད་པའི་ངང་བསྡད་ཅིང་འདུག་ས་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད། ཁོ་མོས་རང་ཉིད་ཁྲིམས་དང་འགལ་ཏེ་འཛིན་བཟུང་བྱེད་རྒྱུ་ཤེས་ཡོད། ཡིན་ཡང་མོས་རང་ཉིད་ཀྱིས་དྲན་པའི་དོན་དེ་དག་བདེན་པར་སྣང་བས་སྐྲག་སྣང་མ་བྱུང་བ་དང་འཐབ་རྩོད་ཁྲོད་དུ་ཁོ་མོ་གཅིག་པུ་མིན་ནོ།

གཟའ་འཁོར་རྗེས་མའི་མཇུག་ཏུ། ཨ་མེ་རི་ཀའི་དཔའ་ཀྲོང་གཞན་ཞིག་བྱུང་། མིང་ལ་མ་ཁྲིན་ལོ་ཐེ་ཁིན་ཐེར་བའི་ཆོས་ 'དཔོན་གཞོན་པ་ཞིག་སྟེ་གྲོང་ཁྱེར་དེའི་སྤྱི་སྤྱོད་རླངས་འཁོར་ལ་མཉམ་འབྲེལ་སློས་བཀག་སྒོམ་བྱེད་མཁན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་པར་བདམས་ཡོད། སྔོན་ཆད་ཁོས་བཀག་སྒོམ་བྱེད་རྒྱུར་འགོ་ཁྲིད་གཏན་ནས་བྱེད་མ་མྱོང་། ཁོ་བོས་འཇིགས་སྐུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཞི་བདེ་ཁོ་ན་བརྒྱུད་ཚེ་གནད་དོན་དེ་དག་བསྒྱུར་ཐུབ་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད། མི་ནག་ཚང་མས་ཁྲིམས་ལུགས་དེ་མ་བསྒྱུར་བར་དུ་སྤྱི་སྤྱོད་རླངས་འཁོར་ལ་འདུག་རྒྱུར་ཁས་ལེན་མ་བྱས། ཁོ་ཚོས་རང་ཅག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་མིན་མི་ཤེས་མོད་ལོ་གཅིག་གི་རིང་ 'ལ་ལངས་ཕྱོགས་བརྟན་པོར་བཟུང་། མཇུག་མཐར། ༡༩༥༦ལོའི་ཟླ་༡༡པའི་ཚེས༡༣ཉིན། མི་ནག་ཚང་མ་སྤྱི་སྤྱོད་རླངས་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་གང་འདོད་དུ་སྡོད་ཆོག་པར་གྱུར། རྒྱལ་ཁའི་གཏམ་བཟང་དེ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་ག་ས་ཀུན་ཏུ་མི་ནག་ཡོངས་ལ་སྒྲོག་བཞིན་ཡོད།

རོ་ཟ་ཕ་ཁྲུ་སི་དང་མ་ཁྲིན་ལོ་ཐེ་ཁིན་གཉིས་དཔའ་ཀྲོང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཁོ་ཚོས་མི་ཚང་མའི་ཁེ་དབང་གི་ཆེད་དུ་བླང་བྱ་བཏོན་པ་དང་བྱ་བ་ཡོད་ཚད་འཇིགས་སྐུལ་དང་སྒྲུབ་པ་མིན་པར་ཞི་བདེ་ང་བསྒྱུར་བས་ཨ་ང་པ་ཚང་མར་སྔར་ལས་འདྲ་མཉམ་གྱི་དབང་ཆ་ཐོབ་པས་སོ།

སྡེ་ཚན་ཉེར་གཉིས་པ། ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་དང་དབྱིན་ཇི་བའི་དབྱིན་སྐད།

ཁ་བརྡ།

ལྷ་མོ། ལྷམ་མོ་ལི་འོང་། ཕྱི་གླིང་པ་ཚོས་བཤད་པའི་དབྱིན་སྐད་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི། དབྱིན་སྐད་སླ་བ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བཤད་པ་ངས་གསལ་པོར་གོ་ཡང་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བཤད་པ་གོ་དཀའ།

ལྷམ་མོ་ལི་འོང་། དེ་ནི་དབྱིན་སྐད་ལའང་ང་ཚོའི་བོད་སྐད་དང་འདྲ་བར་ཡུལ་སྐད་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རེད། དབྱིན་ཡིག་གི་ཡུལ་སྐད་ལ་བོད་སྐད་ལྟ་བུའི་ཕན་ཚུན་བར་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་མེད་མོད་ཡུལ་སྐད་སོ་སོའི་ཐ་སྙད་དང་སྒྲ་གདངས་མི་གཅིག་པ་མ་ཟད། སྐབས་འགར་ཚིག་བརྡར་བྱེད་ཚུལ་ཡང་མི་འདྲ། སྤྱིར་ཨ་མེ་རི་ཁ་དང་། དབྱིན་ཀི་ལན། ཁ་ན་ཏ། ཨོ་སི་ཁྲུ་རེས་ལིས་ཡ། ཞིན་ཞི་ལན་བཅས་སུ་བཀོལ་བའི་དབྱིན་སྐད་ཅུང་མི་འདྲ་བས། ངས་བཤད་པའི་དབྱིན་སྐད་ཀྱང་སློབ་གྲྭའི་ནང་གི་ཕྱི་གླིང་བའི་སློབ་མ་དག་དང་སྐུ་ཞབས་སྣ་ཁྲིན་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ།

ལྷ་མོ། དེ་ ལ་ མཉམ་ འཛོག་ བྱེད་ ཡོད་ དེ། ཧ་ ཡན་ གྱིས་ རླངས་ འཁོར་ འབར་ རྫས་ ལ་'gasoline'ཟེར་ བ་ དང་ ཁྱེད་ ཀྱིས་ དེ་ ལ་'pertrol'ཟེར། ད་དུང་ངའི་ཨ་མའི་དགེ་རྒན་གྱིས་གནམ་གཤིས་ལེགས་པའི་སྟོན་དུས་ལ་'fall'ཞེས་བརྗོད་པ་དང་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་དེའི་ཚབ་ལ་'Autumn'ཟེར་བ་ཡིན།

ལུམ་མོ་ལི་འོང་། བདེན་པར་སྣང་། ང་ཚོས་སྐབས་ལ་ལར་བྱ་དངོས་གཅིག་ལ་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བ་བཀོལ་བ་དང་། སྐབས་ལ་ལར་ཐ་སྙད་གཅིག་དེ་སྒྲ་གདངས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་ཀློག་པ་དཔེར་ན། དབྱིན་གླིའི་དབྱིན་སྐད་ལས་སྒྲ་ཡང་པའི་ཐ་སྙད་ཁ་ཤས་ལ་ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་དུ་མཇུག་ལ་'r'སྦྱར་ཏེ་ཀློག་པ་ཡིན། དེ་བས་'d-e-a-r'ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ལ་དབྱིན་གླིའི་སྐད་ལས་'/dɪə/'ཞེས་པ་དང་ཨ་རིའི་སྐད་ལས་'/dɪər/'ཟེར་བ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་དབྱིན་ཡིག་ལ་སྦྱོང་བ་བྱེད་པའི་ཁྲོད་ནས་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའི་དཔེར་བརྗོད་མང་པོ་ཞིག་རྙེད་ཐུབ།

ལྷ་མོ། དེ་ནི་ངོ་མ་ཡ་མཚར་རེད། ད་དུང་དཔེ་ཆ་ལ་ལའི་ནང་དུ་'c-o-l-o-r'ལ་'c-o-l-o-u-r'དང་འདྲ་བའི་གོ་དོན་ཡོད་པ་མིན་ནམ།

ལུམ་མོ་ལི་འོང་། རེད། དེ་གཉིས་ཀྱི་གོ་དོན་ཡོངས་སུ་མཚུངས་མོད་། དུས་ཀྱི་དབང་གིས་དབྱིན་ཡིག་གི་ཐ་སྙད་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྦྱོར་ཀློག་བྱེད་ཚུལ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ་ནས་འགྱུར་བ་རེད།

ལྷ་མོ། ང་ལ་ད་དུང་དྲི་བ་ཞིག་ཡོད། དབྱིན་ཡིག་གི་ཁྲོད་ནས་ཆེས་བཟང་བའི་ཡུལ་སྐད་གང་ཡིན།

ལུམ་མོ་ལི་འོང་། དེ་དག་ཕན་ཚུན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་བཟང་ངན་དབྱེ་རྒྱུ་མེད། ཁྱེད་རང་གླིང་བུ་འདི་ལ་བློ་སེམས་འཁོར་ཡོད་པ་འདྲ་བས་གཟའ་འཁོར་འདིའི་ནང་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དེའི་སྐོར་གྱི་མྱོང་ཚོར་ཞིག་བྲིས་ན་སྤྱི་འདྲ་རེད།

ལྷ་མོ། དེ་ནི་ངོ་མ་ཐབས་བཟང་པོ་ཞིག་རེད། ངས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ངེས་ཡིན།

སློབ་ཚན། ལྷ་མོས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་སོ་སོའི་སྐོར་བྲིས་པའི་མྱོང་ཚོར།

འཛམ་གླིང་སྟེང་གི་མི་མང་ཤོས་ཀྱི་བསམ་པར་ནུབ་ཕྱོགས་པ་ཚང་མས་དབྱིན་སྐད་སྨྲ་ཤེས་ཤིང་ཁོ་ཚོས་བཤད་པའི་སྐད་རིགས་ཐམས་ཅད་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པར་སེམས་ཡོད། ངས་དེ་དོན་དངོས་མིན་པ་རྟོགས་བྱུང་། དབྱིན་སྐད་བཀོལ་བཞིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དག་གི་ནང་དུ་ཡུལ་སྐད་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་དང་དེ་དག་ཕན་ཚུན་བར་ཁྱད་པར་མང་པོ་ཡོད། ངས་བཀོལ་ཁྱབ་ཆེ་བའི་དབྱིན་ཇིའི་དབྱིན་སྐད་དང་ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གླེང་བར་བྱ་སྟེ།

ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་དང་དབྱིན་སྡིའི་དབྱིན་སྐད་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ང་ཚོར་བཤད་རྒྱུར། མི་གླིང་བྱང་མའི་ཐོག་མའི་དབྱིན་སྐད་སྨྲ་བ་པོ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་གི་ཡར་ཇོན་དུ་དབྱིན་སྡི་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ལ། དུས་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་ཡུལ་སྐད་འདི་གཉིས་ཀྱི་བར་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད། ལུམ་མོ་ལི་འོང་གིས་བཤད་རྒྱུར། རྐྱེན་འདིའི་དབང་གིས་སྐུ་ཞབས་སྨ་ཁྲིན་དང་ཁོ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་པའི་དབྱིན་སྐད་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་ཡིན། གནས་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཀྱི་འོག་ནས། དབྱིན་སྡིའི་དབྱིན་སྐད་ལ་འགྱུར་བ་མེད་དུས་ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་ལ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་དང་གཞན་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་དེ་དང་ལྡོག་པ་ཡིན། འདི་ནི་' n-e-w-s'ཟེར་བའི་ཐ་སྙད་དེ་ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་ལྟར་ཀློག་ན'[nu:z]'དང་དབྱིན་གླིའི་དབྱིན་སྐད་ལྟར་ཀློག་ཚེ'[nj:z]'ཡིན་པ། དབྱིན་གླི་བའི'c-e-n-t-r-e'འབྲི་སྐབས་ཨ་རུ་བས'c-e-n-t-e-r'ལྟར་འབྲི་བ་བཅས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གྲུབ།

ལུམ་མོ་ལི་འོང་གིས་བཤད་པར་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་མི་འདྲ་བ་སྤྱོད་མཁན་ཚོས་གཅིག་མཐུན་གྱི་བྱ་དངོས་ཤིག་གླེང་བར་ཐ་སྙད་མི་འདྲ

བསྒྱུར་པ་རེད། འདིའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྐད་རིགས་ཞིབ་འཇུག་པ་ཚོས་བཤད་པ་ལྟར་ན་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་སོ་སོས་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་སྐད་རིགས་གཞན་པ་ནས་གཡར་ཏེ་ཡོང་བ་རེད། དཔེར་ན། སྤྱིར་བཏང་དུ་དབྱིན་ སྡེའི་དབྱིན་སྐད་སྨྲ་བ་དག་གིས་ཧྲ་རན་སིའི་བརྡ་རྙིང་སྟེ་ 'aubergine'བཀོལ་ནས་ཀུན་གྱི་སྤྱོད་པའི་སྔོ་ཚལ་ཞིག་གི་མིང་ལ་འབོད་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཨ་རིའི་དབྱིན་སྐད་སྨྲ་བ་དག་གིས་དེ་ལ་ནོ་བེ་ཡི་བརྡ་རྙིང་སྟེ་'eggplant'བཀོལ་ནས་འབོད་པ་ཡིན།

ལྷམ་མོ་ལི་འོང་གིས་བཤད་རྒྱུར་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་སོ་སོའི་བར་ལ་བོད་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་མེད་དེ། དབྱིན་སྐད་སྨྲ་བ་ཚོས་ཡུལ་སྐད་མི་འདྲ་བ་བཤད་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལ་བརྡ་སྤྲོད་ཐུབ། དེའི་དབང་གིས་དབྱིན་སྐད་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྐད་རིགས་ལ་ཧ་ཅང་མགོ་བ་དང་དུས་ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་དབྱིན་སྐད་སྤྱོད་ཐུབ་པར་གྱུར་ཏེ་ཕན་ཚུན་བར་སྟར་ལས་རྒྱུས་ལོན་བྱེད་ཐུབ།

སྡེ་ཚན་ཉེར་གསུམ་པ། དོ་ནུབ་སུ་ཚོ་དགོང་ཇ་འཐུང་བར་ཡོང་རྒྱུར་ཚོད་དཔག་བྱོས།

ཁ་བརྡ།

(ཉི་མ་དབུགས་འཚང་བཞིན་ཁང་བའི་ནང་ལ་རྒྱུགས་འོང་།)

ཉི་མ། དོ་ནུབ་སུ་ཚོ་དགོང་ཇ་འཐུང་བར་ཡོང་རྒྱུར་ཚོད་དཔག་བྱོས།

མཚོ་མོ། ཁྱེད་དེའི་དོན་ཅི་ཡིན། དོ་ནུབ་དགོང་ཇ་འཐུང་གི་ཡོང་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མེད།

ཉི་མ། ངས་ཁྱེད་ལ་གསལ་བཤད་བྱེད། ངས་སྒྲུབས་ཁང་ནས་བདེ་སྐྱིད་དང་གླིང་མོལ་བྱས། ཁོ་མོས་བཤད་རྒྱུར། རྫོང་སྲིད་གཞུང་གིས་ང་ཚོའི་ཞང་ལ་སློབ་གྲྭ་གསར་བ་འགའ་ལས་རྩིས་ཡོད། དེ་བས་རྫོང་ཐོག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཁ་ཤས་དོ་ནུབ་དེད་ཚང་ལ་ཡོང་སྟེ་ང་ཚོའི་སྡེ་བར་སློབ་གྲྭ་གསར་བ་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུའི་ཐད་ལ་གྲོས་བྱ་རྒྱུ་རེད། ཁོ་ཚོས་བཟོ་བསྐྲུན་རྣམ་གྲངས་འདིར་རྩ་འཛུགས་བྱེད་པའི་རོགས་རམ་དུ་ངེད་ཚང་བདམས་པ་རེད།

སྒྲོལ་མ། ཇི་འདྲའི་དགའ་བ་ལ། ང་ཚོས་དགོང་ཇ་ཅི་ཞིག་འཐུང་རྒྱུ།

མཚོ་མོ། ད་དུང་ཙུང་ཙམ་ཞིག་ལ་སྒུག་དང་། སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་དོན་འདི་བདག་ལ་གྲོས་བྱས་མེད། ཁོ་ཚོ་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་འབྱོར་རྒྱུ་རེད།

ཉི་མ། ཁོ་ཚོ་དུས་ཚོད་དྲུག་ནས་བདུན་གྱི་གཡས་གཡོན་དུ་འབྱོར་རྒྱུ་རེད། ང་རང་མྱུར་དུ་ཞང་ཐོག་ཁུ་ཤ་དང་ཆང་ཉོ་བར་འགྲོ།

མཚོ་མོ། དེ་ཧ་ཅང་བཟང་གི། ངས་དེ་རིང་ཞོགས་པར་བགླང་གི་འོ་མ་བཞོས་པ་དང་སྒྲོལ་མས་ཕྱི་དྲོའི་དུས་སུ་ཚོད་མ་འཐོག་པ་ཡིན། དེ་བས་ང་ཚོར་ངོ་གདོང་བཀྲུས་ཏེ་ཤོམ་ལ་གོན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོད། སྒྲོལ་མ། ཁྱེད་ཀྱིས་དོ་དགོང་ཅི་ཞིག་གྱོན་རྒྱུ་ཡིན།

སྒྲོལ་མ། ངས་རང་གི་གོས་ལྭ་གསར་བ་གྱོན་ཏེ་ཤོམ་བྱེད་ན་འདོད།

(མཚོ་མོ་ཡིས་སྒྲོལ་མའི་ཚི་ལེན་དང་བསིལ་ལྷམ་ལ་མཛུབ་མོ་བཙུགས་ནས་སྟོན་པ།)

མཚོ་མོ། དོ་ནུབ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དག་མི་གོན་ཁོ་ཐག་ཡིན་ནམ། ད་ལྟ་ཁྱེད་གང་ལ་འགྲོ་རྩིས་ཡོད།

སྒྲོལ་མ། ང་གྲོགས་པོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཚུ་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་ཁོ་ཐག་ཡིན།

མཚོ་མོ། མ་འགྲོ ཁྱོད་མ་འགྲོ། ཡུལ་ནས་བསྡད་དེ་དགོང་ཟས་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པར་རོགས་བྱོས།

སློབ་ཚན། ཏ་ཕུ་ལེ་ཙུན་ལ་ངལ་གསོ་རུ་སོང་བ།

ཏད་ལུན་དེ་རིང་ཏ་ཕུ་ལེ་ཙུན་ལ་ངལ་གསོ་རུ་སོང་། ཐོག་མར་ཁོ་མོ་དབྱིན་ཇི་ནས་རང་གི་སྤུན་མཆེད་ལ་བལྟ་རུ་སོང་བ་དང་ དེ་ནས་སྲུའུ་གྲུ་ལན་དང་བད་ལིས་སི་སོགས་ལ་གནས་སྐོར་བྱེད། ཏད་ལུན་གྱིས་དངོས་པོ་བསྡུ་གསོག་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར་ལྷ་མོས ཁོ་མོར་སྐད་ཆ་མང་པོ་དྲིས།

"ཁྱེད་རང་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་ཏ་ཕུ་ལེ་ཙུན་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན"ཞེས་ལྷ་མོས་དྲིས།

"ངས་དངོས་པོ་རྣམས་ཁུག་མའི་ནང་དུ་བསྡུ་གསོག་བྱེད་ཚར་རྗེས་ཁ་འབྲལ་རྒྱུ་ཡིན"ཞེས་ཏད་ལིན་གྱིས་ལན་བཏབ།

"ཁྱེད་རང་དེར་ཅི་ལྟར་འགྲོ་རྒྱུ"ཞེས་ལྷ་མོས་དྲིས།

"ཐོག་མར་ང་རང་མེ་འཁོར་ལ་བསྡད་དེ་རྒྱལ་སར་འགྲོ་རྒྱུ། དེའི་རྗེས་གནམ་གྲུར་བསྡད་དེ་དབྱིན་ཇིར་འགྲོ་རྒྱུ། གནངས་ཉིན་ང་རང་ལོན་ཙུན་ལ་འབྱོར་ཐུབ"ཅེས་ཏད་ལིན་གྱིས་ལན་བཏབ།

"ཁྱེད་ཀྱི་ཉེ་མི་རྣམས་གནམ་གྲུ་ཐང་ལ་མཇལ་འཕྲད་དུ་ཡོང་ངམ"ཞེས་ལྷ་མོས་དྲིས།

"ཡིན། ཁོ་ཚོ་དེར་ཡོང་ཏེ་བདག་སྐྱོང་ཁྱེར་ན་ཡོད་པའི་ཁོ་ཚོའི་ཁྱིམ་དུ་ཁྲིད་ངེས། དེ་ནས་ང་ཚོས་མཉམ་དུ་རྒྱལ་ས་ནས་ཉིན་འགའི་འཚོ་བ་རོལ་རྒྱུ་ཡིན"ཞེས་ཏད་ལིན་གྱིས་བཤད།

"ཁྱེད་ཀྱིས་རང་གི་ཉེ་མི་རྣམས་ལ་ལག་སྐྱེས་བཟུང་ཡོད་དམ"ཞེས་ལྷ་མོས་དྲིས།

"ཡོས་བཟུང་། ངས་བདག་གི་ཨ་ཁུ་དང་ཨ་ནེ་གཉིས་ལ་ཐང་ཀ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པ་དང་སྤུན་མཆེད་དག་ལ་ཁུལ་གྱི་བཟོས་པའི་སྟོད་གོས་བཟུང་ཡོད"ཅེས་ཏད་ལིན་གྱིས་ལན་བཏབ།

"ཁྱེད་ཀྱིས་སྲུའུ་གྲུ་ལན་དང་བད་ལིས་སི་ནས་ཅི་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན"ཞེས་ལྷ་མོས་དྲིས།

"ང་རང་སྲུའུ་གྲུ་ལན་ནས་རི་ལ་འཛེག་རྒྱུ་དང་བད་ལིས་སི་ནས་རང་གི་ལྕགས་རྟར་ཞོན་རྒྱུ་ཡིན"ཞེས་ཏད་ལིན་གྱིས་བཤད།

"ཁྱེད་རང་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ་ནས་དུས་ཡུན་ཅི་ཙམ་ལ་འདུག་རྒྱུ་ཡིན"ཞེས་ལྷ་མོས་དྲིས།

ཏད་ལིན་གྱིས"ང་རང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཁོ་ནར་མ་གཏོགས་མི་འགྲོ་ དབྱི་གི་ལན་དང་སྲུའུ་གི་ལན། བད་ལིས་སི་བཅས་ནི་དབྱིན་ཇི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ས་ཁུལ་ཁག་ཡིན་ལ། འདི་བཞི་པོར་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་མོ་ཞེས་ཀྱང་འབོད།"ཅེས་ལན་བཏབ།

"ཨོ། དེ་ནི་ཧ་ཅང་རྙོག་འཛིང་ཆེ། དེས་ན་ཁྱེད་རང་ས་ཁུལ་སོ་སོ་ནས་དུས་ཡུན་ག་ཙམ་ལ་འདུག་རྒྱུ་ཡིན"ཞེས་ལྷ་མོས་དྲིས།

"ང་རང་དབྱིན་གི་ལན་ནས་གཟའ་འཁོར་གཅིག་ལ་འདུག་རྒྱུ་དང་སྲུའུ་གི་ལན་དང་བད་ལིས་སི་ནས་ཉིན་གསུམ་རེར་སྡོད་རྒྱུ་ཡིན། ཟླེ་ཡིང་ནས་ལུན་ཙུན་ལ་འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་པར་ཉིན་གཉིས་དང་ཕྱེད་ཀ་དགོས། མེ་འཁོར་དེ་དུས་ཚོད་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པས་ང་རང་ངེས་པར་དུ་འགྲོ་དགོས། བདེ་མོ་བྱོས། ལྷ་མོ། མྱུར་དུ་མཇལ་བར་སྨོན།" ཞེས་ཏད་ལིན་གྱིས་ལན་བཏབ།

→དེ་རིང་ནི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ཡིན་ཚེ། དུས་ནམ་ཞིག་ལ་ཏད་ལིན་སློབ་གྲྭར་ལོག་རྒྱུ་རེད།

སྦྱོ་ཚན་ཉེར་བཞི་པ། ཁོ་མོས་ཁ་པར་ཨང་གྲངས་ཞིག་བཞག་ཡོད་དམ།

ཁ་བརྡ།

(ཁ་པར་གཏོང་དུས་སུ།)

ཟླ་བ། ཁྱེད་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ།

གཡང་འཛོམས། ཀྭ་ཡེ། ཁྱེད་སུ་ཡིན།

ཟླ་བ། ང་རང་ཟླ་བ་ཡིན། ཁྱེད་རང་གཡང་འཛོམས་ཨེ་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། ཡིན། ང་གཡང་འཛོམས་ཡིན། ཆ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་སྐད་འདི་གོ་བས་ཇི་འདྲའི་སྤྲོ་བ་ལ། ཁྱེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་རེད།

ཟླ་བ། ང་མི་བཟང་རྒྱུ་མེད། འདི་ན་ཡོད་ཚད་དུས་རྒྱུན་དང་འདྲ། ཁྱེད་ཀྱི་བྱ་བ་ཐ་དག་ཅི་འདྲ་རེད།

གཡང་འཛོམས། ཡོད་ཚད་སྔར་བཞིན་བདེ་ལེགས་སུ་མཆིས། བདག་གི་སློབ་དཔོན་གྱིས་གལ་ཏེ་ངས་མུ་མཐུད་དུ་ལྷ་ས་ནས་སྦྱངས་བརྩོན་བྱེད་ན་ང་རང་སྐན་ངག་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ངེས་ཡིན་ཟེར། འོན་ཀྱང་ཕ་ཡུལ་གྱི་ཟ་མ་ཧ་ཅང་དྲན།

ཟླ་བ། དེ་ལོས་ཡིན། ང་ཚོས་ཁྱེད་ལ་ཕ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཐུམ་གང་བསྐུར་ཆོག་ལ། དེས་ཁྱེད་ཀྱི་དྲན་གདུང་སེལ་ཐུབ།

གཡང་འཛོམས། བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཟླ་བ། ཁྱོད་ངོ་མ་བཟང་གི། ཁྱེད་ཀྱི་གམ་དུ་བཀྲ་ཤིས་ཨེ་ཡོད། ངས་དངོས་གནས་ཁོ་ལ་ཁ་བརྡ་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད།

ཟླ་བ། ཐུགས་རྒྱལ་མ་བཞེངས། ཁོ་འདིའི་སྔོན་ཏག་ཏག་ལ་ཚོད་མ་ཉོ་རུ་ཐུད་སོང་། ཁྱེད་ཀྱི་སྐད་ངས་ཁོ་ལ་བཤད་ན་ཨེ་ཆོག

གཡང་འཛོམས། མིན། དེར་སྐྱོན་མེད། སང་ཉིན་དགོང་ཇའི་སྔོན་ཏག་ཏག་ལ་ངས་ཡང་བསྐྱར་ཁ་པར་ཞིག་རྒྱག ཟླ་བ། ཁྱེད་དང་གླེང་མོལ་བྱེད་ན་ངོ་མ་སྐྱིད་པོ་རེད།

ཟླ་བ། ང་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན། སེམས་ཁུར་བྱོས། མི་འགྱངས་བར་ཁ་བརྡ་བྱ།

བཀྲ་ཤིས། ཡེ། ཟླ་བ། ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ཟླ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་གཡང་འཛོམས་ཀྱིས་བཏང་བའི་ཁ་པར་ལ་ཉན་མ་ཐུབ་པ་རེད། ཁོ་མོས་བདག་ལ་ཁྱོད་ཡོད་མེད་དྲིས་བ་དང་ངས་ཁོ་མོར་ཁྱེད་རང་སྒོ་ཕྱིར་རུ་བུད་སོང་ཞེས་བཤད་ཟིན།

བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ཀྱིས་ངོ་མ་བཤད་པ་ཡིན་ནམ། ཁོ་མོས་གཞན་ཅི་ཞིག་གླེང་བྱུང་།

ཟླ་བ། ཁོ་མོས་བྱ་བ་ཡོད་ཚད་བདེ་ལེགས་སུ་མཆིས་ཀྱང་ཕ་ཡུལ་གྱི་ཟ་མ་དྲན་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། འོ། ང་ཚོས་ཁོ་མོར་མཐུན་རྐྱེན་ཅི་ཞིག་བསྒྲུབ་ཐུབ།

ཟླ་བ། ངས་ཁོ་མོར་ཕ་ཡུལ་གྱི་ཟས་ཐུམ་གང་བསྐུར་དགོས་སམ་དེའི་ཚབ་ལ་ཁྱེད་ཉིད་ལྷ་སར་མངགས་དགོས་ཞེས་དྲིས།

བཀྲ་ཤིས། དེ་ནི་ཧ་ཅང་བཟང་། མོས་ང་ལ་ཁོ་མོར་བཏང་ཆོག་པས་ཁ་པར་ཨང་གྲངས་ཞིག་བཞག་ཨེ་ཡོད།

ཟླ་བ། མེད། ཁོ་མོས་བཞག་མེད། འོན་ཀྱང་མོས་སང་ཉིན་ཡང་བསྐྱར་ཁ་པར་ཞིག་གཏོང་ཟེར། ཁོ་མོས་བཤད་པ་ལྟར་ན་དགོང་ཇའི་སྔོན་ཏག་ཏག་ལ་ཁ་པར་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་དངོས་གནས་ཁྱེད་ལ་ཁ་བརྡ་བྱེད་འདོད་ཡོད་ཟེར།

བཀྲ་ཤིས། བཟང་གི སང་ཉིན་ཕྱི་དྲོ་ང་རང་ཁྱིམ་ནས་འདུག་རྒྱུ། ཁོ་མོས་གཏོང་བའི་ཁ་པར་ཡང་བསྐྱར་ཤོར་དུ་བཅུག་ན་མི་འདོད།

སློབ་ཚན། མ་བརྗེད།

གནམ་གཞིས་འབྲུག་པའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ། ཨ་མ་ཞིག་གིས་རང་གི་བུ་ཆུང་ལ་ཁོ་མོར་དགོས་པོ་ཉོ་བར་རོགས་རམ་བྱ་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན།

"ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་བག་ལེབ་གཅིག་དང་འོ་མ་དམ་བུ་གང་། མར་རིལ་བོ་ཞིག་བཅས་ཉོས། བག་ལེབ་གསར་བ་ཡིན་མིན་ལ་གསལ་བོ་བལྟ་དགོས་ཞིང་། འོ་མ་དམ་བུ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་མར་རིལ་བོ་ཆུང་དུ་ཞིག་ལེན་རོགས། འདི་དག་མ་བརྗེད་ཅིག ད་དུང་འགྲོ་ཁར་སློར་འགག་འཁྱེར་རྒྱུ་མ་བརྗེད་ཅིག"ཅེས་ཨ་མས་བཤད།

བུ་ཆུང་གིས་ལྭ་བ་རྡོན་པོ་ཞིག་གོན་རྗེས་སློའི་ཕྱིར་བུད། ཚོང་ཁང་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་བར་དུ་ཁོ་ཆ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་མི་འགའ་ལ་འཕྲད་བྱུང་། ཐོག་མར་ཁོ་ཨ་ཁུ་ལ་ཐུག་སྐྱེ་ཨ་མར་བག་ལེབ་གསར་བ་ཞིག་ཉོ་རུ་འགྲོ་བ་དེ་བརྗོད། དེའི་རྗེས། ཁོའི་རྗོའི་ཐུབ་གྲོགས་པོ་དང་ངོ་ཕྲད་བྱུང་བས་ཁོས "ང་རང་འོ་མ་དམ་བུ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཉོ་རུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད"ཅེས་བཤད། དེ་ནས་ཁོའི་དགེ་རྒན་ལ་ཐུག་དུས"ང་རང་མར་རིལ་བོ་ཆུང་དུ་ཞིག་ཉོ་བར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད"ཅེས་ལན་བཏབ།

མཇུག་མཐར། བུ་ཆུང་དེ་ཚོང་ཁང་དུ་ཐོན་བྱུང་། ཁོ་རང་ཚོང་ཁང་གི་ཕྱོགས་ཀུན་ལ་འཁོར་སྐྱེ་བག་ལེབ་གསར་བ་ཞིག་དང་འོ་མ་དམ་བུ་གཅིག མར་རིལ་བོ་གཅིག་བཅས་བཙལ། ཁོས་ཨ་མའི་མངགས་བཅོལ་ལྟར་དུ་གཅིག་ཀྱང་མ་བརྗེད་བར་ཚང་མ་བླངས་ཚར་དུས་ཁོས་དེ་དག་ཚོང་ཁང་གི་མདུན་ཕྱོགས་སུ་ཁྱེར་ཡོང་སྐྱེ་རྩིས་གཉེར་པར་སྤྲད།

ཚོང་བས"སྒོར་དགུ་དང་ཟུར་ལྔ་རེད"ཅེས་བཤད།

བུ་ཆུང་དེས་ཨམ་ཕྲག་གི་ནང་དུ་རེག་རྗེས་ལག་སྟོང་ཕྱིར་ཕྱུང་ཡོང་སྐྱེ"ཨ་མས་བདག་ལ་ཁོ་མོར་བག་ལེབ་གཅིག་དང་འོ་མ་དམ་བུ་གང་། མར་རིལ་བོ་གཅིག་བཅས་ཉོས་ཤོག་ཟེར། ད་དུང་ཁོ་མོས་ང་ལ་བག་ལེབ་གསར་བ་ཡིན་མིན་ཐག་གིས་གཅོད་དགོས་ཚུལ་དང་འོ་མ་ཤེལ་དམ་ཆེན་པོ་ཞིག མར་རིལ་བོ་ཆུང་དུ་ཞིག་བཅས་ལོངས་ཟེར། ཁོ་མོས་ང་ལ་བཤད་པའི་ཉོ་དགོས་པ་ཚང་མ་ངས་མ་བརྗེད། འོན་ཀྱང་ངས་སློར་མོ་ཁྱེར་ཡོང་རྒྱུ་བརྗེད་སོང་"ཅེས་བཤད་བྱུང་།

སྦྱོ་ཚན་ཉེར་ལྔ་པ། བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པའི་བཟའ་བཏུང་།

ཁ་བརྡ།

(སློབ་གྲྭའི་སྐབས་བདེའི་གསོལ་ཚོགས་ཁང་དུ།)

སྣྲད་ཡན།   ལྷ་ཡེ། ཨུན་འདྲི་རོའུ་དང་ཟླ་བ་རྣམ་གཉིས། གནས་ཚུལ་གསར་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

ཟླ་བ།   གནས་ཚུལ་གསར་བ་ཅི་ཡང་མེད། ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་དགོང་ཇ་འཐུང་འདོད་དམ།

སྣྲད་ཡན།   མི་ཚོག་རྒྱུ་ཅི་ཡོད། ཁྱེད་ཚོས་ཅི་ཞིག་ཟ་བཞིན་ཡོད།

ཨུན་འདྲི་རོའུ། ངས་ཚོད་མ་བརྫོས་མ་དང་ཁོས་ཞོག་ཁོག་བཅས་མ་ཟ་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོས་ད་དུང་བག་ཐུག་སྣུམ་བཅས་མའི་ཚབ་ལ་བག་ཐུག་ཆུར་བཙོས་མ་བཤད་ཟེན། ང་ཚོས་བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པའི་ཟ་མ་ཟ་རྩིས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས་སྣུམ་ཉུང་བའི་ཟ་མ་འདེམས་ཡོད།

ཟླ་བ།　ང་ཚོས་ད་དུང་བེ་ཧྲེན་སྤུའུ་དང་ཚི་སྣའི་འདུས་ཚད་མཐོ་བའི་ཟས་རིགས་བཟའ་རྒྱུ་ཡོད་པས་ཤ་ལས་བཟོས་པའི་ཚོད་མ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པ་གཞན་ད་དུང་སྔོ་ཚལ་གྱི་ཚོད་མ་ཁ་ཤས་བཤད་ཟིན།

རླད་ཡན།　བསམ་ཚུལ་དེ་བཟང་།　བདག་ལ་གྲོགས་པོ་འགའ་ཡོད་ལ་ཁོ་ཚོས་ཀྱང་བཟའ་བཏུང་གི་རྣམ་པ་བསྒྱུར་བས་ལུས་པོ་བདེ་ཐང་དུ་གྱུར་ཡོད། ཟས་རིགས་སྣ་ཚོགས་སྟེབ་སྟེ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ནི་བདེ་ཐང་དུ་འགྱུར་བར་ཆེས་མགྱོགས་པའི་ཐབས་ལམ་ཡིན་པ་ངས་ཤེས་ཡོད།

ཨླན་འདྲི་རོ་ལུ　ད་དུང་ངས་གོ་ཐོས་ལ་གཟའ་འཁོར་གཅིག་གི་ནང་དུ་ལུས་　རྩལ་ཐེངས་འགར་　སྦྱོང་　མཁན་དེ་ལུས་རྩལ་མི་སྦྱོང་མཁན་ལས་བདེ་ཐང་ཡིན་ཟེར། ལུས་རྩལ་གྱིས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པར་ཡང་རམ་འདེགས་བྱེད་ཐུབ། རྒྱུ་མཚན་ནི་དེས་བདག་ལ་སྟོབས་ཤུགས་སྦྱིན་ཞིང་ངལ་དུབ་སེལ་ཐུབ།

རླད་ཡན།　བསམ་ཚུལ་དེ་བཟང་། ཉིན་འདི་འགར་ངས་ལུས་རྩལ་ཐེངས་མང་པོ་མ་སྦྱངས། ངའི་བསམ་པར་བདག་གིས་ད་ལྟ་ནས་བཟུང་སྟེ་བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པའི་བཟའ་བཏུང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱུ་དང་དེ་རིང་ཕྱི་དྲོ་ནས་ལུས་རྩལ་སྦྱོང་རྒྱུ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་བལྟས་ན་བཟའ་བཏུང་གསར་བ་དེ་དག་ཅི་འདྲ་རེད།

ཟླ་བ།　བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པའི་བཟའ་བཏུང་སྤྱད་ན་གནད་དོན་གཉིས་ཡོད།

རླད་ཡན།　དེ་དག་ཅི་ཞིག་རེད།

ཨླན་འདྲི་རོ་ལུ　བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པའི་བཟའ་བཏུང་ལ་རོ་བཅུད་མི་ལྡན།

ཟླ་བ།　བྲོ་བ་བཟང་བའི་བཟའ་བཏུང་དེ་དག་བདེ་ཐང་ལ་མི་ཕན།

སློབ་ཚན། ཞིང་ས་ནི་ཚེ་སྲོག་ཡིན།

འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་ཞིང་ལས་ནི་མི་ཚང་མར་གལ་ཆེ་བར་འདུག འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་ཞིང་ལས་ནི་ཞིང་ས་གཤིན་པོར་བརྟེན་ཡོད་ལ། ཞིང་ས་གཤིན་པོ་མེད་ཚེ།ཞིང་ལས་ལ་རེ་བ་མེད། འོན་ཀྱང་ཞིང་ལས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་དེ་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཚད་མཐོན་པའི་སྒོ་ནས་བཅོས་བསྒྱུར་བྱས་པ་རེད། སྐབས་འགར་ཞིང་ལས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་དེ་དག་གིས་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་ས་གཤིས་གཤིན་པོར་འགལ་རྐྱེན་བཟོས་ཡོད།

ལོ་རེར་བཞིན་ཞིང་ས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ལོ་ཏོག་སྣ་གཅིག་བཏབ་ན་ཞིང་པ་ཕྱུག་པོར་འགྱུར་སྲིད་ཀྱང་དེས་རྒྱུན་དུ་ས་གཤིས་ངན་པར་བཟོ་བ་དང་ལོ་ཏོག་སྐྱེས་པ་མི་བཟང་། ༡༩༥༠ལོར་ཨར་འདད་ལན་དུ་ནད་རིགས་ཅིག་གིས་ཞོག་ཁོག་ཡོད་ཚད་རྩ་མེད་དུ་བཏང་། རྒྱུ་མཚན་ནི་སྐྱེས་དངོས་དེ་དག་ལ་ནད་དེ་ར་ཕར་རྒོལ་བྱེད་པའི་སྟོབས་ཤུགས་འཛོམས་མེད། དེའི་དབང་གིས་མི་གྲངས་ཁྲི་གཅིག་ཆེ་ལས་འདས།

ལོ་ཏོག་མི་འབྱུང་བའི་ཞིང་ས་དེ་དག་བྱེ་མར་འགྱུར་བཞིན་ཡོད། མེ་གླིང་ལྷོ་མ་རུ་ལོ་རེར་བཞིན་ནགས་ཚལ་གྱི་སྡོང་པོ་རྣམས་བཅད་དེ་ཤུལ་དུ་ལོ་ཏོག་འདེབས་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་ས་གཤིས་མི་བཟང་བས་ལོ་འགར་མ་གཏོགས་ལོ་ཏོག་སྐྱེས་མི་སྲིད། དེ་རྗེས་ནགས་ཚལ་མང་པོ་གཅོད་དགོས། རྒྱུ་མཚན་ནི་ཞིང་སའི་ཀྱང་འཚོ་བཅུད་བསྡུ་ལེན་བྱེད་པར་སྟོང་ལོ་རུལ་བ་མེད་དུ་མི་རུང་བས་སོ།

ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་། འཛམ་གླིང་གི་ས་ཆ་མང་ཤོས་སུ་ལུད་རྫས་སྦྱད་དེ་ལོ་ཏོག་གི་ཡོང་འབབ་རྗེ་མཐོ་རུ་བཏང་། ལུད་རྫས་བཞག་པ་ལས་སྐྱེས་བའི་སེལ་ཏོག་དང་ཚོད་མའི་རིགས་དེ་དག་རང་བྱུང་གི་ལུད་རྫས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ལས་མིག་ལ་མཛེས་ཤིང་སྐྱེས་སྟོབས་ཆེ། འོན་

ཀྱང་དེ་དག་ཟས་སུ་སྤྱད་ན་མི་ཐོག་གི་བདེ་ཐང་ལ་མི་ཕན། དེ་བས་ཅི་ཞིག་བསྒྲུབ་ན་ས་གཤིས་གཤིན་པོ་ལས་བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པའི་ལོ་ཏོག་སྐྱེས་ཐུབ།

ཞིང་ས་གཤིན་པོ་དེ་ལེགས་བཅོས་བྱེད་པར་བྱ་ཐབས་སྣ་ཚོགས་སྤྱོད་ཚོག་ཏེ། ས་གཤིས་གཤིན་པོ་ཡིན་པའི་ཞིང་ས་དེ་དག་ཏུ་ལོ་རེར་བཞིན་ལོ་ཏོག་རིགས་མི་འདྲ་བ་འདེབས་པ་དང་ཞིང་ས་ཁ་ཤས་སུ་ལོ་ཏོག་མ་བཏབ་པར་ལོ་གཅིག་ལ་བསྐྱུར་དགོས། ཐབས་འདི་ལ་ལོ་ཏོག་འཁོར་སྐྱོད་འདེབས་འཛུགས་ཀྱི་སྲོལ་ཟེར། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ས་བཅུད་འཛིན་ཐུབ་ཅིང་གཏོར་བརླག་ཐེབས་པའི་ཞིང་ས་དེ་དག་གི་ཉེ་འཁོར་དུའང་སྡོང་པོ་བཙུགས་ཏེ་སླར་གསོ་བྱེད་ཆོག སྡོང་པོའི་ལོ་མ་སྙམ་པོ་དེ་དག་གིས་ས་བཅུད་ཇེ་བཟང་དུ་གཏོང་ཐུབ་པ་དང་རྩ་བསས་ས་རུལ་བར་འགོག་སྲུང་བྱེད་ཐུབ། རང་བྱུང་གི་ལུད་རྫས་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་ཏོག་དེ་དག་གིས་རྫས་འགྱུར་ལུད་རྫས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ལོ་ཏོག་ལས་ས་བཅུད་འཛིན་ཐུབ།

ཞིང་ས་ནི་ང་ཚོའི་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བའི་ནུས་པའི་འབྱུང་ཁུངས་ཤིག་ཡིན། སའི་གོ་ལར་སྲུང་སྐྱོབ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་དོན་དུ་ས་གཤིས་གཤིན་པོ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཞིང་ས་ནི་ཀུན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་རང་གི་ཚེ་སྲོག་ལྟར་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས།

སྦེ་ཚན་ཉེར་དྲུག་པ། སློབ་གྲྭའི་འཚོ་བ།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཉིན་ཐོ།

ཟླ་བཞི་པའི་ཚེས་དགུ གཟའ་སྤེན་པ།

ངས་ནམ་རྒྱུན་དུ་ཉིན་ཐོ་འབྲི་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཉེ་ལམ་ང་རང་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་ལ་བྲེལ་བས་དེ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱ་རྒྱུ་དཀའ་ཁག་བྱུང་། བདག་ལ་ཟླ་བ་རེ་རེའི་སྟོན་དུ་དེ་དག་འབྲི་འདོད་ཀྱི་རེ་བ་ཡོད།

ངས་སློབ་གྲྭ་རུ་སྦྱངས་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས། དབྱིན་ཡིག་གི་ཆུ་ཚད་རིམ་བཞིན་ཇེ་བཟང་དུ་འགྲོ་བཞིན་མཆིས། འོན་ཀྱང་ང་རང་སྔར་བཞིན་གནམ་དཔྱད་རིག་པ་སྦྱོང་རྒྱུར་ཧ་ཅང་དགའ། ངས་གཟའ་འཁོར་འགར་སློབ་ཆུང་གི་སློབ་མ་ཚོར་གནམ་དཔྱད་རིག་པ་ཁྲིད་དགོས་བས་དེའི་ཕྱོགས་ལ་འབད་པ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ང་རང་ད་དུང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སློབ་ཁྲིད་ལ་ཧ་ཅང་དགའ། དེའི་ནང་དུ་ང་ཚོའི་རིག་གནས་སྐོར་གྱི་ཤེས་བྱ་ཤིན་ཏུ་མང་། སློབ་སྐབས་འདིར་ང་རང་ཟས་རིགས་གཡོས་སྦྱོར་ཐབས་ཀྱི་སློབ་ཁྲིད་ལའང་ཞུགས་བཞིན་ཡོད། དེ་བས་ཕྱི་དྲོའི་དུས་སུ་ང་རང་ཧ་ཅང་བྲེལ་བ་ཆེ་བས་མཚན་མོའི་དུས་ལ་གཉིད་ཆེམ་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཁུག་མི་ཐུབ་པ་དང་ཞོགས་པའི་དུས་རེ་རེར་ང་རང་སྔ་མོ་ནས་ལངས་ཏེ་ཉིན་དེའི་སློབ་ཚན་དག་ལ་གྲ་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན།

ང་རང་སློབ་ཕྲུའི་འཚོ་བ་ལའང་ཧ་ཅང་དགའ། དེ་རིང་ཕྱི་དྲོ་ངས་སློབ་གྲྭའི་འགྲན་བསྡུར་གྱི་ཁྲིད་ནས་རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་རྩེད་བ་ཡིན། ཉིན་འདི་འགར་ང་ཚོའི་རུ་ཁག་རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་རྩེད་ན་ཧ་ཅང་བཟང་། དེ་བས་ང་ཚོ་རྒྱལ་ཁ་རྒྱ་ངས་ཐེག་གཙོད་བྱེད་ཐུབ། ད་དུང་དོ་དགོང་ངས་རང་གི་གྲོགས་པོ་ཚོར་དགོང་ཇ་བསྐོལ་བ་ཡིན། རྣན་གྱིས་བག་ལེབ་གསར་བ་ཁྱེར་ཡོང་བ་དང་ཞུན་འདྲི་རོ་ཡིས་ཚོད་མར་སྦྱིབ་པའི་འབྲས་ལས་བཞིན་ཡོད། ལྷ་མོ་ཡང་ཐོན་འདུག ཁོ་མོས་ཀྱང་བྲོ་སྙན་བཏབ་ཡོད་པའི་ཚོད་མ་བཙས་མ་ཁྱེར་ཡོང་ཡོད། ངའི་གཅེན་མོ་ང་དང་མཉམ་དུ་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཁོ་མོ་ཉེ་སར་ཡོད་པ་དེས་ང་རང་ས་མཐའ་ནས་སློབ་གྲྭ་འགྲོ་རྒྱུར་སྟབས་བདེ་བཟོས་ཡོད།

གཟའ་འཁོར་འགའི་རིང་ལ། ང་རང་ལྷ་སར་གནས་བསྐོར་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། ཟླ་ལྔ་བའི་ནང་དུ་ང་ཚོར་གནང་བ་ཡོད་པ་དང་དེའི་རྗེས་ཀྱི་

གཟའ་འཁོར་ནས་བཟུང་སློབ་གྲྭའི་ལུས་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ཡིན་པས་ང་རང་འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་པར་སློབ་ཁྲིད་འགའ་ལས་ཆད་མི་དགོས། ངས་ནམ་ཡང་གཡང་འཛོམས་དྲན་བཞིན་ཡོད། ངས་ཁོ་མོ་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་ཕྱིར་མཚོ་སྔོན་དུ་ལོག་རྒྱུ་མི་ཤེས་པས་ཁོ་མོ་ཕྱིར་ཡོང་བར་རེ་སྒུག་བྱེད་པ་ལས་ང་རང་ལྷ་ས་རུ་མོ་ལ་བལྟ་རུ་འགྲོ་རྒྱུ། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་ངས་སྒྲུབ་པ་འདི་དག་འགྲིག་གམ།

ད་ལྟ་ང་གཉིད་ལོག་རྒྱུ་ཡིན། རྒྱུ་མཚན་ནི་ང་རང་རྐུབ་སྐྱིགས་སྐྱེང་དུ་གཉིད་ཁུག་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ་སང་ཉིན་ང་ལ་དུས་ཚོད་ཡོད་ཚེ་མང་པོ་འབྲི་ངེས་ཡིན།

སློབ་ཚན། མགོ་རས་དམར་པོ་དགྲིས་པའི་འགྲུལ་བཞུད་པ་ཆུང་ཆུང་ཞིག།

ཉིན་ཞིག་ལ། མགོ་རས་དམར་པོ་དགྲིས་པའི་འགྲུལ་བཞུད་པ་ཆུང་ཆུང་དེ་ནགས་གསེབ་བརྒྱུད་ནས་ཁོ་མོའི་རྨོ་མོ་ལགས་ལ་ཟ་མ་སྐྱེ་བོ་གང་ཁྱེར་ཏེ་སོང་། ཁེར་རྐྱང་གི་ཁོ་མོ་ལམ་བར་ནས་རྒྱབ་ལ་སྐྲ་རེ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་འབྱུད་ཤིང་ཤོག་ཅིག་ཁུར་ཡོད་པའི་ནགས་འཛུ་མཁན་ཞིག་ལ་ཐྲད་བྱུང་།

"ཀྭ་ཡེ། ཁྱེད་རང་ཅིའི་ཕྱིར་རྐང་ཐང་ལ་ནགས་ཚལ་སྟུག་པོ་འདི་བརྒྱུད་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན། བྱུད་མེད་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་ལམ་ཕྲན་འདི་ནས་ཁེར་རྐྱང་དུ་སོང་ན་ཉེན་ཁ་ཆེ།"ཞེས་ནགས་འཛུ་མཁན་དེས་བཤད།

བུད་མེད་དེས་བཤད་རྒྱུར། "ང་རང་ནགས་ཚལ་འདིའི་ཕར་ནང་ན་བསྡད་ཡོད་པའི་ངའི་རྨོ་མོ་ལགས་ལ་བལྟ་རུ་འགྲོ་བ་ཡིན། དོ་ནུབ་ང་རང་མོ་དང་མཉམ་དུ་ཞག་སྡོད་བྱེད་རྗེས་སང་ཉིན་ཕྱིར་ལོག་རྒྱུ་ཡིན།"

ནགས་འཛུ་མཁན་དེས"ནགས་ཚལ་འདིའི་ནང་དུ་སྤྱང་ཀི་མང་པོ་ཡོད་པས་སེམས་ཆུང་བྱོས།" ཞེས་བཤད།

སྡོང་བོ་ཞིག་གི་རྒྱབ་ཏུ་ཡིབ་འདུག་པའི་སྤྱང་ཀིས་ནགས་འཛུ་མཁན་དང་བུད་མེད་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁ་བརྡ་གོ་བྱུང་། སྤྱང་ཀིས་བསམ་པར"ང་ལ་ཐབས་མཆོག་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་འགྲུབ་ན། དོ་ནུབ་དགོང་ཟས་སུ་བུད་མེད་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་ཟ་ཆོག"

སྤྱང་ཀི་དེ་མྱུར་དུ་མདུན་ལ་རྒྱུགས་ཏེ་ལམ་དྲང་མོ་ཞིག་དེད་ནས་ནགས་གསེབ་ཏུ་སོང་། ཁོ་རང་བུད་མེད་དེའི་རྨོ་མོ་ལགས་ཀྱི་སྡོད་ཤག་ཏུ་ཐོན་ཏེ། རྙན་མོ་དེ་ཁང་མིག་ཅིག་གི་ནང་དུ་བཅུག་པ་དང་རྨོ་མོའི་གྱོན་གོས་སྤྱང་ཀི་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྱོན་ཏེ་ཉལ་ནས་བསྡད།

ཡུད་ཙམ་འགོར་རྗེས། བུད་མེད་གཞོན་ནུ་མ་དེ་ཁོ་མོའི་རྨོ་མོ་ལགས་ཀྱི་སྡོད་ཤག་ཏུ་ཐོན་པ་དང་ནང་ལ་སོང་སྟེ"ཀྭ་ཡེ། རྨོ་མོ་ལགས། ཁྱེད་རང་ལ་ཟ་མ་ཟ་འདོད་ཡོད་པར་སྙོན། ངས་ཁྱེད་ལ་དགོང་ཟས་ཞིམ་པོ་ཞིག་གཡོས་ཡོད།"ཅེས་བཤད།

སྤྱང་ཀིས། "དེ་ཏ་ཅང་བཟང་། ངས་དགོང་ཟས་འཚོལ་བཞིན་ཡོད།"ཅེས་བཤད།

"བལྟས་ཚོད་དེ་རིང་ཁྱོད་ནམ་རྒྱུན་དང་མི་འདྲ། ལུས་ཁམས་བདེ་འམ།"ཅེས་བུད་མེད་དེས་བཤད།

སྤྱང་ཀིས། "ངའི་ལུས་ཁམས་ཏ་ཅང་བདེ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདྲི་བ་ཡིན།"ཞེས་བཤད།

བུད་མེད་ཀྱིས་བཤད་རྒྱུར། "རྨོ་མོ་ལགས། ཁྱེད་ཀྱི་མིག་བགྲད་པ་ཏ་ཅང་ཆེ།"

སྤྱང་ཀིས། "འདི་ལྟར་བྱས་ན་ངས་ཁྱོད་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ། གཅེས་ཕྲུག་མ།"ཅེས་བཤད།

བུད་མེད་ཀྱིས་བཤད་རྒྱུར། "འོན་ཁྱེད་ཀྱིས་རྣ་ཅོག་དེ་འདྲའི་ཆེ་བ་ལ།"

སྤྱང་ཀིས། "འདི་ལྟར་བྱས་ན་ངས་ཁྱེད་ཀྱི་བཤད་པ་གསལ་པོ་ཐོས་ཐུབ།"ཅེས་བཤད།

བུད་མེད་ཀྱིས་བཤད་རྒྱུར། "སྨོ་མོ་ལགས། ཁྱེད་ཀྱི་སོ་དེ་ཌི་འདྲའི་ཆེ་བ་ལ།"

སྤྱང་ཀིས། "འདི་ལྟར་བྱས་ན་ངས་ཁྱོད་སྟབས་བདེ་ངང་ཟ་ཐུབ།"

སྤྱང་ཀི་དེ་ཉལ་ས་ལས་ཕྱིར་མཆོང་སྟེ་བུད་མེད་དེ་བཟུང་། བུད་མེད་ཀྱིས་ང་འབོད་བྱེད་དུས་ནགས་འཐུ་མཁན་དེ་རྨོ་མོའི་སྟོད་ཤགས་བརྒྱུད་ནས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པས། ཁོས་སྒོ་བཅགས་ཏེ་སྟ་རེ་ཡིས་སྤྱང་ཀི་དེ་བསད། དེའི་རྗེས་བུད་མེད་དང་ནགས་འཐུ་མཁན་གཉིས་ཀྱིས་རྨོ་མོ་ལགས་ཀྱིས་ཁང་མིག་ཅིག་ཏུ་འཕག་འཚག་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པའི་སྒྲ་ཐོས་ཏེ་ཁོ་གཉིས་ཀྱིས་རྨོ་མོ་སྐྱབས།

དུས་དེ་ནས་བཟུང་། སྤྱང་ཀི་མ་གཏོགས་ཚང་མས་གཏན་དུ་བདེ་བའི་ངང་ནས་འཚོ་བ་རོལ།

སྟེ་ཚན་ཉེར་བདུན་པ། འཕེལ་རྒྱས།

ཁ་བརྡ།

ཟླ་བ། ཕེ། ལྷ་མོ། ཁྱེད་ལ་བལྟས་ཚོད་ཀྱི་ཧ་ཅང་དགའ་འདུག ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ལྷ་མོ། ཀྱ་ཡེ། ཟླ་བ། ང་རང་ཧ་ཅང་དགའ། ང་ཚོའི་ཞིང་ཆེན་ནས་མ་རྟ་མཉམ་བཞག་བྱས་པའི་ཀུང་ཐེ་ཞིག་བཙུགས་ཏེ་ཁུལ་གྱི་སྟོད་ལྷ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱུ་རེད། ཁོ་ཚོས་དབྱར་དུས་སུ་ཚོང་ལས་ལ་བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན་དུ་ས་གནས་ཀྱི་མི་ཞིག་འཚོལ་བཞིན་ཡོད་པས་ངས་བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་ཆེད་སྙན་ཞུ་ཡི་གེ་ཞིག་བྲ་སྒྲིག་བྱས་ཟིན།

ཟླ་བ། འོ། དེ་ཧ་ཅང་བཟང་། ཀུང་ཐེ་འདིའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ང་ལ་ཤོད་དང་།

ལྷ་མོ། ཆོག་གི། ཟླ་འདིའི་ཟླ་མཇུག་ཏུ་དབྱི་ཧ་ལིའི་འབབ་ལྷན་ཀུང་ཐེ་དང་ཞིང་ཆེན་སྲིད་གཞུང་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་འབྲེལ་སྒྲོམ་གན་རྒྱ་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུ་རེད། ཀུང་ཐེ་འདི་ཟླ་དྲུག་པའི་ཟླ་དཀྱིལ་དུ་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་ངེས་པ་དང་ཟླ་བདུན་པའི་ཟླ་སྟོད་ལ་ཚོང་ལས་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་རྒྱུ་རེད།

ཟླ་བ། དེ་ལྟར་བཤད་ན་ང་ཚོའི་ཞིང་ཆེན་གྱི་འཛུགས་བསྐྲུན་ལ་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་འདྲ། ལས་གནས་མང་པོ་ཞིག་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་བམ།

ལྷ་མོ། རེད་ཡ། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བཟོ་གྲྭ་རུ་བཟོ་བ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་གླས་ཏེ་བྱ་བ་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་ངེས་རེད། ད་དུང་ས་གནས་ཀྱི་འབྲོག་པ་མང་པོ་དང་གཏན་སྡོད་བྱེད་མེད་པའི་འབྲོག་ཁྱིམ་སོགས་ལ་ནོར་ཁུལ་ཉོ་བའི་གན་རྒྱ་འཛུགས་ངེས་རེད། དེ་བས་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་གྱི་འཛད་སྤྱོད་མཁན་ཚང་མས་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་རྩེ་ནས་ཐོན་པའི་ནོར་ཁུལ་གྱི་སྟོད་གོས་དྲོན་པོ་གྱོན་པར་དགའ་བསུ་བྱེད་ངེས་ཡིན།

ཟླ་བ། དེ་བས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་འདོད་བློ་ཚིམས་ངེས་རེད། འདི་ནི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཡིན། ངས་ཁྱེད་རང་ཀུང་ཐེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ནས་བྱ་བ་ལས་རྒྱུར་སྒྲོ་བ་འཕེལ་ཞིང་བྱ་གཞག་གསར་བའི་ཁྲོད་ནས་བསམ་དོན་འགྲུབ་པར་སྨོན་འདུན་ཞུ།

ལྷ་མོ། ད་དུང་བདག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཞུ། ངས་ད་དུང་བྱ་བ་འདིར་ཚོད་ལྟ་མ་བྱས་པ་དང་སྙན་ཞུ་འབུལ་མཁན་ལས་གཅིག་མ་གཏོགས་ལེན་རྒྱུ་མ་རེད།

སྐབས་བདེའི་ཟ་མ།

༡༩༥༠ལོར་ཨ་མེ་རི་ཀ་རུ། སྐྱེས་པ་ཞིག་ལ་ཐབས་བཀོད་གསར་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཁོས“ངས་རིགས་མི་གཅིག་པའི་ཟ་ཁང་ཞིག་བསྐྲུན་རྒྱུ་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཨ་མེ་རི་ཀའི་གཞུང་ལམ་གཙོ་བོ་ཡོད་ཚད་དང་མྱུར་ཚད་མཐོ་བའི་གཞུང་ལམ་སོགས་ཀྱི་འགྲམ་ནས་འཛུགས་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་ཟ་མའི་མིང་ལ‘སྐབས་བདེའི་ཟ་མ།’ཞེས་འབོད་རྒྱུ་ཡིན། རྒྱུ་མཚན་ནི་ཟ་མ་གྲ་སྒྲིག་དང་ཞབས་ཞུ་སྒྲུབ་ པར་དུས་ཚོད་ཐུང་ངུ་ཞིག་བཀོལ་ན་ཆོག་པ་དང་ཟ་མའི་འགོད་པོའི་སྙིང་དུ་མགྱོགས་མྱུར་དང་ཟ་ཐུབ་པའི་ཟ་མ་འགོད་རྒྱུ་ཡིན། ཟ་མ་དེ་དག་ཤོག་བུའི་བཟོས་པའི་ཡོར་བ་དང་དཀར་ཡོལ་གྱི་ནང་དུ་རྫུགས་ཏེ་ཞབས་ཞུ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡིན་པས་འཛད་སྤྱོད་མཁན་རྣམས ཀྱིས་ཟ་མ་ཟས་ཚར་རྗེས་དེ་དག་ཐང་ལ་བསྐྱུར་ཆོག དེ་སྐབས་བདེ་མིན་ནམ། ཟས་རིགས་དེ་དག་ལས་བར་ལག་རྩལ་ཁྱད་པར་ཅན་མི་དགོས་པས་ཞབས་ཞུ་བ་ཚང་མར་ཡང་གླ་ཡོག་མཐོན་པོ་སྤྲོར་མི་དགོས། མི་གྲངས་ས་ཡ་འགར་ཞབས་ཞུ་སྒྲུབ་སྟེ་ཨ་སྒོར དུང་ཕྱུར་བཅུ་ཕྲག་ལེན་རྒྱུ། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་བདག་གི་ཐབས་བཀོད་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།”ཅེས་བཤད།

སྐྱེས་པ་དེའི་གྲོགས་པོས“དེ་ནི་དགའ་སྣང་སློང་བའི་ཐབས་བཀོད་ཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་ངས་བསམ་ན་ཕལ་ཆེར་སྐབས་བདེ་ཟ་མའི་ཟ་ཁང་དེའི་དབང་གིས་གནད་དོན་མང་པོ་འབྱུང་སྲིད། གལ་ཏེ་སྐབས་བདེའི་ཟ་མའི་ནང་དུ་སྣུམ་གྱི་འདུས་ཚད་མཐོ་ཆེ་ལུས་པོ་བདེ་ཐང་གི་ཐད་ལ་གནད་དོན་མང་པོ་བཟོ་ངེས། གལ་ཏེ་ཤོག་བུའི་བཟོས་པའི་ཇ་ཡོར་དང་སྡེར་མ་སོགས་ཐང་ལ་བསྐྱུར་ན་གད་སྙིགས་མང་པོ་བཟོ་སྲིད། འཛད་སྤྱོད་མཁན་ཚང་མ་སྐབས་བདེའི་ཟ་མའི་ཟ་ཁང་དུ་ཡོང་ཚེ་ཁྱིམ་ཚང་གི་ཟ་ཁང་ཆུང་བ་རྣམས་ཐབས་ཟད་དེ་སྒོ་རྒྱག་དགོས། ཁྱེད་ཀྱིས་རང་གི་ཐབས་བཀོད་དེས་མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བར་འགྱུར་ལྡོག་ཇི་ལྟར་འབྱུང་རྒྱུའི་ཐད་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས།”ཞེས་བཤད།

སྐྱེས་པ་དེས།“འོ། དེར་དམིགས་དགོས་དོན་མེད། ངས་བསམ་ན་སྐབས་བདེའི་ཟ་མས་གནོད་པ་ཆེན་པོ་བཟོ་མི་སྲིད། གལ་ཆེ་བ་ནི་སྒོར་མང་པོ་ཞིག་བསྐྲུན་རྒྱུ་དེ་རེད། ངས་ཉེན་ཁ་འདིའི་ཁྲིད་དུ་ཁྱེད་རང་བདག་གི་ལག་རོགས་པ་ཞིག་བྱེད་འདོད་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་གི་རེ་བ་དང་དུ་ལེན་རྒྱུ་མིན་ནམ།”ཅེས་བཤད།

སྐྱེས་པ་དེའི་གྲོགས་པོ་ཕྱིར་ལོག་སྟེ་རང་ཁྱིམ་གྱི་ཟ་ཁང་ཆུང་ངུ་དེ་རུ་བྱ་བ་སྒྲུབ། ཁོས་ཉིན་ཞིག་རང་ཉིད་ཀྱང་ཐབས་ཟད་པའི་ངང་རང་གི་ཟ་ཁང་གི་སྒོ་བརྒྱབ་ཏེ་གླ་ཡོག་དམའ་བའི་སྐབས་བདེའི་ཟ་མའི་ཟ་ཁང་དེ་ནས་བྱ་བ་བསྒྲུབ་དགོས་མིན་ལ་བསམ་ཧ་བཏང་།

སེ་ཚན་ཉེར་བརྒྱད་པ། གསར་དུ་བཙུགས་པའི་སློབ་ཆུང་།

ཁ་བརྡ།

ནོར་བུ། ཨེ། སྒྲོལ་མ། སློབ་ཆུང་གསར་པ་དེའི་བཟོ་བསྐྲུན་ཅི་འདྲ་རེད།

སྒྲོལ་མ། ཀྭ་ཡེ། ནོར་བུ། གནས་སྐབས་སུ་མྱུར་ཚད་དལ་བ་བ་མ་གཏོགས་བྱ་བ་ཡོད་ཚད་བདེ་ལེགས་ཡིན་མོད། གཞུག་ཕྱོགས་ང་ཚོར་གནད་དོན་འགའ་ཡོད་ངེས།

ནོར་བུ། དཔེ་བཞག་ན་གང་ལྟ་བུ་རེད།

སྒྲོལ་མ། ཐོག་མར། སྤྱིར་བླ་སྟོན་མར་བཟོ་བསྐྲུན་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་གན་རྒྱ་འཛུགས་དུས་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཟ་མ་ཟ་མཁན་གྱི་རྫོང་གི་འགོ་ཁྲིད་པ་ཚོས་ལས་འགོ་རྩོམ་པར་གཟའ་འཁོར་ཁ་ཤས་རིང་སྒུག་དགོས་ཟེར།

ནོར་བུ། དེ་ནི་ཡིད་ཕམ་པའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད། ཁྱེད་ཚོར་གནད་དོན་གཞན་ཡོད་དམ།

སྒྲོལ་མ། ཡོད། ང་ཚོར་ཡོད། ང་ཚོས་བཤད་ཡོད་པའི་བཟོ་བསྐྲུན་གྱི་རྒྱུ་ཆ་དེ་དག་གཟའ་འཁོར་དྲུག་ལྷག་ལ་མ་འབྱོར་བ་དང་བཟོ་བསྐྲུན་རྣམ་གྲངས་འདིའི་སྒྲོར་མོ་ལ་དངུལ་ཁང་ལས་སྐྱེད་ཀ་གཅིག་ཀྱང་ཐོབ་མེད།

ནོར་བུ། དེ་ཡིད་སྐྱོ་བ་ཞིག་རེད་མོད། གང་ལྟར་ཁྱེད་ཚང་གིས་བཟོ་བསྐྲུན་རྣམ་གྲངས་འདི་སྒྲུབ་པའི་ཐད་ལ་འབད་བརྩོན་བྱས་པར་ང་ཚོས་བཀའ་དྲིན་ཞུ་བ་ཡིན།

སྒྲོལ་མ། བཀའ་དྲིན་ཞུ་མི་དགོས། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཟོ་བསྐྲུན་འདིའི་བྱ་བ་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྒོར་ལ་ང་ཚོ་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་ལྡན་སྐྱེས་ཡོད།

ནོར་བུ། ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ།

སྒྲོལ་མ། ང་ ཚོར་ རོགས་ སྐྱོར་གནང་ མཁན་ གྱི་ མི་ སྣས་ སློབ་ གྲྭ་ལས་ འགོ་ རྩོམ་ པར་ རེ་ སྒུག་ བྱས་ ཡོད། ང་ ཚོས་ འགོ་ རྩོམ་ རྒྱུ་ འཕྲི་ནའང་འཆར་གཞི་ལྟར་འགྲུབ་སྲིད།

གལ་ཏེ་ཡོད་ཚད་བདེ་ལེགས་སུ་སྒྲུབ་ན་ང་རང་ཚྱིས་པའི་དུས་ནས་རེ་སྒུག་བྱས་པའི་སློབ་ཆུང་གསར་བ་འདི་སྟོན་ཁའི་དུས

་འགོར་འགྲུབ་ངེས།

ནོར་བུ། དེ་ཧ་ཅང་བཟང་། བདེ་ལེགས་དང་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་ན་གནོད་དོན་ཐག་གིས་གཅོད་པར་སྒུག་དགོས་ཀྱང་དེར་སྐྱོན་མི་འདུག

འཛམ་གླིང་ཐུམ་པ་རྟགས་ཅན་གྱི་རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་འགྲན་སྡུར།

ལོ་བཞི་རེའི་ནང་དུ། འཛམ་གླིང་ཡོངས་རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་རྩེད་པའི་དུས་རིམ་ཞིག་ལ་སླེབས་པ་ཡིན། རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོར་དགའ་བའི་མི་བརྒྱ་སྟོང་མང་པོ་འགྲན་ཚོགས་བསྡུ་སའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་རུ་ལྟ་སྐོར་དུ་ཡོང་བ་དང་རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་དགའ་བའི་མི་དུང་ཕྱུར་བཅུ་ལྷག་གིས་བརྙན་འཕྲིན་ལས་འགྲན་བསྡུར་ལ་བལྟ་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ་རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་འཛམ་གླིང་སྟེང་ཆེས་རྒྱུགས་ཆེ་བའི་ལུས་རྩལ་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཆེ་འཛམ་གླིང་ཐུམ་པ་ནི་འཛམ་གླིང་སྟེང་ཆེས་རྒྱུགས་ཆེ་བའི་འགྲན་སྡུར་ཡིན་པ་སྨྲས་མ་དགོས།

འཛམ་ གླིང་ ཐུམ་ པ་ རྟགས་ ཅན་ གྱི་ རྐང་ རྩེད་ སྤོ་ ལོ་ འགྲན་ སྡུར་ ཁྲིད་ རྒྱལ་ ཁ་ ཐོབ་ མཁན་ དེ་ ཐག་གཅོད་ཇི་ ལྟར་ བྱ་དགོས་ ཞེ་ ན། ཐོག་མར། འཛམ་ གླིང་ ཐུམ་ པའི་ འགྲན་ ཚོགས་ལ་ ཞུགས་ མཁན་ གྱི་ མིང་ གྲངས་ སོ་ གཉིས་ པོ་ དེ་ རྩོད་ ཆེད་ གླིང་ སོ་ སོ་ ནས་ འགྲན་ བསྡུར་ རིགས་ མང་ པོ་ བསྡུ་ དགོས་ པ་ དང་། རྒྱལ་ ཁབ་ སོ་ གཉིས་ པོ་ དེ་ ཐག་ གཅོད་ བྱས་ རྗེས། དེ་ དག་ རུ་ཁག་ བཞི་ རེ་བྱས་ ཏེ་ དེ་ སྐོར་ བརྒྱད་ དུ་ བགོས་ ནས་འགྲན་སྡུར་བྱེད་དགོས། འགྲན་སྡུར་དེ་དག་ལས་རུ་ཁག་བཅུ་དྲུག་འདེམས་དགོས། འདི་ལྟར་འགྲན་བསྡུར་རིམ་པ་མང་པོ་བྱེད་དགོས་ལ། འགྲན་བསྡུར་ཁྲིད་ཕམ་ཁ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ཐུམ་པའི་འགྲན་སྡུར་གྱི་བྱ་དགའ་ཨང་དང་པོ་ཐོབ་མཁན་ཡིན།

༡༩༩༤ལོའི་འཛམ་གླིང་ཐུམ་པ་རྟགས་ཅན་གྱི་རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་འགྲན་སྡུར་ནི་ལོ་ངོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་གཙོ་གཉེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རུ་ཁག་འཛམ་གླིང་ཐུམ་པ་རྟགས་ཅན་གྱི་རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་འགྲན་སྡུར་ཁྲིད་ཨང་དང་པོ་བླངས་པའི་ཆེས་ཐོག་མ་ཡིན། རྡུ་རན་སི་ཡིས་ཆེས་མཐའ་མཇུག་གི་འགྲན་བསྡུར་ཁྲིད་དུ་གསུམ་བསྡུར་ཐིག་གི་འབྲས་བུས་པ་ཞིས་ཕམ་པར་བཟོས་པ་དང་། ཁུ་ལོ་དྲིས་ཡིས་ཨང་གསུམ་པའི་འགྲན་རྩོད་ཁྲིད་ཧོ་ལན་ཕམ་པར་བྱས།

ཐེངས་རྗེས་མའི་འཛམ་གླིང་ཐུམ་པའི་འགྲན་སྡུར་ཁྲིད་རྒྱལ་ཁབ་གང་ལ་བྱ་དགའ་ཨང་དང་པོ་འཐོབ་རྒྱུ་སུས་ཀྱང་ཐག་གིས་གཅོད་མི་ཐུབ།

ཉེ་བའི་ལོ་འདི་དག་གི་རིང་ལ་ཨོ་གླིང་ཚོགས་པ་ནི་ཆེས་སྟོབས་ཤུགས་ལྡན་པའི་རུ་ཁག་ཡིན་མོད། མེ་གླིང་ལྷོ་མའི་རུ་ཁག་ཀྱང་ནམ་རྒྱུན་དུ་སྟོབས་ལྡན་ཅན་གྱི་འགྲན་རྩོད་རུ་ཁག་ཡིན་པས། ཐེངས་རྗེས་མའི་རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་མཁན་དེ་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་ཡིན་པ་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཉག་གཅིག་ནི་ཐེངས་རྗེས་མའི་འཛམ་གླིང་བུམ་པའི་འགྲན་ཚོགས་ལ་སྒུག་རྒྱུ་དེ་ཡིན།

མདོར་ན་འཛམ་གླིང་བུམ་པ་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་སྤྱི་ལོར་དགའ་མཁན་ཚོས་རྒྱལ་ཁའི་འཛུམ་མདངས་མངོན་པའི་དུས་དང་ཕམ་ཁའི་མིག་ཆུ་འདོན་པའི་དུས་ཡིན།

སྦྱི་ཚན་ཉེར་དགུ་བ། ས་གནས་གསར་འགྱུར་ཁང་གི་མི་སྣ་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ།

ཁ་ བརྡ། (*ཟི་ལིང་ནས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཁ་བརྡའི་འགྲན་བསྡུར་ཁྲོད་དུ་ཟླ་བར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སོང་བས། ཁོ་རང་པེ་ཅིན་གྱི་འགྲན་ཚོགས་ཆེན་མོ་རུ་ཞུགས་རྩིས་ཡོད། ཁོ་རང་འདིའི་སྔོན་ཏག་ཏག་ལ་ས་གནས་གསར་འགྱུར་ཁང་གིས་འགྲན་བསྡུར་གྱི་སྐོར་ལ་བཅར་འདྲི་བྱས་པའི་སྐབས་ལེན་ཚོགས་འདུ་ལས་ཕྱིར་ལོག་པ་རེད།*)

བཀྲ་ཤིས། ཀྱེ་ཡེ། ཟླ་བ། སྐབས་ལེན་ཚོགས་འདུ་ལ་ཞུགས་པ་ཇི་འདྲ་རེད།

ཨུན་འདྲི་རོལ། ང་ཚོར་དེའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤོད་དང་།

ཟླ་བ། ཧེ། ན་གཞོན་ཚོ། སྐབས་ལེན་ཚོགས་འདུ་དེར་ཞུགས་པ་བཟང་། ཁྱེད་ཚོས་ཅི་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་རྒྱུས་ལོན་བྱེད་འདོད་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས། གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་དེའི་ཁྱེད་ལ་ཅི་ཞིག་དྲིས་བྱུང་།

ཟླ་བ། ཁོ་མོས་ང་རང་སྔོན་ཆད་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིན་དུ་སོང་ཡོད་མེད་དང་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་སོང་སྐྱེ་དབྱིན་སྐད་སྦྱོད་འདོད་ཡོད་མེད་དེ་དྲིས་བྱུང་།

ཨུན་འདྲི་རོལ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཁོ་མོར་ཅི་ཞིག་བཤད།

ཟླ་བ། ངས་ཁོ་མོར་ང་རང་མེས་རྒྱལ་ལ་ཧ་ཅང་དགའ་ཞིང་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དེར་འགྲོ་བར་སྤྲོ་བ་འབུམ་གྱིས་སྨོས་ཡོད་ཚུལ་ལབ།

བཀྲ་ཤིས། ཁོ་མོས་ཁྱེད་ལ་ས་གནས་ཚགས་པར་གྱི་སྟེང་དུ་འགྲན་ཚོགས་དེའི་སྐོར་གྱི་རྩོམ་ཡིག་ཅིག་སྤེལ་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་"ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐད་ནས་དྲིས་ཨེ་བྱུང་།

ཟླ་བ། ཁོ་མོས་ང་ལ་དེ་བྱེད་རྩིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐད་ནས་མ་དྲིས། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོས་ང་ལ་སྐབས་རེར་རང་ཉིད་ཀྱི་དབྱིན་ཡིག་གི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འགྲོ་རྩིས་ཡོད་མེད་དྲིས་བྱུང་།

ཨུན་འདྲི་རོལ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཁོ་མོར་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འགྲོ་རྒྱུར་ཧ་ཅང་སྤྲོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནམ།

ཟླ་བ། ང་རང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་འགྲིམས་ཏེ་ལྟད་མོ་བལྟ་རྒྱུར་དགའ། ངས་ཁོ་མོར་ད་དུང་ང་རང་ཕྱིར་མཚོ་སྔོན་དུ་ལོག་སྟེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕ་ཡུལ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཞིག་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྐོར་བཤད།

བཀྲ་ཤིས། ངས་ཡང་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་རྩིས་ཡོད། ཨ་རུའི་གློག་བརྙན་གྱི་ནང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་རང་ཡུལ་གང་པ་ཡིན་རུང་སྐྱིད།

སློབ་ཚན། རི་འདུན་གསུམ།

ཉིན་ཞིག ཞིང་པ་རྒན་པོ་ཞིག་ཞིང་ཁ་ནས་ཡུན་རིང་འགོར་རྗེས་ཕྱིར་ཁྱིམ་ལ་ལོག ཁོ་ཡུལ་ལ་ཐོན་པའི་སྔོན་ཏག་ཏག་ལ་ཁོས་རང་གི་ཁྱིམ་མཚེས་ནགས་སྲུང་དེས་ལམ་འགྲམ་ན་མགོ་ལག་པས་སྐྱོར་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་དེ་མཐོང་བྱུང་།

"ཁྱིམ་མཚེས་ལགས། ཅི་ཞིག་བྱུང་སོང་། ངས་ཁྱེད་ལ་སེམས་གསོ་འདྲ་བྱེད་ཐུབ་བམ"ཞེས་ཞིང་པ་དེས་དྲིས།

ནགས་སྲུང་གིས"གྲོགས་པོ་ལགས། ཐང་ལ་བཞུགས་དང་ངའི་སྡུག་གཏམ་འདི་ལ་ཉན་རོགས།"ཞེས་བཤད།

དེ་རིང་ཕྱི་དྲོ་ངས་རང་གི་ཆུང་མ་དང་མཉམ་དུ་ཛ་ཁང་ནས་ཟས་གཡོས་སྦྱོར་བྱས་པ་ཡིན། ངས་ཐབ་ཁུང་དུ་འབུད་ཤིང་བཞག་པ་ཡིན། གློ་བུར་དུ་རྣམ་ཤེས་ཤིག་ང་ཚོའི་མདུན་ནས་མངོན་ཏེ"ཤིང་དེ་མེ་ནང་དུ་མ་འཛུགས ང་ནི་ཁྱེད་ལ་ཤིང་དུམ་འདི་གནང་མཁན་སྡོང་པོ་དེའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཤིང་དེ་མ་བསུས་ན་ངས་ཁྱེད་ཀྱི་རི་འདུན་གསུམ་སྐོང་། འཛིག་རྟེན་འདིའི་སྟེང་ཁྱེད་ལ་ཅི་ཞིག་དགོས་ན་ང་ལ་རེ་བ་ཞུས་དང་ཁྱེད་ལ་དེ་ཐོབ་ངེས་ཡིན།"ཅེས་རྣམ་ཤེས་དེས་སྨྲས་བྱུང་།

ཅི་འདྲའི་སྐབས་ལེགས་པ་ཞིག་རེད་ཨང་། ཁྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་དེར་ཁྱེད་རང་ཕྱུག་པོར་བསྒྱུར་ཐུབ་མིན་ཨེ་དྲིས།

"ངས་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འདང་རྒྱག་པའི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་། ཉིན་གང་པོའི་ལས་ཀ་ལས་བས་ང་རང་ཧ་ཅང་ལྟོགས་འདུག དེ་བས་ངས་ཁོ་ལ་དེང་ཅག་གི་དགོང་ཟས་སུ་ཤ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེར་ཨེ་ཐུབ་ཅེས་རེ་བ་ཞུས་པ་ཡིན། ངས་དེ་ལ་རེ་བ་ཞུས་ཏེ་ཐུང་མ་འགོར་བར་ཤ་རྒྱུ་དེ་ཅོག་ཙེ་སྟེང་ནས་མངོན་བྱུང་།"ཞེས་ནགས་སྲུང་གིས་བཤད།

ཞིང་པས"ཨ་ཧོ། ཁྱེད་ཀྱིས་རེ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལས་ཤ་རྒྱུ་ཞིག་མ་གཏོགས་མ་ཞུས་པ་རེད། ཁྱེད་ཀྱིས་ཆུང་མས་ཅི་ཟེར།"ཞེས་དྲིས་བྱུང་།

ངའི་ཆུང་མ་ཧ་ཅང་ཁྲོས་ཏེ་བཤད་རྒྱུར། ང་ནི་གླེན་པ་ཡིན་པས་རི་འདུན་གསུམ་ལས་གཅིག་ཤོར་དུ་བཅུག་སོང་ཟེར། དེ་ནས་ཁོ་མོས་རྣམ་ཤེས་ལ། གལ་ཏེ་ཤ་རྒྱུ་དེ་ངའི་སྣ་མདོ་རུ་འཛིག་ཐུབ་ན་ཞེས་རེ་བ་ཞུས། གློ་བུར་དུ། དེ་ལྟར་བྱུས་བྱུང་། ངས་ཤེད་ཤུགས་ཡོད་ཚད་ཀྱིས་འཐེན་ཡང་སྔར་བཞིན་ཕྱིར་ལེན་མ་ཐུབ།

"ཁྱེད་ཀྱིས་རེ་བ་གཉིས་ཞུས་ཟིན་པས་མཐའ་མཇུག་གི་རེ་བ་ཅི་ཞིག་བཏོན་པ་ཡིན།"ཞེས་ཞིང་པས་དྲིས་བྱུང་།

ང་ལ་རེ་བ་གཞན་མེད། ངས་ཁོ་ལ་གལ་ཏེ་ཤ་རྒྱུ་དེ་ངའི་སྣ་མདོ་ལས་ཕྱིར་ལེན་ཐུབ་ན་ཞེས་རེ་བ་གསུམ་པ་བཏོན་པ་ཡིན། དེ་ནས་གློ་བུར་དུ་རྣམ་ཤེས་དེ་མི་སྣང་བར་གྱུར། ང་ཚོར་རེ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད། ང་ཚོས་ཁོ་ལ་གསེར་དངུལ་སློང་ན་ཆོག་མོད་ད་ལྟ་ཅི་ཡང་མེད།

ཁྱེད་གཉིས་སྔར་བཞིན་འཚོ་བས་དེར་སྐྱོན་མི་འདུག ད་ལྟ་ནང་དུ་སོང་ལ་ཆུང་མར་དགའ་ཚུལ་ཤོད། བརྩེ་དུང་གིས་ཁྱེད་ཀྱི་རི་འདུན་ཡོད་ཚད་སྐོང་མི་ཐུབ་རུང་། དེ་ནི་ཡོད་ཚད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན།

སྡེ་ཚན་སུམ་ཅུ་པ། མཚན་མོའི་མཁའ་དབྱིངས།

ཁ་བརྡ། (*མཚན་མོའི་དུས་སུ་རི་རྩེ་རུ།*)

བཀྲ་ཤིས། ཚང་མ་འདིར་ཤོག་ལ་རྒྱང་ཤེལ་གྱི་ནང་ནས་ལྟོས་དང་། ང་ཚོའི་མཁའ་དབྱིངས་སུ་འཚེར་བའི་སྐར་ཚོགས་དེ་ནི་སྐར་མ་སྨིན་བདུན་རེད།

དགེ་རྒན། བཀྲ་ཤིས། ཁྱོད་ཀྱིས་འདིའི་སྐོར་གྱི་ཤེས་བྱ་འཁྲིད་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭར་རྒྱང་ཤེལ་དང་དཔྱད་ཆས་རིགས་གཞན་

པ་སོགས་ཉོ་རྒྱུའི་མ་དངུལ་མི་འདང་བས་སྐར་རྩིས་རིག་པ་འཁྲིད་རྒྱུ་མིན།

བཀྲ་ཤིས། དེ་ནི་ངའི་དགའ་ཕྱོགས་ཡིན། ང་ལ་མཚོན་ན་དེ་ནི་སླུབ་འདོད་པའི་དོན་ཞིག་རེད།

དགེ་རྒན། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་ད་དུང་དངོས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་བྱར་བརྟེན་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱ་བ་དེ་ནི་ལེགས་ཆ་ཞིག་ཡིན། རང་བྱུང་སློར་གྱི་དཔེ་ཆར་བལྟས་ན་བཟང་མོད། འོན་ཀྱང་རང་བྱུང་གི་ཁམས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་པར་བཟང་།

བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ལ་རང་གིས་མཐོང་བའི་སྐར་མ་དེ་དག་གི་སློར་གྱི་དྲི་བ་ཨེ་ཡོད།

སློབ་མ༡། ད་སྐབས་གྲུ་བས་སྐར་མ་དེ་དག་རང་གི་ལམ་བཅལ་བར་བཀོལ་ཀྱིན་ཡོད་དམ།

བཀྲ་ཤིས། མེད། སྐར་མ་དེ་དག་ད་སྐབས་གྲུ་བས་བཀོལ་ཀྱིན་མེད་མོད། གནམ་རྩིས་མཁས་པ་ཚོས་འཕྲུལ་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་ཤེས་རྟོགས་སྤྱོན་ལས་གཉིང་ཟབ་པ་བྱེད་ཆེད་ད་དུང་སྐར་མ་འདི་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

སློབ་མ༢། གནའ་མི་ཚོར་སྐར་མའི་སློར་གྱི་གནའ་གཏམ་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་དམ།

བཀྲ་ཤིས། ཡོད་དེ། དེ་དག་ལས་ཁ་ཤས་ད་དུང་ཚང་མས་གླེང་བཞིན་པ་དཔེར་ན། རྫོན་པའི་སྐར་ཚོམ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ། རྫོན་པ་སྟག་པ་ར་ཅས་བཤད་པས། སྐར་ཚོམ་དེ་གཉིས་མཚན་མོར་མཁའ་དབྱིངས་བརྒྱུད་ན་ཡང་། རྫོན་པའི་སྐར་ཚོམ་དུས་རྒྱུན་དུ་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། སྟག་པའི་སྐར་ཚོམ་དུས་རྒྱུན་དུ་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་དོ།

སློབ་མ༣། ངས་གོ་ཐོས་ལ་སྔོན་ཆད་རྒྱང་རིང་དུ་ཕྱིན་པའི་ཁོ་འམ་ཁོ་མོ་དྲན་པའི་ཚེ་ནམ་མཁའི་སྐར་མར་ཅེར་ནས་ཕྱིར་ལོག་པར་སློན་ལམ་འདེབས་པའི་སྲོལ་ཡོད་ཟེར། ད་སྐབས་སྐར་མར་རེ་བ་བཅོལ་བའི་སྲོལ་དེ་ཡོད་དམ།

བཀྲ་ཤིས། ངས་ད་སྐབས་སྐར་མར་རེ་བ་བཅོལ་བའི་སྲོལ་དེ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་མོད། གལ་ཏེ་ཡོད་ཚེ། བདག་གིས་ཀྱང་ཚོད་ལྟ་ཞིག་བྱེད་རེས་ཡིན།

སློབ་ཚན། ནུ་ཞིས་མི་རིགས་ཀྱི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ

འདས་པའི་ལོ་ཟླའི་ནང་དུ་གཟུགས་རིས་ཡི་གེ་རིག་གནས་ཚན་ཁག་མི་འདྲ་བའི་བར་ལ་བསམ་བློ་བརྗེ་རེས་སུ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱས་མྱོང་ཞིང་གཟུགས་རིས་ཡི་གེ་མང་ཆེ་ཤོས་ལ་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་ཟེར། དེ་དག་ཡི་གེས་བརྡ་སྤྲོད་བྱེད་པའི་ཡིག་སྐད་ཀྱིས་ཚབ་བྱས་མོད། མ་མཐའ་ཡང་འཛམ་གླིང་སྟེང་དུ་ད་དུང་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་བཀོལ་བཞིན་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡོད་ངེས་ཡིན།

ཀྲུང་གོའི་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་ཁུལ་ཆུང་ཤོས་ཤིག་ཏུ་སྨུག་ཐོགས་ཡི་གེས་ད་དུང་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེའི་ཚབ་བྱས་མེད་པ་དང་། ལིས་ཅང་རྫོང་དུ་སྡོད་པའི་ན་ཞིས་མི་རིགས་ཀྱིས་ད་དུང་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་བཀོལ་ཏེ་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཆོས་ལུགས། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་འདྲིས་སོགས་རྗེས་རབས་པ་རྣམས་ལ་འཁྲིད་བཞིན་ཡོད།

ནུ་ཞིས་མི་རིགས་ཀྱི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་དེ་ནི་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་དཔོན་གྱིས་གནའ་རབས་ཀྱི་ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་དང་དུས་ཆེན་བཅས་ཟིན་ཐོ་འགོད་པའི་གོ་རིམ་གྱི་ཁྲིད་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དུས་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་ནུ་ཞིས་མི་རིགས་ཀྱི་ནང་རྒྱ་ཡིག་རང་གི་མ་སྐད་ལྟར་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་ནས་ཇེ་མང་དུ་སོང་བ་དང་། ཆོས་དཔོན་ཚོ་ནུ་ཞིས་ཀྱི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་རྟོགས་མཁན་གཅིག་པོར་གྱུར།

དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་དུས་འགོར། ནུ་ཞིས་རིག་གནས་ལ་དེང་རབས་འཛམ་གླིང་གིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་འོག ནུ་ཞིས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་

བྱེད་སྒོ་སོགས་སྤེལ་བ་སྔར་ལས་ཇེ་ཉུང་དུ་སོང་ཡོད་པ་དང་། ཆོས་དཔོན་གཞོན་པ་ཚང་མས་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་ལ་སྦྱོང་བརྡར་མ་བྱེད་པས། ཆོས་དཔོན་རྒན་པ་རྣམས་ཆེ་ལས་འདས་བ་དང་བསྟུན་ནས་ནཱ་ཞིས་མི་རིགས་ཀྱི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་ཉེན་ཁའི་གནས་སུ་ལྷུང་སྟེ་ཉམས་དམས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་འབད་པ་བརྒྱུད་ནས་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་དང་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་དེ་དག་ཉམས་དམས་སུ་འགྲོ་བར་ཚོད་འཛིན་བྱས།

ལིས་ཅང་ན་ཡོད་པའི་ནཱ་ཞིས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ཞིག་གིས་ནཱ་ཞིས་ཆོས་ལུགས་སམ་དམ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་རེད། ཐོག་མར། ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་དཔོན་གསུམ་གྱིས་དམ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འགྲེལ་བ་བྱས། དེ་ནས་ཐིག་ཕྲེང་རེ་རེར་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲ་རྟགས་བྲིས་ཏེ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར།

ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུབ་འབྲས་དེ་པོད་བརྒྱ་རྩ་བསྡུས་ཏེ་པར་བསྐྲུན་བྱས་ཡོད་པ་དང་མི་འགྱུར་བར་འཛམ་གླིང་གི་དཔེ་ཁང་སོ་སོ་ནས་མཐོང་ཐུབ་ངེས། ཆོས་དཔོན་དང་ཞིབ་འཇུག་པ་ཚོས་བསྒྱུར་རྩོམ་དེ་དག་གིས་ནཱ་ཞིས་མི་རབས་རྗེས་མ་ལ་ནཱ་ཞིས་མི་རིགས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པར་ཕན་པའི་རེ་སྒོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

སྡེ་ཚན་སོ་གཅིག་པ། དངོས་སྦྱོང་ཐེངས་ཤིག

ཁ་བརྡ། (*ལོ་རིམ་གཉིས་པ་ནི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཞིང་ཁ་ནས་དངོས་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་ཕྱིར་ཐོན་མ་ཐག་རེད།*)

ལྷུམ་མོ་ལྷིའོང་། ཀྱཱ་ཡེ། སློབ་གྲོགས་ཚོ། དངོས་སྦྱོང་བྱས་པ་དེ་ལ་སྤྲོ་བ་ཡོད་དམ།

བཀྲ་ཤིས། རེད་ཡ། ང་ཚོ་དེ་རིང་དགའ། དེ་ནི་ཧ་ཅང་སྤྲོ་སྐྱིད་ལྡན་ལ་ང་ཚོས་ཤེས་བྱ་མང་པོ་ཞིག་བསླབས་ཟིན།

ལྷུམ་མོ་ལྷིའོང་། བཟང་གི ཞིང་པ་ཚོས་ཁྱེད་ཚོར་ཅི་ཞིག་བཤད་སོང་།

ལྷ་མོ། ཐོག་མར། ཁོ་ཚོས་བཤད་རྒྱུར། ལོ་ཏོག་མ་བཏབ་གོང་དུ་སའི་རྒྱུ་སྤུས་ལ་ལེགས་བཅོས་བྱ་དགོས་པ་དང་། ས་བཅུད་མི་འཛོམས་པའི་ཞིང་ལས་ལོ་ཏོག་སྐྱེས་པ་མི་བཟང་ཟེར།

ལྷུམ་མོ་ལྷིའོང་། ས་བཅུད་ལེགས་བཅོས་བྱ་བར་ཅི་ཞིག་བསྒྲུབ་དགོས།

ཟླ་བ། ཁོ་ཚོས་བཤད་རྒྱུར། ས་ཞིང་སློག་ནས་ས་བཅུད་ལེགས་བཅོས་བྱ་དགོས་པ་དང་། སྟོན་གྱི་དུས་སུ་གཏིང་ལ་སློག་དགོས་ཤིང་དཔྱིད་དུས་སུ་ཙུང་ཙམ་སློག་ན་ཆོག

ལྷུམ་མོ་ལྷིའོང་། ཇི་འདྲའི་འཇུག་སྤྲོ་བ་ལ། ཁོ་ཚོས་ཁྱེད་ལ་ས་བོན་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་འདེབས་དགོས་པ་སླབས་སམ།

བཀྲ་ཤིས། བཤད་ཟིན། ཁོ་ཚོས་ང་ཚོར་ས་བོན་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་འདེབས་དགོས་པ་བཤད་སོང་། ཁོ་ཚོས་བཤད་རྒྱུར། ས་ཞིང་ལ་བརླན་ཡོད་དུས་ས་བོན་འདེབས་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་བྱས་ན་མྱུ་གུ་འབུས་པ་བཟང་ཞིང་སྐྱེས་སྟོབས་ལྡན།

ལྷུམ་མོ་ལྷིའོང་། ཁོ་ཚོས་ཁྱེད་ཚོར་ས་ཞིང་གཅིག་ལ་ལོ་ཏོག་སྣ་གཅིག་ཁོ་ན་འདེབས་དགོས་ཞེས་བརྗོད་དམ།

ལྷ་མོ། མིན། ཁོ་ཚོས་ང་ཚོར་བཤད་རྒྱུར། ས་ཞིང་གཅིག་ལས་ལོ་ཏོག་རིགས་མང་པོ་སྐྱེས་སྲིད། ལོ་ཏོག་རིགས་འགའ་མཉམ་དུ་སྐྱེས་དུས། དེ་ཚོས་ཕན་ཚུན་ལ་རོགས་བྱས་ཏེ་མྱུ་གུ་སྐྱེས་པ་སྦོམ་ཞིང་ཆེ།

ལྷུམ་མོ་ལྷིའོང་། ཁོ་ཚོས་ཁྱེད་ཚོར་ས་ཞིང་གཅིག་ལ་ལོ་རེར་བཞིན་ལོ་ཏོག་སྣ་གཅིག་འདེབས་དགོས་ཞེས་བཤད་དམ།

བླ་བ། ཁོ་ཚོས་ང་ཚོར་ཞིང་གང་དག་ལ་ལོ་ཏོག་གང་དག་འདེབས་དགོས་ཚུལ་བཤད་པ་མ་ཟད། ས་བཅུད་སྲུང་འཛིན་བྱེད་ཆེད་ཞིང་ལ་ལོ་ཏོག་བརྗེ་ནས་འདེབས་དགོས་ཚུལ་ཡང་བཤད།

ལྕམ་མོ་ལི་འོང་། ཁྱེད་ཚོས་ཤེས་བྱ་མང་པོ་ཞིག་བསླབ་ཟིན། ང་དེ་ལ་ཧ་ཅང་དགའ། ཁྱེད་ཚོས་ཞིང་ཁ་ནས་དངོས་སྦྱོང་བྱས་པ་ཁོ་ན་མིན་པར་དེ་རྡུ་ཡུལ་སློར་ཐེངས་ཤིག་བྱས་པ་རེད།

སློབ་ཚན། སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་སྐྱོམས་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུར་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པ།

མཚོ་བོད་མཐོ་སྒང་གི་འབྲོག་པ་ཚོས་མཐའ་ཡས་པའི་རྩྭ་ཐང་ནས་ཕྱུགས་ཟོག་འཚོ་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་མི་རབས་མང་པོ་འདས། འོན་ཀྱང་ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་ལ་འབྲོག་དམངས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རྩྭ་ར་བསྐོར་ཞིང་གནས་ཡུལ་གཅིག་ནས་གཏན་སྡོད་བྱས་ཏེ་གནས་སྤོ་བའི་འཚོ་ཐབས་དེ་བསྒྱུར་བ་རེད། གཏན་སྡོད་བྱས་པ་ལས་འབྲོག་པ་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཆུ་ཚད་དེ་མྱུར་མགྱོགས་གང་ཐད་ནས་ཇེ་ལེགས་སུ་སོང་ཡོད་དེ། ཁོ་ཚོར་ཕྱུགས་ཟོག་རྣམས་བདེ་ཐང་གིས་འཚོ་སྐྱོང་དང་བྱིས་པ་ཚོ་སློབ་གྲྭར་འགྲིམས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གཏན་སྡོད་བྱས་པ་ལས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་གནོད་འཚེ་བཏང་སྟེ་ཁོར་ཡུག་གི་རྩྭ་ཐང་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ངན་པ་ཡང་བཟོས་ཡོད།

༡༩༩༨ལོའི་ཟླ་དགུ་བར་རྩྭ་སའི་སྐོར་གྱི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བསྡུས་ཞིང་། ཚོགས་ཐོག་ཏུ་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་རབ་འབྱམས་པ་བུ་གཉེན་ལགས་ཀྱིས་ཐེངས་འདིའི་གྲོས་ཚོགས་ལ་ཞུགས་མཁན་ཚོར་ཅིའི་ཕྱིར་དུས་ཚིགས་རེ་རེར་ཕྱུགས་ཟོག་རྣམས་གནས་གཅིག་ནས་གནས་གཞན་ཞིག་ལ་སྤོ་དགོས་པའི་གལ་ཆེན་རང་བཞིན་སྐོར་གྱི་བསམ་ཚུལ་འགོད་བཏོན། ཕྱུགས་རྣམས་དགུན་ས་ནས་དབྱར་ས་རྡུ་སྤོ་བའི་ཐད་ལ་ཁོས་བཤད་རྒྱུར། ས་ཁུལ་གཅིག་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་ཐེབས་ན་དེ་སླར་གསོ་བྱེད་མི་ཐུབ།

རབ་འབྱམས་པ་བུ་ཡོན་ལགས་ཀྱིས་ཚང་མར་ས་ཁུལ་གང་ཞིག་ཏུ་གཏན་སྡོད་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་ཐེབས་ཡོད་པ་བསྒྲགས་པ་སྟེ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ནུབ་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དུ་འབྲོག་ཁྱིམ་མང་པོ་གཞུང་ལམ་འགྲམ་དུ་གཏན་སྡོད་བྱས་པས། ས་ཁུལ་དེ་དག་གི་ཁོར་ཡུག་གི་གནོད་སྐྱོན་ སྔར་ལས་ཚབས་ཇེ་ཆེར་གྱུར་ཡོད། རབ་འབྱམས་པ་བུ་ཡོན་ལགས་ཀྱིས་ད་དུང་ནོར་ལུག་རྣམས་མཉམ་དུ་འབྲོག་ས་གཅིག་ནས་འཚོ་སྐྱོང་བྱེད་ན་སྐྱེ་དངོས་ལ་ཇི་ལྟར་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་ཐུབ་པའི་སྐོར་བཤད་བྱུང་། ཁོས་བཤད་རྒྱུར། ནོར་དང་ལུག་གཉིས་ཀྱིས་བཟའ་བཏུང་རིགས་མི་གཅིག་པ་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་པས་ཁོ་ཚོས་སྐྱེ་དངོས་སྣ་གཅིག་ལ་གནོད་པ་ཆེན་པོ་བཟོ་མི་སྲིད།

རབ་འབྱམས་པ་བུ་ཡོན་ལགས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་སྐྱོམས་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུར་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པར་རྩྭ་ས་ཆེ་ཆུང་དང་གཟན་ཆས་མང་ཉུང་ལ་དམིགས་ནས་ཕྱུགས་ཟོག་གི་ཁ་གྲངས་ཚོད་འཛིན་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ཚེ་རྩྭ་ས་མེད་པར་མི་བཟོ།

ཁོས་ད་དུང་བཤད་རྒྱུར། འབྲོག་པ་ས་ཁུལ་དུ་ལམ་མང་པོ་ལས་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ཚེ་ས་ཆ་གཅིག་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཚབས་ཆེན་ཐེབས་མི་དགོས། མཇུག་མཐར་ཁོས་མི་རབས་རྗེས་མར་བདེ་ཐང་གི་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ཞིག་བསྐྱུན་ཆེད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་འབྲོག་དམངས་རྣམས་མཉམ་འབྲེལ་ནས་རྩྭ་ས་ཡུན་རིང་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཞིག་འདོན་དགོས་ཞེས་བཤད།

ཁྱེད་རང་བུ་ཡོན་ལགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་འཐད་པ་ཡིན་ནམ། ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་ན་རྩྭ་ཐང་གི་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་སྐྱོམས་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱ་རྒྱུའི་ཐད་ལ་ཆེས་བཟང་བའི་ཐབས་ལམ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

སློབ་ཚན་སོ་གཉིས་པ། སྒྲོལ་རྒྱུན་རོལ་མོ།

ཁ་བརྡ།

(ལོ་རིམ་གཉིས་པའི་སློབ་མ་ཚོས་ལྷ་པར་བོད་ཀྱི་རོལ་དབྱངས་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་དྲིས་ཏེ་ཁོས་རྒྱལ་ས་ནས་འཚོགས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་གཏམ་བཤད་འགྲན་སྡུར་ལ་ཞུགས་པར་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུར་རོགས་རམ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།)

ལྷ་པ། བོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རོལ་མོ་ནི་དུས་རབས་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱུད་དཀྲོལ་བྱས། དེ་ནི་དགོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཐད་སྤྱོད་པ་མ་ཟད་བོད་ཀྱི་དབྱར་ཁའི་དུས་སྟོན་སོགས་སུ་ཡང་ཐོས་ཐུབ། ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་། བོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རི་མོར་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁྱི་སློབ་མ་མང་བས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་རོལ་མོ་བ་ཚོས་སྒྲ་ཐག་ཡང་མང་པོ་པར་བསྐྲུན་བྱས་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ཚོར་བོད་ཀྱི་རོལ་མོའི་ཡོ་བྱད་སྐོར་གྱི་ཤེས་བྱ་འགའ་བཤད་ན་ཆོག་གམ།

ལྷ་པ། བོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་ཡོ་བྱད་དག་ནི་རང་བྱུང་གི་རྒྱུ་ཆ་བཀོལ་ཏེ་ལག་བཟོ་བྱས་པ་རེད། བོད་ཀྱི་རྒྱུད་མངས་ནི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྐུད་དྲུག་ལྡན་མའི་རྒྱུན་མངས་དང་བསྡུར་ན་མི་མཐུན་ས་ཁ་ཤས་ཡོད། དཔེར་ན། པི་ཝང་འབྲུག་མགོ་མ་ལ་རྒྱུད་སྐུད་གསུམ་མ་གདོགས་མེད་པ་དང་པི་ཝང་ རྡ་མགོ་མར་རྒྱུད་སྐུད་མང་པོ་ཡོད། བོད་ཀྱི་རོལ་མོ་བ་ཚོས་དུང་ཆེན་དང་རྒྱ་གླིང་འདུས་བའི་རྣ་ཅོའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་འབུད་ཀྱིན་ཡོད་ལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲ་འདོན་ཆེད་རྫ་སྤྲུག་ཀྱང་བཀོལ་ཀྱིན་ཡོད།

ལྷ་མོ། བོད་ཀྱི་གླུ་གཞར་གྱི་སྐོར་ཅི་འདྲ་རེད།

ལྷ་པ། འཛམ་གླིང་གི་ལྷད་མོ་བ་མང་པོར་བོད་ཀྱི་གླུ་དང་གཞར་གྱིས་སྤྲོ་སྣང་བསྐྱེད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་འཁྲབ་སྟོན་མཁན་ཚོའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་སྒྲོལ་གྱོན་ཆས་དང་ཡིད་དབང་འགུག་པའི་ལུས་ཀྱི་འགུལ་སྟངས་བཅས་ལ་བསྟུགས་བརྗོད་ཀྱི་མེ་ཏོག་གཏོར་མྱོང་། བོད་ཀྱི་གློས་གར་ཡང་འཛམ་གླིང་གིས་དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། དེ་མཐའ་ཡས་པའི་རྩྭ་ཐང་དང་གློས་གར་ཁང་སོགས་སུ་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་མྱོང་།

བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ལ་བོད་ཀྱི་རོལ་མོའི་མ་འོངས་པའི་ཐད་བསམ་ཚུལ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

ལྷ་པ། ན་གཞོན་ཚང་མ་སྐྱིད་སྐྱོམ་ཞབས་བྲོའི་རོལ་དབྱངས་ལ་དགའ་བ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རོལ་མོའི་མ་འོངས་བ་ནི་དྲི་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། འོན་ཀྱང་ན་གཞོན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མུ་མཐུད་དུ་བོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རོལ་དབྱངས་ལ་ སྦྱོང་བ་བྱེད་པ་རེད། ངའི་རེ་བར་མ་འོངས་པའི་རྗེས་རབས་པ་ཚང་མ་ཡང་སྔོན་རབས་པ་རྣམས་དང་འདྲ་བར་བོད་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་རོལ་དབྱངས་ལ་དགའ་བར་སྨོན།

སྐྱ་ཞབས་སྨྲ་ཁྲིད། བཀའ་དྲིན་ཆེ། ལྷ་ པ། ཁྱེད་ ཀྱིས་ བོད་ ཀྱི་ རོལ་ མོའི་ ལོ་ རྒྱུས་ སྐོར་ གྱི་ གཏམ་ གླེང་ བྱེད་ པ་ ཧ་ ཅང་ བཟང་། ཁྱེད་ རང་ གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་དྲན་མྱོང་ངམ།

ལྷ་པ། མ་མྱོང་། ངས་རང་ཉིད་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཡིད་ལ་གཏན་ནས་འཆར་མ་མྱོང་། འོན་ཀྱང་ཐེངས་འདིའི་གཏམ་བཤད་འགྲན་བསྡུར་ལ་ཞུགས་རྗེས། ང་ལ་ཡིད་སྨོན་རྩུང་བའི་གསར་འགྱུར་ཞིག་ཡོད་ན་འདོད།

ཨ་རུའི་ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོ།

ལྷོད་ཟེ་ནི་ཨ་རུའི་མི་ནག་ཚོས་གསར་རྩོམ་བྱས་ཤིང་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པའི་རོལ་མའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན། ལྷོད་ཟེ་རོལ་དབྱངས་ནི་མི་རིགས་མང་པོའི་རོལ་མོ་བ་ཚོས་འཁྲབ་སྟོན་བྱས་མྱོང་ལ། སྙིད་སྙོམ་ཞབས་བྲོའི་རོལ་དབྱངས་རྩོམ་མཁན་རྣམས་དང་ཕྱུ་ལོ་རོལ་མོ་བ་ཚོས་ལྷོད་ཟེ་ཁྱད་ཆོས་གསར་བའི་རོལ་དབྱངས་རྩོམ་པར་ཡང་བཀོལ་ཀྱིན་ཡོད། ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོ་ནི་དུས་ཡུན་རིང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་རོལ་མོའི་རྣམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་ཡོད།

དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་དུས་འགོ་ནས་བཟུང་སྟེ་མི་ནག་ཚོས་ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོ་དཀྲོལ་བ་དང་། འོན་ཀྱང་དེའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་དེ་ལས་སྔ་བ་ཡིན། ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོ་ལ་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་འགོར་ཨ་མེ་རི་ཀར་ཁྲིད་ཡོང་བའི་ཧྥེ་གླིང་གི་མི་ནག་ཚོས་བུ་བའི་ཞོར་དུ་བླངས་བའི་གླུ་དབྱངས་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཟབ་མོ་ཐེབས་བཟོས་བ་མ་ཟད། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་མི་ནག་གི་ཆོས་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་རོལ་མོའི་ཀྱང་ཤུགས་ཐེབས་བཞག་པ་རེད།

ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་མེ་གླིང་ལྷོ་མའི་གྲོང་ཁྱེར་ཨི་ཧྲར་ཨི་གསར་བ་ཡིན་ནའང་། དེ་ནི་མེ་གླིང་བྱང་མའི་ཁྲི་ཁ་དགོ་དང་ནྱུ་ཡོའོ། ཨོ་གླིང་གི་པ་ལི་དང་པོ་ལེན་སོགས་སུ་རྒྱུགས་ཆེ་བར་གྱུར། གྲོང་ཁྱེར་འདི་དག་གི་ནང་དུ། རོལ་མོ་བ་མིང་གྲགས་ཅན་མང་ཤོས་ཀྱིས་ལྷོད་ཟེ་སྤྲོ་སྐྱིད་ཁང་གི་རྩེད་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་རོལ་བཞིན་ཡོད། དེང་གི་དུས་འདིར། ཨི་ཧྲར་ཨི་གསར་བ་ནི་སྔར་བཞིན་ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོའི་ལྟེ་གནས་ཡིན་ལ་ད་དུང་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ་ནས་ཡོང་བའི་ཡུལ་སྐོར་བ་རྣམས་ཀྱང་གནས་འདིར་ཨི་ཧྲར་ཨི་གསར་བའི་ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོར་ཉན་པར་ཡོང་བཞིན་ཡོད།

ལྷོད་ཟེ་ནི་ཧ་ཅང་རང་དབང་གི་ཕྱུག་པའི་རོལ་མའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོའི་ཁྲོད་དུ་འཁྲབ་སྟོན་པ་ཚང་མས་རང་གི་ཚོར་སྣང་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས་ཁོ་ཚོ་དབྱངས་རྩོམ་མཁན་ཀྱང་ཡིན། རྐྱེན་དེའི་དབང་གིས་ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོ་ནི་གསར་གཏོད་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རོལ་མོའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་ཧྥེ་གླིང་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྷོད་ཟེ་རོལ་མོ་རྒྱུད་འཛིན་བྱེད་ཡོད་པ་མ་ཟད་ཨ་རུའི་ལྷོད་ཟེ་རོལ་དབྱངས་ལ་འཕེལ་རྒྱས་ཁྱད་པར་ཅན་བྱུང་ཡོད།

ལྷོད་ཟེ་ནི་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་ནང་གསར་གཏོད་བྱས་ཤིང་ཁྱབ་གདལ་ཆེས་ཆེ་བའི་རོལ་མའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་དེ་ནི་དུས་རབས་ཉེ་གཅིག་པར་ཡང་ཁྱབ་གདལ་དུ་འགྲོ་ངེས། གནའ་རབས་ཀྱི་ཨ་རུའི་མི་ནག་ཚོས་བརྩམས་པའི་རོལ་མོ་འདིར་རྗེས་རབས་པ་རྣམས་དགའ་བ་ཁོ་ཐག་ཡིན།

སྡེ་ཚན་སོ་གསུམ་པ། དོན་བཟང་།

ཁ་བརྡ།

སྐུ་ཞབས་སྣ་ཁྲིན།	ཞོགས་པར་བཟང་། སློབ་གྲོགས་ཚོ། དེ་རིང་ང་ཚོས་འཛམ་གླིང་གི་རྣམ་པ་ཧ་ལེགས་སུ་གཏོང་མཁན་གྱི་སྐད་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་སྣའི་སྐོར་ལ་གླེང་མོལ་བྱ། སུ་ཞིག་ནི་ཁྱེད་སེམས་ཀྱི་དཔའ་རྒོད་ཡིན། མི་སུ་ཞིག་གི་བྱ་བཞག་ལ་ཁྱེད་རང་ཡིད་སྨོན་སྐྱེས་སམ།
བླ་བ།	ང་རང་མཱ་ཏར་ཐར་ས་ཡི་བྱ་བཞག་ལ་ཡིད་སྨོན་སྐྱེས། ཁོ་མོས་རྒྱ་གར་གྱི་དབུལ་པོ་གྲོངས་ལས་འདས་བ་ཞིག་ལ་རོགས་བྱས་ཏེ་ཁོ་ཚོའི་འཚོ་བ་ཧ་ལེགས་སུ་བཏང་། ཚད་མ་ཡིད་སྨྲོ་བ་ཞིག་ལ་ཁོ་མོ་༡༩༩༧ལོར་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སོང་། ང་ཚོར་དམིགས་དཔེ་བཟང་པོ་བཞག་ཡོད།

སྐུ་ཞབས་སཱ་ཁྲིན། བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཐླ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ཚུལ་ལ་མི་སུ་ཞིག་གིས་དོན་བཟང་སྒྲུབ་པ་ལས་འཛམ་གླིང་ལ་ཕྱུགས་རྗེས་བཞག་པ་རེད།

ལྷ་མོ། ངས་བསམ་ན་མུ་ཧ་ཐ་མ་སྒན་ཏིས་དོན་བཟང་བསྒྲུབས་ཏེ་ཚང་མར་བག་ཆགས་ཟབ་མོ་བཞག་ཡོད། ཁོ་ནི་དབྱིན་ཇིས་རྒྱ་གར་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་སྐབས་སུ་ཁོ་ཚོའི་དྲང་བདེན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་རོགས་རམ་གནང་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོས་ཛ་དྲག་གི་བྱ་སྤྱོད་མེད་པར་ཞི་བདེ་ཡི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནའཛམ་གླིང་གི་རྣམ་པ་དེ་བཟང་ཕོགས་སུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པ་བསྟན་ཡོད།

སྐུ་ཞབས་སཱ་ཁྲིན། དེ་ཧ་ཅང་འགྲིག་པོ་འདུག ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་ཅི་འདྲ་རེད། བཀྲ་ཤིས། མི་སུ་ཞིག་གི་ལྷ་བས་ཁྱེད་ལ་ཆེས་ཟབ་པའི་བག་ཆགས་བཞག

བཀྲ་ཤིས། ང་ལ་མཚོན་ན་ཨ་མེ་ལུ་ཡ་ཨེ་ཧར་ཁྲི་ཡི་བསམ་བློས་ཆེས་ཟབ་པའི་བག་ཆགས་བཞག་ཡོད། ཁོ་མོ་ནི་བུད་མེད་གནམ་གྲུ་ཁ་ལོ་བ་རང་ག་བ་ཞིག་མ་རེད། ཨེ་ཧར་ཁྲི་ཡིས་གནམ་གྲུ་འཕུར་བསྐྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ལས་ཁོ་མོའི་སྐད་པ་ཀུན་ལ་གྲགས་སོང་། ཁྱོ་ག་ནི་གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་བླངས་ཡོད་པའི་པར་བསྐྲུན་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་བུད་མེད་གཞོན་ནུ་མ་དེས་རང་ཉིད་དགའ་ཞིང་མཁས་པའི་བྱ་བ་འདེམས་ཏེ་རང་ཚུགས་བཟུང་བར་ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྐྱེས་མ་ཚོ་སེམས་འགུལ་ཐེབས་ཏུ་བཅུག

སྐུ་ཞབས་སཱ་ཁྲིན། ཧ་ཅང་བཟང་། བཀྲ་ཤིས། ཁོ་མོ་ནི་མིང་དུ་གྲགས་པའི་གནམ་གྲུའི་ཁ་ལོ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ཁྱོད་ཁོ་མོར་ཡིད་སྨོན་བྱེད་པ་ཨེ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། རྒྱུན་གང་ཡིན་མི་ཤེས་མོད། ཁོ་མོ་ནི་ངས་ཆེས་ཡིད་སྨོན་བྱེད་སའི་མི་ཡིན།

སློབ་ཚན། སྤྱང་ཀིའི་ཡོད་པ་སྒྲོག་པའི་བུ་ཆུང་།

གནའ་སྔ་མོ་ཞིག་ལ་བུ་ལུག་རྫི་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་རང་གི་ལུག་རྣམས་སྡེ་བ་དང་ཐག་རིང་བའི་རྩྭ་ཐང་ནས་འཚོས་བ་རེད། དེ་ནི་ས་སྟོང་ཡིན་པས་བུ་དེས་རྒྱུན་དུ་རང་ཉིད་ལ་སྤྲོ་སྣང་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་འཚོལ་བཞིན་ཡོད།

ཉིན་ཞིག་ཁོའི་སེམས་སུ་ཉེ་འགྲམ་གྱི་སྡེ་མི་ཚོར་མགོ་བསྐོར་གཏོང་བའི་གཡོ་ཐབས་ཞིག་དྲན་ཏེ། ཁོས་ལུག་ཁྱུའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་སྤྱང་ཀི་མེད་ཀྱང་ཁ་ནས་སྤྱང་ཀི་ སྤྱང་ཀི་ཞེས་ང་སྐད་སྒྲོག་བཞིན་རྩྭ་ཐང་ནས་ཐུར་དུ་རྒྱུག སྡེ་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྡོ་དང་དབྱུག་པ་བཟུང་སྟེ་རྩྭ་ཐང་ལ་རྒྱུགས་ཡོང་དུས་ལུག་རྣམས་བདེ་འཇགས་ངང་རྩྭ་ཆུ་ལ་རོལ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། བུ་ལུག་རྫིས་རང་གི་གཡོ་ཐབས་དེ་ཧ་ཅང་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་བས་ཐང་ལ་ཉལ་ཏེ་གད་མོ་དགོད་བཞིན་འདུག ཁོས་ཐེངས་འགར་སྡེ་མི་ཚོར་འདི་ལྟར་མགོ་སྐོར་ཞིང་ཐེངས་རེ་རེར་སྡེ་མི་ཚོ་ནི་ཡང་བསྐྱར་ཁོའི་གཡོ་འོག་ཏུ་ཚུད་པར་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས།

ཕྱི་དྲོ་ཞིག་ལ། རྫི་བོ་དེས་རྩྭ་ཐང་ནས་གཉིད་ཐུང་ངུ་ཞིག་བརྒྱབ། ཁོ་རང་གཉིད་ལས་སད་དུས་མཆེ་བ་རྣོ་ཞིང་མིག་ཟུར་གྱིས་ཁོའི་ལུག་ཁྱུ་ལ་བགྲད་པའི་སྤྱང་ཀི་ཞིག་རང་གི་མདུན་དུ་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང་། བུ་དེ་ཧ་ཅང་སྐྲག་སྟེ་མྱུར་དུ་རྩྭ་ཐང་ནས་མར་རྒྱུགས་ཏེ་སྡེ་མི་ཚོར་སྤྱང་ཀི སྤྱང་ཀི ཐེངས་འདི་ནི་དོན་དངོས་ཡིན་ཞེས་ང་འབོད་བྱས།

སྡེ་མི་ཞིག་གིས“དེ་ལ་སེམས་ཁུར་བྱ་མི་དགོས། ང་འབོད་བྱེད་བཞིན་པའི་བུ་དེས་རྒྱུན་དུ་ང་ཚོར་མགོ་བསྐོར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ངས་སྤྱང་ཀི

མེད་པ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ།”ཅེས་བཤད། རྒྱུན་དུ་སྡེ་མི་ཚོར་སྐྲག་སྣང་སློང་མཁན་གྱི་བུ་དེ་ནི་ཁོ་རང་སྐྱོབ་མཁན་མེད་པར་ཡ་མཚན་སྐྱེས། ཁོ་རང་ཕྱིར་རྩྭ་ཐང་དུ་ལོག་སྟེ་བྱ་ཐབས་ཅི་ཡང་མེད་པར་སྤྱང་ཀིས་ཁོའི་ལུག་རྣམས་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་གསོད་པར་ཅེར་ཏེ་བསྡད།

ཉིན་འགའི་རྗེས་སུ། བུ་ལུག་རྫི་དེ་ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་སྡེ་བའི་ནང་ན་ལས་ཀ་གསར་པ་ཞིག་བཙལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་སྡེ་མི་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་།

“ཨ་ཡེ། གན་ནི་ལུག་ཁྱུ་སྤྱང་ཀིར་བཟའ་རུ་བཅུག་པའི་བུ་ལུག་རྫི་གླེན་པ་དེ་མ་ཡིན་ནམ།”ཞེས་སྡེ་མི་གཅིག་གིས་བཤད།

“རེད་ཡ། ཁྱེད་ཀྱི་དེ་བདེན། དེ་ནི་ལན་མང་རྫུན་དུ་སླུས་པ་ཡིས། བདེན་པར་སླུས་ཀྱང་དོགས་སྣང་སློང་བའི་བུ་དེ་རེད”ཅེས་སྡེ་མི་གཞན་པ་དེས་བཤད།

སྡེ་ཚན་སོ་བཞི་བ། ལྷ་སར་སྐྱུར་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་གཡང་འཛོམས་ལ་སྐྱུར་བའི་འཕྲིན་ཡིག

ཟླ་༥ཚེས་༣༠ཉིན།

སྙིང་ཉེ་བའི་གྲོགས་མོ་གཡང་འཛོམས་ལགས།

ང་རང་ལྷ་སར་ལྷ་སྐོར་དུ་ཡོང་མི་ཐུབ་པས་དགོངས་འགལ་མེད་པར་ཞུ། ང་ལ་མཚོན་ན་ཁྱེད་དང་འཕྲད་རྒྱུ་ནི་ཆེས་སྤྲོ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་དཔྱིད་དཔལ་གྱི་དུས་དང་གཉིས་སུ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་དགེ་རྒན་གྱིས་གནང་བ་མི་སྟེར་བར་མ་ཟད་རང་ཉིད་ལའང་མེ་འཁོར་དང་རླངས་འཁོར་གྱི་སྦྲ་སེ་ཧྥོ་བྱེད་ཀྱི་སྐོར་མོ་ཡང་མི་འདང་བས་ཡོང་རྒྱུ་ངོ་མ་དཀའ་མོ་རེད། སྤྱིར་འགྲོ་གྲོན་ལ་འདང་མ་རྒྱབ་པར་ལྷོངས་རྒྱུའི་ལྷ་སྐོར་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཟོ་བ་ནི་གླེན་རྟགས་ཤིག་ཡིན་སྲིད་མོད། ཡིན་ཡང་ཁྱེད་ལ་ཐེངས་གཅིག་མཇལ་ཐུབ་ན་དེ་ནི་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞིག་རེད།

ལྷ་ས་ནས་དབྱར་ཟླའི་དཔལ་ལ་རོལ་རྒྱུ་ནི་ཁྱེད་ལ་མཚོན་ན་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། ངའི་རེ་བ་ནི་ཁྱེད་རང་དགེ་རྒན་ཆེན་མོ་དང་མཉམ་དུ་བྱ་བ་བསྒྲུབ་པའི་གོ་སྐབས་མང་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད་མུ་མཐུད་དུ་སྙན་ཚོམ་ལེགས་པོ་འབྲི་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་བོད་ལྗོངས་རིག་གནས་ལྟེ་གནས་སུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ཡིད་ལ་དྲན་ཐེངས་རེར་ང་རང་ཡིད་སེམས་ཧ་ཅང་སྤྲོ། ངས་ཁྱེད་ཀྱིས་རང་གི་ཕ་ཡུལ་གཉིས་པ་རུ་སྙན་ཚོམ་ཀྱིས་བག་ཆགས་ཟབ་མོ་ཞིག་འཛུག་ཐུབ་པར་རེ་སྨོན་བཅངས་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་སྔོན་ཆད་བསྐྱུར་བའི་སྙན་ཚོམ་དག་ལ་ང་རང་དངོས་གནས་དགའ་པོ་བྱུང་ཡོད། ཁྱེད་ལ་ཁོམ་ལོང་རེ་ཡོད་དུས་ད་དུང་སྙན་ཚོམ་འགའ་རེ་བསྐྱུར་ཨ་ཐུབ།

ད་ལོའི་དབྱར་ཁར་ང་རང་ཁྱེད་ལ་བལྟ་རུ་ཡོང་མི་ཐུབ། རྒྱུ་མཚན་ནི་ངས་ཁྱིམ་མི་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཞིང་ལས་གཉེར་དགོས་ལ། སྟོན་བསྡུ་བའི་དུས་སུ་རྒྱུན་པར་ས་ཞིང་བསློག་པ་དང་ར་སྐྱོར་སྐོར་བའི་ལས་ལ་བྲེལ་དགོས། ཡིན་ཡང་གྲོགས་པོ་ཁྱེད་དང་སླར་ཡང་མཇལ་རྒྱུ་ངའི་ཡིད་ནས་ནམ་ཡང་བོར་མི་སྲིད། སྐབས་འདིར་ངས་ཁྱེད་དང་སླར་ཡང་མཇལ་བའི་ཉིན་མོ་དེ་ནམ་ཡིན་མི་ཤེས། ལོ་གཅིག་ལྷག་གི་རིང་དུ་ཁྱེད་དང་མ་མཇལ་བ་དེ་དྲན་ཚེ་ང་རང་ཧ་ཅང་སྐྱོ།

འཚོ་བ་ནི་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས་ངས་འཕྲིན་ཡིག་འདིའི་མཇུག་ཡིད་སྐྱོ་བའི་སྒོ་ནས་བསྡུས་ན་མི་འདོད་དེ། རྒྱ་སྐར་ཁྲ་ལམ་མེར་བཀྲ་བའི་མཚན་མོར་རི་རྩེ་ཞིག་ནས་ཁྱེད་དང་སླར་ཡང་མཇལ་རྒྱུ་བྱུང་ན། དེས་ངའི་རྨི་ལམ་ཡོད་ཚད་དོན་དངོས་སུ་འགྱུར་ངེས།

ཁྱེད་ཀྱི་བཀྲ་ཤིས་ནས།

དཔལ་འབྱོར་འཕྲིན་གསར།

➔ཞུགས་ཡོངས་ནས་ཐོན་པའི་Yak Trackerདེར་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་ཏེ་ཚོད་ལྟ་ཞིག་བྱེད་ཚེ། ད་གཟོད་ཁྱོད་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་ངེས། གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་གྲོང་ཁྱེར་ནས་འདུག་རྒྱུར་སུན་སྣང་སྐྱེས་ན། ཁྱེད་ལ་རླངས་འཁོར་ཞིག་མཁོ་སྟེ། དེས་ཁྱེད་རང་འགྲོ་འདོད་པའི་ས་ཆ་དེར་བསྐྱོད་ཐུབ། Yak Trackerདེས་ཁྱེད་རང་རི་ཆུ་མང་པོ་དང་མཐའ་ཡས་པའི་རྩྭ་ཐང་སོགས་བརྒྱལ་ཐུབ། Yak Trackerལ་བསྟུད་ཚེ་ཁྱེད་རང་རི་དྭགས་རྒོལ་བ་ཇི་བཞིན་གང་དགར་བརྒྱུད་ཚོག་ལ་དེ་ལས་རང་ཉིད་ལ་རང་དབང་ཡོད་པ་རྟོགས་ཐུབ།

➔ACEརྟགས་ཅན་གྱི་ལྷམ་དེ་གྱོན་ཚེ། ཁྱེད་རང་ལུས་རྩལ་ཆེད་ལས་རུ་ཁག་ཁྲིད་ཞུགས་ཐུབ།

ལྷམ་དེ་གྱོན་ཚེ་ཁྱེད་ལ་ལྷང་ལི་འགྲན་བསྡུར་རྣ་བར་ཡོད་པའི་མཱར་ཁུ་ཚོའོ་ཧྲན་ནམ་ཀང་རྩེད་སྤོ་ལོའི་འགྲན་བསྡུར་རྣ་བར་ཡོད་པའི་ལོའོ་ནཱ་ཨར་ཏོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའི་ཚོར་སྣང་སྐྱེས་ཡོང་། ACEརྟགས་ཅན་གྱི་ལྷམ་དེས་ཁྱེད་ཉིད་རྒྱུགས་ན་ཇི་མགྱོགས་དང་ལྡིང་ན་ཇི་མཐོ། གང་ཞིག་རྟོག་པས་བརྒྱབ་ཚེ་རིང་དུ་ཡལ་ངེས། ACEརྟགས་ཅན་གྱི་ལྷམ་དེ་ནི་ཨོའོ་ཏ་ལི་ཡའི་རྒྱུ་སྤུས་བཟང་བའི་ཀོ་བ་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ལྷད་མ་འདྲེས་པའི་འཁྱིག་གིས་བཟོས་པ་རེད། ACEརྟགས་ཅན་གྱི་ཀོ་ལྷམ་དེས་ཁྱེད་ཀྱིས་ལྷང་ལི་འཕངས་ཏེ་རྒྱལ་ཁའི་སྐར་མ་ལོན་པར་རམ་འདེགས་བྱེད་ཐུབ། མདོར་ན་ACEརྟགས་ཅན་གྱི་ལྷམ་དེ་གྱོན་ཚེ་ཁྱེད་རང་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཐུབ།

➔སྐར་མ་རྟགས་ཅན་གྱི་སྐྲ་ལོ་ཁྲུ་བྱེད་ཀྱི་འདབ་རྫས་བཀོལ་ཚེ། ཁྱེད་ནི་སྐད་གྲགས་ཅན་གྱི་གློག་བརྙན་འཁྲབ་སྟོན་པ་ཞིག་དང་མཚུངས།

གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྐར་མ་རྟགས་ཅན་གྱི་སྐྲ་ལོ་ཁྲུ་བྱེད་ཀྱི་འདབ་རྫས་དེས་སྐྲ་བཀྲུས་ཚེ། མི་རྣམས་ཀྱི་སྣང་ངོར་ཁྱེད་ནི་གློག་བརྙན་ནང་ནས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་འཆར་འོང་། སྐར་མ་རྟགས་ཅན་གྱི་སྐྲ་ལོ་ཁྲུ་བྱེད་ཀྱི་འདབ་རྫས་དེས་ཁྱེད་ཀྱི་སྐྲ་ལོ་སྔར་ལས་ཇེ་སྲ་དང་འོད་མཆེད་པ། སྔར་ལས་བཅུད་འཛིན་པ་ཞིག་ཏུ་ཡོང་ངེས། དེར་མ་ཟད། ད་དུང་ཁྱེད་ལ་དུངས་བའི་མི་རྣམས་ཀྱང་ཁྱེད་ལ་འཕྱད་དུ་ཡོང་བ་ཡིན། སྐར་མ་རྟགས་ཅན་གྱི་སྐྲ་ལོ་ཁྲུ་བྱེད་ཀྱི་འདབ་རྫས་དེ་བཀོལ་ཚེ་ཁྱེད་ནི་མི་ཚང་མའི་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བཅུད་ལེན་དུ་འགྱུར་ངེས།

➔PALརྟགས་ཅན་གྱི་ལག་ཁྱེར་ཁ་པར་དེས་ཁྱེད་རང་འཛམ་གླིང་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསྙེག་ཐུབ།

ཟང་ཟིང་དང་བྲེལ་འཚུབ་ཀྱི་ཁེངས་པའི་དེང་རབས་འཛམ་གླིང་དུ་ཁྱེད་རང་ལག་ཁྱེར་ཁ་པར་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད། ཁྱེད་ཀྱིས་ལག་ཁྱེར་ཁ་པར་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཛིན། དེ་ལྟར་བྱེད་ཚེ། ཁྱེད་ལ་བཏང་བའི་གལ་ཆེན་གྱི་ཁ་པར་དེ་ཚོ་འཚོར་མི་སྲིད། PALརྟགས་ཅན་གྱི་ལག་ཁྱེར་ཁ་པར་བཟུང་བ་དེ་བློས་ཐུབ་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ཞིག་རང་གི་ཨམ་ཕྲག་ཏུ་བསྣམས་པ་དང་མཚུངས།

➔ZIP COLAའཐུང་ན་སྐྱིད་པའི་སྣང་བ་ཤར་ཡོང་།

ཉིན་རྫིལ་བོར་བྱ་བ་བསྒྲུབས་པས་ཁྱེད་ལ་ངལ་དུབ་ཀྱི་སྣང་བ་སྐྱེས་སམ། ཏག་ཏག་སྐབས་དེར། ZIP COLAའཐུང་ན་ཁྱེད་ཀྱི་སྣང་ངོར་དེ་མ་ཐག་ཁྱེད་རང་ཆེས་མཐོ་བའི་རི་ཟོམ་དུ་འཛེགས་པ་ལྟ་བུའམ་ཡང་ན་ཕ་མཐའ་བྲལ་བའི་ཆུ་གཏེར་ཆེན་པོའི་འགྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཤར་ཡོང་། ZIP COLAའཐུང་རྗེས་ཁྱེད་ཀྱིས་སྒྲུབ་འདོད་པའི་བྱ་བ་ཐ་དག་སྒྲུབ་པར་སྟོབས་ཤུགས་བསྐྱལ་ཡོང་།

མདོར་ནZIP COLAནི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་འཚོ་བར་ཞུགས་པའི་སྒྲ་སེ་ཡིན།

➔LOTUSLANDལ་ལྡོངས་རྒྱུ་ལྟ་སྐོར་དུ་སོང་ཚེ། ཁྱེད་རང་སླར་ཡང་བྱིས་དུས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དུ་ལོག་འགྲོ།

ཁྱེད་རང་སེམས་འགུལ་ཐེབས་པའི་ཐེངས་ཆེས་རྗེས་མའི་ངལ་གསོའི་དུས་སྐབས་དེ་ནམ་ཞིག་ཡིན། ད་ལོ་ཁྱེད་རང་ཁྱིམ་ནས

བརྟན་འཕྲིན་ལ་བལྟས་ཏེ་དུས་འདའ་བར་མི་བྱེད་པར་LOTUSLANDལ་དགའ་སྣང་བཙལ་བར་འགྲོ། LOTUSLANDནས་ཁྱེད་རང་མགོ་རྟིང་ལོག་པའི་མེ་འཁོར་འདྲུག་ཐུབ་ཅིང་དགའ་སྣང་སློང་བའི་རྩེད་འཛེ་ལ་རོལ་ཐུབ། ཡང་ན་མཛེས་སྡུག་ཡིད་དབང་ འཕྲོག་པའི་མཚོའུ་ངོགས་སུ་གྲུ་ལ་སྟོད་ཐུབ།

LOTUSLANDདུ་སོང་ཚེ་ཁྱེད་རང་སླར་ཡང་ན་གཞོན་དུ་གྱུར་བའི་སྣང་བ་ཞིག་ཤར་ཡོང་།

སྡེ་ཚན་སོ་ལྔ་བ། བཟོ་བསྐྲུན་ལས་གནས་སུ།

སྒྲོལ་མ། ནོར་བུ། བཟོ་བསྐྲུན་ལས་གནས་སུ་ལྔ་སྐོར་དུ་ཕེབས་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ནོར་བུ། དེ་ངའི་དགའ་ཕྱོགས་ཡིན། སྒྲོལ་མ། བཟོ་བསྐྲུན་བྱེད་འགོ་བརྩམས་པར་ངོ་མ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དཀའ།

སྒྲོལ་མ། ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་ན་ལས་འགོ་བརྩམས་པ་འཕྱི་དྲགས་པ་མིན་ནམ། ང་ཚོའི་འཆར་གཞི་ལྟར་ན་ཅུང་ཙམ་འཕྱི་སོང་ལ། ཆར་བའི་དུས་ཚིགས་མ་ཐོན་གོང་དུ་རྨང་གཞི་འགྲུབ་པར་བྱ་དགོས། ལས་འདི་བསྒྲུབ་པར་ང་ཚོར་ད་དུང་སྒོར་མོ་མི་འདང་བས་ང་ཚོས་ད་དུང་ཞལ་འདེབས་ཀྱི་སྒོར་མོ་མང་པོ་བསྡུ་དགོས། འོན་ཀྱང་། ང་རང་ལས་འདི་བསྒྲུབ་པར་སྤྲོ་བ་ཡོད་ཅིང་དེ་གོང་དུ་འཕེལ་བར་དེ་བས་ཀྱང་དགའ་བ་སྐྱེས།

ནོར་བུ། བཟོ་བསྐྲུན་གྱི་ལས་འདི་ནམ་ཞིག་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཚར་དགོས།

སྒྲོལ་མ། འོ། སློབ་སྐབས་དང་པོ་འགོ་ཚུགས་ཏེ་སློབ་གྲོགས་རྣམས་ཕྱིར་ཐོན་རག་བར་དུ་ཐོག་ཁང་འདི་འགྲུབ་དགོས་པས་བཟོ་བསྐྲུན་གྱི་ལས་འདི་ཟླ་བརྒྱད་པའི་མཇུག་ཏུ་ངེས་པར་དུ་གྲུབ་ཚར་དགོས། འོན་ཀྱང་། ང་ཚོའི་རེ་བ་ནི་བྱ་བ་ཡོད་ཚད་གཟའ་འཁོར་འགའི་སྔོན་ལ་ཚར་རྒྱུ་དེ་ཡིན།

ནོར་བུ། བཟོ་བསྐྲུན་རྣམ་གྲངས་འདི་འདྲ་ཞིག་རྩ་འཛུགས་བྱ་རྒྱུ་ནི་དཀའ་མོ་ཡིན་ཁོ་ཐག་རེད། དེ་ལ་སྒོར་མོ་སློང་རྒྱུ་དང་། རྒྱུ་ཆ་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་པ། སྣན་ཞུའི་ཡི་གེ་འབྲི་རྒྱུ་སོགས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། གླ་ཆ་སྟེར་མི་དགོས་བའི་དང་བླངས་པ་བཙལ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་དཀའ་མོ་རེད།

སྒྲོལ་མ། ལོས་ཡིན། བཟོ་བསྐྲུན་རྣམ་གྲངས་འདི་འདྲ་སྒྲུབ་ན་རྒྱུས་ལོན་བྱ་དགོས་ས་ཡང་མང་སྟེ། ལག་བསྟར་བྱེད་མཁན་རྣམས་ དགའ་རུ་འཛུག་རྒྱུ་ནི་ལས་དཀའ་མོ་ཞིག་ཡིན་མོད། མཇུག་མཐར་ཚང་མས་ཡིད་ཆེས་མས་ངེས། ང་ཚོས་ཞལ་འདེབས་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་རོགས་སྐྱོར་གནང་བར་བཀའ་དྲིན་ཞུ་རྒྱུ་བརྗེད་ག་ལ་རུང་། ཁོ་ཚོ་མེད་ན་ང་ཚོས་ལས་འདི་སྒྲུབ་མི་ ཐུབ་པ་ཐག་གིས་ཆོད།

ནོར་བུ། ལས་མང་པོ་ཞིག་དུས་མཉམ་དུ་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་ན་ཚང་མས་ཡིད་ཆེས་མས་ངེས། སྡེ་མི་རྣམས་ཁྱེད་ཀྱིས་བཟོ་བསྐྲུན་རྣམ་གྲངས་འདི་བརྩོན་ལེན་བྱས་པར་བློ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

སྒྲོལ་མ། འོ། དེ་གླེང་རིན་མི་འདུག དེ་ནི་ང་ཚོ་དང་ང་ཚོའི་ཚོགས་པའི་སྒྲུབ་འདོད་པའི་ལས་དོན་ཞིག་རེད། ནོར་བུ། ཁྱེད་རང་བཟོ་བསྐྲུན་ལས་གནས་སུ་ཕེབས་པར་སླར་ཡང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་བ་ཡིན།

ནོར་བུ། ངས་དེ་ནམ་ཡང་བརྗེད་མི་སྲིད།

སློབ་ཚན། རྒྱལ་པོ་དང་ཁོའི་ཚེ་ལེན།

གནའ་དུས་སུ་ས་ཆ་ཞིག་ན་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ནད་ལྗིད་མོ་ཞིག་བྱུང་། ཁོའི་ཐ་སྙན་པ་ཚོས་ཐབས་སྣ་ཚོགས་བཀོལ་ཀྱང་ནད་དེ་གསོ་མ་ཐུབ། ཉིན་ཞིག་རྒྱལ་པོས"ངའི་ནད་འདི་གསོ་ཐུབ་མཁན་ཡོད་ན་བདག་གི་རྒྱ་ནོར་ཡོད་ཚད་དེར་སྟེར་རྒྱུ་ཡིན"ཞེས་བསྒྲགས།

རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས"ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་ཨ་ཕའི་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་ཤིག་འཚོལ་དགོས"ཞེས་བཤད། མི་སུ་ལའང་རྒྱལ་པོའི་ནད་དེ་རྩ་བ་ནས་སེལ་བའི་ཐབས་མེད་པའི་ཚེ་ན་བློན་པོ་ཚོས་བསམ་འཆར་བསྡུ་ལེན་བྱེད་པའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་འཚོགས་ཤིང་། ཚོགས་ཐོག་ཏུ་བློན་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་པོ་སྐྱོབ་པའི་ཐབས་ཤིག་རྙེད་བྱུང་།

བློན་པོ་དེས"ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་དགའ་སྤྲོས་ཁེངས་པའི་མི་ཞིག་བཙལ་ཏེ་ཁོའི་ཚེ་ལེན་ཤོ་དགོས། རྒྱལ་པོའི་ཁོའི་ཚེ་ལེན་གྱོན་ཚེ་ནད་དྲག་ངེས་ཡིན"ཞེས་བཤད།

ཚང་མ་དེར་འཐད་པ་བྱུང་ནས་ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་དུ་དགའ་སྤྲོས་ཁེངས་པའི་མི་ཞིག་བཙལ་དུ་སོང་། བློན་པོ་ཞིག་གིས"ངས་མི་ཕྱུག་པོ་ཞིག་བཙལ་དགོས། ནོར་གྱིས་ཕྱུག་པའི་མི་དེ་དགའ་སྤྲོས་ཁེངས་ཡོད་ངེས་ཡིན"བསམས་སོང་། མི་ཕྱུག་པོ་ཚང་མ་ངལ་དུབ་གྱིས་ཁེངས་ཡོད་པ་ལས་གཅིག་ཀྱང་དགའ་སྤྲོས་ཁེངས་མེད། བློན་པོ་གཞན་ཞིག་གིས"ངས་མི་མིང་གྲགས་ཅན་ཞིག་བཙལ་དགོས། མཚན་སྙན་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་རྣམས་དགའ་སྤྲོས་ཁེངས་ཡོད"བསམས་སོང་། སྙན་གྲགས་ཅན་ཚང་མ་ཁེར་རྐྱང་ཡིན་པ་ལས་དགའ་སྤྲོས་ཁེངས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

མཚན་མོ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་སྲས་དེ་ནགས་གསེབ་ཏུ་སྤྱིལ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བརྒྱུད་ནས་འགྲོ་དུས། ཁོས་སྒོ་བུར་དུ་སྤྱི་བུའི་ནང་དུ་མི་ཞིག་གིས"ངས་བྱ་བ་ཚང་མ་བསྒྲུབས་ཟིན། ཟ་མ་ཡང་ཟས་ཟིན། ད་ལྟ་ང་ལ་ལས་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པས་བག་ཕེབས་དང་རྙི་ལམ་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་འགྲིམ་ཆོག ང་ནི་འཛམ་གླིང་སྟེང་ཆེས་དགའ་སྤྲོས་ཁེངས་པའི་མི་ཡིན"ཞེས་ཁེར་དགོད་བྱེད་བཞིན་པ་ཐོས།

རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས་དེ་ཐོས་འཕྲལ་དགའ་བ་འབུམ་གྱིས་མྱོས་ཏེ"ང་ཚོས་ལག་ཏུ་ངེས་པར་དུ་མི་འདིའི་ཚེ་ལེན་འཐོབ་དགོས"ཟེར། ཁོས་བློན་པོ་ཚོར"དེའི་རིན་གོང་ཇི་འདྲ་མཐོ་རུང་སྐྱོན་མི་འདུག" ཅེས་བཤད་དེ་བློན་པོ་ཚོ་སྤྱིལ་བུ་དེའི་ནང་དུ་ཚེ་ལེན་ཉོ་བར་མངགས། བློན་པོ་ཚོ་སྤྱིལ་བུ་རུ་སླེབས་པ་དེའི་ཚེ་ལེན་ཉོ་བར་སོང་སོང་། ཡིད་སྐྱོ་བ་ཞིག་ལ་སླེབས་པ་དེ་ཁ་ཙང་དབུལ་བས་ཚེ་ལེན་ཞིག་ཀྱང་མེད་དོ།

སྦྱོ་ཚན་སོ་དྲུག་པ། སྤྲོ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་བྱིས་དུས།

ཁ་བརྡ།

བཀྲ་ཤིས། ལྷ་མོ། ངག་ཟའ་འཁོར་དུ་མར་ཁྱེད་དང་མཇལ་འཛོམས་མ་བྱུང་བས་དེ་རིང་མཉམ་དུ་དགོང་ཟས་ལ་རོལ་བར་ང་རང་དགའ་པོ་བྱུང་།

ལྷ་མོ། རེད་ཡ་བཀྲ་ཤིས། དེ་འདྲའི་ཡུན་རིང་འགོར་སོང་བས་དགོངས་འགའ་མེད་པར་ཞུ། ང་རང་ངའི་བུ་བའི་སློར་ལ་བཅར་འདྲི་བྱེད་པར་ཧ་ཅང་བྲེལ་འཚུབ་ཆེ་བས་ངལ་གསོ་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའང་མ་ཤེས།

བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ཀྱིས་བྱ་བ་དེར་དེ་འདྲའི་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་བྱ་བར་བཅར་འདྲི་བྱེད་པའི་གོ་རིམ་ཁྲོད་དུ་བྲེལ་འཚུབ་ལངས་ན་བྱིས་དུས་སུ་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་རྩེད་འཛོ་ལ་གཡེང་བ་དྲན་རོགས། དཔེར་ན་ང་ཚོས་ལོ་མ་ཚུལ་བསྒྱུར་རེས་བྱེད་པའི་ས་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་དྲན་བྱུང་ངམ།

ལྷ་མོ།　ས་དེ་ངས་ཡིད་ལ་ཤར་ཡོང་། ང་ཚོས་ལོ་མ་རེ་རེ་གྲུ་ཆུང་གི་ཚུལ་དུ་བྱས་ནས་རྩེད་བ་ཡིན། སྐབས་དེར་བདག་གི་རེ་བ་ཉག་ཅིག་ནི་ངའི་ལོ་མ་དེ་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་མ་ལས་མགྱོགས་མྱུར་དང་ཆུ་བོར་བརྒྱལ་ཐུབ་པ་དེ་ཡིན། སྐབས་དེའི་འཚོ་བ་དངོས་གནས་སྐྱབས་བདེ་ཞིག་རེད་ཨང་།

བཀྲ་ཤིས། རེད་ཡ། ད་དུང་ང་ཚོས་ཡུལ་ནས་སློབ་གྲྭའི་སྒོར་ཀྱི་རྩེ་མོ་རྩེད་པའི་སྐབས་དེ་ཡང་ཡིད་ལ་འཆར་བྱུང་། རྒྱུན་དུ་ཁྱེད་རང་དགེ་རྒན་ཡིན་ལ་སྒྲོལ་མ་ངེད་གཉིས་སློབ་མ་ཡིན། ཁོ་མོ་ཁྱེད་རང་ལས་ལོ་ཆེ་ན་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་ད་དུང་མོར་ཡི་གེ་འདོན་ཚུལ་འཁྲིད། ད་དུང་ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་ཡང་ཡི་གེ་འདོན་ཚུལ་འཁྲིད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ད་ཁྱོད་སློབ་སྦྱོང་གི་སྐར་འབྲས་དང་བྱ་བར་བྲེལ་བ་ལྡངས་སམ།

ལྷ་མོ།　འོ། ངས་དེ་བརྗེད་སོང་བ་རེད། སློབ་གྲྭ་རུ་ང་ངོ་མ་རང་ཉིད་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད། ངས་བསམས་ན་སྐབས་དེར་ང་རང་ཐོབ་པ་ལས་གཏོང་བ་ལ་སྤྲོ་སྣང་ཆེན་པོ་གདའ། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པ་ལས་དགེ་རྒན་གྱི་ཚུལ་དུ་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་པར་དགའ་བ་ཡིན།

བཀྲ་ཤིས། དེ་བདེན། ང་ལ་དགེ་རྒན་གཞན་ལས་བསླབས་པའི་ཤེས་བྱ་ལས་ཁྱོད་ལས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མང་།

ལྷ་མོ།　བཀའ་དྲིན་ཆེ། བཀྲ་ཤིས། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྲེལ་འཚུབ་ཀྱི་ཁྲོད་ན་སླེབ་པའི་སྐབས་འདིར་ཁྱེད་རང་ངའི་གམ་དུ་ཡོད་པར་ང་ཅང་དགའ། གང་ལྟར་ང་ལ་བྱ་བ་འདི་ཐོབ་རུང་མ་ཐོབ་རུང་ཡིད་སེམས་སྤྲོ་བའི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་ཡོད།

སློབ་ཚན། ཁ་བའི་གནོད་འཚེ།

ཁ་བ་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ངོ་མཚར་བའི་དངོས་པོའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། ཁ་བས་ལོ་ཏོག་ལ་བཏུང་ཆུ་སྦྱིན་པ་དང་དགུན་ལྗོངས་ལ་མཛེས་སྡུག་བསྐྲུན་པ་ཡིན། ད་དུང་བྱིས་པ་དང་དར་མ་ལ་སྤྲོ་སྣང་བསྐྱལ་ཡོང་། འོན་ཀྱང་ཁ་བ་ནི་དུས་རྟག་ཏུ་ཆེས་བཟང་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་མ་ཡིན་ཏེ། མཚོ་བོད་མཐོ་སྒང་ན་གནས་པའི་འབྲོག་ཁྱིམ་མང་པོ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་ཁ་བས་ཆག་སྒོ་གང་མང་ཡང་བཟོ་ངེས།

སྤྱི་ལོ1997ནས1998ལོའི་དགུན་ཁར་མཐོ་སྒང་འདིའི་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་གངས་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བྱུང་། ས་ཁུལ་ལ་ལར་ཉིན་གཅིག་ལ་ཁ་བའི་མཐུག་ཚད་ལིས་སྨིས་བཅུ་ལྔག་བབས་པ་དང་གནམ་གླའི་འཁྱགས་ཚད་གོར་ཐིག་མན་གྱི་ཏུའུ་གྲངས་བཞི་བཅུ་ལ་ལྷུང་། ཁ་བ་ཆེས་མཐུག་པའི་ས་ཁུལ་ནས་ཕྱུགས་ཟོག་མང་པོས་རྩྭ་ཟ་མ་ཐུབ་པར་ཤི། རླུང་གཡུག་ཙམ་གྱིས་ཁ་བ་མཐུག་པོ་ཆགས་པ་རེད།

ཕྱུགས་ཟོག་མང་པོ་ཤི་བ་དང་འབྲོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐབ་ཀའི་ནང་ལྕི་བ་འབུད་རྒྱུ་ཉུང་ངུ་ཙམ་ཡང་མེད་པས་ཁོ་ཚོས་ལུས་པོ་དྲོས་སུ་འཇུག་རྒྱུ་ཡང་དཀའ་མོ་འདུག དེ་བས་ཁྱིམ་ཚང་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཕྱུག་ཟོག་དེད་དེ་ཁ་བ་ཉུང་ས་དང་རྩྭ་ས་ཆེ་བའི་ས་གནས་དམའ་སར་སྤོས།

དབྱུལ་སྐྱོབ་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པ་ཞིག་སྤྱི་ལོ1997ལོ་ནས1998ལོའི་དགུན་ཁར་དབྱུལ་སྐྱོབ་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པ་ཞིག་རྩ་འཛུགས་བྱས་ཞིང་ཁ་བའི་གནོད་སྐྱོན་ཆེས་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་ལ་ཟ་མ་དང་གྱོན་གོས། དེ་མིན་འབྱུང་རྫས་སོགས་མཁོ་སྤྲོད་བྱས། ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་ཞིང་ཆེན་སྲིད་གཞུང་གཉིས་ཀས་ཚོགས་པ་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་མཛད། དེ་མ་ཟད། ད་དུང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་གི་དབྱུལ་སྐྱོར་ལས་ཁུངས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཀྱང་སྐོར་མོ་དང་དངོས་ཟོག་ཐད་ཀྱིས་རོགས་སྐྱོབ་གནང་། ཁ་བ་བཞུས་ཚར་རྗེས། ཕྱུགས་ཟོག་ཤི་བའི་གྲངས་ནི་བགྲངས་ལས་འདས་པ་མ་ཟད་མི་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྲོག་ཡང་ཤོར།

ཁྱེད་ཀྱིས་བསམས་ན་རྗེས་ཕྱོགས་ཁ་བའི་ཆག་སྒོ་འདི་སེལ་ཐུབ་བམ། གལ་ཏེ་སེལ་ཐུབ་ན། ཇི་ལྟར་སེལ་དགོས།

སྡེ་ཚན་སོ་བདུན་པ། བུད་མེད་ཀྱི་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་།

ལྷ་མོ། ཞོགས་པར་བཟང་། ཁྱེད་ཚོ་དང་ངོ་འཕྲད་པས་ཧ་ཅང་དགའ།

སྐྱེས་པ་ཀ་བ། ང་ཚོ་ཡང་ཁྱེད་དང་འདྲ་བར་དགའ་སྤྲོ་སྐྱེས། ཁྱེད་རང་དེར་བཞུགས་ཏེ་ང་ཚོར་ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤོད་དང་།

ལྷ་མོ། ཚོག་གི ང་རང་དུས་ནམ་ཡང་བུད་མེད་ཚོང་བ་ཞིག་བྱེད་འདོད། ལོ་ན་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་བཟུང་ངས 'འཛད་སྤྱོད་མཁན་རྣམས་ལ་རྒྱུ་སྤུས་བཟང་བའི་ཚོང་ཟོག་ཉོ་བར་རོགས་རམ་བྱས་ཏེ་ཁོ་ཚོའི་འཚོ་བ་ཇེ་ལེགས 'སུ་གཏོང་འདོད་ཡོད། བདག་གིས་ཁྱེད་ཀྱི་ཀུང་ཟིི་ནས་བྱ་བ་བསྒྲུབ་ཏེ་ཀུང་ཟིའི་ཐོན་རྫས་བཙོང་རྒྱ་བྱུང་ན་ངའི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་འགྲུབ་སོང་།

སྐྱེས་པ་ཁ་བ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་ས་གནས་ཀྱི་ཀུང་ཟི་ནས་བྱ་བ་མི་སྒྲུབ་པར་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་མཉམ་འབྲེལ་ཀུང་ཟི་ཞིག་ནས་བྱ་བ་བ་སྒྲུབ་ན་འདོད།

ལྷ་མོ། ངས་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་མཉམ་འབྲེལ་ཀུང་ཟི་བྱ་བ་སྒྲུབ་ན་ང་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་ལས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་མང་པོ་འཐོབ་པ་དང་། ངས་རང་གི་དབྱིན་ཡིག་གི་རྩལ་བགོལ་ཏེ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་འཛད་སྤྱོད་མཁན་རྣམས་ལ་ཚོང་ཟོག་ཉོ་རུ་བཅུག་སྟེ་རང་རེའི་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་གནས་ཁག་གི་མི་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཆུ་ཚད་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན། བདག་གི་བསམ་པར་ངས་བྱ་བ་འདི་ལེགས་པོར་བསྒྲུབ་ཏེ་ཀུན་གྱི་འདོད་བློ་སྐོང་ཐུབ་སྙམ།

སྐྱེས་པ་ཁ་བ། ང་རང་ཁྱེད་ཀྱིས་བྱ་བ་ཁ་ཤས་ལེགས་པར་སྒྲུབ་ཐུབ་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

ལྷ་མོ། ཁྱེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་དེའི་དོན་ཅི་ཡིན།

སྐྱེས་པ་གསུམ་པ། དེར་ནང་དོན་གཞན་མེད། ང་ཚོར་བྱ་བ་འདི་བུད་མེད་ཞིག་ལ་བསྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་མེད། ང་ཚོར་རྒྱུན་དུ་བྱ་བ་འདི་སྐྱེས་པ་ཞིག་ལ་བསྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་ལས་བུད་མེད་ཅིག་གི་ལག་ཏུ་འཛོག་རྒྱུའི་ཐད་ང་ཚོས་བསམམས་གཞིགས་བྱེད་མ་མྱོང་།

ལྷ་མོ། ང་རང་དེར་ཡིད་མི་ཆེས། བུད་མེད་ཞིག་གླུས་པ་དེས་ཀུང་ཟི་དེ་སྟོབས་ལྡན་དུ་བསྒྱུར་ཐུབ། ཁྱེད་ཀྱིས་བུད་མེད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་རང་གི་ཐོན་རྫས་དེ་དག་བུད་མེད་འཛད་སྤྱོད་མཁན་རྣམས་ལ་བཙོང་ཐུབ་པ་མ་ཟད། བུད་མེད་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེས་པ་དང་འདྲ་བར་བྱ་བ་སྒྲུབ་ན་བརྩོན་འགྲུས་ལྡན་ཞིང་གནས་ཚུལ་གང་མང་ཞིག་གི་འོག་ནས་བུད་མེད་ཚོ་ལྷག་ཏུ་བཟང་།

སྐྱེས་པ་ཀ་བ། རེད། རེད། ང་ཚོས་ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་པའི་གནས་ཚུལ་དེའི་སྐོར་སྔ་མོ་ནས་གོ་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཚོད་བེད་སྤྱོད་དེ་ང་ཚོ་དང་གླེང་མོལ་བྱས་པར་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ཚོར་ཁ་པར་གཏོང་མི་དགོས། ངེད་ཅག་གིས་ཁྱེད་ལ་ཁ་པར་གཏོང་ངེས་ཡིན།

འཛམ་གླིང་གི་བུད་མེད་ཀྱི་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་།

ཕོ་མོ་གཉིས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ནམ། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་སྲིད་གཞུང་སོ་སོས་ཕོ་མོའི་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ཞེས་འདུན་སྒྲོག་བཞིན་ཡོད། གནས་ཚུལ་གང་མང་ཞིག་གི་འོག་ནས་དེ་ནི་རྩ་བ་ནས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱིར་ཕོ་མོ་ཐོབ་ཐང་ངོ་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་དགོས་ན་བྱ་བ་དང་སྒོར་མོ། དབང་ཆ་བཅས་ཀྱི་ཐད་ནས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་གང་མང་ཞིག་ཏུ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ད་དུང

མངོན་འགྱུར་བྱུང་མེད། ཨ་མེ་རི་ཁ་ནི་དེའི་དཔེ་མཚོན་ཡིན།

ཨ་རྡུ་ན་བྱ་བ་སླུབ་པའི་བུད་མེད་རྣམས་ད་དུང་སྐྱེས་པའི་དབང་འོག་ཏུ་ཚུད་ཡོད་ལ། ༡༩༨༩ལོར་ཨ་རྡུའི་བུད་མེད་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་འབངས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་བཀྱུད་དེ་ལས་ཀར་ཞུགས་པའི་གོ་སྐབས་འདྲ་མཉམ་སྒྲོས་ཐོབ་པར་རྒྱལ་ཁ་བླངས། འོན་ཀྱང་ད་སྐབས་ཨ་རྡུའི་ཀུང་ཟི་དག་གི་ཆེས་མཐོའི་གོ་གནས་སུ་བུད་མེད་ཞུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་མེད། སྤྱིར་བཏང་དུ་གོ་གནས་འདྲ་རྡུང་སྐྱེས་པ་རྣམས་ལ་བྱིན་པའི་གླ་ཕོག་དེ་བུད་མེད་རྣམས་ལས་མཐོ་བ་ཡིན། ༡༩༩༧ལོར། ཨ་རྡུའི་སྐྱེས་པ་ཚོས་ཨ་སྒོར་གཅིག་གི་ཡོངས་སྒྲོ་ལེན་དུས་བུད་མེད་ཚོས་སྒོར་༧༩མ་གཏོགས་ལེན་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད།

འདྲ་མཉམ་གྱི་འདེམས་བསྐོའི་དབང་ཆ་འཐོབ་རྒྱུ་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀའི་བུད་མེད་ཚོས་ནམ་ཡང་བརྩོན་ལེན་བྱེད་བཞིན་པའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད། ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྐྱེས་པ་ཚོའི་འདེམས་བསྐོའི་དབང་ཆ་ལ་ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་རུང་། བུད་མེད་ཚོའི་འདེམས་བསྐོའི་དབང་ཆ་ལ་ལོ་ངོ་བརྒྱད་བཅུ་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལས་མེད་པ་མ་ཟད། དབྱིན་ཇི་དང་། རྒྱ་གར། ཡུས་སི་ལད་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཤས་ཀྱིས་བུད་མེད་རྣམས་ཀུང་སྐྱེས་པ་ཚོ་དང་འདྲ་བར་རྒྱལ་ཁབ་བདག་སྐྱོང་གི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མངོན་ན་ཡང་ཨ་མེ་རི་ཀས་བུད་མེད་ཙུང་ཐུང་ཞིག་འདེམས་མ་མྱོང་།

ད་ལྟའི་ཨ་མེ་རི་ཀར། ཕོ་མོ་གཉིས་ལ་ཐེབས་པའི་སློབ་གསོ་ཕལ་ཆེར་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ཡང་འདས་པའི་ལོ་ལྔའི་ཁྲོད་དུ་དེ་འདྲ་ཞིག་གདན་ནས་མིན་སྟེ། བུད་མེད་ཚོ་ཁྱིམ་ནས་བཙན་གྱིས་སྡོད་དུ་བཅུག་སྟེ་ཁེ་འཐབ་གི་ལས་ཀ་གཉེར་དུ་འཛུག་པའམ་ཟས་གཡོ་བསྐོལ་བྱེད་དུ་འཛུག་པ་ལས་ཁོ་ཚོར་སློབ་གྲྭར་འགྲིམས་པའི་གོ་སྐབས་མེད། འདིར་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་ན་ཡང་རྩེས་རིག་དང་ཚན་རིག་གི་ཁྲོད་དུ་བུད་མེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུགས་འབྲས་ནི་སྐྱེས་པ་རྣམས་ལས་དམའ་བ་ཡིན།

སྐྱེས་མ་ཚོར་སྐྱེས་བ་དང་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་ངོ་མ་ཞིག་འཐོབ་རྒྱུ་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀ་དང་འཛམ་གླིང་གི་བུད་མེད་རྣམས་ཀྱིས་བརྩོན་ལེན་བྱེད་བཞིན་པའི་རྨི་ལམ་ཡིན་ལ། ཕལ་ཆེར་ང་ཚོའི་ཚེ་མཇུག་ལ་རྨི་ལམ་འདི་མངོན་འགྱུར་བྱེད་ཐུབ།

སློབ་ཚན་སོ་བརྒྱད་པ། བསམ་ཚུལ།

དང་པོ། ཁ་བརྡ།

(རྣན་གྱིས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་མལ་ཁང་གི་སྒོ་བརྡུངས།)

རྣད་ཡན།	ཞ་ཡེ། བཀྲ་ཤིས་དང་ལྷ་མོ། ཁྱེད་ཚོ་དང་འཕྲད་པར་དགའ་པོ་བྱུང་། ངས་བསམ་ན་ད་ལྟ་ང་ཚོ་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་རུ་གྱུར་ཡོད་པས། བདག་གིས་ཁྱོད་ཚོར་བོད་མིའི་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་འགའ་འདྲི་ཆོག་གམ།

བཀྲ་ཤིས།	ལོས་ཆོག ནང་ལ་ཕེབས་རོགས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་འདྲི་རྩིས་ཡོད།

རྣད་ཡན།	འོ། ངས་ བསམ་ ན་ ནུབ་ ཕྱོགས་ རྒྱལ་ ཁབ་ ཀྱི་ མིར་ བོད་ མིའི་འཚོ་ བའི་ ཐད་ ལ་ བཅིངས་ པའི་ བསམ་ ཚུལ་ འགྲིག་ མིན་ སྣ་ཚོགས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་ལ་ལས་བསམ་ན་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ་ཐམས་ཅད་དམར་ཟས་གཙོད་མཁན་ ཡིན་ པར་ འདོད། འོན་ཀྱང་ སངས་ རྒྱས་ ཆོས་ ལུགས་ ལ་ དད་མོས་ བྱེད་ མཁན་ གྱི་ བོད་ མི་ མང་པོས་ ཤ་ ཟ་ བས་ བསམ་ཚུལ་དེ་འགྲིག་མི་སྲིད་པས། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་དད་ལྡན་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་ཤ་ཟ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་ན་ཆོག་གམ།

ལྷ་མོ།	འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་ཕྱོགས་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པའི་གྲས་ན་ཤ་མི་ཟ་མཁན་ཡོད་སྲིད་མོད། ང་ཚོ་གནས

པའི་ས་འདིའི་གནམ་གཤིས་ཀྱི་དབང་གིས་བོད་མི་རྣམས་ལ་མཚོན་ན་དེ་ནི་ལས་སླ་བོ་ཞིག་མ་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་མི་འགའ་ཤས་ཀྱིས་སྲོག་ཆགས་ཆུང་བ་མང་བོ་ཞིག་གི་དོད་དུ་སྲོག་ཆགས་ཆེ་བའི་རིགས་བསད་དེ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་བྱས་ཆེ་ཆེ་སྲོག་ཉུང་དུ་ཞིག་གིས་མི་མང་པོ་ཞིག་གི་ཟས་ཀྱི་འདོད་པ་སྐོང་ཐུབ།

སྟོད་ཡན། དེ་ནི་ཏ་ཅང་དགའ་སྣང་འཕེལ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད་ཨང་། ངས་ད་ནས་བཟུང་ཉ་ཤ་ཉུང་ཙམ་སྤྱད་དེ་ལུག་ཤ་མང་པོ་ཟ་རྒྱུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ང་ལ་དྲི་བ་གཞན་ཞིག་ཡོད། ངས་གོ་ཐོས་ལྟར་ན་བོད་མི་ཚང་མ་རྩུབ་པོ་མིན་ཟེར། དེ་བདེན་པ་ཡིན་ནམ།

བཀྲ་ཤིས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ང་ཚོ་ཞི་བདེའི་ངང་འཚོ་དགོས་པའི་བསླབ་བྱ་གནང་ཡོད་ལ། སྤྱིར་བཏང་དུ་བོད་མི་ཐམས་ཅད་གཤིས་རྒྱུད་འཇམ་མོད། འོན་ཀྱང་བོད་མི་རྣམས་ཀྱང་མིའི་རིགས་སྤྱི་དང་འདྲ་བར་མཚམས་རེར་ཁོང་ཁྲོ་ལངས་ནས་སྤྱོད་པ་རྩུབ་མོར་འགྱུར་སྲིད། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་ངས་བོད་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཤིས་རྒྱུད་རྩུབ་པོ་མིན་ཟེར་མི་ཐུབ།

སྟོད་ཡན། དེ་བདེན། ད་དུང་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་དེ། ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་མང་པོས་བསམ་པར་བོད་ཐམས་ཅད་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་དང་འདྲ་བའི་ཁ་བའི་ལྗོངས་སུ་བདེ་སྐྱིད་ངང་འཚོ་ཡོད་པར་འདོད། ཁྱེད་རང་བསམ་ཚུལ་འདི་ལ་འཐད་པ་ཡིན་ནམ།

ལྷ་མོ། མིན། ང་དེ་ལ་མི་འཐད། བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཆ་རྐྱེན་དེ་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་མི་རིགས་གཞན་ཀུན་ལས་ཀྱང་ཐབས་ཆག་ཡིན། ཁོ་ཚོས་གནམ་གྲ་རྩུབ་མོའི་ཁྲོད་ནས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ལས་ལ་ཞུགས་ཏེ་འཚོ་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་མོད། ད་དུང་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་སློབ་གྲྭ་དང་སྨན་ཁང་སོགས་ལ་འགྲོ་དཀའ་བ་དང་། སྤུས་ལེགས་ཅན་གྱི་དངོས་རྫས་སོགས་ཐོབ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད། དེ་བས་ང་ཚོ་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་དུས་ཡུན་རིང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་གཞི་བརྟེན་ཅིག་ལ་བཟུང་བཞིན་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་གནས་དར་སྤེལ་དང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་གཏོང་བར་ཧུར་བརྩོན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

སྟོད་ཡན། ཁྱེད་གཉིས་ཀྱིས་འདིའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱེད་པར་བཀའ་དྲིན་ཞུ། ད་ལྟ་ངའི་ཕ་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་གྲོགས་པོ་ཚོས་ཀྱང་ང་རང་བརྒྱུད་དེ་བོད་ཀྱི་འཚོ་བ་དངོས་ལ་གོ་བ་ཟབ་མོ་ཞིག་ལེན་ཐུབ།

སློབ་ཚན། རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ།

རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ནི་གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེས་ཆེ་བའི་བཙན་པོ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་ནི་བློ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཐུགས་དགོངས་ཟབ་པའི་བཙན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་རླབས་ཆེ་བའི་བྱས་རྗེས་མང་པོ་བཞག། རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ནི་སྤྱི་ལོ617ལོར་དབུས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཁོང་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྟེང་བོད་ཀྱི་བཙན་པོར་མངའ་གསོལ། རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་བོད་ཁམས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་སྐབས་དེར་ཕྱོགས་མང་པོ་ནས་རྒྱལ་ཁ་བླངས།

རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་རྒྱལ་སྲིད་ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར་བོད་ལ་ཡི་གེ་མེད་པས། ཁོང་གིས་བློན་ཆེན་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊ་བོད་ལ་ཡི་གེ་བཟོ་བར་མངགས། ཐོན་མི་རྒྱ་གར་དུ་སོང་ནས་སྐད་རིགས་མང་པོར་སྦྱངས་ཤིང་མཐར་ཁོས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དབྱངས་གསལ་རྨང་གཞི་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་དབྱངས་གསལ་གཏན་ལ་ཕབ་ཏེ་ཕྱིར་བོད་དུ་ལོག གལ་ཏེ་ཐོན་མིའི་བཀའ་དྲིན་མེད་ན། བོད་ལ་ཡུལ་སྐད་སྣ་ཚོགས་ཤོད་མཁན་ཚོའི་བར་ཕན་ཚུན་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ཡི་གེ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་མི་སྲིད།

དེའི་རྗེས་རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དབེན་གནས་སུ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་གསུམ་ལྷག་ལ་བཞུགས། དུས་དེར། ཁོང་གིས་བོད་མིའི་ཁེ་ཕན་གྱི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་ཞིང་ཆོས་དང་སྲིད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་བརྩམས། དེ་ནས་རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་ཁྲིམས་མང་པོ་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་སོ་སོ་རུ་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལས་ཁུངས་མང་པོ་བཙུགས། ད་དུང་ཁོང་གི་ཐུགས་བཀོད་ལྟར་རྒྱ་གར་ནས་ནང་བའི་ཆོས་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར། གལ་ཏེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ཐུགས་བཀོད་མེད་ན། བོད་ལ་ནང་བའི་ཆོས་གཞུང་འདི་འདྲའི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་མི་སྲིད།

སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་མིང་དུ་གྲགས་པའི་མཛད་རྗེས་གཅིག་ནི་ཇོ་ཁང་པོ་ཏ་ལའི་འཛུགས་བསྐྲུན་ཡིན། ཇོ་ཁང་པོ་ཏ་ལ་ནི་ཀུན་གྱི་ཡིད་སེམས་འགུག་པའི་བོད་ཀྱི་བཟོ་བསྐྲུན་ལག་རྩལ་གྱི་དཔེ་མཚོན་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་མཛེས་ཤིང་ལྟ་ན་སྡུག་ལ། བརྗིད་ཆགས་དཔལ་གྱིས་ཕྱུག་པས་སྣང་བའི་གྲགས་པ་འཛམ་གླིང་དུ་ཁྱབ་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་བརྗིད་ཆགས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཇོ་ཁང་ནི་རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ཐུགས་རྗེ་མེད་ན་བཟོ་བསྐྲུན་བྱེད་ག་ལ་ཐུབ།

རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་མཛད་རྗེས་མང་པོས་ཁོང་ཉིད་ད་ལྟའི་བར་དུ་མི་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་ཁོང་དུ་གསོན་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་མང་པོས་ཁོང་གི་མི་ཚེའི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་བྲིས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁོང་ནི་བོད་ཀྱི་དམངས་སྒྲུང་དང་དམངས་གླུ་མང་པོ་ཞིག་གི་མི་སྣ་གཙོ་བོ་ཡང་ཡིན། རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བླ་མེད་ཀྱི་མཛད་རྗེས་དེ་དག་མེད་ན་བོད་མི་རྣམས་ལ་ད་ལྟའི་འཚོ་བ་འདི་ཡོད་མི་སྲིད་དོ།

སློ་ཚན་སོ་དགུ་བ། རྩེས་འཁོར་ཁང་དུ།

ཟླ་བ།　ཀཱ་ཡེ། ཏེ་ལེན་དང་ཨཱན་འདྲི་རོ་ལུ། ཁྱེད་ཚོས་ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ཏད་ལེན།　ཟླ་བ། ཁྱེད་དང་ཡུན་རིང་མ་མཇལ། ངེད་གཉིས་ཀྱིས་གློག་འཕྲིན་ལ་ལྟ་བཞིན་ཡོད།

ཟླ་བ།　"གློག་འཕྲིན"ཞེས་པ་དེ་ཅི་རེད། དེ་ནི"མཁའ་འཕྲིན"དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ནམ།

ཨཱན་འདྲི་རོ་ལུ།　མ་རེད། གློག་འཕྲིན་ཞེས་པ་ནི་གློག་རྡུལ་འཕྲིན་ཡིག་གི་བསྡུས་མིང་རེད། དེ་ནི་རྩེས་འཁོར་བརྒྱུད་དེ་གཏོང་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པའི་འཕྲིན་ཡིག་གི་རིགས་ཤིག་རེད།

ཟླ་བ།　གློག་འཕྲིན་གཏོང་ལེན་བྱེད་པར་ཅི་ཞིག་མཁོ།

ཏད་ལེན།　ཁྱེད་ལ་རྩེས་འཁོར་ཞིག་དང་ཁ་པར་གྱི་སྐུད་པ། གློག་འཕྲིན་རྩིས་ཐོ་བཅས་དགོས། མི་སུ་ཡིན་ཡང་འདི་དག་ཡོད་ན་གློག་འཕྲིན་གཏོང་ལེན་བྱེད་ཐུབ། ང་ལ་སློབ་གྲྭའི་གློག་འཕྲིན་རྩིས་ཐོ་ཞིག་ཡོད་པས་སློབ་གྲྭའི་རྩེས་འཁོར་ཁང་ལས་རང་གི་གློག་འཕྲིན་ལ་བལྟས་ཆོག

ཟླ་བ།　ཁྱེད་ཀྱིས་ཡི་གེ་ཤོག་བུའི་ངོས་སུ་མི་འབྲི་བར་རྩེས་འཁོར་བརྒྱུད་ནས་བསྐུར་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ།

ཨཱན་འདྲི་རོ་ལུ།　འོ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གློག་འཕྲིན་བསྐུར་བ་དེ་སྦྲགས་ཁང་ནས་ཡི་གེ་བསྐུར་བ་ལས་མགྱོགས་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁ་པར་ལས་རིན་གོང་ཀ་ཅང་དམའ་བར་མ་ཟད། འཕྲིན་ཡིག་གཅིག་དུས་མཉམ་དུ་མི་མང་པོར་བསྐུར་ཐུབ་པ་དེ་ཡིན། བདག་ལ་གློག་འཕྲིན་སྡོད་གནས་བྱིན་ཡོད་པའི་ཞེན་ཞིས་ལན་གྱི་གྲོགས་པོ་ཚོར་ཟླ་རེའི་མཇུག་ཏུ་ངས་བསྐུར་བའི་མཉམ་གཏོང་འཕྲིན་ཡིག་འགྱོར་བཞིན་ཡོད།

ཟླ་བ། གློག་འཕྲིན་གྱིས་ཁྱེད་གཉིས་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་འདུག་པར་སྐབས་བདེ་ཆེན་པོ་བཟོས་ཡོད།

ཏད་ཡིན། ལོས་ཡིན། དུས་རྒྱུན་ང་ལ་སེམས་ཁུར་བྱེད་བཞིན་པའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྲུང་ཨའོ་ཏ་ལི་ཡ་ནས་གློག་འཕྲིན་སྟོང་གནས་བླངས་ཡོད་པས། ད་སྐབས་ཁོ་ཚོའི་བསམ་པར་དེ་ནི་སྟོན་ཆད་ང་རང་སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་ཟིན་པའི་ཕ་རོལ་ན་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་འགྲིམས་པ་ལས་ཀྱང་ཉེ་སར་ཡོད་པའི་སྣང་བ་སྐྱེས་བཞིན་ཡོད།

ཟླ་བ། ཝོ། གློག་འཕྲིན་ཏ་ཙང་མགོ་ཆེ། གལ་ཏེ་ང་རང་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་ཐུབ་ན་ངས་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་གློག་འཕྲིན་སྟོང་ནས་ཤིག་འཛུགས་འདོད་ཡོད།

དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ།

ང་ཚོས་རྒྱུན་དུ་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་གལ་ཆེན་རང་བཞིན་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས་བཞིན་ཡོད། ཚན་རིག་ལག་རྩལ་དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་སོང་ཚེ་གྲུབ་འབྲས་གང་དག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གྲུབ་འབྲས་མངོན་གསལ་དུ་ཐོན་པའི་གསར་གཏོད་ཤིག་ནི་ད་ལྟའི་དུས་འདིར་མི་ཀུན་གྱི་གླེང་གཞིར་གྱུར་པའི་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མའི་གསར་གཏོད་ཡིན། དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་ཞེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་དེ་ལ་ཕན་ནུས་ཅི་ལྡན།

སྤྱི་ལོ1960ལོར་ཨ་རུའི་སྲིད་གཞུང་གིས་དམག་དོན་འཕྲིན་སྐྱེལ་ལ་སྟབས་བདེ་བཟོ་ཆེད་གསར་གཏོད་བྱེད་པའི་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་དེ་ད་སྐབས་སྲིད་གཞུང་གི་ལས་དོན་དང་གཞན་པའི་ཚན་ཁག་མང་པོར་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་གློག་འཕྲིན་གཏོང་ལེན་ཁོ་ནའི་ཐད་ལ་བཀོལ་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རིག་གནས་ཚན་ཁག་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་རོལ་མོར་ཉན་པ། ཡུལ་བསྐོར་ཐད་ཀྱི་བརྡ་འཕྲིན་འཚོལ་བ། གསར་འགྱུར་ལ་བལྟ་བ། དངོས་པོ་ཉོ་བ་བཅས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བཀོལ་བཞིན་ཡོད། དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་ནི་ད་དུང་རྒྱལ་ཁབ་མི་གཅིག་པའི་མི་ཚོའི་བར་འབྲེལ་འདྲིས་ཀྱི་ཐད་ལ་བཀོལ་ཏེ་རིག་གནས་མི་འདྲ་བ་དག་ཕན་ཚུན་བར་རྒྱུས་ལོན་གཏིང་ཟབ་ཏུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད། དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་ནི་འཛམ་གླིང་སྟེང་འཕེལ་རྒྱས་སུ་སོང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་དེ་འདྲའི་འཕེལ་རྒྱས་སུ་སོང་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་བར་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་ཐད་ལའང་བཀོལ་ཆོག

སྤྱི་ལོ1998ལོར་འཛམ་གླིང་སྟེང་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་བཀོལ་མཁན་གྱི་མི་གྲངས་ས་ཡ་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ2002ལོར་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་བཀོལ་མཁན་གྱི་མི་གྲངས་ས་ཡ་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་སྲིད་ལ་དེའི་ནང་གི་བཀོལ་མཁན་ས་ཡ་ཉེར་གཅིག་བྱིས་པ་ཡིན་ཤས་ཆེ། དེ་བས་བྱིས་པ་ཚོ་ནི་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་བཀོལ་མཁན་གྱི་མི་གྲངས་འཕར་སྣོན་བྱུང་བ་ཆེས་མགྱོགས་པའི་ཚོགས་པར་གྱུར་ཡོད། སྤྱི་ལོ1998ལོའི་ཟླ6པའི་ཟླ་མཇུག་ཏུ་ཀྲུང་གོ་རུ་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་བཀོལ་མཁན་ས་ཡ་གཅིག་དང་འབུམ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། 2000ལོར་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་བཀོལ་མཁན་གྱི་མི་གྲངས་དེ་ས་ཡ་ལྔ་ལ་སླེབས་ཡོད་ཀྱང་སྲིད། བཀོལ་མཁན་ཇེ་མང་དུ་སོང་བ་དང་བསྟུན་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མར་མྱུ་མཐུད་དུ་འགྱུར་ལྡོག་དང་འཕེལ་རྒྱས་འབྱུང་ངེས་ཡིན།

དྲ་བ་བསྒྲོལ་མས་ཕྱོགས་མང་པོའི་སྒོ་ནས་འཛམ་གླིང་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་དུ་འཇུག་ཐུབ་མོད། ང་ཚོས་དེ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་ག་འདྲ་ཞིག་འབྱུང་རྒྱུ་ད་དུང་མི་ཤེས། དཔེར་ན། མ་འོངས་པའི་མི་ཚོ་ཚོང་ཁང་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་རྩིས་འཁོར་བརྒྱུད་ནས་དངོས་པོ་ཉོ་སྲིད་ལ། ཅུང་མི་འགོར་བར་སློབ་གསོའི་ཕྱོགས་སུ་བཀོལ་རྗེས་ས་གནས་སོ་སོའི་སློབ་མར་རྩིས་འཁོར་བརྒྱུད་ནས་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་ཆོག གང་ལྟར་དྲ་བ་བསྒྲོལ་མ་ལས་མི་རྣམས་ལ་སའི་གོ་ལ་འདི་རྒྱུ་སྐར་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚོར་སྣང་སྐྱེར་ལ། དེས་ང་ཚོས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཡུལ་གྲུ་འདི་ལ་ངོས་ཟིན་ཟབ་མོ་ཞིག་བྱེད་པར་མཐུན་རྐྱེན་གང་མང་བསྐྲུན་ནོ།

སྣེ་ཚན་བཞི་བཅུ་བ། ངས་ཁྱེད་རང་འདི་ན་ཡོད་པར་མ་འདོད།

(ལོ་རིམ་གཉིས་པར་མཇུག་རྒྱུགས་ལེན་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ལྷམ་མོ་ལྷིའོང་སློབ་ཁང་གི་སྒོ་འགྲམ་དུ་ཡངས་ཡོད)

ལྷམ་མོ་ལྷིའོང་། བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་རང་རེ་ཞིག་འདིར་ཡོང་ན་ཨེ་ཆོག

བཀྲ་ཤིས། རྒྱུགས་བླངས་ཚར་རྗེས་ཡོང་ན་ཆོག་གམ།

ལྷམ་མོ་ལྷིའོང་། མི་ཆོག འདི་ན་མི་ཞིག་ཁྱོད་ལ་བལྟ་རུ་ཡོང་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱི་མགྲོན་པོ་སློབ་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྒུག་ནས་བསྡད་ཡོད།

(བཀྲ་ཤིས་སློབ་ཁང་གི་སྒོར་བུད་པ་དང་གྲོགས་པོ་གཡང་འཛོམས་སྒོ་ཁ་རུ་སྒུག་ཡོད་པ་མཐོང་།)

བཀྲ་ཤིས། ཨ་ཙི། གཡང་འཛོམས། ཁྱེད་རང་འདི་ན་ཡོད་པར་མ་འདོད།

གཡང་འཛོམས། བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་ལ་བར་ཆད་བཏང་པས་དགོངས་པ་མ་ཚོམ། ངས་ཁྱེད་ཚོར་ད་དུང་རྒྱུགས་ལེན་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཤེས། ང་རང་གྲོང་ཁྱེར་ལ་ཐོན་མ་ཐག་ཁྱེད་དང་འཕྲད་ན་ཧ་ཅང་འདོད། ད་ལྟ་ང་ཁྱེད་དང་འཕྲད་པས་ངོ་མ་དགའ་པོ་བྱུང་།

བཀྲ་ཤིས། ང་ཡང་ཁྱེད་དང་འཕྲད་པས་ངོ་མ་དགའ་པོ་བྱུང་། འདི་ངོ་མ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྣང་བ་འཆར་དཀའ། ངས་ཁྱོད་རང་དབྱར་གནང་སྐབས་སུ་ལྷ་སར་བུད་འགྲོ་བསམས། ཁྱོད་རང་ཟི་ལིང་ལ་ཅི་བྱེད་དུ་འོང་བ་ཡིན།

གཡང་འཛོམས། ང་རང་དབྱར་གནང་གི་སྐབས་སུ་ལྷ་སར་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་མོད། ལྷ་སར་མ་སོང་བའི་སྔོན་ལ་ཉིན་འགར་ངལ་གསོས་ན་འདོད་པས། གཟའ་ འཁོར་ སྔོན་ མའི་ ནང་ མཇུག་ རྒྱུགས ' བླངས་ ཚར་ རྗེས་ ང་ རང་རླངས་ འཁོར་ ལ་ བསྡད་ དེ་ ཟི་ ལིང་ ལ་ ཡོང་ རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད། ང་རང་ཁྱེད་ལ་ཐུག་འདོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ལོ་རྗེས་མར་སྒུག་མི་ཐུབ།

བཀྲ་ཤིས། འཇིག་རྟེན་ན་ང་ལས་སྐྱིད་པའི་མི་ཞིག་ཡོད་མི་སྲིད། རྒྱུགས་བླངས་ཚར་རྗེས་ང་དེད་གཉིས་མཉམ་དུ་ཕྱི་རོལ་ལ་ཟ་མ་བཟའ་བར་འགྲོ། ངས་ཁྱེད་ཀྱི་ཟང་ཟིང་གི་ལྷ་སའི་འཚོ་བ་མྱུར་མོ་ཐོས་ན་འདོད།

ཞི་བདེ་དང་འཐབ་འཁྲུག

དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་སྟོན་ལས་ལྷབ་འགྱུར་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་སུ་ཕྱིན་ཡོད་ལ། ང་ཚོས་ཀྱང་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་རིམ་བཞིན་དུ་ཐག་གིས་བཅད་མོད། འོན་ཀྱང་འཐབ་འཁྲུག་ཞི་འཇགས་སུ་བཏང་སྟེ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཞི་བདེའི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཅིག་ང་ཚོས་ད་དུང་རྙེད་མེད།

ལོ་ངོ་དུ་མའི་རིང་ལ། ཨ་རུ་དང་ཨུ་རུ་སུ་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་འཁྲིག་མཐུན་མ་བྱུང་བས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་དངུལ་ལོ་མང་པོ་བཀོལ་ནས་དྲག་ཤུགས་མཚོན་ཆ་བཟོས། ཡི་སྲ་ལན་དང་པ་ལི་སི་ཐན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱང་ཞི་བདེའི་དཔལ་ལ་རོལ་བའི་གྲོས་མཐུན་བྱུང་མ་ཐུབ་ལ་རྒྱ་གར་དང་པ་ལི་སི་ཐན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱལ་མཚམས་ཀྱི་སྐོར་ནས་གྲོས་མཐུན་མ་བྱུང་བས། ཕན་ཚུན་བར་འཇིགས་སྣང་དྲག་པོ་སྐྱུལ་བཞིན་ཡོད། གོ་ལ་ཆླུམ་པོའི་སྟེང་གི་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་གྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་ཞི་བདེའི་འཚོ་བ་རོལ་མི་ཐུབ་པ་རེད།

དེང་རབས་འཛམ་གླིང་དུ། ང་ཚོས་དྲག་ཆས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་མི་ཐུབ་ལ། ང་ཚོའི་མཚོན་ཆར་དེ་དག་ལ་ཉེན་ཁ་ཅང་ཆེ།ད་སྐབས་ང་ཚོའི་གོ་ལ་ཆླུམ་པོ་འདིའི་སྟེང་གི་སེམས་ཅན་ཐ་དག་སྐད་ཅིག་ཉིད་དུ་མེད་པར་བཟོ་ནུས་པའི་རྫུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་ཡང་ཡོད། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་དེ་དག་བཀོལ་ན་གནད་དོན་གཅིག་ཀྱང་ཐག་གཅོད་བྱེད་མི་ནུས་པས་ང་ཚོས་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་འདི་སྟར་ལས་ཞི་བདེའི་ལམ

ལ་འགོད་ཐུབ་བམ།

ཞི་བདེའི་འཚོ་བ་བསྐྱུན་པར་ཐབས་ལམ་མང་པོ་ཡོད་དེ། དང་པོ། རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་སྲོལ་གོམས་འདྲིས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་རྒྱུས་ལོན་བྱེད་པར་བརྩོན་པ། གཉིས་པ། གཞན་དོན་ཆེ་ཆུང་ཀུན་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་ཐག་གིས་གཅོད་ཐབས་བྱེད་པ། གསུམ་པ། ང་ཚོས་རང་གི་གྲོགས་པོ་དང་ཁྱིམ་མི་ཚོར་ཞི་བདེའི་འཚོ་བ་བསྐྱུན་པའི་སྐོར་ཀྱི་སློབ་གསོ་བཏང་སྟེ་ཁོ་ཚོའི་ཁོང་ཁྲོ་དང་འཛིགས་སྣང་ཞི་བར་བྱེད་པ། ང་ཚོས་གཞན་དོན་འདི་དག་བྱུང་དུ་འཇུག་མི་རུང་བས། ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་འཐབ་འཁྲུག་ཞི་འཇགས་སུ་གཏོང་བ་དང་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ལམ་དུ་འགོད་པར་འབད་བརྩོན་བྱ་དགོས།

དབྱིན་ཇི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རོལ་མོ་བ་གྲགས་ཅན་ཇོན་ལེན་ནོན་ལགས་ཀྱིས་རྒྱུགས་ཆེ་བའི་གླུ་དབྱངས་ཞིག་གི་ནང་དུ“ཞི་བདེའི་ལ་གོ་སྐབས་ཞིག་བྱིན།”ཞེས་སྐུལ་བས། 1980ལོར་ཁོ་རང་ཉུག་ཡོ་ན་ཡོད་པའི་རང་གི་སྡོད་ཁང་གི་ཉེ་འགྲམ་ནས་མེ་མདས་སྐྱ་བརྒྱངས། འདི་ནི་ཞི་བདེ་ལ་གོ་སྐབས་བྱིན་པ་ཨེ་རེད། ང་ཚོས་ཕན་ཚུན་བར་གྱི་ཁྱད་པར་ལས་ཐུན་མོང་གི་བསམ་བློ་ལ་དགག་རྐྱེན་བཟོ་མི་རུང་།

གལ་ཏེ་འཛམ་གླིང་སྟེང་གི་མི་ཚང་མས་ད་ནས་བཟུང་སྟེ་ཞི་བདེ་ལ་རེ་བསྒུག་བྱས་ཚེ་གོ་ལ་འདིའི་སྟེང་འཐབ་འཁྲུག་འབྱུང་མི་སྲིད་དོ།།

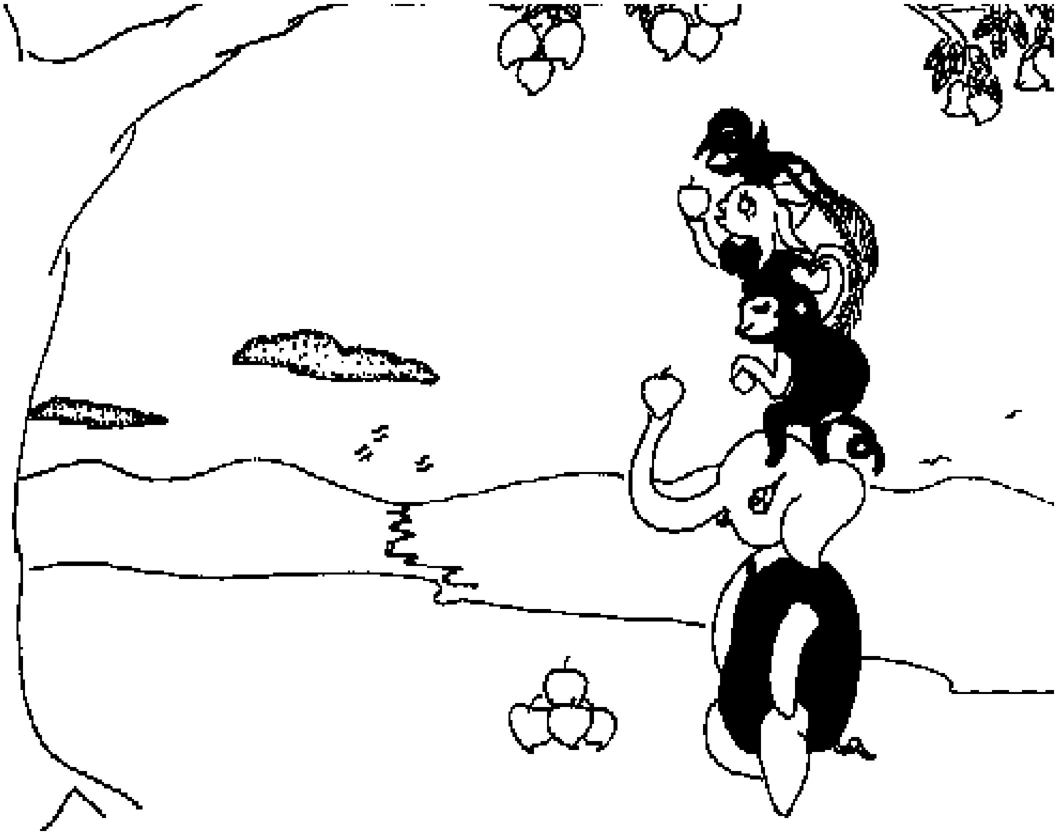

Appendix I: IPA English Vowels

ཟུར་བཀོད། ༡ རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲ་རྟགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དབྱིན་ཡིག་གི་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲ།

PHONETIC SYMBOL	ENGLISH	PHONETIC SYMBOL	ENGLISH
[ɛɪ]	A ‖ དབྱིན་ཡིག་གསལ་བྱེད A NAME ‖ མིང་། TODAY ‖ དེ་རིང་། THEY ‖ ཁོ་ཚོ། EIGHT ‖ བརྒྱད།	[ɑçɹ]	R ‖ དབྱིན་ཡིག་གསལ་བྱེད། R ARE ‖ ཡིན། རེད། CAR ‖ རླངས་འཁོར་ཆུང་བ།
[ɪç]	E ‖ དབྱིན་ཡིག་གསལ་བྱེད། E SHE ‖ ཁོ་མོ། PLEASE ‖ གུས་ཚིག་ཅིག THREE ‖ གསུམ། POLICE ‖ སྤྱི་བདེ་མི་སྣ། ཉེན་རྟོག་པ།	[ɔçɹ]	YOUR ‖ ཁྱོད་ཀྱི། ཁྱོད་ཚོའི། DOOR ‖ སྒོ། MORNING ‖ ནངས་མོ། སྔ་དྲོ། BEFORE ‖ སྔོན་ཆད།
[ɑɪ]	I ‖ ང། དབྱིན་ཡིག་གསལ་བྱེད། I MY ‖ ངའི། FIVE ‖ ལྔ། GOODBYE ‖ བདེ་མོ། སྐར་མཇལ། LIGHT ‖ གློག ཡང་མོ།	[ɹ]	HER ‖ ཁོ་མོའི། GIRL ‖ བུ་མོ། WORK ‖ བྱ་བ། ལས་ཀ་ལས་བ། TURN ‖ བྱེད་པ། EARLY ‖ སྔ་མོ་ནས།
[ʊ]	O ‖ དབྱིན་ཡིག་གསལ་བྱེད། O NO ‖ མིན། མ་རེད། མེད། BOAT ‖ གྲུ་ཆུང་། KNOW ‖ ཤེས། རྟོགས། THOUGH ‖ ཡིན་ནའང་། འོན་ཀྱང་།	[ʊç]	TO ‖ ལ་དོན་གྱི་ཕྲད། SCHOOL ‖ སློབ་གྲྭ། STUDENT ‖ སློབ་མ། NEW ‖ གསར་བ། BLUE ‖ སྔོན་པོ། SHOE ‖ ལྷམ།
[ɲʊç]	U ‖ དབྱིན་ཡིག་གསལ་བྱེད U USE ‖ སྤྱོད་པ། བཀོལ་བ། YOU ‖ ཁྱོད། ཁྱོད་ཚོ།	[ɑʊ]	BOOK ‖ དཔེ་ཆ། PUT ‖ འཇོག བཞག COULD ‖ ཐུབ། ཐུབ། WOMAN ‖ སྐྱེས་མ།
[ɪ]	AN ‖ ཞིག ཅིག ཤིག THAT ‖ དེ། གན། HAVE ‖ ཡོད།	[ɑʊ]	HOUSE ‖ ཁང་བ། HOW ‖ ཇི་འདྲ། ཇི་ལྟར།
[ɛ]	END ‖ མཇུག སྣེ། PEN ‖ སྨྱུ་གུ ལྕགས་སྨྱུག ANY ‖ ཅི་ཡང་། གང་རུང་། BREAD ‖ གོ་རེ།	[ɔɪ]	BOY ‖ བུ། བུ་ཕྲུག TOILET ‖ སྤྱོད་ཁང་།

[ɪ]	IT ‖ དེ། འདི། HIS ‖ ཁོང་གི ENGLISH ‖ དབྱིན་ཡིག དབྱིན་སྐད། WOMEN ‖ སྐྱེས་མ།	[ɪɹ]	EAR ‖ རྣ་བ། HERE ‖ འདི་ན། འདི་གར། NEAR ‖ ཉེ་ས། ཐག་ཉེ་ས། BEER ‖ ཕྱུ་ཆང་།
[ɔ]	ON ‖ ཐོག སྟེང་།ཐོག་ན། NOT ‖ མིན། མེད། མ་རེད། WATCH ‖ དུས་ཚོད་འཁོར་ལོ། བལྟ་བ།	[ɹ]	THERE ‖ དེ་ན། CARE ‖ ལྟ་རྟོག གཉེར་སྐྱོང་། འཛེམ། CHAIR ‖ རྒྱབ་སྟེགས། THEIR ‖ ཁོ་ཚོའི། PEAR ‖ སིལ་ཏོག་ལི།
[ʌ]	up ‖ ཡར། སྟེང་ལ། སྟེང་ལ། come ‖ ཐོན། ཡོང་། does ‖ ལས། བྱེད། what ‖ ཅི་ཞིག གང་ཞིག	[]	America ‖ ཨ་མེ་རི་ཀ a (ball) ‖ (སྤོ་ལོ)ཅིག ཞིག ཤིག

Appendix II: IPA English Consonants

ཟུར་བཀོད། ༢:རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲ་རྟགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དབྱིན་ཡིག་གི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ།

PHONETIC SYMBOL	ENGLISH	TIBETAN	PHONETIC SYMBOL	ENGLISH	TIBETAN
[b]	boy table rob	བུ། བུ་ཆུང་། ཅོག་ཙེ། འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ།	[w]	water what	ཆུ། ཅི་ཞིག
[d]	day bed	ཉིན་མ། མལ་ཁྲི།	[j]	yes	ལེགས་སོ། ཡ།
[f]	four half laugh	བཞི། ཕྱེད་ཀ ཚལ་བ། གད་མོ་དགོད་པ།	[z]	zero is buzz	ཐིག་ལེ། ཡིན། རེད། ཤུར་ ཤུར་ དུ་ ལབ་ པ། ཁ་པར་གཏོང་བ།
[g]	go dog egg	འགྲོ་ཐེབས། ཁྱི། སྒོ་ང་།	[ks]	cakes trucks six	སྒོག་ངའི་བག་ལེབ། ཁྲླ་ཁྲི། དྲུག
[h]	his who	ཁོའི། སུ།	[ts]	cats klutz	བྱི་ལ། རེངས་པོ།
[k]	cup kiss snake black	ཕོར་བ། ཅ་ནེ། འོ་བྱེད་པ། སྦྲུལ། ནག་པོ།	[dz]	birds	འདབ་ཆགས།

[l]	lake please all people	མཚེའུ གུས་ཚོག་ཅིག ཚང་མ། མི། མི་དམངས།	[dr]	dress hundred	གོན་པ། གྱོན། བརྒྱ།
[m]	map home climb	ས་ཁྲ། ཡུལ། ཁྱིམ། འགོ　འཛེགས།	[tr]	tree country	གསུམ། རྒྱལ་ཁབ།
[n]	near knife rain	ཐག་ཉེ་ས། ཉེ་ས། གྲི། ཆར་པ།	[t]	chain teacher lunch	ལྕགས་ཐག　མཐུད་པ། དགེ་རྒན། གོང་ཟ།
[p]	pin happy help	ཕིན་ཁབ། སྐྱིད་པོ། སྤྲོ། རོགས་བྱེད་པ། རོགས་ རམ།	[d]	jump orange	མཆོང་བ། ལྡིང་། ཚ་ལི་མ།
[r]	read write hear	འདོན། ཀློག འབྲི་བ། གོ་བ།	[ʃ]	ship fish	མཚོ་གྲུ། ཉ་མོ། ཉ།
[s]	sit Miss pencil	བཞུགས། བསྡད། སྲས་མོ། སྐྱེས་མ། ཞ་སྨྱུག	[θ]	thirty bath	སུམ་ཅུ། འཁྲུས།
[t]	ten button late	བཅུ། སྒྲོག་གུ། འགོར་བ།	[ð]	this mother bathe	འདི། ཨ་མ། འཁྲུས་བྱེད་པ།
[v]	very five	ཧ་ཅང་། ལྔ།	[ŋ]	sing England thank	གླུ་ལེན་པ། དབྱིན་ཇི། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
			[ʒ]	pleasure vision usually	སྐྱིད། མིག་ཤེལ། དུས་རྒྱུན་དུ།

Appendix III: Glossary
ཟུར་བཀོད། ༣:ཐ་སྙད་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།

A

abroad ཕྱི་རྒྱལ་དུ།

accent སྐད་ལུགས། སྒྲ་གདངས། སྒྲ་དབྱངས་ཡོ།

accept དང་ལེན། ཁས་ལེན།

access (n / v) ཐབས་ལམ། གོ་སྐབས།

accomplishment གྲུབ་འབྲས། བྱས་རྗེས།

account རྩིས་ཐོ། གསལ་བཤད།

ace ཕུལ་དུ་བྱུང་བ། དག་སེ།

achieve འགྲུབ་པ། རྒྱལ་ཁ་སོགས་ཐོབ་པ།

act (n) སྤྱོད་པ། བཀའ་ཁྲིམས།

action འགུལ་སྐྱོད། བྱ་སྤྱོད།

actress འཁྲབ་མཁན་མ།

ad མཚམས་སྦྱོར་བརྡ་ཁྱབ།

add སྣོན་པ། ཁ་སྣོན།

address (n / v) སྡོད་གནས། ཁ་བྱང་དང་མིང་འབྲི་བ།

admiration ཡིད་སྨོན།

admire ཡིད་མོས་པ། སྨོན་པ།

adult (n) དར་མ།

adventure ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་བྱ་འགུལ།

advertisement མཚམས་སྦྱོར་བརྡ་ཁྱབ།

afford ཉོ་ཐུབ་པ། འགན་ཐེག་པ། སྒྲུབ་ནུས་པ།

afraid སྐྲག་པའི། ཞེད་སྣང་སྐྱེས་པའི།

afterward རྗེས་སུ། དེའི་རྗེས།

against གཏད་ནས། ཇོལ་བ།

agony སྡུག་བསྔལ་ཚད་མེད།

agree འཐད་པ། འཆམས་པ།

agreement མོས་མཐུན། ཆོད་དོན།

agriculture ཞིང་ལས།

ahead སྔོན་དུ། མདུན་དུ།

airplane གནམ་གྲུ། ལྕགས་བྱ།

airport གནམ་གྲུ་འབབ་ཐང་།

allow ཆོག་པ། བཀའ་ཁྲོལ་བ།

along བརྒྱུད་ནས། དེད་ནས།

although འོན་ཀྱང་། ཡིན་ཡང་།

among ཁྲོད་དུ། ནང་ན།

amount བསྡོམས་གྲངས།

ancient གནའ་བོའི། གནའ་རབས་ཀྱི།

anger ཁོང་ཁྲོ། ཁོང་ཁྲོ་སློང་བ།

angry ཁོང་ཁྲོ་ལངས་པའི།

antelope གཙོད།

anymore དེ་ལས་ལྷག་པའི།

anytime ག་དུས་ཡིན་ཡང་། དུས་ངེས་མེད་དུ།

apart སོ་སོར(ཕྱེས་པ)བར་ཐག

apartment སྡོད་ཁང་ཆ་ཚང་། སྡོད་ཁང་།

appear མངོན་པ། འབྱོར་བ།

applaud ཐལ་མོ་རྡེབ་པ། མོས་མཐུན་བྱེད་པ།

application ཞུ་ཡིག རེ་འདུན།

apply རེ་འདུན་ཞུ་བ། ཞུ་ཡིག་འབུལ་བ།

archery འཕོངས་རྩལ།

architecture བཟོ་སྐྲུན། གདོས་བཅས་ཨར་ལས་རིག་པ།

area ས་ཁུལ།

arrest (v) འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ།

arrive སླེབས་པ། འབྱོར་བ།

art མཛེས་རྩལ་རིག་པ། སྒྱུ་རྩལ།

article (n) དཔྱད་རྩོམ། རྩོམ་ཡིག

artificial བཅོས་མ།

artist སྒྱུ་རྩལ་བ། རི་མོ་བ།

ask འདྲི་བ། ཞུ་བ་བྱེད་པ།

asleep གཉིད་ལོག་པའི། གཉིད་ལ་ཤོར་བའི།

ass (n) བོང་བུ།

assignment ལས་བགོས། གཏན་འབེབ་བྱས་པའི་ལས་ཀ

astronaut འཇིག་རྟེན་འཕུར་སྐྱོད་པ།

astronomer གནམ་དཔྱད་རིག་པ་བ།

astronomy གནམ་དཔྱད་རིག་པ།

ate || eat ཡི་འདས་པ། ཟོས་པ།

attend (ཚོགས་འདུར)ཞུགས་པ།

attention དོ་སྣང་། མཉམ་འཇོག

aubergine སྔོ་ཚལ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཆེ་ཙི་ཟེར།

audience ལྟ་མཁན། ཉན་མཁན།

available སྤྱད་ཆོག་པའི། གོ་ཆོད་པའི།

avenue ལྗོན་གྲིབ་འགྲོ་ལམ།

average (n) ཆ་སྙོམས།

awake (གཉིད་)སད་པའི།

axe སྟ་རེ།

B

baby ཕྲུ་གུ

back (n) རྒྱབ།

badly སྡུག་པོར།

balance (n) དོ་མཉམ། སྙོམ་པོ་བཟོ་བ།

balanced (adj) སྙོམས་པའི། འཕྲོད་པའི།

ban (n) བཀག་འགོག

banana ཤིང་ཏོག་ངང་ལག་མ།

bandage སྨན་རས། རྨ་རས།

band (n) རོལ་ཆའི་རུ་ཁག

bank (n) དངུལ་ཁང་།

bargain ཚོང་ཡིག་གོང་གཏམ་པ།

bark (v) (ཁྱིས)སྐད་རྒྱག་པའམ་ཟུག་པ། སྔོང་ཤུན།

beat རྡེག་པ། གདུང་བ། སྙིང་ལྡིང་བ།

beaten ཉེས་རྡུང་ཕོག་པའི། ཕམ་ཉེས་སུ་བཏང་བའི།

beautifully མཛེས་པར། ཡིད་དུ་འོང་བའི་ངང་ནས།

beauty མཛེས་སྡུག

become འགྱུར་བ།

been || be ཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

begun || begin ཡིན་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

believe ཡིད་ཆེས་པ། དད་པ་བྱེད་པ།

bell གཡེར་དྲིལ།

benefit (n) ཕན་ཐོགས། ཁེ་ཕན།

bet (v) རྒྱན་འཛུག་པ།

beyond (གང་ཞིག་ནས)ཡོལ་བའི། བརྒལ་ནས།

billion ཐེར་འབུམ།

biological སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི།

biologist སྐྱེ་དངོས་རིག་པ་བ།

biology སྐྱེ་དངོས་རིག་པ།

black (n) མི་རྒྱུད་ནག་པོ། མདོག་ནག་པོ།

block (n) ཕ་བོང་། ཤིང་དུམ། བཀག་པ། ཐོག་བརྩེགས་ཅན་གྱི་ཁང་པའི་བསྟར་པ།

blown|| blow ཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

blues (n) ཨ་རིའི་མི་རྒྱུད་ནག་པོས་བརྩམས་ པའི་ དམངས་ གླུའི་ རིགས་ཤིག

boast (v) ཕུད་ཤོད་བྱེད་པ། རང་བསྟོད།

bold དཔའ་ངར་ལྡན་པའི། སྙིང་སྟོབས་ཆེ་བའི།

bomb གཏོར་བ། འབར་འདེལ།

border ས་མཚམས། མཐའ་མཚམས།

boring སུན་སྣང་སྐྱེ་པའི། སྤྲོ་བ་མེད་པའི།

born ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི། བཙས་བ།

boycott (n) མཉམ་འབྲེལ་བཀག་འགོག

branch ཡལ་ག ཡན་ལག

brand (n) ཚོང་རྟགས།

breath དབུགས། བསིལ་རླུང་།

brick སོ་ཕག། གྱོ་མོ།

broke break ཡི་འདས་པ།

build བཞེངས་པ། འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པ།

building (n) ཁང་ཆེན། བ་གམ། ཁང་ཆེན་ཐོག་བརྩེགས་ཅན།

built|| build ཡི་འདས་པ།

bundle ཕྲུང་བོ།

burn (v) སྲེག་པ། འབར་བ།

businesswoman བུད་མེད་ཚོང་བའམ་ཁེ་ལས་པ།

butter (n) མར།

C

cafeteria ཁ་ཟས་རང་ལེན་ཟ་ཁང་།

campaign (n) ལས་འགུལ། དམག་འཐབ།

camping (n) ཚ་ཕོག

candidate འདེམ་བྱའི་འོས་མི། རྒྱུགས་སྤྲོད་མཁན།

capacity ཤོང་ཚད།

capital རྒྱལ་ས། མ་རྩ། གཟབ་བྲིས།

capture (v) འཛིན་པ།

care (n) དོ་སྣང་། ལྟ་སྐྱོང་།

career ལས་རིགས། ཉམས་མྱོང་།

carefully སེམས་ཆུང་གིས། གཟབ་ནན་གྱིས།

carpet ས་གདན། གྲུམ་ཙེ།

case (n) གནས་ཚུལ། ངང་ཚུལ།

catch (v) འཛིན་པ། འཛུ་བ།

caught|| catch ཡི་འདས་པ།

cause (n / v) རྒྱུ་རྐྱེན། རྐྱེན་སློང་བ།

cent ཨ་རིའི་སྒོར་མོའི་སྐར་མ།

center དཀྱིལ་དབུས། ལྟེ་བ།

centimeter ལིའི་སྨིད།

central དཀྱིལ་དབུས་ཀྱི། ལྟེ་བའི།

centre (center) དཀྱིལ་དབུས། ལྟེ་བ།

century དུས་རབས།

ceremony མཛད་སྒོ། ཚོག

certain ངེས་པ། བསྙོན་མེད་ཀྱི།

certainly ངེས་གཏན་གྱིས། ཁོ་ཐག

challenge (v) འགྲན་སློང་བ། ཉམས་ཚོད་ལེན་པ།

challenging (adj) སྐྱལ་ཤུགས་ལྡན་པའི། འགྲན་ སློང་པའི།

champion ཨང་དང་པོ།

chance (n) གོ་སྐབས།

chant (n) མགུར་མ། (ལྷུ་ཤུ་བའི)བསྟོད་པའི་སྙན་ཚིག

character (n) ཡི་གེ

cheat (v) མགོ་བསྐོར་བ། གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་ལེན་པ།

check (v) ཞུ་དག་བྱེད་པ། ཞིབ་གཤེར་བྱེད་པ།

cheese ཆུར་བ།

chemical རྫས་འགྱུར་གྱི།

chemist རྫས་འགྱུར་རིག་པ་བ། སྨན་སྦྱོར་མཁས་པ།

chemistry རྫས་འགྱུར་རིག་པ།

chief གཙོ་འཛིན། འགོ་བ།

chin མ་ལེ།

choice (n) གདམ་གསེས།

chosen || choose ཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

church ཡེ་ཤུའི་མཆོད་ཁང་། ཕྱག་མཆོད་ཁང་།

cigarette ཐ་མག

cinema གློག་བརྙན། གློག་བརྙན་ཁང་།

circus སྒྱུ་རྩལ་རྩེད་མོ་ཚོགས་པའམ་དེའི་རྩེད་ར།

civil རྒྱལ་ནང་གི སྤྱི་འབངས་ཀྱི།

claw འདབ་ཆགས་ཀྱི་སྡེར་མོ།

clerk ལས་བྱེད་པ།

clever གྲུམ་པོ། སྤྱང་གྲུང་ལྡན་པ།

climate གནམ་གཤིས།

clinic སྔོ་བསྟེན་སྨན་ཁང་།

club སྤྲོ་སྐྱིད་ཁང་། (ལུས་རྩལ་སོགས་ཀྱི)ཚོགས་པ། དབྱུག་པ།

cola ཁྱོ་ལར། སྐོམ་ཆུའི་རིགས།

colorful ཚོན་མདངས་ཅན། ཚོས་ཅན་གྱི།

colour (color) ཁ་དོག

combine (v) མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་པ། ཟླ་སྒྲིལ་བྱེད་པ།

comb (v) སྐྲ་ཤད་པ།

common (adj) ཕལ་བ། སྤྱིར་བཏང་གི དཀྱུས་མ།

communication གནས་ཚུལ།

community ཚོགས་པ། སྤྱི་ཚོགས།

company བཟོ་ཚོང་ཁང་། རོགས་པ།

compare(v) ཕན་ཚུན་བསྡུར་བ། ཚད་བསྡུར་བྱེད་པ།

comparison སྡུར་བ།

compete འགྲན་པ།

competition འགྲན་བསྡུར། འགྲན་རྩོད།

competitor འགྲན་ཡ། འགྲན་མི།

complete (v / adj) འགྲུབ་པ། ཚར་བ། ཆ་ཚང་བའི།

complicated རྙོག་འཛིང་ཆེ་བའི།

compliment (n / v) བསྔགས་བརྗོད། བསྔོད་པ།

composer དབྱངས་རྩོམ་པ་པོ།

compose དབྱངས་རྩོམ་པ། སྒྲིག་པ།

concert རོལ་མོ་གླུ་གཞས་མཚན་ཚོགས།

conference ཚོགས་འདུ།

confident སྙོམ་སེམས་ཆེ་བའི། ཡིད་ཆེས་ཁེངས་པའི།

congratulations ཤིས་ཚིག རྟེན་འབྲེལ།

consider བསམ་བློ་གཏོང་བ།

construct (v) བཟོ་སྐྲུན་བྱེད་པ།

construction འཛུགས་སྐྲུན།

consume འཛད་སྤྱོད་གཏོང་བ།

consumption འཛད་སྤྱོད།

contain ལྡན་པའམ་འདུ་བ།

context ཚིག་དོན་གོང་འོག ཚིག་སྔ་ཕྱི།

contribute ཞལ་འདེབས་རྒྱག་པ། contribution ཞལ་འདེབས། ལེགས་སྐྱེས།

contributor ཞལ་འདེབས་རྒྱག་མཁན།

control (v) ཚོད་འཛིན་བྱེད་པ། དབང་བསྒྱུར།

convenience སྟབས་བདེ།

convenient སྟབས་བདེའི།

cooperation མཉམ་ལས།

corner གྲུ་ག དཀྱོགས་མཚམས།

costume གྱོན་ཆས། འཁྲབ་ཆས།

cotton སྲིང་བལ།

counter སྒྲོམ་སྟེགས། རྩིས་མཁན།

countless བགྲང་གིས་མི་ལངས་པའི། གྲངས་མེད་པ།

country (adj) གྲོང་གསེབ་ཀྱི།

countryside གྲོང་གསེབ། ཞིང་གྲོང་།

county རྫོང་།

courage སྙིང་སྟོབས། བློ་སྤོབས།

court ཁྲིམས་ཁང་།

cover (v) འགེབས་པ། གཡོགས་པ། གཏམས་པ།

crawl (v) གོག་ནས་འགྲོ་བ། ནུར་བ།

create གསར་བཟོ་བྱེད་པ། གསར་གཏོད་བྱེད་པ།

creative གསར་གཏོད་རང་བཞིན་གྱི།

creep (v) གོག་པ།

creptll creep ཡི་འདས་པ།

crop (n) ལོ་ཏོག

cross (v) འཕྲེད་བཅད་གཏོང་བ། བརྒལ་བ།

crow (n)བྱ་རོག ཕོ་རོག

crowd (n) མི་ཚོགས། འཚང་ཁ།

cruel གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའི།

crush (n) བཙུར་གནོན།

cry (v) ངུ་བ། ཚོ་ངེ་འདོན་པ།

cubic རྒྱ་དཔང་གྲུ་བཞི་མའི།

cultural རིག་གནས་ཀྱི།

culture རིག་གནས།

cure སྨན་བཅོས་བྱེད་པ། ནད་གསོ་བ།

curry སྣ་སེར་བཏབ་པའི་ཟས་རིགས།

customer མགྲོན་པོ།

cymbal སྦུག་ཆལ། སྦུག

D

Dad ཨ་ཕ།

damage (n / v) གནོད་སྐྱོན། གཏོར་བཤིག གནོད་སྐྱོན་
གཏོང་བ།

dancer གར་མཁན།

danger ཉེན་ཁ། ཉེན་ཁའི་གནས།

dangerous ཉེན་ཁ་ཆེ་བ(འི) ཉེན་ཁ་ཅན་(གྱི)

daytime ཉིན་མོ། ཉིན་དཀར།

dead འདས་ཟིན་པའི། ཤི་ཟིན་པའི།

dear (adj) སྙིང་ཉེ་བའི། དགའ་ཞེན་གུས་པའི།

death འཆི་བ།

decision ཐག་གཅོད།

declare ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་པ།

decrease (v) ཇེ་ཉུང་དུ་འགྲོ་བ། འཕྲི་བ།

deed (n) སྤྱོད་པ།

deep གཏིང་ཟབ་པོ། ཟབ་པ།

deeply ཟབ་མོ།

deer ཤྭ་བ།

defeat ཕམ་པར་གཏོང་བ།

definitely ཐག་ཆོད་ནས། ཁོ་ཐག་ཆོད་ནས།

degree (n)དྲོད་གྲང་གི་ཚད།

delicate ཞིབ་ཚགས་ཅན་(གྱི)བཞུན་མོ།

delight (n) སྤྲོ་སྣང་།

delighted (adj) སྤྲོ་བ། དགའ་བ།

delightful དགའ་འོས་པའི་། མི་རྣམས་དགའ་བའི།

demand (v) རེ་བ་འདོན་པ། བླང་བྱ་འདོན་པ།

depend རྟེན་པ།

deposit (v) གསོག་འཇོག་བྱེད་པ། བཅོལ་བ།

despite མ་བལྟོས་པར། ཀྱང་། ནའང་།

destroy གཏོར་བརླག་གཏོང་བ།

develop འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པ། རྒྱ་སྐྱེད་པ།

development འཕེལ་རྒྱས། འཚར་ལོངས།

diagonally གསེག གསེག་སྟོད།

dialect ཡུལ་སྐད། ཁ་སྐད།

diary ཉིན་ཐོ། ཉིན་དེབ།

dictionary ཚིག་མཛོད།

diet (n) བཟའ་བཅུད་།

difference དབྱེ་བ། ཁྱད་པར།

differently མི་འདྲ་བ།

dining (adj) གསོལ་ཚིག ཟ་མ།

dipper སྐྱོགས།

disagree མི་འཐད་པ། བསམ་འཆར་མི་མཐུན་པ།

disagreement ཁ་མ་འཆམས་པ། མ་འཐད་པ།

disappear ཡལ་བ། མེད་པར་འགྱུར་བ། མི་མངོན་པར་འགྱུར་བ།

disappointed (adj) བློ་ཕམ་པ(འི) ཡིད་ཆད་པ(འི)

disappointing (adj) བློ་ཕམ་པར་བྱེད་པའི།

disappointment བློ་ཕམ། ཡིད་ཆད།

disaster གནོད་སྐྱོན། གོད་ཆག གེགས།

disco སྒྲི་སུ་ཁའོ་ཞབས་བྲོ།

discover གསར་རྙེད་བྱུང་བ། རྙེད་པ།

discovery གསར་དུ་རྙེད་པའི་དངོས་པོ། རྙེད་པ།

discus ལྕགས་སྐོར།

disease ནད།

distance (n) རྒྱང་ཐག བར་ཐག

doctor (n) སྨན་པ། རབ་འབྱམས་པ།

dollar ཨ་རིའི་སྒོར་མོ།

done || do ཡི་འདྲས་པའི་མིང་རྐྱང་།

doorway སྒོ་ལམ།

double (v) ལྡབ་འགྱུར་བཟོ་བ། ལྡབ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ།

downtown ཚོང་ལས་ཁུལ། གྲོང་སྨད།

drank| | drink ཡི་འདྲས་པའི་མིང་རྐྱང་།

drawn || draw ཡི་འདྲས་པའི་མིང་རྐྱང་།

dream (n/v) རྨི་ལམ། རྨི་ལམ་རྨིས་པ། སྟོང་བསམ་བཅངས་པ།

dreamer རྨི་ལམ་རྨི་མཁན། སྟོང་བསམ་བཅངས་མཁན།

dress (n / v) གོས། ལྭ་བ། གོས་གྱོན་པ།

driest (adj) ཆེས་སྐམ་པོ།

drive (v) རླངས་འཁོར་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བ། མཐར་སྐྱོད་པ།

driver ཁ་ལོ་བ།

drop (v) ཟགས་པ། གཏིག་པ། འཛག་པ།

drum (n) རྔ་།

due སྐབས་ཀྱིས། འོས་འཚམས་ཀྱི། དུས་ལ་སླེབས་པ།

dumplings བག་ཐུག རྒྱ་སྐད་དུ་ཅོ་ཙི་ཟེར།

dung ལྕི་བ།

dungchen དུང་ཆེན།

E

e-mail གློག་འཕྲིན།

eager སྙོམ་པ་ཆུ་འདོད་ལྷར་གྱི། རེ་ཞེན་སྙེག་པའི།

eagle བྱ་གླག

early ཐོག་མའི། སྔ་མོ་ནས།

earn (ཁེ་སོགས)ཟ་བ། (གླ་ཆ)ལེན་པ།

easily དཀའ་ངལ་མེད་པར། ལས་སླ་མོའི་སྒོ་ནས།

easy ལས་སླ་མོ།

eaten || eatཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

educate སློབ་གསོ་གཏོང་བ། སློབ་གསོ་སྦྱོང་བ།

effect (v) སྐྱོན་སློག་པ། ཐོན་པ། མངོན་དུ་འགྱུར་བ།

effort འབད་བརྩོན། ཧུར་ཐག

eggplantསྔོ་ཚལ་ཞིག རྒྱ་སྐད་དུ་ཆེ་ཙི་ཟེར།

elect འདེམས་པ། འདེམས་བསྐོ་་བྱེད་པ།

electricity གློག

electronic གློག་རྡུལ་གྱི།

eliminate རྩ་མེད་དུ་གཏོང་བ། མེད་པར་བཟོ་བ།

elm ཡོ་འབོག

else དེ་མིན། གཞན།

embarrassed (adj) ངོ་ཚ་བ།

embarrassment ངོ་ཚ། ཁ་སྐྱེངས།

embrace (v) འཁྱུད་པ། འཐམ་པ།

embroidery གཙགས་དྲུབ།

emperor གོང་མ།

employment ལས་ཞུགས།

encourage སྐུལ་མ་གཏོང་བ།

encouragement སྐུལ་ལྕག སྐུལ་མ།

endangered (adj) འཇིག་ལ་ཉེ་བའི།

energy ལུས་ཟུངས།

engineer (n) བཟོ་སྐྲུན་ཆེན་མོ་བ།

engineering བཟོ་སྐྲུན་རིག་པ། བཟོ་སྐྲུན།

enter ནང་དུ་འཛུལ་བ།

entertain སྤྲོ་སྤྲོ་བྱེད་པ། ཐུགས་སྤྲོ་གཏོང་བ།

environment ཁོར་ཡུག མཐའ་འཁོར།

environmental ཁོར་ཡུག་གི

envy (v) ཕྲག་དོག་བྱེད་པ། ཡིད་སྨོན་པ།

equal (adj) འདྲ་མཉམ་(གྱི)

equality འདྲ་མཉམ། དོ་མཉམ།

equally འདྲ་མཉམ་གྱིས། དྲང་པོར།

equipment ཡོ་ཆས། སྒྲིག་ཆས།

erosion རུལ་ཟད། ཟད་པ།

errand ལས་འགན། ལས་སྣེ།

escape (v) བྲོས་བྱོལ་བྱེད་པ།

especially ལྷག་པར་དུ། ནང་སྒོས་སུ།

establish འཛུགས་པ། བཞེངས་པ།

even (adv) ཐ་ན།

event དོན་རྐྱེན། དོན་ཆེན། དུས་འགྱུར།

exactly ཡང་དག་པར། གནད་འཁེལ་པོར།

exam རྟོག་ཞིབ། རྒྱུགས་ལེན།

examination རྒྱུགས་ལེན།

excited (adj) ཡིད་སྨྱོས་པའི། ངར་ལངས་པའི།

excitement སྨྱོས་པ།

exciting (adj) ཡིད་སྨྱོས་པའི།

exhausted (adj) ཐང་ཆད་པ།

exhibit (n) བཤམས་སྟོན།

expectation རེ་སྒུག འདུན་པ།

experience (n / v)ཉམས་མྱོང་། མྱོང་ཚོར། ཉམས་སུ་མྱོང་བ།

expert ཆེད་ལས་མཁས་པ།

explore འཚོལ་ཞིབ། རྟོག་ཞིབ་བྱེད་པ།

explosion འབར་གས། འགས་གཏོར།

export (v) ཕྱིར་འདྲེན་བྱེད་པ།

express (v) རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པ། མཚོན་པ།

expression ཚིག་སྦྱོར། ཚིག་དུམ།

F

face (v) ཁ་གཏོད་པ།

fact དོན་དངོས།

fair (n) མཛེས་མ། ཁྲོམ་འདུ།

faith ཡིད་ཆེས། དད་པ།

fallen || fallཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

familiar རྒྱུས་མངའ་ཆེ་བའི། གོམ་འདྲིས་ཡོད་པའི།

famous མིང་དུ་གྲགས་པའི། སྙན་གྲགས་ཆེ་བའི།

fan (n) || ‘football fan’རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་དགའ་མཁན།

fantastic སྟོང་བསམ་གྱི། ངོ་མཚར་ཆེ་བའི།

faraway གནའ་སྔ་མོའི། རྒྱང་རིང་བའི།

farmland ས་ཞིང་།

fashionable དར་སྲོལ་ཆེ་བའི། དཔེ་གསར་གྱི།

fastest-growing སྐྱེ་ཚད་མྱུར་བ། འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་མགྱོགས་པོ།

fat (n / adj) ཚིལ། ཚོན་པོ། ཚི་ལུ།

fatty (adj) ཚིལ་གྱིས་ཁེངས་པའི། ཚོན་པོ།

fear (n) འཇིགས་སྐྲག ཞེད་སྣང་།

feast (n) གསོལ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས། སྟོན་ཆེན།

feel (v) ཚོར་བ། ཚོར་སྣང་སྐྱེས་བ།

fell || fallཡི་འདས་པ།

felt || feelཡི་འདས་པ།

female (n) མོ། མོའི་རིགས་ཀྱི།

fence (n) ར་བ། ལྕགས་ར།

fertilizer ལུད་རྫས། ལུད།

fiber ཚི་སྣ། ཚི་སྣས་བཏགས་པའི་དངོས་པོ།

field ཞིང་ས། ལས་རིགས། ཆེད་ལས།

fight (v) འཐབ་པ། གཡུལ་འགྱེད་པ།

figure (v) སྣང་ཡུལ་དུ་འཆར་བ། ཁོག་རྩིས་རྒྱག་པ།

film (n) སྤྱིན་ཤོག གློག་བརྙན།

final (adj) མཐའ་མཇུག་གི

fingertip སོར་རྩེ། མཛུབ་རྩེ།

fire (n / v) མེ། གླ་ཡོངས་ནས་སྐྲོད་པ།

firm (adv) བརྟན་པོར(ལངས་པ་སོགས)བརྟན་པོ།

flap (v) རྫེབ་པ། ལྡབ་ལྡུབ་ཏུ་གཡོ་བ།

flash (n) འོད། གློག་འོད།

flashlight ལག་ཁྱེར་གློག་ཞུ།

flatter (v) ངོ་བསྟོད་བྱེད་པ།

flew || fly ཡི་འདས་པ།

flirt (v) རྩེད་མོ་རྩེ་བ། འཕྱུལ་བཤད་བྱེད་པ།

float (v) གཡེང་བ།

flock (n) ཁྱུ། ལུག་ཁྱུ།

flood (n) ཆུ་ལོག། ཆུ་སྐྱོན།

flooded (adj) ཆུ་སྐྱོན་ཐེབས་པའི།

flow (v) རྒྱུག་པ། བཞུར་བ། རྒྱུ་བ།

flown || flyཡི་འདས་པ།

folk (adj) དམངས་ཁྲོད་ཀྱི།

fool (n / v) བླུན་པོ། གླེན་པ།

foolish གླེན་པ།

force (v)བཙན་བསྐུལ་བྱེད་པ།

foreign ཕྱི་རྒྱལ་གྱི།

foreigner ཕྱི་རྒྱལ་པ།

forever གཏན་དུ། ནམ་ཡིན་ཡང་།

forgotten || forgetཡི་འདས་པ།

form (n) རྣམ་པ། དབྱིབས།

formal དངོས་གཞིའི། ཕྱི་ཚུལ་གྱི།

former སྔོན་མའི། དེ་སྔོན་གྱི།

foundation (n) རྨང་གཞི། རྩ་བ།

free (adv) རང་དབང་གིས།

freedom རང་དབང་།

freely རིན་མི་དགོས་པར། རང་དབང་གི་སྒོ་ནས།

fresh གསར་བ།

fried (adj) སྣུམ་བཙོས་བྱས་པའི། སྣུམ་བཙོས་མ།

friendly མཛའ་མཐུན་གྱི། བྱམས་བརྩེའི།

friendship མཛའ་བརྩེ། མཛའ་སེམས།

frustrate བར་ཆད་གཏོང་བ། ཕམ་ཉེས་སུ་གཏོང་བ།

frustration འགལ་རྐྱེན། བར་ཆད། བློ་ཕམ་ཡིད་ཆད།

fuel (n) འབར་རྫས། བུད་ཤིང་།

fund (n) ཐེབས་རྩ་། མ་དངུལ།

funny ཁྲིད་མཚར་ཅན་གྱི། དགོད་བྲོ་བའི།

G

gain (v) ཐོབ་པ། རྒྱལ་བ།

garbage གད་སྙིགས། སྙིགས་མ།

gas (gasoline) རླངས་སྣུམ།

gazelle གཙོད།

generally སྤྱིར་བཏང་གིས། རྒྱ་ཆེན་པོས།

generation (n) མི་རབས།

generosity གཏོང་ཕོད།

generous གཏོང་ཕོད་ཆེ་བ། ལག་ཤོགས་ཆེ་བ།

gentle ཞི་ཞིང་དུལ་བའི།

gin ཛིན་ཞེས་པའི་ཨ་རག་ཅིག

given (n / v) བཏགས་པའི་མིང་།

goal དམིགས་ཡུལ། ཀང་རྩེད་སྤོ་ལོའི་དྲ་སྒོ།

gold གསེར།

gone || go ཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

goods (n) ཚོང་ཟོག དངོས་རྫས།

goose ངང་བ།

gosh ཨ་ལ་ལ། དཀོན་མཆོག་མཁྱེན།

gotta སླེབས་པ།

gotten || get ཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

govern དབང་བསྒྱུར། དབུ་མཛད། བདག་གཉེར་བྱེད་པ།

government སྲིད་གཞུང་།

grab (v) སྙོབ་པ། འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པ།

graceful སྒེག་པ། ཡིད་དུ་འོང་བ།

gracefully མཛེས་པར། མཛེས་ཉམས་ལྡན་པའི་ངང་ནས།

gram གྲེ་རིམ། རྒྱ་སྐད་དུ་ཁེ་ཟེར།

Grandma རྨོ་མོ།

grape རྒྱུན་འབྲུམ།

grateful བཀའ་དྲིན་སྙིང་བཅངས་ཀྱི།

greatly ཆེ་ཆེར། ཤིན་ཏུ།

grew || grow ཡི་འདས་པ།

group (n) ཁྲུ། ཁག ཚོགས་པ།

grown || grow ཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་། འདེབས་འཛུགས། སྐྱེ་བ།

guard (v) སྲུང་བ། བྱ་ར་བྱེད་པ།

guest མགྲོན་པོ། སྐུ་མགྲོན།

guide (n) སྣེ་ཤན་པ། ལམ་ཁྲིད་མཁན།

guitar པི་ཝང་རྒྱུད་དྲུག་མ།

gun (n) མེ་མདའ།

gunpowder མེ་རྫས།

guy ཕོ་གསར།

gyaling རྒྱ་གླིང་།

gyudmang རྒྱུད་མངས།

gyudsum རྒྱུད་གསུམ།

H

hadn't || have notཡི་འདས་པ།

haircut (n) སྐྲ་བཞར།

half-empty (ཕྱམ་པ་སོགས)ཕྱེད་ཀ་སྟོང་བ་ཡིན་པ།

hall (n) ཚོམས་ཁང་།

hammer (n) ཐོ་བ།

handsome ཕོ་སྐྱོ་ཅན། མཛེས་པ།

hang (v) འགེལ་བ། དཔྱངས་པ།

happen འབྱུང་བ།

happiness བདེ་སྐྱིད། དགའ་སྐྱིད།

hard (adj / adv) སྲ་མོ། ཁག་པོ། ཧུར་བརྩོན་གྱིས།

hardly ཕལ་ཆེར་མི་སྲིད་པ།

hare རི་བོང་།

harmful གནོད་པའི། གནོད་པ་ཆེ་བ(འི)

hate (n) ཞེ་སྡང་།

health བདེ་ཐང་། བདེ་གནས།

healthy བདེ་ཐང་དུ་གནས་པ། ཁམས་དྭངས་པ།

heat (v) སྲོ་བ། དྲོད་གཏོང་བ།

hectare ཀུང་ཆིན། (སྤྱི་སྨྱུའུ)༠༠)

held || holdཡི་འདས་པ།

helpful ཕན་པའི། ཕན་ཐོགས་ཆེ་བའི།

helplessly བྱ་ཐབས་མེད་པར།

hen མོ་བྱ།

herd (n / v) ཕྱུགས་ཁྱུ། ཕྱུགས་འཚོ་བ།

herdsmen འབྲོག་པ། རྫི་བོ།

hero (heroes) དཔའ་བོ།

hide ཡིབ་པ།

high (adj) མཐོན་པོ།

high-quality སྤུས་ཀ་ཤིན་ཏུ་བཟང་བ།

high-salary གླ་ཕོགས་མཐོན་པོ།

highway གཞུང་ལམ། རྒྱ་ལམ།

hilltop རི་རྩེ།

hire (v) གླ་པ།

historian ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་བ།

history ལོ་རྒྱུས། ལོ་རྒྱུས་རིག་པ།

hmm (interj) ཨིན།

hold (v) འཛིན་པ། འཆིང་བ།

hole (n) ཁུང་བུ། བུ་ག

homesick རང་ཁྱིམ་དྲན་པའི། ནང་མི་དྲན་པའི།

hometown ཕ་ཡུལ།

hood (n) མགོ་རས། (ལྭ་བར་སྦྲུར་བའི་ཞྭ་མོ)

hope (v) རེ་བ་བྱེད་པ། སེམས་པ། རེ་བ་བཅོལ་བ།

horizontally ཐད་ཀར།

horn (n) དུང་། རྭ་ཅོ།

host (adj) མགྲོན་བདག

hotel མགྲོན་ཁང་།

however འོན་ཀྱང་། ཡིན་ནའང་།

huff (v) ཁྲོ་བ། འཚིག་པ་ཟ་བ།

human (n) མི། མིའི་རིགས་ཀྱི། མིའི།

hundred བརྒྱ།

hunt (v) རི་དྭགས་རྔོན་པ།

hunter རྔོན་པ།

hunting (n) རྔོན་པའི་ལས།

hut སྤྱིལ་བུ།

I

ice (n) དར། འཁྱགས་པ།

ill ན་བ། ན་ཚ་ཡོད་པའི། བདེ་ཐང་མིན་པ།

illness ནད། ན་ཚ།

impact (n) ཤུགས་རྐྱེན།

importance གལ་ཆེན། འགངས་ཆེན།

import (v) ནང་འདྲེན་བྱེད་པ།

impossible མི་སྲིད་པ(འི)

impress (v) བག་ཆགས་ཟབ་མོ་འཇོག་པ།

impressive བག་ཆགས་ཟབ་མོ་འཇོག་པའི།

improve ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ། ལེགས་བཅོས་བྱེད་པ།

include (v) ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའམ་ཚུད་པར་བྱེད་པ།

increase (v) འཕེལ་བ། རྒྱས་པ། ཁ་སྣོན་རྒྱག་པ།

influence (n / v) བག་ཆགས། ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པ།

influential ཤུགས་རྐྱེན་ཆེ་བ(འི)

informal དངོས་གཞི་མིན་པའི།

injection སྨན་ཁབ།

inspire སེམས་ཤུགས་སློང་བ། སྐུལ་ལྕག་གཏོང་བ།

instance དཔེ། གླང་བུ།

instead ཚབ་ཏུ།

institute ལུས་རྩལ་སློབ་གྲྭའམ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ།

instrument རོལ་ཆས། ཡོ་བྱད།

intelligent བློ་གྲོས་ཅན། བློ་རིག་ཅན།

interested (adj) དང་བ་འདྲེན་པའི། སྤྲོ་བ་སྐྱེར་བའི།

interpret འགྲེལ་བཤད། སྐད་སྒྱུར་བྱེད་པ།

interrupt དཀྲོག་པ། ཐུན་པོ་བཟོ་བ། བར་མཚམས་གཅོད་པ།

intersection བསྣོལ་གནས། བསྣོལ་མཚམས།

introduce ངོ་སྤྲོད་བྱེད་པ།

invent གསར་གཏོད་བྱེད་པ།

invention གསར་གཏོད། གསར་བཟོ།

island གླིང་ཕྲན།

J

jade གཡུ།

jazz (n) ལྫུད་ཟེ་རོལ་མོ།

jeans ཀང་སྣམ། བྱིང་དོར།

jiao སྒོར་ཟུར།

jiggle དལ་མོའི་ངང་གཡོ་འགུལ་བྱེད་པ།

joint (adj) མཉམ་འབྲེལ་གྱི། ཐུན་མོང་གི

joke (n) ཀུ་རེ། ཁ་མཚར།

joy དགའ་སྤྲོ།

joyful དགའ་སྤྲོ་དཔག་མེད་ཀྱི།

judge (n) ཞན་འབྱེད་པ་པོ། ཁྲིམས་དཔོན། གྲོད་ཞིབ།

just (adv) ཙམ། དེ་རིང་། ད་གིན།

K

key ལྡེ་མིག

kiang རྐྱང་།

kick (v) རྡོག་པས་བརྡུས་བ།

kid (n / v) བྱིས་པ། ཀུ་རེ་རྩེད་པ།

kill (v) གསོད་པ།

kilometer སྤྱི་ལེ།

kindly བསམ་པ་བཟང་པོས། སེམས་བཟང་བྱས་ནས།

kindness བྱམས་སེམས། སེམས་བཟང་།

king (n) རྒྱལ་པོ།

kingdom རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ། མངའ་ཁོངས།

knock (v) བརྡུང་བ།

known || knowཡི་འདས་པ།

L

lab (laboratory) ཚོད་ལྟ་ཁང་།

labor (n) ལས་ཀ། ངལ་རྩོལ།

lady ལྕམ་མོ། སྲས་མོ།

lake མཚོ། མཚེའུ།

lamb ལུ་གུའམ་ལུ་གུའི་ཤ

lamp སྒྲོན་མེ།

land (n) ས་ཆ།

language སྐད་ཆ།

last (v) རྒྱུན་སྲིང་བ། མུ་འབྲེལ།

lately ཉེ་ཆར།

latter ཕྱི་མ། མཇུག་མ།

laugh (v) དགོད་པ།

launch (v) (འཕུར་མདའ་སོགས་)འཕེན་པ།

laundry གོས་འཁྲུའི་བྱ་བ། གོས་བཀྲུ་ཁང་།

law ཁྲིམས།

lay (v) མར་འཇོག་པ། བསྐལ་བ།

lead (v) འགོ་ཁྲིད་བྱེད་པ། སྣེ་ཁྲིད་བྱེད་པ།

leader འགོ་བ། འགོ་ཁྲིད་མཁན།

leap (n) མདུན་མཆོང་། མདུན་སྐྱོད།

leather ཀོ་བ།

led || lead ཡི་འདས་པ།

less-developed དར་རྒྱས་མི་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ།

lesson སློབ་ཚན། བསླབ་བྱ།

lick (v) ལྡག་པ།

lifetime མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ། ཚེ་གང་པོ།

linguist སྐད་ཡིག་རིག་པ་བ།

linguistics སྐད་ཡིག་རིག་པའི།

lion སེང་གེ

liquor ཆང་།

liter ཧྲེན།

literature རྩོམ་རིག

livestock ཕྱུགས་ཟོག། སྒོ་ཕྱུགས།

living (n / v) འཚོ་བ། འཚོ་ཐབས།

loaf (n) (གོ་རེ་བག་ལེབ་)གཅིག

locate (v) གནས་ས་གཏན་འཁེལ་བྱེད་པ། གནས 'འཚོལ་བ།

lock (v) ཟྭ་རྒྱག་པ།

logging (n) ཤིང་གཅོད་པའི་ལས་ཀ

lonely ཁྱུ་སྲུམ་པོར་གནས་པའི། ཁེར་རྐྱང་དུ་ལུས་པའི།

long (adv) ཡུན་རིང་།

long-term ཡུན་གྱི། དུས་ཡུན་རིང་བའི།

loss ཕམ་ཉེས།

loudly སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོས།

loudspeaker རྒྱང་བསྒྲགས།

love (n / v) བརྩེ་དུང་། དགའ་བ།

low-wage གླ་ཕོགས་དམའ་མོ།

luck རླུང་རྟ། བསོད་ནམས།

lucky བསོད་ ནམས་ ལྡན་ པའི། སྐབས་ འགྲིག་ པའི། རླུང་ རྟ་ དར་ པའི།

lunar ཟླ་བའི་། ཟླ་བའི་བརྩི་ལུགས།

lurk ཡིབ་པ།

lying (v) ཉལ་བ།

M

magazine དུས་དེབ།

magnificent བརྗིད་ཆགས་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པ།

mail (n) སྦྲགས་ཡིག། སྦྲགས་གཏོང་དངོས་པོ།

major (adj) གཙོ་བོའི། ཡོན་ནུས་ཅན།

manager སྤྱི་གཉེར་པ།

mankind མིའི་རིགས།

master (n) བདག་པོ། མགོ་གཙོ།

match (n / v) འགྲན་བསྡུར། ཆ་བསྒྲིགས་པའམ ་འགྲིག་པ།

material (n) རྒྱུ་ཆ། དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

math (mathematics) རྩིས་རིག།

mathematician རྩིས་རིག་མཁས་པ།

meadow སྤང་ལྗོངས།

meal ཟ་མ། ཟས་ཐུན།

meant || mean ཡི་འདས་པ།

meanwhile དེའི་རིང་ལ། དེའི་སྐབས་སུ།

measurement ཚད་འཇལ་བ།

medicine སྨན། གསོ་རིག

melt (v) བཞུ་བ། ཞུ་བ།

memorize བློར་འཛིན་པ།

menu ཟས་རིགས་མིང་ཐོ།

met || meetཡི་འདས་པ།

method བྱེད་ཐབས། ཐབས་ཤེས།

metric སྤྱི་ཁྲིའི། སྨིད་འཇལ་བའི་བརྩི་ལུགས།

mice || mouseཡི་མང་ཚིག

mightn't མི་ཚོག་པ། མི་འོས་པ། མི་རུང་བ།

military (n) དམག་དོན། དམག་མི།

milk (v) འོ་མ་བཞོ་བ།

milliliter ཧྲོ་ཧྲིན།

million ས་ཡ།

mind (n / v) བསམ་བློ། དྲན་ཚུལ། ལཁང་ར་བྱེད་པ།

minister བློན་ཆེན།

miss (v) (གོ་སྐབས)འཚོར་བ། དྲན་པ། ངོ་མ་ཐུག་པ།

Miss (n) སྲས་མོ།

mister (n) སྐུ་ཞབས།

modern དེང་རབས་ཀྱི།

modest ཁེངས་སྐྱུང་། ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད།

moisture བཤའ་ཚན། བརླན་གཤེར།

Mom ཨ་མ།

monastery དགོན་པ།

monk གྲྭ་བ། བཙུན་པ།

more-developed དར་རྒྱས་ཙུང་ཆེ་བའི།

mouse (mice) ཙི་གུ། བྱི་བ།

move (v) གནས་སྤོ་བ། འགུལ་བ།

movement གཡོ་འགུལ། ལས་འགུལ།

movie གློག་བརྙན།

Mrs. ལྕམ།

museum དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་།

musical རོལ་མོའི། རོལ་དབྱངས་ཀྱི།

musician རོལ་མོ་བ། གཞས་གདངས་རྩོམ་མཁན།

mustn't མི་རུང་བ། མི་ཚོག་པ།

N

nail (n) སེན་མོ།

nap (n) གཉིད།

nationality མི་རིགས།

nation རྒྱལ་ཁབ།

natural རང་བྱུང་གི། རང་བཞིན་གྱི།

nature (n) རང་བྱུང་ཁམས།

navigation མཚོ་འགྲུལ། མཚོ་བསྐྱོད་རིག་པ།

near (adj / adv / prep) ཉེ་བའི། ཉེ་ས། ཉེ ་འགྲམ་དུ།

nearby ཉེ་འཁོར་གྱི། ཉེ་འདབས་ཀྱི།

nearly ཏ་ལམ། ཕལ་ཆེར།

necessary དགོས་ངེས་ཀྱི། འཚོ་བའི་ཉེར་མཁོའི་དངོས་རྫས།

neighbor ཁྱིམ་མཚེས།

nervous དབང་རྩའི། ཞེད་སྣང་སྐྱེས་པའི།

nicer-looking མདོག་ ལེགས་ པ། ཡག་ པ། བལྟས་ ན་ ལེགས་ པ།

nickname གཅེས་མིང་། མཚང་མིང་།

nomad འབྲོག་པ། གནས་མེད་པ།

nomadic ཧུ་སྐྱོ་བའི་འབྲོག་མིའི། གནས་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པའི།

none སུ་ཡང་མེད་པ། ཅི་ཡང་མེད་པ།

nonviolence དྲག་ཤུགས་མི་སྤྱོད་པའི།

nonviolent དྲག་ཤུགས་མིན་པ། འཇམ་པོ། ཞི་བ།

noodles ཐུག་པ། རྒྱ་ཐུག

noon ཉིན་གུང་། ཆུ་ཚོད་བཅུ་གཉིས་པ།

normal རྒྱུན་ལྡན་གྱི།

northern བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི།

northwestern ནུབ་བྱང་གི

notebook བརྗེད་ཐོ་འབྲི་དེབ། ཟིན་ཐོ་དེབ།

notice (v) མཉམ་འཇོག་པ། དོ་སྣང་བྱེད་པ།

novel (n) སྒྲུང་། སྒྲུང་དེབ།

nowadays དེང་སྐབས།

nun ཇོ་མོ། བཙུན་མ།

nunnery ཨ་ནེའི་དགོན་པ།

nut (n) ཤུན་སྐོགས་སྲ་བའི་ཤིང་ཏོག

O

occur འབྱུང་བ། ཐོན་པ། གནས་པ།

ocean རྒྱ་མཚོ།

offering སྦྱིན་པ། ཞལ་འདེབས།

official (n) དཔོན་རིགས། གཞུང་ལས་པ།

oil (n) འབྲུ་སྣུམ།

omit བསྡུ་བ། བསྐྱུང་བ། བསུབ།

once ཐེངས་གཅིག དེ་སྔོན།

opera ཟླུ་གཞས་ཟློས་གར།

operation (n) གཤག་བཅོས།

opinion བསམ་འཆར། ལྟ་སྟངས།

opportunity གོ་སྐབས།

orchard ཤིང་ཏོག་ལུམ་ར།

order (v / n) མངགས་ཉོ་བྱེད་པ། བཀོད་པ་གཏོང་བ།

ordinary ཕལ་བ། དཀྱུས་མ།

organization སྒྲིག་འཛུགས་སམ་རྩ་འཛུགས། ཚོགས་པ།

organize རྩ་འཛུགས་བྱེད་པ། སྒྲིག་འཛུགས་བྱེད་པ།

organizer སྒྲིག་འཛུགས་བྱེད་མཁན།

otherwise དེ་ལྟར་མ་བྱས་ཚེ། དེ་ལས་ལྡོག་ན། དེ་མིན།

outer ཕྱི་རོལ་གྱི། ཕྱི་ངོས་ཀྱི།

outgoing ཕྱིར་འགྲོ་བའི།

overgrazed ཕྱུགས་འཚོ་ཡུན་རིང་དྲགས་པས།

ox གླང་།

P

pack (v) སྣོད་དུ་འཛུག་པ། འབོག་སྒྲིལ་རྒྱག་པ།

package (n) དོས་པོ།

paid || payཡི་འདས་པ།

pail ཟོ་བ།

painting (n) ཚོན་གཏོང་ལས་ཀ རི་མོ།

pal ཤག་པོ།

palace ཕོ་བྲང་།

pan (n) ཚལ་སླང་། སྡེར་མ།

paradise ལྷ་ཡུལ།

participant ཚོགས་ཞུགས་མཁན།

passenger འགྲུལ་བཞུད་པ། འགྲུལ་པ།

pastor ཡེ་ཤུའི་ཆོས་དཔོན།

pasture རྩྭ་ར། འབྲོག་ས། རྩྭ་ཐང་།

path ལམ་ཆུང་། རྐང་ལམ།

patient (n) ནད་པ།

paw (n) སྡེར་མོ།

pay (v) སྤྲོད་པ།

peace ཞི་བདེ།

peaceful ཞི་བདེ་ཅན། ཁུ་སིམ་པོའི།

peacefully ཞི་བདེའི་སྒོ་ནས། ཞི་བས།

peacock རྨ་བྱ།

pea སྲན་མ།

peasant ཞིང་པ། སོ་ནམ་པ།

per cent བརྒྱ་ཆ།

perfect (adj) རྣམ་དག ཡང་དག་པ།

perfectly རྣམ་དག་གིས།

perform འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་པ། ལག་བསྟར་བྱེད་པ།

performance འཁྲབ་སྟོན། ལག་བསྟར།

performer རོལ་ཆ་པ། འཁྲབ་སྟོན་མཁན།

petrol རླངས་སྣུམ།

physics དངོས་ལུགས་རིག་པ།

pictograph འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ།

pile (v) ཕུང་པོ།

pilgrim གནས་མཇལ་བ།

pilot ཁ་ལོ་པ། གནམ་གྲུ་གཏོང་མཁན།

pitch (v) ཕུབ་པ། (སྐར་དང་ཇ་ཐབ་སོགས)རྒྱག་པ།

piwang པི་ཝང་།

plain (n) ཐང་བདེ་ས།

planet རྒྱུ་སྐར།

plastic སྦྲོས་དཀར་གྱི། བཙོས་སུ་རུང་བའི།

plateau མཐོ་སྒང་།

plate (n) སྡེར་མ།

player (n) རྩེད་མོ་མཁན། རྩལ་འགྲན་པ།

pleasure སྤྲོ་སྐྱིད། དགའ་སྣང་།

plow (v) རྨོ་བ།

poet སྙན་ངག་པ།

poetry སྙན་ངག

point (n / v) སྟོན་པ། མཛུབ་སྟོན་བྱེད་པ།

political ཆབ་སྲིད་ཀྱི།

pollute བཙོག་པོར་བཟོ་བ།

poor (adj) དབུལ་ཕོངས་ཀྱི།

popularity དར་ཁྱབ། མང་ཚོགས་རང་བཞིན།

populate འདུས་སྡོད་བྱེད་པ། མི་སེར་སྤྲོ་བ།

population མི་གྲངས།

position གནས་ཡུལ། གོ་གནས།

powder ཕྱེ་མ།

power དབང་ཆ། སྟོབས་ཤུགས།

powerful སྟོབས་ཆེ་བའི། སྟོབས་ལྡན།

pox འབྲུམ་ནད།

pray གསོལ་བ་འདེབས་པ།

prayer གསོལ་འདེབས། གསོལ་འདེབས་ཀྱི་དཔེ་ཆ།

precious རྩ་ཆེ་བའི། རྩ་ཆེན།

preference དགའ་ཕྱོགས།

present (n / v / adj) ལེགས་སྐྱེས། ཞུགས་པ།

preserve (v) བདག་སྲུང་བྱེད་པ། བདག་གཉེར་བྱེད་པ།

president སྲིད་འཛིན(དབུལ་ཁང་གི)དབུལ་གཙོ།

pretend (v) རྫུན། ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ།

prevent འགོག་པ།

price (n) རིན་གོང་།

priest ཡེ་ཤུའི་ཆོས་འཆད་མཁན།

primary (adj) ཐོག་མའི། དེང་ཐོག་གི

prize (n) བྱ་དགའ།

problem གནད་དོན།

produce (v) ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པ། བཟོ་བ།

production ཐོན་རྫས། ཐོན་སྐྱེད།

product (n) ཐོན་རྫས།

program (n) འཆར་གཞི།

progress (n) ཡར་རྒྱས། འཕེལ་རྒྱས།

project (n) འཆར་གཞི། ལས་གྲྭ། རྣམ་གྲངས།

pronounce ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་པ། བརྗོད་པ།

pro (professional) ལས་རིགས་ཀྱི། ཆེད་ལས་ཀྱི།

protect སྲུང་བ། སྐྱོབ་པ།

protection སྲུང་སྐྱོབ།

proud སྤོབས་པ་བྱེད་འོས་ཀྱི། ཁེངས་དྲེགས་ཀྱི།

province ཞིང་ཆེན།

provincial ཞིང་ཆེན་གྱི།

publish དཔར་སྐྲུན་བྱེད་པ། ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་པ།

publisher དཔར་སྐྲུན་མཁན།

puff (v) དབུགས་ཧལ་བ། ཕུ་འདེབས་པ།

pull (v) འཐེན་པ། འདྲུད་པ།

pure གཙང་མ། ལྷད་མེད་པའི།

purpose (n) འདུན་པ། དམིགས་ཡུལ།

Q

quality སྤུས་ཀ།

question (v) འདྲི་བ། དྲི་བ།

quietly ཁ་ཁུ་སིམ་པོ།

quite ཧ་ཅང་།

R

radiator ཚ་སེལ་འཕྲུལ་ཆས། ཚ་འགྱེད་འཕྲུལ་ཆས།

rainy ཆར་ཞོད་ཆེ་བའི། ཆར་མོད་པའི།

raise (v) ཡར་སྒྲེང་བ། གསོ་བ།

ran ‖ runཡི་འདས་པ།

rang ‖ ringཡི་འདས་པ།

rapidly མགྱོགས་པོར། མགྱོགས་མྱུར་ངང་།

rare དཀོན་པོ། རྒྱུན་དུ་མི་འབྱུང་བ།

rarely དཀོན་པོར།

rather ཅུང་ཙམ་གྱིས།

reach (v) སླེབས་པ། ལག་པས་སློབ་པ།

ready སྔ་གོན་བྱས་ཟིན་པའི།

real དངོས། དངོས་གནས་ཀྱི།

realize མངོན་འགྱུར་བྱེད་པ།

reason (n) རྒྱུ་མཚན།

rebuilt ‖ rebuildཡི་འདས་པ།

receive འབྱོར་བ། བསྡུ་ལེན་བྱེད་པ།

recent ཉེ་ཆར། ཉེ་ལམ།

recently ཉེ་ཆར།

recipe སྨན་ཐོ། མན་ངག   གཡོས་སྦྱོར།

recognize ངོས་འཛིན་པ། ངོ་ཤེས་པ།

recommend ངོ་སྤྲོད་བྱེད་པ། མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་པ།

recommendation ངོ་སྤྲོད། མཚམས་སྦྱོར།

record (v) ཟིན་ཐོ་འགོད་པ། འགོད་པ།

recording (n) ཟིན་ཐོ། སྒྲ་ཕབ།

refrigerator འཁྱག་སྒམ།

refuse (v) ཁས་མི་ལེན་པ། དང་ལེན་མི་བྱེད་པ།

regards (n) ཐུགས་ཁུར། གོང་བཀུར།

regional ས་གནས་ཀྱི།

regularly རྟག་ཏུ། དུས་ཚོད་གཏན་འཁེལ་གྱི།

relax (ལུས་སེམས) གློད་པ། ངལ་གསོ་བ།

relay (adj) རྒྱུག་མཐུད་ཀྱི། ཤུགས་མཐུད་པའི།

relief སེལ་བ། སྐྱོབ་གསོ། དབུལ་སྐྱོབ་དངོས་པོ།

religion ཆོས་ལུགས།

religious ཆོས་ལུགས་ཀྱི།

remember དྲན་པར་བྱེད་པ། ཡིད་ལ་འཛིན་པ།

remote རྒྱང་ཐག་རིང་བ(འི)བར་ཐག་རིང་པའི།

remove སྤོ་བ། སྤྲུལ་བ། གནས་སྤོ་བ།

repair (n / v) སྐྱར་གསོ། ཞིག་གསོ་བྱེད་པ། བསྐྱར་བཞེངས།

replace ཚབ་བྱེད་པ། སྔར་གནས་སུ་འཛོག་པ།

reply (v) ལན་གདབ་པ། ལན་རྒྱག་པ།

require མཁོ་བ། རེ་བ་འདོན་པ།

rescue (v) སྐྱོབ་པ།

research (n) ཞིབ་འཇུག བརྟག་དཔྱད།

researcher ཞིབ་འཇུག་པ།

reserve (n) ཉར་འཛོག

resolve (v) ཐག་གཅོད་བྱེད་པ། བློ་ཐག་གཅོད།

resource ཐོན་ཁུངས།

respect (n / v) གོང་བཀུར། བརྩི་འཛོག

result འབྲས་བུ། གྲུབ་འབྲས།

review (n / v) བསྐྱར་སྦྱོང་། བསྐྱར་སྦྱོང་བྱེད་པ།

revolve སྐོར་བ་རྒྱག་པ། འཁོར་སྐྱོད་བྱེད་པ། འདང་རྒྱག་པ།

rhythm འགྱུར་ཁུག

rich (adj) གཉེན་པོ། ཕྱུག་པོ།

ridden || rideཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

rights (n) ཐོབ་ཐང་། དབང་ཆ།

ring (n) མཛུབ་དཀྲིས།

roam འཁྱམ་པ།

roast (v) བརྔོ་བ། མེར་སྲེག་པ།

rob འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ།

robber ཇག་རྐུན།

robbery འཕྲོག་བཅོམ།

rock (adj) རོ་ཁི་རོལ་མོའི། སྙིད་སྒྱུམ་ཞབས་བྲོའི།

rode || rideཡི་འདས་པ།

roof (n) རྒྱ་ཕིབས། ཁང་ཀླད།

root (n) འབྱུང་ཁུངས། རྩ་བ།

rope (n) ཐག་པ།

rotation ལོ་ཏོག་འཁོར་སྐྱོད་འདེབས་འཛུགས།

row (n) བསྟར་བ།

rubber འགྱིག། བསུབ་འགྱིག

rule (n / v) སྒྲིག་སྲོལ། དབང་བསྒྱུར་བ།

rung || ringཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

runner རྒྱུགས་མཁན།

S

sad སྐྱོ་བ། སེམས་སྡུག་པའི།

sadden སྐྱོ་བར་བྱེད་པ།

sadly སྐྱོ་བའི་ངང་ནས།

sadness སྐྱོ་བ། སེམས་སྡུག

safe (n) ཉེན་འགོག་སྒམ་ཆུང་།

sailor གྲུ་བ། མཚོ་སྐྱོད་མཁས་པ།

salary གླ་དངུལ། གླ་ཕོགས།

sand བྱེ་མ།

sandals བསིལ་ལྷམ།

sat || sitཡི་འདས་པ།

satellite སྲུང་སྐར། འཁོར་སྐར།

satisfy འདོད་བློ་སྐོང་བ། ཡིད་ཚིམ་པར་བྱེད་པ། ཡིད་ཚིམ་པ།

sausage ཤ་རྒྱུ།

save (v) སྐྱོབ་པ། འདུག་ས་སྐྱུར་བ།

saw (v) || seeཡི་འདས་པ།

schedule (n) དུས་ཚོད་ཀྱི་རེའུ་མིག འཆར་གཞིའི་རེའུ་མིག

scholar མཁས་པ། སློབ་མ། སློབ་གསོ་ཐོབ་པའི་མི།

scholarship སློབ་སྦྱོང་གི་རོགས་དངུལ། ཡོན་ཏན། ཤེས་བྱ།

science ཚན་རིག

scientist ཚན་རིག་པ།

score (v) སྐར་གྲངས་ཐོབ་པའམ་གསོག་པ།

scorpion སྡིག་པ་རྭ་ཙ།

scream (v) བཅོར་སྐད་འབྱིན་པ།

screen (n) ཡོལ་བ། རས་གཞི།

scripture གསུང་རབ། བསྟན་བཅོས།

sea རྒྱ་མཚོ།

seclusion མཚམས། དབེན་གནས།

secret གསང་བ། ལྐོག་གྱུར།

seem སྣང་བ། འདྲ་བ།

semester སློབ་སྐབས།

sent || sendཡི་འདས་པ།

series ཕྲེང་བརྒྱུད། རྒྱུ་འབྲེལ།

serious (ནད)ལྕི་མོ། ཚབས་ཆེ་བ།

seriously ནན་ཏན་གྱིས། བདེན་པར་བཟུང་ནས།

serve (v) ཞབས་འདེགས་ཞུ་བ། མགོ་སྐྱོད།

set (v) གཤོམ་པ། འཛོག་པ།

settle གཞི་བཅའ་བ།

several འགའ། དུ་མ། ཁ་ཤས།

shade (n) གྲིབ་མ། སྲིབ།

shampoo སྐྲ་འཁྲུ་རྫས།

share (v) མཉམ་དུ་སྤྱོད་པ། བགོ་བཤའ་རྒྱག་པ།

she'll ཁོ་མོས""""རྒྱུ་རེད།

shelf (n) དཔེ་སྒྲོམ། སྒྲོམ་སྟེགས།

shiny འོད་འཚེར་བའི།

ship (n) མཚོ་གྲུ།

shone || shineཡི་འདས་པ།

shook || shakeཡི་འདས་པ།

shoot འཕེན་པ། མེ་མདའ་རྒྱག་པ།

shortcut ཐུར་ལམ།

shot (v) shootཡི་འདས་པ།

shout (v) སྐད་ཅོར་རྒྱག་པ། སྐད་ཆེན་པོས་བཤད་པ།

shown || showཡི་འདས་པ།

shut (adj) རྒྱབ་པ།

side (n) ཟུར། གཞོགས།

sign (v) མིང་རྟགས་འགོད་པ།

silk དར་སྐུད།

silver དངུལ།

similarity འདྲ་པོ། ཆ་འདྲ་བ།

simply སྟབས་བདེ་བའི་སྒོ་ནས། ཁོ་ན་ལས།

sin (n) ཉེས་པ། སྡིག་པ།

since དེ་ནས་བཟུང་། དེའི་རྗེས་ནས།

single (adj) རྐྱང་པ།

sir སྐུ་ཞབས།

situation གནས་ཚུལ། དུས་བབས།

six-string རྒྱུད་དྲུག་ཅན།

size (n) ཆེ་ཆུང་། གཟུགས་པོངས།

skill ལག་རྩལ། ནུས་པ།

slave (n) གཡོག་པོ། བྲན་གཡོག

sleepy གཉིད་ཐིབས་པའི།

slept || sleepཡི་འདས་པ།

slow (adj) དལ་བ།

slowly ག་ལེར། དལ་བུར།

smallpox ལྷ་འབྲུམ།(ནད་ཅིག)

smile (n / v) འཛུམ་མདངས། འཛུམ་དམུལ་བ།

snail དུང་དཀར་བུ་ཁྲིད།

snowstorm གངས་གནོད། ཁ་བའི་བུ་ཡུག

soft མཉེན་པོ། འཇམ་པོ།

soil (n) གཤིན་ས། ས་རྒྱུ། ས་ཞིང་།

sold || sellཡི་འདས་པ།

solution (n) འགྲེལ་བཤད། ཐག་གཅོད་ཐབས།

solve ཐག་གཅོད་པ།

somebody མི་ག་གེ་མོ།

somewhat ཙུང་ཙམ། ཙུང་ཟད།

sound (n) སྒྲ།

soup ཁུ་བ།

southeastern ཤར་ལྷོའི།

southern ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི།

sown || sowཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

space (n) སྟོང་པའི་དབྱིངས་རིམ། མཁའ་དབྱིངས།

spaceship འཇིག་རྟེན་འཕུར་གྲུ།

sparrow མཆིལ་པ། ཁང་བྱིལུ།

speaker (n) བརྗོད་མཁན། གཏམ་བཤད་མཁན།

speech གསུང་བཤད།

spelling ཚིག་བརྡར།

spent || spendཡི་འདས་པ།

spicy ཁྲོ་སྨན་བཏབ་པའི།

spider སྡོམ།

spill (v) འཕྱུར་བ། (གསང་གཏམ)ཤོར་བ།

spirit (n) རྣམ་ཤེས། སྙིང་སྟོབས།

square (adj) གྲུ་བཞི་མ།

stadium རྩལ་སྦྱོང་ར་བ། ལུས་རྩལ་ཐང་།

stage (n) གར་སྟེགས།

standard (n) ཚད་ལྡན། ཚད་གཞི།

star (n) སྐར་མ། (གློག་བརྙན་)འཁྲབ་མཁན།

steadily བརྟན་པོའི་ངང་། འགྱུར་བ་མེད་པར།

steady བརྟན་པོ།

steamed (adj) རླངས་བཙོས་བྱས་པའི།

stereotype དད་མོས་བྱེད་སྒྲོལ།

stick (n) དབྱུག་པ། འཁར་བ། ལྕུང་སྨྱུག

stone (n) རྡོ།

stood || standཡི་འདས་པ།

straight དྲང་མོ། ཐད་ཀར།

strange ཁྱད་མཚར་པའི། རྒྱུས་མེད་ཀྱི།

stranger (n) མི་རྒྱུས་མེད།

straw (n) སོག་མ། འབྲུ་རྩ་།

stream (n) ཆུ་ཕྲན།

strength ཤེད་ཤུགས། ལུས་ཤུགས། སྟོབས་ཤུགས།

strike (v) རྐོལ་རྡུང་བྱེད་པ། རྡེག་པ།

string (n) རྒྱུད། སྐུད་པ།

stringed (adj) རྒྱུད་ལྡན།

strong སྟོབས་ཆེན། སྟོབས་ལྡན། རོ་ཁ་བ།

struggle (n / v) འཐབ་རྩོད། འཐབ་འཛིང་བྱེད་པ། འབད་བརྩོན་བྱེད་པ།

stuff (n) རྒྱུ་ཆ། དངོས་པོ།

stupa མཆོད་རྟེན།

style (n) ཁྱད་ཆོས། བཟོ་སྟངས། བྱེད་སྟངས།

succeed དོན་འགྲུབ་པ། རྒྱལ་བ།

success ལེགས་གྲུབ། རྒྱལ་ཁ།

successful ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་བའི། གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པའི།

successfully རྒྱལ་ཁའི་ངང་ནས།

suddenly གློ་བུར།

sugar ཀ་ར། མངར་ཆ།

suggest བསམ་ཚུལ་འདོན་པ། གྲོས་གཞི་འདོན་པ།

suggestion བསམ་འཆར། གྲོས་གཞི།

sundown ཉི་ནུབ།

sung || singཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

super ཆེ་ཤོས་ཀྱི། མཐོ་ཤོས་ཀྱི།

supplies (n) མཁོ་རྫས།

support (n) རྒྱབ་སྐྱོར།

surely དངོས་འབྲེལ་གྱི། ངེས་པར་དུ།

surprised (adj) ཧ་ལས་པ། ངོ་མཚར་བའི།

survive རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ། འཚོ་ཐབས་བྱེད་པ།

swallow (v) ཁྱུར་མིད་གཏོང་བ། མིད་པ།

sweater བལ་ལྭ།

sweetly སྙན་ནས། སྙན་མོས། མཛེས་པར།

swum || swimཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

T

T-shirt སྟོད་འགག

tail (n) རྔ་མ། མཇུག་མ།

taken || takeཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

talent འཛོན་ཐང་། བློ་རིག མི་འཛོན་ཐང་ཅན།

tale སྒྲུང་། གཏམ་རྒྱུད།

tasty ཞིམ་པོ།

taught || teachཡི་འདས་པ།

teaching (n) སློབ་ཁྲིད།

team (n) རུ་ཁག ཚོགས་ཆུང་།

tear (n) མིག་ཆུ།

technology ལག་རྩལ། བཟོ་རྩལ་རིག་པ།

telescope རྒྱང་ཤེལ།

temporary གནས་སྐབས། འཕྲལ་གྱི།

tent གུར།

terrible འཇིགས་སུ་རུང་བ། སྡུག་པོ།

thangka ཐང་ཀ

thankful དྲིན་དུ་སེམས་པ(འི)ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི།

thick (adj) མཐུག་པོ། སྟུམ་པོ།

thief རྐུན་མ།

thin སྲབ་མོ། རིད་པོ།

thorn ཚེར་མ།

thousand སྟོང་།

threaten འཇིགས་སྐུལ་བ།

thrill (n) བྲིད་ཤ་ཟ་བའི་ཚོར་བ།

thrilling (adj) འཇིགས་སུ་རུང་བ།

thrown || throwཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

ticket (n) པ་སེ།

tickle (v) ཟ་འཁྲུག་སློང་བ།

tired (adj) ཐང་ཆད་པའི། ངལ་དུབ་པའི།

told || tell ཡི་འདས་པ།

ton ཊུན།

topic བརྗོད་བྱ།

tortoise རུས་སྦལ།

tough མཁྲེགས་པོ། གྱོང་པོ། དཀའ་སྟག་གི

tour (n) ལྟ་སྐོར།

tourist ལྟ་སྐོར་བ།

tournament ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་འགྲན་བསྡུར། འགྲན་བསྡུར།

township གྲོང་རྡལ། རྒྱ་སྐད་དུ་ཞང་ཟེར།

toy (n) རྩེད་ཆས།

track (n) རྗེས་ཤུལ། རྒྱུག་ལམ།

tracker རྗེས་འདེད་མཁན།

tractor འདྲུད་འཐེན་འཁོར་ལོ།

trade (n) ཚོང་ལས། ཉོ་ཚོང་།

traditional སྲོལ་རྒྱུན་གྱི།

traditionally སྲོལ་རྒྱུན་ལྟར།

tradition སྲོལ་རྒྱུན།

translation ཡིག་སྒྱུར། ལོ་ཙཱ།

traveler ཡུལ་སྐོར་བ།

treat (v) སྐྱོང་ཚུལ་འཛིན་སྟངས། བྱེད་སྟངས།

trick (n) གཡོ་ཐབས།

trip (n) འགྲུལ་བཞུད།

trouble (n) དཀའ་ལས།

truly དངོས་ནས། ཟོལ་མེད་པར།

truth བདེན་པ། བདེན་དོན།

tsampa རྩམ་པ།

U

understanding (n) གོ་རྟོགས།

unfortunately སྐབས་མ་ལེགས་པར།

unhappily མི་སྐྱིད་པར། མི་སྤྲོ་བར།

unhappy མི་སྐྱིད་པ། བཀྲ་མི་ཤིས་པའི།

unhealthy བདེ་ཐང་མིན་པ།

union (n) མཉམ་འབྲེལ་། མཐུན་ཚོགས།

unique དམིགས་བསལ་གྱི། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི།

united (adj) མཉམ་འབྲེལ་བྱས་པའི།

universe འཇིག་རྟེན་ཁམས། འཇིག་རྟེན།

upon སྟེང་གི། དེའི་ཐོག་ལ།

upstairs ཁང་གླད།

useful མཁོ་སྤྱོད་ཆེ་བའི། ཕན་ཐོགས་ཆེ་བའི།

user (n) བཀོལ་མཁན།

V

vacation གནངས་བ། ངལ་གསོའི་དུས།

vegetarian དཀར་གཟན། ཤ་མི་ཟ་བའི་མི།

venture (n) ཉེན་མཚོང་། ཉེན་ཁ་མི་འཛེམ་པའི་བྱ་སྤྱོད།

vertically དྲང་འཕྱང་དུ།

victim གནོད་སྐྱོན་ཐེབས་མཁན།

victory རྒྱལ་ཁ།

villager གྲོང་མི།

violence དྲག་ཤུགས། དྲག་སྤྱོད།

violent དྲག་ཤུགས་ཀྱི།

visitor འཚམས་འདྲི་མཁན། མགྲོན་པོ། ལྟ་སྐོར་མཁན།

vitamin (སྟོབས་སྐྱེད་སྨན)བི་ཐ་མེན།

voice (n) སྐད་སྒྲ།

volume (n) ཤོང་ཚད། དེབ། པོད།

volunteer (n) དང་བླངས་པ། དང་བླངས་དམག།

vote (v) འདེམ་བསྒོ་བྱེད་པ། འདེམ་ཤོག་འཕེན་པ།

W

wage (n) གླ་ཕོགས། གླ་ཆ།

waiter ཞབས་ཞུ་བ།

war (n) འཐབ་འཁྲུག

warmly དྲོད་འཇམ་དང་། དགའ་སྤྲོའི་དང་།

waste (v) ཆུད་ཟོས་སུ་གཏོང་བ།

water (v) ཆུ་འདྲེན་པ།

wave (v) ལག་བརྡ་གཏོང་བ། ཕར་ཚུར་གཡོ་བ།

way ལམ། བྱེད་ཐབས།

we'll ང་ཚོ(ས)·····རྒྱུ་ཡིན།

we're ང་ཚོ་ནི།

we've ང་ཚོ(ས)·····ཟིན།

wealthy ཕྱུག་པོ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི། ནོར་གྱིས་ཕྱུག་པའི།

weapon མཚོན་ཆ། དྲག་ཆས།

weed (v) ཡུར་མ་ཡུར་བ། རྩྭ་ལྷུམ་འབལ་བ།

weren't ང་ཚོ·····མིན།

western ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི།

Westerner ནུབ་ཕྱོགས་པ།

whatever ཅི་ཞིག་ཡིན་རུང་། ག་འདྲ་ཡིན་ནའང་།

wheat གྲོ།

wheel (n) འཁོར་ལོ།

whistle (v) ཁ་ཤུ་འཐེན་པ། ཤུ་རྒྱག་པ།

whole (adj) ཧྲིལ་པོ(འི)

widely རྒྱ་ཆེར།

widely-spoken རྒྱ་ཁྱབ་ཏུ་བརྗོད་པ།

wide རྒྱ་ཆེ་བ། ཡངས་པ།

wig སྐྲ་བཅོས་མ།

wild (adj) བདག་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི། རི་སྐྱེས་ཀྱི། ས་རྒོད་ཀྱི།

wildlife རི་དྭགས།

willing (adj) རང་འཐད། རང་མོས་ཀྱི།

wine (n) ཆང་། རྒུན་ཆང་།

wing (n) གཤོག་པ།

winner རྒྱལ་མཁན།

wipe (v) འཕྱིད་པ། སུབ་པ། གཙང་སེལ་བྱེད་པ།

wise (adj) ཤེས་རབ་ལྡན་པ(འི)། མཁས་མཛངས་ཅན།

wish (n / v) རེ་སྨོན། རེ་བ་བྱེད་པ།

without མེད་པར། མི་ལྡན་པར།

wolf (wolves) སྤྱང་ཀི

wonder (v) ཤེས་འདོད་པ། ཧ་ལས་པ།

wood (woods) ཤིང་སྡོང་། ཤིང་ནགས།

woodsman ནགས་ཚལ་དུ་སྡོད་མཁན།

wool བལ།

world འཛམ་གླིང་།

worm འབུ། སྲིན་འབུ།

worried སེམས་ཁྲལ་ཆེ་བ(འི)

worth (adj) རིན་ཐང་དེ་ཙམ་ལྡན་པའི།

wow (interj) ཨ་ཨ། འ་འུར། (ཧ་ལས་པ་དང་སྤྲོ་བ་བརྟས་པ་མཚོན)

wrestle (v) འཛུ་རེས་བྱེད་པ། སྦྲེ་ག་འཛིང་བ།

wriggle (v) འཕག་པ། འགུལ་བ། ནུར་བ།

wrist མཁྲིག་མ།

wristwatch ལག་འདོགས་ཆུ་ཚོད།

written ‖ writeཡི་འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།

Y

yeah (interj) འབོད་སྒྲ། (yesདང་འདྲ)

yet ད་དུང་། སྔར་བཞིན།

zero ཀླད་ཀོར། ཐིག་ལེ།

zip (n) སྟོབས་ཞུགས། ནུས་ཞུགས། སེམས་ཞུགས།

you'd = you would ཁྱེད་ཀྱིས་……འདོད།

you'll = you will ཁྱེད་ཀྱིས་……རྒྱུ་ཡིན།

you've = you have ཁྱེད་ཀྱིས་……ཟིན།

Z

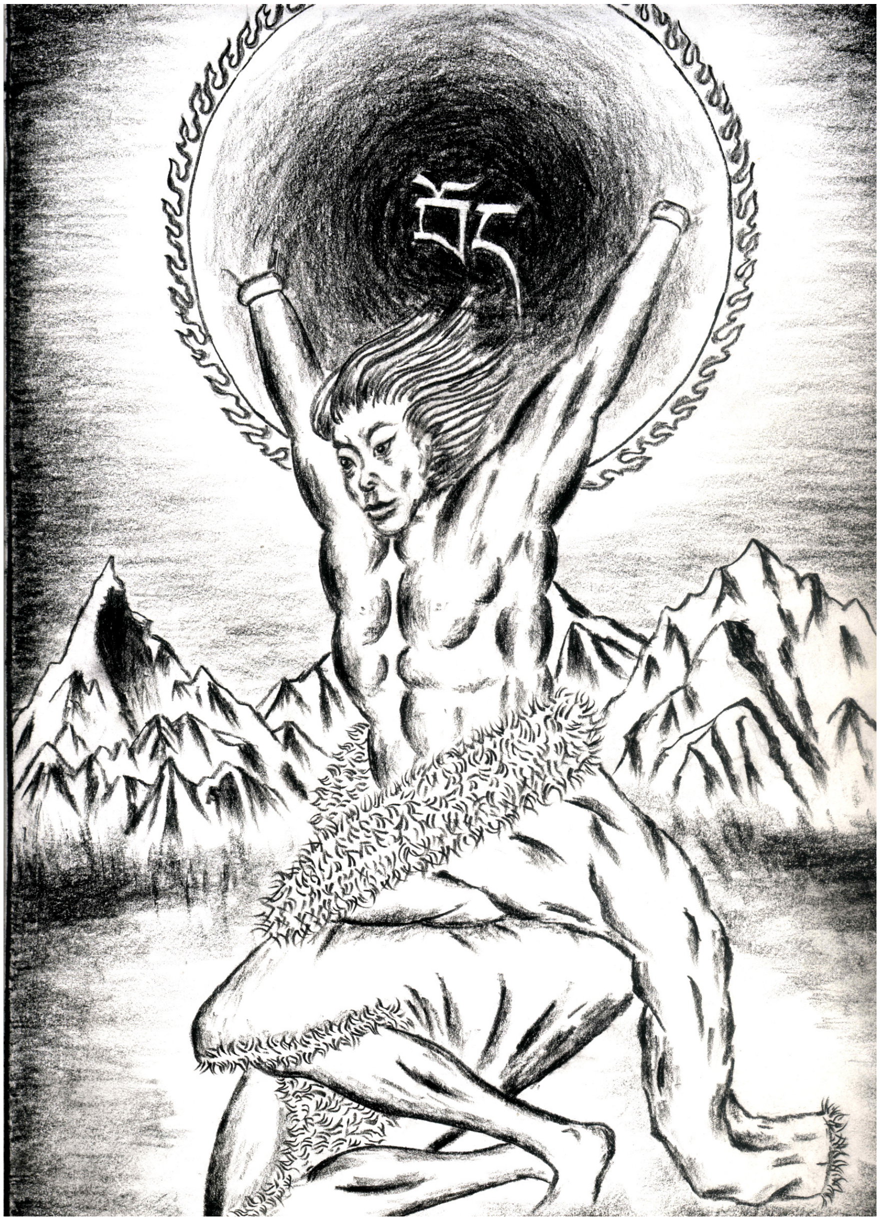

མིང་གི་དབྱེ་བ།

དབྱིན་ཡིག་ཏུ་མིང་རྒྱུང་ཐ་དག་ཚིག་དོན་དང་ཚིག་སྦྱོར་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་ཕན་ནུས། རྣམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་བཅས་ལ་གཞིགས་ཏེ་རིགས་བཅུ་རུ་དགར་ཆོག

མིང་གི་དབྱེ་བ། parts of speech	བསྡུས་འབྲི།	དཔེར་བརྗོད།
1. མིང་རྒྱུང་། noun	n	worker, yak
2. ཚབ་ཚིག pronoun	pron	we, his
3. གྲངས་ཚིག numeral	num	seven, third
4. རྒྱན་ཚིག adjective	adj	clean, happy
5. བྱ་ཚིག verb	v	teach, sing
6. བྱ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིག adverb	adv	hard, clearly
7. དགར་ཚིག article	art	a (an), the
8. ཚིག་ཕྲད། preposition	prep	about, from
9. སྦྲེལ་ཚིག conjunction	conj	and, if
10. འབོད་སྒྲ། interjection	interj	or, aha

Appendix IV: Proper Names
ཟུར་བཀོད། ༤: ཆེད་དོན་གྱི་མིང་།

Ace Shoes ཨེ་སུ་ཧྲགས་ཅན་གྱི་ལྷམ།

Africa ཨཕྲི་གླིང་།

African ཨཕྲི་གླིང་མི། ཨཕྲི་གླིང་གི

Alabama ཨ་ལིད་པ་མ། (ཨ་མེ་རི་ཁ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྲན་ཞིག)

Amdo ཨ་མདོ།

Amelia Earhart ཨ་མེ་ལུ་ཡ། ཨེ་ཧར་ཁྲི། (ཨ་རིའི་སྐྱེས་མའི་འཕུར་སྐྱོད་པ་ཞིག)

America ཨ་མེ་རི་ཁ་རྒྱལ་ཁབ། གླིང་ཆེན་ཨ་མེ་རི་ཁ།

American ཨ་མེ་རི་ཀ་བ། གླིང་ཆེན་ཨ་མེ་རི་ཁའི།

American English ཨ་མེ་རི་ཁ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབྱིན་སྐད།

American Indian གླིང་ཆེན་ཨ་མེ་རི་ཁའི་དབྱིན་ཏི་ཨན་པ། (ལྷོ་བྱང་ཨ་མེ་རི་ཁའི་གླིང་དུ་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་མིའི་རིགས)

Andrew ཨན་འདྲི་རོ་ཝུ

Androcles ཨན་འདྲི་ར་ཁུ་ལེས་གཟུ།

Animachen ཨ་མྱེས་རྨ་ཆེན།

Apollo 11 ཨ་པོ་ལོ་ཨང་11པ། (ཨ་རིས་བཏང་བའི་ཟླ་བའི་གོ་ལའི་སྟེང་ཐོག་དང་པོར་སླེབས་པའི་འཇིག་རྟེན་འཕུར་གྲུ།)

Asia ཡ་གླིང་།

Australia ཨོ་སི་ཁྲི་ལི་ཡ་རྒྱལ་ཁབ།

Australian ཨོ་སི་ཁྲི་ལི་ཡ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མ། ཨོ་སི་ཁྲི་ལི་ཡ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི།

Berlin པེར་ལིན། (འཇར་མན་གྱི་རྒྱལ་ས།)

Big Dipper སྐར་མ་སྨིན་བདུན།

Bill བྷེ་ལོ།

Brazil པ་ཞི་རྒྱལ་ཁབ།

British དབྱིན་ཇི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི།

British English དབྱིན་ཇིའི་དབྱིན་སྐད།

(Ms.) Brown (ལྕམ་མོ)པུ་རོན།

Buddhism སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས། ནང་བསྟན།

Buddhist སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ། ནང་བསྟན་གྱི།

Canada ཁ་ན་ཏ་རྒྱལ་ཁབ།

Chang Tang Wildlife Reserve བྱང་ཐང་གི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག

Chicago ཆི་ཀ་གོ

China རྒྱ་ནག / China ཀྲུང་གོ

Chinese ཀྲུང་གོ་བ། ཀྲུང་གོའི།

(Dr.) Chitso ཆོས་འཚོ།

Christian ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་པ། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི།

Christianity ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས།

Christmas སྐྱོན་པ་ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར།

Civil Rights Act སྤྱི་འབངས་ཐོབ་ཐང་གི་བཅའ་ཁྲིམས། (1964ལོར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕོ་མོ་དང་རིགས་རྒྱུད་རྣམས་ལ་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་བྱིན་པའི་ཨ་རིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཤིག)

Croatia ཁྲོ་རོ་ཤེ་ཡ། (ཡོ་རོབ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག)

Dawa ཟླ་བ།

Degyi བདེ་སྐྱིད།

Zhoma སྒྲོལ་མ།

Zhoma Gyi སྒྲོལ་མ་སྐྱིད།

Earth ས་གཞི། སའི་གོ་ལ།

England དབྱིན་གི་ལན།

English དབྱིན་ཡིག དབྱིན་ཡིག་གི

Europe ཡོ་རོབ་གླིང་།

European ཡོ་རོབ་གླིང་གི(མི)

France ཧྥ་རན་སི་རྒྱལ་ཁབ།

French ཧྥ་རན་སིའི་སྐད(ཀྱི)། ཧྥ་རན་སིའི་མིའི།

German འཇར་མན་སྐད་དམ་མི། འཇར་མན་སྐད་ཀྱི་མིའམ་མིའི། འཇར་མན་གྱི།

Germany འཇར་མན་རྒྱལ་ཁབ།

Golmud གོར་མོ། (མཚོ་སྔོན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག)

Golok མགོ་ལོག།

Great Britain དབྱིན་ཇི་རྒྱལ་ཁབ།

Gwendolyn Brooks གི་ཝེན་དོ་ལེན་▪པི་རུའི་ཁི་སི། (ཨ་རིའི་བུད་མེད་སྙན་ངག་པ་ཞིག)

Harbin ཧར་པིན། (ཧེ་ལུང་ཅང་གི་ལྟེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར།)

Hindu ཧིན་དྷུ་བ།

Hinduism ཧུན་དྷུའི་ཆོས་ལུགས།

Holland ཧོ་ལན་རྒྱལ་ཁབ།

India རྒྱ་གར།

Indian རྒྱ་གར་བ།

International Phonetic Alphabet (IPA) རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲ་རྟགས།

Internet དྲ་བ་སྦྲེལ་མ།

Ireland ཨར་འད་ལན།

Islam དབྱི་སི་ལན་ཆོས་ལུགས།

Israel དབྱི་སི་རལ྄་རྒྱལ་ཁབ།

Italian དབྱི་ཐ་ལིའི་མི།

Italy དབྱི་ཐ་ལི་རྒྱལ་ཁབ།

(Mr.) Jack Sutton ཛྷར་ཁི་▪ས་ཐིན།

Japan འཇར་པན། (ཉི་ཧོང་།)

Japanese འཇར་པན་བ། འཇར་པན་སྐད(ཀྱི)། འཇར་པན་གྱི།

Jew ཡིའུ་ཐའི་ཆོས་ལུགས་པ།

Jewish ཡིའུ་ཐའི་བ(འི)།

John Lennon ཛྷོན་▪ལེ་ནོན།

(Mr.) Jones (སྐུ་ཞབས)ཛྷོན་སི།

Judaism ཡིའུ་ཐའི་ཆོས་ལུགས།

Kevin ཁེད་བན།

Kham ཁམས།

Kumbum (Monastery) སྐུ་འབུམ། (དགོན་པ)

Labrang (Monastery) བླ་བྲང་། (དགོན་པ།)

"Land of Snows" གངས་ལྗོངས།

Lhamo ལྷ་མོ།

Lhasa ལྷ་ས།

Lijiang (County) ལིས་ཅང་། (རྫོང་།) (ཡུན་ནན་དུ་ཡོད།)

Little Red Riding Hood མགོ་རས་དམར་པོ་ཅན་གྱི་སྐྱ་མི་ཆུང་ཆུང་།

London ལུན་ཏུན།

Lotusland དགའ་བདེའི་ཡུལ།

Mahatma Gandhi སྨ་ཧ་ཐི་མ་•སྒན་དྷི། (རྒྱ་གར་དུ་ཀུན་གྱིས་བཀུར་བསྟི་ཐོབ་པའི་གཙོ་འཛིན་ཞིག)

(Dr.) Martin Luther King སྨ་ཐིན་•ལུའུ་ཐིར་•ཁིན། (ཨ་རིའི་སྤྱི་འབངས་ཐོབ་ཐང་དུས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་ཞིག)

Moe མའོ།

Montgomery མོན་ཐི་གོམ་རའི། (ཨ་ལིད་པ་མའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག)

Mother Teresa སྨ་ཏྲིར་•ཐེར་ས། (རྒྱ་གར་གྱི་དབུལ་ཕོངས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་ཞིག)

Muslim ཁ་ཆེ་བ། ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་མཁན།

Naxi ནཱ་ཞིས་མི་རིགས། (ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་དང་ཟི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དུ་གནས་པའི་མི་རིགས་ཤིག)

Neil Armstrong ནེའོ་•ཨམ་སི་ཏྲི་རོང་། (ཟླ་བའི་སྟེང་དུ་གོམ་པ་ཨང་དང་པོ་སྤོ་མཁན།)

New Orleans ནེའུ་ཨོར་ལིན་སི།

New York ཉུག་ཡོ།

New Zealand ནེའུ་ཛི་ལན།

Nima ཉི་མ།

Norbu ནོར་བུ།

North America མེ་གླིང་བྱང་མ།

Old French ཕྲ་རན་སིའི་བརྡ་རྙིང་།

Old Norse ནོར་ཞེའི་བརྡ་རྙིང་།

Olympic Games ཨོ་ལིན་ཕིག་ལུས་རྩལ་འགྲན་ཚོགས།

Orion རྫོན་པའི་སྐར་ཚོམ།

Pakistan པ་ཁི་སི་ཐན།

Palestine པ་ལེ་སི་ཐན། (དབྱི་སི་རལ་གྱི་ས་ཁུལ་ཞིག)

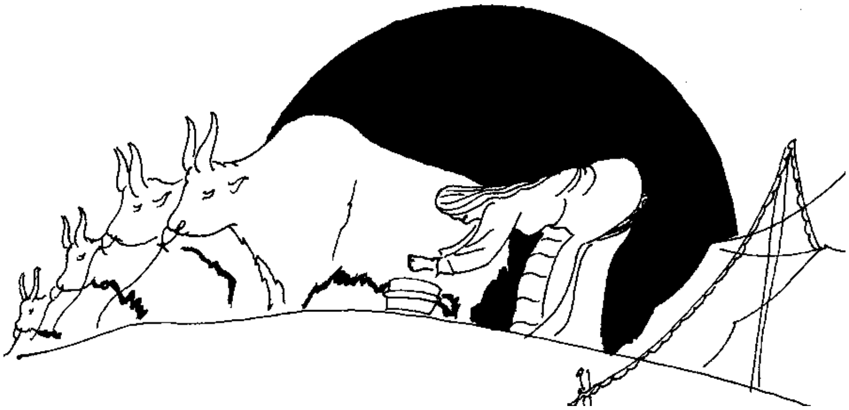

Pat ཕ་ཐི།

Patricia ཕ་ཐི་རི་ཤེ་ཡ།

Patrick ཕ་ཐིར་ཁི།

Patsy ཕད་ཙི།

Phone Pal ཧྥོན་ཕའོ།

Potala Palace ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ།

Qinghai Lake མཚོ་སྔོན་པོ།

Qinghai (Province) མཚོ་སྔོན།(ཞིང་ཆེན)

Qinghai-Tibetan Plateau མཚོ་བོད་མཐོ་སྒང་།

Rebgong རེབ་གོང་།

Rome རོ་མ། (དབྱི་ཐ་ལིའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག)

Ronaldo ལོ་ན་ཨལ་ཌོ།

(Mrs.) Rosa Parks (ཨུམ་མོ)རོ་ས་ཕ་ཁི་སི། (ཨ་རིའི་སྤྱི་འབངས་ཐོབ་ཐང་ལས་འགུལ་སྐབས་ཀྱི་འགོ་གཙོ་ཞིག)

Russia ཨུ་རུ་སུ་རྒྱལ་ཁབ།

Russian ཨུ་རུ་སུའི་མིའམ་སྐད། ཨུ་རུ་སུའི་སྐད་ཀྱིའམ་མིའི།

Ryan རྷད་ཡན།

Sanskrit སཾ་སྐྲི་ཏ། ལེགས་སྦྱར་སྐད།

(Ms.) Sarah Lyons (ཨུམ་མོ)སེ་ར་ལ་ཡེན་སི།

Scorpio སྡིག་པའི་སྐར་ཚོམ།

Scotland སི་ཁོ་ཁྲི་ལན་ད།

Sichuan (Province) ཟི་ཁྲོན། (ཞིང་ཆེན)

(Mr.) Smith (སྐུ་ཞབས་)སི་མད་གཟི།

Sonam བསོད་ནམས།

Songtsen Gampo རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ།

South America ལྷོ་གླིང་ལྷོ་མ།

South American མེ་གླིང་ལྷོ་མའི།

Soviet སུའུ་ལེན་གྱི།

Soviet Union སུའུ་ལེན།

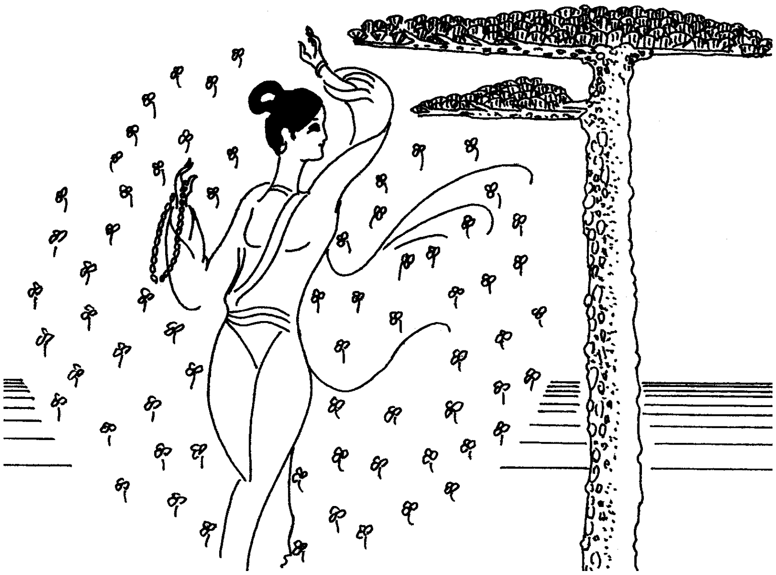

Sputnik (II) སྤུང་སྐར་སུ་ཕ་ཐི་ནེ་ཁི་ཨང་གཉིས་པ། (སུའུ་ལེན་ཇོན་མས་བཏང་བའི་མིས་བཟོས་སྤུང་སྐར།)

Star Shampoo སྐར་མ་རྟགས་ཅན་གྱི་སྐྲ་འཁྲུ་རྫས།

Sun Moon Mountain རི་བོ་ཉི་ཟླ།

Tashi བཀྲ་ཤིས།

Tashi Dondrup བཀྲ་ཤིས་དོན་འགྲུབ།

Thonmi Sambhota ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊ།

Tibet བོད་ཡུལ།

Tibet Autonomous Region བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས།

Tibetan བོད་མི། བོད་སྐད། བོད་སྐད་ཀྱི། བོད་ཀྱི།

Tibetan Buddhism བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན།

Tibetan New Year བོད་ཀྱི་ལོ་གསར།

Tserang Gyal ཚེ་རིང་རྒྱལ།

Tserang Tso ཚེ་རིང་འཚོ།

Tsomo མཚོ་མོ།

UK དབྱིན་ཇི་རྒྱལ་ཁབ།

United Kingdom དབྱིན་ཇི་རྒྱལ་ཁབ།

United Nations མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས།

United States ཨ་རི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ།

US ཨ་མེ་རི་ཁ་རྒྱལ་ཁབ།

Wales བད་ལེས་སི།

the West ནུབ་ཕྱོགས།

Westerner ནུབ་ཕྱོགས་པ།

World Cup འཛམ་གླིང་རྩམ་པ་རྟགས་ཅན་གྱི་བྱ་དགའ།

(Dr.) Wu Ning ཝུ་གཉེན། (ཞི་ཁྲོན་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིག་པ་ཞིག)

Xining ཟི་ལིང་།

Yak Tracker གཡག་རྗེས་འདེད་མཁན།

Yangtze River འབྲི་ཆུ།

Yangzom གཡང་འཛོམས།

Yellow River རྨ་ཆུ།

Yunnan (Province) ཡུན་ནན། (ཞིང་ཆེན)

Zip Cola ནུས་སྟོབས་འབྱིན་པའི་ཁོ་ལི། (ཁོ་ལི་ནི་བཏུང་ཆུ་ཞིག)

Appendix V: Irregular Verbs
ཟུར་བཀོད། ༥:གཟུགས་འགྱུར་བྱ་ཚིག

INFINITIVE བྱ་ཚིག་གི་ཐོག་མའི་རྣམ་པ།	PAST TENSE འདས་བའི་རྣམ་པ།	PAST PARTICIPLE འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།
be (am, is / are)	(was / were)	been
beat	beat	beaten
become	became	become
begin	began	begun
blow	blew	blown
break	broke	broken
bring	brought	brought
build	built	built
burn	burned, burnt	burned, burnt
buy	bought	bought
can	could	--
catch	caught	caught
choose	chose	chosen
come	came	come
cost	cost	cost
cut	cut	cut
dig	dug	dug
do	did	done
draw	drew	drawn
drink	drank	drunk
drive	drove	driven
eat	ate	eaten
fall	fell	fallen
feel	felt	felt
fight	fought	fought
find	found	found
fly	flew	flown
forget	forgot	forgotten
get	got	got, gotten
give	gave	given
go	went	gone
grow	grew	grown
hang	hung	hung
has, have	had	had
hear	heard	heard
hit	hit	hit
hold	held	held
hurt	hurt	hurt
keep	kept	kept
know	knew	known
learn	learned, learnt	learned, learnt
leave	left	left
lend	lent	lent

INFINITIVE བྱ་ཚིག་གི་ཐོག་མའི་རྣམ་པ།	PAST TENSE འདས་བའི་རྣམ་པ།	PAST PARTICIPLE འདས་པའི་མིང་རྐྱང་།
let	let	let
lie	lay	laid, lain
lose	lost	lost
make	made	made
may	might	--
mean	meant	meant
meet	met	met
mistake	mistook	mistaken
must	must	--
put	put	put
read	read [red]	read [red]
ride	rode	ridden
ring	rang	rung
rise	rose	risen
run	ran	run
say	said	said
see	saw	seen
sell	sold	sold
send	sent	sent
shall	should	--
shine	shone, shined	shone
show	showed	shown
sing	sang	sung
sit	sat	sat
sleep	slept	slept
smell	smelled, smelt	smelled, smelt
speak	spoke	spoken
spend	spent	spent
stand	stood	stood
sweep	swept	swept
swim	swam	swum
take	took	taken
teach	taught	taught
tell	told	told
think	thought	thought
throw	threw	thrown
understand	understood	understood
wake	woke	woken
wear	wore	worn
will	would	--
win	won	won
write	wrote	written

References
དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས།

ALEXANDER, L.G., et al, *Junior English for China, Students' Book 3*. Beijing: People's Education Press / Longman. 1996.

CHEN Liang, "Tibet's wildlife better protected." *China Daily*, September 18, 1998, p. 9.

CHEN Ya, "Living hieroglyphic precious." *China Daily*, October 6, 1998, p. 9.

GRANT, N.J.H., *et. al.*, *Senior English for China, Students' Book 1*. Beijing: People's Education Press / Longman. 1996.

JIANG Jin'gen, "Tibet copes well with unusually heavy snow." *China Daily*, December 31, 1997. p. 2.

STUART, Kevin, et al, *Elementary English (ABC)*. Xining: Qinghai Nationalities Press. 1993.

XIAO Chen, "New lifestyle changes grasslands." *China Daily*, September 18, 1998, p. 9.

བསྒྱུར་པ་པོའི་གཏམ།

རྒྱ་ཆེའི་དབྱིན་སྐད་སློབ་མཁན་ཆོས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཆུ་ཚད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་དབྱིན་ཡིག་གི་གོ་བ་དེ་སྔར་ལས་གཏིང་ཟབ་ཏུ་ཡོན་ཆེད་<<དབྱིན་སྐད་ལ་འཛུག་པའི་སྒོ།>>ཞེས་པ་འདི་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ཡིན། ཡིག་བསྒྱུར་གྱི་གོ་རིམ་དུ་དབྱིན་ཡིག་གི་ཚིག་སྦྱོར་དང་བརྡ་སྤྲོད་རྣམས་བོད་རང་གི་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་ལ་བསྟུན་ཅི་ཐུབ་བྱེད་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་ཐད་ནུར་ལྷའི་དཔེ་ཆ<<དབྱིན་ཇིའི་བརྡ་སྤྲོད་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག>>དང<<བརྡ་སྤྲོད་བློ་གསལ་དགའ་སྟོན།>>སོགས་ལ་ནུར་ལྷ་བྱས་ཏེ་བསྒྱུར་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་སྐད་ཡིག་དེ་གཉིས་རང་རང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་རེ་ཡོད་པས་ཚིག་སྦྱོར་ལ་ཤེས་དང་བརྗོད་སྟངས་འགའ་ཤས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་དབྱིན་ཡིག་གི་མ་ཕྱོགས་ཡོང་ནས་མི་བསྟུན་ཐབས་མེད་དུ་གྱུར། གལ་ཏེ་དོན་བསྒྱུར་བྱེད་དྲག་ན་དབྱིན་ཡིག་གི་མ་ཕྱོགས་ཀྱི་ནང་དོན་དང་རིང་དུ་འགྲོ་བ་དང་གཅིག་གཉིས་ནས་དབྱིན་ཡིག་སྦྱོང་བའི་ལེའུ་དང་པོ་བ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན་མིང་དང་ཚིག་རེ་རེ་བཞིན་བོད་ཡིག་གི་ལམ་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་པར་དེ་འདྲའི་སྟབས་མི་བདེ་བས། ཡིག་བསྒྱུར་གྱི་ཕྱོགས་ནས་དབྱིན་ཡིག་གི་མ་ཕྱོགས་དེ་ཐད་བསྒྱུར་མི་བྱེད་ག་མེད་བྱུང་། དེ་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱིས་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱིས་ཚུལ་དུ་བསྒྱུར་ཁུལ་འདྲ་བྱས་ཀྱང་བོད་དབྱིན་གཉིས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ཞན་པའི་ཁར་ལས་བྲེལ་ཆེ་བའི་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་བྱ་བའི་ཞོར་ནས་བསྒྱུར་བ་ཡིན་པས། ཡིག་བསྒྱུར་གྱི་ཁྲོད་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་ངེས་པར་འབྱུང་སྲིད་པས། གཟུར་གནས་མཁྱེན་རྒྱ་ཡངས་པ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམ་པས་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྟོལ་གནང་རྒྱུ་མཁྱེན་མཁྱེན།

ཞེས་ཀླུ་རྒྱལ་ཚེ་རིང་ནས།

༢༠༠༢ལོའི་ཟླ་དྲུག་པར།